1937. szeptember 1. IV. évf. 1. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: A következetes hit. — Biró Xav. Ferenc S. J.: Az Eucharisztia és a Szentjobb. — Petruch Antal S. J.: Az eucharisztikus Jópásztor. — Raoul Plus S. J.: Stabat. — Pintér József: Galambszivü emberek. — Müller Lajos S. J.: Amiről a szöllő beszél. — Dr. Schnattner Szigfrid O. S. B.: Szentségi percek Jézussal . . . — cg.: Napoleon — az Oltáriszentségről. — Rótb Antal S. J.: Akik maguk ellen dolgoznak. — G. L. S. J.: Önérzet. — Gausz Tibor S. J.: Az Isten barátai . . . — Dr. Czékus Géza: A jövö? — az Istené! — Dr. Czakó György: Veszélyben Kelet zsengéje. — Irodalom.

Korda R.T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Utat épít az Eucharisztikus Jézus szeretete a következő évben a világkerekség országai és Budapest között. Idejön a hivők sokezres serege, hogy leboruljon a Hősök-terén, amikor a Pápa delegátusának szavára, égi trónusáról az ottani oltárra száll majd a Krisztus.

Ámde már most is ezerszer és százezerszer megteszi külföldi katolikus testvéreink gondolata az utat Magyarország felé. Tervezik jövetelüket, takaritgatják a költségeket, olvassák az eddig ismeretlen Hungariáról szóló ismertetéseket. Mindez mellékes valami azonban, mert az igazi vonzójuk: a Krisztus kenyéralakja.

Az Utunk *ebben az esztendőben eléje akar dolgozni e Hazánkba készülő áradatnak. Nem idegenek ellátására készül, nem az ő kalauzolójuk akar lenni, hanem az Eucharisztikus Jézus oltárát körülvevő olvasóinak magyar szivében szeretné öntudatossá éleszteni az Oltáriszentség hitét. Ezt segíti ő is még izzóbbá szitani, hogy a külföld ezzel az emlékkel távozzék haza: Magyarországon nagy-nagy hitet is láttam! És aztán — ez még inkább akaratunk — az Úr Jézus is jól érezze magát a Hősök-téri trónusán és újra elmondhassa az evangéliumban följegyzett örvendezését: „Gyönyörűségem az emberek fiaival lenni!" Azt szeretnők, hogy örömének necsak az Ő bűnösöket is szerető Szive legyen az oka, hanem tárgyi tény érdemelje meg ünnepélyes hozzánkjövetelét: a magyar szívek hiten alapuló szeretete.*

Új évfolyamunk kezdetén kérve-kérjük a mi jó régi Olvasóinkat, támogassanak e törekvésünkben. Tudjuk, hogy ők áldozatos és lelkes megértőink és hívek maradnak folyóiratunkhoz. Azt szeretnők azonban elérni segitségükkel, hogy Olvasóink és igy az Eucharisztikus Jézus szolgálatában társaink száma megsokszorosodjék. Bekövetkezik ez, ha mindenik Olvasónk még e hónapban legalább is egy-egy új előfizetőt szerez.

SAJTÓ ALATT KÉT ÉRTÉKES PRÉDIKÁCIÓS KÖNYV!

DR. GÁLOS LÁSZLÓ:

Vasárnapok—ünnepnapok

A jeles író neve biztosíték, hogy elsőrendű, egész évre bőséges beszédanyagot nyujt a könyv.

DR. MAGDICS IGNÁC:

Krisztus világossága

A neves író az eucharisztikus év ajándékának szánta tudásának, tapasztalatainak összfoglalatát e nagyszabású beszédanyag gyüjteményében.

A következetes hit

Irta: Dr. Czapik Gyula

1912-ben nagyban készülődött Bécs, a császárváros az Eucharisztikus Világkongresszusra. Nem annyira bensőséges és lélekbeli volt ez a készület, mint inkább a katolikus szervezetek, főkép a keresztényszocialisták kívánták megmutatni, hogy mekkora népfölhajtásra képesek. Sajnos, — de ez a valóság — az előkészületek helyes programmját inkább a liberálisok gúnyos támadásai adták meg. Ők vetették a keresztényszocialista Ausztria szemére, hogy nem a hit fölszításában fáradozik. Hogy ezt a világeseményt toborzónak használja; pedig ha ismerné az evangélium Krisztusát, tudná, hogy Ő nem a szívnélküli tömegekre, hanem a tömegek szívére áhítozik.

Ebben az időben történt ez a jelenet a bécsi egyetemen.

A jogi kar egyik tanára híres volt liberális lelkületéről. Nemcsak a jogot adta elő, — különben kitűnően — hanem liberális világnézetet is körített mellé, sőt csípős és gúnyos aforizmákkal is megspékelte prelekcióit. A keresztény diákszervezetek Bursch-ai csak azért is az ő előadásaira iratkoztak be és így a parallel-katedra európai hírű és galambszelíd katolikus professzora bizony nagyon gyéren töltött padoknak prelegált. Ámde a zöldsapkás kamerádok keresztény kötelességüknek tartották, hogy megszerezzék a beiratkozással a jogot arra a morgásra, padlósúrolásra és topogásra, amellyel a liberális professzor világnézeti szúrásait kísérték.

A második szemeszter vége felé járt már és csak néhány hónap volt a kongresszusig (a bécsi Euch. Világkongresszust 1912. szept. 12—15. napjain tartották), amikor forgalomba kerültek a kongresszusi kokárdák. (Eleinte csak a „rendezők", a Comité tagjai viselték.) Természetesen a keresztény Burschok ezzel jelentek meg az egyetemen.

A liberális professzor észrevette. Tudta, hogy az a kis szalagcsokor a gomblyukban egyben olyan neki szánt „bandilla" is. Reagált. Fölemelte fejét Schriftjéből (az osztrák egyetemeken a legtöbb tanár „praelegál", azaz: olvassa az előadását), erős szemüvegét föltolta a homlokára és megkezdte az anyag útjáról a „kitérést":

— Uraim! hisznek önök egyáltalában az Oltáriszentségben?

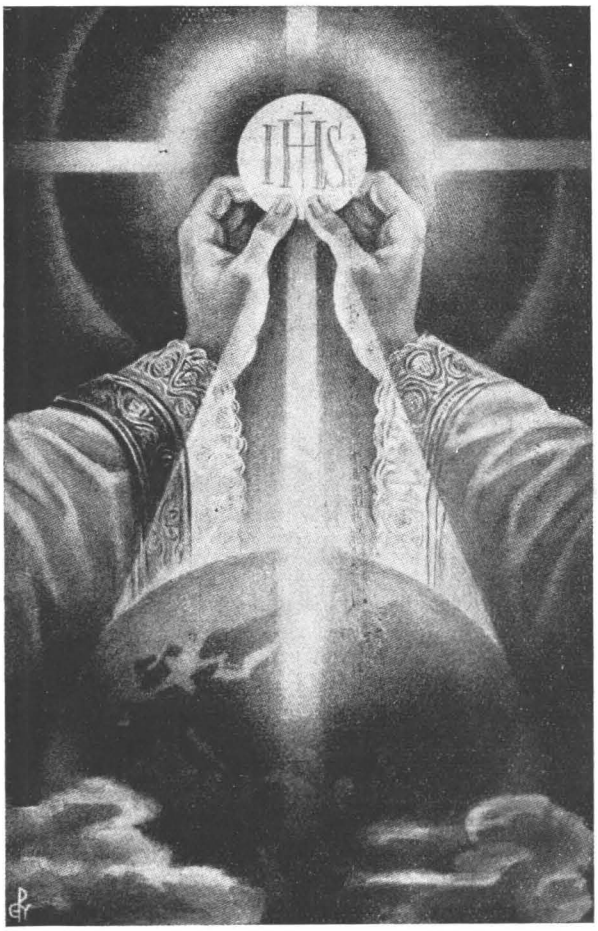

Pillanatnyi csönd.

Aztán egy gyorsabb gondolkodású Capot-Istria-i olasz süvöltötte a csöndbe válaszát:

— Jawohl!

A lassúbb gondolkodású német keresztény Burschok is észbekaptak és kórusban kiáltozták:

— Jawohl! Hiszünk!

A professzor nem mosolygott.

— Ne vegyék sértésnek, Uraim, de kétségbe vonom e hitüket.

Újabb csend. A padlósúrolás és lábdobogás is elmaradt, mert a tanár hangjából nem érződött ki a máskori gúny. Komolyan és a szomorúság hangszínezetével beszélt. Az ifjak nem tudták mirevélni.

— Én, kérem, ma reggel, az előadásomra jövet betértem a Votiwkirchebe.[1] Csak néhány öreg anyóka volt ott. Önök közül senkit sem láttam.

Az egyetemi hallgatók professzorukra bámultak. Nem értették. Ez azonban tovább folytatta:

— Ha én hívő lennék, életem középpontja lenne az Oltáriszentség. Akkor én arról panaszkodnék, hogy naponta csak egyszer szabad áldozni. Akkor én nemcsak a szabad időmből, hanem a munkámból is órákat szakítanék, hogy a tabernákulum elé térdelhessek. Akkor én nem magamba rejteném örömömet és búmat, hanem előtte önteném ki...

Döbbenetes csend következett. Mint amikor gránát vágódik le a harctérre és szörnyű dörrenése után dermedten mered meg mindenki.

Az egyetemi tanterem hallgatói előtt is egy ilyen igazság-gránátot robbantott föl az a liberális tanár. A fehérkokárdás ifjak ráeszmélhettek arra a pokolból csempészett következetlenségre, amely igen sok ember hite és élete, hite és hitszerinti cselekedeteinek hiánya között letagadhatatlanul fönnáll.

A professzor azonban — akárcsak egy sebet égető, tisztító orvos — tovább mélyítette a lelkiismeret öntudatra ébredt bánatát:

— Uraim! Önök hisznek és csak húsvétkor áldoznak?

Hallgatás felelt e kérdésre.

— Uraim! Önök hisznek és csak vasárnap hallgatnak szentmisét?

— Uraim! Önök hisznek és el tudnak menni a tabernákulum fölé emelt templom előtt, a nélkül, hogy betérnének?

— Uraim! Önök hisznek és csak az öröklámpa pislákolására bízzák hitük kifejezését, a helyett, hogy érzelmeik lángjával, szeretetből eredő erényeik égfelé lobogásával vennék körül a Sanctissimumot?

— Uraim! én nem vonom kétségbe hitük létezését, de megállapítom, hogy a következetlenség hamuja alól gyengén pirosló kicsiny parázsszem csak az . . .

A jogászok hallgattak.

Erre gyenge válasz lehetett volna a szó . . .

*

Az eucharisztikus világkongresszus a legújabb kor intézménye. Lehetetlen az Isten ujjának reámutatását nem ismerni föl benne.

Vallásunk sohasem tért el az igazságtól. Mindenkor azt vallotta, hogy a „szegletkő", az „egyetlen közvetítő", a „minden hatalom": a Krisztus.

Az is igazság, hogy a katakombáktól kezdve, sőt a jeruzsálemi házak „kenyértörésétől" kezdve mindmáig az Oltáriszentség volt a hitélet központja. Tizenkilenc évszázad megtöretlen vonalban vallotta, hogy a Krisztus közöttünk: a szentmise vendége, lelkünk látogatója, a tabernákulum Foglya.

Az eucharisztikus világkongresszusok nem hirdetnek újat, sőt még a feledés és mellőzés hamuját sem kell eltakarítaniok egy hittételről, mert az Oltáriszentség hite vallásunk tengelye volt mindig.

De mégis Isten ujjmutatása minden eucharisztikus világkongresszus, mert azáltal, hogy az egész földkerekség szeretetét és hódolatát egyetlen fókuszba izzítja, ennek fényében megláttatja és öntudatba állítja azt a következetlenséget, amely sok ember hite és gyakorlati hitélete között fönnáll.

Megmutatja, hogy ha él is, de csak gyengén él az a hit, amelyik csak parancsszóra, húsvétkor késztet az áldoztatókorláthoz, amelyik csak vasárnap üdvözli az Oltárraszállottat; amelyik csak az öröklámpa szimbolikus tüzével elégszik meg . . .

*

Az „Utunk" e szentévi folyamának programmja lesz: mélyíteni és öntudatossá tenni Olvasóiban az Eucharisztia hitét, hogy következetesen, eucharisztikus tettekben sarjadjon ki életük.

„Mily nagy az Isten a térben, hol én mint pont sötétlem, s az időben, hol mint perc percegek... megsemmisülünk törpeségünk s bűnösségünk öntudatában előtte. Túl nagy, túl szent, túl igazságos, semhogy hozzá bizalommal emelkedjünk. Ilyenkor megriadt gondolataink elvetődnek a szomszéd templomba s mérhetetlen bizalom száll vissza szívünkbe: ah, itt az Isten, s valóságos jelenlétével bizonyítja, hogy a jóság s az irgalom az ő sajátságai... Ez az öntudatos katolikusnak pszichológiája: Jézus közel, Jézus köztünk, Jézus bennünk; hiszünk, bízunk s örvendünk."

(Prohászka)

[1] A bécsi egyetem központi épülete, ahol a jogi kar előadásai folynak, egy nagy téren van — akkor a Maximilian-Platz volt a neve — és ennek másik oldalán áll a gyönyörű, gótikus Votiw-templom, azon a helyen, ahol egyszer egy kótyagos magyar szabólegény merényletet követett el Ferenc József ellen.

Az Eucharisztia és a Szentjobb

Irta: Biró Xav. Ferenc S. J.

Meg kell látnunk a kegyes Gondviselés azon különös útmutatását, amelyet az 1938-ik évben ad számunkra.

Az Eucharisztia szentéve és világkongresszusa egybeesik Szent István király és a Szentjobb kilencszázéves jubileumával.

Tudjuk, hogy a Gondviselés kegyes és erős berendezkedésében úgynevezett „sors és véletlen" nincsen. Azért az említett két történelmi esemény egybeesése csakis a Gondviselés imádandó és szeretetteljes terve szerint történik.

Szerény véleményem szerint a Gondviselés utat mutat nekünk.

Vajha megértenők és meg is szívlelnők ezt az utat.

Micsoda út az?

Törekszem megmagyarázni.

Hisszük először is, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentségben az Úr Jézus Krisztus az életfenntartáshoz legszükségesebb cikknek, a hétköznapi kenyérnek színe alatt jelen van emberségével és istenségével, testével és lelkével együtt — s azért a kenyeret magát is az isteni Felség közelségéig felmagasztalja.

Azután a legméltóságosabb Oltáriszentségben az Úr Jézus saját szava szerint Ő maga „az égből szállott mennyei kenyér", „valóságos étel", amelyet mindenkinek ad, hogy „egye" s általa éljen örök életet. „Ő benne maradjon s az Úr Jézus benne." (Ján. 6. fej.) Tehát a legméltóságosabb Oltáriszentségben az Úr Jézus égi kenyeret ad s abban önmagát egészen és mindenét is odaadja mindenkinek. Amint Szent Pál apostol tanítja: ezen szentség által az Úr Jézus minden hívét magába olvasztja s önmagát a hívekbe és a híveket is egybeplántálja úgy, hogy egy testet alkotnak, az Úr Krisztus titokzatos testét, amelynek Ő a feje, a hívek pedig tagjai.

Továbbá a legméltóságosabb Oltáriszentség áldozat is, mert „az a kenyér, amelyet én adok, az az én testem a világ életéért". (Ján. 6.) Az Úr a keresztfán valóban feláldozta magát miérettünk s ezen áldozatát megújítja naponta a szentmiseáldozatban, melynek gyümölcse maga a legméltóságosabb Oltáriszentség. Tehát minden szent ostyára rá van írva: „Senkinek sincs nagyobb szeretete, mint aki életét adja barátjáért." S mindnyájunknak be kell vallanunk Szent Pállal a legméltóságosabb Oltáriszentségre tekintve: „Szeretett minket és odaadta magát érettünk." (Ef. 5, 2.)

Végül — hinnünk kell, hogy a szentmise-áldozat és a legméltóságosabb Oltáriszentség létrejöttéhez az Úr Jézus isteni bölcseségének, hatalmának és forró, megváltói Szíve szeretetének szinte erőlködnie és csodát csodára kell halmoznia. A Zsoltárossal ámulva-bámulva ezen szereteten fel kell kiáltanunk: „Memoriam fecit mirabilium suorum miserator et misericors Dominus, escam dedit timentibus se!" Az Ő csodáinak emlékét művelte az irgalmazó és irgalmasszívű Úr ételt adott az Őt félőknek!"

Valóban az isteni szeretet csodálatosan találékony, hogy megmutassa irántunk való szeretetét!

*

Mi következik a mennyei kenyérről szóló ezen tanításból?

Bizonyára az, hogy mi is viszontszeressük az Úr Jézust. Szívesen és gyakran, sőt naponta is áldozzunk, hogy lelkileg éljünk, amint naponta esszük a kenyeret, hogy testileg éljünk!

Ez igaz, de — nem elég! Mert Szent Pál és Szent János első helyen nem ezt a következtetést vonja le az Úr irántunk való nagy szeretetéből, hanem az ő következtetésük így szól: „Szeretteim, ha Isten így szeretett minket, nekünk is kell egymást szeretni" (I Ján. 4, 11.) — „Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, Istent, akit nem lát, hogyan szeretheti?" (I Ján. 4, 20.)

Szent Pál apostol szerint pedig aki méltóan áldozik, az az Úr Jézus titokzatos testének tagjává lesz: „Mert egy kenyér, egy test vagyunk sokan, mindnyájan, kik egy kenyérben részesülünk." (I Kor. 10, 7.) — S mivel mindnyájan Krisztus testének tagjai vagyunk, sőt mi hívek egymásnak is Krisztusban tagjai vagyunk, következik a Szentatyák szerint, hogy amint az Egyház nemcsak helyettese Krisztusnak, hanem maga a folytatott Krisztus is, amiért is mondá Krisztus az Egyházat üldöző Saulnak: „Saul, Saul, miért üldözesz engem!" — úgy a felebarát is nemcsak helyettese Krisztusnak, hanem mint Krisztus testének eleven tagja, inkább maga Krisztus is, amint az Úr mondja is, amit „ezek közül a legkisebbnek tesztek, nekem teszitek".

Tehát amikor a hívek látják ezt a mennyei kenyeret, és azt magukhoz veszik, kell, hogy elsősorban arra gondoljanak és meg is tegyék, hogy hogyan táplálják szűkölködő felebarátjukat, hogyan hozzanak értük áldozatokat, hogyan dolgozzanak szinte csodálatos erőfeszítéssel értök, és gondoskodjanak arról, hogy Krisztus ezen eleven tagjai ne éhezzenek, ne mezítelenkedjenek, hajlék nélkül ne legyenek. Sőt Szent János egyenesen lekövetkezteti: „Aki bírja a világ javait és szűkölködni látja testvérét és elzárja előle szívét, hogyan marad meg abban az Isten szere-

tete? Fiacskáim! ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal." (I Ján. 3, 17—19.)

Valóban, az Úr Jézus, az apostolok, az Egyház és tanítói felfogása szerint lehetetlenség imádni, tisztelni az Eucharisztiát, pláne áldozni a nélkül, hogy elsőhelyen ne gyúljon szívünk lángra a felebarát, a testvérünk iránt és tevékeny, áldozatos, szinte csodálatos szeretettel ne segítsünk rajta.

Szent János, a szeretett tanítvány, kötelességünkké teszi, hogy még életünket is odaadjuk felebarátunkért: „Abban ismertük meg az Isten szeretetét, hogy Ő életét adta miérettünk; tehát nekünk is kell életünket adnunk testvéreinkért." (Ján. 3, 16.) Annak pedig örökké emlékeztető jele maradt, hogy Isten életét adta értünk, éppen az Eucharisztia, a szentmise: „Mert valahányszor ezt a kenyeret eszitek, és ezt a kelyhet isszátok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jő." (I Kor. 11, 26.) Ugyanaz emlékeztet minket arra is, hogy nemcsak az Úr Jézusért, hanem felebarátainkért is készek legyünk szeretetből meghalni. S ha még ezen hősies szeretet gyakorlására is köteleztetünk éppen az Eucharisztia szemléletéből, mennyivel inkább a kisebbre, hogy földi javainkból segítsük felebarátainkat.

Kétségtelen tehát az, hogy az Úr Jézus a mindennapi kenyér alakjában azért is van jelen, azért is táplál minket, azért is adja oda egészen magát nekünk, azért is áldozza fel magát értünk, azért is dolgozik oly csodálatos erővel ezen szentségben, hogy valahányszor látjuk ezt a mennyei kenyeret, valahányszor magunkhoz vesszük: jusson eszünkbe az Ő parancsa, az új parancs, a főparancs és mi is a mindennapi kenyérrel meg ne szűnjünk táplálni felebarátainkat.

*

Ezt a tanítást, ezt a legfőbb tanítást nekünk a Gondviselés még egy különösen érzékelhető és igen megható más eszközzel is emlékezetünkbe juttatja és szívünkre köti:

a Szentjobbal!

A történelemből tudjuk, hogy Szent István hősies módon gyakorolta alattvalói iránt a felebaráti szeretetet. Hű képmása volt az ő élete az Úr Jézusénak. Ő is körüljárt és mindenkivel jót tett. A kegyes Gondviselés éppen azért tüntette ki őt, hogy immár 900 éve az ő áldott Jobbja fennmaradt.

Amit a mennyei Kenyér oly meghatóan tanít, azt a Szentjobb is áldott ujjával mutatja.

Ó, mert 900 éven át nem fogadtuk be kellőképen az Eucharisztia nagy tanítását és nem léptünk arra az útra, amelyet a Szentjobb mutatott nekünk, mennyi bajt hozott ránk az a turáni átok! A mi szeretetlenségünk egymás iránt, a mi egyenetlenkedésünk egymás között okozta és nem más a tatárjárást, a törökhódoltságot és minden ránkszakadt bajt.

Vajha most, amikor a Szeretet Szentségének világkongresszusát kegyeskedett az isteni Gondviselés megrendelni és megtartatni nálunk — mégpedig éppen azon évben, amelyben a Szeretet nagy apostolának, első István királynak s az ő Szentjobbjának 900 éves jubileumát üljük, vajha a szeretet e két jelének szerencsés találkozása szerencsésen összehozna bennünket a keresztény felebaráti, testvéri szeretetben!

Ezentúl buzgóbban és gyakrabban is táplálkozzunk a mennyei Kenyérrel és általa tüzet fogva szívünk, szeressük egymást igazán, hűen, cselekedetben, áldozatkészen, még csodálatos találékonysággal és erővel is. Ne is legyünk képesek elviselni azt, hogy egyetlen ember, főleg gyermek, nyomorogjon e hazában.

Szent István példája, aki amily szelíd, szeretetteljes és irgalmas volt, éppen úgy le tudott sujtani a hitet, erkölcsöt rontó gonoszokra, mi is, főleg a mi elöljáróink, hasonlóképen rendelkezzünk, amikor kell, kemény és kérlelhetetlen jobbal is a hitet, erkölcsöt rontó gonosztevők ellen.

Erre segít — az Eucharisztia és a Szentjobb a szeretet útján, mert a szeretet az egyedül legyőzhetetlen nagy hatalmasság a földön és égben!

Így függ össze az Eucharisztia és a Szentjobb.

*

A Gondviselés az 1938. év két nagy eseménye által ezt a régesrégi, de mindig új utat mutatja számunkra.

De! — hogy ezen elhatározásunk komoly és állhatatos legyen, állandó országos zarándoklásban és megtiszteltetésben kell részesítenünk a Szentjobbot. Azért:

1. kövessünk el mindent, hogy a Szentjobb ne legyen Budán elzárva és eldugva szűk és oly nehezen megközelíthető helyen;

2. a jubileum emlékére a magyar nemzet összességének, még a legkisebbnek is áldoznia kell és Pesten vagy Budán igen alkalmas helyen hatalmas Szentjobb-templomot kell építeni, hogy köztiszteletre oda helyeztessék el a Szentjobb a nagy nyilvánosság előtt, hogy oda zarándokolhassunk egész éven át, de főleg májusban és augusztusban;

3. a Szentjobb-templom körzetében óriás méretű Szent István-stádiumot kell építeni, ahol nyilvános, keresztény játékokat rendezhetnek, főleg szentjeink életéről szabadtéri színdarabokat adhatnak elő.

Ezen módon méltóbban tisztelhetjük Szent Istvánt és szentjeinket, mint az eddig történt.

4. Olcsó kiadásban minden családba be kell vinni Szent István intelmeit Szent Imre herceghez, hogy gyermekeink Szent István szellemében neveltessenek.

A Szentjobb segítsen bennünket nagy tettekre, kiváló szeretetre!

Az eucharisztikus Jópásztor

Írta: Petruch Antal S. J.

Az Úr Jézusnak ránkmaradt legrégibb képét — úgylátszik — a katakombák nagyszámú jó pásztorai közt kell keresnünk.

Mi lehet az oka annak, hogy az első századok annyira szerették a jó Pásztort? Erre alig lehet más a felelet, mint hogy a keresztény művészek — sokszor — kezdetlegességükben is ellesték az Úr Jézus Szívének legbensőbb vágyát. Ugyanis az evangéliumok tanúsága szerint ő legszívesebben a jó Pásztorral hasonlította össze magát: „Én vagyok a jó pásztor és ismerem enyéimet, és ismernek engem enyéim..." (Ján. 10, 14.)

Feltámadása után Pétert szemelte ki nyájának vezetésére. Előzőleg azonban próbát kellett kiállania: „Simon, János fia, jobban szeretsz-e engem ezeknél? Felelte neki: Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek téged. Mondta tehát neki: legeltesd az én bárányaimat!" (Ján. 21, 15—17.) S ezt a kérdést megismételte még kétszer.

Péter csak akkor alkalmas a főpásztori hivatalra, ha az Üdvözítőt nemcsak szereti, hanem jobban szereti minden földi előnynél, társainál, barátainál, sőt még önmagánál is. Ha így, mindenekfölött, szereti a jó Pásztort, akkor ez nyugodtan reá bízhatja nyáját.

Az Úr Jézus megtalálta az alkalmas utódot. De képes lesz-e elszakadni nyájától?

Nem! Erre nem képes! Sokkal inkább szereti nyáját. Ismeri azonban Atyja akaratát; tudja, hogy neki vissza kell térnie hozzá.

Menjen-e vagy maradjon? Atyjának tartozó engedelmessége küzd nyája iránti szeretetével. Melyik lesz erősebb?

Ha távozik, mihez kezdenek majd nélküle juhai? Hisz látja már az egyiket, Mária Magdolnát: egy azok közül, akik elvesztek, de utána ment a jó Pásztor és szeretettel a nyájhoz terelte. Ez a hűséges bárányka teljesen elvesztette egyensúlyát, szinte megbomlott az idegzete, amikor nem találta meg a jó Pásztor holt tetemét. Ha az Úr nem könyörül meg rajta, meghasad a szíve a fájdalomtól.

Az Úr megkönyörült rajta és nevén szólította: „Mária!" S ez felismerte a Mestert, megtalálta a jó Pásztort és benne önmagát. Szívébe visszaszállt a béke.

De mi lesz akkor, ha elérkezik a távozás ideje? Mihez kezd akkor Mária Magdolna, az apostolok, a tanítványok? Kihez forduljanak, kinek panaszolják el bajaikat, ki vigasztalja meg őket?

De ezek legalább látták őt, s a volt együttlét s az együtt töltött meghitt órák emléke kárpótolhatja őket. Azonban mi lesz a későbbi századokban élő híveivel, akik nem kevésbbé vágynak majd közelségére?

Itt küzd szívében az engedelmesség szava a szeretet vonzalmával. Melyik fog győzni?

Itt hagyhatja-e övéit árván?

Ebben a nagyszerű viaskodásban olyan megoldást talál, melyre csak isteni bölcsesége, végtelen szeretete és mindenhatósága képesíthette.

Nem hagyja övéit árván? De mi lesz akkor az engedelmességgel?

Engedelmeskedni is fog, maradni is fog...

Hogyan?

Ez éppen az isteni!

Mit használna övéinek, ha láthatóan, tapinthatóan maradna köztük, mint eddig: egy helyhez kötve? Hisz nyája elterjed az egész világon, hisz testvérei az egész föld kerekségén hisznek, remélnek benne, szeretik őt és vágynak utána. Már pedig test szerint egy helyhez van kötve: ha Jeruzsálemben van, akkor nincs Szegeden és fordítva... Olyan módot kell tehát kitalálnia, hogy egyszerre mindenütt jelen lehessen: Jeruzsálemben is, Szegeden is...

Az első nagycsütörtök este, közvetlenül a szenvedés megkezdése előtt, mikor a zsidó nép már-már ellene fordult; mikor szinte arcán égett már egyik apostola áruló csókja; mikor hallotta már Péter esküjét, hogy sohasem ismerte; mikor látta, hogy valamennyi tanítványa gyáván megfutamodik, akkor „szerette övéit... mindvégig", a végsőkig szerette juhait.

Ütött a válás órája. De nem hagyhatja övéit árván. „Vágyva-vágytam ezt a vacsorát megenni veletek, mielőtt szenvedek." Vágyott erre a pillanatra, hogy megvalósíthassa szeretetének találékonyságát.

Kezébe vette tehát a kenyeret, hálát adott, megszegte s mondta: „Ez az én testem, mely értetek adatik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre." Hasonlóképen vette a kelyhet és mondta: „Ez az én vérem, mely értetek kiontatik." Ezzel megalapította az Oltáriszentséget: a kenyér, az ostya leple alatt valósággal jelen van Krisztus testével, lelkével, istenségével; — a bor külső színe alatt jelen van az Úr Jézus vérével, istenségével és teljes emberségével. És nemcsak egy helyen, hanem mindenütt a föld színén, ahol fölszentelt pap él, aki a kenyeret és bort átváltoztatja Krisztus testévé és vérévé. Krisztus megadta ezt a hatalmat apostolainak és utódaiknak: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!" Krisztus most már könnyű szívvel térhet vissza mennyei Atyjához. Ha el is megy, övéit mégsem hagyja árván: megvan a módja, hogy náluk maradjon a világ végéig a föld minden helyén.

Stabat

Írta: Raoul Plus S. J. Fordította: G. A. M.

Ne képzelje senki, hogy Mária keresztútja csak egy óráig, ötven vagy hatvan percig tartott nagypéntek delelőttjén! . . . A Szűzanya már akkor megindult a Kálvária magaslata felé, amikor Jézuskája egészen kicsi volt. Mária tudta, hogy gyermekét áldozatra neveli. Egy anya, ki ismeri gyermeke fájdalmas jövőjét, nem Dolorosa-e már?! — De milyen más a távol jövő sejtése és a beteljesedés fájdalmas jelene!

*

Múltak a napok és mindegyik közelebb hozta ahhoz a szörnyű péntekhez, melyen Isten Fiának meg kellett halnia . . . Múltak a napok . . . Már régen kivágták a száraz fenyőfát, melyből a keresztfát ácsolták. A töviskoszorú akácágai már régen ott hevertek valamely sarokban . . . Csütörtök este . . . Holnap lesz a keresztfa halál. Holnap három órakor.

Hogyan tudta meg a Szűzanya isteni Fia elfogatását? Nem lehet tudni. Valószínűleg valamelyik menekülő apostoltól vagy a városban elterjedt hírekből. — „Tudja a legújabbat? Elfogták!" — Elfogták ellenségei azt a Megváltót, kinek minden szava békét hirdetett és ki mindenkinek jóakarója volt. Suttogják, hogy a tizenkettő közül egyik elárulta. Csók és sötétség leple alatt. S ott van Péter lehetetlen viselkedése. Az eddig hűséges kis csapat eszeveszett menekülése. — „Fáklyákkal és botokkal jöttek, elfogták és elvezették." — Talán, hogy megvigasztalja a szegény anyát, valaki hozzáteszi: „Ne félj, ártatlansága kiderül!"

Jó emberek, ti nem sejtitek a jövőt! Féltek a jövőtől, de nem ismeritek a benne rejlő titkokat. Mária nemcsak sejt, de tud mindent. — Talán anyai szeretete — minden reménytelenség ellenére — reménykedni törekszik: hisz már eddig is megtörtént, hogy el akarták fogni, hogy halálra keresték, de nem jött el még az Ő órája. Most csakugyan ütött volna már az az óra? . . .

Mily éjtszakát tölthetett a Megváltó szegény Anyja ez után az eseményekben oly gazdag csütörtök este után! Óráról-órára jönnek a hírek a különböző bíróságoktól. Ha egy pillanatig is habozott elhinni, hogy eljött az Ő órája, immár nem kételkedhetett, bebizonyult s Mária még a keresztrefeszítés előtt keresztre lett feszítve . . .

Vajjon jelen volt-e a Szent Szűz azoknál a tragikus eseményeknél, mikor az isteni Üdvözítőt megcsúfolták, megostorozták, elítélték? Nem lehet tudni. Az evangélium hallgat erről. Ott volt-e a téren, mikor Pilátus az Antónia-erkélyről megmutatta Krisztust a tömegnek? Több, mint valószínű. „Nincs semmi ok az elítélésre" — hirdeti a prokurátor. — „Nem találok semmit ebben az emberben, ami büntetésre méltó." Nem büntetésre méltó! De a rabszolgák büntetésében részesül! Le kell csillapítani a felbőszült tömeget. Ha az a tömeg szemben áll egy szerencsétlennel, kinek sebeiből patakzik a vér és szenvedő fején a töviskoszorú, nem lesz bátorsága halálát követelni.

Szűklátókörű lélekismeret! Elhangzik a kiáltás: „Halálra vele! Halálra vele! Feszítsd meg őt!" S a fal árnyékában ott áll a halálraítélt Édesanyja, barátnőitől körülvéve. S nézi Fiát. „Íme, az Ember, zsidók, íme!" „Ennyivel talán megelégesztek?" „Ecce Homo!" . . . Sajnos, nem elégesznek meg. A keresztrefeszítést sürgetik . . . „Ah, ez az az óra, melyről nekem szólott! . . . Ha a jövőről beszéltünk, fiúi gyöngédsége, hogy enyhítse bánatomat, eltakarta a legfájóbb részleteket! . . . Sokat elrejtett előlem, de én mindent megértettem és most már semmiben sem kételkedhetem. Mennyi fájdalom szükséges a világ megváltására! Mennyei Atya, irgalmazz! De mivel a Fiú áldozatában, Ecce Homo, az Anya áldozata is követeltetik . . . vedd tehát szenvedésemet! Ecce ancilla!"

Jézust halálra ítélték. A kivégzést nem lehet halasztani. A bitófa keresztgerendái már készek. Még néhány pillanat és a keresztrefeszítés menete elindul a Golgota felé. — János közeledik: „Ne menj, Anyám! Túl sokat fogsz szenvedni. Maradj! Miért akarsz jelen lenni ezen a drámán? Jelenléteddel nem használsz neki, sőt súlyosbítod szenvedéseit . . ." — „Fiam, mennem kell!" — A Fájdalmak Anyjának a Fájdalmak Fia mellett kell lennie!

Mikor végigment a falvakon, községeken, gyógyította vagy tanította a tömeget a tó partján, mikor a pusztában ötezer ember éhségét csillapította vagy mikor Jeruzsálemben hódoltak neki, Máriának nem kellett ott lennie. — Most, hogy Jézus szenved, Anyjának mellette kell lennie. — És íme, elindulnak, néhány asszony kíséretében s iparkodnak mellékutakon elérni a menet elejét. Egy keresztútnál megállnak. Az emelkedő úton hallatszik a lárma: ők azok! és közöttük Ő!

A menet élén egy százados, magasan tartja kopját, melyen a halálraítélt neve egy darab pergamenten messze látható. Az utca keskeny és Mária könnyen olvashatja az ügyetlenül ráírt nagy betűket: *„Názáreti Jézus, a zsidók királya."*

Jézus! A Szűzanya lelkiszemei elé tárul Betlehem, a várakozás minden örömével és aggodalmával, karácsony, az istálló és a jászol, a pásztorok és a napkeleti bölcsek, Heródes tömeggyilkossága, Egyiptom, az ottani élet, a visszatérés . . . Nem volt mindig könnyű a gyermeket a veszélyből kimenteni! Alattomosan üldözték a gonoszok, s hátterükben Mária megsejtette a fenyegetést: Nem fog mindig megmenekülni! — Hiába iparkodott Mária! Íme, ma kezeikbe esett!

Názáreti Jézus! Mintha csak tegnap lett volna! Az a békés, édes élet, — s mégis annyi aggodalommal telve! — József műhelyében, hol a fiú és az anya hallgatagon készültek a nagy áldozatra . . . Názáret! Hogyan emlékszik ezekre a hosszú estékre a családi körben, azokra a bizalmas beszélgetésekre, a jeruzsálemi utazásra a tizenkétéves gyermekkel, azokra a látszatra oly ártatlan és mégis oly félelmes szavakra: „Mindenekelőtt Atyám dolgai." Szívében nem elmélkedett-e folyton ezen tragikus kijelentés fölött? „Szívében forgatván azokat." Ez volt az Ő élete. Naponta ez volt az ő haldoklása.

Ma eltűnt az ártatlan látszat s egész véres valóságában áll előtte félelmetesen a megváltói terv. Az Atya akarata, öröktől fogva elfogadva a Fiú által, íme, beteljesedett. Elérkezett az óra!

A zsidók királya, még inkább az egész emberiség királya. Szegény király! Mily drágán kellett megfizetnie királyságát! — A sisakok fölött imbolyog egy hajlott gerenda. Mária sejti, hogy Ő közelg. — Ő, csakugyan Ő! Még nem látja szemeivel. De szíve gyorsabban ver és *messzibblató, mint szeme.* Szegény, — szegény fiam!

Jézus felért anyja magaslatáig. A szerencsétlen fájdalmas Anya szemlélheti gyermekét. Király, koronát visel. Gyöngyei vérszinűek.

Megérkeznek. A földre fektetik a keresztet. Katonák ragadják meg Jézust. Lerántják ruháit és durván ráfektetik a faragatlan fára. Sietni kell. Ki van osztva a teendő. Ime a szegek, a kalapácsok. Előre!

És Mária ott van, mindent lát, mindent hall . . .

Látja, hogy az egyik katona vad mozdulattal megragadja Jézusának karját, míg a többiek tartják lábait. Most kerül sor a másik karra . . . Hallja a tompa hangot, mellyel a szeg áthatol a kézen a kalapács ütései alatt, majd az élesebb hangot, mellyel belefúródik a szeg a fába . . . Látja, amint minden tagot kötelekkel erősítenek a bitófához, hogy a sebek ki ne szakadjanak. A bitófa lába most érinti a gödör szélét. Még egy utolsó nagy megrázkódtatás! Néhány behengerített kő és fadarab, egy kis föld. Befejezték munkájukat. A halál fája, a megváltás eszköze fel van állítva. A katonák most már megengedik az asszonyoknak, hogy közeledjenek. És Mária odaáll a kereszt tövébe, hogy résztvegyen a háromórás agóniában.

Bersabé sivatagában, midőn Hágár látta fiát Ismaelt a szomjúságtól gyötörten, már-már kilehelve lelkét, nem volt lelkiereje mellette maradni: „Non videbo morientem filium." (Gen. XXI. 16.) Egy fa alá fekteti és eltávolodik tőle egy kődobásnyira. Nem így Mária. A kereszt tövében neki küldetése van. A felajánlás gesztusa, mely az angyali üzenet óta folytonossá vált, ebben az órában nyeri utolsó konszekrációját, teljes értelmezését. Egy életen át nevelte Jézust az áldozatra. Az áldozat most beteljesedik. Meg kell koronázni.

Crucifixae, crucifixum . . . A keresztrefeszített Anyának kell felajánlania Istennek keresztrefeszített Fiát.

Jézus egész életén át keresztre volt feszítve. Éppígy Mária, édesanyja is. De eddig csak a szenvedésre való kilátás kísérte, míg ma beteljesedett. Hajdan a halálsejtelem agóniája, ma a kivitel haláltusája. Nagy különbség!

A beteljesedés a sejtelem fölött áll. Az egész élet kereszt volt. De a kereszt keservesebb, mint az egész élet! De be kell teljesednie. És Mária három óra hosszatt fog állani az élő szőllőtő tövében, míg elvérzik.

A kereszt tövében Szent Bernát felkiált: „Azt hiszitek, a kereszt tövében állott? Nem, nem, Mária nem a kereszt mellett található, hanem a kereszten, keresztre szegezve Jézussal."

„Nézzétek Jézust, — mondja Szent Bonaventura — a sok seb barázdát von testében, s ezek mind egy nagy, kimondhatatlan sebbé válnak Mária szívében."

Gerson merészen azt állítja, hogy Mária szeretete *iránt*unk olyan, egész lelkének összhangja a mennyei Atya akaratával oly teljes, tudata, hogy Jézus áldozata szükséges az emberi nem megváltására, oly mélységes, hogy ha ebben az iszonyú pillanatban megtörténhetett volna, hogy Jézus a megváltás fájáról leválik, a Szent Szűz a saját kezével segítette volna újra a keresztre.

A szentéletű vak prelátus, de Ségur megjegyzi, hogy „Jézus Krisztus akarata, miszerint Mária állva keresztje alatt, jelen legyen halálán, mint nagy tanúja az emberiség megváltásáért kiontott isteni vérének. A kereszt Máriára támaszkodik és Mária a keresztre" . . . „Távolítsátok el Máriát és a kereszt összeomlik", — mondta Szent Cirill az efezusi zsinaton. A Szűz fájdalom nélkül szülte a háromszor szent Krisztust. Most, hogy Fia és Istene betöltötte misszióját e földön, kimondhatatlan fájdalmak között szülte fogadott és bűnös fiait, kikért Jézus meghalt. Amint a megtestesülés napján Isten iránti szeretete Jézus szeretetévé vált, a Megváltás napján Jézus iránti szeretete az egész Egyház iránti szeretetévé vált."

*

A Megváltó betlehemi születéséről beszélvén Szent Lukács megjegyzi: „szülte elsőszülött Fiát". Az első egy másodikra utal. Betlehem termékenysége az angyali üdvözlet és a Kálvária termékenységét vonja maga után. A fájdalom nélküli anyaság maga után vonta az anyaságot könnyekben és az egész lény összetörésében.

Figyeljünk: Jézus a keresztről néhány ritka szót ejt. Újra megtöri a csendet és gyöngéden Máriához fordul. János apostolra utalva suttogja: „Asszony, íme a te fiad!"

Különös beszéd! Miért nem mondod, Jézusom: „Ime, valaki, aki szolgálni fog neked, mint fiad, miután nekem el kell mennem." De nem, azt mondod: „Ime, a te fiad", mintha azt akarnád mondani: elveszítvén engem az én személyemben, de megtalálsz engem, ugyanazt, János személyében.

És János nemcsak egyedül János, hanem mindnyájunk egyike, miután mindenkiben, aki a kegyelem állapotában van, nemcsak valamely egyszerű teremtményt kell tekintenünk, hanem „Krisztust". „Már nem én élek, hanem Krisztus él bennem."

Origenes Szent Pált varriálván, mondja: „A keresztény nem egyszerűen egy ember, hanem egy másik Jézus Krisztus." — Jézus, János, mi mindnyájan csak egy vagyunk, egyetlenegy Jézus, tehát Máriának egyetlen fia. Tehát nagyon is igaza van a Megváltónak: „Asszony, íme a te fiad."

„Jézus nem mondja — folytatja Origenes — íme, János személyében egy másik fiú, tőlem különböző... hanem egyszerűen: „a te fiad". Mintha figyelmeztetni akarta volna: Neked csak egy fiad van és én vagyok őbenne. Az általam végbevitt misztérium által János bennem megtestesül, velem egy egységet képez, ő énbennem, mint ahogyan én benne fogok élni. János személyében, ó asszony, ugyanazt a fiút bírod, aki a kereszten függ, Jézusodat, kit szültél és ki tanítványában van, mint a fej a tagokban, mellyel egyesülve van . . . Semmi sem hiányzik benne ahhoz, hogy egy második énemmé váljék, ugyanegy velem és miután fiad vagyok, ő is az és mindazok, kiket János képvisel ettől a pillanattól kezdve, bennem és velem egyetlen fiaddá válnak."

Lehetséges-e még ennél erősebb módon kifejezni életünket Krisztusban, azonosságunkat a Megváltóval ugyanazon egységben, ahogyan ő mondja, ugyanazon misztikus testben?! Csak egy Jézus van, de magában foglalja az egész Jézust.

Jézus anyjának csak egy fia van, ez a nagy Jézus Krisztus az Ő egészében, kinek feje a Megváltó és mi vagyunk a tagjai. Jézus minden tagjának e szerint, a szó legszorosabb értelmében Mária az édesanyja.

Ehhez a formulához: „Asszony, íme a te fiad", szorosan kapcsolódik: „Ime, a te anyád."

Galambszívű emberek

Irta: Pintér József

Ilyenek is vannak, Isten kegyeltjei s a szentek testvérei: a szelídek. Akik nem élnek sem keménységgel, sem kevélységgel. Akik mindig lefogják magukban az ágaskodó indulatokat. Akik türelmesen viselik el embertársaikat hibáikkalegyütt. Akik, ha szivükre üt a durvaság ökle, a szelídség templomába menekülnek. Életbölcseségüknek látóhatárán Krisztus áll példaadó életével és eme felhivásával: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok!" (Máté 11, 29.) S mert szavát fogadják, azért olyan mélyjárású a lelkiéletük, hogy az indulatok tájfunos szökőárja sem tud vele labdázni. A boldogság nyugalmas vánkosát a szelídség teszi a fejük alá, mert hajlandók teljesíteni Mesterük kérését: Legyetek olyanok, mint a galambok. (Máté 10, 16.)

*

Egy legényt elragadott a megvadult lova. Örült száguldással vitte árkon-bokron keresztül. Megfékezni sehogy sem tudta. Ijedten menekült előle mindenki. Egyik barátja utána kiáltott:

— Hová rohansz olyan észnélkül?

— Oda, ahová ez a bestia visz! — felelte lélekszakadva és keserüen a legény.

Hát ilyen elragadt „ördög-lovas" a haragvó ember is. A nekiszilajult indulat őt is ároknak viszi. Kihozza a sodrából s jóvátehetetlen cselekedetekbe rántja. Tör, zúz. Sérteget. Káromkodik. A dühnek örületében tönkre teszi legkedvesebb barátságait. Ártó fegyver után kap. Bosszút liheg és szülőt, meg testvért öl. Utána aztán már hiába sötétlenek benne fájó és bánkódó érzések. Bizony, sokszor egész életén át kell siratnia, hogy kihullott lelkierejének kezéből a gyeplő.

A haragra való hajlandóság velünk születik. Egoizmusunk hozza magával, hogy valahányszor személyünket és eszményeinket támadás éri, ösztönösen talpraszökik bennünk a megtorlás vágya. Ezért nem olvassuk sehol a Szentirásban azt a tilalmat: Ne haragudj! Ezt tenni, nem áll hatalmunkban. Ez olyan tanács, melyet nem használhatunk. De az a figyelmeztetés már a Bibliának sok lapjáról kiált felénk a Zsoltáros szavától Szent Pál irásáig: „Haragudván ne vétkezzetek!" (Zsolt. 4, 5. — Efez. 4, 26.)

Hát ezt teszik a galambszivű emberek. Nem vétkeznek. Mert szigorú, következetes és lankadatlan önneveléssel biztosítják magukban a szelídség hegemóniáját. Kigyakorolt, izmos lelkükben nem tud a harag pusztító zivatarokban kitörni. Kiegyensúlyozott egyéniségek, akik természetüket hozzászoktatták jóságos érzésekhez és cselekedetekhez. Az ujjukat mindig rajtatartják a szelídség biztosító szelepének húzózsinórján arra az esetre, ha a harag gőzfeszültsége robbanásig fokozódnék. A galambszivű emberrel, ha összetüzött felebarátja s ez gorombán esett szavával véresre sebezte az ő szivét, akkor nem vesz rajta magának elégtételt még keményebben visszavágó szóval, hanem lelkének a haragtól való szabadulást szelídséggel viaskodja ki. Mint ahogyan Páli szent Vince tette. Egy alkalommal meghiúsitotta valami nemes úrfinak erkölcstelen, bűnös reményeit, aki ezért felháborodva Szent Vincére támadt és vén bolondnak nevezte. A vérigsértett aggastyán térdreereszkedve gőgös bántalmazója előtt, igy felelt:

— Igaza van, fiam, és én bocsánatot kérek, hogy önnek alkalmat adtam ilyen nyilatkozatra!

Kalaplevéve állunk meg az ilyen csendesre szelidült élet előtt. A letepert harag, a bosszúállás helyett bocsánatra zabolázott tetterő mindig meghódit. Mert természetfölötti tehetségről bizonykodik. Ez az oka, hogy a szelíd ember nem fortyan fel. Nem toporzékol. Higgadt marad. A szelídség fonala, melyet beleöltöget élete vásznába, soha nem szakad. Szíve csupa jóakarat. S ez aztán mint szolgálatkészség, figyelem, tapintat és szeretet mutatkozik.

Boldog ember az, kit Isten szelíd természettel ajándékozott meg. De megbámulni való csodája az Isten kegyelmének és az emberi akaraterőnek, ha valaki biztositani tudta magának az indulatos természete feletti uralmat. Az ilyen ember előtt meg kell szégyenülnie minden erkölcsi gyengeségnek, amely nem tud és talán nem is akar megbarátkozni Kempis figyelmeztetésével: „Legyen gondod rá, hogy béketűrő légy mások fogyatkozásainak és gyarlóságainak elviselésében, mert benned is van mit eltürnie másnak."

*

Elferdült-lelkü emberek előitéletből s tudatlanságból gyávaságnak szokták minősiteni a szelídséget. Pedig a morális erő sehol sem nyilatkozik meg hatalmasabban és szebben, mint a szelídségben. Mert a bátorság csúcsteljesitménye: szelídnek maradni azon ellenséges elemek között, melyekkel természetünk és a társadalom körülfog bennünket.

Nehéz elmondani a galambszivű élet minden gazdagságát. De az biztos, hogy a szelídséggel ötvözött élet értéke nem csökken, hanem fokozódik. Malasztos kincsesedést hoz s az üdvösség dolga akadálytalanul halad az Úrnak öröme felé, melyben a szelídeknek részük lesz. (Iz. 29, 19.)

Aki meg akarja ütni az igazi tökéletesség mértékét, az szelídséggel töltse meg élete edényét. Ez a szentek tanitása. Mert az önfegyelmezés bölcsesége megajándékoz avval a békességgel, mely egy más világból ragyog át. És aki ebből a tündöklésből egy-egy fénysugarat rávetit a megbékités csendesen simogató szavával embertestvéreinek haragtól sápadozó arcára, az krisztusi cselekedetet végzett. E földön a lelkiismeret, a másvilágon Isten fizeti meg!

„A világtörténelem a kereszténységnek új csoda-életét lépteti föl, s e keretnek közepébe teszi az Oltáriszentséget. A szellem s az erény pompáját, mint új paradicsomot lépteti fel közöttünk s a lelki virágzás forrásait az Oltáriszentségben leli fel: onnan fakad a szentek ereiben és szivében felpezsdülő vér, — a Krisztus vére."

(Prohászka)

Amiről a szőllő beszél

Írta: Müller Lajos S. J.

A szabad természet a jó Istennek nagyszerű képeskönyve. Elkezdve a fűszáltól, a legszerényebb virágtól egészen a csillagokig, a szentjánosbogárkától *a ragyogó napig minden, ami csak* zöldel és virul, csúszik, mászik és repül, ami zizeg, énekel és zenél, mind-mind mond valamit, sőt igen sokat mond azoknak, akik megértik. Isten beszél belőlük, általuk. Beszél a saját szépségéről, hatalmáról és dicsőségéről. Beszél jóságáról és gondviselő szeretetéről, de szentségéről és igazságosságáról is.

Tegyünk mindjárt egy kis próbát. Hazánk egyike a föld legkitűnőbb szőllő- s bortermő vidékének. Szeptember-október a szüretnek hónapjai. Ez aktualitást ad bizonnyal a következő kis elmélkedésnek is.

I.

Kis történettel kezdjük: Alvarez Boldizsár atyának, *Szent Teréz egyik hírneves gyóntatójának*, megjelent egyszer az Úr Jézus, amint éppen a *tabernákulum* előtt imádkozott. Szőllőfürtöt tartott kezében. „Lásd, — szólott a jámbor szerzeteshez — ilyen a te életed." És a jó páter nagy örömmel látta, hogy a fürt csaknem teljesen ép, teli van egészséges szemekkel, amelyek csak úgy mosolyogva kínálják magukat. Alig volt a szemek közt egy-egy éretlen, megcsípett...

Ha most már az Úr a mi életünket mutatná be így nekünk... Gondoljuk csak el a mi életünk fürtjét, a mi lelki szőllőskertünk termését... Vajjon meg vagyunk-e vele elégedve? Nincs-e benne sok éretlen, savanyú, penészes szem? És ha az Úr osztozkodást ajánlana, s megtartva magának az ép szemeket, visszaadná nekem a sérülteket, bezzeg furcsa egy osztozkodás volna... Maradjunk tehát a szőllő hasonlatánál. Isten szinte büszke erre az ő remek alkotására, a szőllőre. Sokszor foglalkozik vele a Szentírásban. Először is az Úr védi, igazolja magát, ha a termés nem felelt meg a várakozásnak. „Mit kellett volna még tennem szőllőmmel és én nem tettem meg vele?"[1] „Én mint kiválasztott szőllővesszőt ültettelek téged."[2]

A katolikus Egyház, annál is inkább a tökéletességre való hivatottság, olyan kellemesen fekvő domboldal, melyet állandóan melenget az *eucharisztikus* Nap. Az Úr Jézus szerint: „Atyám a szőllőműves."[3]

Lehet-e ennél kedvezőbb körülményeket képzelni? *Elképzelni* ugyan nem lehet, de hinni kell, hogy az isteni kegyelem még ennél is többet tesz a *lélekért*. „Én vagyok a szőllőtő, ti a szőllővesszők."[4] A megszentelő malaszt által titokzatos vérkeringés indul meg köztünk s az Úr Jézus közt. Hiszen Krisztus misztikus teste vagyunk, amelynek középpontja az isteni Szív. Ez löveli szét a kegyelem kristálytiszta hullámait és köti össze, egységesíti az egész testet. Mennyi lelki jó közlődését jelenti ez? Mennyi reményt nyujt a bő termésre?!

És íme mégis, mégis...

II.

Mi lehet az oka annak, ha ily kedvező körülmények közt a termés mégis csak silány, a bor meg savanyú és élvezhetetlen?

A Szentlélek a következőkben mutat rá az igazi okokra.

a) Vádolja elsősorban a rókakölykeket: „Fogjátok el nekünk — úgymond — a rókakölykeket, mert feldúlják a szőllőt, pedig a szőllőnk már virágzik."[5]

Egy-egy *lelkesedett órában*, egy-egy lelkigyakorlat alkalmával mennyi jó feltételt gyártunk. Rendjén van! Mert: „Lesz-e gyümölcs a fán, amelynek nincs virága?" De aztán jönnek a rókakölykek. Azok a helyes, de hamis kis állatok. Nem egyebek ezek, *mint a hamis önszeretet*. Különböző kiadásban. Ez hiteti el velünk néhány hét, sőt már néhány nap mulva, hogy ezt ezért, amazt meg azért nem lehet keresztülvinni, megvalósítani. Az egészség és nem tudom, micsoda magasabb érdekek ürügye alatt abbamarad minden, s mi a régi slendriánizmus megjárt, kivájt kerékvágásában találjuk magunkat. Azok a hamis rókakölykek mennyi, de mennyi szőllőt feldúlnak egészen napjainkig!

b) Továbbá minden erőltetés nélkül a szőllő ellenségei közé sorozhatjuk az égi madarakat, amelyek „eljövének és felevék" a szőllőt.[6] Hiszen nem hiába állítják a szőllőkbe a madárijesztőket.

A szállongó égi madarak nem mások, mint a túlságos, világias gondok és hozzánk nem tartozó *gondolatok*, amelyek figyelmünket a lelkiéletnek még a vidékéről is elterelik és elcsipkedik az isteni ige s kegyelem magvait.

Légvárakat építünk, ábrándozunk és sokmindenbe avatkozunk, amik reánk éppen nem tartoznak. Hányszor szól nekünk is az, *mit Urunk Péternek mondott*, amikor ez János sorsa felől érdeklődött: „Mi közöd hozzá, te csak kövess engem!"[7]

c) A harmadiknak jelölhetjük meg a gyenge vagy rossz termés okai közt azt az időjárást, amellyel az Úr fenyeget: „A napot befödöm felhővel."[8] Mikor lelkünk és az isteni Nap közt állandóan felhős ég

[1] Ir. 5, 4. — [2] Jer. 2, 21. — [3] Jn. 15, 1. — [4] Jn. 15, 5.

[5] Én. é. 2, 15. — [6] Mt. 13, 4. — [7] Jn. 21, 22. [8] Ez. 32, 7.

borong, amikor hűvös és száraz az idő, az a szegény kis szőllőszem honnan vegye a cukrot, édességet, amelytől tüzes lesz a bor és alkalmas, hogy „vidámítsa az ember szívét... hogy ragyogjon az arca..."[9]

III.

Ha pedig ez huzamosabban így megy, mire lehet az ember elkészülve?

Megmondja az isteni Szőllőbirtokos.

a) Első megszívlelendő fenyegetése:

„Azt vártam, hogy szőllőt hozzon és vadszőllőt hozott... Most íme tudtotokra adom, mit teszek majd szőllőmmel:

Lerontom sövényét, hadd szaggassák szerte, lerombolom falát, hadd tapossák össze. És elhagyottá teszem, nem metszik meg és nem kapálják meg, hadd verje fel a bozót és a tövis. És meghagyom a felhőknek, hogy esőt ne hullassanak rá."[10]

Lerontom sövényét, hadd szaggassák szerte, mint az olyannyira nélkülözhetetlen isteni protekció megvonását? A szőllőt, amelynek már nincs hozama, saját sorsára hagyja a gazda, kerítését nem gondozza... hadd járjon ember és barom keresztülkasul rajta. „Átadja őket szívök bűnös kívánságainak."[11]

Hova is jut az ember, ha a kegyelem pártfogó kezét róla leveszi? Valóságos hitigazság, hogy többkevesebb idő alatt, de bizton elbukik...

Még a természet szerint legjobb akaratú ember is olyan a kísértések tömkelegében, mint a katona, akinek sok ellenséggel kell egyszerre harcolnia. Győzhet sokszor, de előbb vagy utóbb, minden bátorsága, ereje és ügyessége mellett is ő veszt rajta. Az egyes nehézségekkel szemben szabadok vagyunk, de nem azok összességével szemben. Hogy mégis ép és szép lélekkel, sértetlenül álljuk meg az élet csatáját, erre Istennek különös pártfogó kezére, minden esetben hathatós kegyelmekre van szükségünk. Ámde Isten ezzel nem tartozik nekünk. A kegyelem az kegyelem, vagyis ingyen ajándék, amelyre jogot senki sem formálhat. Ha a rókakölyköket nem irtjuk ki, hanem inkább engedjük a szőllőben garázdálkodni, ha az égi madarakat el nem hessegetjük, ha imaéletünk felett borongó fellegeket buzgó fohászok szellőivel el nem űzzük, ám magunk lássuk, ha az isteni oltalom sövénye már nem véd meg tovább a pusztulástól...

b) Egy további fenyegetése az isteni szőllősgazdának az, hogy: „Szőllőjét más műveseknek adja bérbe, kik beadják neki a termést a maga idején."[12]

Az ember a lelkiéletben tanúsított lanyhasága által elvesztheti a kegyelmi állapotot, eltékozolhatja hivatását, vagy legalább is azt a szép pozícióját Jézus Szívénél, s rangjának egy magasabb fokozatát az égben, amely neki, ha hű marad, osztályrészül jutott volna.

Olykor szembetűnő a dolog, ami láthatatlanul számtalanszor végbemegy: az elvesztett kegyelemre más lélek pályázik.

1838-ban egy kiváló egyházfejedelem kopogtatott a jezsuita noviciátus ajtaján, hogy a bíbort egyszerű fekete szerzetesi ruhával cserélje fel. Odescalchi Károly kardinális volt (1785—1841), a pápának, mint Róma püspökének helynöke. XVI. Gergely pápa csak nehezen, sok kérés és könyörgés után vált meg ettől az oly *értékes férfiútól s engedte meg, hogy hivatását* kövesse.

Mikor beöltözésre került a sor, a szegény rendházban nem tudtak neki új ruhát előteremteni. De íme, éppen akkor únt rá egyik laikus testvér a hivatására és tette le Szent Ignác fiainak köntösét. Éppen kapóra jött! A jó öreg Odescalchi atya kapta meg a ruháját és nem is vált meg attól élete végéig. Abban járt, abban lett szentté. Most folyik boldoggá avatási ügye a Szentszéknél. Milyen különös, látszatra véletlen eset! Egyik ledobja a ruhát, a másik meg már jelentkezik érte. „Ketten lesznek a mezőn, egyik felvétetik, másik elhagyatik."[13]

c) *Végül a harmadik fenyegetését az Úrnak a* Prófétánál így olvassuk: „Vajjon vesznek-e a venyigéből fát, hogy valami tárgyat készítsenek avagy csinálnak-e belőle cöveket, hogy rajta bárminő holmi függjön?

Íme, a tűznek adják eledelül."[14]

Csakugyan, a szőllővessző, ha már egyszer nem terem, semmire sem jó, csupán egyre: a tűzre. „Azért így szól az Úr Isten: A szőllővessőt a tűznek adtam át, hogy az megemésszé."[15]

Isten óvjon minden szőllővenyigét, hogy erre a sorsra jusson!

Pedig a venyigének, — mint egyik szentatya szépen mondja — csak e kettő közt lehet választania: vagy a tőkén marad és terem, vagy pedig a tűznek lesz *a martaléka.*

Tartsuk azért jókarban a szőllőnket. Nevezetesen: „Reggel menjünk a szőllőnkbe, lássuk, kihajtott-e már a szőllő, kinyílt-e virága?"[16] *Kinyílik-e a szőllő* a buzgón végzett reggeli imában, elmélkedésben, szentáldozásban? „Mikor pedig esteledik, mondá a szőllő Ura ispánjának: Hívd elő a műveseket és add meg nekik bérüket kezdve az utolsóktól az elsőkig."[17] Ez az ispán a lelkiismeret, amely számon kéri a napi munkánkat, hogy dorgáljon vagy jutalmazzon. Előjátéka ez az életestnek, amikor majd maga a Gazda hív mindegyikünket külön-külön. És így szól majd hozzánk: „Vedd, ami a tiéd és menj."[18] „Mivel kevésben *hű voltál, sokat bízok rád,* menj be Urad örömébe",[19] abba a lakodalomba, ahol az Úr a világi örömök silány vize helyett az örökre boldogító szeretet nemes borát teszi az asztalra."[20]

[9] 103. Zs. 15. — [10] Iz. 5, 4—6. — [11] V. ö. Róm. 1, 24. — [12] Mt. 21, 41.

[13] Mt. 24, 40. — [14] Ez. 15, 3. 4. — [15] U. o. 6. — [16] Én. é. 7, 12. — [17] Mt. 20, 8. — [18] U. o. 14. — [19] Mt. 25, 23. — [20] V. ö. Jn. 2.

Szentségi percek Jézussal...

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Uram! De jólesik lármával felizgatott idegeimnek ez a templomi csend, fénytől vakuló szememnek mécsed szelíd pislogása, szívemnek, lelkemnek a te eucharisztiás égöved...

Nem tagadható, hanem döbbenetesen elénk toppanó nagy tény, hogy az emberi életben, napjainkban éppúgy, mint mikor emberalakban köztünk jártál — égetően nagy vágy ég az Isten után. Mindig jobban kell tapasztalnunk, hogy ez az összekuszált élet és agyonhajszolt létünk hangosan kiabálja a hippói püspök örökké igaz szavait: „Magadnak teremtettél Uram bennünket s nyugtalan a mi szívünk mindaddig, míg csak meg nem nyugszik Benned, Istenem!" (Conf. I. 1.) Törékeny testemben halandó vagyok, érzéseimben szeszélyes, elmémben sajnálatosan véges, képességeimben korlátolt, de belém lehelted a halhatatlan, vágyaimban a végtelen felé törő lelket. A paradicsomi nagy tragédia nem csupán a bűn gyászos örökségét hagyományozta rám, de maró és fájó visszaemlékezést is hagyott bennem az elveszett boldogság után és ennek nyomán nyugtalanító és gyötrő vágy fakad bennem Utánad, a boldogságot, enyhet, nyugtot adó Isten után. Örök ember vagyok, egyenes utóda és törvényes leszármazottja az elsőnek, aki töretlenül és szép egészben került ki műhelyedből, évezredek vágya sír fel bennem, amely vágyat nem tudta kielégíteni kultúrfölény, tudás, művészet, hitetlenség, tudatlanság, gonoszság. Ó, mennyit kísérleteztek velem együtt ezek az Ádám-utódok és mindig vesztesek lettek. Elbuktak testvéreim s csak ismét több lett a baj, jobban véreztek a sebek, egyre bokrosodtak a megátkozott földön a bajok. Tragédiánk, hogy nem tudjuk a végtelen helyébe lopni a végest, képtelenek vagyunk a múlhatatlan helyébe csempészni a mulandót. Ha semmi más, ez egyedül is bizonyítaná az Isten tenyeréből való kiszakadásunkat, e tény cáfolhatatlanul utalna Rád. Az Isten meg nem találása kínos tapogatódzást okoz és a sok elkeseredésben halálos unalmat szül. Uram, én Istent kívánok, akit láthatok, Isten után vágyom, akinek szíve van, Istent epedek, akit megismerhetek, akit nagyon szerethetek, akit — hogy emberileg szóljak — enyémmé tehetek. Mily régen adott ezeknek a modern vágyaknak hangot az ószövetség evangelistája: Izaiás. Sikolya szaggatta az egek kárpitját, hogy el kell jönnie a minden népek vágyakozásának, az Emmanuelnek, a velünk élő, köztünk lakó Istennek.

Uram, eleget tettél. Itt vagy!

Hiszem én ezt?

Uram, gyógyítsd hitetlenségemet...

*

Itt értem legjobban, hogy Nélküled, Istenséged és attributumai nélkül a mi emberi életünk, a valóságok rendje, a történelem és a világ fel nem fogható, mivel csak Benned, mint egyedül létező és élő abszolút Valóságban érthetők meg. Benned van megoldása minden létkérdésnek, életproblémának, mi magunknak. Menynyire kitűnően ismerted Te a mi elolthatatlan vágyunkat: közénk jöttél, hogy önmagaddal isteni módon kielégítsed.

Az értékek hierarchiájának a csúcspontján önmagad állsz az Eucharisztiában!

Az újszövetség csodálatos csipkebokor: eszünk és soha el nem fogysz, tabernákulumba zárunk, templomokba kalitkázunk és végtelenségeddel mindent betöltesz, látunk, érzünk, tapintunk — de soha értelmünkbe nem fér vágyunkat oltó csodálatos isteni jóságod. Belenyúlsz a mi létrendünkbe, történelmi világunkba, kilépsz a tabernákulum misztikus csendjéből küldötteid és választott apostolaid útján, belépsz az anyagi törvények közé ékelt és nyomorúságos földi dimenziókba skatulyázott életünkbe azért, hogy azt felemeld, tartalommal megtöltsd, megszenteld, istenivé tedd. Nem túltengő hatalmi vágyból, hanem messiási küldetésedből származik az, hogy nem elég Neked a templom csendje, szűk a szószék korlátja, hallatod szavadat a parlamentben, nem elégít ki az országház bezárt kapuja elé felállított trónusod, Neked imperialista jogaid vannak a törvényházban és nem lesz elég Neked a Hősök-tere, szűk lesz a milliós főváros területe, hisz csodálatos, mennyei életfluidum vagy: be akarsz tölteni mindeneket...

Uram, a tabernákulum előtt leszek apostol, választott követed. Ebben a csendben érik elhatározásom tetté, gondolatom valósággá, énem a Te másoddá.

Az Eucharisztia előtt térdepelve leszek nagy, óriás, alter Christus!

*

Köztetek áll, akit nem ismertek. (Ján. I. 26.) A rejtett Isten, a valóságos Isten van itt! Egykor Hauran pusztájában az éhes és fáradt ezreket számláló tömeget szántad és isteni hatalmaddal lecsillapítottad éhségét, zálogát adva ezzel egyszersmind a soha el nem fogyó, megszűnni nem tudó és akaró hallatlan nagy szeretetednek. Nem ismertek fel Hauran-pusztában, nem ismernek fel oltárainkon. Pedig mily jellemző és találó, nem e földi ízű a Te gesztusod a kenyértöréskor. A két emmauszi vándornak kinyílt a szeme, a mieink oly sokszor nem tudnak kinyílni. Ha a magamrahagyatottság átka rajtam is teljesül: hallván nem hallok és látván nem látok, Uram, add, hogy lássam jóságodat, amellyel felülmúltad önmagadat az első szentmisén, hogy érezzem az én Istenemnek hozzám való szeretetét. (Ján. I. 4, 16.) Add, hogy boldog legyek azzal a fölséges tudattal, hogy van forrása a lelki elmélyülésemnek, megnyugvásomnak, a kegyelemmel telíthető bőséges életemnek, van

tabernákulumom, magyarán szólva van: Istenem, van Jézusom! Ó felfrissülésem és megerősödésem ránája, áhítatom és imádásom partvidéke, gyönyörűségem és nem csappanó örömem napsütött tájéka! Minél többször jövök Hozzád, annál jobban ismerlek, ismerem ihletjárásodat, ellesem sóhajaidat, osztom érzelmeidet. Istenverte vakság és gyászos züllés kell ahhoz, hogy ne ismerjem föl ezt a nagyon boldogító, színlét Valóságot, amely az Eucharisztiában szinte percről-percre nyilvánul számomra. Nem felhőkben járó költői dikció, nem ornamentika és keresett applikáció, hanem a Te igéid: Gyönyörűségem az emberek fiai közt lennem... Hát van nekünk fogalmunk óhajaidról, ó isteni igénytelenség? Nem ismerünk fel s Te boldog vagy közöttünk, nem tisztelünk, amint azt megérdemelnéd s Te jól érzed magadat oltáraink on, nem szeretünk s Te gyönyörűségről beszélsz! Azt akarod talán ezzel is bizonyitani, hogy ahol eláradt a bűn, hát ott még túláradóbb legyen a kegyelem? (Róm. 5, 21.) Uram, elragadó a Te emberi szóval alig nevezhető, adaequaton semmihez sem mérhető és hasonlítható könyörületes jóságod. Szentségi oltárodnál nem mi veszünk birtokunkba, hanem Te boritasz el bennünket titokzatos jelenléteddel és veszel bennünket isteni hatalmadba s mi csak bódulunk, tapogatódzunk és kóválygunk, mint az istenség elbódult rabjai s csak gyönyörködünk, élvezünk, imádunk, engesztelünk s hálát adunk Istennek, hogy megismertünk Téged, ki köztünk állsz.

Eucharisztiás látogatásom perceit ezentúl a leboruló imádás, az odaadó felajánlás, a magasztaló dicséret és hálaadás jellemzi.

Gyönyörűségem az én Istenem közelségében lennem!

*

Veletek maradok a világ végezetéig... Egy nap sem lesz az emberiség történelmében, amikor engem nélkülöznötök kellene s ha akarjátok, egyetlen hely se lesz, ahol én különösképen, szentségi jelenlétemmel ott ne lennék. Istenségem, mely időn és téren kivül van, értetek látható alakban, formában, szent színekhez kötve fog térben és időben megjelenni. Jézusunk szüntelen jelenléte az Eucharisztiában soha ki nem apadó reményünk és örömünk! A tabernákulum szentsége kézzelfogható üzenet az emberiség számára, hiszen Jézus gondolatvilágának centrális magva volt a fölséges Eucharisztia csodálatos szerzése és alapítása, Jézus maga úgy gondolt rá, mint övéinek kiáltó segitségére Ő utána, mint az Atyától rendelt messiási küldetésére, mely nem szakadhat meg harminchárom éves földi létével, ez a gondolat az Atya akarata, aki szeretetében adta egyszülött Fiát a világra s a Fiú, mivel szerette híveit, hát mindvégig szerette őket. Uram, szabad sántitó hasonlatot használnom: ott álltam egy családapa halálos ágyánál. A búcsúzás szivszaggató perceit élték a zokogó édesanya és a siránkozó gyerekek. A hűséges hitves mérhetetlen fájdalmában ráborult agonizáló urának testére és szájából kicsókolta annak utolsó lehelletét. Az volt a gondolatom, hogy ez az édesatya nehezen tud elválni, szeretne valamit rájuk hagyni, talán legszivesebben úgy tenne, hogy megnyitja láztól gyöngyöző mellét és kiveszi eleven, piros, dobogó atyaszivét és odateszi eléjük: Ezt hagyom rátok, ez vagyok én... Amit nem tudott megtenni, Uram, azt a Te istenséged megtehette. Tudtad jól, hogy elmégy egészen és teljesen közülünk, elborul világunk, sötét lesz létünk, tartalmatlan és értéktelen lesz életünk. A legnagyobbat adtad, amit csak adhatsz, a legistenibbet tetted, amit csak tehetsz. Utolsó napodon kivetted isteni Szivedet, mely annyira szerette övéit, jegyesét és gyermekeit, kivetted és átadtad Édesanyánknak: őrizd, vigyázd, óvd, szeresd és imádd. Ez vagyok én, ebben van egyéniségem, istenségem, egész magam. Oly formában maradok veletek, amelyre mindig a legnagyobb szükségetek lesz, ne féljetek, éljetek belőlem, általam, velem és bennem. Ó Uram, értem, nekünk nincs és nem lehet elgondolásunk, nincs fogalmunk és megsejtésünk, hogy színében és alakjában mennyire elváltoznék, mennyire megváltoznék berendezettségében és formájában világunk arculata abban a pillanatban, amikor a Te szentségi jelenléted kiszakadna életünkből.

Neked itt kellett maradni nyomorult világunkban és siralmas földi életünkben imádandó, eucharisztikus Jézusom!

Dicsérlek, áldlak, imádlak!

*

Ha Krisztussal élek, nyomait járom, akkor a szellemi szépségek szerelmese leszek! A szentségi Krisztus közelében tudom, érzem, tapasztalom mi az élet titka, a boldogság kulcsa, mi a legfőbb jó. Itt pusztul minden túlhajtott intellektualizmus és derviskedő etika, de átjárja a lelket, a lelket az erosz. Szent, izgatóan tiszta, emelkedett és abszolút szellemi erosz, mely Jézus felé hajtja a lelket, az értelmet, a szivet, az akaratot, a testet — az egész embert. Végtelen szépség! Platon azt mondja, hogy ha egyszer magát a végtelen szépséget pillantottuk meg, érdemes, hogy végigéljük az életet. Jézusom, eucharisztikus Krisztusom, rád nézek és érzem, hogy Krisztussal, Krisztusért, Krisztusban, veled minden, nélküled semmi, közeledben boldogság, hiányodban pokol.

Az Escorial királyi kriptájának egyik sarka.
(Cikk a 21. oldalon.)

Napoleon — az Oltáriszentségről

Nagy Napoleont különféleképen ítélik meg. A szerint, ahogy a gyűlölet, vagy a lelkesedés a forrása az ítéleteknek. Abban azonban ócsárlói és magasztalói egyaránt megegyeznek, hogy Napoleon még a kiválók között is nagy tehetség: lángész volt.

Napoleon vallásosságáról ugyancsak eltérők az ítéletek. Akik tetteit nézik, *egyházellenesnek* mondják. Letagadhatatlan, hogy Krisztus helytartójával, a pápával szemben durván viselkedett és az is igaz, hogy kész volt az Egyház földi szervezetének lehengerelésére, amennyiben az egész világot leigázó terveinek útjában állott.

Napoleon lelkéről, vallási meggyőződéséről csak élete végén: száműzetésének idejében festettek képet. Az eseményektől dübörgő évek nem adtak alkalmat, hogy bensőjének, meggyőződésének finom vonásai megrajzolódjanak; a Szent Ilona-szigeti száműzetés magányára volt szükség, hogy észrevegyék és lerögzítsék ebben való kiválóságait is.

Száműzetésében rabtartói két papot is rendeltek a szigetre. Komoly, kötelességteljesítő egyháziak voltak ezek, akik emlékeztek még Napoleon hetyke és pápaellenes viselkedésére is. Nem barátot, hanem inkább szerencsétlen embert láttak benne. Ez a két pap több feljegyzést hagyott hátra Napoleon viselkedéséről és beszélgetéseiről. A száműzetés magányában és unalmában sok mindenről szó esett közöttük. Napoleon egy kiváltságos, éleslátású, bámulatos gondolkozású és következtető képesség tanújelét adta ezekben a beszélgetésekben.

Most, az eucharisztikus szentévben időszerűvé vált, *hogy miként gondolkodott a nagy francia császár az Oltáriszentségről?* Hitte vajjon, hogy Jézus jelen van ott igazán és valóban?

Bizony hittel — és érdekes, hogy argumentációja, amire ezt a hitet felépítette, annyira egyéni, amilyen szép és meggyőző.

Antonio Buonavita és *Abbe Vignali*, a két pap feljegyezték, hogy egy délután az Oltáriszentségre terelődött a beszéd. Nevezetesen arra, hogy Luther és Kálvin nem hisznek abban, hogy a kenyér színe alatt Krisztus valóban jelen van. Különösen *Kálvin* magyarázata foglalkoztatta Napoleont, aki szerint a kenyér csak *jelkép*. A nagy császár így argumentált:

„Mit is mondott tulajdonképen Krisztus? „Az én testem valóságos étel, az én vérem valóságos ital.“ — „Ha nem eszitek az én testemet és nem isszátok az én véremet, nem lesz élet tibennetek.“ És azután az utolsó vacsorán, mikor kezébe vette a kenyeret, így szólt:

„Ez az én testem.“ És éppen így kezébe vette a kehelyben a bort és azt mondotta róla: „Ez az én vérem.“

„A katolikusok és protestánsok egyenlően vallják, hogy Krisztus ezeket a szavakat így mondta. A szövegben szószerint megegyeznek. A szöveget azonban másképen magyarázzák a katolikusok, másképp a protestánsok. A katolikusok azt hiszik, hogy Krisztus szavai szószerint értendők. A protestánsok pedig azt tanitják, hogy képletes értelemben.“

„A protestánsok úgy tanitják, hogy ezek a szavak, — ezek a pozitiv, rendkivüli kifejezést jelentő szavak — csak gyenge, szegényes értelmet takarnak. Szerintük Krisztus ilyenféleképen értette mondását: a kenyér jelképezi az én testemet, és a bor jelképezi az én véremet. Emlékezzetek erről és ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.“

„A protestánsok magyarázata valóban szerény magyarázat és nem kiván az ember értelmétől semmiféle áldozatot. Viszont nem is mond semmi olyant, ami Istenre vallana. A protestánsok magyarázata nem érezteti egy legfelsőbb lénynek hatalmát, hanem csak egy hozzám hasonló embernek elgondolását, tanácsát, felszólitását.“

„De nem értem, miért használta volna Krisztus ezeket az erős és pozitiv kifejezésű szavakat, hogy: „az én testem valóságos étel“? Sőt megismétli a kifejezéseket. Miért vette volna ajkára ezeket a szokatlan és félelmetes kifejezéseket, ha nem azért, hogy világos gondolatokat tárjon elénk?“

„Ami engem illet, én hiszek Krisztus istenségében. Következésképp hiszek e szavak mélyebb értelmében és az általuk és Krisztus által nekik kölcsönzött erőben. Ha Krisztusnak nem lett volna más szándéka, mint hogy felszólitson bennünket, hogy az ő emlékezetére együk a kenyeret és igyuk a bort, bizony abban semmi isteni nem lett volna. Ha Krisztus szavainak szószerinti értelmét elhagyjuk és képletesen magyarázzuk, akkor legyengitjük a vallást is. Vajjon mi szükségünk van olyan Istenre, aki nem tud mást mondani és nem tud mást tenni, mint egy ember?“

„A protestánsok hiszik Jézus Krisztus istenségét és az Evangéliumot, hisznek a Szentháromságban, Jézusnak a Szentlélek általi fogantatásában. Dehát ezen titkok is felülmúlják az emberi értelmet és az Evangélium alig használ szavakat magyarázatukra! Miért nem akarják hát a protestánsok ezeket a hittitkokat is képletesen magyarázni? Miért éppen az Oltáriszentségről mondott szavakat?

*

Nagy Napoleon argumentuma valóban eredeti.

Szerinte lehetetlen feltételezni, hogy Jézus amikor emléket akart hagyni, éspedig örök emléket, hát csak egyszerű kenyérevést és csupán borivást hagyott volna? Ilyen emlék még egy közönséges, anyagias gondolkozású emberhez is méltatlan lenne. Ha elfogadjuk Krisztust Istennek, akkor valóságos káromlás feltételezni róla ilyen alantas és földi gondolkozást és intézkedést.

De pozitíve is megállja helyét ez az okoskodás. Ha Krisztus Isten, akkor isteni módon gondoskodott a maga emléke megörökítéséről. És így nem okozhat nehézséget annak elfogadása, hogy a kenyér alatt Ő él és Ő szolgál táplálékul. Sőt ez a csodás és isteni erőt feltételező eljárás felel meg igazán Krisztusnak.

Napoleon további argumentálása érdekes is. Hogy a protestánsok miért nem magyarázzák ugyanilyen erővel átvitt értelemben, képletes módon a Szentháromságot? Hiszen a Szentháromság elfogadása éppolyan csodaelfogadás, mint az Oltáriszentség hite!

Azután azt sem mondhatják, hogy a Szentháromság titkára, Jézus fogantatásának titkára olyan utalásokat találunk a Szentírásban, amelyek figyelmeztetnek, hogy ezeket szószerint kell vennünk. Ha ők az Oltáriszentségnél azt hozzák fel eljárásuk indokául, hogy Jézus gyakran beszélt parabolákban és hasonlatokban, hogy ő maga utalt többször szavainak átvitt értelmére, akkor ugyanazon az alapon, a Szentháromságot is átvitt értelemben kellene magyarázniok. Dehát miért nem teszik ezt?

cg.

Akik maguk ellen dolgoznak

Irta: Róth Antal S. J.

Sok furcsaságot találunk, ha bepillantunk az emberi élet mélységeibe. De egy sem oly megrendítő és egyik sem okoz annyi katasztrófát, mint az, hogy nem akarjuk azt, amit tehetünk és mindenképen arra törekszünk, amit nem tehetünk, amire erőnk nincsen. — Nem találunk rá önmagunkra. Önismeret és önkritika híján erőnket egy ábrándkép hajszolására pazaroljuk.

A fizikusok pontosan kiszámították, hogy a hőnek 50—80 %-a száll a világűrbe és az elektromos áram 60—90 %-a alakul át hővé és nem fénnyé az izzólámpában. Az emberi erőpazarlás még ennél is nagyobb. Sajnos, míg a természettudósok számára eszközök állnak rendelkezésre és kísérleteiket számtalanszor megismételhetik, addig a lelkiélet és a szellemi tehetségek használásának terén csak igen gyér tapogatódzások történnek. Csak az elhibázott és szerencsétlen emberi életek eddig nem statisztikázott adatai kirívóan szólnak a mellett, hogy itt nagy visszaélések történnek az emberi erőkkel és adottságokkal.

Eltekintve az ifjú idealisták és fantaszták céltalan levegőverdesésétől, a már beérkezett emberek önvallomásaiban találjuk e rettenetes szót: erravimus: tévedtünk. A szentek mellett alig akadnak jó, eszményi emberek, akik ne sírnák vissza életüket, hogy kijavítsák, amit elrontottak.

Ha már most egy kis összehasonlítást csinálunk, bizony szomorú statisztikát állíthatunk össze. Ismert dolog, hogy az emberiségnek több mint a fele semmire sem vállalkozik, mert csak leéli életét nyárspolgári nyugalomban. Magasabb vágyai, törekvései nincsenek. E nyárspolgárok zavartalan békében, a legkisebb fáradsággal szerzett kényelemben akarják eltölteni napjaikat. — A másik része — az emberiség értékesebb fele — százból egy híján — lehetetlenségekre vállalkozik, vagy úgy használja erőit és adottságait, hogy csak egy megbánás születhetik meg élete müveiből. Mintha csak nagyüzem volna a történelem színpada, ahol a dolgozók fából vaskarikát akarnának csinálni.

*

De nem is lehet ez másképp, ha úgyszólván *mindenki mást akar, mint amire* tehetségei és *adottságai képesítik.*

1. Csináljunk csak *egy kis szerepcserét a történelemben* és világosan előtünik, mivé törpültek volna a nagyemberek, ha képességeiket más pályán, más időben és más helyen próbálták volna érvényesíteni. — És ha mi nem is vagyunk hivatva oly „nagy szerepre", mint a világtörténelem irányítói, mégis a mi szerény körünkben leszünk olyan szánalmas alakok, kiket csak sajnálni tudnak azok, kik közelebbről megismernek, mert annyira lehetetlen dologra vállalkoztunk.

Gondoljuk csak el, mivé zsugorodott volna össze Szent Ágoston lángesze a városi rétor-iskolában! Maradt volna tanár, mint annyi névtelen az ő korában. És vajjon Vianney szent János megírta volna-e Hippó püspöki székén a Doctor Gratiae hallhatatlan müveit?! — Az sem valószínü, hogy Szeráfi szent Ferenc egy mélyen süllyedt kor felemelője lett volna egy kisvárosi, polgári iskola katedráján, vagy egy nagyvárosi plébánia káplán-lakásán. Loyolai szent Ignác Afrika homoksivatagjain és remete-oduiban nem szervezhette volna meg rohamcsapatait a megingott Egyház tekintélyének és hatalmának helyreállítására.

De itt csak csupa „volná"-val beszéltünk, amely előtt nem feltétlenül kapitulál az emberi ész. Szeret-

nők hinni, hogy Isten csodát tett volna, hisz — úgy gondoljuk — a saját dolgáról van szó, hogy kihozhassa azt, amit tervezett. A gyakorlatban inkább hajlandók vagyunk elfogadni a predestinációt is, hogy ne kelljen feladni gondolkozásunkban azt, amit szeretünk és jónak képzelünk.

2. Talán mégis jobban belátjuk törekvéseink hiábavalóságát, ha cselekvésmódunk megvilágítására *a természetben keresünk párhuzamot.* A cserfába hiába oltasz gyümölcsfát, keserű lesz annak gyümölcse. Hiába ültetsz homokba fenyőt, rövid életű lesz, ha egyáltalán életképes. — A farkaskölyköt is akárhogy dédelgeted, farkas marad. — A technika világában látjuk, mire viszi az, ki fordítva használja az eszközöket. Vésővel nem lehet festményt készíteni; az ecset sem alkalmas arra, hogy márványból szobrot faragjunk vele.

3. Mégis *az élet* az, mely tényekkel térdre kényszeríti az értelmet. Kérlelhetetlen törvényszerűséggel látjuk azt, hogy a rossz helyen alkalmazott emberi törekvés a semmibe vész.

Tüzes, élénk, kedélyember tudós vagy mintakönyvtáros sohasem lesz. A szangvinikus természetűből sohasem lesz elsőrangú adminisztrátorzseni. Kolerikus bohócot is hiába keresünk, valamint flegmatikus gyorsúszó sem akad. Mélyenérző, finomlelkű melancholikusból sohasem lesz jó komikus. — Peleus hiába nevelteti fiát, Achillest lányruhában lányok között, mikor meghallja a toborzót, a szétrebbent leányseregből ő egyedül megy a katonákhoz.

Milyen világosnak tetszik ez nekünk így leírva, mégis életünkkel hányszor cáfolunk rá. Mintha csak a legtöbb ember ahhoz fogna hozzá, ahol sikert, közepesnél jobb eredményt sohasem érhet el. Mintha mindenki önmagát hajtaná saját boldogtalansága felé; mintha csak ösztönünkben volna boldogulási lehetőségeink meg- és elkerülésére való hajlam. *Fel nem ismerjük azt, mivé is lehetnénk,* ha helyesen használnánk tehetségeinket és arra törekednénk, amire képességeink mutatnak, ami felé hajlamaink hajtanak.

Szerencsétlenségünk ott kezdődik, hogy kicsinynek tartjuk a nekünk szánt szerepet, sokkal több erőt és képességet érzünk magunkban, semhogy szürke emberkék maradjunk. Mi „jobban" tudjuk, mint Isten, mire is vagyunk mi alkalmasak. — Pedig Isten tervében egyetlen szerep sem kicsiny, sem szerény. Mert Isten nagy dolgokat tesz velünk akkor is, — ha egyáltalán beszélhetünk arról, hogy Isten az emberi „kis és nagy dolgok között" különbséget tesz — ha ezt mi nem látjuk, vagy nem annak látjuk arasznyi perspektívánkból. Isten mindegyikünkkel nagyot akar, a legnagyobbat: saját magát akarja adni mindegyikünknek. Ennél többet senki sem kaphat, mert mindenki a végtelen Istent kapja és pedig végtelenül, azaz örökre. És az Isten önátadása nem azon fordul meg, hogy ki milyen szerepet játszott az élet színpadán, vajjon király vagy koldus, úr vagy szolga, tudós vagy tudatlan szerepet kellett-e vállalnia; hanem azon, hogyan játszotta le szerepét, jól alakította-e azt, akit játszania kellett. E minőség szerint fogja élvezni Isten végtelenül boldogító színelátását.

Ha nem azt teszi az ember, *amire* Isten neki *hajlamot adott,* ha más szerepet akar játszani, a lehetetlent hajszolja, önmaga ellen dolgozik. A kegyelemtől hiába várja a csodát, mert ez egész biztos elmarad. Isten nem fogja helyreütni azt a hibát, melyet az ember oktalanságában — esetleg gőgjében — elkövetett. — Igaz, hogy Isten kegyelme mindenütt kísér, akkor is, ha az ember Isten ellen fordul. De az eredeti remekmű helyett, amelyet Isten gondolt el az emberről és amelyhez képességet és tehetséget adott, amolyan gyenge utánzat — majdnem torzkép — kerül csak ki.

Csodálkozhatik-e ezek után az ember, hogy oly kevés az öröm ezen a földön, nincs megelégedés és igazi boldogság, mikor az ember ott is megnehezíti sorsát, ahol pedig lendíthetne magán.

Talán *most* egy fokkal *jobban megértjük,* miért annyi szenvedés, kínlódás és lelkinyomor. Nem szabad mindent a gonoszra, a romlott világra hárítani. Bizony, sajnos, legalább felerészben mi okozzuk azt magunknak és másoknak, néha talán csupa szeretetből is.

Ameddig lehetetlenségeket hajszolunk, — ezt teszszük, mint láttuk, amikor épp az ellenkezőjét akarjuk, mint amire képességeink szólnak — ez nem is lehet másképp. Kíséreljük csak meg a lehetségest és több eredményt érünk el, mint amikor magunk ellen hadakoztunk.

Harmónikus életet, felfelé ívelő pályát csak akkor futhatunk be, ha számításba vesszük mindazt, amink van és nem azt, amit csak bírni szeretnénk.

Hogy ezt megtehessük, kell, hogy ismerjük magunkat. E nélkül álom- és ábrándéletet élünk, mely könnyeink okozója és boldogulásunk tönkretevője.

1. A Tonkin-i székesegyház. (Cikk a 24. oldalon.)

Önérzet

A lélektan

szemszögéből nézve jelenti azt a felemelő vagy leverő érzelemállapotot, amelynek tárgya énünk vagy testi s lelki egyediségében, vagy pedig vonatkozásában a külvilággal.

Nem egyedülálló, elszigetelt érzelem. Inkább több érzelemnek az összeolvadása. Az összefonódó érzelmek mindegyikéből az az egy közös vonás emelkedik ki, hogy az énnel foglalkoznak és azt a különös érdeklődést kísérik és festik alá, mellyel minden ember önmaga iránt viseltetik, amellyel mindenki önmagát értékeli. Jellemző megnyilvánulása ennek az érdeklődésnek például: mindannyian saját nevünket keressük ki előbb a kezünkbe kerülő névsorból; csoportképet szemlélve az első pillantás saját képmásunknak szól. Ide nyujtja le gyökerét egy Perikles, Hannibal, Wallenstein közkedveltsége polgártársai, illetve katonái előtt, akiket névszerint ismertek.

Az *oka* ennek a bennünk gyökerezett, szinte mindig elsőrendű érdeklődésnek abban rejlik és azért tetszik annyira saját énünk: mivel önmagunkból sokkal több vonást, a legapróbbakat is jól ismerjük, velük önkénytelenül foglalkozunk. Következőleg önmagunkat becsüljük és *ezt az önbecsülést bensőleg átéljük, átérezzük* és megszületik az önérzet, az önértékelés érzelme. Másokat csupán nagy, homályos körvonalakban ismerünk meg, ami nem elég ahhoz, hogy ők annyira foglalkoztassanak minket, mint énünk önmagunkat. Énünk annyira lefoglalja érdeklődésünket, annyira kitölti, foglalkoztatja érzelmeinket, hogy másoknak már nem igen jut az érdeklődésből.

Gyakorlati szempontból értékes megvilágitást nyujt ennek az érzelemnek *pozitív* és *negatív* önérzetre való felosztása.

Az előbbi jelenti azt az örömteljes, villanyozó, felemelő érzelmet, amelyet saját erőnk, kiválóságunk, többértékűségünk tudata ébreszt. Ennek a pozitív érzelemnek hatása külsőnkön is kifejezésre jut önmagunk kiemelésének, kiválóságunk bemutatásának mozdulataiban. Mellkasunkat kidüllesztjük. Törzsünk kiegyenesedik. Járásunk, fellépésünk biztonságról tesz tanúságot. Ajkunk szorosan záródik . . .

Az önérzet természetünkkel egybe van forrva, eltölt, átitat. Már a kisgyermek is szerencsétlennek érzi magát, amikor környezete nem csodálja meg a gagyogásban vagy tipegésben elért sikereit. Serdülő fiúkban a testi erő körül foglalatoskodik ez az érzelem, erejük különféle bebizonyitására sarkalja őket. A felnőttnél például abban a törekvésben nyilvánul meg, hogy másokat képességével, állásával, értelmi felsőbbségével felülmúlni igyekszik. Ebből az érzelemből táplálkozik a szónok diadalmámora, amikor hallgatóit saját akarata szerint cselekvésre indította. Önmagunk értékelésének érzelme csaknem állandóan cselekvésre ösztönöz, a dolgokkal szemben éppenúgy, mint más személyekkel szemben. Uralomra tör és függetlenségre. A tárgyak ellenállása az öntudat nyomására fokozza erőlködésünket, „nem hagyjuk magunkat". Embertársainkkal szemben pedig mindenáron saját akaratunkat törekszünk érvényre juttatni. A méltóságérzet sem más, mint fölényünk, kiválóságunk nyugodt és biztos hangulata, amely nem egyes esetekre támaszkodik, hanem többértékűségünk egész tudatán nyugszik. Ebből az érzelemből forrásozik pl. a versengés izgalma, vagy a tenger hatalmas hullámainak, a vulkán dübörgő erejének élvezete és az az örömteljes, büszke emelkedettségérzet, amellyel regényhősünket útjain követjük.

Ha némi alapja van önértékelésünknek, rendesen nemes büszkeség a neve. Korlátolt értékszemléletünknél, egyoldalú gondolkozásunknál fogva énünk érzelmi túllendülése miatt azonban mindig megvan a veszély, sőt többnyire be is *következik, hogy önmagunkat a* valóságtól eltérően nagyon is túlbecsüljük.

Az önérzet érzelmének *negatív* formája, önmagunkra vonatkozó érzelmeink negatív színeződése gyöngeség, tehetetlenségérzetben, meghódolás vagy megalázódás érzelmében jelentkezik. Külső megnyilatkozása mozdulataink lefokozódásával jár. Félénk visszahúzódást vált ki. A törzs meghajlik. Szemünket lesütjük. Beszédünk vontatott. Hajlunk a helyeslésre. Kerüljük a vitatkozást. Önbizalmatlanságunkban a nehézségek elől meghátrálunk. Mások vezetésére hagyatkozunk. (Bár ez a másokra hagyatkozás nem mindig a gyöngeség jele, nem is következik önmagunk elhagyásából, hanem tevőleges ösztönzés eredményeként belső igényből fakad.) — Főleg kiváló egyéniségeknek szívesen vetjük alá magunkat. Ez jut kifejezésre a hősök tiszteletében. Vannak, akik ezen érzelem hatása alatt olyan egyének után vágyakoznak, akikre minden tettükben nyugodtan ráhagyatkozhatnak, akiknek mindent elhihetnek. Innen a gyermek hiszékenysége. Ebből fejlődik ki a túlzott önbizalmatlanság, amelyet a tartós rossz bánásmód csak fokozhat.

Az önlebecsülés érzelme beteges túltengésekbe csaphat. Melankóliára nevel. Öngyilkosságba torkolhat.

Lelkiéletünkben

mindkét irányú érzelem jelentős szerephez jut. Olyannyira, hogy már lelki fejlődésünk első megindulásától kezdve nem kerülheti el figyelmünket. És lelkünk természetfeletti életének bontakozásában, útközben sem szabad szem elől téveszteni.

Az önbecsülésnek éppúgy, mint az önlebecsülés érzelmének van helyes megnyilvánulása, rendezett és kiegyensúlyozott alakja. De vannak rendetlen kilengései is. A helytelen önértékelés hiúság, kevélység, gőg neve alatt ismeretes. A még rendezetlen önlebecsülés nyugtalan kislelkűség, tehetetlen levertség, erőtlen magunkelhagyása, kényelmes álalázat formájában mételyezi lelki növekedésünket. A helyes önbecsülést és rendezett önlebecsülést egy néven nevezzük: alázatosság.

A lelki munkálatok az elferdülések, torzulások kivágásában, rendezésében és a helyes önbecsülés bennem rejlő magjának kifejlesztésében áll. A helyes önértékelést éppoly *fontos megszereznem, mint ahogy nélkülöz-*

hetetlenül szükséges a rendetlen túlértékelést lenyesegetnem. Ez az aszkétikus munka csak akkor lesz egészséges és gazdaságos, kiegyensúlyozott és termékeny, ha maga is nyugodt, rendezett, észszerű és a lélektannak természetes előnyeit éppúgy kiaknázza, mint ahogy egészen együtt dolgozik a kegyelem indításaival. Aszkétikus tevékenységünk e téren a pozitív és negatív eljárást párhuzamosítja. Nem harcolhatok csupán a hiúság és kevélység ellen a nélkül, hogy egyúttal nyomban ki ne építsem lelkemben a helyes önértékelés bázisait.

Előmunkálatok.

Alapvető munkám ugyanaz, mint amelyet a harag rendetlen indulatával szemben folytatok. Meg kell ismernem hiú, gőgös önérzetem vagy erőtlen önbizalmatlanságom minden ízét, minden rezdülését. Ennek módja is ugyanaz, mint amelyet a januári számban vázoltunk.

A feltárás, ha egész lélekkel, egész őszinteséggel folyik, nem nagyon kellemes hatást vált ki. Ahogy a haragos természettel való birkózás türelmetlenségre ragad, úgy hiúságunk, becsvágyunk, rendetlen ambíciónk kiismerése leverőleg hat önérzetünkre. Miközben egyre jobban hatolok kevélységemből forrásozó hibáim, botlásaim tömkelegébe, és egyre élénkebben átélem, mennyire át vagyok itatva a rendetlen becsvágytól, hamis önérzettől, milyen távol állok a keresztény alázatosságtól, — figyelmemet nem kerülheti ki a csüggesztő önlebecsülés érzelmének ébredezése sem. Kevélységem leleplezése fáj kevélységemnek. A kiábrándulás képzelt értékeimből a csupasz valóságra, csekélyértékűségemre ébredés a másik véglet felé sodor. Önmagamba roskaszt. Szomorú álalázatosság fejlődik ki, és leverő önbizalmatlanság, ha nem állok résen. Ehhez járul, hogyha nincs elég aszkétikus gyakorlottságom, a hamis alázatosság ernyesztő nyomását azzal a titkos öntetszelgéssel fogadom, hogy lám, milyen hamar gyökeret vert bennem a keresztény alázat. Másszóval összetévesztem a tehetetlen, erőtlen önlebecsülést a még nem ismert, igazi, keresztény alázatossággal. Csak az hiányzik, hogy tévedésem felfedezése még jobban rám rohanjon, és földre sujtson, kikényszerítse belőlem a kétségbeesett következtetést: lehetetlen rendetlen érzelmeimtől megszabadulni, mert vagy az öntetszelgés fúj fel, vagy ugyanaz a titkos kevélység csüggeszt el, tör össze . . .

Épp azért nem szabad sokáig rágódnom hibáimon, és nem csüggedhetek el rendetlen szenvedélyeim, botlásaim láttára. Elég a hiba lemérése. Az alázatos beismerés és bocsánatkérés: „Uram, ez vagyok én, de alakítsd szívemet a Tied szerint."

Ezek miatt a veszélyek miatt mindjárt kezdetben kell szert tennem bizonyos józan, higgadt felfogásra, emelkedett valóság-szemléletre.

Amit úgy szerzek meg, hogy érzelemvilágomat nem tekintem bűzhödt, romlott sebnek, amelyből a különféle emberi érzelem, mint undorító váladék szivárog elő . . . Az ilyen színes elképzelés a nyugodt, rendezett lelkiélet rovására menne. Ne is csapjak jeremiádokat, ne szörnyűlködjem a hibák miatt, amelyekre rendetlen önbecsülés érzelme ragad, mintha ez a rémüldözés hozzátartoznék az aszkézishez.

Amint a haragos természet kezdő türelmetlenségét a valóság helyes felfogása hűti le, úgy a becsvágyó természet levertségét a kezdet nehézségén ugyanaz az emelkedett felfogás segíti át és emeli fel. A valóság pedig ez: túlzott önérzetre, hiúságra hajló természetemet Istentől kaptam. Az alázatos, odaadó megnyugvásból, amellyel a természetemmel járó kellemetlenséget, vesződést fogadom, csak emelkedettség, biztonság, kitartás és lelki előhaladás fakad. A megtestesült Bölcseség, a mi Urunk Jézus kínszenvedésének, meghurcoltatásának keserű kelyhét mennyei Atyja szent akarataként fogadja. Pedig első pillanatra önkénytelenül is csupán az emberi gonosz akaratnak tulajdonítjuk. Nem kerülök tehát a valótlan elképzelés útvesztőjébe, ha kevély természetemet a maga konkrét adottságában Isten akaratának veszem. Pedig az eredeti bűn és az ősök egyéni bűneinek rombolása juttatta ebbe a sérült állapotba. Letagadhatatlan ugyanis, hogy mennyei Atyánk akarata szólította lelkemet a létbe és kapcsolta össze jellembeli adottságaimmal.

Nagy, nyugodt hittel, bizalommal telek el Atyám jósága, szerető gondviselése iránt, előttem nem világos szent terveivel, elgondolásaival szemben. És lélekben forró csókot nyomok az Ő szent kezére, valahányszor a küszködés kevély természetemmel elégedetlen letörtség felé sodorna. Hálám annál nagyobb és odaadóbb, mivel tapasztalom, hogy Ő az, aki túltengő önbecsülésem ellensúlyozására, megszentelésére, átalakítására engemet intenzív lelkiéletre vonz, csalogat és életirányt szab kegyelmével . . . Hiszem, minél kellemetlenebbnek, rosszabbnak mutatkozik be és tárul fel természetem, annál többet, nagyobbat, szentebbet fog Ő kegyelmével belőlem kiformálni . . .

Miközben ezzel a beállítottsággal, mindig bizakodó lelki ruganyossággal haladok előre a hiú önbecsülés vagy kislelkű önlebecsülés között ingadozó természetem kiismerésében: mélyülő önismeretem éreztetni fogja lélektanilag rendező, alakító, egyensúlyozó hatását.

Kevélységem kiirtása, a krisztusi alázatosság kialakítása szívemben emberi számítás szerint egyenesen lehetetlen.

Annyira természetembe gyökeredzik ez az érzelem, hogy, mint a mesebeli sárkánynak minden kardsuhintásra újabb feje nőtt, éppen úgy, hiúságomnak mindenegyes jól elviselt megalázása titkos öntetszelgéssel kedveskedik, hízeleg. Mintha kísértetet látnék, bárhova fordulok: rám mered. Bármelyik tettemet vizsgálom meg: felfedezem a becsvágyat. Minduntalan belebotlok. Főszerepet játszik mások lesajnálásában, a lassú előhaladás miatt támadt türelmetlenségben, a csüggedt kézlegyintésben, amelyre a lelkiharcot feladni készülő önbizalmatlanság késztet. Rendetlen becsvágy, rendetlen ambíció keveredik nemes törekvéseimbe. Erősen meghamisítja saját értékeimet és értéktelenségemet. Erősen befolyásolja akarati irányomat. Az emberi tekintettől való félelem szuggesztív hatása alatt tart fogva. Hiú dicsőségemre szolgáló tetteket úgy állítja be, mint nélkülözhetetlen, engem megillető dolgokat . . .

Ha mindezt saját tapasztalatom alapján tudom felsorolni, első dolgom legyen a lelki fejlődésemet irányító Szentlélek Istennek Te Deumot zengeni. Neki köszönhetem, hogy felfedezem cselekedeteim mögött a rendetlen becsvágy titkos rúgóit!

Együtt a kegyelemmel.

Azon meg igazán ne csodálkozzam, hogy emberi eszem megállapítja, lehetetlenség öntelt szívet alázatossá alakítani. A kegyelemtől vezetett ész, a hittől megvilágosított ész is lehetetlennek tartja, — ha csupán emberi törekvéssel, kizárólag ügyes, lélektani mester-

kedéssel akarja valaki megvalósítani a keresztény alázatosságot. Az alázatos önértékelés kialakítása elsősorban a kegyelem munkája. A kegyelem lélekformáló, alázatosságra indító működése a lelkiélet előhaladtával egyre világosabban lép előtérbe. Az én feladatom, minél készségesebben megfelelni a Szentlélek alázatra nevelő működésének.

Kezdetben, amikor még a gőg durvább megnyilatkozásakor is utólag döbbenek hibámra, a fenhéjázó szóra, a megvető gondolatra, gőgös szembehelyezkedésemre, lenéző viselkedésemre, hiúságomnak hízelgő jelenetek megrendezésére: csak annyiban tudok együtt dolgozni a kegyelem működésével, hogy mihelyt figyelmessé leszek hibámra, nyomban alázatosan beismerem, megbánom, konkréte meggyónom, elszántan javulást fogadok és nagy-nagy szerényen erőt kérek . . .

Mikor már annyira jutottam, hogy sok-sok botlás, imádságos újrakezdés után nyomban megszületésekor, vagy éppen vajúdásában ismerem fel hiúságom titkos indításait, kevélységem lázadását, öntetszelgésem vagy levertségem irányát, akkor a kegyelem erősítő hatására egyre biztosabban lépek fel, állok ellen, hogy a hiú gondolat, dicsekvő szó . . . meg ne szülessen. A szándékot tisztítom, ha munkám amúgy is kötelesség. Vagy egyszerűen elhagyom, ha fölösleges önfitogtatás. A hízelgő vagy mást megvető gondolatok elől hibáimhoz, elkövetett bűneimhez, gyarlóságomhoz menekülök. A becsvágynak ezt a folytonos leforrázását, megleckéztetését szent makacssággal végzem. És állandó imával ajkamon: a kegyelem állandó támogatásáért a szelíd és alázatosszívű Jézushoz fordulok. S ha közben szinte az undorodásig önt el a kevély érzelmek árja: imádkozom és küzdök . . . S ha közben diadalmaskodott is kevélységem: megtartom akaratom állandó irányát, elszántságát, önteltségem minden mozgolódásával szemben. Imádkozom és felhasználom a megalázódás alkalmait.

Ennek az elszánt állásfoglalásnak, a kegyelembe kapaszkodó, védekező harcnak jutalma nem lehet más, mint az, hogy kialakul bennem a készség, merészen megtámadni becsvágyamat. Eszem reflektora éberen figyeli, kutatja, hol mozgolódik bennem a kevélység. És mihelyt észreveszi, az imában és elmélkedésben edzett akarat nyomban rácsap. A felsüléstől való félelem borzongat és abba az irányba húz, hogy kerüljem a „veszélyt", meneküljek a megszégyenítéstől: egy fohász és nyomban megragadom magam, beledobom a felsülés veszélyébe. Közbe-közbe természetesen az akarat inog, de megerősíti a kigúnyolt, megalázott Krisztus tekintete! Hibám leleplezése ellen, a megszégyenítő és nyilvános figyelmeztetés ellen ágaskodik, védekezik bennem a gőg, de az Úr kegyelmi indítását érzem: „Alázd meg magad Érettem! Én majd segítlek." A kegyelem hullámhosszára beállított lelkem felfogja az Úr szavát és kérését! És követem.

Sokat kell imádkoznom, sokszor kell elszánnom magam, hogy végre önként nyúljak kevélységem méregpohara után: a megaláztatásokat necsak ne kerüljem el, hanem keressem. Magam egyenesen beledobjam. Még ha dadogva, pirulva kellene is pl. feltárni hibámat és botlásomat elöljáróm, lelkivezetőm előtt, még ha szégyenemben a föld alá szeretnék is bújni a felsülések miatt.

Újabb fejlődési fokot jelent, ha nemcsak könyvből, hanem átélésből világosodik ki előttem, hogy az Úr az, Aki itt is, ott is megalázó helyzeteket, megszégyenítő élményeket rendez számomra.

Magamba nézek: természetem szinte vonaglik gyarlóságom, hibáim, hitványságom szemlélésében. De a lélek mélyén valami ujjong. Eleinte halkan:

Jó nekem, Uram, havas, téli tájon,
Jó, nekem, hogy a szívem vérig fájjon,
Jó énnekem vadon-egyedül lennem,
Jó, hogy a lélek búgva nyögjön bennem.

Jó nekem, hogy kezed kitapogatta,
Hol roskad a szív legjobban alatta.
Hol a legfájóbb, legjobban hol reszket.
S oda csókoltad lángoló kereszted.

(Sík Sándor: Jó nekem, Uram.)

Kívülről pedig az egyik felsülést a másik megszégyenülés éri. Józan, emberi eszem azok ellen akar kikelni, akiktől közvetlenül kapta. Eleven, imádságos hitem siet rávilágítani mint az Úr Jézus kedveskedésére, kitüntetésére. S a hittől vezetve olyan könnyű leborulni: Uram, légy áldott ezért a megaláztatásért . . . Vállalom Éretted . . . Veled . . . Hiszem, Te küldöd. Hiszem, Te gyógyítod kevélységemet, hogy szívembe lopjad alázatosságodat . . . Te küldöd, hogy egyszer hálával énekeljem . . .

De jó nekem a Te kezedbe esnem,
Soha ne engedj más helyet keresnem.
Most, most, Uram, most nincsen másom, látod:
Jöjj, melengesd föl halvány kis virágod.

(Sík Sándor: Jó nekem, Uram.)

G. L. S. J.

5. A Nan-Hao-Chan-i zárdaiskola gyóntatószéke.
(Cikk a 24. oldalon.)

Az Isten barátai . . .

Írta: Gausz Tibor S. J.

A külsőségekből ítélő ember sokszor nem is sejti, milyen áthidalhatatlan ür tátong néha vallás és vallás között. Mi legtöbbször a hitélet jelenségeit figyeljük, pedig a vallási élet megnyilatkozása nem alkalmas a különbségek feltüntetésére, márcsak azért sem, mert a hívek legnagyobb része még saját vallásának utolsó alapjait sem ismeri, és nem is sejti hitének és cselekedeteinek összefüggését vagy ellentmondását! Így például a katolikusok és protestánsok egyaránt imádkozzák a Miatyánkot, de a szavak mögött a hittételek tökéletes ellentétet mutatnak!

A protestantizmus egyik kiinduló gondolata ugyanis, hogy Isten és ember végtelen távolságban állnak egymástól. Ezt a végtelen távolságot azonban úgy kell érteni, hogy az ember Istent nem is sértheti meg, valóságos, a katolikus tan szerinti bűn nem is létezik, jóvátételről sem lehet szó! Viszont ez a végtelen ür okozza azt is, hogy az Isten nem törődik az emberrel, gondviselés nincs! Hogy az ilyen tanítás mit ért a Miatyánk szó alatt, azt már sejthetjük!

Ezzel szemben mi katolikusok abban a szerencsés helyzetben lehetünk, hogy a jó Istent a szó legszorosabb értelmében gondunkat viselő Atyánknak tekinthetjük, még többet is kell állítanunk: mi a megszentelő kegyelem által a jó Istennel baráti kapcsolatba kerülünk. Már az istenfiúság, krisztustestvériség fogalma is fölemelő volt, a baráti kapcsolatot pedig szinte lehetetlennek tartjuk. A fiúság függést jelent, amit a fiú folyton érezni kénytelen. Ez a függés magával von valami különös fiúi tiszteletet, megkötöttséget. Hozzájárul, hogy a fiú nem érzi mindig az apa barátságos érzelmeit. Az apának büntető joga van. Nem egyszer a szigor is szükséges fiával szemben. Ezek az okok teszik oly ritkává az apa és fiú közötti szószoros értelembe vett barátságot.

A barátság az apa és fiú közötti korlátokat felfüggeszti. Az érintkezés, beszédmodor, hang, sokkal szabadabb, közvetlenebb. A barát nem érzi magát feszélyezve. A megkötöttségnek, függésnek nyoma is eltűnik. Épp ezért nagy közvetlenségre vall, ha az apa és fiú egyszersmind egymásnak a legbensőbb barátai is. Itt megmarad a vérszerinti kapcsolat, összetartozás egyrészt és hozzájárul a teljes lelki harmónia, bizalom, közvetlenség másrészt.

Ezt a belső, az istenfiúsági kapcsolatot is fenntartó barátságot teremti meg közöttünk és Isten között a megszentelő kegyelem. Hogy mit jelent ez, az kitűnik abból, hogy a legnagyobb teológus, Szent Tamás csak komoly elmélkedés után tudta kimondani, hogy a megszentelő kegyelemmel fölékesített ember és az Isten egymásnak barátai. Szent Cyrill pedig kijelenti: „Úgy érzem, hogy a természet tiltakozik ellene . . . Minden teremtmény szolgája az Úrnak, én barátja vagyok, mintha nem is volnék teremtménye!" (Comm. in Joan. lib. 10. c. 15.)

Mégis elfogadja ő is és Szent Tamás is, mert a kinyilatkoztatás és az Egyház világosan tanítják. Igaz, csak kevés helyen szól róla a Szentírás. Nekünk azonban elég egy idézet is az újszövetségből, ahol maga az Úr Jézus jelenti ezt ki, éspedig olyan nyomatékkal, hogy lehetetlen félreérteni szavait: „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint ha valaki életét adja barátaiért. Ti az én barátaim vagytok . . . Már nem mondalak benneteket szolgáknak . . . hanem barátaimnak!" (Ján. 15, 14.) Szent Cyrill hozzáfűzi: „Az Üdvözítő barátjának mond, ennél kedvesebb és fönségesebb megtiszteltetés még nem ért!" (i. m.) A tridenti szent zsinat is kijelenti: „A malaszt által Isten barátai leszünk!" (Sess. 6. c. 10.)

Miként lehet ez?

Ahogy Szent Cyrill megdöbbent, ahogy Szent Tamás gondolkodóba esett a megszentelő kegyelemnek ezen rendkívüli hatása miatt, éppúgy mi is felvetjük a kérdést, hogyan lehetséges, hogy az ember Istennek barátjává legyen?! Hiszen a barátság bizonyos egyenrangúságot tételez fel! A két ellentétes pólus miképen találkozhatik? A teremtő és teremtmény hogyan vállhatnak mintegy egyenrangúvá? A szent Isten és a bűnös ember, hogy érintkezhetik egymással a barátság hangján? Ezenfelül a barátság létrejöttéhez kell még valami felfogásbeli egység, harmónia! Bizonyos belső rezonancia nélkül kizárt dolog a barátság! Hol csillan ez ki a bűnös, élvezeteket kereső embernél és a vele szemben álló szent Istennél?

Ez még mind nem elég! A barátságot már Aristoteles így határozta meg: A barátság el nem rejtett, kölcsönös jóakarat! A kölcsönösség megkívánja, hogy mind a kettő tudjon róla, sőt eredményként javaikat ki is kell cserélniök, mert a barát barátjában saját magát, alter ego-ját látja, mindenét közli vele, amit csak közölni lehet!

Ha ez mind teljesedik Isten és ember között, akkor eszünk is megnyugszik az Isten és ember közötti barátság tényében!

A makkabeusok első könyvének tizedik fejezetében olvassuk, hogy amikor Sándor Jonathással barátságot akart kötni, előbb bíbort és aranykoronát küldött neki, királyi címmel illette. Később pedig Sándor magához hívatta és a bíborba öltözött Jonathást maga mellé ültette, vezérré tette és részessé az uralkodásban.

Ehhez a szentírási részlethez szokták fűzni Szent Jeromos gondolatát: „A barátság hasonlóságot tételez fel, vagy eltünteti a különbségeket!" Sándor az utóbbit választotta Jonathással szemben. A jó Isten is így hidalja át a közte és köztünk lévő ürt, csakhogy bíbornál és koronánál sokkal többet ad! A megszentelő malaszttal saját természetében részesítve, fizikailag is magához emel, megistenít bennünket, bőségesen elég méltóságot kölcsönöz ahhoz, hogy barátjának tekinthessen. A barátság alapját tehát maga az Isten adja meg!

Ezzel egyszersmind a jó Isten a maga részéről ki is mutatja jóakaratát! Az ő rendkívüli nagy ajándékai, az istenfiúság, krisztustestvériség, az örökségben való részesedés nem egy-egy bizonyítéka-e az isteni jóakaratnak? Ne vessük ezzel szembe a tényt, hogy az Isten önmaga miatt teremtett és önmaga miatt szeret minket! Ennek örülnünk kell! Mert ha csak önmagunkért szeretne, mit szerethetne bennünk? Mivel elégíthetnők ki a Végtelent? De így az isteni természetet, saját visszfényét szereti bennünk, éspedig végtelenül, ezért egyúttal minket is végtelen szeretettel szeret! Innen ered jóságos

gondviselése, sok-sok ajándéka! Bőkezűségében méltán kérdezheti a jó Isten: „Mit kellett volna még tennem szőllőmmel és nem tettem?“ (Iz. 5, 1.)

Mit adunk mi?

Az Isten a maga részéről mindent megtett. Már csak tőlünk függ, *hogy mi is megadjuk mindazt*, ami a barátsághoz szükséges. Nem elég az isteni természet birtoklása, ki is kell fejlesztenünk a gondolkozásbeli egységet, a felfogásbeli harmóniát. Ez lényeges feltétele a barátságnak! Hogy ki alkalmazkodjék, az Úr Jézus Krisztus-e hozzánk, vagy mi hozzá — az már minden vitán felül áll!

Rendkivül érdekesek Szent Pálnak idevágó, erőteljes kifejezései, melyekkel lépten-nyomon találkozunk leveleiben. Amikor a téves *tanítások* veszélyeztették a kolosszaiak hitét, Pál kéri őket, hogy a tévtanok átvétele helyett jussanak el „Krisztus Jézusnak ismeretére, akiben a bölcseségnek és tudománynak minden kincse rejlik!“ „Benne lakozik az istenségnek egész teljessége valósággal!“ „Ezt pedig azért mondom, hogy senki rá ne szedjen titeket tetszetős beszédekkel!“ (Kolossz. 2, 3—9.) Sajnos a tetszetős beszéd sok-sok katolikus fejét elcsavarja. Mi emberi mértékkel mérünk és elfelejtjük, hogy az Úr Jézus mégis csak jobban tud mindent, mint mi! Oly sokszor hagyjuk számításon kivül: „Aki másképp tanít és nem tartja magát a mi Urunk, Jézus Krisztus egészséges igéihez s a jámborságnak megfelelő tanításához — az önhitt és az igazságtól megfosztott.“ (I Tim. 6, 3.)

Mindezt nyugodt perceinkben belátjuk. Olyan világos ilyenkor: Krisztus bölcseségét ember soha utolérni és Őt túlszárnyalni nem tudja, még kevésbbé korrigálni! Ez utóbbi már nevetséges is! Pedig néha *mi magunk is megtesszük! Akkor, amikor* kényelmetlen számunkra az Úr Jézus tanítása, elkezdünk okoskodni. Emberi „nagy“ tudással Krisztust és tanítását bírálgatjuk és elfelejtjük a csalhatatlan tényt: „A világ bölcsesége oktalanság Isten előtt!“ (I Kor. 3, 19.) Mikor mi feltoljuk magunkat a bírói székbe és ítélünk a vallás, az erények, a teendők, Krisztus felett, akkor vagyunk a legoktalanabbak Isten szemében! Amikor mi a világ lármájára hallgatunk, amikor annak bölcseségét követjük, amikor a földi tudás, emberi ész tombol és babért nyujt nekünk, mert beláttuk bigottságunkat . . . akkor állunk tudásunk legmélyén! „Mert a világ bölcsesége oktalanság Isten előtt!“

Hogy azonban ezt az igazságot átlátva, le is vonjuk a következtetéseket, ahhoz már emelkedett lelkiélet kell! „Érzéki ember azonban nem fogja fel, ami az Isten lelkéé, mert oktalanság az előtte és nem tudja megérteni, mert lélek szerint kell megitélni!“ (I Kor. 2, 14.)

Ezért kell felemelkednünk az Istenhez, élni az Isten-barátság életét, ami egyet jelent avval, hogy megteremtsük a felfogásbeli harmóniát! Az első lépés tehát az emberi bölcseségen túl, az isteni tudáshoz való odasimulás. Ha eddig túlságosan bíztunk józan eszünkben, ha volt nézeteltérés köztünk és Krisztus tanítása között (milyen szegénység!), ha büszkék voltunk földi tudásunkra, akkor feltétlenül kövessük Szent Pál intelmét: „Senki se ámítsa magát. Aki közületek azt hiszi, hogy bölcs ezen a világon, legyen oktalanná, hogy bölcs lehessen, mert e világ bölcsesége oktalanság Isten előtt . . . Senki se dicsekedjék tehát emberekkel!“ (I Kor. 3, 18—23.)

Itt rejlik az alázatosságnak egyik titka is. A szentek nagyon jól tudták, hogy ha Istenhez akarnak eljutni, az emberek számára „oktalanná“ kell lenniök! De volt erejük az emberi tekintet, megszólás, megvetés ellenére is az Istenhez felemelkedni, az Isten elgondolása szerint rendezni be életüket!

Nekünk, akik a megszentelő kegyelem birtokában vagyunk, nem is lesz olyan nehéz a szentek nyomába lépni, az Isten-barátság magaslatára felemelkedni, hiszen mi már látjuk az utat, a kegyelem is erre ösztökél, tulajdonképen már csak fel kell lendülnünk a szenvedélyektől megkötött földi vágyak birodalmából a tisztultabb, biztosan helyes, isteni bölcseséghez! Ha ez még nehéz, ránk is áll Alacoque szent Margit szava: Valljuk be, nem szeretjük Őt, hanem inkább önmagunkat, mert a tiszta szeretet nem tűri meg kedveltjében az ellentétet . . . mert különben nem jön létre az egyesülés, aminek csak hasonlók közt van helye!

„Sume Domine!“

A barátsághoz szükséges egyenlőséget a megszentelő *malaszt adja meg, amennyiben részesit az isteni* természetben. A felfogásbeli harmóniát az isteni bölcseség biztositja, amelyhez a megszentelő malaszt birtokában már könnyen fellendülhetünk. Hátra van még, hogy barátságunknak eredményeként mindenünket, többet, önmagunkat is odaadjuk Krisztusnak. Erre az önátadásra kötelezve is vagyunk márcsak azért is, mert egész valónk az Istené. Mindenünk, még önmagunk is, az ő ajándékai vagyunk! Szent Ignác ezt mélyen átérezte és így imádkozik: „Vedd, Uram és fogadd el minden szabadságomat, emlékezetemet, értelmemet, és egész akaratomat, mindenemet, amim van és amivel rendelkezem. Te adtál nekem mindent, neked, Uram, adom vissza, minden a tied, akaratod szerint rendelkezzél velük! Add nekem a te szeretetedet és kegyelmedet, mert ez nekem elég!“ (Lelkigyak. IV. hét. elm. a szeretetről.)

Erre az önátadó, legmélyebb szeretetre utal az első főparancs is: „Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből, és teljes lelkedből és minden erődből és egész elmédből!“ (Lk. 10. 27.)

A baráti közelség átélésének, vigasztaló tudatának záloga mindenesetre abban van, tudjuk-e az Istennek, az Úr Jézus Krisztusnak önmagunkat, javainkat fenntartás nélkül átadni. Ez az Isten-barátság utolsó mozzanata! Mert a jó Isten végtelen gyöngédséggel szeret és minden azon múlik, mi hogyan hangoljuk fel szivünket hozzá . . . beállítjuk-e az ő szeretetének átélésére, viszonzására. Ezért irja Alacoque szent Margit: „Szeretni kell őt mindenáron, ámde a szeretet mindent akar vagy semmit. Szeressük teljes átadással! . . . Mit fél szivéből tökéletes áldozatot alkotni? Amúgy is az övé, csak arról van szó, hogy egyedül az övé legyen!“ (Barge XCII.)

Itt válik azután életté Kempis Tamás elmélkedése, amelyet csak a Krisztus-barátság elnyeréséért komolyan küzdő lélek ért meg igazán: „Jézus nélkül az élet pokol, Jézussal édes paradicsom. Aki megtalálja Jézust, java kincsére talál, a javak legjavára. Aki Jézust elveszti, fölötte sokat veszt, többet az egész világnál. Módnélkül szegény, aki Jézus nélkül él, s fölötte gazdag, aki jóban van Jézussal. Nagy tudomány Jézussal társalogni, nagy okosság Jézust szivünkben marasztalni. Hamar elidegenítheted Jézust és elvesztheted kegyelmét, ha külső vigasztalásokban keresed boldogságodat. Ha őt elidegenítetted és elvesztetted, hová lész s kinek barátságát keresed? Ha nincs kivel barátkoznod, keserűség lesz életed, s ha nem Jézus a legkedvesebb barátod, akkor fölötte örömtelen és sivár lesz lelked!“ (Kriszt. köv. II. 8.)

Nagy kegyelem rejlik az Isten-barátság gondolatában, boldog, aki életté teszi!

A jövő? — az Istené!

Írta: dr. Czékus Géza

Kevés olyan történelmi alak van, aki alkalmasabb írói téma lehetne, mint *Nagy Napoleon.* Élt lent és igen fönt; lelke magasztos fönségben és mélyresüllyedt embertelenségben, undorító gőgben és alázatos imádatban egyaránt mutatkozott. Sokszor föl is használták őt az írók.

Az egyik odaállította kis fiának: a reichstadti hercegnek bölcsője mellé. Hatalmától megfosztva, száműzetése megkezdésének előestéjén már nem a császár, hanem az apa állott ott és a bölcső hátterében gomolygó *jövőn* ábrándozott. Valami nagyon biztatót láthatott, mert szeme fölcsillant, ajkai összeszorultak, homloka barázdássá vált és kemény, biztos mozdulattal kiemelte az apróságot a bölcsőből, égfelé tartotta és fölkiáltott:

— A jövő? A jövő, az enyém!

Szavai értelmével dacosan vágta oda ellenfeleinek: engem letiporhattatok, koronámat elvehettétek, katonáimtól elszakíthattatok, országomat elrabolhattátok, de azt, hogy *e gyermek az enyém és benne az én életem folytatódik és az én terveim jutnak majd célhoz — azt meg nem hiúsíthatjátok!*

Az író egy új képet mutat a jelenet után. A bécsi kapucinusok sírboltjában a sok között a földön nyujtózik egy egyszerű érckoporsó. Benne a fiatalon elhervadt reichstadti herceg, akinek élete melegét fölemésztette a láz és még a nagytetteknek bimbóterméséhez sem juthatott el. Napoleon nagy reménye, egy emberroncs alakjában torzult a sikertelenséggé.

Az író oda is kiáltotta a koporsó mellől Napoleonnak:

— Te szegény lángész! A jövő? A jövő — az Istené!

*

A világ legdíszesebb és leggondosabban kezelt kriptája a *spanyol uralkodóké volt.* Az *Escorial* mélyén tágaskodó termek, folyosók, a márvány és bronz költészetével tompították le a halál borzalmasságait. A látogató csak bámulta a rengeteg szépséget és nem is gondolt arra, hogy a remekbefaragott bronz-szarkofágokban ezüstkoporsók és azokon belül csontvázak porladnak. A pompa és fény egy-egy pillanatra letakarta az emberi szem elől azt a döbbenetes valóságot, hogy a szépség és hatalom: köd és pára.

A szarkofágok között az egyiknek tábláján még nem volt fölírás. A fölötte lévőben XII. Alfonz spanyol király, az a fölöttiben pedig II. Izabella spanyol királynő porladt. Ez a névtelen koporsó *XIII. Alfonzo*-t, a most is élő, elűzött királyt várta. Udvara és maga így képzelte el egykor számára a *jövőt,* hogy diadalmas uralkodás után, majd idetér megpihenni és várni a föltámadást. A művészet készségesen szegődött e terv szolgálatába és tervet tervre halmozva kifaragta a gyönyörűséges hulla-lakást.

Irodalom.

Csávossy Elemér S. J.: **A szeretet nagy titka.** Korda r. t. kiadása. 152 lap. Ára P 2·80, kötve P 4·—.

E könyvnek a mostani Eucharisztikus Szentév ad aktualitást, mert az egész munkának minden elmélkedése, szentbeszéde és lelkiolvasmánya az Oltáriszentségről szól. A szerző feldolgozásmódjában azonban nem kötötte bele anyagába a mostani időszerű eseményeket és így könyve általános használhatóságúvá vált.

Az első részben öt beszédben fejti ki, hogy mi volt az Isten gondolata az Eucharisztia rendelésével, a második részben három beszédet ad az Eucharisztia fönségéről. A harmadik részben ismét öt beszédben az Eucharisztia szerzését és az Ősegyházban, valamint az új évszázadokban mellette felhozható bizonyítékokat sorolja fel. A továbbiakban arról szól, hogy mit jelent az Eucharisztia az Egyháznak és végül a szentáldozásról és szentmiséről ad több szentbeszédet. A függelékben három szentóra-anyagot közöl.

Páter Csávossy könyve eucharisztikus triduumokhoz, eucharisztikus hetekhez, sőt az eucharisztikus jellegű missziókhoz is kitünően felhasználható. Abban az irányban segítségére is siet olvasójának, mert egy külön eucharisztikus triduum-vázlatot ad.

Feldolgozása nemcsak mély, mint ahogy minden Csávossy-könyvben tapasztalja az ember, hanem világos is és könnyed. Ebben a

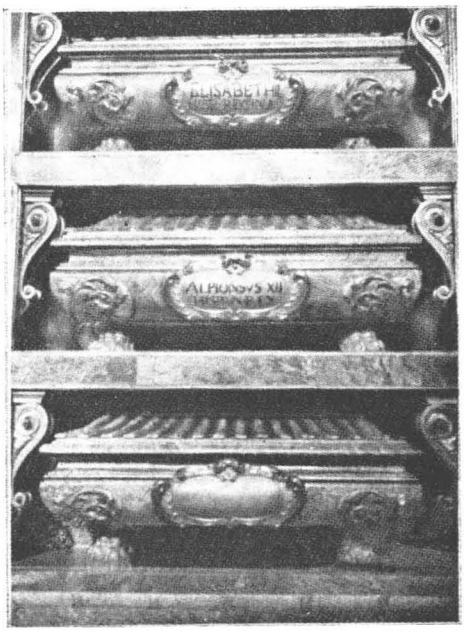

II. Erzsébet és XII. Alfonz koporsói az Escorial kriptájában. Legalul az üres koporsó, amely XIII. Alfonzot várta.

munkájában több illusztráló anyagot, példát és hasonlatot is használ.

Könyve nemcsak a papoknak tesz óriási szolgálatot, de mint elmélkedő könyv, lelkiolvasmány-anyag szerzeteseknek, s minden intelligens katolikus hívőnek nagyon értékes lesz.

Müller Lajos S. J.: **Rejtett gyémánt.** Korda r. t. kiadása 52 lap 60 fillér.

E könyvecske Lukács Elvírának, az Angolkisasszonyok egyik jelöltjének életrajza, ki ezév tavaszán húnyt el tizenhatéves korában.

Megírt kis életrajza bizonyság rá, hogy ez a bimbóban letört élet, célját betöltve fejeződött be. Rá is illik a római martirologiumnak Szent Szaniszlóról írt jellemzése: „Mivel hamar tökéletes lett, hosszú időt töltött be."

Egy kedves, simafolyású, külsőleg szinte eseménytelen élet tárul fel előttünk a kis Lukács Elvíra életrajzában. Életének értéke valóban belül van csak, lelkének rejtekében s ez: a tiszta, egyszerű Isten-szeretet. S hatása is nem annyira hősies erénygyakorlatok, a tökéletességre törtető erős akarat szemléletéből és példájából fakad, mint kedves, egyszerű lényéből kiáradó, odaadó Isten-szeretetéből, mely bearanyozta egyszerű kis életének jelentéktelen eseményeit, tetteit.

P. Müller, a nagytapasztalatú, gyakorlati lelkivezető felértékelve e kedves élet apróságait, ügyesen aknázza ki azt a lelkek számára buzdításul, tanulságul. Ebben a könyvben nemcsak Lukács Elvíra élete az érték, hanem az, amit P. Müller ennek alapján és nyomában elmond, hozzáfűz.

Nagy lelki haszna lesz e könyvnek, főleg a jóra fogékony ifjúság körében. Olyan példát kapnak benne, melyet egy kis akarással megvalósíthatnak életükben. S hogy napjainkban élt, szintén közel hozza őt hozzánk.

Müller Lajos S. J.: **Legyetek tökéletesek.** II. kiadás. Korda r. t. kiadása 127 lap. Ára 90 fillér.

Hogy oly bámulatos sikert ért el ez a kis munka — alig pár hónap alatt elkelt első kiadása — nem csodálandó. Az aszkétikának egy nagyon jelentős és a gyakorlati lelkiélet számára rendkívül fontos pontját adja, P. Müllernél megszokott szabatos, világos, gyakorlati feldolgozásban. E kis munkát joggal mondhatjuk a lelkiélet tudománya egyik gyöngyének.

A lelkiismeretről tárgyal. Az általános és részletes lelkiismeretvizsgálatról. Ennek kapcsán a hibaleküzdésre és erénygyakorlatra rendszerezett, gyakorlati példákat ad. A bűnbocsánatról szóló újabb bővítése világos magyarázataival a lelkiismeret megnyugtatására kitűnő szolgálatot tesz. Végül lelkiismeretvizsgálatra kiválóan alkalmas imákat és módszereket is tartalmaz ez az értékes kis könyv. Komoly lelkiségre törekvőknek nélkülözhetetlen segédeszköze — amit bámulatos könyvsikere is igazol.

Joseph Lucas: **Die dreimal wunderbare Mutter.** I. kötet Limburg. Pallottiner Verlag kiadása. 334 lap. Ára kötve P 6·75 helyett P 5·10.

A Boldogságos Szűz lorettói litániája állandóan prédikációk témája. Egész sor ilyen munka van az irodalomban. Így nehéz feladatra vál-

Ámde nem így történt!

Az Escorial márványpadlóját rongyos bakancsok és repedtsarkú, mezítlábos horda taposta végig. A bronz szarkofágokat lerángatták fényes márványfülkéikről. Puskacsővel feszítették le fedelüket, hogy hozzájuthassanak ahhoz a néhány gyűrűhöz, mellkereszthez, amelyeket évszázadok előtt a halottakon hagyott a duskálkodó kegyelet.

A névtelen koporsót is fölfeszítették és talán borzalmasat káromkodott az a néhány vörös, aki nem talált abban semmit, de nem is tudta, hogy annak üressége XIII. Alfonzot várta. Mert így tervezte ki a spanyol udvar — *a jövőt.*

A szarkofágok nagyrészét elhordták. Talán ágyúcsövet öntöttek már azóta belőlük. Talán puskagolyó patronját formálták anyagukból és épp most tartja fegyverébe egyiket a madridi fronton egy vörös milicista, hogy átlőjön vele egy spanyol dicsőségért, szabadságért és Istenért lelkesedő fiatal szívet . . . Talán külföldre csempészték és nemsokára valamelyik amerikai milliomos palotájában, a lépcsőház alján délszaki növényeket helyez el benne, mint különleges díszvirág-vályuba egy kertész-művész . . .

Az meglehet, hogy XIII. Alfonz még fölül a spanyol trónra. Az is meglehet, hogy az Escorial kriptájában várja majd a föltámadást. Abból azonban, hogy abban a drága szarkofágban porladjon teste, amelyet *jövője* számára a spanyol udvar készíttetett, — nem lesz semmi sem.

Mert a jövő? *A jövő Istené!* És Isten néha szabadjára engedi az embert, hogy láthassa, mire képes — nélküle!

Veszélyben Kelet zsengéje

Irta: dr. Czakó György

A napilapok hasábjai teli vannak most a keleti háború híreivel. A *kínai-japán háború* hátterét, okait és várható kifejlődését azonban olyan zavarosan és ellentétes megvilágításban adják elő, hogy az átlag újságolvasó bajosan alakíthat nyomukban véleményt. Sokan a kínaiakhoz húznak, mint a vergődő és megtámadott félhez; mások a japánok mellett lelkesednek. Ezt az előretörő, ügyes népet még az orosz-japán háború óta fényes nimbusz veszi körül.

Elvitathatatlan, hogy az események hátterében *Japán terjeszkedési szándéka áll.* Ez a páratlanul ügyes, de fenékig materialista ország éppoly szapora, mint a kínai. Fejlődése szörnyszülöttjének: iparának piacra és nyersanyagforrásra van szüksége. Mindkettőt Kínában akarja megtalálni.

Kína pedig védekezik. Neki is fejlődő ipara és túlnépesedése van. A bajbajutottak zavaros gondolkodásában azonban veszedelmes félrefogást követett el: *elfogadta az orosz szovjet segítségét.* Egyelőre nem katonákat kap, hanem fegyvert, repülőgépeket, tankokat és — vezérkari tanácsadókat. Amde mi lesz ennek az ára? Ha egyéb nem, mint hogy *szabad propagandát kell engedni Kínában a vörösöknek,* már magában *uzsoraár* lesz. Rámegy az egész Kína.

És ez az, amelyik a kínai katolicizmusra is veszélyt jelent. Ha Japán győz: a materialista szellem lesz uralkodóvá a hatalmába került területen. A japán katolicizmus nehéz és nagyon

lassú terjedése mutatja, hogy hitünk nehezen tudja megtörni annak a szívnek és észnek jegét, amelyet a technokrácia imádata fagyasztott meg. Ha pedig Kína győz, akkor Egyházunknak a vörös hatalommal kell megküzdenie. Ez pedig rombol és irt. *Már pedig Kínában van mit rombolni és van mit irtani.* Az Egyház szervezetének keretei öntudatos és pompásan megszervezett munkával kiépültek ott és iskolái, karitász-munkája meghódították a kínai hatóságokat is.

Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a történelem szőnyegét nem az emberek fonják, hanem az Isten keze. Lehet, hogy ez a háború és az utána következő idő a kínai egyháztörténelem szőnyegének vértől vörös alapját készítik el, ámde az Isten keze ennek föléje hinti majd a hősiességnek és martíriumoknak utódokat erősítő arany-pálmaágait.

*

A kínai katolicizmus fejlődési irányzata páratlanul ügyes és szerencsés. Ennek megindítója *XI. Pius pápának* nagyszerű missziós-politikája volt.

XI. Pius ugyanis szakított az eddigi francia eredetű missziós-politikával, amelyik a katolicizmust idegenből importált és idegen kultúrát terjesztő intézménynek tüntette fel. A francia missziós irányzat francia templomot, francia nyelvű iskolát, francia szellemű műveltséget terjesztett. Az otthoniak áldozatkészségéből tagadhatatlanul monumentális külsejű intézményeket hozott így létre, de a pogány nép lelkületéhez nem tudott közel férkőzni. Aki ilyen körülmények között katolikussá lett, az — a pogány és nemzeti túlzó felfogás szerint — levetközte nemzetiségét és „idegen irányzathoz" csatlakozott. Ez pedig érthetően magas gátat jelentett a katolicizmus és a pogány lelkek közt.

A pápa első lépése az volt, hogy ahol csak lehetett *bennszülött* főpásztorokat állított a missziók élére. Épp Kínával kezdett, amikor néhány év előtt több kínait személyesen szentelt Rómában püspökké. A második lépés pedig a *bennszülött papság* kiképzése lett és odáig jutottak, hogy ma már Kínában a kínai papok száma jelentős; a bennszülött papnövendékeké pedig úgy növekszik, hogy külföldi szukkrescenciára nemsokára alig lesz már szükség.

Ezt a föltétlenül helyes irányzatot, hogy a minden ország- és nemzetfölötti krisztusi igazságot *bennszülött ajkak* hirdessék, az egyházi élet minden síkján keresztülvezetni iparkodott a kínai papság. Ezzel az *idegenség* lélektanilag nehezen legyőzhető gátját hárította el.

Mostani cikkünkben csak a *templomépítés és a templomi szerelvények* teréről hozunk erre néhány példát.

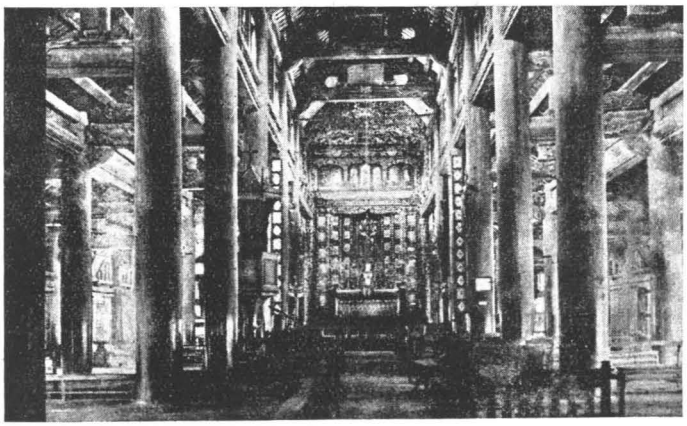

2. A Tonkin-i székesegyház belseje.

lalkozott P. Lucas, a híres pallottinus atya, amikor a lorettói litánia alapján újabbakat akart mondani; de bravúrosan oldotta meg feladatát.

P. Lucas azoknak az íróknak egyike, akiket miniatűr íróknak nevezhetünk, apró témákat választ ki és azokról olyan bámulatos sokat tud mondani s oly nagy művészettel cizellálja ki, amiket mond, hogy az olvasó szeme előtt az apróság is nagyértékű és hatalmas objektummá változik.

A másik tulajdonsága pedig P. Lucasnak, hogy tárgyalt anyagához olyan példákat alkalmaz megvilágosító eszközül, amelyeket más észre se venne. Ő azonban olyan nagyszerű céltudatossággal domborítja ki a példa és szóban levő tárgy között az egyező vonásokat és megvilágosító momentumokat, hogy bámulatra ragadja az embert.

P. Lucas ebben a könyvben mindkét ritka tulajdonságát értékesíti. A Boldogságos Szent Szűz lelki szépségeit, hozzánk kapcsolódó jóságának szálait felaprózva tárja elő és olyan érdekes gondolatokkal, példákkal veszi körül, hogy mindegyik új szempontokat nyujt. Munkáját úgy prédikációnak, mint főként lelkiolvasmányul nagyon ajánljuk.

Dr. Scheffler József: **A szerzetesi élet katekizmusa.** Nagyvárad, 402 lap. Ára P 4·80.

Sajnáljuk, hogy a szerző nem íratta a címébe azt az egy szót: „nagy". Így azután így hangzana: A szerzetesi élet nagy katekizmusa. E munka ugyanis teljes egészében felöleli mindazokat a tudnivalókat, amelyeket úgy jogi, mint erkölcstani szempontból egy szerzetesnek vagy szerzetesnőnek tudnia kell. Sőt ennél többet ad, mert nemcsak a szükségeseket, hanem az érdekeseket és tanácsos dolgokat is hozzákapcsolja.

Első részében a szerzetesi élet általános ismertetéséről, második részében a szerzetbe való belépésről, harmadik részében a szerzetes kötelességeiről, negyedik részében a szerzetesek kiváltságairól, ötödik részében a szerzetből való kiválásról, kilépésről és elbocsátásról szól. Nagyon értékes a hatodik rész, amelyben a szerzetek kormányzásáról értekezik és ezt főkép a főnöknők nagyon használhatják. A függelékben a római Szentszékhez küldendő jelentés kérdőpontjait tárgyalja és a Codex Juris Canonici idevonatkozó kánonjának számát adja.

A munka tárgyalási módja: a katekétikus alak. Feleleteit azonban nyomdatechnikai eljárással több részre osztja. A fontosabb részeket vastagabb betűkkel közli, ezeknek kifejtéseit és a kevésbbé fontosakat pedig vékonyabb betűkkel. Így megkönnyíti az áttekinthetőséget és e munkáját szerzetesek és szerzetesnők tankönyvéül is alkalmassá teszi.

Tower Vilmos: **Amit Napoleon életrajzai elhallgatnak.** Rákospalota, Szalézi Művek kiadása, 213 oldal. Ára P 3·—.

Napoleon alakja a vallásos ember előtt különösen érdekes. Lentről került föl és igen magasról bukott mélyre; az ilyen karrierek lelkülete sok érdekességgel, de annál több tanulsággal szolgál. Napoleon ezenfelül nem csupán a

szerencse hátán emelkedett, hanem valóban lángész és ritka akaraterő volt.

Napoleon életrajzai nem mellőzik el a pápaság és Egyház elleni küzdelmeit sem, hiszen azok tekintélyes helyet foglaltak el korának eseményei között. Ámde ezeket nagyon egyoldalúan tárgyalják vagy Napoleon javára magyarázzák őket vagy ellenkezőleg, pártállásuk szerint. Tower Vilmos óriási szorgalommal és önálló kutatások után aprólékosságig összegyűjtötte azokat az adatokat, amelyek Napoleon történetében az Egyház ellen intézett harcait elénk tárják.

De könyvének még érdekesebb részlete, ahol az utóbbiakkal párhuzamban bemutatja, hogy Napoleon minden egyházellenes tettéért keservesen megfizetett. Hogy csak egy példát említsünk föl: VI. Pius pápát elfogatta és Valencébe záratta, az ottani fellegvárba. Itt halt meg nyomorúságban és fogságban, koporsóját pedig patkányok ugrándozták körül. Napoleonnak halála után, végrendelete értelmében, kivették szívét és másnap akarták egy edényben elhelyezni. A közbeeső éjtszaka azonban a Szent Ilona-szigeti ház földszintjén futkározó patkányok kikezdték a nagy francia császár szívét.

Tower végigmegy Napoleon egész életén, az egyháztörténelmileg érdekes, de lelkileg is hatékony eseményeket kiemelve.

Terjesszük az Utunkat!

4. A Phat-Diem székesegyház gyóntatószékének rácsa.

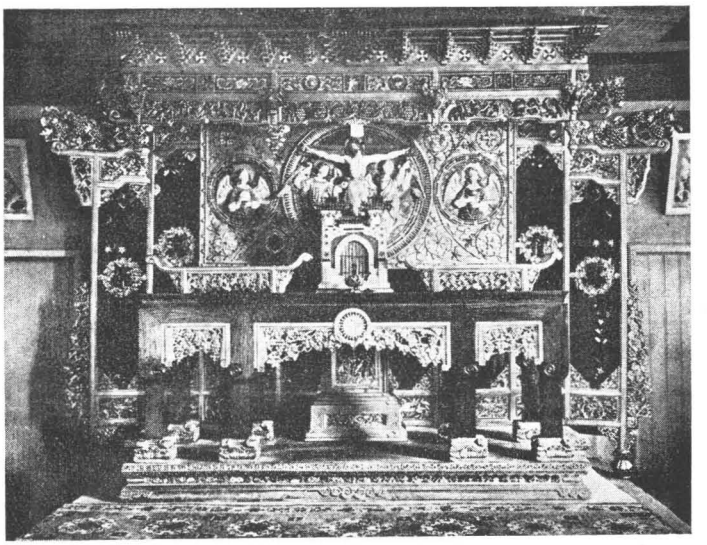

3. A Nan-Hao-Chan-i zárdaiskola kápolnájának oltára.

Kínának ugyanis nagyon magas művészi nívón álló ipara van. Hihetetlenül primitív szerszámokkal olyan alkotásokat hoznak létre, hogy csodálkozva értékeli dolgaikat az európai müérzés is. Nem csupán érdekes exotikumot lát bennük, hanem artisztikus és technikai birálópontból is nagyértékű remekeket.

Ennek a kínai formákat felöltő kísérletnek igen érdekes példája a *Tonkin*-i székesegyház. Homlokzata (1. kép.) alsó részében még európai szerkezetü vonalakat mutat, söt kétoldalt kiugró csonka tornyai tiszta reneszánsz stilusúak. Felépítménye azonban már tiszta és bravúros kínai alkotás.

Ugyancsak a kevert és átmeneti stílust láthatjuk a székesegyház belsején. (2. kép.) A háromhajós őskeresztény bazilikastruktúrát végesvégig a kínai apró-müvészet remek darabjaival ruházták föl. Még a kínai szem sem veszi észre a számára idegen oszlopokat, mert leköti a gazdag kínai díszítés.

Ugyanilyen, már majdnem tisztán kínai a *Nan-Hao-Chan*-i zárdai elemi iskola kápolnájának oltára. (3. kép.) Az egész oltár tipikus kínai remekmű lenne, ha a felépítmény feszülete és angyalai nem lennének kifejezetten európaiak.

Az apróbb templomi szerelvényeknél azonban úgy a stílusban, mint az anyaghasználatban tökéletes kínai müremekeket produkálnak már a katolikus templomok. A *Phat-Diem* székesegyház gyóntatószékét (4. kép) például egyetlen kölapból faragták. Rácsa és kerete tiszta kínai motívumokat tár elénk. Hasonlóképp tiszta kínai műalkotás az előbb említett *Nan-Hao-Chan*-i zárdaiskola fából készült gyóntatószéke (5. kép.), amely az aranyozott dombormü, az intarzia és lakk-munka remeke.

*

Az európaiak közül sokan a primitívségben vergődő szegénységnek képzelik a kínai missziókat. Nagy tévedés ez!

Kínában pompásan kiépített és nagyszerűen berendezett központok vannak már. Az Isten országának páratlanul ügyesen kitervezett stratégiai felvonulása készült el ott, amelynek további mozdulatai: *a kereteknek lelkekkel való megtöltése is sikerrel halad.* Épp ezért nagy kár lenne, ha e munkát megakasztaná a japán materializmus, vagy fölégetné a vörös pokoli tűz.

Mint minden: Isten kezében van ez is!

Eucharisztikus szentképek

Az Eucharisztia mélységes misztériumát, áldásos hatásait, az eucharisztikus szentév jelmondatát remek elgondolású képekben örökítik meg újonnan készült, művészi szentképeink. Fotográfiai úton előállított

szentképek	à 14	**fillér**
levelezőlapok	20	„
levelezőlapok kézifestéssel színezve .	50	„
könyvjelzőkön selyemzsinórral .	20	„

Több vételnél kedvezmény!

SZENZÁCIÓS SIKERŰ KÖNYV!

MÜLLER LAJOS S. J.:

Legyetek tökéletesek!

Alig pár hónap alatt elkelt első kiadása, e páratlanul értékes kis munkának. Második kiadása jelentős bővítéssel gazdagodott. A lelkiismeretvizsgálatról szól, — a hibaleküzdés, erénygyakorlás keresztülvitelére ad kitűnően rendszerezett gyakorlati példákat, oktatásokat. Szép, bensőséges imák, oktatások teszik teljessé e nagyértékű könyvecskét.

Ára szép címlappal ***90*** *fillér.*

MODERN HITOKTATÁSI ESZKÖZ!

DR. TURNER—PUTNOKY:

Engedjétek hozzám!...

Szemléltető és magyarázó rajzok a hittantanításhoz. A gyermeklélek alapos ismeretével, nagy pedagógiai érzékkel és gyakorlati tapasztalatokkal készült munka. A hitoktató nagy hasznát veheti és mindenhol alkalmazhatja.

Ára 2·80 P

Eucharisztikus újdonság!

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

A SZERETET NAGY TITKA

Eucharisztikus missziók, triduumok, lelkigyakorlatok és beszédek tartására elsőrendű anyagot tartalmaz — példákkal, hasonlatokkal megvilágítva.

Leikiolvasmánynak, elmélkedő anyagnak is elsőrendű.

Ára **kartonkötésben 2·80 P**
vászonkötésben 4·— P

NÉMET PRÉDIKÁCIÓS KÖNYVEK:

Wolpert: **Fünf Minuten Christenlehre**
I. kötet ára 3·15 helyett P 2·42
II. „ „ 3·45 „ „ 2·65
III. „ „ 3·15 „ „ 2·42

Gengler: **Heilige Saat** (értékes, nívós vázlatok, példákkal)
I. Adventtől Vízkereszt utáni 6. vasárnapig, ára P 8·40 helyett 6.44.
II. Hetvenedvasárnaptól húsvét utáni 6. vasárnapig, ára P 7·35 helyett 5·64.
III. Pünkösdtől pünkösd után 12. vasárnapig, ára P 8·70 helyett 6·67.
IV. Pünkösd után 13. vasárnaptól a 24. vasárnapig, ára P 9·— helyett 6·90.
V. Prédikációs ciklusok és vázlatok (hitről, főbünökről, Szűzanyáról stb.), ára P 7·35 helyett 5·64.
VI. Alkalmi beszédek (szentek ünnepeiről, házassági, gyászbeszédek, primíciás s különféle alkalmakra való beszédek és vázlatok ára P 9.75 helyett 7·47.

Donders: **Christus Botschaft.** Egész évre kidolgozott beszédek ára P 8·70 helyett 6·67.

Berghoff: **Der ganze Christ.** Egész évi beszédanyag ára P 4·80 helyett 3·68.

Berghoff: **Ein Gang durchs Evangelium.** 50 nem perikópás vasárnapi prédikáció Krisztusról, ára P 4·20 helyett 3·39.

Witz: **Paulus im Umbruch der Zeit.** Vasárnapi szentleckék nyomán, ára P 5·40.

Svoboda O. S. C.: **Predigten zur Zeit.** Ára P 4·80 helyett 3.68.

IFJÚSÁGIAK:

Penz dr.: **Kinder Ansprachen.** Ára P 4·—.

Krajevszky: **Christus bei den Kindern.** Ára P 4·50 helyett 3·15.

Dr. Herget: **Heiliger Idealismus.** (Nagyobb iskolásoknak.) Ára P 6·—.

Dörner: **Liturgische Kinderpredigten.** Ára P 2·03 helyett 1·56.

Dotzler: **Schlagworte junger Männer.** Ára P 1·88 helyett 1·44.

Burger: **Neue Kinderpredigten.** Ára P 4·80 helyett 3·68.

Dr. Haibach: **Neue Exhorten.** Ára P 5·50.

MAGYAR ÚJDONSÁGOK:

Csávossy Elemér S. J.: **A szeretet nagy titka. (Eucharisztikus beszédek.)** Ára P 2·80.

Bangha Béla S. J.: **Életünk élete.** Ára P —·60.

Lucas: **A tabernákulum fényében.** Ára P 2·80.

Müller Lajos S. J.: **Rejtett gyémánt.** Egy kis szerzetesjelöltnő élete. Ára P —·60.

Müller Lajos S. J.: **Legyetek tökéletesek.** Második bővített kiadás a lelkiismeretvizsgálatról, examen partikuláré anyaggal. Ára P —·90.

Scheffler dr.: **A szerzetesélet katekizmusa.** Ára P 4·80.

Huszár Győző: **Bölcselet I. Logika** Ára P 10·—.

Huszár Győző: **Bölcselet II. Ismeretelmélet.** Ára P 8·—.

A kiadóhivatal kéri a hátralékos előfizetések beküldését és az előfizetések megújítását!

Társasjátékok:

Utazás a Jézuskához . . . . . P 1·—
A bűn és erény közt folyik a kockadobásos játék. Látványos és izgalmas.

Utazás a lurdi Szűzhöz . . . . P —·80
Számok nélkül játszható, kisebb gyermekekkel is, a nyerő virágot visz a Szűzanyához.

Menjünk Jézus Szívéhez . . . . P —·80
Látványos szép játék, az ígéretekre, Jézus Szíve-tiszteletre tanít.

Missziós játék . . . . . P —·80
Szép képekkel díszített, kockadobásos játék. A nyerő keresztet tűz a pogányok bálványa helyébe.

Lassan járj, tovább érsz . . . . P —·80
Érdekes, tréfás, állatok rajzaival díszített kockadobásos játék. Nagyobb gyermekeknek.

Kócos Kata, egyszerűbb . . . . P —·50
díszesebb . . . . . P —·80
Jómodorra nevelő tréfás kártyajáték.

Tomka Ágoston S. J.:

HITELEMZÉSEK.

Módszeres és teljesen kidolgozott elsőrendű hitelemzések. Minden óra anyagához pedagógiai utasításokat ad. Eredeti meséhez kötött feldolgozása felejthetetlen hatású a gyermekekre.

I. kötet: **A parancsolatokról 2·80 P.** (III—V. o. anyaga.)

II. kötet: **A hitágazatok és bibliai történetek 4·50 P.** (III—V. o. anyaga.)

III. kötet: **A szentségekről,** első gyónás és áldozásról **3·20 P.** (III—V. o. anyaga.)

Az Utunk előfizetője kiadványainkból 20 százalékot kap.

ÚJDONSÁG!

MÜLLER LAJOS S. J.:

Rejtett gyémánt

Ez év tavaszán elhúnyt kis vonzólelkű szerzetes-jelöltnő kedves életrajza. Lelkihaszonnal olvashatják a tökéletességre törekvők, de különösen az ifjúság számára kitűnő buzdító hatású.

Ára kartonkötésben 60 fillér.

Magyar szentek új képei!

Szent István, Szent Imre, Szent László, Szent Erzsébet, boldog Margit áhítatot keltő szép képei, művészi fényképekben kaphatók fekete, barna és színes kidolgozásban.

Szentképalakban darabja . . . . . **14 fillér.**
Levelezőlapban „ . . . . . **20 fillér.**
Levelezőlapban „ kéziszínezéssel . . **50 fillér.**
Könyvjelzőkben zsinorral darabja . . . **20 fillér.**

Faliképben:

barna színben	25×53 cm méretben	. . .	1·50 P
„ „	36×50 cm méretben	. . .	5·— P
„ „	45×60 cm méretben	. . .	12·— P
„ „	60×85 cm méretben	. . .	16·— P
kéziszínezéssel	25×33 cm méretben	. . .	2·— P
„ „	36×50 cm méretben	. . .	6·— P
„ „	45×60 cm méretben	. . .	12·— P
„ „	60×85 cm méretben	. . .	16·— P

Több vételnél kedvezmény.

HITOKTATÁSI SEGÉDKÖNYVEK

DR. MAGDICS:

Hitelemzések

Teljesen kidolgozott, módszeres feldolgozás, minden kötetben kitűnő példatár.

I. kötet az I. és II. o. teljes anyagával . . . **3·20 P**
II. „ a III. és VI. o. A hitről . . . . . **4·50 P**
III. „ a III. és VI. o. A parancsokról és kegyelemeszközökről . . . . . **4·50 P**

Iskolai füzetek
Írószerek
Irodai papírok
Levélpapírok.
Előnyösen beszerezhetők a Kordánál.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésben, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1937. október 1. IV. évf. 2. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

a tartalomból:

Dr. Tóth Tihamér: Akik nem tudnak imádkozni. — Dr. Tóth Kálmán: A Mátyánk tanításai. — Csávossy Elemér S. J.: Az olvasó lélektana. — Raoul Plus S. J.: Eucharisztia. — Petrucz Antal S. J.: „Az én testem valóban étel . . .“ — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Egészen a miénk az Úr! — Müller Lajos S. J.: Órangyalunk. — Dr. Schmiedt Béla: Októberi szellem. — Biró Xav. Ferenc S. J.: A nők apostolkodása. — M. V. Bernadot: Az eucharisztikus egyesülés állandósága. — G. L. S. J.: Szeretet. — Pintér József: Ami a pokolba ránthat. — Róth Antal S. J.: A szentek lélektanához. — Dr. Czakó György: Az „engesztelő emlékek“. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" eszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Mindenkinek saját tapasztalata bizonyítja, hogy az ember mennyire hajlik a gőgre. Hajlandó túlbecsülni a maga értékét és erőit. Technikai haladása, amivel a természet erőinek egyrészét leigázta és szolgálatába hajtotta, elhitetik vele, hogy valóban ura a természetnek. Nem is csoda azután, ha képességeinek túlfeszült érzetében úgy gondolja: mindenre képes, a technikai világon felül is, és az élet eseményeit mozgatni, irányítani, csak tetszésétől függ.

Ez az út azonban a keserű csalódáshoz vezet, amelyiken előre iparkodó, sőt iramát a száguldásig fokozó ember ledönti surlódásával az útvonala mellett haladókat és önmagát is nem egyszer összezúzza. Ezen az úton száguldó ember nehezen ér el a célhoz, mert tökéletes boldogságát egyedül, önmaga akarja munkálni. Már pedig végtelenül tökéletes munkát a véges ember nem tud produkálni. Ha útja végén valóban el akarná érni azt, ami után a lelke eped, akkor a maga véges ereje helyébe a végtelen Isten kegyelmét és segítségét kellene magáévá tennie.

Az „Utunk" *folyóirat nem az emberi gőgöt legyezgeti. Igaz, hogy nem becsüli le az emberi értéket és az emberi erőket sem. Hogyan is tehetné? Hiszen az Isten alkotásai ezek is. Ámde e folyóirat minden számában hol kifejezetten, hol burkoltan odaállítja olvasói elé az egyetlen igaz segítőt, Akinek erejével boldogságát kiküzdheti: az isteni kegyelmet.*

Ebben az évben a kegyelem legbőségesebben buzogó forrásáról, az Oltáriszentségről szól olvasóihoz. Minden ilyen számot azzal a jóleső reménységgel szállít a postára, hogy olvasói lelkének tökéletesedését, ismereteinek bővülését szolgálhatja. Azon a nagy ügyön is munkálkodik, hogy az Eucharisztia szeretete egymásiránti szeretetre kapcsolja majd össze az embereket. Örülne, ha minél többen lennének, akik ennek a szeretetnek láncához odaadnák szívüket és minél többel meg tudná ismertetni az eucharisztikus Jézus végtelen irgalmasságú és mindeneket magához ölelő szeretetét.

Azért kéri mindazokat, kik e sorokat olvassák, toborozzanak új és új előfizetőket lapunk számára. Nem az „Utunk"-nak van szüksége rájuk, hanem az eucharisztikus Jézus szeretetének.

EUCHARISZTIA

AZ EUCHARISZTIA KLASSZIKUS KÖNYVE

lesz ez a munka, amelyet az Eucharisztikus Világkongresszus Előkészítő Bizottsága megbízásából P. BANGHA BÉLA S. J., a híres jezsuita atya szerkesztett. A könyv egyes fejezeteit a legkiválóbb magyar szakemberek írták. A sok közül néhánynak a neve: Dr. Glattfelder csanádi püspök, dr. Breyer győri püspök, dr. Kühár Flóris bencés házfőnök, Csávossy Elemér S. J., Szunyogh Xavér Ferenc O. S. B., stb., stb.

A nagyszabású munka november hó elején jelenik meg.

Akik nem tudnak imádkozni

Irta: dr. Tóth Tihamér

Régi hires keleti bölcsről (Hillel) jegyezték föl az alábbi érdekes történetet.

Volt egy okos, kedves fiatal tanitványa (Maimon), akiben a mester nagy örömét lelte. De hamarosan azt kellett hallania a fiatal tanitványról, hogy túlságosan a saját bölcseségében bizik, az imát ellenben elhanyagolja.

— Minek is imádkoznám? — mondotta a tanitvány. Vajjon a mindentudó Isten rászorul-e a mi szavainkra, hogy megtudja, mire van szükségünk? És különben is megváltoztathatjuk-e mi az Örökkévalónak terveit? A végtelen Jóság nem fogja-e magától is megadni nekünk, ami javunkra válik?

Igy okoskodott a fiatal tanitvány.

És mit tett a bölcs mester? Gondolataiba merülve, komoly arccal ült egy pálma árnyékában.

— Mester, miért vagy annyira szomorú? — kérdezte a fiatal tanitvány.

— Van egy barátom, aki eddig a földjét gondosan művelte és jól meg is élt belőle, most azonban ekét-kaszát félredobott és magára akarja hagyni a földet, mondván, hogy úgyis megél belőle.

— Elment az esze?

— Dehogy ment! Sőt, egyébként egész okos ember. Most azonban azt mondja: Az Isten mindenható, könnyen megadhatja tehát a kenyeremet a nélkül, hogy a földre kellene fejemet forditanom. És jó is az Isten; a jó Isten majd terít nekem asztalt.

— De mester, ez valóságos istenkisértés! — kiáltott fel a fiatal.

— Bizony az, fiam. De éppen rólad beszélek. Nem kisérted-e te is hasonlókép az Istent? Vajjon az imádság kevesebb-e, mint a munka? Amaz lustaságában nem akarja a földre forditani fejét, hogy megkapja az anyagiakat, te meg elbizakodottságodban nem akarod égre forditani fejedet, hogy megkapjad a szellemieket!...

Igy szól ez a régi történet... de félek, hogy sok mai emberre is rá lehetne forditani. Azokra a mai emberekre, akik egyébként derék, józan, munkás lakói a földnek, de nem adják meg az Istennek az imádság-tiszteletet és nem szoktak imádkozni.

Dürer.

Hogy miért nem szoktak? Ah, van erre feleletük és magyarázatuk bőven.

I.

„Nincs időm."

— Te nem szoktál imádkozni?

— Bizony nem.

— És miért?

— Tudod, kérlek, igazán nem elvi okokból, csak nincs időm rá.

Igaz ez? El lehet ezt hinni?

Fájdalom, bizonyos fokig igaz. Nem hányhatunk szemet az előtt a tagadhatatlan tény előtt, hogy a szétszakitott életű mai ember számára az imádkozás egyre nehezebbé válik.

Imádkozni ugyanis csak összeszedett lélekkel

lehet. Már pedig a mai zaklatott életmód és a kenyérkereset fokozott hajszája nyugtalanságot visznek minden napunkba és igen nehézzé teszik a lelki összeszedettséget. A mai ember ezért nem szeret imádkozni. Vajjon mikor ís imádkoznék? Reggel nem, mert siet az öltözéssel, délelőtt már nem ér rá, délben sem, akkor hazasiet ebédelni, este megint nem ér rá; majd lefekvés előtt, — gondolja — de akkor levetkőzik és már alszik is.

Ez szomorú tény, amit azonban nem elég észrevennünk, hanem amin föltétlenül változtatnunk kell.

Változtatnunk a mindennap pontosan elvégzett — talán első hetekben „kierőszakolt" — otthoni imádkozással, sőt ezentúl a nyilvános istentisztelet egyéb módjaival is. Nem állhatok ugyanis meg a merőben egyéni, privát imádkozási formánál sem. Ez is hasznos, erre is szükségem van, de ezentúl szükségem van a nyilvános istentiszteletnek mindama megnyilatkozására, amikkel Egyházunk megkönnyíteni akarja a lelkek szárnyalását Isten felé.

Nem akarok, — elhiszem; nincs kedvem, — elhiszem; nem ízlik, — elhiszem. Csak egyet nem hiszek: „Nincs időm imádkozni." Ezt nem hiszem! Hogyan? Hát lehetnek a világon fontosabb teendők, amiért szabad elmulasztanunk az Istennel való beszélgetést? Már csak annyi dolgod még sincs, mint V. Károlynak volt, Spanyolország királyának s a szent római birodalom császárának.

Egy reggelen, amikor a király imádságát végezte, francia követek kérnek igen fontos ügyben sürgős kihallgatást. V. Károly ezt üzeni ki: „Magam is kihallgatáson vagyok, várjanak az urak!" És a követek vártak. De mikor már sokáig kellett várniok, ismét beüzentek. De Károly még nem volt kész az imájával és ezt mondotta: „Az urak nagy buzgalommal szolgálják királyukat, és én nem kisebbel szolgálom Istent és a lelkemet; csak várjanak."

Bizony sok emberre megszégyenitő ennek az uralkodónak pontossága az imádkozásban.

Akinek „nincs ideje" imádkozni, vigyázzon, úgy ne járjon, mint az egyszeri ember járt. Neki sem volt ideje imádkozni és amikor vasárnaponként hangosan szóltak a harangok és hívták templomba a híveket, őt ugyan a felesége hiába költögette. „Menj csak, fiam, helyettem is a templomba és imádkozzál helyettem is" — szólt és fal felé fordulva tovább aludt. A szegény asszony akármit csinált, nem ment vele semmire. Egyedül járt a szentmisékre és csakugyan imádkozott kettő helyett is.

Annál nagyobb volt aztán a meglepetése, mikor az egyik vasárnap hívás nélkül is jött a férje, sőt ezentúl a világ minden kincséért el nem maradt volna egyszer sem. Mi történt az én férjemmel?

Végül is az ember bevallotta, mit álmodott a minap. „Mindketten meghaltunk és a mennyország kapuján kopogtattunk. Jön Szent Péter és rád néz és mondja: „Bejöhetsz, édes leányom, még a férjed helyett is te jössz be"...

Eddig tartott az álom.

És hogy, hogy nem, azóta volt ideje az embernek az imádsághoz.

II.

„Nem vagyok koldus."

Jönnek azonban még furcsább magyarázkodások is.

— Te nem szoktál imádkozni?

— Nem én.

— És miért nem?

— Kiskoromban engem is megtanitott az anyám s én mondtam értetlenül az imákat egész gyermekkoromban. De aztán rájöttem valamire, elszégyeltem magam és azóta nem imádkozom. Utóvégre nem vagyok én koldus! Már pedig minden ima csupa koldulás.

— De nézd, barátom, még ha valamiben igazad is van, nem hiszem, hogy csakugyan jogosan ütközhetel meg azon, hogy sok ember csak bajában tud jól imádkozni, utóvégre, bizony, emberek vagyunk. És mi szégyelleni való van azon, hogy olyan melegen, olyan buzgón tudunk imádkozni, ha fekete felhők vannak a fejünk fölött, ha beteg a feleségünk, a gyermekünk, ha nagy veszedelem fenyeget és igy tovább. Abban azonban igazad van, hogy nem a kérő ima a legszebb fajtája az imádságnak. Dehát figyeld csak meg, hogy az Úr Jézus is a Miatyánkban csak a negyedik helyen hozza elő a mi emberi kéréseinket. Előhozza ugyan, hogy megmutassa, hogy szabad kérni is, de csak a negyedik helyen hozza elő, hogy lássuk, mennyivel értékesebb a nem kérő, hanem a dicsőítő, magasztaló, Isten előtti hódolatunkat kifejező ima. Előbb ezt mondatja velünk az Úr Jézus az Atyához: „Szenteltessék meg a te neved", és „jöjjön el a te országod", és „legyen meg a te akaratod" és csak ezután kerül sor a mindennapi kenyérre.

Hát jó; ha nem akarsz kérni, legalább mondj köszönetet.

Mert köszönnivaló csak van bőven?

Hogy neked nincs? Hogy alig bírod már az életet? Hogy oly sok szenvedésben volt részed? Ah! Ne beszélj igy, Testvérem, és ne kisértsd az Istent. Igaz, vékony a kenyered, kevés a pénzed, sok a gondod. De szemed van, és füled van, és lábad van, és kezed van, és egészséged van! Nézd a vakokat, a sántákat, süketeket, betegeket.

És a testi ajándékokon túl köszönd meg a lelkieket is. Krisztus Urunk életét és halálát, keresztjét és szentségét, mindazt a tömérdek kegyelmet, amiről nem is tudsz, de amivel az Isten szünet nélkül elhalmozza lelkedet.

És főkép köszönd meg, hogy Krisztus Urunk szent vallásában élhetsz. Ó, még elgondolni is szomorú, mi lett volna velem, ha olyan országban, olyan nép közt születek, ahonnan még ma is messze van Krisztus tanitása.

(Folytatjuk.)

A Miatyánk tanításai.

Írta: dr. Tóth Kálmán

I.

Julien Green sokat olvasott francia regényíró egy álnév alatt írt röpiratában felpanaszolja a katolikusoknak legvégzetesebb hibáját, mely abban áll, hogy közömbösen veszik tudomásul és vallják a maguk nagy igazságait, melyeknek birtokában pedig ők lehetnének a világ legboldogabb és leggazdagabb emberei. „A Föld minden hatalmassága között, úgymond a nagy író, a legborzasztóbb a közömbösség. Az Ég sem tehet ellene semmit." A ma katolicizmusa már nem tud megrendülni ama természetfeletti valóságok szemléletétől, amelyeket Istentől, Krisztustól kapott. Akik a miséről jönnek, beszélgetnek, nevetgélnek, mintha csak semmi rendkívülit nem láttak volna az oltár áldozatában. Minő megrendítő történelmi tény a Megtestesülés, s milyen könnyen siklunk el fölötte. Minő istengyermeki érzelmekkel és elhatározásokkal kellene imádkoznunk az Úr imádságát, mely a legszeretetreméltóbb módon, a maga atyai mivoltában mutatja be nekünk a nagy Istent. Az evangéliumokat térdreborulva kellene olvasnunk. Az újszövetségi könyvek még megrendítőbbek, mint az ószövetségiek. Mily kísérteties világításban mutatja nagyságunkat a bűn misztériuma, mily végtelenbe vesző méretű az ember, hogy bántalmazni tudja az Istent. Green szerint gyanús minden katolicizmus, amely nem forgatja föl az egész életet, nem feszíti keresztre az emberi természetet. (Blazovich Jákó, Magyar Kultúra 1937 május 20. szám 299. o.)

Igaza van abban ennek a nagy írónak, hogy minden hitigazságunk megfontolásában és minden vallásgyakorlatunk végzésében, tehát a Miatyánk imádkozásában is úgy meg kellene rendülnünk lelkünkben az istengyermekség tudata és átérzésének súlya alatt, mint a vashíd minden porcikája megrendül és mozgásba, izzásba jön, mikor dübörögve átrobog rajta a vonat hatalmas mozdonya és szerelvénye. Úgy kellene reagálnia az istengyermeknek a Miatyánkban rejlő sok-sok értékes tanításra és sok-sok édes-kedves, boldogító igazságra, mint a madárka, mely rögtön tüzes dalba kezd a tavasz első lehelletére. A föld agyagkoporsójába zárt csíra, mag és gyökér, tüstént felemeli rögkoporsójának fedelét, mihelyt megérzi a tavaszi napnak életre ébresztgető csókját és szárba szökik, rügybe pattan, virágba bomlik, illatárban fürdik. A téli álmukat alvó fákban rögtön megindul a nedvkeringés, mihelyt megérzik a nap melegét. Sejtjeikben mintha csak ezer meg millió kis rokka perdülne, rostjaikban mintha csak millió és millió szövőszék jönne mozgásba, hogy napsugárból és levegőből kiszőjefonja pompás díszruháját, melynél Salamon király díszruhája sem volt ékesebb. A rovarok virágporzós röpködése nyomában eperben, barackban, szőllőben, mindenfajta gyümölcsben leszűrődik sok-sok olajcsepp, mely megadja nekik sajátos zamatjukat, kiérlelődik és felhalmozódik bennük tömérdek cukortartalmú édesség. Szóval: ha az értelmetlen természet nagy behatások és benyomások alá kerül, rögtön és önként követi a maga vonzalmát és áldásos működésbe fog. Illenék, hogy az ésszel megáldott ember is reagáljon mindazon nagy benyomásokra, melyeket az emberi értelemre és szívre gyakorol az Isten a maga kinyilatkoztatásaiban, abból a célból, hogy az embert gazdagítsa és boldogítsa. Mert minden benyomás nemcsak nyomást, azaz terhet, hanem egyszersmind gazdagodást is jelent. (Prohászka). „Sok elmélyülés és áthevülés kell a léleknek is, míg édes, tüzes, zamatos lesz (Istennek nagy gondolataitól és kegyelmes ráhatásaitól). A léleknek idő kell, míg bensőségesebb, összeszedettebb s tisztább lesz." (Elmélkedések az evangéliumokról, 619—20. o.)

Ha valaha adott a jó Isten tanítást, mely méztermő májusi akácághoz vagy hársfához hasonlít és csak a méhek rajait várja, hogy belőle kicsordulhasson a tömérdek sok színméz, akkor az Úr imádsága, a Miatyánk igazán ilyen gondolatméz és édes érzelmekben gazdag akácerdőhöz hasonlítható. S várja az elmélyedő lelkek méhszorgalmú mézgyűjtő seregeit, hogy mézkaptárakká változtassa őket, mely kaptárból, az igazságok és szent érzelmek kaptárából egész életükön át ők maguk is táplálkozhassanak és másokat is táplálhassanak, hogy életük legyen, éspedig bőségesen legyen.

Minő kár, hogy a májusi virágzáskor a virágok mézének millió és millió mázsái vesznek kárba és esőtől kilúgozva lesznek pocsékká megfelelő számú mézgyűjtő méhrajok híján. Minő kár, hogy a megfelelő számú elmélyedő lélek mézgyűjtő tevékenységének híján, a Miatyánk mindenegyes könyörgésében rejlő gondolatok mézédes tömege is egyszerűen elkallódik és kárbavész.

Mi a Miatyánk könyörgéseiben rejlő mézédes gondolatok összegyűjtéséhez szeretnénk segítséget nyujtani azáltal, hogy jelen sorainkkal beállunk mézgyűjtő méhecskének.

Herrmann Schell a pünkösd napjáról mondotta, hogy ezen napnak nincs estéje, mert az ő napja: a szeretet nem ismer lenyugvást.

Ugyanezt állíthatjuk, éspedig azonos jogcímen azon napról is, melyen Jézus elsőízben mondotta el tanítványai előtt a Miatyánk-ot. Mert a Miatyánk

a szeretetnek elsőízben Istenfiától elénekelt himnusza. A legméltóbb kifejezése annak, hogy a nagy Isten úgy szereti az embereket, mint az atya gyermekeit, az emberek pedig úgy szerethetik a nagy Istent, mint atyjukat, egymást pedig mint testvéreket.

Az Isten- és emberszeretetnek ezt a fölséges himnuszát Máté evangélista szerint egy hegyen zengette el az Üdvözítő azon alkalommal, amidőn az ú. n. hegyibeszédben lefektette Isten-országának alkotmányát. „Új eszmék, új elvek, új világnézet csendülnek meg ebben a beszédben, új erkölcsi világrend van benne felépítve, a keresztény kultúra és társadalom alapjai lerakva. Mindaz, ami nagyot, szépet és jót a kereszténység kétezer év óta alkotott, ezen a csodálatos beszéden alapszik, mely a felkelő nap fényével világít bele az óvilág lelki sötétségébe, s jótékony melegével olvasztja fel a pogányság fagyos éjtszakáját, megújítva és életre keltve a föld színét." (Székely: Hegyibeszéd magyarázata. 1913.)

Ezen csodálatos beszédnek aranykeretébe van belefoglalva drágakő gyanánt a „Miatyánk", a leghathatósabb imádságforma, melyet valaha Istent imádó és szerető szív alkotott. A vallási eszméknek kimeríthetetlen bősége, a kereszténység egész erkölcsi világnézete van ebben az imádságban összefoglalva, éspedig olyan csodálatos teológiai és bölcseleti mélységgel, olyan logikával és velős rövidséggel, melynek nincsen párja. A keresztény ember minden lényeges kérnivalója benne van abban, fontosságának teljesen megfelelő rendben és a legszabatosabb, egy felesleges szót nem tartalmazó fogalmazásban. Tertullián (Lib. de orat. c. i.) Breviarium totius evangelii-nek, az egész evangélium foglalatának nevezi. (Székely i. m. 125.)

Hegyen mondotta el az Úr ezt az imádságát, mintegy jelezni akarván e körülménnyel, hogy ennek az imádságnak szét kell áradnia az egész világra. Királyi palotákban éppúgy kell azt imádkozni, mint a szegények kunyhóiban. Az élet tavaszában viruló ifjúság ajkára éppúgy illik annak minden szava, mint a haldokló öregek kiszáradt ajkára. A magasságokban éppúgy kell a szent szavaknak elhangzaniok örök időkig, mint a mélységekben. Sem kor, sem idő nem szolgálhat akadályul elterjedésének és gyakorlásának. A túlcivilizált európai kultúrember szájába éppúgy való, mint az Istent a maga primitív egyszerűségében kereső és szolgálni akaró busmannok ajkára.

„Szikla szélén állott az Úr, miközben elmondotta a Miatyánkot, felmagasztosulva, mint egy sudár fa, mely meggyulladt a fölkelő nap tüzében. Olyan tisztán, fénylőn ömlöttek ki a szavak szája kapuján, mintha minden szó külön-külön megmosakodott volna és tiszta gyolcsruhába öltözött volna. Hangja úgy csendült, mint a fegyver acélja a kovács üllőjén. Égi fényességben ragyogó szemén harmat csillogott" (Balassa I.: Krisztus), miközben tanítványai toktatta: „Ti tehát így imádkozzatok: Miatyánk" stb. (Máté 6, 9.)

A Genezáreti-tó virágos partjai felett emelkedő hegyen istenemberi ajkakról elsőízben elhangzó Miatyánk kétezer év alatt hatalmas, világraszóló visszhangra talált. 340 millió katolikus és majdnem ugyanily nagyszámú másvallású keresztény ajkáról naponként visszhangzik ez a fölséges imádság. Egetverő hegyek és gabonáttermő síkságok, havasok és erdős bércek, mérhetetlen óceánok és poros sivatagok napról-napra tanúi annak a szívet-lelket emelő látványnak, hogy gőgicsélő kisgyermekek hófehér fogainak gyöngysorai közül kicsordulnak a Miatyánk mézédes igéi csakúgy, mint fogatlan anyókák és a világtól búcsúzó öregek kiszáradt ajksövénye mögül szállnak, szárnyalnak Isten trónja felé a neki szent Fia szerzősége címén legdrágább imának, a mérhetetlen tanulságokat magában rejtő Úr imádságának igéi. Nincs a napnak órája és perce, amikor hófehér galambok módjára nem röppennének ég felé az Isten szívét leghatásosabban ostromló könyörgések a Miatyánk hét kérése gyönyörűséges kereszteshadserege alakjában. Nincsen oly emberi szó széles e világon, mely felvehetné a versenyt akár számszerűségben, akár hatóerőben ezzel az eget ostromló szóval: Miatyánk, ki vagy a mennyekben. Megrendítő látvány: Ezen szavak erejében az a kis ökörszemmadár, akit embernek hívnak, belekapaszkodik egy égfelé szárnyaló hatalmas Sasnak szárnyaiba, akit Urunk Jézusnak, Isten egyszülött Fiának nevezünk, hogy felvigye ezt az igénytelen kis szárnyast felhőkön áttörő erejével szembe a nappal, az örökkévaló Istennek trónusa elé és gyámoltalan csipogásának megszerezze a meghallgattatás kegyelmét és dicsőségét Isten színe előtt.

„Szól az arsi Szent":

„Illatos harmat az imádság, de hogy megérezzük ezt a harmatot, tiszta szívvel kell imádkozni . . .

Az imából olyan ízletes zamat árad, mint az érett szőllő leve.

Az imádság megszabadítja lelkünket az anyagtól, felemeli a magasba, mint a léggömböt a meleg levegő.

Minél többet imádkozott valaki, annál inkább kívánja az imádságot. Lelke belemerül, elsüllyed, elvész az Istennel való társalgás édességeiben, mint a hal, alámerül a vízbe, amikor elúszik a parttól.

Az időnek nincs tartama az imában. Hogy lehet hát a mennyországot kívánni? . . . Igen, tudom: a hal is jól érzi magát a kis patakban, mert elemében van; de mégis csak jobb a tengerben.

Mikor imádkozunk, nyissuk fel szívünket Istennek, mint a hal a kopoltyúját, mikor nagy hullám közeledik.

A jó Istennek nincs ránk szüksége; ha tehát ajánlja nekünk az imádságot, ez azért van, mert boldogságunkat akarja s mert ez csak így található meg. Mikor látja, hogy feléje közeledünk, szíve lehajlik az ő kis teremtményeihez, mint az édesanya lehajlik meghallgatni kisfiát, ha beszél hozzá.

Reggel úgy kell tennünk, mint a bölcsőben fekvő gyermek: mikor kinyitja szemét, mindjárt körülnéz, látja-e anyját. Ha meglátja, mosolyog, ha nem látja, sír."

(Idézet Monnin abbé most megjelenő művéből.)

Az olvasó lélektana

Irta: Csávossy Elemér S. J.

Mielőtt Haydn, a nagy zeneköltő, munkához fogott, kezébe vette olvasóját és imádkozott.

Mit talált ez a lángelme a rózsafűzérben, ami lelkét megihlette? Kétségkívül nemcsak lélektani megihletődést, hanem Isten kegyelmét kereste munkájához. De inspirációt is merített. A rózsafűzérben nemcsak lelki erő, hanem szent megihletettség és poézis is rejlik. De mindennél több: a rózsafűzér imádságnak valami természetfölötti pszichológiája van.

1. Miért áll a rózsafűzér eleién a Hiszekegy? — Mert a rózsafűzért csak az imádkozhatja úgy, amint kell, akinek egész lelkében elevenen él a hit. Aki nem az egyszerű anyóka, sem a jámbor zárdanövendék lelkével, nem megszokottságból, vagy kényszerből, nem primitív intelligenciával, sem pusztán gyermeki naivsággal, hanem önszántából, meggyőződésből, szabad, intelligens férfi-mivoltának tudatában veszi kezébe az olvasót és imádkozza, abban elég magas hitéletet, sőt élettökéletességet tételezünk fel.

Nem mintha a rózsafűzér imádkozása magában véve oly magasfokú, rendkívüli erénygyakorlat, vagy hősi cselekedet volna. Hiszen ugyanazok a hitágazatok nyílnak itt meg lelkünk előtt, melyeket már gyermekkorunktól fogva ismerünk, melyeket minden katolikus ember hisz és vall. Mindezek hite s vallása értelmünktől nem követel nagyobb alávetést, mint katolikus hitünk maga.

A nehézség pedig, melyet a rózsafűzér imádkozásában esetleg tapasztalunk, magában véve nem nagyobb, sőt talán kisebb a kötelező vasárnapi szentmise áhítatos meghallgatásánál, vagy a pénteki bőjt lelkiismeretes betartásánál.

Az olvasó imádsága, bár magában véve, mint imagyakorlat is bizonyára felemelő, magasztos valami, mégsem annyira saját természeténél fogva jelent nagy lelki tökéletességet, hanem annak intelligens, öntudatos imádkozójában ilyenre vall, azt feltételezi, tanújele és bizonyítéka a fejlett hitéletnek és bátor hitvallásnak.

Aki a rózsafűzért szívesen, lelki örömmel imádkozza, félreismerhetetlen tanúbizonyságot tesz jó katolikus ízlése mellett. Aki bátran, minden emberi tekintet mellőzésével imádkozza, biztos bizonyítékot nyujt arra, hogy lelkében erő és bizonyos keresztény heroizmus rejlik. Aki meggyőződéssel imádkozza, abban a hit nem alszik, hanem eleven, lángoló élet.

2. Miért vezeti be az olvasó minden tizedét a Miatyánk?

Mert annak lelkében, aki a rózsafűzért imádkozza, a „Jöjjön el a te országod" szelleme lakozik. Az eleven hitből önként nő ki a hitért való buzgóság. Az a lélek, mely igazán kedvét találja a rózsafűzér imádságában, örömmel szemléli az Üdvözítő és szent Anyja hősi erényeit, áldozatait, lelki nagyságát, szeretetét, önként apostoli lélekké lesz. Aki látja, szemléli a rózsafűzér titkaiban, mit tett, mit szenvedett egy Isten teremtményeiért; aki átérzi, mily hősies küzdelmet folytatott Krisztus és Szűz Mária az emberi nem megváltásáért és átérzi annak a természetfölötti célnak magasztos voltát, melyre az emberiség a hit igazságainak lépcsőin hivatva van felemelkedni: annak vágyai, törekvései túllépik egyéni kis élete határait s lelke kiárad az egész világra, hogy maga is mindenütt boldogítson és üdvözítsen.

„Szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod" — azt imádkozza és mintha titokzatos erő ragadná meg lelkét, úgy tör ki szíve mélyéből a könyörgés ahhoz, aki által egykoron az egek ura leszállott a siralom völgyébe, hogy nekünk az elvesztett isteni kegyelmet visszaszerezze: „Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk bűnösökért!" És ez a titokzatos erő oly hatalmas, hogy ajkunk tízszer mondja ugyanazt a könyörgést.

3. Miért zárja le a rózsafűzér minden szakaszát a Dicsőség?

Mert ez az imádság a hitből fakadó öröm forrása és ez az öröm Istent dicsőítő énekben ölt magára szemlélhető alakot. Nem is lehet ez másképp, mikor minden öröm kútfeje oly közel áll lelkünkhöz!

A hit titkainak imádságos szemlélése e földön a dicsőségteljes igazságok mennyei látásának előérzetét adja. A fenséges és a lelket egész valójában megrendítő isteni titkok, mondhatni, „méztől áradókká" lesznek, mikor azokat a Mindenhatónak könyörülő, gyengéd atyai szeretete veszi körül: a Mindenható maga is gyermek lesz és édesanyát választ, hogy hozzánk egészen hasonló lehessen: „Üdvözlégy Mária, Istennek szent Anyja!"

*

Hangoztassuk erős, férfias meggyőződéssel a „Credo"-t, küldjük ég felé a próféták epedő vágyával az „Adveniat" fohászát, zengjük az angyalok dicsőítő karával a „Gloria"-t, és közben alázatos, gyermeki, meleg szívvel rebegje ajkunk: „Ave, ave Maria!"

Üdvözlégy te, aki Istenünket a betlehemi istállóban világra szülted! Üdvözlégy te, aki őt a kereszten értünk feláldoztad! Üdvözlégy te, aki mellette ülsz a dicsőség székén és értünk bűnösökért könyörögsz!

Életerős, áldozatra kész, buzgó és mégis, vagy jobban mondva épp ezért mindig örvendező lelkeket terem a rózsafűzér imádsága. Imádkozzuk azért férfias bátorsággal, gyermeki alázattal, meleg buzgósággal, Istenben és Szűz Máriában örvendező lélekkel!

Szentolvasó Királynője, könyörögj érettünk!

Eucharisztia

Irta: Raoul Plus S. J. — Fordította: G. A. M.

Krisztusnak a nagycsütörtöki utolsó vacsorán az Eucharisztiáról mondott igéit három részre bonthatjuk:

„Ez az én testem." — Ime: a valóságos jelenlét.

„Vegyétek és egyétek." — Ime: a szentáldozás.

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!" — Ime: a szentmise.

Közelítsük meg ezt a nagy titkot s gondoljuk el, mily végtelen nagy jótétemény az Oltáriszentség. Tekintsük meg az eucharisztikus dogmának szépségét, nagy vonzóerejét, magasztosságát és termékenységét.

*

A világháború előtt, mikor Elszász-Lotharingia még nem volt francia föld, Nancyban egy francia nemzeti ünnep alkalmából felszállt egy repülőgép. A repülők útjukban leszállva azt vették észre, hogy átrepülték a francia határt és Elszász földjén állnak. A falusi nép körülvette őket, mikor felismerték a franciákat, rávetették magukat a repülők homokzsákjaira. A francia homokból mindegyik vitt egy marokkal s otthonukban mint ereklyét őrizték. A régi hazából a levegőn át jött hozzájuk az anyaföldből egy kis darab. Franciaország szállt le az égből hozzájuk!

Gondoljunk most az Eucharisztiára. Mit mond a katolikus hit? — Húsz évszázaddal ezelőtt Valaki leszállt onnan felülről — a mi „hazánkból" — közénk és érintette szegény földtekénket. Nem maradt itt soká: harminchárom évig csupán. Aztán vissza kellett mennie igazi hazájába — mely a miénk is. De mielőtt elment, hazájából hozott értékes emléket hagyott itt számunkra. Gondosan elzárjuk és ékes szentélyek tabernákulumaiban őrizzük azt: a Szentostyát.

*

Déronlideről, a nagy hazafiról mesélik, hogy mikor elhagyta Franciaországot, sansebastiani száműzetésébe magával vitt egy kis hazai földet. Legbensőbb barátainak megmutatta kis selyemzacskóban őrzött kincsét: „Ime, az egész Franciaország, melyet itt birok. Ez a kis zacskó magában rejti drága hazámnak egész lelkét!" — s keserves sirásba fúltak szavai.

Mikor a pap a szentmise alatt felfedi a kelyhet és felmutatja a Szentostyát s azt mondja: „Ime, az Isten báránya", mintha azt mondaná: „Ime, az egész mennyország!" De mig Déronlide számára csak szimbolum volt kincse, a hivő kereszténynek az „Isten Báránya" valóságos mennyországot jelent. Az ég Istene nem az egész mennyország-e?!

A katolikus számára drága ereklye az Eucharisztia, mely hazájára emlékezteti, arra a szép hazára, melyért alkottatott és melyből, az Irás szerint, száműzetett. De több még ennél is: egy isteni Személy valósága.

*

Mikor a napóleoni birodalom helyt adott a restaurációnak, néhány kiszolgált katona — vezérük személyiségének varázsa alatt — semmiért sem akart megválni régi „sasos" zászlójától. Nem akarták felcserélni az új zászlóval. Nagy tüzet gyujtottak hát, s mikor a máglya lángja felcsapott, ráfektették a dicsőséges selymet. Inkább elégették, de nem szolgáltatták be az új zászlóért. S mikor a tűz elemésztette az ereklyét, a rangban legidősebb néhány csepp bort öntött a hamura és ünnepélyesen, szinte vallásos szertartással, ügyetlen, remegő ujjaival mindegyiküknek adott egy csipetnyit a borral kevert hamuból. Néma csendben emelték ajkukhoz és lenyelték a zászló hamvát.

Halála előtt Krisztus maga köré gyüjtötte övéit. Ő is kiosztott nekik ételt és italt, de nem holt hamut és holmi italt: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem... Vegyétek és igyátok, ez az én vérem!..." Mily szembeötlő a hasonlatosság — és mégis mily nagy a különbség!

*

Még egy vonás a napóleoni legendakörből: Az auvergni ezred ereklyeként őrizte egyik vezérének szivét. Egy rohamban halt hősi halált e csatakiáltással: „Kövessetek, auvergniek, itt az ellenség!" S azóta, ha a katonákat legyőzhetetlen bátrakká akarták lelkesiteni, a hős szivét rejtő ezüstszekrénykét feltűzték a zászlóra. S a katonáknak csak a zászlóra kellett nézniök, hogy ráébredjenek kötelességükre.

Kiszáradt szív! Holt szív! Amit a katolikus az oltár Ostyájában tisztel, nem egy halott kiszáradt maradványa, hanem Vezérének, Jézusnak élő teste, ki szeretetből társunk akar maradni az élet harcaiban! Nem is csak társ, hanem eledel. Nemcsak élettelen, de élő eledel!

*

Az auvergniek szive eszünkbe juttatja a

kanadai mártirnak — P. Brébeuf jezsuita atyának — szivét, aki hősies bátorsága miatt a pogányok közt nagy hirnévre tett szert. Mikor a vad irokézek elfogták őt, kimondhatatlan gyötrelmek között kinozták. Tüzesitett vasakat raktak köréje, derekáról övszerűen lehúzták a bőrt, fejbőrét is lenyúzták. A hithirdető legyőzhetetlen hősiességgel tűrte kinjait. Hogy tovább láthassák kinlódását, az irokézek minden kinzatás után bekötözték sebeit. Végre egy napon kiszenvedett. Mikor P. Brébeuf kilehelte lelkét, odalépett hozzá a törzsfőnök, tőrével felvágta mellét és kiszakitotta szivét. Még azon melegen darabokra vágta és kiosztotta harcosai között: „Mindnyájan egyetek ebből a szivből, hogy részesüljetek annak bátorságában, kinek keblében dobogott."

A szegény irokéz vadak feltevése természetesen téves volt, de borzalmas valóságától eltekintve, a főnök gondolatát szépnek kell találnunk. Ha egy hősnek szivében részesülünk, magunk is hősökké válunk.

*

S most tegyük fel a kérdést: mily gondolatai vannak a katolikus hivőnek a szent Ostyáról? Az élet folyamán sokszor hiányzik a hitvalló bátorság. Jó volna egy eledel, mely erőssé, hősiessé tesz! Ez az eledel létezik!

Krisztus mondta: „Én vagyok az élő kenyér és a kenyér az én testem, melyet az emberek megváltásáért feláldoztam. Aki nem eszi az én testemet, abban nem lesz élet. Viszont, aki eszi az én testemet és issza az én véremet, az élni fog."

Tudjuk ezt és minden erőnkkel és egész szeretetünkkel hisszük, hogy ez a Szív nem egy meghalt hős élettelen szive, hanem egy élő vezéré, ki élő és éltető eledellé adja oda magát.

„Az én testem valóban étel . . ."

Irta: Petruch Antal S. J.

Az Oltáriszentségben túlcsorduló szeretet annyira újszerű, a mód, ahogy az Úr Jézus az emberek közt akar maradni, annyira meghaladja a gyönge emberi értelmet, hogy az Üdvözítőnek fel kellett vetnie a kérdést: vajjon elhiszik-e neki a szeretetnek ezt a hallatlan csodáját? Vajjon a szeretet túlsúlyától elnyomva, az adomány nagysága alatt roskadozva a gyönge emberi értelem nem képletesen értelmezi-e majd ezeket a szavakat: ez az én testem; ez az én vérem? A helyett, hogy elfogadná az Úr Jézus valóságos jelenlétét a kenyér és bor külső színe alatt, nem azt fogja-e mondani, hogy a kenyér és bor csak jelképe Krisztus testének és vérének?

A veszély megvolt. Ennek elejét kellett venni.

Már jóval az utolsó vacsora előtt megkezdte az előkészületet, hogy ha majd eljön az Oltáriszentség szerzésének órája, elhiggyék neki, hogy valósággal és nemcsak jelképesen van jelen.

Kedvező alkalom adódott erre az utolsóelőtti húsvétkor. (Ján. 6.) A Genezáreti-tó partján, lankás magaslaton, körülbelül Kafarnaummal szemben, sok nép sereglett köréje. „Szánalom fogta el, mert olyanok voltak, mint a nyáj pásztor nélkül." Oktatta őket Isten országáról. S gyógyította betegeiket.

Az apostolok aggódva nézték a Mestert. A nap hanyatlóban volt már. A nép pedig reggeltől kitartott Krisztus mellett. Szinte semmit sem evett. Az élelem is kifogyott, falu pedig vagy elszórt házak nem akadtak a közelben. Az apostolok figyelmeztették tehát Krisztust, hogy bocsássa el az embereket a teljes sötétség beállta előtt, hogy táplálékhoz jussanak.

Az Úr Jézusnak kapóra jött ez a helyzet.

— Adjatok ti nekik enni! — szólítja fel apostolait. (Lk. 9, 13.) Fülöp azonnal kész a felelettel:

— Kétszáz denár árú kenyér sem elég nekik, hogy mindegyiknek csak valami kevés jusson!

András pedig, Péternek testvére, aki közben puhatolódzott élelem után, jelenti:

— Van itt egy fiú, kinek öt árpakenyere van és két hala. De mi ez ennyinek?

Jézus elkérette ezt a csekély készletet, megáldotta s odaadta apostolainak, hogy osszák szét a nép között. És csodák-csodája, 5000 férfi lakott jól 5 kenyérből és 2 halból, az asszonyokat és gyermekeket nem is számítva, pedig legalább is ugyanannyian, ha nem kétszerannyian voltak, mint a férfiak.

Ilyesmiről még álmodni sem mertek volna. Elemi erővel tör ki a lelkesedés. Visszaemlékeznek arra, hogy az írástudók szerint a messiás égből való kenyeret fog adni. Hátha ez a messiás! És máris királlyá akarják kikiáltani. Az apostolok örülnek is neki; így legalább jelentős álláshoz jutnak...

Jézus azonban másként gondolkodott. Ő más célból müvelte ezt a csodát. Apostolainak meg is hagyta, hogy azonnal evezzenek át a túlsó partra. Ő pedig feloszlatta a lelkesült tömeget és felment a hegyre.

Arccal földre borulva végiggondolta Atyja színe előtt a történteket. Milyen anyagias ez a nép, még apostolai is. Szinte nem is létezik számukra az, amit

meg nem markolhatnak. Ők anyagi kenyeret kérnek testük táplálására, ő meg lelki kenyeret akar nekik nyujtani lelkük táplálására. Meg fogják-e érteni?

Jézus imádkozik. Mély tisztelettel beszéli meg mennyei Atyjával azt a tervét, hogy másnap kinyilatkoztatja nagy titkát.

Látja, hogy a tömeg visszautasítja, tanítványainak nagy része megtántorodik. Szánalmat érez ezekkel a szegény emberekkel. Legnagyobb adományát megvetik és elszakadnak az üdvösség forrásától.

Hallgasson inkább?

Nem! Ha egyszer visszatért Atyjához, övéi sokkal inkább rá fognak szorulni közelségére, vigasztalására, támogatására, semhogy a tömeges aposztázia visszariaszthatná. Apostolait azonban föltétlenül meg akarja menteni. Még jobban előkészíti őket a nagy kinyilatkoztatásra.

Fölemelkedik.

A dühöngő szél szembekapja az apostolokat. Reggel felé jár már az idő. Bár este indultak még, mégis alig tettek meg 5—6 kilométert.

Jézus a hullámokon tart feléjük. Szörnyű a rémületük.

— Ne féljetek, én vagyok! — nyugtatja meg őket. Csónakba száll. A hullámok elsimulnak, és hamarosan partot érnek.

Elég-e ez az előkészület? Eléggé belátták-e apostolai, hogy teste nincs a természet törvényeinek alávetve? Meggyőződtek-e kellőleg arról, hogy a természet minden kívánságának, parancsának engedelmeskedik?

Megkezdődik a nagy hitpróba.

Az emberek ismét megéheztek, akiket tegnap táplált. Keresik tehát őt újra. Ilyen király kellene nekik. Kafarnaumban reá is akadnak.

Jézus ismeri céljukat. Magasztosabb kenyérre hívja fel figyelmüket; kenyérre, mely nem veszendő, hanem életet ad a világnak.

— Uram, mindenkor ad nekünk ezt a kenyeret! — kiáltják azok.

Jézus felvilágosítja őket:

— Én vagyok az élet kenyere!

A zsidók olyan kenyeret vártak Krisztustól, mely örökre csillapítja éhségüket. És most kisül, hogy ő a kenyér, melyet megígért. Mit kezdjenek övele? Kenyér kell korgó gyomruknak. S azért morgolódnak és megvetéssel mondják:

— Nemde, ez Jézus, József fia, kinek ismerjük atyját, anyját? Hogyan mondhatja ez, hogy a mennyből szállottam alá?

Jézus e miatt rendre utasítja őket:

— Ne zúgolódjatok egymás között! És megismétli ünnepélyesen:

— Én vagyok az élő kenyér, mely a mennyből szállott alá... a kenyér, melyet majd én adok, az én testem a világ életéért.

Ez kihozta a zsidókat a sodrukból. Hogyan, emberevők legyenek ők? Még a puszta gondolattól is visszaborzadnak:

— Hogyan adhatja ez nekünk az ő testét eledelül?

Jézus tudja, hogy szószerint veszik ezt a kijelentését: „A kenyér, melyet majd én adok, az én testem." S mégsem magyarázza meg nekik, hogy tévesen fogják fel, sőt még inkább megerősíti őket nézetükben:

— Bizony, bizony, mondom nektek: ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem leszen élet tibennetek. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete vagyon... Mert az én testem valóságos étel; és az én vérem valóságos ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, énbennem marad és én őbenne... Aki eszik engem, az is él általam. Ez az a kenyér, mely az égből szállott alá... aki e kenyeret eszi, örökre élni fog.

Ez sok volt a jóból. A nép és tanítványai közül sokan nem bírták el. Nem gondolták meg, hogy ha 5 kenyérrel óriási tömeget táplálhatott jóllakásig, akkor saját testét is adhatja ételül és vérét italul, ha megígéri.

Igaz, nehéz elgondolni a módot, ahogy testét táplálékul adja a nélkül, hogy földarabolná, s elfogyna. S mégis igaznak kell lennie. El kellett volna hinniök. Hisz már többször mutatta meg, hogy teste nincs a természet törvényeinek alávetve. Tehát megvan a módja, hogy testét táplálékul adhassa. Fel is hívta erre a figyelmüket, majd ha látják őt mennybe szállni, meggyőződhetnek arról, hogy teste nincs a természet törvényének alávetve.

Mi volt az oka a nagy szakadásnak és a mélységes megbotránkozásnak?

Semmi más, mint Krisztus szavai, hogy az ő teste az a kenyér, melyet adni fog. A zsidók szószerint értelmezték ezt az ígéretet. Az Úr Jézus tudta ezt és nem világosította fel őket, hogy tévednek, sőt megerősítette őket felfogásukban. Ha tehát ezek az emberek valóban tévedtek és e miatt szakadtak el az üdvösség forrásától, ki ennek az oka? Egyedül Jézus Krisztus! Egyedül őt terheli annyi ember veszte. Mert ő vezette tévedésbe a népet. Azonban istenkáromlás az ilyen feltevés. Tehát Krisztus szavait igenis szószerint kell venni.

Még apostolaitól is kész elszakadni, ha nem fogadják el tanát. Kérdezi is őket:

— Ti is el akartok menni? — ők azonban hisznek s Péter valamennyiük nevében feleli:

— Uram, kihez menjünk? Az örök élet igéi nálad vannak! És mi hittük és megismertük, hogy te vagy Krisztus, az Isten Fia.

Az apostolok tehát éppúgy, mint a többiek, szószerint vették Krisztus szavait. Ellentétben azonban a többiekkel, ők el is hitték. Ők ugyanis meggyőződtek arról, hogy Krisztus az Isten Fia. Tehát szinigazság minden szava, és hatalma is van megtenni azt, amit megígér. A módot — igaz, ők sem fogták fel, hogy miképen adja majd testét eledelül és vérét italul.

Ez a homály is eloszlott az utolsó vacsorán, mikor Krisztus kezébe vette a kenyeret, megáldotta és mondta: „ez az én testem", majd a borral telített kelyhet és mondta: „ez az én vérem".

S az apostolokkal mi is valljuk, hogy Krisztus valóban és nemcsak jelképesen vagy hatása szerint van jelen az Oltáriszentségben.

Egészen a mienk az Úr!

Irta: Schnaffner Szigfrid O. S. B.

Szinte egészen a közelmultban történt, a Dunántúl egyik szépen berendezett, modern kórházában. Két szomszédos ágy lakói voltak a haldoklók. Sóhajtásuk kiszűrődik a fehér, zajtalan folyosóra: nehéz, igen nehéz az élet innenső oldalán lenni... Készülődött mindkét lélek kibontakozni a test porsátorából, de még előzőleg vigaszra, erősítésre volna szükség, még mintha rendezni kellene valamit. Talán egy egész életet...

Megérkezik a katolikus pap, majd egyidőben vele a protestáns lelkész. A katolikus papot letérdelve köszönti a személyzet, orvosok, lábadozó betegek: nem egyedül jött: Jézust hozta. A beteg feltörő jajkiáltásai egyre szűnnek. Megpihen, hisz Jézust nyerte útravalónak...

S ekkor a másik hely felől, hol utolsó vigaszt hirdettek, éles jajkiáltás hangzik a beteg ajkáról:

— Uram, necsak beszéljen és magyarázzon: adjon valamit!

Megdöbbentő kijelentés, amely talán semmi pozitívumot nem sejtve, talán csak tudat alatt, de Jézus legnagyobb tényére mutat.

Valljuk meg, hogy e kijelentésben, belehelyettesítve annak igazi értelmét, a teljes igazság rejlik. A lélek mélyéről feltörő nagy és kielégítetlen vágy, ha máskor nem, a végső órában áhítva-óhajtja birtokolni az osztatlan egész valót. Nem akar hinni a csak szavaknak, erőtlennek találja a szóbeszédet, kielégítetlennek a prédikációt, hiányosnak a vigaszt, hacsak nem kapja meg a biztosítékot, a zálogot és megnyugtató valóságot.

Ime, a nagy rámutatás a lélekéhségünkre és utalás arra, hogy menynyire hézagos és kiegészítetlen lenne földi értelemben vett életsorunk az örökkévalóság reményének és a föltámadásunk zálogának hiányában. Mennyire nélkülöznök mi Jézusnak önmagát felülmúló, határtalanul nagy szeretetét, ha nem tapasztalnánk az Eucharisztiában a teljes, maradéknélküli önátadását. Új életforrások, új meglátások fakadnak bennünk, amikor Jézus szent testének hófehér tisztasága, szent vérének ragyogása és éltető tüzessége átömlik belénk és vele belénk szakad istenségének teljessége. Ez csak a földtől elforduló, anyag fölé emelkedő, poklot záró, mennyet nyitó végtelen hatalom csodája lehet! Megrendítő, átistenítő egyesülésnek jelképe, amely a halál kapuján átlépve, lehántva a földi magunkraszedettséget: Isten országában lesz örök jutalmunk. A manna csak jelkép volt, nyomában a halál járhatott, de az újszövetség tabernákulumának mannája az örök élet igézetében él és aki ebből eszik, halált nem lát mindörökké. Ezért kellett Neked adnod valamit: kezességet, biztosítékot, nem, önmagadat! Ezért kellett intézményessé tenned közöttünk-maradásodat a szeretet diktálta szavaid szerint: mindvégig. Élő kenyér lettél a világ életéért, áldozat a közért, fölajánlkozott orvosság az egyénért. Megszakítatlan együttélést biztosít hallatlanul fejedelmi ajándékával: örök ittlakozásának észbontó, de szívetnyugtató gondolatával. Uram, aki egyszer megpróbálta odavonszolni, odacipelni magát egy csendes órában öröklakásod ajtaja elé, az átérezhette, hogy a te isteni Szívednek azon a végrendelkező vacsorán olyan érvei lehettek, amelyeket a mi halandó és végesen korlátolt emberi eszünk nem ismer, nem ismerhet. Mi csak egyet ismerhetünk és egyet kell izgatóan számontartanunk: semmi sem kötelezhet bennünket többre Jézussal szemben, mint éppen az Eucharisztia. Semmi sem tud annyira Jézushoz vinni, semmi sem képes annyira Jézusban élni és később Benne meghalni, mint az eucharisztikus szentségben való teljes felolvadás és eltűnés, mint egyetlen cseppnek megsemmisülése a végtelen Óceán tengerben. Jézus, így nézve, a halálban sem csupán csillapítószer, nem fájdalommentesítő, hanem életvalóság, útravalónkban is sokra kötelező életvalóság. Mi minden előzhette meg azt a halált, amely egyik misztikusunk ajkáról ezeket a szavakat hallatta, amikor halálos ágyán hozták hozzá az Eucharisztiát: Uram, szólt, testi szememmel már nem láthatlak Téged többé... Igen, láttalak eleget a fehér tabernákulumban, szemléltelek elégszer az aranyos monstranciában, most már óhajtom, vágyva-vágyom azt a pillanatot, amikor revelata facie láthatlak! Utolsó órámban is odaadod magadat, csakhogy erről meggyőzzél!

Hitünk bizonyos, hisz tudjuk, Kinek hittünk.

Nem a részleges, darabos, hanem a teljes valóságot felölelő és így egész énemet kielégítő abszolút bizonyosság. Tudva azt, hogy annyi eucharisztikus egyesülésemben magamhoz veszem Jézus áldott testét, lelkét, vérét, emberségét és istenségét. Mi tarthat távol, mi csüggesztheti, mi hinti el bennem a kételkedés parányi magját is? Ha nem az Úr biztosított volna?!... „Ó én Üdvözítőm, mondja Bossuet, mekkora tekintély és milyen hatalom van beszédeidben: „Asszony, meggyógyultál" s abban a pillanatban meggyógyul. „Ez az én testem", és ez az ő teste. „Ez az én vérem", s ez az ő vére. Ki beszélhet így, hacsak nem az, akinek minden hatalmában áll? Kinek lehet hinni, ha nem annak, akinél a tett és a szó ugyanazon dolog? Lelkem, állj itt meg minden latolgatás nélkül: hidd egyszerűen és erősen, amit a Megváltód mondott, oly alázattal, aminő ehhez a tekintélyhez és hatalomhoz illik. Ugyanazt az egyszerűséget kívánja tőled hitedben, mint amilyen egyszerűség van beszédében...

Őrangyalunk

Irta: Müller Lajos S. J.

I.

Midőn Fülöp apostol Natánáelt, akiben a közhit Bertalan apostolt látja, Jézushoz vezette és ez Urunkban „az Isten Fiát és Izrael királyát" felismerte, titokzatos ige hangzott el az Üdvözítő ajkáról. Megígéri Natánáelnek, hogy ő és a benne hívők, még majd nagy dolgokat látnak. „Bizony, bizony mondom nektek, látni fogjátok az eget megnyílni és az **Isten angyalait föl- és leszállni az Emberfia felett.**" (Jn. 1, 51.)

Bármint magyarázzák is a Szentírásnak ezt a helyét a hittudósok, annyi bizonyos, hogy ebben a **föl- és leszállásban,** amely a szent angyalokat állandóan foglalkoztatja, nemcsak valami helyváltoztatást kell értenünk. Ez a kifejezés a szent angyaloknak, eme mennyei, fejedelmi szellemeknek, lángoló szeretetét és érdekünkben kifejtett buzgalmát jellemzi.

A szeretet ugyan azonos bennünk és a szent angyalokban, hiszen közös forrásból, Istenből ered, de más és más hatást fejt ki. Minket a szeretet **emel** az ég felé, a teremtett dolgoktól a Teremtőhöz. Az angyalt viszont a szeretet **leszállásra** kényszeríti a Teremtőtől hozzánk, szegény, kis teremtményekhez.

Tehát a szeretet teszi, hogy mi felemelkedjünk, az angyal pedig leszálljon. Nagy titok ez, amelynek megértéséhez csak az Ő és a mi helyzetünk, állapotunk különbözősége adja a kulcsot. Hol vagyunk mi és hol az angyal? Mi, Évának számkivetett, árva fiai, itt a siralom völgyében bolyongunk, ő meg otthon van minden jó forrásnál, látva, élvezve magát a Jót, Istent. Mi sírdogálunk „Babilon vizeinél", ő pedig örömmel issza az élet vizeit az Isten városában.

Ámde így legyen ez állandóan?

Ezt nem engedheti a **szeretet.** A szeretet közénk és az angyal közé áll.

Ti emberek, — szólal meg szívünk mélyén a szeretet, „Sursum corda!" „Fel a szívekkel!" Fel a szeretet Forrásához!

Ti angyalok pedig, — mondja a szeretet az ég boldog polgárainak, — ti pedig tekintsetek Uratok árváira, szálljatok le hozzájuk! Hiszen **egy** Atyának vagytok gyermekei, tehát testvérek.

Örüljünk! Áldjuk Urunkat, a „Szeretetet", mindenben megnyilatkozó irgalmáért, atyai, gondviselő jóságáért!

De ezzel még távolról sem mondottunk el mindent s nem hatoltunk még az elénk tárulló igazság vigaszos mélységeibe.

Mi bájolja el az angyal szívét annyira, hogy leszáll és a mennyországot szinte köztünk keresi?

Elmondunk néhányat az okok közül.

Mondhatatlanul gyönyörködteti az angyalt, hogy ő, mikor leszáll, a jó mennyei **Atya kedvében jár,** az Ő akaratát teljesíti. Istennek ugyanis tetszik a látható és láthatatlan világot szent kapcsolatba hozni s az alsóbbrendűt a magasabb rendű által segíteni s kormányozni.

Nagyban fokozza aztán az angyal buzgalmát a leszállásban a **forró vágy,** hogy a hézagok, amelyek soraikban angyaltársaik bukása által támadtak, az emberlelkek által beteljenek. Tehát kapcsolatot keresnek velünk.

De a főok mégis, amely az angyalokat a leszállásra bírja, az epesztő kívánság: **irgalmat gyakorolni.**

Az angyal ugyanis lángelméjével és lángszeretetével sokkal inkább megérti, mint bárki más, hogy Istenben is „az Ő irgalma minden munkáját felülhaladja". — Az irgalom Istenben is, ha ugyan lehet különbséget tenni az Ő végtelen tökéletességei közt, **a legszebb, legnagyobb és legfenségesebb.** Nem csoda, ha az angyal is erre a szépségre kívánkozik. Mit tegyen tehát? Az égben nem talál nyomorultat, szorongatottat, szűkölködőt és szenvedőt, akin segítsen. Tehát **leszáll.**

Ó! mily nagy dolog irgalmat gyakorolni! Mintha még az égben is valami hiányzott volna, mert ott nincs alkalom az irgalomra.

Maga az Istenfia is leszállott a földre és felvette a Szentlélek által remekbe formált Szívet, hogy tudjon irgalmasszívű lenni. Szinte megirígyelte ugyanis a földről ezt a nagy szépséget... Az angyalok is példát vettek tőle. Bár színről-színre látva állandóan Istent, szinte megittasodnak az ég örömétől, de a boldogságuk mintha mégsem volna tökéletes. Mert ottfenn nincs szegény, akit segíteni, nincs szomorú, akit vigasztalni lehetne. De másként állunk a mi világunkban. Csak széjjel kell tágas térségein tekinteni. Könnytől nedves a földje, sírástól, jajtól visszhangzik minden háza, utcája, mezeje.

Van itt csakugyan tér irgalomra, van itt bő aratás az angyal számára. Itt csupa szenvedő, mert csupa ember.

Valamennyi **rab,** foglya a halandó, törékeny testnek, amely ólomsúllyal nyomja le benne az ég felé törő lelket. Szent angyalok, kölcsönözzétek nekik a szárnyatokat!

Valamennyi **tudatlan** homályban botorkál és tévelyeg. Ti szent angyalok, oszlassátok el a tisztalátást akadályozó ködöt!

Valamennyi **az érzékek csábjainak, varázsának** hatása alatt áll, Ti szent angyalok, akik az égi élvek tiszta vizét isszátok, csillapítsátok néhány harmatcseppel a szenvedélyek izzó hevét!

Valamennyi szíve mélyén **sebesült;** viseli az áteredő bűn sebét. Innen van a szörnyű önzés. Ez megtermi, burjánozza a sok irígységet, civakodást, zúgolódást és egyenetlenséget, a számtalan társadalmi igazságtalanságot. Ti a szent békének és szeretetnek Lelkei, oldjátok fel, oszlassátok el lelkünknek ezeket az epeköveit, és legyetek a szent egyetértés szerzői köztünk!

Ámde hol lenne a vége, ha a szent angyalok minden jótékony munkájára, minden tevékenységére a figyelmet külön felhívnám? Hiszen ők minden szükségünkben résztvesznek, minden jajunkban-bajunkban segítségünkre sietnek. Óvnak bennünket éjjel és nappal s nem hagynak fel gondozásunkkal, amíg csak halálunkkal szerepük és hivatásuk itt a földön véget nem ér. Sőt még kimúlásunk után is bizonnyal ők szállnak le hozzánk a tisztítóhelyre és reánk hullatják az értünk végzett imák, jócselekedetek és bemutatott szentmisék enyhítő és megváltó harmatát.

Ne legyünk tehát hálátlanok a legönzetlenebb jóbarátaink iránt! Ők üdvösségünk érdekében szállnak le hozzánk, ám vegyük mi is komolyan lelkünk megmentését. Hogy milyen végtelenül fontos dologról van itt szó, azt az angyalok szerepéből is látjuk. Hiszen Isten még ily hatalmas fejedelmi lényeket is felhasznál és rendelkezésünkre bocsát, csakhogy el ne vesszünk... Legyünk aztán rajta, hogy amikor **felszállnak,** ne legyenek kénytelenek ezt üres kézzel tenni...

II.

Mert az angyalok — Üdvözítőnk igéi szerint — nemcsak alá-, hanem fel is szállanak.

Ne szomorkodjunk e miatt. Ez nem annyit jelent, hogy minket el is hagynak. Sőt ez a felszállás is voltaképpen a mi érdekünk. Felszállnak akkor, amikor szükségleteinket, imáinkat és könyörgéseinket a mi Urunknak Istenünknek bemutatják. Hogyan értsük ezt?

Kétségtelen, hogy a mi imáinknak magukban véve is megvan a hatóereje. A jogunk is megvan, hogy mi egyenesen és közvetlenül forduljunk az Éghez. Nincs akadálya annak, hogy mikor szívünket a szeretet izzásba hozza, és ez az ima tömjénét megolvasztja, annak kellemes füstje egyenesen szálljon az égbe... Ámde jól tudjuk valamennyien, hogy a gyakorlatban nincsen ez mindig így.

Szívünk sokszor nem akar felmelegedni. Az az ici-pici láng is, amely belőle előtör, sokszor bizony a szórakozás ködében, az érzékiség gőzében csaknem egészen kialszik. Még a legbuzgóbb ima is sokszor alig tud áttörni a felhőkön és mi oly magánosaknak, elhagyottaknak és árváknak érezzük magunkat éppen az imaéletünkben. Fohászaink, még mielőtt elérték volna az eget, mintha csak a saját súlyuk alatt a földre visszahullanának. Az is igaz, hogy mi imáink hatóerejét Krisztus érdeméből származtatjuk. Ámde Urunknak mégis úgy tetszik, hogy közvetítőknek küldje az ő szent angyalait. Azokat, akiket már **Tertullián** az „ima angyalainak" nevez. Mint ilyen, mondja **Rafael** angyal **Tóbiásnak:** „Amikor te könnyek közt imádkoztál... én az Úr elé vittem imádságodat". (Tób. 12, 12.)

Az angyal ugyanis egyesíti a mi gyarló imánkat a saját lángoló imájával és így eltünteti, pótolja a mi gyarlóságunkat. Saját könyörgésével szárnyakat ad a mi vergődő esdeklésünknek.

Így tesz a mi egyéb jócselekedeteinkkel, alamizsnánkkal, gondolatainkkal és vágyainkkal is. Az angyal jóvoltából kerülnek azok tökéletesen, hiánytalanul az Úr színe elé.

És ki tudná az angyalok túláradó örömét festeni, amikor a Krisztus szerelméből alázattal és türelemmel viselt kereszteket tudnak az Úrnak bemutatni. Mert terem-e ez a bűnátkozta föld valami nagyszerűbbet és magasztosabbat?!

No meg mikor az igazi bűnbánat könnyeinek igazgyöngyeivel kedveskedhetnek az Úrnak?! Maga az Üdvözítő céloz erre, mikor azt mondja: „Mondom nektek, hogy oly nagy öröm lészen **mennyben** egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, kiknek nincs szükségük a bűnbánatra." És ismét: „Mondom nektek, hasonló öröm lészen az **Isten angyalai közt** egy megtérő bűnösön." (Lk. 15, 7. 10.) Ilyenkor összehívják társaikat és boldogan, ujjongva beszélik el a dicső győzelmet.

Elmondják, hogy hosszú, türelmes igyekvésüknek, tanácsaiknak és könyörgésüknek meg lett végül haszna és gyümölcse, hogy lerakta végtére a bűnös fegyvereit, meghajolt a kevély fő, a kikapós vállak az Úr édes és könnyű igáját magukra vették, a szemek megnyíltak, megsiratták a multat s a bűnös lábak, kezek leszórták a gyalázatos bilincseket. Elmondják, hogyan került vissza az elidegenített jószág, hogyan térült vissza az elrabolt becsület. Erre aztán örömujjongásba tör ki az egész mennyország és áldják, dicsőítik Istent, minden kegyelem adományozóját.

Ti pedig, akik szenvedtek, betegágyon senyvedtek, nem szabad elfelejtenetek, hogy angyal áll mellettetek, számlálja minden sóhajotokat és könnyeteket és számontartja minden szálkáját annak a keresztnek, amelyet viseltek. Sőt, mi több, tisztelettel tekint rátok, mint akik az Ő Urának, Krisztusnak díszjeleit hordozzátok. Szent irígység fogja el ennek láttára. Hiszen ő már nem szenvedhet azért az Istenért, akit pedig annyira szeret.

Ő az Urát csak diadalában utánozhatja, követheti, ti azonban szegény szenvedők, megoszthatjátok az Ő kínszenvedését.

Nemde nehéz ezt megérteni? Kérd tehát az angyalt, nyissa ki szemedet, hogy te is lássad, be-

csüljed a te igazi, mert **örök** értékeidet. Az angyal nem mutathatja be a saját keresztjét, ám dicsekszik legalább a tieddel, felajánlva azt az Úrnak.

Így szállnak fel tehát érdekedben az Úrhoz az Ő szent angyalai.

Azonban, ha lehetne szomorúság az égben, ám ezt éreznék a szent angyalok, amikor azt látják, hogy minden igyekezetük a lélek megmentésére az emberi szabadakaraton megtörik. Ilyen esetben ők is felkiáltanak: „Gyógyítottuk Babilont (a puhaságba merült lelket), de nem gyógyult meg, hagyjuk magára és menjünk kiki országába." (Jer. 51, 9.)

Így tanácskoznak ezek a láthatatlan orvosok s tartják a konzíliumot a halálos betegségében sínylődő lélek felett. Ha már mit sem használ a neki felajánlott segítség, ám otthagyják azt zsákmányul bukott angyaltársaiknak. Mentsen meg minket ettől a jó Isten! Vessünk ezért számot magunkkal, nem adtunk-e arra okot, hogy az égi doktorok fejüket csóválják felettünk és minket feladjanak. Nem utolsó sugalmukat küldik-e az angyalok valakinek e szerény írás által?!...

Római szent Franciska († 1440) életében olvassuk, hogy 29 éves korától haláláig abban a kegyelemben részesült, hogy őrzőangyalát bájos fiúcska alakjában maga mellett látta. A jobbján állott otthon, utcán és társaságban egyaránt. Még éjtszaka is ágya mellett virrasztott s magából oly fényességet árasztott, hogy a Szent ennek fénye mellett végezhette olvasmányait, áhítatgyakorlatait.

Ámde, ha a Szent csak hiábavaló gondolattal is foglalkozott, az angyal eltűnt s addig nem éreztette boldogító jelenlétét, míg Franciska hibáját meg nem bánta.

Lám, a szent angyalok még kis fogyatkozásainkkal szemben sem közömbösek. Bizonyára csak azért, **hogy ezzel is csupa szeretetből bennünket mind nagyobb tökéletességre serkentsenek...**

Frissítsük fel magunkban októberben, az ő hónapjukban, a **tiszteletet, áhítatot és bizalmas** baráti viszonyt szent őrzőangyalunk iránt.

Használjuk fel, aknázzuk ki ezt az oly vigaszos igazságot lelki előmenetelünkre, hogy a **fel- és alászálló angyalok** a mi közvetítőink is legyenek. De állandó figyelmeztetőink is, hogy az életszentségnek Jákob-létráján (Gen. 28, 12.), amelyen angyalok jártak fel és alá, számunkra sincs megállás. Miközben lelkünk az ég felé törtet, a föld felé csak azért fordulunk vissza, hogy mi is segítsünk másokon, jót tegyünk, irgalmat gyakoroljunk.

Októberi szellem

Irta: Schmiedt Béla dr.

Október: a gyümölcs hava!

Az élet arca éretten mosolyog reánk ilyenkor. Amerre csak lépünk, amerre csak nézünk, mindenütt gyümölccsel találkozunk. Sehol semmi álnokság, sehol semmi üresség. Fű, fa, bokor alázattal hajtja meg magát s felkínálja termését, hozamát.

Tanulhatunk a természettől!

A május a színek hónapja. A szín azonban nem minden. Az életet a jócselekedetek érett termése teszi értékessé. E nélkül az októberi szellem nélkül súlytalan lesz az életünk és kongani fog az ürességtől.

*

Ünnepi ebéden Rothschild és a jeles festő, Eugen Delacroix egymással szemben ültek. A báró észrevette, hogy a festő feltűnően vizsgálgatja. Végre meg is kérdezte a művészt:

— Mondja, mester, mit tanulmányoz rajtam?

— Nem titkolom báró úr, — szólt a festő — hogy egész este a báró úr arcát nézem. Ha nem haragudna, megmondanám, miért nézem.

— Csak bátran, kedves művész.

— Mostanában nagy vásznon dolgozom. Annak főalakja egy koldus. Hetek óta járom már egész Párizst, de nem találtam megfelelő modellt. És — sajátságos — az ön arca egészen olyan, mint amilyennek én alakomat elképzeltem. Most tehát arra kérném a báró urat, álljon modellt nekem.

Rothschild és a társaság jókedvűen fogadta a különös ötletet: az ország leggazdagabb embere — mint koldus!

A mulatságos ötletből komoly valóság lett. A báró másnap pontosan jelentkezett. Aztán felvette az előkészített toprongyos, ütött-kopott ruhákat s megkezdődött a munka.

A művész javában dolgozott. Halk kopogás. Belépett a mester egyik tanítványa. Áhítattal nézte a művész munkáját, majd megjegyezte:

— Mester, micsoda vérbeli koldusarc! Micsoda szánandó alak!

*

Ez a kis történet egyik-másik mozzanatában értékes tanulságot rejt magában.

Delacroix ötlete az életben gyakran szomorú valóság! Ezer és ezer gazdag ember jár-kel a világban mint előkelő úr, aki az Isten nagy vásznán mint koldus válna be.

Említettük már fentebb, hogy az emberi élet igazi gazdagsága csak a jócselekedetektől függ.

Nos, hányan vannak, akiknek nagy élete kong a belső ürességtől? Hányan járnak vasalt ruhában, de gyűrődött gondolatvilággal. Hányan járnak teli hassal,

de korgó lélekkel. Hányan vannak, akik a legfrissebb divat szerint vannak felöltözve, lelkileg azonban csak szegénylegények.

Isten műtermében nagyon sokan leszünk a „koldus" modellje!

Át sem kell öltözködnünk. Nem kell felvennünk a koldus gúnyáját. Nem kell megtépnünk magunkon a ruhát. Nem kell semmi mást tennünk, mint hogy vessük le az élet-adta sok cifra estélyi ruhát, az előkelő vacsorakabátokat, a díszmagyarokat, a sálakat, a perzsabundákat s menthetetlenül Isten koldusai leszünk!

Bizony, Isten szánandó alakjai vagyunk!

Fák vagyunk. Szépen virágzunk. Ragyogó május vagyunk! De van-e, vagy volt-e gyümölcshozó októberünk? Nem vagyunk-e azzal vádolhatók, hogy szellemi és anyagi kincseink csak virágzanak, de nem válnak sohasem arannyá, vagyonná a kezünk között?

Izaiás próféta egykori keserve ma is időszerű. Az emberek üres dolgokban bíznak. Bizony, a nagy méretek, a nagy formák korában élünk, az élet belső bebútorozásával, a lélekgondozással azonban nem törődünk.

Mindenütt a „forma" diadala harsog és a „tartalom" gyümölcse hiányzik.

Nem égi szemmértékre élünk!

Nem gyüjtjük azokat a kincseket, amiket a moly és rozsda meg nem emészthet. Üres dolgokra építjük fel életünket.

A gyümölcsös élet egyszerű receptje: szeretet és önzetlenség! Szikrázzon minden kézmozdulatunkban és minden szavunkban a szeretet. Szikrázzon a szeretettől a simogatásunk, a vállveregetésünk, az ölelésünk. De ez a fény égi fény legyen! A szeretet pedig természetfeletti! A gyümölcsös cselekedeteknek azonban nemcsak anyja van, hanem apja is legyen. S ez az égi apaság: az önzetlenség. E nélkül az égi apaság nélkül törvénytelenek a tetteink.

S gyümölcsöztessük a sírásainkat is. Ha könnyeinket égrenéző szemmel hullatjuk, akkor azok is kincsekké válnak. Az égrenéző szemből hullott könnyek nem égetnek, hanem hűsítenek és könnyítik a lelket.

S a nehézségeket pedig fűzzük fel a Gondviselés fonalára. Ha a nehézségeket türelemmel és megadással viseljük el, akkor azok az évtizedek nyomása alatt értékes szénréteggé változnak át s ez a szénréteg sok benső melegségnek lesz a forrása.

Az ügyes ember a homokból is aranyat csinál. A vallásos ember komoly lelkiélettel és a lelkiélet komolyságával minden szavát úgy fogja tudni kiejteni, hogy annak az égben is legyen visszhangja s cselekedeteit úgy viszi véghez, hogy az égben is legyen nyomuk. Ellenkező esetben itt a földön Rothschildok leszünk, Isten műtermében azonban csak egyszerű koldusok!

Minden falunak, városnak megvan a maga bolondja. Az én falum bolondja gombot gyüjt. Sokszor elnézem szegényt s megsajnálom, mert dideregő kezével gomb után sóvárog. Szegény esztelen! A gombra építette fel egész világnézetét. Az élet az ő szemében a gombnál kezdődik és a gombnál végződik.

Az emberek részvéttel mennek el az ilyen ember mellett s magukban így sajnálkoznak: Szegény! Bolond!

És nem gondolnak arra, hogy talán ők is dőrék. Ők is a Gombos Pisták fajtájából valók, amelyre pedig Krisztus fejcsóválva mondta meg a véleményét: Esztelenek! Amelyik órában nem vélitek, akkor ítéllek meg benneteket!

Ezer és ezer Gombos Pista futkos a világban. Vagy nem Gombos Pista-e az, aki torkaszakadtából fújja világnézetének himnuszát: Egy csók és más semmi... a vágyam csak ennyi és aztán csendben elmenni...

De kérdjük: Hová?

Hova mehetünk gombbal a nyakunkon, csókkal az ajkunkon, de az istenszeretet örök értékei nélkül? Ha ezzel a lelkülettel Isten műtermébe tévedtünk be, ott egész bizonyosan csak koldus modellje leszünk!

*

Vizsgáld meg magadat októberben s ha úgy találnád, hogy nem hozasz gyümölcsöket az örök életre, akkor oltsd át magadat az evangélium szellemével, hogy életed a lelkiség síkjában is gyümölcstermő legyen!

Tőlünk függ . . .

Belgiumban most folyik Páter Petit jezsuita atyának boldoggáavatási eljárása, aki életében egész Belgiumnak „a jó Páter Petit"-je volt, halála óta pedig Kis szent Terézzel versenyre kelve ontja imameghallgatásainak rózsaesőjét a belgákra és a világ minden táján hozzáfordulókra . . . Életrajza rövidesen megjelenik magyar nyelven. Egyéniségére jellemző kis részletet ragadunk ki lelkigyakorlatos előadásaiból:

„Néhány éve — mondta Páter Petit — a mennybemenetelről elmélkedtem s gondolatban elkisértem jó Mesteremet a felhők mögé és eljutottam a mennyország bejáratához. Megkértem egy angyalt, hogy engedjen bepillantani a mennyországba.

— Szívesen, Páter Petit, — szólt az angyal — s én elragadtatással szemléltem az örök dicsőség honát.

— Megtudhatnám-e, — kérdeztem — hogy a sok trón közül, melyik az enyém?

— Ez az, — s rámutatott az ajtó közelében egy alacsony, közönséges székre. Bár örültem, hogy a választottak között lehetek, mégis megkérdeztem:

— Nem lehetne-e valamikép jobb helyet szereznem?

— Ez tőled függ, Páter Petit, — felelte — mi készítjük a trónokat, de csak azt az anyagot használhatjuk fel, amelyeket a jövendő tulajdonosok szállitanak. A te trónod is feldíszithető, magasabbra vihető és közelebb is tehető a főhelyhez . . .

Ekkor az angyal becsukta a kaput és én imazsámolyomon találtam magamat. Megértettem, hogy hibáim akadályozhatják boldogságomat s erős elhatározást tettem, hogy küzdök ellenük és szorgalmasan gyakorlom az erényt."

A nők apostolkodása
Aranyszájú szent Jánostól

Írta: Bíró Ifv. Ferenc S.

A Katolikus Akció szervezkedése idejében tanulságos és hasznos dolog megtudni, hogy az Egyház egyik legnagyobb tanítója, a legékesebben szóló szentatya, Aranyszájú szent János († 407) miképen vélekedett a nők apostolkodásáról.

Ezen kis tanulmányt kizárólag az ő Szentírást magyarázó beszédeiből, homíliáiból állítottam össze.

1. **„Köszöntsétek Priszkát és Akvilát, munkatársaimat Krisztus Jézusban (ők életüket kockáztatták az én életemért); nemcsak én vagyok hálás nekik, hanem a pogányok minden egyháza is." (Róm. 16, 3—4.)**

Szent Pál apostol ezen szavaihoz a következő magyarázatot fűzi Aranyszájú szent János.

„Érdemes megvizsgálni azt is, hogy amikor őket üdvözölteti, miért helyezi előbbre Priszkát, a feleséget férjének? Mert nem mondta: Üdvözöljétek Akvilát és Priszkát, hanem Priszkát és Akvilát.

Nem ok nélkül cselekedett így, hanem mert tudta, hogy Priszka férjénél a vallásosságban buzgóbb. S ez az én állításom, nemcsak az én elgondolásom, amint az az Apostolok Cselekedeteiből kitűnik. Ugyanis Priszka Apollót, aki igen ékesszóló és az ószövetségi Szentírásban kiválóan jártas férfiú volt, de csak János keresztségéről tudott, miután Priszka házába fogadta, megtanította őt az Úr útjára és tökéletes tanítóvá képezte ki.

Az apostolok korában élő nőknek ugyanis nem azok a dolgok képezték gondjukat, mint amik a mostaniaknak, hogy ragyogó ruhákba öltözködjenek, arcukat festékekkel pirosítsák, hogy férjeiket vekszálják és sürgessék, amíg tőlük kierőszakolják, hogy szomszédnőik ruhájánál drágábbat vehessenek, hogy fehér öszvéreket, aranyozott zablyákat szerezzenek, hogy férfi- és nőcselédek egész serege szolgálja ki őket s mindenféle egyéb nevetséges pompával vegyék körül magukat: — hanem az apostoli idők asszonyai ezeket maguktól mind távoltartották s a világi hiúságokat megvetették és egyedül azt keresték, hogy az **apostolok munkatársnői** lehessenek, hogy velük együtt egykor a nagy jutalomban is részesüljenek.

Így történt, hogy nemcsak Priszka vált ilyenné, hanem bizonyos **Persisről** is megemlékezik, **„aki sokat fáradozott érdekünkben"** (Róm. 16, 12.) és bizonyos **Máriát,** meg **Triféniát** is hasonló munkálkodásokért megdícséri, hogy az apostolokkal együtt dolgoztak és felkészültek, hogy ugyanazon harcokat megvívják, mint ők... Különben, amikor Pál mondja, hogy az asszonyoknak nem engedi meg a tanítást, csak arról az oktatásról érti, amely a szószékről történik és olyan beszédről, amelyet a néphez szoktak intézni s amilyet a papok hivatalból tartanak. De azt nem tiltotta, hogy magánúton buzdítsanak, tanácsot adjanak. Mert, ha az tiltva lett volna, nem dícsérhette volna meg azokat, akik azt megtették.

Hallják ezeket a férfiak, de hallják az asszonyok is! Ezek, hogy kövessék az apostoli idők asszonyait, akik ugyanazon nemhez tartoznak és természetük szerint rokonok. A férfiak pedig, nehogy alul maradjanak a nők mögött. Ugyan mi szolgálhat nekünk férfiaknak mentségünkre, hogyan nyerhetünk bocsánatot mi, amikor a nők oly buzgalmat és oly nagy bölcseséget árulnak el a vallásosság területén, mi meg mindig csak a világi ügyekhez mintegy odaszegeződünk és bennük megrekedünk? Tanuljanak ezekből úgy a magisztrátus tagjai, mint a magánosok is, a papok és a laikus társadalmi osztályhoz tartozók, hogy amazok ne becsüljék oly nagyra csak a gazdagokat, hogy necsak az előkelő házakat látogassák, hanem vegyék észre a szegénységgel párosult erényt is. Szégyenkezve ne zárkózzanak el a szegényebb sorsú hittestvéreik elől sem, a sátorkészítőt, a tímárt, a bíborfestőt, a rézművest ne kerüljék el és necsak a magasabb tisztviselőknek udvaroljanak. A magánemberek is ne mondják, hogy nem képesek a szent hitközséghez tartozókat befogadni, hanem gondoljanak arra az özvegyasszonyra, aki Illést vendégül látta akkor, amikor csak öklömnyi kenyere volt." (3 Kir. 17, 10; Mg. 51. köt., 192.)

„Mond csak nekem, volt-e királyné, aki úgy tündöklött, akit úgy ünnepeltek, mint őt, Priszkát, a sátorkészítő iparos feleségét? Az ő neve szájról-szájra száll, nem tíz, nem húsz évig, hanem Krisztus (második) eljöveteléig? És mindenki azok miatt magasztalja őt, amik jobban ékesítik őt, mint a királyi korona tenné. Ugyanis mi lehet nagyobb, mi lehet azzal egyenlő, hogy ő segítségére volt Pálnak, hogy önmaga veszélyeztetésével a földkerekség tanítóját megmentette? Fontold meg csak, hogy hány királynőről hallgat a történelem, a sátorkészítő iparos feleségét pedig urával együtt mindenütt ünneplik és a földkerekségen, ahova csak a nap elér, ezt az asszonyt dícsérik. Perzsák, skyták, trákok és akik a föld végső határát lakják, ennek az asszonynak életbölcseségéről zengedeznek és őt boldognak magasztalják."

...„Nem restelli a választott edény, Pál maga ezt az asszonyt munkatársának nevezni. Sőt azzal még dicsekszik is, mert nem a nemet tekinti, hanem a lelkiséget tünteti ki... Tanuld meg ebből, hogy mi a nő igazi ruházata; nem az, amivel testét fedi, hanem ami lelkét ékesíti és amit soha le nem tesz, szekrénybe nem, hanem csak az égbe zár. (Mg. In ep. ad Rom. Hom. 30. 3., 60., 665.)

2. A rómaiakhoz írt levélről tartott 31. homíliájában az I. részben pedig így dícséri a nők apostoli munkásságát.

„Köszöntsétek Máriát, aki sokat fáradozott értetek."

Mi ez? Újra a nő fejére teszik a koronát és kiprédikálják, s mi férfiak újra elpirulunk. Dehogy, annyira még sem kell restelkednünk, mert inkább megtiszteltetésben részesülünk, éspedig abban a megtiszteltetésben, hogy ilyen kiváló nők vannak közöttünk. De szégyenkeznünk is kell, hogy mi férfiak, mögöttük hátra maradunk. Azonban, ha megtanuljuk, hogy honnét veszik tiszteltetésüket ezek a nők, hamar utolérhetjük őket, mi férfiak is. Tehát honnét veszik megtiszteltetésüket? Hallgassák meg a férfiak és a nők is! Nem a karperecektől, nyaklánccoktól, sem a háziszolgák és szolgálók tömegétől, sem az arannyal átszőtt ruháktól, hanem az igazságért magukra vállalt fáradalmaktól. Pál azt írja Máriáról: **„Aki sokat fáradozott értetek"**; nemcsak magáért és a saját erényéért, amit sok nő már megtesz, amikor bőjtől, földön alszik, — hanem másokért is, amikor az apostolok és evangélisták nyomdokaiba lépnek..."

„Akkor a nők az oroszlánoknál tüzesebbek voltak, amikor az apostolokkal együtt az igehirdetés munkájában fáradoztak. Azért velük együtt jártak-keltek és mindenben szolgálataikat nekik felajánlották. Amint Krisztust is vándorútján követték a nők és saját vagyonukból segítettek neki és a Mesternek szolgáltak." (Mg. 1. c. 60, 668—669.)

3. **„Köszöntsétek Tríféniát és Trifozát, kik munkálkodnak az Úrban. Köszöntsétek a szeretett Persist, aki sokat fáradozott az Úrban."** (Róm. 16, 12.) „Nem csekély dícséret az, hogy nemcsak dolgoztak, hanem még fáradoztak is a munkában." — **„Téged is kérlek igazi munkatársam, légy nekik segítségükre, kik velem együtt dolgoztak az evangéliumban Kelemennel és a többi munkatársaimmal, kiknek neve az életkönyvében van."** (Filip. 4, 3.)

„Látod, hogyan nyilatkozik ezekről (a buzgó nőkről)? Az Úr Jézus az apostoloknak mondotta: „Annak ne örvendjetek, hogy az ördögök engedelmeskednek nektek, hanem hogy nevetek be van írva az életkönyvébe. (Lk. 10, 20.) Pál ugyanarról tanúskodik, mikor ezen nőkről állítja: **„Akiknek nevei az élet könyvében vannak."** Nekem úgy látszik, hogy azok a nők ott vezetői (τὸ κεφάλαιον= caput) voltak az Egyháznak." (Mg. 62. köt. 279—280.)

„Gondolj a régi asszonyokra! Nagy és csodálatraméltó asszonyok voltak azok, mint Sára, Rebeka, Ráchel, Debora, Anna. Krisztus idejében is voltak ilyenek. De a férfiakat mégsem múlták felül; az asszonyok akkor a második helyet foglalták el. Most azonban az asszonyok felülmúlnak minket, férfiakat és elhomályosítanak. Mily nevetséges dolog ez és mennyire szégyenletes! Mi a fej helyét foglaljuk el és legyőz minket a test? Oda állíttatunk, hogy nekik parancsoljunk, éspedig nemcsak egyszerűen parancsoljunk, hanem parancsoljunk erényünkkel. Mert, aki parancsol, annak elsőhelyen kötelessége, hogy erényességével győzzön. Ha pedig legyőzetik, már nem parancsol és nem tartja az elsőbbséget. — Jobban virágzik bizony a szűzesség a nőknél, nagyobb náluk a mértékletesség és a rendezettség, többen vannak tiszta özvegyek, ritkán ejt ki csúnya szót a nő. Hát te miért, mondd nekem, miért beszélsz csúnya, szemérmetlen dolgokról?"

„Ne mondd, hogy az asszonyok mégis megsiratni valók, hiú teremtések! Igaz, hogy az asszonyi nem szeret piperéskedni és ez az ő bűnük, de ebben is ti, férfiak felülmúljátok a nőket; mert a ti felcicomázott asszonyaitokkal éppúgy dicsekesztek, mint saját ruháitokkal. Nem hiszem, hogy az asszony az ő kecsesbecsességeivel úgy mutogatja magát, mint a férj felesége ruhájával. Nem örül annyira a férfiú aranyos övének, amelyet visel, mint feleségének, aki dús aranyban öltözködik. Amiért is férfiak, ti magatok hibáztok, ha a szikrát felélesztitek és a tüzet lángra lobbantjátok. Különben is a fényűzés szeretete nem oly nagy bűn a nőben, mint a férfiúban... Inkább illik, hogy a nő ékesítse magát, mint a férfi. Ha tehát te ilyenektől nem tartózkodol, hogyan tegye azt meg a nő?

A nőt természete hajtja bizonyos hiúskodásra. De ebben is a férfiak egyenlők velük. Azután a nők sokszor mérgeskednek. Ebben sem maradnak mögöttük a férfiak.

Hanem, amikben a nők a férfiak fölött állnak, azok már nem közös tulajdonságok. Így a lelkimélységben és komolyságban, a szerénységben és szemérmetességben, a buzgóságban, istenességben, szeretetben Krisztus iránt.

De hát akkor, kérdezheti valaki, miért tiltotta le őket Pál a szószékről? Ez is annak jele, hogy nagy különbség van a nő és férfi között, pedig az apostoli időkben kiváló nők voltak. És mégis Szent Péter és Pál tanítása értelmében szükség volt-e arra, hogy a nők a szószékre felkerüljenek? Most pedig renyhe-ségünk és rosszaságunk miatt odáig jutottunk, hogy probléma lett, miért ne tanítsanak a nők?! Mert mi, férfiak, sajnos, annyira lesüllyedtünk a nő gyengeségéhez!

Ezeket elmondottam, nem mintha azt akarnám, hogy a nők felfuvalkodjanak, hanem, hogy mi férfiak elszégyenkezzünk, mindnyájunkat pedig megtanítsam és intsem, hogy ami nekünk férfiaknak kijár, t. i. a parancsolásban és elsőbbségben helytálljunk; de nem hogy fölényesek legyünk, hanem hogy előre lássunk, gondoskodni tudjunk és erényes életet éljünk... Adja meg pedig az Isten, hogy úgy a nők, mint a férfiak az Isten tetszése szerint éljenek mindannyian." (Mg. 62. köt. 99—100.)

4. A 170. levelében összegezi Aranyszájú szent Jánosnak a nők apostolkodásáról szóló véleményét. (Mg. 52. köt. 709/10.):

„A külső vonatkozású ügyek kezelésében a férfiú és a nő között nagy különbség van úgy a természet hajlama, mint a gyakorlatiasság és ügyesség szempontjából.

Mert a nőnek az felel meg, hogy a házi dolgokról gondoskodjék, a férfiúnak pedig azzal kell törődnie, ami politikát és külső szereplést jelent.

De az Istenért vívott harcokban és az Egyházért folytatott küzdelmekben nem így van egészen, hanem ezen a téren mintha a nő jobban volna felkészülve mint a férfiú, hogy ezen szép harcokban és küzdelmekben részt vegyen."

Az eucharisztikus egyesülés állandósága

Irta: M. V. Bernadot. Fordította: G. A. M.

A szentáldozás egy esemény, s mint ilyen, elmúló. De megfosztódunk-e az Úr jelenlététől, ha a Szentostya részei felbomlanak? Csak néhány pillanatig tartana ez a kimondhatatlan szentségi egyesülés?

Az Egyház ösztönöz is bennünket, hogy vágyódjunk a Jézussal való állandó egyesülésre, mikor a szentáldozás pillanatában ajkunkra adja e csodálatos imát: „Uram, Jézus Krisztus, élő Isten Fia! ki az Atya akaratából, a Szentlélek közreműködésével, haláloddal életet adtál a világnak, szabadíts meg engem e szentséges tested és véred által minden bűnömtől és minden gonosztól és add, hogy parancsaidhoz mindig ragaszkodjam és sohase engedj tőled elszakadnom, ki ugyanazon Atya Istennel és Szentlélekkel élsz és uralkodol, Isten, mindörökkön örökké." (Szentmise canonjából.)

„Ne engedd, hogy valaha elváljak tőled!" Minden szerető léleknek ez az imája. A szeretet állandóságot akar, a mulandó ajándék, bármily nagy legyen is, nem elégíti ki. A buzgósággal áldozó lélek, mely behatolt az eucharisztikus misztérium bensőségébe, olthatatlan buzgóságra gyullad a Szentostya iránt. Bár minden szentáldozás elragadó örömökben részesíti, de nem elégíti ki teljesen nagy vágyódását: az állandó áldozás, az eucharisztikus misztérium meg nem szűnő egyesülése után szomjazik.

Kik Téged esznek — még éhesebbek,
Kik Téged isznak — még szomjasabbak,
Nincs már többé más vágyódásuk,
Mint Te, szeretett Jézusunk.
(Jézus neve ünnepének himnusza.)

De nem túlzás-e állandó egyesülésről álmodni Jézussal az Oltáriszentségben? Imádandó Emberségét állandóan bírni akarni? Nem, mert a Mester maga ébreszti és éleszti ezen rendkívüli vágyódást: „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, bennem marad és én őbenne." (Ján. 6, 57.)

Isten, hajnalban hozzád serkenek:
Érted eped a testem, téged szomjaz a lelkem,
Az asszír sivatagban, mely puszta és vizetlen,
Szentélyedben, Uram, én láttalak,
Láttam erődet és nagyságodat.
(62. zsolt. — Sík S.)

*

Az eucharisztikus egyesülés állandósága lehetséges és valóságos. Még ha a Szentostya részei felbomlanak is, az áldozó szorosan egyesülve marad Jézus szent Emberségével. Fontos ezt az egyesülést jól megérteni.

A szent Emberség a mennyországban és a tabernákulumban van jelen. Dicsőséges voltában csak a mennyben, eucharisztikus voltában csak az oltárszekrényben. Így tanítja a teológia. Természetesen, amint a Szentostya részei felbomlanak az áldozóban, Jézus szent Embersége is megszűnik eucharisztikus voltában. De mégis állíthatjuk, hogy állandó egyesülésben maradunk az Úr szent Emberségével, mert ha nem is marad bennünk substanciálisan, bennünk marad szeretetének kiáradása, kegyelmének sugárzása, hatalmának ereje által, melyeket a tabernákulumból állandóan felénk lövel.

A mennyei Atya ezeket mondta Sziénai szent Katalinnak: „Szemléld, mily kiváltságokban részesül egy lélek, mely kellőképen veszi magához az élet kenyerét, az angyalok eledelét. Vevén e szentséget, bennem marad és én őbenne. Mint ahogy a hal a tengerben van és a tenger a halban, úgy vagyok a lélekben és a lélek bennem, a békesség óceánjában. Ily áldozásból kegyelem ered, mert kegyelem állapotában vévén az élet kenyerét, a lélekben a külső alak megszűnése után is megmarad a kegyelem.

„Bennetek hagyom a kegyelem lenyomatát, amint a pecsét a meleg viaszba hatolva benne hagyja jelét, ha már vissza is húzódott belőle. Ezen szentség hatása is ilyen a lélekre, benne hagyja isteni szeretetének hevét, a Szentlélek kegyességét, és a Bölcseségnek, egyetlen Fiamnak világosságát."

*

A szent Emberség jelenlétének van egy nagyon bensőséges hatása: titokzatos jelenlétének éltető tevékenysége.

„Én vagyok az Élet" (Ján. 14, 6.) — mondja Jézus. Földi életének napjaiban az embereknek kinyilatkoztatva magát, szent Embersége ragyogtatta csodálatos hatalmát. A vele való összeköttetés néha elegendő volt nagy tények megvalósulására. Erő sugárzott ki belőle és mindnyájukat meggyógyította. (Lk. 6, 19.) Ez a hatalom ma nemcsak hogy nem kisebbedett, de határt nem ismer, sem akadályt. Mindenkire és minden pillanatban hatással van. Oly boldogok vagyunk mindnyájan, hogy ki se kerülhetjük hatását.

A természetfeletti világ középpontja Ő. Nap, mely beragyogja Isten minden szellemi teremtményét. Természetfeletti légkör, melyen kívül nincs élet, nincs világosság, nincs biztonság, nincs összeköttetés Istennel. A szent Emberség, a teremtés magaslatára helyezve, egyenes összeköttetésben van Istennel, az

isteni élettől a végletekig elárasztva — maga válik az élet forrásává, minden isteni kisugárzás kiinduló pontjává. Lehajol a teremtményekhez, és íme, Jézus lelkéből és szívéből nagy hullámokban kitör az életnek, a világosságnak és szeretetnek özönvize. Mint ragyogó vízesés hull a kiválasztottakra a világ végezetéig, hogy világossággal, örömmel árassza el Isten gyermekeit. Jézus Szíve olyan, mint egy szüntelenül sugarakat lövelő nap, mint egy kiömlésig bő forrás, mely élő hullámait kiapadhatatlanul ontja a kegyelmek végtelen árjában. Kezdetét veszi ez a mennyország boldogításában és tovább árad a földön a szentségek hét folyamában és ezer más patakban, mely a szeretet óceánjából fakad, hogy megszentelje a kiválasztottakat és a krisztusi életet hirdető erényeket kivirágoztassa.

A szent Emberség, az istenséggel egyetemben, a Kálvárián kiérdemelte számunkra az életet s most kiosztja: „Mindegyikünknek megadatott a kegyelem, Krisztus adományának mértéke szerint." (Ef. 4, 7.) Mi más a hét szentség, mint a szent Emberségnek is kihatása az emberek megszentelésére?! De a szentségeken kívül is tevékeny és nem szünik meg a lelkekre hatni belső megvilágosítások és erős indítások által. Nincs oly természetfeletti segítség, mely nem Szívéből ered, nincs az isteni fénynek oly sugara, mely nem lelkéből áradna. Nélküle nem vagyok képes semmire, még csak egy jó gondolatra sem. Még Jézus szent nevét se tudom kimondani az Ő segítsége nélkül. Természetfeletti tevékenységemnek, haladásomnak, Istenben való életemnek kiindulópontja. Életem kezdetétől beteljesüléséig ebből a forrásból ered minden javam. Ha csak egy pillanatra is visszahúzódik szent Embersége, vagy ha én vonom ki magamat behatása alól, rögtön a halál örvényébe esem. — „Amint a fej parancsol a tagoknak, — mondja a tridenti zsinat — amint a szőllőtő nedve átjárja a vesszőket, oly befolyással van Jézus Krisztus minden igazra, minden pillanatban. Ez a befolyás előzi meg, kíséri és megkoronázza jócselekedeteiket, s teszi kedvessé és érdemteljesekké Isten előtt." — Az Apostol egy szóban fejezi ki: Christus vita vestra. — „Krisztus a ti életetek."

*

Hol van ez a szent Emberség, az élet forrása? Természetesen a mennyországban. De hozzám közelebb és elérhetően az Eucharisztiában. Itt van élő és tevékeny valóságában. Itt van, hogy összeköttetésben maradjon velem, hogy életével éltessen, hogy résztvehessek Jézus lelkének, szívének életében. „Én vagyok az élet kenyere... az élő kenyér, mely leszállott az égből." „Aki eszi ezt a kenyeret, örökké élni fog."

Ez az élet a szentáldozás pillanatában ömlik belém. És továbbra is lelkemben marad, mert ha a Szentostya részei felbomlanak is, szent Embersége folytatólagosan részesít kegyelmeiben. Összeköttetésben maradok vele, mint a szőllővessző a szőllőtővel, mint a tagok a fejjel. Vajjon tartós-e a szőllővessző egyesülése a tővel? Valóságos és állandó-e a tagok egyesülése a fejjel? Éppily valóságos és állandó, ily tartós és hatásos az áldozó egyesülése is Jézus emberségével. Jézus lelke és az áldozó lelke között, mint az élet áramlása, szüntelen egyesülés van. Mit határoz a távolság, ha az élet ugyanaz! És csakugyan: lényegileg ugyanaz az élet, ugyanaz a kegyelem van a Szentostyában és a lelkemben.

Szeretet

I.

A lélektan

az önzetlen szeretetet olyan belső erőnek jellemzi, amely arra indít, hogy másoknak jót tegyünk — a nélkül, hogy ezzel saját előnyünket, hasznunkat keresnők. A szeretet egy-egy aktusa az érzelmeknek és törekvéseknek egész sorát zárja magába. Tartalmazza azt a *tetszést*, amelyet a szeretett személy iránt érzünk, és amelyet a neki végzett szolgálatban, a neki hozott áldozatban találunk. Tartalmazza az *akarást*, hogy a szolgálatot necsak elképzeljük, hanem valóban végrehajtsuk, az áldozatot csakugyan meghozzuk. Magában foglalja a *tettnek végrehajtását*, a cselekedetet is, amellyel szeretetünket tanúsítjuk, és amellyel a szeretett személynek örömöt okozunk és javát szolgáljuk. A szeretetbe beleolvad még az *öröm-érzelme* is, amelyet a szolgálat, a lemondás nyomán érzünk.

Ha az önzetlen szeretet nagy erővel felfokozódik, sajátságos hatást hoz létre: *a lelkek egyesülését*. Sajátságos átváltozás megy végbe a szerető személy lelkében: a szeretett személynek ügyét, érdekeit és előnyét sajátjának tekinti és sajátjaként kezeli. Gyönyörű példát látunk erre nézve az anyai szeretetben. A szeretetnek ezen a fokán az anya éppen úgy, sőt jobban örül gyermeke javának, mint a sajátjának. Forrón kívánja gyermeke boldogságát. Ezért képes mindent megtenni, minden áldozatot meghozni. Röviden: a szeretetnek ezen a fokán *érzelmeinket és törekvéseinket egészen* a szeretett személy szolgálatába állítjuk.

A „szeretet" szót *a múló szeretet-aktus* jelölésére használjuk. Általában azonban *állandó, hosszantartó dispozíciót* jelent, az érzelmeknek és az akaratnak tartós állapotát, beirányozottságát. Beszélünk olyan szeretetről is, amely nem késztet cselekvésre. Ezzel azt az örömöt jelezzük, amely a szeretett személy boldogsága, java, szerencséje miatt támad bennünk. Természetesen ebből a szeretetből sem hiányzanak a törekvésnek *belső*

tényei, hogy a szeretett személynek jót tegyünk. Példa erre a szemlélődő életet élők Isten-szeretete, akik imával, benső odaáldozással is tanúsítják Isten előtt szeretetüket.

Az igazi, nagy szeretetnek mindig jellemzője a hajlam, a vágy: mindent megtenni a szeretett személyért, amennyire csak képesek vagyunk.

A szeretet tulajdonságai. A szeretet elsősorban *személyre* irányul. Bár a szeretet gyöngédségét *állat* iránt is tanúsíthatjuk — szolgálata, ragaszkodása és az érzékeinkre gyakorolt kellemes benyomások miatt. Sőt: az élettelen *tárgy bírását* is szeretjük.

A meghitt szeretetnek utat készít a szokás, a barátságos érintkezés, a hosszabb együttlét. Összeszokunk egyesekkel és megszeretjük őket. De az ismerősök iránti szeretet csak gyönge foka az igazi szeretetnek, csupán az udvariasság, a nyájasság kifejezésére késztet.

Külső megnyilvánulása: az együttlét keresése, kedveskedés . . . stb.

Belső hatása a félelmen kívül — amelyet az elvesztés lehetősége és veszélye kelthet — az áldozatkészség, figyelmesség, együttérzés, viszonzás . . . Lemondásra is késztet, saját kívánságaink feláldozására hajlít, érzelmeink alárendelésére bír. A szeretet hálára nevel. Bizalmat szül. A szeretett személyt büszkeségünknek tekintjük, mivel énünk egy részét látjuk benne.

Egészen *speciális jellemvonása* a szeretetnek az, hogy az áldozatot *örömmel* hozza meg. Az önzetlen szeretet egyenesen *igényli*, hogy tűrjön, szenvedjen . . . Akarja a nélkülözést, nem ugyan mint végcélt, hanem mint eszközt: szeretete őszinteségének kifejező eszközét, bizonyítékát. Örül, hogy szeretetének nagyságát, erejét, mélységét tanúsíthatja. Sajátságos a szeretetnek ú. n. *kristályozódása*, az az átértékelés, amely szerint minden, amit a szeretett személlyel együtt átélünk, ezáltal külön kiemelkedő értéket nyer.

A szeretet *szenvedélye* úgy lepi meg a szerető személyt, mint az inspiráció a művészt. Az egész ént hatalmába keríti. És oly állapotot teremt benne, amelyben minden, a legközönségesebb cselekedet is a szeretet hatására és indítására jön létre.

Hivatása.

Világvárosok áramszolgáltató telepeinek és gépkolosszusainak szerepe emlékeztet a szívünkben feszülő szeretet hivatására, feladatára.

Villanytelepek árama nem arra szolgál csupán, hogy néhány 16 voltos lámpát hozzunk vele izzásba. Kár lenne hatalmas üzemeket fenntartani csak azért, hogy néhány ventillátor pörögjön az irodák csendjében. Az áramfejlesztő gépóriásokat nem azért tervezték és építették meg, hogy törékeny játékvonatot hajtsanak gyermekek mulattatására. A villanycentrálékban megszülető áram hivatása, hogy ívlámpák százai gyúljanak fel és reflektorok ezrei vakítsanak az éjtszakában. Hivatása, hogy gyárak gépcsodáiba kapcsolják . . . Hadd lendüljenek, zúgjanak, dolgozzanak a kerekek milliói. És zengjék a munka dalát. Hadd vágtassanak, száguldjanak a villamosmozdonyok . . .

Szívünkben rejlő, munkára, alkotásra és áldozatra kész szeretetenergiáknak sem az a feladatuk, hogy hitvány ömlengésekbe öljük. Sem az, hogy vak önzésünkön fennakadva kicsinyes élvezetekre, üres kielégülésekre, semmitmondó célokra pazaroljuk. Hanem az a szent hivatásuk, hogy az Isten- és felebarátszeretet himnuszát harsogtassák, hogy az Isten- és embertestvérszeretet hősies erőfeszítéseibe befogjuk, és az apró, jelentéktelennek látszó szeretetszolgálatok szentté formáló áramát megindítsuk, kitermeljük szívünkből!

Ha lehetséges lenne csupán a szeretetnek *természetes* energiáit lelkiéletünkbe *egészen* bekapcsolni: már akkor is hatalmasat szökkenne előre buzgóságunk üteme, előhaladásunk tempója.

Ez azonban nem lehetséges! A *természetes* szeretetnek hatóerejével egyedül — lehetetlen *természetfeletti*, kegyelmi életet fenntartani, éltetni. És érdekes: ez nem jelent veszteséget! Sőt!

Hisz a szeretet természetes lendítő ereje nem vész el, hanem természetfeletti sikra emelkedik, természetfeletti méltóságot nyer a megszentelő kegyelem behatására. És így mintegy felfokozottan kész hordozni és áthatni lelkiéletünk minden törekvését. Jézusunk Szívéből kiáradó malaszt természetfeletti ereje fokozza fel szívünk természetes lendületét. A természetes és természetfeletti szeretet mintegy összekapcsolják erejüket, amikor a szentségek vételével, imádsággal és a szeretet krisztusi gyakorlataival a kegyelem zuhatagát szívünkre irányítjuk . . .

Ez a felfokozott szeretet volt titka az ifjú Kosztka szent Szaniszló és a fiatal Lisieuxi szent Teréz gyors lelki beérésének. Egész lélekkel, egész vágyódással, egész akarással nyujtották oda és tárták ki szívüket Jézus szent Szívéből kiömlő szeretetsugarak felé. És újra meg újra gyujtogatták, izzították szívüket: *szeretetfohásszal* és könyörgéssel, hogy Jézust egyre jobban tudják szeretni; továbbá szent *vágyódással* az Istenszeretetben való gyarapodás után és sok-sok apró *szeretetáldozattal*, lemondással . . .

A szeretetnek ez az útja számomra is nyitva áll. És ez nem álom, hanem valóság! Ezt a biztos valóságot egész meggyőződésemmel átfogom és szilárdan tartom, őrzöm — minden látszólagos sikertelenség, felsülés, sőt lelkihanyatlás ellenére is. Így lépek rá az Isten-szeretet útjára!

Jézusunk szerető Szívéből kiinduló természetfeletti szeretetsugárzás, az isteni malaszt tüzes indításai, a szép szeretet Anyjának mindenható pártfogása, az Isten-szeretet szentjeitől kitaposott élet-utak távlata . . . mind-mind . . . készen állanak, segítségemre jönnek, állandóan vonzanak, hogy rálépve a szeretet ösvényére, elszántan szítsam, fokozzam magamban az Isten-szeretet szent tüzét.

G. L. S. J.

„Irgalmatlanul jónak kell lennünk" — mondotta a kiváló Chaumont abbé, Szalézi szent Ferenc leányainak alapítója. A kifejezés kissé szokatlan. Irgalmatlanul jónak kell lennünk, hogy elegendőképen jók legyünk. Vagyis kifogyhatatlan jóságra van szükségünk. Mosolyogni arra, aki bennünket zavar, lekötelezni azt, aki mindig fájdalmat okozott, s a figyelem hiányát meg nem látni. Mindig hallgassunk meg másokat, mindig támogassunk és mindig bocsássunk meg. Legyünk mindig jók, sőt mutassuk meg mindig, hogy jók vagyunk. Ez az életszentség, vagy ha nem az, hát akkor biztos út az életszentséghez.

(Plus S. J.-től.)

Ami a pokolba ránthat

Írta: Pintér József

Mecklenburgban azt tartják, hogy ha rossz idő van, az ördög nagyon unatkozik s ilyenkor előveszi hatalmas könyvét, amelybe minden ember neve be van írva. Ezt lapozgatja, olvasgatja. S akinek a nevét aztán az ördög kimondja, az az ember ezt nem a fülével hallja, hanem csiklandozást érez az orrában és tüsszentenie kell. Márpedig ha az ördög valakire gondol, avval valami baj fog történni.

Hát ebben csak annyi a valóság, hogy akire az ördög gondol, az még nincsen az ő markában. Mert aki már odajutott, avval nem törődik többé. „Az ellenség nem ostromol tovább olyan várat, melyet már bevett" — mondja Szaléziszent Ferenc. Az ördög hatalmába esni pedig csak a bűn által lehet. Ezért igaz, hogy baj környékezi azt az embert, akire az ördög a fogát feni.

Hogyan készül a támadásra? Hát úgy, hogy előbb kikémleli: milyen szenvedély uralkodik az emberen legjobban? Kevélység? Érzékiség? Hiúság? Kapzsiság? Aztán e forró és eredeti bűntől anyajegyes hajlandóságok mellé telepszik le. Kártevő szándékkal itt várja be a lesre-lapulás izgalma közben az alkalmas időt, mikor jóbaráti álarcban előlépve, megvesztegető rábeszéléssel az ember kezébe nyomhatja a bűn részegítő serlegét. S ha ezt felhajtja a csábítás bűbájától megszállott lélek, akkor a sátán meg van elégedve magával. Hidegen számító rosszakaratának jólesik, hogy bolonddá tette kiszemelt emberét s a pokolba ránthatta. Kifizette magát a fáradság.

De ne higgyük, hogy a bűnbeesésünkhöz mindig szükség van az ördög mellénkszegődésére. Ó, e nélkül is el tudunk bukni! Mert van bennünk egy áruló házi-ellenségünk, mely a sátán kezére játssza a lelkünket: testünk ingere. Ősszüleink hagyatéka. Ennek terhével járjuk az életet és sokat bukdácsolunk miatta. Még a legszentebb emberek körül is ott lebegnek az érzékekből felszálló ködök. Szent Pál is panaszkodott: „Adatott nekem a test ösztöne, ... hogy zaklasson engem." (II Kor. 12, 7.) Jaj, ez a zaklatás a kísértések lombikjában nagyon szaporán párologtatja lelkünk erőit s bizony egy gyenge pillanatban magával sodorhat a pokol szakadékába. Hogy a bukás hátterében sokszor az ösztönök és vágyak inflációja húzódik meg, ezt nem vonhatjuk kétségbe, ha ismerjük Szent Jakab állítását: „Kiki saját kívánságaitól vonzatva és kecsegtetve kísértetik." (Jak. 1, 14.) És természetes, hogy ennek a saját, egyéni kívánságnak ezerféle megnyilatkozási formája van. Egyszer perzsabunda, máskor fanyelű bicska alakjában jelentkezik. Néha brilliáns collier, néha meg egy tündöklő nőcsoda ösztönöz az erkölcsi nézet feladására. Van eset, mikor egy kis színes szalag, és van eset, mikor egy rendi kereszt vágya facsarja a lelket. És ki nem hallott még arról, mikor egy szennyes, foszlottszélű papírbankó hozott kísértésbe embert, hogy lépje át a tízparancsolat sorompóját?

A bukás lehetőségeit nagyon előkészíti még a világ is. Ez a sátán cimborája! Ez a feketelelkű kerítő. Ez szállítja az alkalmakat az erkölcsi félrelépésekhez. Hangosan kiáltó szóval, fénnyel, síppal-dobbal, csábító példákkal csinálja a reklámot a lélektelen öröm és aljasító élvezetek vásárcsarnokának. Kártyabarlang, színház, bár, korcsma, strand és más ezer ingerlő hely van, hol sokszor a sátán kompozícióit muzsikálják és a szenvedélyek beavatkozására a szalmatermészetű ember hamar meggyúl s tüzének fojtogató füstje bekormozza a lélek mennyboltját. Nagy szerencséje az embernek, — mert talán valaki nagyon jól imádkozott érette! — ha még idejében rádöbben arra, hogy eddig az élet hamis ékszereinek kalmárai után a pokol pereme felé futott.

Ez a lélekveszejtő triász: ördög, test és világ vállalta magára a megkísértésünk pokoli feladatát. Hát egy kicsit sok az ellenségből! Ezért adta már az ószövetség bölcs embere is azt a tanácsot: „Fiam, készítsd el lelkedet a kísértésre!" (Jéz. Sir. 2, 1.) És hogy ezt nem ok nélkül mondta, kitűnik abból, amit a lelkek e rémei maguk árulnak el neked, Testvér, mikor bemutatkoznak:

— Mi melléd szegődtünk arra a nagy útra, melyen minden ember jár, miután kilépett az élet kapuján. És el fogunk kísérni egészen a halálos ágyadig. Veled leszünk jókedved napjain s a balszerencséd óráiban. Zajtalanul lépünk oldaladon az éj sötétjében s a nappal fényében. Körültáncolunk az emberek társaságában, meg akkor is, ha magadra maradsz. Rád meredünk egy könyvből, egy suhanó autóból, egy festményből, egy kirakatból, egy szép arcból. Ha menekülsz is előlünk, ha hátat fordítasz is nekünk, eléd kerülünk. Mert nem tőled függ a velünk való találkozás. És sokszor nem a te hibád, hogy ott botlasz belénk, ahol nem is várod. Nem szent előttünk sem hely, sem idő, sem személy. Nem kímélünk senkit és semmit: infula, koldustarisznya, szerzetesi cella, királyi korona, daróc és bíbor mind egyforma. Betolakodunk imáid közé s még a templomban is melléd ülünk. Rátelepedünk elmédre. Elnyujtózunk szívedben. Mi vagyunk, kik előkészítjük bűnödet. Hát ne lepődj meg, ha esetleg a pokol fenekéig zuhansz, miután minden szavunkat elhitted s gyulékony képzelettel azt vélted, hogy már csak a boldogság egébe emelkedhetel!

A kísértések mindig ferde irányba terelni igyekeznek a lelket. S az eltérés eredménye nevelés, vérmérséklet és jellem szerint különböző lesz. Némely emberben megrázzák a lélek alapjait. Másokat ellenben nem tudnak kihozni a sodrukból. A test emberei valósággal belerohannak a kísértések karjaiba, míg az aszkéták babérkoszorúját ezek bajosan tudják megtépdesni.

Az élet ösvényét nem lehet megtisztítani az útonálló kísértésektől. Mert szabadtörvényt kaptak Istentől. Ezért hát a mi gondunk legyen, hogy megvédjük magunkat. Bizony ez sokszor nem sikerül, mert elhibázva megyünk bele a védelembe. De az kétségtelen, hogy csak hódolattal lehet beszélni azokról, akik nem estek áldozatul a kísértéseknek.

A szentek lélektanához

Irta: Róth Antal S. J.

„Munkáinkban úgy feszítsük meg erőinket, mintha minden tőlünk függne és semmi az Istentől; de úgy imádkozzunk, mintha minden az Istentől függne és semmi sem tőlünk“ — mondotta Loyolai szent Ignác. Ennek a jelszónak gyakorlati alkalmazása volt rendje sikerének is egyik titka. Az aktív ember legjobban a maga erejében bízik és így tudja létrehozni a legszebb eredményeket. Az alázatos ember pedig teljesen a Istenre hagyatkozik. Az aktív alázatos ember pedig egyik tökéletes típusa az emberi eszménynek. Az életben ez irány képviselői, a szentek, boldogultak az életben a szó nemes értelmében. Szenvedéseik, megpróbáltatásaik nekik is voltak, talán több, mint más embernek. De valamit egyetlenegy szentnél sem találunk, t. i. azt, hogy boldogtalan volt. Mégha gyengébb szellemi tehetséggel is rendelkeztek, mégis tudósok fordultak hozzájuk, mert életbölcseségük felülmúlta a világ okosságát.

Ha végigfutjuk azoknak a szenteknek életrajzát, kik mély nyomokat hagytak a történelem futóhomokkal borított talaján, azt látjuk, hogy szükségképen szentek lettek, mert mindazt, ami rájuk volt bízva, tökéletesen oldották meg. De azt is látjuk, hogy kizárólag Isten helyezte őket arra a piedestálra, amelyen ma tiszteljük őket. Az emberi teljesen tőlük van, a kegyelem teljesen az Istentől.

Nézzük a szentek életét, törekvéseit kissé talán túlságosan is emberien. Nagy tanúságot nyerünk e részletigazságból; közelebbről és jobban fogjuk megérteni Isten működését is teremtményeiben.

A szentek sikereinek titka.

Meg akarjuk tudni a szentek sikereinek titkát. Ők, — ez az általános felfogás — igenis könnyen megoldották az élet legnehezebb feladatát és egyedül szükséges teendőit, mert kiválasztottak voltak. Arra természetesen nem is gondolunk, — mert kissé féltjük Isten dicsőségét — hogy kiválasztottságuknak emberi alapja is volt. Volt valami a szentben, mint emberben, amiért Isten kiválasztotta és nemcsak puszta isteni „szeszély“, vagy vak predestináció volt az, amiért oltárainkra kerültek. A szentnek emberi természete volt az, amire a kegyelem a maga remekét építette.

A természetes erők érvényesülése.

A Gondviselés szerető rendelkezését látjuk abban, hogy minden kornak megadta a maga orvosát és orvosságát is. De vajjon milyen kép tárul szemünk elé, ha Isten e politikáját emberi szemmel nézzük. Azt látjuk, ha történelmi távlatból szemléljük Isten színjátékát az élet ritmikus hullámzásában, hogy mindazok, kiket ma szenteknek tisztelünk, korukban szenteknek kellett lenniök. Kicsit meglepődünk e kissé eretnekízű kijelentésen, de vizsgáljuk csak ezt a rideg ész világánál, mert szabad néha — okulásképen — az isteni dolgokat egészen emberi szemmel nézni. Isten nagyon is ritkán nyúl bele csodával a történelem zötyögő órájának szerkezetébe. Ellenkezőleg! Nagyon is engedi a természetes erőket érvényesülni és a természetes adottságoknak szánja kegyelmét. Ez az isteni ökonómia. A bátrakat az Isten is segíti, mondja a közmondás. A szentekben jut leginkább érvényre e népi megfigyelés.

A szentek tökéletes emberek is és nincs az a természetes emberi eszmény, amely felülmúlná őket. Hisz épp a természetes adottságokkal felruházott ember Isten kezében olyanná lesz, hogy messze felülmúlja a természetes eszményi embert: lénye színesebb és elevenebb, mert két világ, a természetes és természetfeletti, harmóniája van benne. Friss és erőteljes, nemes és bátor, mert kiegyensúlyozott voltában nincs semmi, ami deprimálhatná. Már csak azért is felülmúlja a természetes eszményt, mert jobban fel tudja becsülni erőit, nagyobb az áttekintő képessége. Tehát többoldalú és tökéletesebb. Ha akár Bécsben, akár Drezdában a Rubens-termet élesen szemügyre vesszük, nagy tudósok, híres katonák, urak és lovagok, imádott hölgyek arcképeit nézzük és ezeket összehasonlítjuk ugyanazon nemzedékbeli szentek és szerzetesek képeivel, fogalmat alkothatunk magunknak a kettő különbségéről. Megállapíthatjuk az utóbbiak sokkal vonzóbb, tökéletesebb voltát. Hiszen ma is igen könnyen felismerhető a papi és szerzetesi arc az utcán, még ha külsőleg semmi sem árulja el az illető mély lelki voltát. Vagy honnan van az, hogy igen sok helyen a gyermekek, — a legjobb kritikusok és a jóság ösztönös megérzői, az utcán az egyik oldalról a másikra szaladnak, hogy a tisztelendő bácsinak köszönhessenek.

Logikus értelemmel vizsgálva a szenteket, azt kell mondanunk, hogy a szentekben a természetes erők érvényesültek és a kegyelem segítségével fejlődtek ezek tökéletessé. Különben honnan magyaráznók meg azt, hogy a legtöbb szent melancholikus temperamentumú és hogy azok, kik mint szentek is vezető szerepet töltöttek be, kizárólag kolerikus természetűek voltak?

A szentek koruk kiegészítői.

A mélység, mélység felé kiált. Egy a bűnben mélyresüllyedt kor az erény elmélyülését vonta maga után. Minden szent valósággal kiegészítője korának. A szentek életrajza csodálatosan kiegészítőképe korrajzuknak. Róma mulat, elmerült az élvezetekbe. Már meg is csömörlött az örömtől és unatkozik a szórakozások közepette. Idegeiket már alig korbácsolják fel a vadállatokkal viaskodó gladiátorok szemlélete és a vértanúk hekatombái. Ugyanakkor Egyiptom homoksivatagjai és körengetegei benépesednek római polgárokkal, kik az igazi élvezetet, a lelket egyedül felüdítő szórakozást, az idegeket a legnagyobb izgalomban tartó Isten-szemléletet keresik. Mily pompás ellentét és kiegészítő kép ez! Nérók, Domiciánok, Deciusok, Diocletianusok és Maximinusok törik magukat, hogy a népet szórakoztassák, és a lakosság sava-kovásza menekül az örömtanyáról, hogy a pusztaságban kielégülést találjon lelkének. A pusztaság és magány légkörében nőttek a stiliták és a több száz szent remete, akik között találjuk Szent

Pált és Nagy szent Antalt, a szerzetesség atyját. Ime, a kép: a rothadó világváros, Róma — és a viruló sivatag, a termékeny kopár sziklák . . .

Egyáltalán nem is lepődhetünk meg azon, hogy éppen azok a korok, amelyek legsötétebben húzódnak végig az egyháztörténelemben, a legtöbb szentet adták a világnak. A legromlottnak kikiáltott 16. században találjuk Villanovai Tamást, Loyolai Ignácot, Xavért, Alkantarai Pétert, Borgia Ferencet, Istenes Jánost, Néri Fülöpöt. Az ifjúságnak két ragyogó csillagát: Szent Szaniszlót és Szent Alajost. A női szentek közül Nagy szent Terézt, Szienai és Ricci Katalint, Merici Angelát. Ez a névsor csak a legismertebb hitvalló szenteket tartalmazza!

A szentek az emberiség emelői.

Ne feledjük, hogy Isten mindenegyes szentjével a tökéletességen és dicsőségen kívül, főkép indító és lendítő erőt adott nekünk arra, hogy a kegyelem követésére buzduljunk és hogy az olyan könnyedén semmibevett célt, az üdvözülésre való törekvést el ne hanyagoljuk. Mindmegannyi kegyelem egy-egy szent az emberiség számára. És látjuk is, hogy minden kiemelkedő szent után szemmelláthatólag javult az emberiség, emelkedett a lelki nívó.

A szentek valóságos világforradalmakat csináltak. Eltekintve az apostolok munkáitól, csak Nagy szent Gergely térítő munkásságára utalunk. Szent Bernát, a Cluny-i reform elindítója királyokat és a lovagok ezreit mozgatta a kereszteshadjáratokra. V. szent Pius és Borromei Károly a tridenti zsinat kívánta katolikus életet szorgalmazták és kiküszöbölték azokat a hibákat, amelyekre a hitújítók minduntalan hivatkoztak.

A szentek az idők szükségleteinek megérzői.

Nem állítjuk azt, hogy ilyen vagy olyan természetű embereknek szenteknek kell lenniök, hanem csak azt, hogy bizonyos feladatok elvégzésére csak egyes temperamentumok alkalmasak. Isten ezeket adja az emberiségnek a megbolygatott egyensúly helyreállítására. Leghangosabb bizonyítéka ennek a szerzetesség története. A nagy rendalapítók az idők szükségleteinek legérzékenyebb szeizmográfjai.

A féktelen, vad barbároknak nemde az a Szent Benedek imponált, aki azért, hogy úr maradjon saját vágyai felett, még tüskebokorba is vetette magát? Csodálkozhatunk-e ezután egyáltalán, hogy a hódító gót Totilas, akinek csak az erő imponált, megrendülve borult le az egyszerű szerzetes, Szent Benedek előtt? Vajjon nem szimbolikus képe ez annak, hogy a népvándorlás összes csavargó népei alávetették magukat a bencés szellemnek, amikor ők is megállapodtak és befogadták az Egyház kultúráját.

Az anyagiakba merült és szórakozásnak élő 13. századbeli világhoz olyan ember illett, aki teljesen függetleníti magát a föld javaitól, de Isten szép természetében mégis megtalálja örömét és ennek révén fel tud másokat is emelni a tiszta örömre. Szeráfi szent Ferenc, a „Jóisten bohóca", a szegénység Úrnőjének szolgája volt az, aki spiritualitást vitt be nemcsak saját századába, hanem ma is rendjében nagy befolyást gyakorol az egész emberiségre.

A terjeszkedő eretnekek ellen a 12. és 13. században lángbuzgalmú szónok kellett. Szent Domonkos állandóan útban volt, hogy jobb belátásra bírja a makacs albigenseket, sőt megsokszorosította magát a prédikátorok rendjében, mely századokon át szorgosan őrködött az Egyház tanításának tisztasága felett.

Amikor kitört a vallási forradalom és nem volt, aki megbirkózzék a minden régit elnyeléssel fenyegető vészszel, katonát használt fel az Isten, hogy véget vessen az anarchiának. Loyolai szent Ignác és rendje megcsinálták az ellenforradalmat. Rendjének alkotmánya valósággal alapjában forgatta fel az eddigi szabványos szerzetesi közös életet. Ő a nehéz páncélos hadakat könnyű lovassággá szervezte át, hogy könnyebben megjelenhessenek a veszélyeztetett helyen és ha kell, rajtaütéssel ugrasszák szét a rablólovagokat. E gyors mozgóképessége még a tengerentúlra is vitte őket, és hódításaival kárpótolta az Egyházat a szenvedett veszteségekért.

A ma szentjei.

Jóslásba ugyan nem bocsátkozunk, de a 20. század tanúsága alapján megrajzolhatjuk magunknak a mai kor szentjét.

Szolgáljon alapul a 20. században szenttéavatott 24 hitvalló. — Közülük kilenc rendalapító került ki, akik leginkább karitatív és szociális kongregációkat hívtak életre. A legújabb korban is számos ilyen alakulat enyhíti a társadalmi osztályok közötti feszültséget. Ha pillanatnyilag nem is látjuk ezeknek óriási hatását az utókorra, hisz hiányzik a távlatunk, — mégis reménnyel nézhetünk a jövő felé, mert amikor ezek az ültetések kifejlődnek, bőséges gyümölcsöket fognak teremni. Bátran mondhatjuk, hogy egy szociálisabb kornak kell jönnie és fog jönni, hisz az Egyháznak is egyik legnagyobb erőlködése épp szociális téren nyilvánul. A legutóbbi pápai enciklikák megjelölik az utat a társadalmi békéhez és boldoguláshoz. Isten pedig megadta hozzá a példát szentjeiben. Az aszkétikus írók bizakodásából kiérezzük, hogy „Isten országa közel van".

A mi századunk 4 egyháztanítót kapott. A háború megingatta a pozitivista-materialista világnézetet. Az emberek a vérözönben megcsömörlöttek a csak-anyagtól. És a szembenálló világnézetek ugyancsak átalakították az emberek gondolkozását és reméljük, hogy a liberalizmus utolsó foszlányai is eltűnnek a mai öreggenerációval. A túlzó nacionalizmust erősen tompítja majd a kicsiszolt fegyver. Tehát lelkitéren is szabad reménylenünk, hogy szellemileg is szabadon szárnyalhatunk Isten felé.

A mai kor legvonzóbb szentje, Kis szent Teréz nem prototípusa-e a szebb és jobb kor eszményének. Magasztos példát mutat minden kis embernek az igazi megelégedettség és boldogság felé. Ma valamennyien kicsinyek vagyunk, mert sokkal jobban függünk egymástól, mint valaha.

Don Boscoban a mai kor egy zseniális nevelőt kapott. A legújabb szent pedig, Mórus Tamás az állam sorsát intézőinek nyujt segédkezet.

Milyen nagyszerű szintézisben olvad össze minden, ha Isten kormányzását egy kissé emberi szemmel is nézzük. Az ebből sarjadó szentek lélektana pedig hatalmasan megnöveli önbizalmunkat e veszélyes korban, úgy, hogy teljes erővel dolgozzunk, hogy eredményt érhessünk el és teljes erővel imádkozzunk, hogy Isten áldása legyen munkánkon.

Az ördög egyszer megjelent Szent Makárnak s azt mondta neki: — Én is meg tudom tenni, amit te. Böjtölsz, én soha sem eszem, virrasztasz, én sohasem alszom . . . Egy van, amit te tudsz és én nem.

— S mi az?

— Megalázkodni! — felelte az ördög, és eltűnt.

(Vianney szent János.)

Irodalom.

Dr. Magdics: **Krisztus világossága.** I. kötet. Korda r. t. kiadása, Budapest 1937. 352 lap. Ára P 5.50.

A könyv értéke mellett szerzőjének nagy tekintélye is tanúskodik. Hosszú, tudományos munkálkodás, pedagógiai tevékenység és a katekézis-irodalom egyik legkiválóbbnak ismert hitelemzései állnak mögötte. Élettapasztalat, tudás és nevelő, lélekvezető készség árad ki ezekből a prédikációkból.

Advent első vasárnapjától húsvét utáni VI. vasárnapig nyujtja a szükséges anyagot, a közbeeső ünnepekre és egyéb prédikációs alkalmakról is gondoskodott.

Szentbeszédei nem vázlatosak, hanem teljesen és részletesen ki vannak dolgozva. Gondolatmenetük egymásbakapcsolódó, logikus és nem annyira magasanszárnyaló, mint inkább leereszkedő. Élvezhetővé és élénkké teszi beszédeit az a sok példa és hasonlat, melyeket használ. Főkép kiemelendő, hogy e példái sehol sem erőltetettek, hanem vagy a tárgyalt anyaghoz símulnak teljesen, vagy pedig annak eseményeiben való megnyilatkozását képezik. Stílusa finom, magyaros, de nem túl választé-

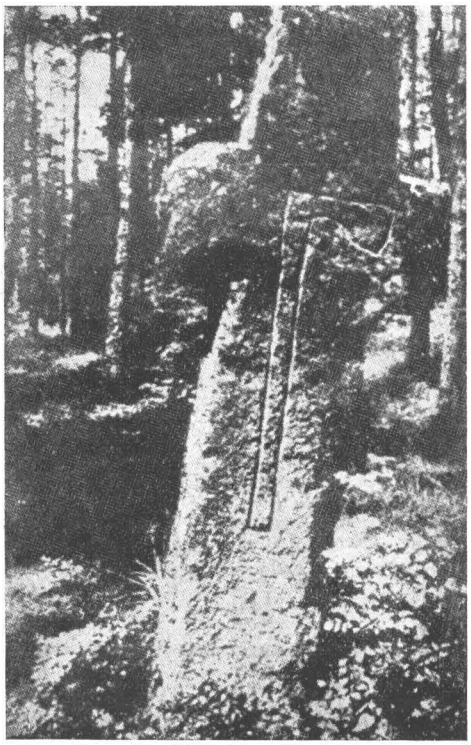

Engesztelő kereszt a bajor hegyek között a XI. századból; a rávésett balta jelezni akarja, hogy azon a helyen egy atya baltával agyonverte a fiát.

Az „engesztelő emlékek"

Irta: Dr. Czakó György

Réges régen volt, amikor leírta egy keresztény író e mondatot: *„Natura humana est naturaliter christiana:"* „Az ember lelke természetétől fogva keresztény." Azóta számos alkalmazásban használták ezt a sarkigazságnak nevezhető mondatot és egyik értelme szerint, ami az emberi lélek mélyében rejtőző gondolat, annak formája megvan a keresztény vallásban, annak külső megnyilatkozásaiban is.

Tagadhatatlan, hogy minden vallás — a pogány vallások is — külső megnyilatkozást engedett az emberi természet belső és teremtőadta hajlandóságainak. Ez a tény erős bizonyítéka, hogy a vallás az ember megkövetelt szüksége, amelyet a pogány Cicero így fejezett ki: *„Nincsen nép vallás nélkül."* Nem cáfolja meg e tételt még a vörös bolsevizmus sem, amelyik az ateizmust vallja, mert neki is van azért vallása: a gyűlölet kultusza, azaz az ördög istenítése.

Ennek a tételnek — hogy az ember természetes lelki megnyilatkozásait külső formákkal látta el a kereszténység — érdekes esete: az úgynevezett *„engesztelő emlékek"*.

Nálunk Magyarországon is számos ilyent találunk, de egész Európában, főkép Németországban igen gyakoriak. Az utóbbi vidékeken *„Marterl"*-nek nevezik őket.

Azokat a kereszteket, képsorozatokat nevezik így, amelyeket ott állítottak föl, ahol erőszakosan múlt ki valamelyik emberi élet. Állították pedig őket attól a készségtől indíttatva, amelyet a Teremtő oltott bele az emberi természetbe és állították olyanképen, ahogyan a krisztusi gondolkodás adta meg hozzá a formát.

Az emberi természet irtózik az élet erőszakos kioltásától. Még ha elvadult is, az ilyen halált valami döbbenetesnek vallja.

Ezt a visszarettenést hozzákapcsolja az emberi természet a helyhez is, ahol ilyesmi történt. Bizonyos benső fölriadás, visszadöbbenés veszi hatalmába az embert, ha olyan helyen áll, ahol erőszakos beavatkozás következtében röppent el egy élet. Innét van az, hogy abban a szobában, ahol gyilkosság történt, még a legkeményebb ember hátán is végigfut a hideg; az útszélen pedig borzadva keressük még évtizedek után is az erőszakosan kiontott vér foltjait.

A germán pogányság legendás állításokkal formázta

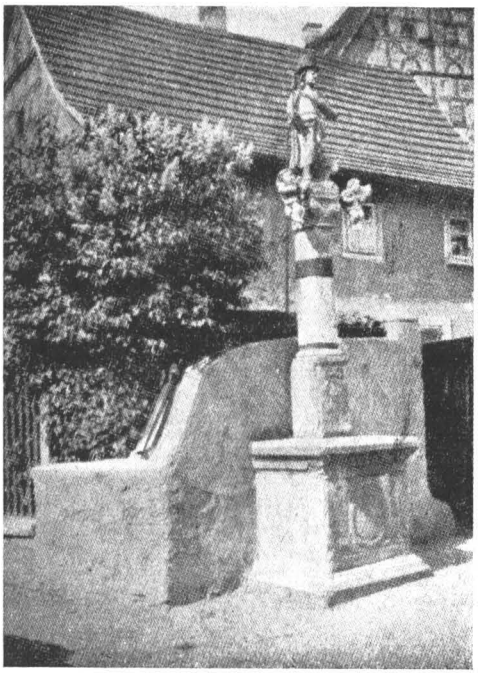

Engesztelő emlék egy kis bajor városból. Az oszlopon az azon a helyen szerencsétlenül járt fiatalember védszentje áll, azonban annak a vidéknek népviseletében.

meg erősebbre e természetes visszariadást. Szerintük az erőszakosan eltávolított lélek ottmarad azon a helyen, ahol eltávozott a testből. Kering és nyugtalankodik, amíg csak elégtételt nem kapott: az utódok meg nem bosszulták a gyilkosságot. Addig is helyet keres, ahova letelepedhetnék. Ámde az a föld, amelyen teste vergődött, visszariasztó az ő számára is és ezért követ hengerítettek oda számára. Olyan követ, amely a tett idején nem volt ott, amelyik tehát nem volt tanúja pusztulásának. Az ilyen köveket nevezték „*Marterl*"-nek.

A kereszténység nem törekedett kiirtani e szokást épp azért, mert alapja az emberi természetben gyökerezett, tehát a Teremtő alkotása volt. Ám fölemelte a krisztusi életfelfogás magaslatára, mint ahogy a kereszténység nem rombolja le a természetet, hanem magasabb síkra: az istenfiúság síkjára emeli föl egyebekben is. A pogány kő idomtalanságát *kereszt formájára* faragta és valami primitív ábrával rávéste az ott történt eseményt.

Ilyen emlék több maradt fönn Bajorországban a XI. századból. Az egyiken ott látható egy baltának primitív rajzú körvonala is. A néphagyomány még ma is szájról-szájra adja tovább, hogy azon a helyen egy hirtelen haragú édesapa baltájával agyonverte parancsával ellenkező fiát. A kereszt alakjával akarták enyhíteni azt a természetes visszakos, hanem mindenki által egyformán használható.

E prédikációs kötet nagy szolgálatot fog tenni a lelkipásztorkodó papságnak, de a művelt világiak is forgatni fogják, főkép szerzetesnőknek, kongreganistáknak nemcsak vasárnapra, hanem részekre osztva az egész hétre lelkiolvasmányt ad egy-egy szentbeszédje.

Mihelics Vid: **Modern katolikus fejek.** Budapest, 1936 Szent István Társulat kiadása. P 4·80.

Korunkat azzal szokták vádolni, hogy közepes tehetségeknek százada. Azzal, hogy alig van a normális síkon messzebb kiemelkedő egyénisége, akik pedig ilyenek, azokat nem a saját egyéni képességük, hanem országuk sorsának alakulása tolta föl a vezető helyre. Ott a magason azután kisebb képességeik is nagyítva látszanak.

Valami igazság van ebben az állításban. Bajos lenne azonban megállapítani, hogy miből van nagyobb haszna a köznek, egy-két korszakot alkotó és világtörténelmet jelentő személy működésének, avagy inkább, ha nem is ilyen, de mégis kiemelkedő és a közönségesnél nagyobb tehetségű egyénnek.

Mihelics Vid ebben a kötetben talán XIII.

Engesztelő emlék a XII. századból egy gyilkosság helyén Sziléziában.

Leó és Don Bosco kivételével nem világjelentőségű egyéniségeknek jellemrajzát és méltatását gyűjtötte össze, hanem olyanokét, akik a katolikus élet szempontjából is kiemelkedtek és világi vonatkozásban is jelentősek voltak.

A földolgozott méltatások közül különösen kiemelkedik XIII. Leó, Prohászka, Sonnenschein, Batthyány-Strattman és Ledóchowska életrajza, de a többi is egyénileg mutatja, hogy a katolicizmusban hatalmas nevelőerő van és főkép azt domborítja ki, hogy e kiválóságok világi viszonylatban is éppolyan tulajdonságaik miatt lettek kiválókká, amilyenek gyökere a katolikus lelkiélet. Ez az a pont, amelyben ez a könyv az aszkétikus irodalommal kapcsolódik. Bizonysága és példákkal való illusztrálása annak, hogy a vallásosság, a lelki kiválóság érték.

Fattinger: **Der Katechet erzählt.** III. kötet. 736 lap. Ára P 13·—.

A katekizmus anyagához kapcsolva közel 1000 új példát, illusztráló anyagot tartalmaz. Főképp azokat szedte össze, amelyek a második kötetnek megjelenése óta adódtak. Így például erősen kihasználta a spanyol egyházüldözésnek különböző ujságokban megjelent részleteit e kötetben. Nagyon bőven felhasználta a konvertiták életrajzi írásait is. A nagy sikert ért előző kötetekhez méltán sorakozik ez az új III. kötet is — nagyon jó szolgálatot téve a hitoktatóknak, igehirdetőknek.

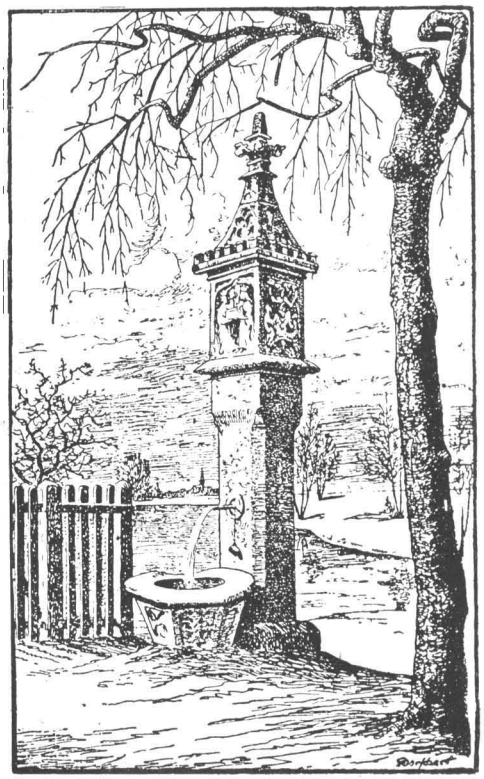

Engesztelő emlék Tirolban a XIV. századból, amelyet később kútnak alakitottak át.

riadást, amely a gyilkosságok helyén minden normális emberben jelentkezik. Ámde a kereszténybe a kereszt és az *Üdvözítő szeretete* még intenzívebb érzelem volt és ezzel akarták elnyomni azt a másikat.

A XVI. században változás történt az engesztelőoszlopok ügyében. Ott, ahol a germán jog volt használatban és nem a római jog, addig magánegyezség által lehetett elintézni azokat az emberöléseket, amelyeket erős fölindulásban követtek el. A XVI. században azonban az állam bizonyos mértékben a maga ügykörébe vonta ezeknek az eseteknek elintézését is. Egyik követelményül állította föl, hogy az emberölés helyén a tettesnek, avagy családjának kötelessége „engesztelő emléket" állítani, ha pedig olyan helyen történt a baj, ahol az emlék gátolná a közlekedést, a megholt családja jelölje ki a helyet az „engesztelő emlék" számára. Így került aztán sok engesztelő emlék a falvak, városok tereire, mert a szerencsétlenül elhúnyt rokonsága a törvény rendelkezésére támaszkodva, ide követelte az emléket. Azt akarták ugyanis, hogy az esemény necsak az úton járókban támassza föl az elhúnyt emlékét, hanem minél többen gondoljanak reá. Mélyebb vallásos oka is volt ennek: az emlékre ugyanis fölhívást vésztek, amelyik *imát kért* az elhúnyt üdvére.

Egyik-másik emléken bizony mosolygásra késztetően naívak ezek a felírások. Különösen azokon, amelyeket nem a gyilkosságok helyén emeltek, hanem egyéb szerencsétlenségek színhelyén. Például a bajor Alpok között áll egy kőkereszt és rajta ez a sántikáló vers (eredeti helyesírással):

Durch einen Kuhstoss
Fiel er in des Himmels Schoss.
Gott geb' seiner Seele Ruh
Trug auch du Wanderer
Dein Scherflein zu.

(Magyarul: Egy tehéndőfés rőpítette a mennyország ölébe; Adjon Isten lelkének nyugalmat; Te vándor, járulj hozzá szintén alamizsna-imáddal.)

A községek és városok közepén, terein fölállított engesztelő oszlopokat — főképp, ha a közelben más kereszt is állott — rendesen annak a szentnek szobrával díszítették, aki a helységnek vagy a szerencsétlenül elhúnytnak védőszentje volt. A gyakorlati szükségletek is módosították az ilyen emlékeket, mert igen gyakran kutakkal kötötték össze őket.

*

A régebbi időket a maiakhoz hasonlítva vallásosabbaknak szokták mondani. Tagadhatatlan, hogy így volt, habár akkor is éltek vallástalanok és ma is jelentős számú szentéletű, sőt hősies lelkületű embert ismerünk.

Azoknak az időknek volt azonban egy tulajdonságuk, amelyet ma ritkábban találunk meg: az *egész életet összekapcsolták a vallással,* a hitélet nemcsak egy pont volt életrendjükben, mint ahogyan a hittan *egy* tantárgy az iskolában a többi között. Az ő életüket át- és átjárta a vallás, az Isten gondolata. De nemcsak megvilágító és aranyozó fény volt, amelyik eltűnik, hanem a belső életnedv kikristályosodása, a belső életfolyam megnyilatkozási formája volt a vallás náluk.

És ez is a helyes! A hit nem külső tényező, hanem a szív mélyének igazsága és boldogsága: akik nem találják meg benne boldogságukat, ott: a belsőség hiányában keressék okát.

A krisztusi gondolatok kincses bányája.

Az Egyház pedagógiai ügyessége, hogy az egyházi év vasárnapjaira, ünnepnapjaira beosztva előadja Üdvözítőnk egész tanítását. Ebből a végtelen értékű bányából minden vasárnap egy-egy maréknyi, drágán csillogó aranyat emel ki. Ebből az aranyból azonban olyan váltópénzt verni, amelyet a mindennapi életben is használni lehet, közhasznú tevékenység. Ezt a munkát végezte el

DR. GÁLOS LÁSZLÓ:

Vasárnapok - ünnepnapok

című 403 oldalas, hatalmas kötete. Ádventtől egészen pünkösd utáni utolsó vasárnapig minden ünnep- és vasárnapra olyan gondolatanyagot ad, amely számos célra felhasználható. A papok alkalmazhatják szentbeszédanyagul, a szerzetesnők és komolyabb lelkiéletet élő világiak lelkiolvasmányul, az intelligencia pedig apránként és érdeklődve az egész katolikus hit és erkölcs, valamint a szertartások nagyértékű anyagán keresztülmegy vele.

— A hatalmas kötet ára P 6·50. —

EUCHARISZTIKUS ÚJDONSÁG!
CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

A szeretet nagy titka

Eucharisztikus lelkigyakorlatok, triduumok elsőrendű példákkal illusztrált anyaga. Szentórák beszéd- és imaanyagát is adja. — Lelkiolvasmánynak is kitűnő.

ÁRA: 2·80 P.

Elsőrendű beszédanyag újdonság
DR. MAGDICS IGNÁC:

Krisztus világossága

Az eucharisztikus év ajándékának szánta a kiváló író nagy tudással, tapasztalattal, gyakorlati érzékkel megírt hatalmas munkáját. Teljesen kidolgozott beszédeket ad ádventtől húsvét után 6. vasárnapig, minden vasárnapra. (Az egyházi év további részére a II. kötet hoz beszédanyagot.)

ÁRA: 5·50 P.

Krisztus Királysága ünnepének eszméjét a modern ember számára lélekmegfogó művészettel dolgozta fel beszédsorozatban

DR. TÓTH TIHAMÉR:

KRISZTUS KIRÁLY

című munkájában. Csupa szín, lendület, könnyed formában nyujtott megdönthetetlen érvek, a hírneves szónok egyéni módszerének ellenállhatatlan ereje és varázsa hódollatja meg a lelket e beszédekben Krisztus Király előtt.

ÁRA: 8·— P.

Könyvek szerzetesnők részére:

Acken S. J.: **Lebensschule für Ordensfrauen.** P 6·45 helyett **P 4·95.**
Meyer O. F. M.: **Katechismus der Ordensfrau.** P 7·20 helyett **P 5·52.**
Eberschweiler S. J.: **Gnade und Tugend** als Inbegriff des inneren Lebens. P 5·70 helyett **P 4·14.**
Meyer O. F. M.: **Konferenzen.** P 4·50 helyett **P 3·45.**
Mönnichs S. J.: **Klosterleitung.** P 3·90 helyett **P 2·99.**
Mönnichs S. J.: **Klostergut.** P 4·80 helyett **P 3·68.**
Bischof Gross: **Mit ganzer Seele Ordensfrau.** P 4·80 helyett **P 3·68.**
Mönnichs S. J.: **Monatsvorträge für Klosterfrauen.** P 5·10 helyett **P 3·91.**
Aus: **Frauenklöstern unserer Tage.** P 4·50 helyett **P 3·45.**
Gross: **Gewissensspiegel für Ordensfrauen. P —·20.**
Zeij S. J.: **Das Herz Jesu-Gebetsapostolat. P —·60.**

Példatárak:

Fattinger: Der Katechet erzählt! I. Band. P 9·60.

Fattinger: Der Katechet erzählt! II. Band. P 12·—.

Fattinger: Der Katechet erzählt! **III. Band. Újdonság!** P 13·—.

Új német könyvek:

P. Meyer: **Lebendige Seelsorge.** Korunk vallásos eszméinek útmutatása. Papok számára alkalmas. P 7·80 helyett **P 5·98.**
Heimweh nach Gott. Egy kongreganista naplója. P 6·60 helyett **P 5·06.**
M. Nielen: **Gebet und Gottes Dienst im neuen Testament.** Bibliai tanulmány. P 13·50 helyett **P 10·35.**
Soiron: **Das Geheimnis des Gebetes.** P 4·80 helyett **P 3·68.**
Hessen: **Wertphilosophie.** P 7·20 helyett **P 5·52.**
Weis: **Brot des Lebens.** Kis zsebalakú imakönyv, mely elsőáldozási előkészületeket és hálaimákat tartalmaz. P 2·70 helyett **P 2·07.**
Acken S. J.: **Grundriss der christl. Aszese.** III. Band: Der Ordensstand und der Ordensberuf. 30 fillér helyett **P —·23.**
IV. Band: Die geist. Lesung, das Gebet und die Betrachtung. 40 fillér helyett **P —·35.**
Brecht: **Leiden ist Gnade.** Gondolatok a szenvedés értelméről. 68 fillér helyett **P —·52.**
Soiron: **Die Predigt heute.** P 2·70 helyett **P 2·07.**
Brinkrine: **Die heil. Messe.** II javított és bővített kiadás. P 6·75 helyett **P 5·18.**
Faustmann: **In Gottes Tempel.** Kempfs. Handbuch der Liturgik. P 4·35 helyett **P 3·34.**
Edm. Kalt: **Biblisches Reallexikon.** II. javított kiadás. I. rész. P 15·— helyett **P 11·50.**

Német szentmise-prédikációk és prédikáció-anyag:

Parsch: **Messpredigten.** 7 prédikáció **P 1·70.**
Mäder: **Zurück zur Messe.** 20 prédikáció **P 3·—.**
Wiesner: **Geht hin ihr seid gesendet.** P 3·— helyett **P 2·30.**
Hofbauer: **Die hl. Messfeier nach dem Liturgischen Recht.** P 2·25 helyett **P 1·73.**
Minichthaler: **Messe und Leben.** Katechetische Behandlung des heiligen Messopfers. **P 5·50.**
Dr. Klug: **Am Opferaltar Christi.** Dogmatisch-liturgisch-Aszetische Einführung des Messopfers. P 3.38 helyett **P 2·60.**
Brinktrine: **Die heilige Messe.** 2. Auflage. P 6·75 helyett **P 5·18.**

Német oltáriszentséges beszédanyag:

Mäder: **Feuer vom Himmel.** P —·90.
Scheller: **Vom Opfer Christi.** Mysterien der hl. Messe. P 2·10 helyett **P 1·61.**
Des hl Thomas von Aquin: **Drei goldene Büchlein** über das Allerheiligste. P 6·45 helyett **P 4·95.**
W. Faber: **Das heiligste Altarsakrament.** P 2·85 helyett **P 2·20.**
Polz: **Pange Lingua!** Predigten. I. kötet **P 6·60,** II. kötet **P 7·80,** III. kötet **P 7·20.**
Rüger: **Brot vom Himmel.** P 6·— helyett **P 4·45.**
Guerra—Schlegel: **Eucharistische Erwägungen.** P 3·30 helyett **P 2·53.**
K. Fey: **Pange lingua.** Leszállított ára **P 1·80.**

EUCHARISZTIKUS SZENTÉVI JELVÉNYEK:

Bronzszínű, kétpengős alakú **30 fillér**
Bronzszínű kisalakú . . . **30 fillér**
Világoskék email kivitel, kisalakú **P 1·—**

Kapható tűvel ellátott és gomblyukbavaló is.

Tömeges vételnél kedvezmény!

BIRÓ XAV. FERENC S. J.:

Jézus Szíve és a kommunizmus

Korunk legnagyobb sebéről és gyógyításának biztos és egyedüli módjáról értekezik a pápai enciklikák nyomán meggyőző erővel, lebilincselően érdekes okfejtéssel. Terjesztése apostolkodás!

Nagyon szép címlappal ára P —·60.

Eucharisztikus szentképek

Az Eucharisztia mélységes misztériumát, áldásos hatásait, az eucharisztikus szentév jelmondatát remek elgondolású képekben örökítik meg újonnan készült, művészi szentképeink. Fotográfiai úton előállított

szentképek	à **14**	**fillér**
levelezőlapok	**20**	„
levelezőlapok kézifestéssel színezve . .	**50**	„
könyvjelzőkön selyemzsinórral . . .	**20**	„

Több vételnél kedvezmény!

TÖLTŐTOLLAK:

Elsőrendű gyártmányok.

Reklám aranytollal	3·60 P.
Turul aranytollal	4·50 „
New York aranytollal	5·— „
New York aranytollal	8·— „

MATADOR

új márkás garantált aranytollal a toll minősége szerint **8·50, 9·50, 13·50, 16·—, 18·—, 20·— pengős árban.**

CASTELL A W FABER

Legfínomabb örökös töltőtoll ára 33·— P.

Magyar szentek új képei!

Szt. István, Szt. Imre, Szt. Gellért, Szt. László, Szt. Erzsébet, boldog Margit áhítatot keltő szép képei, művészi fényképekben kaphatók fekete, barna és színes kidolgozásban.

Szentképalakban darabja	**14 fillér.**
Levelezőlapban „	**20 fillér.**
Levelezőlapban „ kéziszínezéssel . .	**50 fillér.**
Könyvjelzőkben zsinorral darabja . . .	**20 fillér.**

Faliképben:

barna színben	25×53 cm méretben . . .	1·50 P
„ „	36×50 cm méretben . . .	5·— P
„ „	45×60 cm méretben . . .	12·— P
„ „	60×85 cm méretben . . .	16·— P
kéziszínezéssel	25×33 cm méretben . . .	2·— P
„ „	36×50 cm méretben . . .	6·— P
„ „	45×60 cm méretben . . .	12·— P
„ „	60×85 cm méretben . . .	16·— P

Több vételnél kedvezmény.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésben, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1937. november 1. IV. évf. 3. szám.

Utink

a lelkiélet havi folyóirata

a tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: Az Eucharisztia és a holttest. — Müller Lajos S. J.: „Szánjatok meg, legalább ti, barátaim!" — Nagy Töhötöm S. J.: Találkozás Istennel. — Dondszy Sz. Ernő S. J.: Ki erősebb? — Dr. Tóth Tihamér: Akik nem tudnak imádkozni. — Dr. Schmiedt Béla: Novemberi tanulságok. — Biró Xav. Ferenc S. J.: Isten terve az Eucharisztikus Világkongresszusokkal. — Raoul Plus S. J.: Mit ad az Eucharisztia a léleknek? — Pintér József: A lélek köszörűköve. — Petruch Antal S. J.: Az Eucharisztia az őskeresztényeknél. — Róth Antal S. J.: Felszedett terhünk. — Dr. Zsigovits Béla: Néhány vonás a japán keresztények életéből. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Öreg, reszketőshangú dalmáciai plébános beszélt lelkipásztori tapasztalatairól egy papi társaságban, vagy negyedszázad előtt: „Többszáz halálnál imádkoztam én már a haldoklók könyörgéseit, — mondotta — mert a mi vidékünkön alig hal meg valaki, hogy végső perceihez oda ne hívják a papot. Bizony, néha félnapig is ott ültem és néztem a test küzdelmét, viaskodását. Engem azonban inkább a lélek érdekelt. Bizony, nem egy lelkitusát is láttam. Olyant, ahol a Gonosz még az utolsó órában sem adta föl a harcot, hanem újra és újra támadott. Ilyenkor örültem, mert ebből megbizonyosodtam, hogy a lélek az Isten útján van. Máskép miért küzdött volna vele a Sátán? Ámde azt is megmondhatom, hogy azok, akik már életükben is megszokták a harcot a test és világ és ördög ellen, itt is az öntudat elvesztéséig küzdöttek. A dicsőség koronája ilyen harcosok számára tétetett el.“

Azon az úton járunk valamennyien, amelynek utolsó földi lépése a halál lesz. Talán csendesen sápad majd le arcunkról az élet színe; talán görcsösen vergődni fognak tagjaink. Talán az agónia mozdulatlansága simán változik át a halál ernyedtséggel kezdődő merevségévé; talán őrjítő kinok torzítják el külsőnket. Az Úr irgalma jóságosan áthatolhatlan fátyolt szőtt végünk külsőségei elé. Ámde nem zárta ki azt a reményt, hogy küzdhetünk a Sátánnal és győzhetünk! Ehhez a küzdelemhez azonban lelki készség és az Isten kegyelme kell, mert máskép csak a magunk gyengesége áll rendelkezésünkre.

Az Utunk *folyóirat a lelkek erejének izmosító tudományát: az aszkétikát műveli; minden mást — dogmatikát és történelmet, régiségtant és liturgiát, szentirástudományt és tapasztalati előadásokat, pedagógiát és lélektant — ennek szolgálatába állít be. Teszi ezt azért, mert nem csupán ismeretek elvezetes közlése a célja, hanem Olvasói lelkének, a kegyelem útján való szolgálatuknak előmozdítása. Most is, amikor e szentévben az Eucharisztiát központba állítja, nem szépen kifejezett igazságokat akar csillogtatni, hanem a megértő méltánylás kiváltása után a szeretetet és hasznothozó vágyat akarja fölkelteni. Örömünk munkánk szaporodtával is nőne, ha az a boldogság érne bennünket, hogy előfizetőink egyben apostolaink is lennének. Ha nem miattunk, hanem azért, hogy e lélekerősítés és küzdelemre nevelés másoknak is része legyen — sok-sok előfizetőt szereznének lapunknak!*

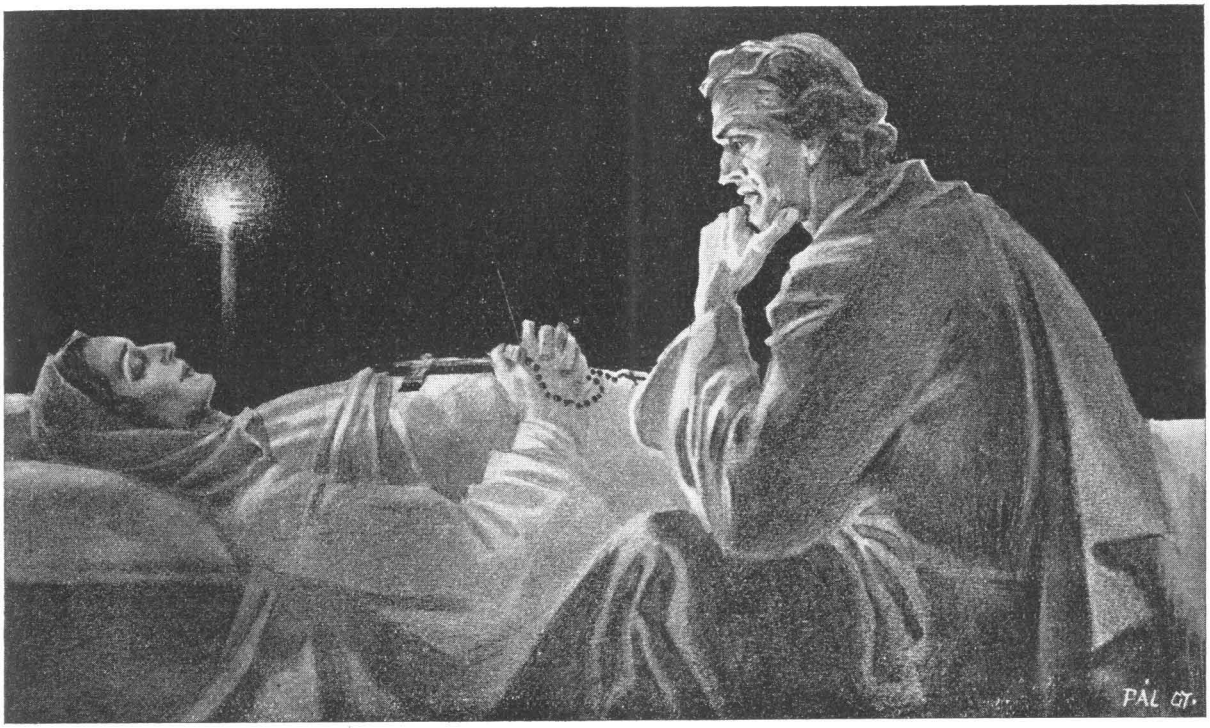

Az Eucharisztia és a holttest

Irta: dr. Czapik Gyula

Vajjon miért bánik olyan kegyelettel az Egyház az emberi holttesttel?

Talán azért, mert a léleknek földi hüvelye és rakoncátlankodó eszköze volt? Azért, mert az ember érzésvilága az apai házat megbecsüli és ugyanígy tiszteli azt a hajlékot is, ahol az Istenből pattant szikra: a lélek élt?

Talán azért, mert megdöbbentőbb észretérítő és meggyőzőbb érzékeltető alig akad a szederjes ajkaknál, melyek közül már nem ingerlő gyöngysorként villognak a fogak? Mert riasztó bizonyítéka a megüvegesedett szem a lélek különválásának, éltető, fényesítő ereje távoztának? Mert a hulla eszméltet reá a legmeggyőzőbben, hogy milyen nagy érték az istenalkotta és istentartotta élet?

Talán azért, mert a szóbeli argumentálás századrészét sem tudja kiváltani annak a hatásnak, amelyre egy holttest a maga csendes merevségében képes? Mert a sárga szín odasúgja az élet pirosságának, a kénytelen mozdulatlanság a ficánkoló és Isten útjáról lesiklani hajlandó élénkségnek: „voltam, mint te és leszesz, mint én!"?

Talán azért, mert a hullaviasz alatt deformálódott vonások a legszemléltetőbb érvei a mulandóságnak? Hogy Borgia szent Ferencekké váljanak hatásukra a csillogás és szépség udvaroncai?

Talán azért, mert a hullahidegség a legjobb lehűtője a vér forró bűnvágyának? Hogy észretérve szentté magasuljanak a Cortonai Margit-ok?

Ezek mind és mind illő okok, hogy valamelyes értéknek és hasznos oktatónak tekintsük a holttesteket, de arra a nagy kegyeletre, amelyet az Egyház a hívek lélektől elhagyott porhüvelyével szemben parancsol, még nem nyujtanak kielégítő indokolást.

Az emberi holttestben magában is kell még valami oknak rejtőznie.

*

Az Egyház a holttest multját és a holttest jövőjét is nézi, nemcsak a jelenlegi hatását.

A multja: hogy Krisztus testével ölelkezett.

A jövője, hogy Krisztus dicsőségének részese lesz.

*

Az ember teste, élete erkölcsi értékének egyik kialakítója volt. Fáradt a munkában, égett a vágytól, szomjúhozott egy csöpp élvezet után. Az akarat hajtotta oda, ahova nem szívesen ment; a kemény parancs lefogta a vére forrását; az égi reménység szomjan hagyatta a tiltott ital egyetlen cseppjéért feszülő epekedését. Sokról le kellett mondania annak a testnek, akinek feje fölé a földi szemek számára

láthatatlan erénykoszorút tartanak az angyalok. Az önmegtagadás kemény gyeplőjétől fékentartott valami volt az erényes ember teste, amíg élt.

De hogyan iparkodtak annak az erényes ember testének tagjai a jónak szolgálatában is és nemcsak a rossznak legyőzésében! Milyen gyorsan vert az a szív, ha az Isten szeretete megihlette?! Milyen sóvárogva néztek az égre a szemek, amikor a boldogság vágya intett fölülről nekik?! Hogyan roggyantak a földre a térdek, amikor a Végtelen gondolata ráeszméltette gazdájukat semmiségére? Hogy pirult el szégyenében az arc, amikor a bűnbánat odahajtotta a vért!? Hogyan kulcsolódtak imára a kezek, amikor ráeszméltek, hogy csak Isten kegyelme az egyetlen igazán sóvárogható érték!?

A rossz legyőzésében, a jó megvalósításában a lélek vezeti a harcot, — ez igaz. Ámde az is tagadhatatlan, hogy ebben a harcban a szegény test is résztvesz! Nemcsak csábít, de szenved is. Nemcsak visszatart, de sarkal is! Ezért a jóért megbecsülést érdemel.

Ámde a megbecsülés, még nem kegyelet!

A kegyelet leginkább a Krisztus Teste, az Eucharisztia miatt illeti meg a holttestet.

*

Az eucharisztiás jelenlét fenséges isteni titok. Az ész hódolattal kénytelen belátni, hogy a dolog tény, de a hogyan-t a hívő elme tapogatódzásán túl *nem vagyunk képesek földeríteni.*

Ilyen tapogatódzó találgatás az is, hogy miként hat az Oltáriszentség az emberi testre? Hogy hat reá, azt az Egyház tanítja. A miként-et a hittudósok találgatják.

Amikor a szentáldozásban magunkhoz vesszük az Eucharisztiát, kétségtelen, hogy testünkbe is befogadjuk. Az isteni kegyelem egyesül a lelkünkkel, át és átjárja, a természetfölötti hatásokkal alakítja azt. De letagadhatatlan, hogy amíg a kenyér színei szét nem bomlanak, az igazi és valóságos Krisztus hajlékot vesz testünkben. Hogy nagyon is tökéletlen, de mégis valamelyes hasonlattal éljünk, azt mondhatjuk, hogy amint a magzat szíve ott dobog az édesanya szíve alatt, amint teste testében él és anyává teszi az anyát, — úgy a Krisztus teste is ott él a szentáldozás utáni pillanatokban a mi testünkben.

Az eucharisztikus jelenlét addig tart, amíg a kenyér színei a kenyér színei maradnak és föl nem bomlanak. A kémiai átalakulás után vége a Krisztus valóságos ottartózkodásának. A kenyér elemekre bomló színei aztán felszívódnak és átalakulnak az áldozó testének részeivé. Amint azonban az anyától senki sem vitathatja el, hogy együttélt magzatával, mielőtt ez a világra nem távozott belőle, éppúgy az áldozótól sem lehet elvitatni azt a tényt, hogy testében hordozta a Krisztus élő, isteni és emberi megdicsőült Testét!

Az emberi kegyelet emléktáblával szokta megjelölni a házat, ahol valamikor egy kiválóság lakott, — emléktáblával kellene éppígy megjelölni minden hívőt, aki egyetlenegyszer is áldozott.

A *régi várak romjai előtt megilletődve szoktunk* megállani, mert híres-neves emberek hajlékai voltak valaha; a katolikus hívő testének romjára, a holttestére is kegyelettel kell néznünk, mert a királyok Királya: a Jézus lakóhelye volt.

*

Az emberi testnek nemcsak multja, hanem jövője is van!

Ez a jövő: a föltámadás.

Az Úr mindenhatósága, de főképp igazságossága minden élőnek testét föltámasztja egykoron. A pogányét és zsidóét, az eretnekét és szentét — kivétel nélkül. Minden holttestre azzal a szent borzadállyal kell tehát néznünk, hogy még egyszer élni fog!

Ezen alapigazság birtokában értetlenül olvassuk Jézus szavait Szent János evangéliumában: „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök *élete vagyon; és én föltámasztom őt az* utolsó napon!" (Ján. 6, 55.)

Hogyan értsük ezt? Jézus külön jutalmul ígéri a föltámadást azoknak, akik szent testével élnek? Hiszen mindenkit kivétel nélkül föltámaszt az utolsó napon, mert a teljes igazságosság kiosztása megköveteli ezt! A szentáldozás jutalmául ígéri, amit szentáldozás nélkül is megad?

Olyan érthető és világos pedig ez!

A föltámadás általában véve nem kegy és magában nem jutalom. Előfeltétele annak, hogy az Isten igazságos bíró lehessen és mindennek érdeme szerint fizethessen: a testnek is; és mindenkinek fülehallatára ítélhessen, a testi fülek hallatára is.

Ámde ugyanezen tények több okból is létrejöhetnek. Az emberek összessége azért támad föl, hogy testük is elvegye jutalmát és büntetését; azok a szentáldozók pedig, akik a kegyelem állapotában haltak meg, azért is, mert a Krisztus misztikus testének különös módon részei. A szentáldozásban egyesült testükkel is az Úr. Jézus föltámadásának erkölcsi oka megváltói érdemeinek jutalma volt és a föltámadáskor ezt a jutalmat mintegy kiterjeszti végtelen bőkezűséggel azokra is, akik szent Testének vétele által egyesültek vele.

Minden test föltámad, hogy igazság tétessék; a kegyelemben kimúlt szentáldozók testei azonban azért is föltámadnak, mert Krisztus föltámadott és ők az ő föltámadott testének misztikus részei.

*

Méltán és fokozott mértékben a kegyelet tárgyai tehát azok a holttestek, amelyekben életükben lakást vesz az Eucharisztia.

És az élő testek?

Ezeknek össze kell borzadniok annak gondolatára, hogy a testet, amellyel annyiszor egyesült a Krisztus, csak egyetlenegyszer is a bűn fertőjében mártották meg. De nem szabad kétségbeesniök, mert az a Jézus, aki hozzájuk ereszkedett le az Oltáriszentségben, irgalmának vérétől áztatott keresztjét égbevivő lépcsőül lenyujtja a bűnbánóknak.

„Szánjatok meg, legalább ti, barátaim!" (Jób. 19, 21.)

Írta: Müller Lajos S. J.

Mindenszentek estéjén, a Halottak napjának vigiliáján, ki az közülünk, aki könnyfátyolos szemmel nem rebesgeti azok nevét, akiket már elvesztett, akiket szívéről a Gondviselés már leszakított. Ezeknek száma évről-évre szinte ijesztően szaporodik. Idősebb korunkban már olyanok vagyunk, mint a tölgy, amely hajdan egész erdő közepében állott, most már egyedül árváskodik a fiatalabb ültetvények, hajtások közt. Már szinte nem is a mi világunk az, amelyikben élünk.

És az ember ezt a sok válást megérzi, megszenvedi. Hiszen a szegény szív nem olyan mint a ruha, amelyet kifordítunk és megint mintha új volna. Különösen Halottak napján nehezedik szívünkre, lelkünkre a válás és a múlás gondolata. A jó Isten nem is veszi ezt tőlünk zokon. Csak azt kívánja, hogy gyászunkat, fájdalmunkat a hit, remény és szeretet enyhítő derűje ragyogja be, aminek jelképe a szeretteink sírján kigyujtott világosság, az azokra szórt virág. Mert nekünk, keresztényeknek, — mint Szent Pál szépen mondja — „nem szabad úgy bánkódnunk, mint a pogányoknak, akiknek nincs *reményük*". (I Tessz. 4, 12.) A hitben gyökerező keresztény remény több szempontból is nyujt nekünk szolid vigasztalást. Először is biztat bennünket a *viszontlátással*, ami kimúlásunk után, ha szentül éltünk, az égben nyomban megkezdődhetik. Aztán a keresztény reményünk tárgya a *dicsőséges feltámadás*, amikor emberi lényünk másik felét, a testet is visszakapjuk, éspedig kifényesítve, ragyogón, dicsőségesen, szellemies állapotban, hogy így Jézus győzelme a halál felett bennünk is teljes legyen. De még többet is ad nekünk a keresztény remény. Biztosít minket, hogy *szeretteinket még egyelőre sem szakítá el tőlünk a halál annyira*, hogy kezünk nem tudna utánuk nyúlni a másvilágra, s ne tudnók őket *segíteni, vigasztalni*, amennyiben még arra *rászorulnak*. És ez legtöbb esetben több, mint valószínű.

És itt ki kell emelnünk, hogy a katolikus hit s pedig *ez, egyedül ez* felel meg százszázalékig szívünk és eszünk igényeinek és követelményeinek.

Ha ugyanis a saját életünket és mások életét, még a jámborokét is, megfigyeljük, valahogyan átérezzük, hogy az Istennek kinyilatkoztatott szava, amely szerint semmi fertőzött nem mehet be a mennyek országába (Jel. K. 21, 27.), nagy probléma elé állít bennünket. Szinte szeretnők valamennyien megkérdezni az Üdvözítőtől: „Igy hát ki üdvözülhet? Jézus meg rájuk tekintvén, mondá nekik: Embereknél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges." (Mt. 19, 25. 26.)

Ezt a lehetetlenséget sokakra nézve Isten jósága és irgalma a tisztítóhely megalkotásával oldotta meg. Legtöbben érezzük, hogy mi nem vagyunk oly jók, hogy egyenesen az égbe menjünk, de talán nem is vagyunk oly rosszak, hogy örökre elvettessünk. Ugyanezt tapasztaljuk embertársaink legjavánál is. Másrészt a szívünk ösztönszerűleg is diktálja, hogy a koporsónál s a sírok felett ne álljunk blazírt lélekkel és néma ajakkal, hanem összekulcsolt kezekkel, alázatosan és bizalommal imádkozzunk.

Az ószövetségi zsidó is imádkozott és áldozatot mutatott be elhúnytjaiért. Platón, a görög bölcs, világosan beszél, akárcsak egy Szentatya a tisztítóhelyről, sőt maga a Korán is tanítja annak létét.

Luther ebben is ellentétbe helyezkedett az emberi természet és a szív törvényeivel. Elvetette a tisztítótűz tanát, mint amelyet az ő összetákolt rendszerébe csakugyan, következetesen be sem állíthatott. Hiszen ha nincs szabadakarat, ha nincs igazi bűn, nincs szenny, mint ő tanítja, akkor *mi is tisztuljon?*

Miért is azt állítja: „A tisztítóhely s minden, ami annak tiszteletéhez tartozik, tisztán az ördög álarca."

Kálvin még cinikusabban beszél: „Nemcsak szavakkal, hanem torkunk szakadtából kell kiabálnunk, hogy a tisztítóhely a sátánnak átkos találmánya, amely Krisztus keresztjét hiábavalóvá teszi és Isten irgalmát elviselhetetlen rágalommal illeti, hitünket megrendíti és megsemmisíti."

A két „próféta" tanítása azonban még követőiknél sem talál általános hitelre. A protestánsok túlnyomó része is azért csak imádkozik elhúnytjáért a koporsónál, aminek, ha nincs tisztítóhely, semmi értelme sem volna. Meg aztán őket is megragadja valahogyan a Halottak napjának ihlete, poézise. Pásztoraik minden tiltakozása ellenére velünk látogatják Halottak napján a temetőt, díszítik sírjaikat és imádkoznak elköltözött szeretteikért. Sokat beszélgettem egy öreg protestáns gróffal. A vén diplomata, a katolikusoktól irígyelte a tisztítóhely tanát. Sőt személyesen ismerek protestáns lelkészt, aki elhúnyt édesanyjáért a katolikusoknál Requiemet mondatott. Hiába! az igazság mint az élőforrás, előbb vagy utóbb előtör, keresi és megtalálja a maga medrét.

A 16. század reformátoraival szemben a trienti szent zsinat újból és talán utoljára leszögezte a kezdettől mindig vallott és gyakorlott tant, amely szerint:

„A Szentlélektől oktatott katolikus Egyház, a Szentírás, a Szentatyák hagyománya, stb., alapján tanítja, hogy van purgatórium, és hogy az ott letartóztatott lelkeken a hívek közbenjárása, legfőképen azonban a szentmiseáldozat segíthet."

Aztán a szent zsinat a püspökök szívére köti, hogy ezt a józan, igaz tant buzgón hirdettessék és a hívek tudatából, gyakorlatából kihalni ne engedjék. De viszont arra is ügyeljenek, nehogy a szónokok a prédikálás módjával s mindenféle körmönfont és bizonytalan dolgok előadásával az épületesség ellen ne vétsenek. (Sess. XXV.; Denz 983.)

Mennyire meglátszik ezen, valamint az egyéb zsinati határozatokon az, amit már az első zsinaton, Jeruzsálemben, az apostolok hirdetnek: „Úgy tetszett a *Szentléleknek* és nekünk." (Ap. Csel. 15, 28.)

A józan ész, szív, a kinyilatkoztatás és a hivatalos, tévmentes Egyház tehát egybehangzóan hirdeti, hogy elhúnytjainkon segíthetünk és sürgeti, hogy azt meg is tegyük.

A keresztény katolikus kedély azonban valahogyan többet is kíván, mint amire őt a dogma kioktatja. Erről az annyira igényelt pótlékról a Gondviselés a keresztény misztika által gondoskodik. A privát re-

velációk a tisztítóhelyről az Egyház életét szinte folyton nyomon követik. A közép- és újkor szentjeinél a tisztuló lelkekkel való érintkezés csaknem állandó jelenség.

Genuai szent Katalin, Pazzi szent Magdolna és Szent Teréz élete erre nézve kézzelfogható tanúságot nyujt.

Alig beszél azonban bővebben, kiadósabban s szebben valaki a tisztítóhelyről, mint a szentéletű *Emmerich Katalin* (1774—1824). Látomásának történelmi hitelességéről nem mi vagyunk hivatottak dönteni. Annyi bizonyos, hogy a katolikus tannal ellentétbe soha nem jönnek, a fantáziának is bő és művészi anyagot adnak és így az elmélkedésre nagyon üdvösen felhasználhatók.

Emmerich, akit a purgatórium nagy misztikájának nevezhetnénk, ezekkel a mély gondolatokkal telített s ugyancsak megszívlelendő szavakkal beszéli el a tisztítóhelyre vonatkozó élményeit.

„Mindaz, amit az ember csak gondol, beszél, tesz, valami eleven dolog, tovább él, hat, dolgozik jó, vagy rossz irányban.

Aki rosszat tett, annak nagyon kell sietni, hogy bánat, bűnvallomás által a szentgyónásban azt kiengesztelje, mert különben ennek a rossznak kifejlődését, következményeit csak nagy nehezen, vagy éppen nem tudja megakadályozni. Azt megmutatták nekem, *hogy a meg nem vezekelt, ki nem engesztelt bűnadósságnak* mindig kiszámithatatlan hátrányai vannak...

A temetőt járva egyes sírok felett a világosságnak, túláradó áldásnak és üdvösségnek megsejtése vett rajtam erőt, más síroknál pedig a szegénységnek és nélkülözésnek érzete, éspedig különböző fokban...

Úgy éreztem, hogy némely sírnál ima-, böjt- és alamizsnasegélyt kérnek tőlem. Ismét más síroknál ijedelem és iszonyat fogott el. Mikor éjjente az ily sírok felett a temetőben imádkoztam, valami még az éjtszakánál is sötétebbnek érzete támadt bennem. Mint mikor a fekete posztón lyukat ütnek, sötétebb ez még a *sötétnél is*. Mintha csak a mélységekből fekete gáz vagy pára szállott volna fel, amely iszonyattal töltött el. És ha ellenállhatatlan vágy szállott meg, hogy itt is segítsek, még ebbe a komor sötétbe is lehatoljak, mintha csak valami elutasított volna felajánlott segélyemmel együtt. Ilyenkor aztán elevenen áthatott engem az isteni igazságosság tudata, amely mint angyal, visszavezetett eme síroknak borzalmaiból.

Más sírokon megint sötétebb, vagy világosabb árnyoszlopot láttam. Ismét másokon meg semmit sem vettem észre. És ez szomorított el engem leginkább. Az a tudat ébredt ilyenkor bennem, hogy a többé-kevésbbé fényeskedő oszlop az illető lelkeknek a segélyre való több-kisebb igényét és szükségletét jelképezi. Ahol pedig semmi jel sem mutatkozott, ebből arra következtettem, hogy az illető lelkek legtávolabb, szinte minden segély nélkül vannak s csak messziről, lazán kapcsolódtak be az Egyház eleven testébe.

Ha aztán a sírokra borulva imádkoztam, gyakran nehézkes, tompa hang jajdult fel hozzám a mélységből: „Segits ki innen engem!" Elhagyatott, minden segitséget, támaszt, pártfogót nélkülöző ember szorongását éreztem ki ebből a hangból. Amikor pedig az ilyen elhagyatott, elfeledett lelkekért mind buzgóbban és kitartóbban imádkoztam, ezekből a sírokból is előbb szürke, de mindinkább megvilágosodó oszlopot láttam kikelni. A folytatólagos imasegély eszközölte ezt. A többé-kevésbbé világosodó oszlopos sírokban nyugovókról megtudtam, hogy ezeket itt a földön nem egészen felejtették el, s nem annyira lekötöttek, hogy a hátramaradottaknak magukról valami jelt ne adhassanak. Segélyt kérnek és kapnak tőlük, és így haladóban vannak a világosság felé. Olyanok ezek az én szememben, mint a rabok, akik kiálthatnak, kinyujthatják kezüket, segítséget kérhetnek és nyerhetnek. Mennyi, de mennyi lelket láttam a tisztítóhelyről az égbe szállani! Milyen végtelenül örvendeztek ezek és *mennyire hálálkodtak!...*"

Ez a drámai, eleven leírás, még ha a fantáziának volna is csupán szülötte, mily közel hozza lelkünkhöz azt a hitigazságot, hogy a tisztuló lelkek odaát szenvednek, a szentek egyessége által velünk azonban kapcsolatban maradnak, s így segíthetjük azokat, hogy ez a kapcsolódás az élők világával szorosabb vagy lazább lehet (habár teljesen meg nem szakad soha), ezt már Szent Tamás is elismeri, amikor a Purgatórium helyéről értekezik. Némely lelkek szerinte külön kijelölt helyen bűnhödnek (talán ott, ahol vétkeztek?), ami az élők felvilágosítására, másrészt a holtak előnyére van. Így t. i. az élők az elhúnytak szenvedéseiről tudomást szereznek s könyörögve értük, segíthetnek rajtuk. „A holtaknak itt-ott történő jelentkezése talán különböző *érzékelhető jelek*, vagy álomképek által tehát éppen nem tartozik a babonák világába. És csakugyan, a hívek sokszor hivatkoznak ebben saját tapasztalatukra s érdekes, emberileg hihető eseteket beszélnek el. Az okát pedig, miért vannak egyesek az elhúnytak közül hozzánk közelebb, mások meg távolabb, miért lehet egyeseken könnyebben, másokon pedig nehezebben segíteni, már *Szent Ágoston* megadja. Gondolatát az egyházi liturgia is magáévá tette.

Ágoston először is biztosít bennünket, hogy a halottaknak nyujtott segítség hasznos. Ezt azzal bizonyítja, hogy az Egyház *(már az ő korában, a negyedik században!)* értük naponkint imádkozik.

Hogy pedig miként gondolja *Szent Ágoston* ezt a segélyt, elárulják szavai, amelyekkel édesanyja haláláról megemlékezik.

Szent Monika, Ágoston édesanyja, ugyanis elhúnyta előtt nyomatékkal kérte, hogy érte a szentmisét mutassák be. *Ágoston* erről csakugyan a halál bekövetkezte után azonnal gondoskodott is, és intézkedett, hogy anyjáért „a mi váltságdíjunk áldozatát" bemutassák. Ő pedig édesanyjáért így imádkozik:

„Hallgass meg, Uram, a mi sebeink (bűneink) Meggyógyítója által, aki értünk a kereszten függött s most értünk a te jobbodon könyörög. Tudom, hogy ő (édesanyám) *életében irgalmasságot gyakorolt*, s *szívből* megbocsátott azoknak, akik neki tartoztak (akik megbántották). Engedd el most Te is neki adósságát!

Engedd el neki, amit hosszú évek során, az üdvösség fürdője óta (a szent keresztségtől fogva) bűnadósságot magára vett. Bocsáss meg neki, Uram! Bocsáss meg neki! könyörgök hozzád. Ne szállj vele ítéletbe!"

A legjobb segély, amit a fiú édesanyja után küldhetett, az érte felajánlott *szentmise*, a világmegváltásnak ez a folytatása. Ez a leghatalmasabb segélyeszköz, amelyet Isten kezünkbe adott. De ehhez csatlakozzék a személyes ima.

Az *alap*, amire Ágoston a reményét építi, Istennek *irgalma*. A feltétel pedig, amely mellett az a nyujtott segély a holtakra hathatós az, ha *ők is életükben irgalmasságot gyakoroltak*.

Ágoston édesanyjában megtalált mindent, ami az érte való közbenjárást eredményessé teheti. A nagy

egyháztudós tehát hiszi és vallja, *hogy az embernek már itt a földön, az életben kell megérdemelnie, hogy holta után az érte végzett elégtétel foganatos legyen.*

Szent Ágostonnak ez a véleménye, gondolata azóta folyton ébrenmaradt. A skolasztikusok a középkorban állandóan fenntartják és ápolják. A halottaknapi szent zsolozsma, amelyet újabb időben szervezett bele az Egyház liturgiájába, ugyancsak felhasználja Szent Ágostonnak „A holtakra fordított gond" című művéből azt a részt, amely ezt a gondolatot fejtegeti:

„Mikor a hívek szeretteikről megemlékeznek és könyörögnek, kétségkívül használ azoknak, *akik mig éltek, megérdemlették, hogy ez nekik használjon.*"

A bűnbocsánat ugyanis az isteni irgalom műve, de ezt az irgalmat a felebarát, főleg a megholtak iránt tanúsított irgalommal kell eleve megérdemelnünk. Így találkoznak *Emmerich Katalin* jelképes látomásai valóban az Egyház ős, eredeti tanításával.

Amikor tehát a megholtakért, főleg novemberben, az ő hónapjukban, buzgólkodunk, voltaképen úgy a felebaráti szeretetnek, mint a helyes önszeretetnek teszünk szolgálatot. Ez a kettős szeretet itt ölelkezik. Segítek, hogy segítve legyen egykor rajtam. Ámde mit tehetünk értük?

Adják meg erre a feleletet ugyancsak *Emmerich Katalinnak* szép szavai: „Ó! a szegény lelkek mily sokat kénytelenek szenvedni egykori hanyagságaik s *kényelmes jámborságuk miatt*, s azért, mert hiányos volt a buzgóságuk Isten dicsőségéért és felebarátjaik üdvéért. Hogy lehetne tehát rajtuk inkább segíteni, mint, ha *éppen azokat az erénygyakorlatokat* ajánljuk fel értük, amelyekben életük folyamán oly hanyagok voltak. És ők mennyire epednek erre! Ők nem segíthetnek magukon, de azt jól tudják, hogy az előkben nincs jó gondolat, komoly óhajtás érdekükben, amely reájuk nem hatna. S mégis mily kevesen törődnek velük! Ha valaki értük imádkozik, szenved, alamizsnát ad, nyomban az ő javukra válik. A pap, aki értük a zsolozsmáját áhítattal végzi, hogy azzal az ő imamulasztásaikat jóvátegye, hihetetlen vigaszukra van. A papi áldás ereje áthat, behat a tisztítótűzig és mint mennyei harmat üdíti azokat a lelkeket, amelyeknek szánva, küldve volt. Ilyenkor ők oly vidámak, boldogok, mintha az eltikkadtnak pohár vizet nyujtanak. Aki ezt úgy látná, ahogy én, bizony segítene erejéhez mérten rajtuk."

Nem kell misztikusoknak lennünk, hogy azokból a túlvilági mélységekből, ahová a hit tud csak letekinteni és ahonnan csak a hit hallja meg a szót, hozzánk is eljusson a rádiogramm a túlvilági leadóállomásról: *„Szánjatok meg, szánjatok meg legalább ti, barátaim! mert az Úr keze érintett meg minket."* (Jób 19, 21.)

Ha fülem jól hall, nem is olyan idegen hangok ezek. Mintha ki is érezném azokból olyanoknak panaszszavát, akiket a földön annyira szerettem, akiknek annyival tartozom, mert életükben sokat szenvedtek és tettek értem.

Én, hála Istennek! tudok és akarok rajtuk segíteni. Mikor díszítem sírjukat, ahol *ők nincsenek*, egyben kinyujtom segítő kezemet oda, ahol *vannak*. Segítem őket a szeretet minden találékonyságával és áldozatkészségével. Megteszem már csak azért is, mert Jézus ajkáról tudom: „Boldogok az irgalmasok, mert majd önekik is irgalmaznak." (Mt. 5, 7.)

Találkozás Istennel

Irta: Nagy Töhötöm S. J.

Rövid két szó: találkozás Istennel... s a lelkiéletnek talán legmélyebb problémái szoronganak benne. Ez a két szó lehet vaskos tévedés, hiszen nem találkozhatunk Azzal, **„akiben élünk, mozgunk és vagyunk"**. Istennek nem lehet a közelébe jutni, hanem csak **Vele szorosan együtt létezni,** az Ő fenntartó tenyerén imbolygó lábakkal megállni. De lehet ezt a két szót úgyis érteni, hogy a mi lezárt szemünk, a mi elfordított tekintetünk találkozik végre az Istennel. Ilyen megfogalmazásban már örök emberi vágyat jelent, amely annyira örök és annyira emberi, hogy képesek voltunk bálványokat is faragni, csakhogy naponként „találkozhassunk" az Istennel. Ott lüktet ez a vágy imáinkban, ott csillog égre emelt szemünkben s benne van az ember ősi imádkozó mozdulatában is, amikor kitárt karokkal várunk egy nagy találkozóra. Találkozni az Istennel!

Hogy odaát találkozni fogunk, azt jól tudjuk, de mi itt, itt ezen a földön szeretnénk az Isten arcába tekinteni. Irígykedve gondolunk a szentekre, akiknek ez a nagy kitüntetés megadatott. Pedig legyünk róla meggyőződve, hogy mi is találkoztunk vagy találkozni fogunk ez életben az Istennel. Nem arról beszélek, hogy minden koldus mögött maga Krisztus áll, nem is arról, hogy az Eucharisztiában magával a személyes Istenemberrel találkozunk, hanem a lélek belső nagy találkozóiról szólok. Ezekben a jó Isten szinte valóságosan elénk áll s mintegy felhuzatja szent angyalaival a kegyelem zsilipeit s mi a természetfölötti fénytől elborítva egy pillanatra megsejtjük, hogy ki is az az Isten. A kegyelem gazdag percei ezek minden ember számára s a nagy megtérések éppúgy innen indulnak ki, mint ahogy a kárhozottak is ezekről a percekről számolnak majd el a legnehezebben. Érdemes tehát a kegyelemnek ezeket a váratlan ránktöréseit, ezeket az igazi találkozásokat az Istennel, kissé közelebbről megvizsgálnunk s öntudatosítanunk. Így legalább felismerjük majd az Úr látogatásának idejét s azt teljes mélységében a javunkra fordítjuk.

Tévedés volna azt hinni, hogy csak bizonyos fokú életszentség után kaphat bárki is az Istentől ilyen átütőerejű kegyelmi élményt. Nagy szent Teréz **„A tökéletesség útja"** c. művében ezeket írja: **„Vannak egyesek, teljesen tévútra került lelkek, akiket Isten csupán csak ezzel az eszközzel tud megmenteni. Mikor tehát Ő Szent Felsége ezt látja, nem akarja, hogy Ő rajta múljék a vesztük s ezért, habár bűn**

állapotában vannak és nem rendelkeznek erényekkel, szellemi édességet, örömöket és elérzékenyülést küld nekik. Ez aztán üdvös vágyakat gerjeszt bennük, sőt olykor még szemlélődésbe is meríti őket, bár ritka esetben és csak rövid időre... Én a magam részéről azt hiszem, hogy az Úristen sokakkal megteszi ezt a kísérletet." (XVI. fej.)

Tehát a következőkben nem misztikus élményekről lesz szó, bár naív lelkek ezt hamar annak ítélnék. Nem is rendkívüli természetfölötti kegyelmekről, hanem csak azokról a kissé nagyobbfokú rendes kegyelmekről, amelyekkel a jó Isten egyeseket megmenteni s másokat a tökéletességben továbbvinni szokott.

Sok fokozata lehet ennek a találkozásnak. Valamennyit azonban a szokatlan élénkség s a szinte magával ragadó élményszerűség jellemzi. A lélek csendesen üldögél a súlyos bűnökben, vagy pedig megelégedetten ténfereg a bocsánatos bűnök gazos szántóföldjén, amikor hirtelen valami megmagyarázhatatlan útálat és csömör fogja el. Üresnek, céltalannak látja az életét s a kegyelem mértéke szerint megvetést érez saját magával szemben. Csendes letargiaféle lepi meg és szinte érzi hitvány életének kellemetlen szagát. Hogyha ez az útálat a jobb élet utáni vágyba torkollik, ez biztos jele a jóságos Isten látogatásának.

Különösen a jobb élet utáni vágy a már tökéletesebb kegyelem. Ilyenkor a lélek szépnek, kívánatosnak látja azt, amitől előzőleg valósággal irtózott. Úgy érzi, hogy imádkoznia kell s az imája menni is fog, sőt majd örömére szolgál. Nagy bőjtöket szeretne tartani s a penitencia is úgy tűnik fel előtte, mint amitől szebb lesz a lelke, rugalmasabb egész lelkiélete. Ez a belátás, ha igazi kegyelem, hirtelen lepi meg valami egyszerű külső indításra. Nem is tart hosszan, de mint visszaemlékezés még sokáig ott vibrálhat a lélekben. Legjellemzőbb az egész élményben az, hogy a lelkiélet gyakorlatai oly napsugaras színben tűnnek fel, mint amelyekben igazi boldogság van elrejtve s a lélek épp ezt az elrejtett boldogságot fedezi fel valami csodálkozó meglepetéssel és élénkséggel. Eleinte szinte keresi, hogy mi is volt ez a nagy ujság az életében, mígnem hirtelen eszébe ötlik, hogy igen, a másvilág egy üzenetével találkozott, amelyben a boldogságnak és békének új és végtelen lehetőségei bukkantak eléje. Az ilyen stílusú kegyelmi indításokat sokszor felhasználja a jó Isten, de mint Szent Teréz is megjegyzi, az emberek nagyon sokszor visszautasítják: egész gondolatviláguk újból visszasüllyed a megszokott, lanyha hétköznapok világába s ez a kegyelem is csak mint vádló emlék marad meg a lelkükben. Az így visszautasított kegyelem hatása lesz, hogy a lélek, egyideig nem találja a nyugtát. Az az érzése önmagáról, hogy valami szent és nagyszerű dologtól mindig távolabb kerül. Még egyszer felvillan előtte az Isten-nélküli élet üres sivársága, egy-egy pillanatra félelmetesen egyedül és árvának érzi magát, s ha aztán ez sem emeli ki a bűnökből vagy a lanyhaságból, rosszabb lesz ez utóbbi állapota, mert a felelőssége nagyobb lett.

Vannak azonban az Istennek nagyobb kegyelmei is, amelyekkel elénk jön, hogy találkozhassunk Vele. Ezeket a kegyelmeket is elég gyakran osztogatja, hogy megmentsen bennünket az élet vagy a tökéletesség számára. Ilyenkor szinte Ő maga mutatkozik be előttünk. Pl. szórakozottan imádkozunk... s egyszercsak ez a fogalom, hogy „imádkozunk" messziről, mint valami apróbetűs felírás felénk fut s betűi mindig nagyobbak lesznek... már méteresek, már egész tekintetünket elfogják s hirtelen egyetlen gondolat lesz erőszakosan uralkodóvá rajtunk: az, hogy mi most **imádkozunk,** az Istennel beszélgetünk, nem a pápa Őszentségével, hanem az Istennel. Az Istennel, aki néz és lát bennünket, akinek vesékig ható tekintete épp most fúrja át bensőnket és szomorúan látja ott meg a tegnapi és mai hibáinkat. Lesütjük a szemünket, szeretnénk betakarózni úgy, hogy az Isten ne láthasson át rajtunk, mert éget a tekintete, mert tudjuk, hogy jóságos és szomorú szeme a mi bűneinket nézi. Ezt valahogy úgy a velejéig átlátjuk. És aztán lassan minden megint elcsendesedik. Csak az emléke marad meg s a mi lelkünk hullámzik még egyideig, mint vihar után a tenger. Az Istennel találkoztunk.

Máskor meg az esti imánkat végezzük... szórakozottan mint mindig. Testtartásunk hanyag és álmosan hadarunk valami Miatyánk-félét. De egyszercsak kezd reánk nehezedni a mindenütt jelenlevő Isten közelségének tudata. Az ima szövege mindjobban lelassul, szinte a lélekzetünk is eláll az imával együtt, testtartásunk tiszteletteljes lesz s mi valami feszült várakozásba meredve érezzük parányi kicsiségünket s mély érzelmektől aláfestve megsejtjük, hogy a végtelen, a hatalmas, az örök Isten mily nagy jóakarattal és szeretettel hordoz bennünket a tenyerén.

Ilyen és ehhez hasonló kegyelmi indításokkal ösztökél bennünket a jó Isten. Ezeket érdemen kívül, sőt sokszor bűnök ellenére is megadja. Így jöhet aztán létre az a különös, kettős lelkiállapot, amelyben sokszor találunk tökéletességre törekvő lelkeket, hogy t. i. meglehetősen súlyos bűnöket óriási kegyelmekkel és szinte rövid szemlélődő imával egyesítenek. Az ilyenek ezt sokszor azzal magyarázzák, hogy nem is volt az a bűnük olyan súlyos és komoly, mert, íme Isten vigasztalással lepi meg őket, pedig tudniok kellene, hogy Isten végtelen jóságában épp ezzel és most végzi velük az utolsó kísérletet. Erre csak egy lehet a válaszuk: megragadni Isten kinyujtott kezét. Szent Teréz a már idézett helyet így folytatja: „Ha az Úr egyszer így meglátogatott bennünket s mi közreműködtünk, akkor bizonyosra veszem, hogy Ő nem hagyja abba, hanem folyton újabb kegyelmeket adva, fölvezet bennünket a tökéletességnek nagyon magas fokára." Ezek a kegyelmi élmények időnkint aztán vissza-visszatérnek s a komoly lelkiéletnek lassan állandó kísérőivé válnak. A kegyelmi életet élő léleknek ezek a vigaszos erőgyüjtései, amelyekből a szűkös időkben, a dezolációk elhagyatottságában erőt merít. Ezt tartsuk szem előtt, ha a kegyelemnek egy-egy forró percében ismét találkozunk az Istennel. Ne merüljünk el a puszta csodálkozásban és meglepetésben, hanem mint okos gazdák, tegyünk félre e kincsekből, mert a jó Isten is ezért adta őket.

Ki erősebb?

Szent Efrém után szabadon: Donászy Sz. Ernő S. J.

Szent Efrém, a nagy szír egyházatya, remek költői meglátással írta meg a Halál és a Sátán szimbolikus küzdelmét. Ki erősebb? Ez a két nagyhatalom problémája. A párbeszéd egy részlete Efrém Nisibiai himnuszának.

A remek dialógot ádventi esték, komolyabb ünnepélyek hatásos számaként használhatjuk fel.

A Halál fekete ruhában, koponya-álarcban jelenik meg, nagyon gyenge megvilágítást kap.

Igen hatásos lehet, ha lobogó gyertya világít a Halál térfelén.

A Sátán fekete, vagy vörös ruhában, homlokán szarvval. Vörös megvilágítást kap. Kísérőzenével még hatásosabb aláfestést adhatunk.

LÉLEK (elbeszélve): Hallottam egyszer a Halált és a Sátánt, a két félelmetest... vitatkoztak... Ki hatalmasabb és erősebb?... Ki hatalmasabb kettejük közül a parány emberrel szemben? (Felujjongva.) Dicsőség neked, Hatalmas Pásztor, aki ettől a két láthatatlan farkas pusztításától megszabadítottad a te nyájadat! (Ismét elbeszélve): A Halál... hatalmával kérkedett; hogy hatalmának mindenkit alárendel... — A Sátán... álnokságával; álnoksága mindenkit bűnre vezet! (A Lélek lassan eltűnik, miközben a Halál jön befelé... a fehér fény lassan kialszik...)

HALÁL (az utána jövő Sátán felé): Rád, gonoszlélek, csak az hallgat, aki akar, — hozzám mindenki eljön, akár akar, akár nem!

SÁTÁN: Te Halál, te zsarnokul csak kényszeríteni tudsz, — nekem a ravaszság tőre és hálója állnak rendelkezésemre.

HALÁL: Ohó, te gonosz, aki okos, széttépi a te hálóidat, — de az én igámnak senki sem tud ellenállni.

SÁTÁN: Te, Halál, a betegeken próbálod ki hatalmadat, — én pedig éppen az egészségesekkel szemben vagyok igazán erős.

HALÁL: De hát hiába; neked például azok felett nincs hatalmad, akik átkoznak, — az én kezembe még az is belekerül, aki menekül tőlem és kerül engem!

SÁTÁN (gúnyosan): Te, Halál, te az Istentől kaptad hatalmadat! Egyedül csak nekem nem segít senki, mikor bűnre csábítok!

HALÁL: Ó, te Sátán, hisz te, mint a gyenge, csak törökkel dolgozol, én mint a király gyakorlom hatalmamat.

SÁTÁN: Jaj, de ostoba vagy, Halál, ahhoz, hogy megértsd, milyen nagy vagyok én. — Én képes vagyok (gúnyosan) az önálló, a szabad emberi akaratot is hatalmamba keríteni.

HALÁL: Te, Sátán, mint egy aljas betörő csuszkálsz és lopódzol, én mint az oroszlán összetépek mindenkit és nem ismerek félelmet.

SÁTÁN: Téged azonban senki sem tisztel s nem is imád, nekem királyok szolgálnak áldozattal, mint egy istennek!

HALÁL: De a halált sokan jónak nevezik, vágyódnak utána, téged senki se hívott és nem is hív.

SÁTÁN: Hát te még sohse hallottad, mennyien könyörögnek hozzám mindenféle ügyben és mennyi áldozatot mutatnak be?

HALÁL: Iszonyatos a te neved, Sátán, (irtózva) nem is teheted soha széppé. Mindenki átkozza nevedet... úgy, csak rejtsd el szégyenedet!

SÁTÁN (gúnykacajjal): Süket vagy te, Halál? Hát nem hallod, hogy mindenki ellened panaszkodik: na, csak bújj el!

HALÁL (keményen, frissen): Én nyíltan lépek fel a világban, én nem ámítok senkit mint te, aki nem is tudsz meglenni ámítás nélkül!

SÁTÁN: Semmit sem találsz igazabbnak, mint hogy az emberek éppen úgy gyűlölnek téged is mint engem.

HALÁL: Tőlem minden ember fél, mint valami nagy úrtól. Téged, mint a gonoszt, gyűlölnek.

SÁTÁN: A te nevedet éppen úgy gyűlölik mint tetteidet. Az én nevem ugyan gyűlöletes, de csalétkeimet nagyon becsülik.

HALÁL: Kígyóméreggé változik a te édességed. Bánat követi mindig a te csábításaidat!

SÁTÁN: De lásd, az alvilág hatalma gyűlöletes, mert benne nincs többé bánatnak helye; örvény az, amely elnyel és minden menekülést megakadályoz.

HALÁL: Az én alvilágomból még van feltámadás; de a bűn gyűlöletes, mert elveszi az emberektől még a feltámadás reményét is.

SÁTÁN: Nekem fájdalmat okoz az, aki bűnbánatot tart... de én mégis legalább alkalmat adok neki erre. Te elvágod a menekülés útját annak, aki bűnben hal meg. (Távozóban.)

HALÁL: De te jössz érte és te veszed el minden reményét, mert ha te nem vitted volna bűnre, jól halt volna meg. (Mindketten el.)

LÉLEK: Dicsőség annak, aki egymás ellen uszította a két átkozott szolgát, mivel éppen úgy tekintünk rájuk, mint ők reánk és éppen úgy mulatunk rajtuk, mint ők mirajtunk. (Lelkesedve!) Testvéreim, tekintetünk, melyet most a kettőre vetettünk legyen zálog számunkra, hogy az örök életből tekinthessünk majd egykor reájuk!

Akik nem tudnak imádkozni

Irta: dr. Tóth Tihamér

(Folytatás)

„Nélküle is megvagyok!"

Jön azonban a legkülönösebb magyarázkodás.

— Tehát, te nem szoktál imádkozni?

— Valóban nem. Nem érzem szükségét, nélküle is megvagyok.

— Mondd, miért? Hitetlen vagy?

— Dehogy vagyok hitetlen! Csak a történelmi gátlásoktól mentes vagyok.

— Hogy mondtad? Ez nagyon szép volt. „Történelmi gátlásoktól mentes vallásosság." Veszedelmesen hasonlit a helyzet ahhoz, mikor a Lipótmezőn kérdek egy embert: Mi vagy te? Bolond?

— Nem! Csak a logikai gátlásoktól mentes. Abban pedig, hogy nem érzed az imádság szükségét, — már engedj meg — de tévedsz. És hogy te igen jól megvagy az Istenbe vetett hit és komoly vallásosság nélkül, és hogy ennek sem érzed hiányát, ebben is tévedsz. Azt mondod, hogy nem hiszel a vallásodban?

— Nem hiszek, mert nem hihetek. Huszadik században? Hát hová gondolsz? A természeti erők leleplezésének, a technikai haladásnak korában?

— Szóval nem hiszel semmiben?

— Nem én!

— Na jó. És a tizenhármas számban?

— Hát attól, az igazat megvallva, tartok egy kicsit. Olyan sokat ijesztgetnek vele... barátságtalan érzés... ki tudja?...

— És a macska, amelyik átszaladt a multkor az úton előtted?

— Az is igaz: azóta nem sikerül semmi, amibe kezdek.

Ime, igy mutat egy férfi, aki „nem hisz semmiben".

És egy nő?

— Nézze, asszonyom. Hát csakugyan nem imádkozik Istenhez? Csakugyan nem hisz a vallásunkban?

— Nem! Nincs rá szükségem. Imában, gyónásban, templomban nem hiszek.

— Szóval nem hisz semmiben?

— Bizony nem!

— És a jósnőnél miért volt tegnap?

— Az, kérem, egészen más! Azok a vonalak a tenyéren csalhatatlanok. Én mondom magának. Amit a cigányasszony kivetett a kártyából, ugyanazt mondta a jósnőm is. Csak még megtaláljam azt a négylevelű lóherét, amire olyan régen vadászom!

— Hallottam, hogy a multkor összeszidta a kislányát.

— Persze, hogy összeszidtam. Megy le a lépcsőn, elesik, összetöri magát. Hogy is lehetsz olyan könnyelmű, mondom neki: nyaklánc nélkül menni el hazulról.

— Nyaklánc? Szép Mária-érem van rajta?

— A világért sem! Nem nevelhetem szenteskedővé a leányomat.

— Hát akkor miért fontos, hogy nyakán legyen a lánc, mikor elmegy hazulról?

— Mert azon lóg a kis patkó. Tudja kérem: az a drága kis patkó, amelyik szerencsét hoz.

— És igaz, hogy nemcsak a nagyságos asszony nem jár templomba, de még a szakácsnőt sem engedi?

— Ó, elengedném örömmel, ha volna ideje. De nincs rá egy perce sem. Annyi a dolga szegénynek! Tegnap is indul a csarnokba, már lent volt a kapuban, de valamit elfelejtett és visszajött. Persze, hogy kifakadtam rá: Hallja, Mari, hogy tud maga ilyet csinálni? Visszajönni? Hát nem tudja, hogy ez szerencsétlenséget jelent? Jegyezze meg jól, többet vissza ne jöjjön. Inkább kétszer megtenni az utat... Mit beszél? Hogy az két óra veszteség? És hogyha négy óra is! Megparancsolom: vissza ne forduljon! Én mondom magának: ami szerencsétlenség, az szerencsétlenség.

Ime, igy fest egy hölgy, aki nem hisz semmiben és nincs szüksége arra, hogy imádkozzék.

De talán mégiscsak túlzás, amit itt mondok? Annyira nem túlzás, hogy még tizszer annyi megtörtént esetet és adatot hordhatnék össze annak bizonyitására, hogy akik nem akarnak imádkozni az Istenhez, akik nem hisznek az Istenben, micsoda nevetséges babonák karmaiba kerülnek.

A londoni rendőrségen nemrégiben egy egész különös osztályt állitottak föl. Eddig is volt külön nyomozó osztály „intellektuális bűnözők" számára, „valuta-visszaélések" számára és igy tovább. De az még nem volt, amit most kellett felállitani: „metafizikai csalások" számára. Hogy a Scotland Yard embereinek a gangsterek munkát adnak, azon nincs mit csodálkoznunk. De hogy külön társaság dolgozzék Londonban „az ördögimádók egyesülete" cimmel, azt alig akarjuk elhinni. Hát még mikor a londoni rendőrség leleplezte az egyesületet és kiderült, hogy kitűnő anyagi körülmények közt élő, úgynevezett társaságbeli emberek voltak tagjai és azok csinálták végig a szédületes ostobaságokból összeállitott

ördögimádás szertartását. Elegáns éjjeli klubhelyiségben jöttek össze ezek az emberek és kilencszeres körben álltak fel. Egyikük hangosan előimádkozta a Sátán dicséretét, a többiek pedig elragadtatás állapotába estek. De a rendőrség új osztályának nemcsak ők adtak munkát, hanem a különféle szellemidézőknek, kabbalisztikus, titkos bűvészek és a fekete mágiának megszámlálhatatlan tanítómestere és rajongó tanitványa is. És mily ostobaságokat hajlandók készpénz gyanánt elfogadni! És mennyi pénzt fizetnek ezért! Valóban: ahol kihal a vallásos hit, felburjánzik a legdurvább babona.

A repülők már csak elég modern emberek. És némelyik milyen nevetséges babonáknak esik áldozatul. El nem indulna útjára, míg ott nincs a gépen mellette az ő „minden bajtól védő talizmánja", amelynek erejében vakon bízik. És miféle talizmánok? Az egyik oroszlánkörmöt visz magával, a másik rókafogat, a harmadik kis teknősbékát, a negyedik egy ötdolláros aranyat, az ötödik kékszemű fekete macskát, a hatodik meg titokzatos betűket rajzol az ablakra, mielőtt begyujtaná a mótort.

És az automobilisták is egész modern emberek. És mégis, nézzétek csak meg, kiktől várják, hogy védve maradjanak a balesetektől? Azoktól a torzarcú fétisektől, amulettektől, paprikajancsiktól és madáriijesztőktől, amiket kiakasztanak az autók ablakába.

Kell hinnem az Istenben, mert különben a legmodernebb emberből a legnevetségesebb figura lesz.

Egészen modern sorsjóslás pl. a newyorki teajósok munkája, akik abból mondják meg az emberek jövendőjét, hogy mennyi teát hagynak a csészében. Vannak teázó helyiségek, ahol a csésze tea árába már a teajós munkája is be van számítva. És nemcsak falusi cselédlányok látogatják ezeket a teaszalonokat, hanem bankigazgatók, nagykereskedők és szenátorok is!

Pár évvel ezelőtt megrázó szerencsétlenségnek esett áldozatául egy világszerte híres színésznő: a sálja rácsavarodott az autója kerekére és megfojtotta. Nos, ezt a sált aztán 40,000 frankért vette meg egy hölgy és azóta mindig áhitattal veti a vállára, valahányszor Monte Carloban játszik — mert ez a sál szerencsét jelent!

Én is nagyon szeretek belebámulni a csillagos égbe, de azért tudom, hol a határ a lelkesedés számára. A csillagok milliárdjainak nagysága és harmóniája megsejteti előttem annak végtelen hatalmát és bölcseségét, aki egyetlen gondolatával létre szólitotta az égbolt óriási utasait és előirta pontos menetrendjüket, — azt azonban már nem vagyok hajlandó elfogadni, hogy a csillagok konstellációja dönti el emberi sorsomat és hogy mindenkinek jövője, balsorsa, vagy jószerencséje meg van irva a csillagokban, csak titokzatos nevű csillagjósok titokzatos hókuszpókuszaira van szükségünk, hogy mindezt meg is tudjuk.

*

Ime, igy festenek a valóságban azoknak magyarázkodásai, akik nem szoktak imádkozni.

Te nem szoktál imádkozni, mert „nem vagy koldus", „nem szorulsz rá"; te csak a te izmos karodra szorulsz és jól számitó eszedre, pontos terveidre . . .

Nem hallottál a régi görögökről, akik minden fontosabb vállalkozás előtt isteneiknek áldoztak? Ime, már ezek jól tudták, hogy a valóságnak és lehetőségeknek mily picinyke területét birjuk csak számitásunkba bevonni, és hogy a láthatatlan világ előtti meghódolásnak és útmutatásnak nyiltszívű követése többet segít a sikerben, mint akár a legkörültekintőbb előrelátás és legkitartóbb energia. Igen! És ez érvényes az élet minden területére: politikára, gazdaságra, művészetre, jogra, betegek gyógyitására.

Ami a lélekzés a testi életnek, az az imádkozás a lelkiéletnek. Ha az ember valami ok miatt nem tud rendesen lélekzeni, rögtön zavarok állanak be a szervezet munkájában, ha pedig végkép kimarad valakinél a lélekzés, beáll a halál. Igy okoz a lelkiéletben is komoly zavarokat, ha valaki elfordul az imádságos élettől. Aki pedig egészen elhagyja azt, annál előbb-utóbb bekövetkezik a lelki halál.

Amint imádkozunk, úgy élünk. Amint éltünk, úgy halunk meg. S amint meghaltunk, úgy maradunk az örökkévalóságban.

Felelned kell!

1715 szeptember 1-én a káprázatosfényű versaillesi királyi palotában utolsó óráit élte a „napkirály", XIV. Lajos. — Megtört szemei már nem látták a tobzódó pompát, a fényt, a csillogást, merevedő kezéből kisiklott a hatalom és gazdagság . . . már csak bizonytalanul tapogatózva kerestek védelmet, enyhet és vigaszt . . . 4 óra 31 perckor megilletődve lépett a lakáj a drága aranyművű órához és megállitotta mutatóját. E pillanatban halt meg a király. Az óra ketyegése megállt . . . s azóta több mint kétszáz éve némaságával hirdeti a nagy király halálának pillanatát . . . minden hatalom és gazdagság kérlelhetetlen elmúltát . . .

A te „életórád" mutatóját is megállítja egyszer a halál. Hogy mikor lesz az . . . bizonytalan. Lehet, hogy évek mulva, de ki biztosít arról, hogy nem ez évben s tán pár hét vagy nap mulva történik meg? Amily bizonytalan halálod órájának ideje, éppoly elkerülhetetlenül bizonyos az, hogy egyszer rád köszönt. Mindörökre megáll feletted az idő s rettenetes némaságával kéri számon: mire használtad fel a neked kiutalt perceket. Mit felelhetnél rá? . . .

Novemberi tanulságok

Írta: Schmiedt Béla dr.

Minden napnak megvan a maga alkonyata. Az ember életében is beköszönt a pihenés órája, hiszen nem más az ember élete sem, mint óriásira megnyúlt napszak. Az egyik ember élete tele van napsütéssel és virágzással. A másik ember élete pedig zord és rideg. Az előbbi ember májusi-ember. Az utóbbi decemberi-hóember, akinek szemgolyójába jégvirágokat varázsol az élet. Több-kevesebb küzdelem és bajlódás után aztán mindkettőre ráborul az esthomály... A napot sem tudja senki sem megállítani. Zajtalanul, de feltartóztathatatlanul síklik tova a fejünk felett, s egyszer csak megérünk a halálra...

Nem kivétel a király sem!

Csillogó kristálypalotában mulatott a koronás emberi alak. Ragyogó pompában ülte körül a márványasztalkát a vendégsereg. Bőven folyt a pezsgő. Párolgott az étel. A király pedig elefántcsonttrónján ülve, nézte a táncosnőket. S a színek és hangok eme kábító együttesében a boldogságtól elkábult egy percre a király.

A pincéből fázva zörgött fel egy csontváz. Halkan odaosont a behúnyt szemű, kábult király elé:

— Király voltam. Csontváz lettem. Mementó!...

A király felébredt. Megborzadt. Remegett. Megértette a figyelmeztetést. De nem akarta élete költségvetésébe beállítani ezt a végzetesen nagy és mégis elmaradhatatlan tételt: Halál... Így hát megparancsolta, hogy legyen a zene vidámabb, legyen az étel finomabb s legyen pezsgőbb a tánc. Amikor aztán az előbbi látomás mégis csak átjárta a király képzeletét, kiadta a királyi jelszót:

— Hadd csillogjon az élet, amíg ráborul a halál!

És mulatott tovább. Mulatott, amíg élete fonala meg nem szakadt. De aztán ez is bekövetkezett s királyi palástját másvalaki vette a vállára, királyi koronáját másvalaki sorozta be leltárába. Sírkövére pedig odakerült a láthatatlan örök sírfelirat: Volt és nincs!

A koldusnak is van történelme.

Ő a rongyok között élt. Sápadt volt világéletében. Fekélyek fertőjében és a bánat gyászrongyai között tengődött. Látta a gazdag boldogokat. Persze látott azért néha boldogtalan gazdagokat is. Nem tudott dolgozni. Nem volt gyermeke. Ruháját cibálta a szél. Egyszer aztán nagyon körülölelte a hideg, és a koldus elnyúlt az utakövezeten.

Arcára borult a halál előhírnöke. A közeli temetőből jött. Fázóan zörgette meg csontjait:

— Koldus voltam. Csontváz vagyok. Mementó!...

A koldus arca még egyszer felragyogott. Megértette az élet egyik legnagyobb vigasztalását: Mementó! És nem könnyezett többé. Fáradt két szemét lezárta s fogvacogva suttogta el végrendeletét:

— Hadd gyötörjön az élet, amíg ráderít a halál!

És ott feküdt tovább, míg el nem szakadt élete fonala. És aztán eltemették. Mégpedig saját köntösében. Nem vették el tőle, miként a királytól. Odafektették koporsójába koldusbotját, az élet eme szomorú jogarát is. Sírjára pedig odadugtak két keresztbe kötött fadarabot, amelyen felragyogott a láthatatlan történelmi sírfelirat: Volt és nincs!

Amikor Angelo Brelich eme fenti két képén elmélkedünk, lehetetlen meg nem éreznünk, hogy a király és koldus között ott állunk mi is. Talán menyegzői ruhában. Talán munkászubbonyban. Talán napba nézünk. Talán villanykőrtébe.

Mindenünnen az elmúlás kacsint felénk!

Még a villanykörtéből is. „Meglestem: — írja Móra László — a villanykörte és a testem ugyanegy példa itt a földön. Mindkettő börtön... Egyikben lélek lángol el, a másikban a láng a lélek. S a körte is fél, én is félek, hogy nincs már hátra tán csak pár nap... s jön hirtelen a rövidzárlat."

Ez a rövidzárlat véget vet minden sírásnak és minden dőzsölésnek. Kiüti a kézből a hintalovat és a metszett pezsgős poharat. Nincsen tehát értelme annak, hogy beleágyazzuk magunkat a világi örömök sáncai közé. A halál nem ismer drótakadályt. Mindenütt ránk talál.

Akiknek fejére nap sütött, azok könyörögni fognak.

Az élet szegénylegényei azonban tedeumos lelkülettel sietnek hazafelé. Ők nem veszítenek semmit, ellenben megnyerhetik azt az örömöt, ami azoknak tétetett el, akik harcot harcoltak itt a földön.

Foglaljuk össze a novemberi tanulságokat!

Nagy dolog az élet. De nem kisebb dolog a halál sem. S aki nyugodtan akar majd meghalni, az borítsa rá már életére a halál gondolatának finom fátylát s ezen keresztül nézze a gyermek mosolyát, az ifjúság nótás felvonulását s a küzdelmek láncolatát.

Ne kurjantsuk el magunkat: Sose halunk meg!

Utrechtből jelentették: Az itteni opera nagyszabású Wagner-ünnepet rendezett, amelyet szomorú akkord fejezett be. A „Bolygó hollandi" előjátéka után Caro hollandi operaénekes a nagyáriába fogott. Amikor a szöveg szerint ezekhez a szavakhoz ért: „A halált soha!" — hirtelen megakadt a hangja s a következő pillanatban lebukott a rivaldáról a zenekarra. Néhány perc mulva meghalt. A szomorú esemény annál megdöbbentőbb, mert Caro operaénekesnek ez lett volna utolsó nyilvános szereplése.

Bizony meghalunk!

Nem baj, ha nem emlegetjük úton-útfélen. Itt is helyt áll a jelszó: Nem beszélni róla, de mindig rágondolni! Ne féljünk attól, hogy a halálra való gondolás megfakítja az életet. Maradhat azért elég szín még az élet palettáján. S marad is. Az azonban bizonyos, hogy amily mértékben megtagadjuk a színeket az élettől, annyiban és olyan mértékben színesedik meg a halálunk!

Isten terve az Eucharisztikus Világkongresszusokkal

Irta: Bíró Ferenc S. J.

A virágvasárnapi nagy körmeneten történt az a különös esemény, hogy az imádás, dícséret és dicsöítés ujjongó kitörései között az ünnepelt Ur Jézus sírt, éspedig nemcsak egyszerüen sírt, hanem a görög szöveg szerint hangos zokogásba tört ki, amikor közeledett és meglátta a várost és mondá: „Vajha megösmerted volna te is — legalább ezen a te napodon, amik békességes javadra szolgálnak, most pedig el vannak rejtve a te szemeidtől,... mivel hogy nem ismerted meg a te látogatásod idejét." (Lk. 19, 41. 42; Mt. 24, 2.)

Nemcsak egyes emberek, hanem népek, nemzetek, sőt az egész emberiség életében is vannak Istennek látogatásai, amelyeket, ha könnyelmüen elmellőznek, elmarad az a nagy jó is, amelyet Isten látogatásához fűz. Sőt bekövetkezhetik az a nagy rossz is, amelyet Isten az ő látogatása elfogadásával elhárított volna.

Az Ur szerető Szívéből kitörö hangos siránkozás ezt tanitja.

Vigyázzunk, hogy ami hozsannás processzióinkon is ne zokogjon a jóságos Udvözitő, mert az Ő látogatását vagy könnyelmüen egyszerüen elmellőzzük, vagy komoly figyelemre sem méltatjuk.

Köztudomású, hogy az Egyház az emberiséggel együtt oly végzetes éveket él jelenleg, mint azelőtt soha. És képes volna a kegyes Gondviselés most látogatás nélkül hagyni Egyházát és a népeket? Az nem lehet. Az ellenkeznék ígéretével: *„Ime, én veletek vagyok a világ végezetéig."*

Ezen Szentévben talán illendő volna az ész és jámborság fényénél alázatos szívvel kutatni, hogy mi is a kegyes Gondviselés terve, célja, amit az eucharisztikus világkongresszusokkal el akar érni s ha sikerült azt megismernünk, egyesült erővel, minden egyéni tervet feláldozva, törekedjünk és akarjunk a Gondviselés tervének megvalósításán dolgozni és érte imádkozni — sokat, de jól.

I. Kérdezzük legelőször, hogy mi volt az eucharisztikus világkongresszusok eredeti terve, célja?

Senki sem ismerhette jobban az Eucharisztikus kongresszusok célját, mint annak megindítója: Tamisier Mária Márta. Ő egyik levelében pontosan megállapítja a kongresszusok eredetét, célját. „Az én gondolatomban születtek meg azok, a nemzetgyülés követeinek megpillantásakor Paray-le-Monialban 1873-ban, amikor Franciaországot felajánlották a Szent Szívnek. Milyen szép lenne, ha az eucharisztikus Jézus szociális uralmát el lehetne ismertetni a nemzetekkel."

Ezt a Paray-le-Monial-i napot azonban a francia jezsuita P. Drevon Viktor rendezte. Az ő felszólítására kb. 200,000 ember zarándokolt ezen évben a kegyhelyre. 2000 pap és mintegy 30,000 ember volt jelen magán, Jézus szentséges Szíve ünnepén. A felajánlás után a tömeg kiáltozta: „Ó, Jézus, légy a mi Királyunk!" 1873 június 29-én Paray-le-Monialban de Belcastel Gábor és 50 képviselőtársa is bemutatják hódolatteljes tiszteletüket a szentséges Szívnek. Ezeket látta Tamisier Mária Márta, mikor lelkében az eucharisztikus világkongresszusok gondolata megvillant.

Az első eucharisztikus világkongresszuson, Lille-ben 1881 július 29-én, tehát kerek 8 évvel a Paray-le-Monial-i események után, ugyanazon De Belcasetel Gábor a kongresszuson beszél Jézus Szíve szociális országáról.

Ezen első kongresszus hatása alatt egy évre rá 1882 szeptember 14-én megalakítanak egy „Jézus Szíve Szociális Országa" című társulatot, amely a latin országokban elterjed, ennek szócsöve lett a „Jézus Szíve Országa" című lap. A társulat és lap eszméje is a jezsuita P. Drevon-tól származik.

1885-ben, a svájci Freiburgban tartják meg a 4. eucharisztikus világkongresszust. Ezen kongresszuson sokan már ünnepélyes esküt is tesznek le: „Éljen a szent Ostyában jelenlevő Jézus! Én hűséget esküszöm az Ő szociális országának!"

Igy húzódik ez az eszme végig az eucharisztikus világkongresszusokon. Ezen eszmének a világkongresszusokon való állandó hangoztatása hatással volt a Szentszékre is. Ennek gyümölcseként kell a gyakorlati élet számára elkönyvelni XIII. Leó pápa szociális írásait és intézkedéseit, azután szavai szerint pápai tény-kedései legfontosabbikát is, „az emberiség fölajánlását Jézus szentséges Szívének". Az eucharisztikus világkongresszusokból megindított világmozgalom eredményezte XI. Pius rendeletét a Krisztus Király-ünnepről. S mivel ezen ünnep az eucharisztikus Jézus Szíve tiszteletéből fakadt és eredeti elgondolásában *az ő Szíve szeretetének és irgalmának szociális Királyságát jelenti*, azért a Szentatya elrendeli, hogy éppen Krisztus Király ünnepén imádkozzák el az egész világon az emberiség fölajánlása Jézus szentséges Szívének című imádságot. Nem utolsó helyen éppen a világkongresszusok és az egész világ Jézus Szíve tisztelői tábora óhajának is eleget akart tenni a pápa, amikor a Quadragesimo Anno szociális enciklikáját kiadta, mert a Jézus Szíve-tisztelők tábora nem egyszerüen Krisztus Király-ünnepet kért, hanem *az eucharisztikus Jézus Szíve szociális királyságáét.*

Ezen történelmi tényekből világos, hogy az eucharisztikus világkongresszusok *direkte* az Ur Jézusnak, éspedig az *Eucharisztikus Ur Jézus társadalmi szociális világuralmának megvalósitását célozzák.* Az magától értetődik, hogy e mellett a fönséges és világot átfogó eszme mellett ezek a kongresszusok az Eucharisztia iránt való hitet, tiszteletet, dicséretet és hódolatot is, sőt a gyakori, -sőt naponkénti szentáldozást is hathatósan előmozditani nem felejtik el.

Ha tehát a kegyes Gondviselés tervének, az Egyháznak, a Világkongresszus eszméjének, céljának meg akarunk felelni, akkor nemcsak a nagy nyilvánosságnak tartott ájtatosságainkat, triduumainkat, misszióinkat, irásainkat ezen nagyszerü cél szolgálatába kell beállítanunk, hanem még privát ájtatosságainkat is nagy lélekkel föleg erre kell felajánlani.

II. A felsorolt történelmi adatokból az is világosan kitetszik, hogy éppen Paray-le-Monialban 1873-ban s éppen Jézus Szíve-ünnepén és éppen amikor a francia

nemzetgyülés néhány tagja 30,000-nyi néptömeggel együtt fölajánlották magukat és országukat az Eucharisztikus Jézus Szívének és az ő szociális királyi uralma előtt meghódoltak, akkor született meg az eucharisztikus világkongresszusok vezérgondolata.

*

Kérdezzük *másodszor*, hogy az eucharisztikus Világkongresszus eszméjével és az Eucharisztiával mi lyen kapcsolata van a Jézus Szive-tiszteletnek?

Jellegzetes dolog ez a találkozás!

Jellegzetes dolog az is, hogy ezeket a Paray-le-Monial-i ünnepségeket éppen egy jézustársasági atya szervezte meg, — amint hallottuk s azóta felváltva hangoztatták a kongresszusok, hogy *Krisztus Király vagy Jézus Szíve szociális országáért küzdenek*. Tehát a kongresszusok az Eucharisztiát és tiszteletét egybekapcsolták Jézus Szíve tiszteletével.

De eltekintve az Eucharisztikus Világkongresszusoktól, a legméltóságosabb Oltáriszentség tisztelete és a Jézus Szíve-tisztelet egymástól elválaszthatatlan volt kezdettől fogva.

1. Ez igaz, *először dogmatikai* nézőpontból.

A ritus kongregáció felfogása szerint mind a két tiszteletnél nemcsak egy és ugyanaz a személy, akit tisztelünk, Jézus Krisztus, hanem mind a két tiszteletben ugyanazon hittitkot is ünnepeljük. Amiért is nem szabad a két szentmisében kölcsönösen egymást kommemorálni és nem szabad az Úr ünnepein, ha azok az első-péntekre esnek, Jézus Szívéről ünnepi votív misét mondani. (Coll. decretorum authenticorum n. 3924. decretum 1896. VII. 3. ad IV.) Söt P. Vermersch szerint a két tisztelet formális tárgya egyugyanaz, — identikus — t. i. Jézus szeretete, amellyel értünk szenved és a szeretet szentségében jelenlevőleg, mint áldozatot és mint ételt, önmagát adja oda. A két ájtatosság között tehát csak az a különbség, hogy a Jézus Szíve-tiszteletnél a szeretet nyilvánvalóbban (directe és explicite) is előttünk áll.

2. *Másodszor a gyakorlati élet* nézőpontjából is a két tisztelet elválaszthatatlan, mert a Jézus Szíve-tisztelet történelme szerint állítani kényszerülünk, hogy már Alacoque szent Margit előtt is a jámbor és szentéletű lelkek legnagyobb része a legméltóságosabb Oltáriszentség benső tiszteletéből rájöttek az Úr szentséges Szíve tiszteletére s életökben e két tisztelet egybeforrt. De azt is meg kell vallani, hogy a tömegeknél a legméltóságosabb Oltáriszentség és tisztelete valahogy nem tudott megfogni, és általánosan bensőségessé válni még az Úrnap ünnepe behozatala után sem, amíg csak nem kapcsolódott Jézus szentséges Szíve tiszteletével.

„Nézd a Szívet, amely annyira szereti az embereket." Ezen Jézus Szíve-szeretet által kap meg az Eucharisztia is, amelyben ez a Szív felénk dobog. Az Eucharisztia a Szent Szív tisztelete által beszél, mint soha senki ember sem.

Hogy a Jézus Szíve-kultusz előtt háttérbe szorult az Eucharisztia, bizonyítják azon történelmi adatok, amelyek szerint néhány jámbor és szentéletű személy privát életében megnyilatkozó kiváló és bensőséges eucharisztikus kultuszt leszámítva, a 4—5. századtól kezdve lehanyatlott úgy az eucharisztikus kultusz, mint a szentáldozás gyakorlata. Még a keresztény középkor virágzása idejében is 1073—1307-ig nem jutott a keresztény élet előterébe, sem középpontjába. Érdekes, hogy éppen ezen korban tartotta a kegyes Gondviselés szükségesnek az Úrnap behozatalát 1240-ben és a XII. egyetemes lateráni zsinat 1215-ben kánonszerűleg írta elő a húsvéti szentáldozás súlyos kötelességét. Hogy az Úrnap évi gyönyörű megülése sem hozott mélyreható változást az Eucharisztia kultuszában, kitetszik abból is, hogy még Aquinói szent Tamás is Summájában tanítja (III. q. 80. a. 10.), hogy a napi szentáldozás a legtöbb embernek nem való. A szerafikus rend legnagyobb teológusa, Szent Bonaventura pedig még a szerzetesben élő laikus testvéreknek sem engedi meg szívesen a napontai szentáldozást. Ugyanezen rend női ágának, a Klarisszáknak (1224. alapítás) évente hatszor, a Szent Brigitta nővéreknek évente csak ötszöri alkalomra volt a szentáldozás előírva. S így volt ez más szerzetes-rendekben is. Szent Ignác az ő heti szentáldozásával óriási és igen eltűnő változást jelentett. A Jézus szentséges Szíve tiszteletének behozatalával azonban az Eucharisztia kultusza is igen *előnyösen* megváltozik, habár lassú menetelésben, de mégis bájos és melengető tavaszi ébredés, később napsütéses nyár kellős közepében találjuk a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Jézus Szíve kultuszával a keresztény élet előterébe, söt központjába jut az Eucharisztia.

A Jézus Szíve-tisztelet bensőségessé, elevenné, életerőssé, gyakorlatiassá, valóban mindennapi lelki kenyérré teszi újra az Eucharisztiát. Viszont az Eucharisztia bensőséges és mindennapi tisztelete és vétele még jobban lángra lobbantja a Jézus Szíve-tiszteletet magát is. Ezt az együvétartozást bizonyítja továbbá a Jézus Szíve-tiszteletnek behozatalát leíró történet. Éspedig:

először is az a körülmény, hogy az Úr Jézus az Ő főkinyilatkoztatását a legméltóságosabb Oltáriszentséget imádó Szent Margitnak úgy adta, hogy mindig az Oltáriszentségből mintegy kibontakozva jelent meg;

másodszor, hogy lelkére kötötte Szent Margitnak, hogy ahányszor csak megengedik neki, áldozzék, de főleg minden hó első-péntekén áldozzék. S ezen áldozásokért kész legyen bármely önmegtagadás elvégzésére és bármely megaláztatás elfogadására és ezeket tekintse mint az Úr szeretetének jutalmát. Ez a gyakori, söt napontai szentáldozás hajnalhasadása is;

harmadszor és főleg kitünik ez az együvétartozás abból, hogy az Úr Jézus maga egybekapcsolta a legméltóságosabb Oltáriszentség- és a Jézus Szíve-tiszteletet a gyakorlati életben, mert a legfőbb jelenésben így szól és ily utasítást ad Szent Margitnak: „Nézd ezt a Szívet, amely az embereket annyira szerette, hogy semmitől sem kímélte meg magát, hanem magát teljesen felemésztette és szinte kimerült, hogy nekik szeretetét bebizonyítsa. Jutalmul mindezért a legtöbbtől csak hálátlanságot kapok az ő tiszteletlenségük és káromkodásuk által, az ő hidegségük és megvetésük által, amellyel a *szeretet ezen Szentségében* illetnek. De még fájdalmasabb az nekem, hogy szívek is, amelyek pedig nekem szentelték magukat, velem így bánnak.

Azért azt óhajtom tőled, hogy az Úrnap nyolcadát követő első-péntéken az én Szívem tiszteletére külön ünnep rendeltessék el. Ezen napon áldozzanak és Szívemnek megilletö tiszteletbeli elégtételt nyujtsanak nyilvános és ünnepi megkérleléssel, engesztelésül *mindazon* méltatlankodásokért, amelyekkel míg az oltáron ki volt téve, bántalmazták.

Megígérem neked, hogy az én Szívem ki fog tágulni és mindazokra isteni szeretetének teljességét ki fogja önteni, akik neki ezt a tiszteletet megadják vagy kieszközlik, hogy mások is megtegyék."

Tehát — az Úr Jézus szentséges Szíve tiszteletét az Egyházban behozni akaró kinyilatkoztatások itt felsorolt összes adataiból és szövegéből világos, hogy

az Úr Jézus *először* a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletét *szorosan egybekapcsolta* az Ő Szíve tiszteletével; hogy *másodszor* az Ő Szíve tiszteletének *főgyakorlatait* is a legméltóságosabb Oltáriszentség gyakori, sőt mindennapi engesztelő vételében és a kitett Szentség ünnepies megkérlelésében maga rendelte el.

A gyakorlat a következő időkben tényleg ilyenné is vált. Mert valóban a Jézus Szíve-tisztelet óta egészen megváltozott a legméltóságosabb Oltáriszentség iránti tisztelet. Évről-évre mindjobban előtérbe jutott és olyan alkotásokat hozott létre csekély 262 év alatt, amilyeneket azelőtt 1675 éven át nem tudott. Nemcsak legyőzte a janzenizmust, hanem lassan-lassan annyira fellendült, hogy örökimádásra szánt templomokat épített, ilyen szerzetek és szerzetesnők kongregációit alapította, megérlelte az időt a gyakori, sőt napontai szentáldozásra, az eucharisztikus Világkongresszusoknak eszméjét megszülte és megvalósította, amint azt láttuk. Ime, mily fontos az Eucharisztiára nézve Jézus Szíve tisztelete, nélküle csakhamar a régi idők állapotára jutna. Öntudatlanul is ezen dolgoznak azok, akik az Eucharisztiát a szent Szív kultuszától elválasztják.

•

III. Miképen dolgozik — kérdezzük harmadszor — az eucharisztikus Krisztus Király Szíve tisztelete a kongresszusok célja megvalósításán? Válaszolunk. A gyakori és napontai szentáldozás és a Krisztus Királyünnep már megvan. Most hátra van még, hogy az eucharisztikus Világkongresszusok eredeti célját az eucharisztikus Krisztus Király Szíve szeretetével *az Ő szociális országát gyakorlatilag is megalapítsa* az egyes nemzeteknél és a nemzetek között is. Ezen irányban az eucharisztikus Krisztus Király az Ő szentséges Szíve tisztelete által eleddig elméletileg, azaz a lelkeket előkészítve és átformálva, *két alapvető munkát* végzett.

Az egyik — hogy megváltoztatta az egyházi, a keresztény élet, a keresztény aszkézis beállítottságát, felfogását a legméltóságosabb Oltáriszentséggel szemben, amint megváltoztatta a szentáldozással szemben is. Hogy-hogy?

Ezt a szentséget ugyanis az Úr Jézus *elsősorban* nem azért rendelte, hogy cum timore et tremore, arcraborultan imádják, dicsérjék, hódoljanak neki az emberek — (es ist kein Huldigungssakrament), — hanem azért alapította, hogy tárt karokkal irgalmas és szerető Szívére szorítsa a fáradozókat, a szenvedőket, a jóakaratú bűnösöket, vigasztalja őket, megbékültesse őket, rajtuk könnyítsen, örömmel telítse és erősítse teste és vére lelkitáplálékával, hogy ellen tudjanak állni a bűnnek, hogy meg tudják magukat tagadni, keresztjüket naponta fel tudják venni és őt követni. (Es ist ein Speise- und Arznei-Sakrament.)

Ezt a felfogást hirdeti a szentáldozásról X. Pius, amikor „kiváló férfiak és lelkipásztorok" kérését, — hogy a gyakori és napontai szentáldozás föltételeit határozná meg legfőbb tanítói tekintélyével, 1905 XII. 20-án kiadott dekrétumában kijelenti, hogy Jézus Krisztus és az Egyház szerint „a naponkénti szentáldozásnak főcélja nem annyira Isten dicsősége és dicsőítése, sem pedig mintegy jutalom, melyet az áldozó erényéért érdemel". (Szent Ágoston 57. beszéd, Mt. Az Úr imád. 7. v.) Ezért nevezi a trienti zsinat az Oltáriszentséget „ellenszernek, mely minket naponkinti hibánkból megszabadít és a halálos bűnöktől megóv". (13. ülésen 2. fej.) — Ugyanazt kell mondani az egész Eucharisztiáról is. Amint t. i. az Úr Jézus földi életében elsősorban nem hívott: jertek hozzám, imádjatok! Hanem jöjjetek hozzám bajlakodásaitokra enyhülést szerezni, és amint elsősorban körüljárt, hogy mindenkivel, még a bűnösökkel is jót tegyen, úgy szól a modern időkben is az Eucharisztiában: „Nézd e Szívet, mely az embereket úgy szerette..." és így cselekszik is, mert ígéreteinek új gazdagságaival kiárasztva, mindenkivel jót akar tenni, főleg a bűnösökkel. Ezt az irgalmas, szerető, jótékony Szívű eucharisztikus Krisztust szinte *újra* megismerjük a Jézus Szíve-kultusz által. És a Jézus Szíve-kultusz által tudjuk *újra*, hogy ő az ő Szíve szeretetével és irgalmával és nem másként akar *újra* felettünk uralkodni, akar *újra* Királyunk lenni, az Ő karakterisztikus szívjóságának, jótékonyságának, szeretetének, irgalmának — szóval az Ő szociális uralmának és királyságának — nem más királyságnak — idejét *újra* az emberek közé akarja hozni. Azért az ő Egyházát is inspirálva elrendelteti, hogy a felajánlásokat nem egyszerűen neki, mint Királynak, hanem az Ő Szívének vagy a Krisztus Király Szívének végezzék el.

Isteni lélektan ez! Bizony, és nem emberi!

Azért beszél a Szentatya is úgy, hogy a „ius sociale" (társadalmi jog) mellett ott van az „amor socialis" is (társadalmi szeretet), mint a Krisztus Király szociális országának két tartó oszlopa, de úgy, hogy ez az ország csak is akkor valósulhat meg, ha majd a szeretet nagyobb kiáradása bekövetkezik.

Mily különös! A szeretet és irgalom ezen lélektanát az Eucharisztiában még nagy hittudósok is, Aquinói szent Tamással élükön sem igen értették meg. Sokan még a Jézus Szíve-tisztelők közül is a *mai napig* nem hisznek az eucharisztikus szeretetnek úgy, amint az magát szentséges Szívében kinyilatkoztatta. S azért nem is járnak a Gondviselés útján sem, hanem csekélyke eszük bölcseségére és szívük csekélyke szeretetére hallgatnak, s annak lélektanát követik.

A Jézus Szíve-tisztelet az Eucharisztiáról szóló helytelen fölfogás üdvös megváltoztatásán kívül *másodszor* még azzal is közreműködik a világkongresszusok eredeti céljára, az eucharisztikus Krisztus Király-szeretet és szociális országának megvalósítására, mert a szeretet kultusza által újra a lelkek közelségébe hozta a Megváltó Szívéből született a Corpus Christi mysticum — Krisztus titokzatos testének — eszméjét és hathatós lökést adott annak *a gyakorlati életbe való átültetéséhez*, mert újra erőteljesen *hangsúlyozza a főparancsot*, éspedig az isteni szeretet csalhatatlan gyakorlását a felebaráti szeretet gyakorlása által. Ha ez az eszme megérik és megvalósul, akkor az Eucharisztia a Jézus Szíve-kultusszal együtt, e földi pályán elérte célját, mert köztünk és bennünk lesz a Krisztus Király szociális országa és élő valósággá lesz: „Jézus szentséges Szíve, jöjjön el a Te országod!"

A mondottak alapján mindazoknak, akiknek szívén fekszik, hogy a Gondviselés terve az Egyház és emberiség javára a világkongresszusok által megvalósuljon, a Jézus Szíve-kultuszt ne válasszák el sem az Eucharisztiától, sem a Krisztus Királytól, sem a világkongresszustól.

Mindnyájan pedig az Oltáriszentség tiszteletében privátim igen-igen sokat azért buzgólkodjunk, hogy azok, akik felelősek és akik nyilvánosan is dolgoznak, bőséges segítséget kapjanak az Úr látogatásainak megismerésére és a Gondviselés terveinek előbbre vitelére, akkor fönséges hozsannákkal telített körmeneteinken az eucharisztikus Jézus örömkönnyeket fog hullatni.

MIT AD AZ EUCHARISZTIA A LÉLEKNEK?

IRTA: RAOUL PLUS S. J. FORDITOTTA: G. A. M.

Földi rendeltetésünk nem az, hogy egyszerűen emberek legyünk, hanem természetfölötti emberekké kell lennünk. Amint Tertullian mondotta: „Egy lélek egy testben és Isten ebben a lélekben." Az isteni életet a keresztség oltotta belénk. A keresztség, mely rendszerint vízkeresztség, de lehet vér- vagy vágykeresztség. Ezt az isteni életet: az Atya, a Fiú és a Szentlélek életét csak a halálos bűn ölheti ki, innen is a neve: „halálos". A kegyelem állapotában lévő megkeresztelt lelke mélyén részesül Isten fölséges birtoklásában. A mennyország is ugyanaz lesz, csak más keretek között: itt a földön nem látjuk a bennünk lakozó Istent, ottfönn látni fogjuk.

Ebből a rövid összefoglalásból egy kérdés bontakozik ki, egy fontos kérdés: ha a keresztség által Isten már a keresztény lélekben lakozik, mit fűz ehhez a Fiú jövetele az Oltáriszentségben? Vagy birtokában vagyunk valaminek, vagy nem, ha már birtokában vagyunk valaminek, mivel járul hozzá egy újabb jövetel?

Valamit birtokolni különböző módon lehet. Természetesen már a keresztség adja nekünk Istent, — ha lehet úgy mondani: rendes isteni mivoltában, azaz láthatatlanul, test nélkül. Isten tiszta szellem, nincs kötve semminémű anyaghoz. Mikor a keresztségben lelkünkbe tér, test nélkül mint tiszta szellem jön, körülbelül olymódon, mint ahogyan lelkünk lakozik testünkben, minden anyagtól mentesen. Isten Fia, irántunk való szeretetből megtestesülvén, oly testet öltött, mint aminő a miénk. Az Eucharisztia az Isten Fiának testével egyesült jelenlétét adja nekünk.

Mi ihlette meg a megtestesült Igét, hogy ennek a megrendítő megaláztatásnak alávesse magát — a megaláztatásnak, melyet sajnos oly kevéssé értékelnek az emberek — hogy: elrejtse magát Ő, a nagy Élő az Eucharisztiában egy kis darab kenyér szine alá?

Talán két inditóokból lehetne megmagyarázni. E két inditóok egyike Ő, a másika mi vagyunk.

Az Őt illető inditóok: Isten lényegileg szeretet. A szeretet sajátsága: adni. S miután végtelen szeretetről van szó: végtelenül adni, azaz minden irányban és minden alakban, melyben közölhető. Isten, ki a keresztségben átadta magát nekünk isteni voltában, újabb lehetőséget talált a nekünk való átadásra azáltal, hogy emberré lett. Mint Isten már odaadta magát, most pedig majd mint ember adja át magát. Ezt véve tekintetbe, azt állithatjuk, hogy a megtestesülés maga után vonja az Eucharisztiát. Ha már a Megváltó emberré lett, szükségképen kellett, hogy átadja magát nekünk a legbensőségesebb módon, mint ember. Az ostya volt a legadottabb megoldás. A Megváltó teremtette az ostyát: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem." A keresztség Istent, a három isteni Személyt adta nekünk. A három közül egyik testet öltött s szükségképen kellett, hogy vágyódjék az után, hogy ebben az új valóságában is nekünk adja magát. Az Eucharisztia nekünk adja a megtestesült Igét, mint a fölséges szeretet szükségletét.

Lacordaire egyik levelében lelkigyermekének, egy fiatalembernek ekként magyarázta meg lánglelkével ezt a tényt:

„Ön hiszi, hogy Isten szereti az embereket, szereti annyira, hogy értük meghalt... és ezt Ön megérti, mert mint halandó ember is képes annyira szeretni, hogy szeretete tárgyáért odaadná életét. Márpedig a szeretet nemcsak életét adja azért, akit szeret, hanem a legbensőségesebben kivánja magához szoritani szeretete tárgyát. A jelenlét a szeretet legyőzhetetlen szükséglete. Márpedig Ön, ki minden vágyódásában véges lény, ennyire kivánja a jelenlétet, azt hiszi, hogy Isten, aki az örök szeretet és vágyódás, közömbös a jelenlét iránt? Természetesen mindenütt jelen van mint Isten, különösen a kegyelem állapotában lévő lélekben, de mint ember is szeret minket. Mint ember szenvedett és halt meg értünk és Ön nem érti meg azt, hogy vágyódik átszúrt Szivét az önéhez közelíteni és az Ön ölelésében — ki Őt keresztre feszitette — szenvedésének engesztelését megtalálni? Ha egy barátja megkinozná és meggyötörné, nem érezné-e szükségét annak, hogy mielőtt utolsót lélekzik, barátja szivére helyezze annak a vérző testnek foszlányait, melyet iránta való szeretetből szolgáltatott ki a bakóknak? Barátom, nincs kétféle szeretet, a mennyei és a földi szeretet ugyanaz, kivéve, hogy a mennyei szeretet végtelen, örök. Ha meg akarja tudni, hogy mit érez az Isten, figyeljen saját szive dobbanásaira és tegye még hozzá a végtelent. Isten az emberben testben és lélekben akar jelen lenni és miután akarata egyöntetű az örök szeretet törvényeivel, teljesitheti is, mert mindent teljesithet, ami igaz."

Ime az Isten Fia inditóoka. Szemléljük most a mienket! Végtelen szükségletünk, kisértetektől zaklatott hosszú létünk folyamán, birtokában lenni egy természetfölötti táplálékának, mely minket fenntart.

Tény az, hogy a keresztség minden keresztényt Isten gyermekévé alakitott, a Magasságbelinek

élő templomává. De az Irás szerint törékeny edényben hordozzuk ezt a kincset. Ez a csodálatos isteni élet olyan bennünk, mint a csíra. Minden kereszténynek kötelessége a „tökéletes kort" elérni, azaz keresztény voltának tökéletességét, de benne és körüle mennyi bukási alkalom! Honnan meriti az erőt, hogy ellenálljon? Elérkezik ugyan számára a bérmálás szentsége, mely egyszersmindenkorra Isten fölkentjévé, katonájává szenteli Isten gyermekét. De a hétköznapi emberi életben mivé válna egy katona, bármily előkelő is az ezred, melybe sorozták, bármily szép is a fegyverzet, melyet visel, bármily nagy is bátorsága, ha nem tarthatja fenn erejét a rendes táplálkozással.

Igy van ez a természetfölötti életben is. S ezért találjuk a keresztség és bérmálás mellett az Eucharisztiát.

Aki jól megérti az Eucharisztia indítóokait, az tisztán látja, hogy Krisztus testének és vérének szentsége Isten részéről a végtelen szeretetnek szükséges megnyilatkozása, — számunkra pedig mindennapi, kétségbeejtő gyarlóságainknak nélkülözhetetlen orvosszere.

Hogy isteni Mesterünk nekünk adhassa magát, éppen az étel formáját választotta, ez az alázatosságának megfoghatatlan misztériuma. Már a megtestesülés mérhetetlen mélységet jelentett számára: Istennek Fia egyesült a teremtménnyel, az Ige testté lett! Itt azonban a titoknak külszine még csodálatosabb: Isten egy kis darab kenyér szine alatt! Isten, az élő Isten rászánja magát arra a megrendítő megaláztatásra, melyet az arsi plébános oly megkapóan ecsetel: „Jobbra teszem, ott marad, balra teszem, nem mozdul onnan!" Természetesen csak a külső szinek bomlanak fel, az isteni lényeg változatlan marad, de nem ment-e túlságosan messze az Isten, hogy sorsát hozzátűzte egy kis darab anyaghoz? Ha a konszekrált Ostyának külső szine megszűnt, természetesen nem lehet többé szó a valóságos jelenlétről. Vegyük az esetet, hogy egy konszekrált Ostyát gondatlanságból egy nedves templom oltárszekrényében felejtenének s az ott megpenészedne. A kenyeret már nem lehet annak nevezni s igy a valóságos jelenlét megszűnne. Éppigy az áldozóban felbomolva a kenyér szine — ami körülbelül 10—15 perc mulva következik be — Urunknak szent emberségében való jelenléte megszűnik. Jézusnak, mint embernek ez a 10—15 perces jelenléte, mely az Eucharisztiának jellegzetessége, kimondhatatlanul bensőségessé teszi Isten Fiának jelenlétét, mely bennünk egyesül az Atya és Szentlélek jelenlétében és a kegyelem jelenlétét, a kegyelemállapotot előidézi.

Ez a kegyelemjelenlét — azaz Istennek bennünk való jelenléte — szükséges ahhoz, hogy áldozhassunk és ebben az értelemben mondhatjuk, hogy a szent Ostya vételénél maga a Szentháromság fogadja bennünk a szent Emberséget. A szeretetnek fönséges misztériuma ez, melyre a hivők részéről lángoló tekintettel kellene válaszolni. Sajnos, a szerencsétlenek távol vannak attól, hogy ily istenszeretetet kellőképen viszonozzanak!

Isteni Megváltónk nemcsak azért rendelte az Oltáriszentséget, hogy nekünk még egy kiegészítő jelenlétet adjon, — jelenlétet, mely bármily ragyogó, mégis elhomályosodik a három isteni Személy jelenlétéhez viszonyitva, melyet a keresztség közöl velünk, — hanem, hogy minket egyesitsen kálváriai áldozatával abban a pillanatban, melyben ezt a magasztos áldozatot megismétli a szentmisében.

Ha összehasonlítjuk a keresztséget az Oltáriszentséggel a jelenlét tekintetében, a keresztség fölötte áll az Eucharisztiának. Többet ér az állandó jelenlét néhány percig tartó jelenlétnél. De amit a keresztség nem adhat, az az a fölséges lehetőség, hogy az Oltáriszentség által egyesülhetünk a Megváltóval abban a pillanatban, mikor megújitja nagy áldozatát, mely megmenti a világot.

„Találkozás Istennel"

Piere l'Ermite „Nagypéntek" című elbeszélésében elmondja, amint asztalnál ül a család. A nő szeretné, ha ebédután szentségimádásra mennének, mert olyankor üres a templom. A férj mogorván eszik. Nem tetszik neki a siettetés. Nem ízlik a hal. A nő szomorúan nézi, nehéz a szive.

— Nincs bátorságod megvallani hitedet! Gyáva vagy! — mondja a férjnek.

— Tévedsz! — felelé ez. — Én nem hiszek ezekben a dolgokban. Nincs bennem meggyőződés!

A kisleány szájtátva nézi atyját. Félóra mulva mégis elmennek a templomba. Szentségimádás. Az anya a kisleányhoz:

— Látod, Jézus meg akart halni, hogy megmentsen minket. Rossz emberek keresztre feszítették. Aki rossz, keresztre feszíti Jézust. Imádkozzunk együtt, hogy jók legyünk!

— Miért mondod ezt nekem, hiszen tudod, hogy nem igaz. Apa sem hisz benne. — Igy a kisleány.

Az anya halálsápadtan inti maga mellé férjét: — Halld, mit mond!

S a kislány: — Úgy-e, ez csak mese?

Az apa megrendül e káromló szavakra. Ez az ő müve. Mit teszek én! Mi lesz e gyermekből! Végtelen komoly lesz.

— Térdelj mellém, — mondja a leánykának — tedd össze kezedet! Ne oly hanyagul! Igy! Látod, ez az édes Megváltó. Ő érted halt meg és értem, atyádért. Figyelj jól arra, amit most mondok, komolyan beszélek: Inkább hallva lássalak téged, mintsem olyasmit halljak, amit az imént mondtál!

A gyermek szeme tágra nyílik. Az apa felall. Az egész templom előtt odamegy a földön fekvő feszülethez. Alázattal lehajol, megcsókolja a sebhelyeket s mikor visszatér, két könnycsepp rezeg szemében. Húsvétvasárnap pedig bünbánó lélekkel térdel neje mellett az áldoztatórácsnál. A hat-hétéves kislány csodálkozva nézi. Nem tudja mi történt . . .

(Magdics dr. · „Krisztus világossága"-ból.)

A lélek köszörűköve

Írta: Pintér József

Az ókori Spártának egyik királya a közgyűlésen azt javasolta, hogy földig le kellene rombolni Messene városát, mert sok bajt szerez. Örökös harcban kell vele lenni. De a nép előkelői és törvénytevői ellentmondtak e tervnek. Az volt a meggyőződésük, hogy az ellenségtől való megszabadultság békéje elernyeszti a harcosokat. Nagy kárukra volna, ha semmi alkalmuk sem nyílnék az erejük és érdemük megmutatására. Így érveltek:

— Nem engedhetjük meg a köszörűkő szétzúzását, melyen polgártársaink ereje és bátorsága új élt és fényt kap!

Az ember lelke is új élt és fényt a kisértések köszörűkövén kap. Sokszor a lelki elpuhultság rozsdája marja. Máskor meg az ösztönök szennyfoltjai éktelenítik. S van idő, mikor a túlméretezett magabízás penésze lepi be. Ilyenkor kerül a lélek a kisértések forgó kövére. Szikrázik, visít, reszket és sír a lélek. De nem baj! Mert a könnyekkel fürösztött köszörűkő hol durvább, hol meg finomabb csiszolása a léleknek ragyogását éppúgy meghozza, mint ahogy a köszörülés a márkás acélnak élét s a gyémántnak tüzét adja.

Miért van a kisértés? Ez a lélek első feljajdulása a köszörűkövön. Szent Jakab felel rá: „Boldog ember az, ki a kisértést kiállja, mert ha hűnek találtatik, elnyeri az élet koronáját, melyet Isten az őt szeretőknek igért." (Jak. 1, 12.) Tehát a kisértés csak eszköz: a kipróbálás eszköze. Mögötte áll az Isten, aki a köszörűkő működését ellenőrzi. Ő tudja, hogy csak a kipróbáltságot követheti a jutalom. Ő a kisértés sodrában való vergődést igen jól látja. Csak megengedi és nem akadályozza meg, hogy lelkünk ellenségei ránk támadjanak. De evvel egyidőben megadja kegyelmeit is, melyekkel ezeket legyőzhetjük. Ezért hát kár annak az elhitetésében fáradni, hogy az Isten nem törődik velünk ilyenkor. Igaz, hogy a köszörűkövet Ő sem zúzza össze a kedvünkért, de Szent Pál bizonykodik róla, hogy „hűséges az Isten, ki nem hagy titeket kisértetni azonfelül, mit elviselhettek". (I Kor. 10, 13.)

A kisértés az ember lelkének szépitésén azért dolgozik, hogy ez a mennyei örök boldogságot kiérdemelhesse. Mert Isten erre teremtette a lelket. S ha keze sokszor megpróbálólag nehezedik is rá, ez csak az Ő jóságából azért van, mert azt akarja, hogy a mennyországot ne ingyen s ajándékul kapja az ember, hanem érdemeinek jutalma legyen. Minden áldozatnak igazi értékét az adja meg, ha minél mélyebbről kell azt felhozni. Márpedig a kisértések eredményes legyűrésénél érdemszerzőbb cselekedet nincsen. Így lesz a mennyország az ember szellemének, szivének, szeretetének s kezének munkája. Ime ez a kisértés szerepe az élet zúgása közt.

A halastavakba egy-egy csukát szoktak bedobni, hogy a halak el ne lusztuljanak a kényelmes életmódban. A csuka hallal él. Les rájuk és üldözi őket. Ezek aztán, hogy a fenyegető veszedelem elől menekülhessenek, fürgébbek lesznek s gyorsaságukat fejlesztik és gyakorolják. Az emberek élettavába bedobott ilyen csuka: a kisértés. Isten megengedi, hogy ez megriasszza őket. Így aztán gyorsabban menekülnek Őhozzá. Az ember is szeret a tespedésben megragadni. Szeret kényelmének kockázata nélkül élni. S ebben az állapotban szivesen ott feledi magát. Pedig ekkor keriti hatalmába a legszörnyűbb betegség: a jóra való restség. Ez a lelki tuberkulózis. Az akarat akadozva kapkodja a lélekzetet. Az üdvös elhatározások kivitele a mindent holnapra toló kényelmeskedés vérömléseibe fúl. A készség ellomposodik s fél az erőfeszitéstől. Elmarad a kötelességek teljesitése. Végleg elmaradnak a lélekedzés gyakorlatai, melyek előbb is már csak felületesen és megröviditve erőtlenkedtek. Csoda-e, ha a minden áldozattól megrettenő puhaság miatt a lélek észrevétlenül belesodródik a bűnalkalmak tisztátalan csatornáiba, ahová hogyan került, maga sem tudja. Kell hát, hogy Isten kiűzze innen a kisértések ostorával. Mert csak Ő tudja így kilóditani a tespedtségből a haladás útjára. Mennyien menekültek meg így, kik a lelki ellazultságban tönkre mentek volna! Mily sokan vannak a bátrak között, kik ebből az okból nemcsak elfogadják a kisértést, hanem egyenesen kérik a zsoltáros szavával: „Próbálj meg engem, Uram, és kisérts meg engem!" (Zsolt. 25, 2.) Hadd mutassam be Előtted lélekvédő harcomnak fegyverrántó elevenségét! Nézd az életet jelentő merszet és cselekvést! Érzem, hogy csak így nem alszik ki bennem a buzgalom lobogása s csak így nem szívja el tőlem az életerőt a rest tétlenség!

Szent János apostol Patmosz szigetén kapott apokaliptikus látomásairól való feljegyzésében emliti, hogy felvonult előtte egy minden nyelven beszélő megszámlálhatatlan nemzetközi tömeg, melynek tagjai hosszú fehér ruhákba voltak öltözve s győzelmi pálmaágakat tartottak a kezükben. S mikor az Istennek királyi széke mellett álló vének egyikétől azt kérdezte, hogy: kik ezek és honnan jöttek? — az igy felelt:

„Ezek azok, kik nagy szorongatásból jöttek." (Jel. 7, 9.)

Nagyon találó kifejezés a kisértés jelzésére az, amit az Apokalipszis vénembere mond: nagy szorongatás! Olyan valami, ami magábanvéve még nem jelent katasztrófát, de készületlenség és könnyelműség miatt ez is lehet belőle. Olyan valami, melyben az embernek földi sorsa egy-egy döbbenetes pillanatát kell átélnie. Olyan valami, amitől bódul a fej, pezseg a kivánság, lázad a vér s ami kiszedi a lélek erőit. De ez a valami egyúttal a jutalomszerzés alkalma is. Mert a nagy szorongatásban való hűséges kitartásért Isten magához méltónak találja az embert (Bölcs. 3, 5.) és kárpótolja őt a kisértésektől felkinált gyönyörűségek és örömök megvetéséért. Megadja neki a kisértések rejtett jutalmát: a mennyországot! Mindig ez lesz a jutalma annak, ha az ember magára talál s becsülettel kiállja a nagy szorongatást, lelkének köszörülését.

Az Eucharisztia az őskeresztényeknél

Írta: Petruch Antal S. J.

Ha az őskeresztények hitét meg akarjuk ismerni, legjobb, ha a római Priscilla-katakombába szállunk alá. Ez Acilius Glabrio családi sírkamrájából fejlődött ki.

Acilius Glabrio 91-ben Trajánnal, a későbbi császárral viselte a konzuli méltóságot. Domicián császár (81—96) végezni akart vele. Meghívta tehát Albánóba egy ünnepélyre. Itt oroszlánnal szembesítette. A konzul azonban biztos lövéssel leterítette az állatot. A császár erre száműzte. Majd négy évvel később lefejeztette. Dio Cassius római történetíró feljegyzéséből megtudjuk, hogy Acilius Glabrio keresztény hite miatt szenvedett vértanúhalált.

A Priscilla-katakombának legnagyobb nevezetessége a cappella greca, a görög kápolna. Az itt talált két görög felírásról nevezték el így.

A cappella greca római bazilikához hasonlít, de csak egyhajós. Középen ív választja két egyenlőtlen részre. A kisebbik három apszisszal, félkupolás fülkével végződik.

A bejárat fölött egy freskó. Lázár feltámasztását ábrázolja. Mellette egy nő. Alighanem egyik nővére. Örömmel üdvözli Lázárt. A balfülkében Dániel az oroszlánok közt. Vele szemben Ábrahám áldozata. Ez a kép erősen megsérült. Izsákból csak a feje maradt meg. Jobbra tőle tűz lobog az áldozati oltáron. Ábrahámtól balra pedig a kos.

A középső fülkében hét személy ül asztalnál. Hat közülük félkörben pamlagon foglal helyet a néző felé fordulva. Egy nő is van köztük. A hetedik szakállas, félig a többi felé fordul, úgyhogy a néző oldalról látja. A pamlagnak jobb végén, a főhely előtt külön padfélén ül. Méltóságban tehát felülmúlja a többit. Mindkét előre nyujtott kezében kerekded, kis kenyeret tart megtörésre készen. Magatartása és arckifejezése komoly, méltóságos és nagy figyelemmel kíséri cselekményét. Tőle jobbra alacsony kétfülű kehely. Az asztal közepe táján egy tányér két hallal, még arrébb a kehellyel arányosan egy másik tányér öt kenyérrel. Az összes jelenlevők ájtatos figyelemmel kísérik a kenyértörést. A szakállas férfi mellett az első meghatódottan figyeli őt. A tőle balra levő kettő a halakat szemléli és feléjük nyujtja kezét. A nő istenes gondolatokba merült. A két utolsó férfi a halak irányában néz, lehet, hogy a szakállast figyeli. Közülük a másik ugyanarra nyujtja a kezét. Jobbra-balra hét kosár áll sorban kenyérrel tömve.

Ezek a freskók a második század első feléből valók. — Mi az értelmük?

A kenyér és bor (kehely) az Oltáriszentség elemei. — A jelenlevők közt a legelőkelőbb a szakállas férfi. Erre vall a szakálla és a többitől elkülönített ülőhelye. Tertullián szavai szerint: „Az Eucharisztiát csak az elölülő (praeses) kezéből fogadjuk." (De corona 3.) Antióchiai szent Ignác pedig figyelmezteti a magneziaiakat, hogy mindenben egyetértve járjanak el a püspök elnöklése mellett, aki Istent helyettesíti (cap. 6.).

Az Oltáriszentség bemutatásából csak azt a mozzanatot jelenítette meg a művész, amikor a püspök szentáldozás előtt megtöri a kenyeret. Az Egyház első századaiban nagyon divatos volt e kifejezés: „kenyértörés". Még az Oltáriszentséget is így hívták. S ez egész természetes is: a három evangélista és Szent Pál is, akik elmondják az Oltáriszentség szerzését, kiemelik, hogy Jézus vette a kenyeret, hálát adott és megszegte azt. Az Apostolok Cselekedeteiben pedig azt olvassuk a jeruzsálemi egyház híveiről, hogy állhatatosan tartottak ki az apostolok tanításában, a kenyértörés közösségében és az imádságokban; és hogy naponkint egyetértéssel imádkoztak a templomban és házankint végezték a „kenyérszegést". (5, 42. 46.) A 20. fejezet pedig beszámol Szent Pál troászi működéséről és mondja: „A hét első napján pedig, mikor egybegyűltek a kenyérszegésre." (20, 7.) A Didache (az első század végéről való irat) a konszekrált kenyeret egyszerűen klazma-nak, „megtörtnek" nevezi (IX. 3, 4.). „Az áldás kelyhe, — mondja Szent Pál — melyet megáldunk, nemde Krisztus vérében való részesülés-e? És a kenyér, melyet megtörünk, nemde az Úr testében való részesülés-e?" (1 Kor. 10, 16.) Mintha a cappella greca művésze Szent Pálnak ezt a mondását akarta volna ábrázolni azon a helyen, ahol a hívek a kehely megáldására és a kenyér megszegésére gyűltek össze.

A cappella greca freskóinak tengelye a „fractio panis — kenyértörés". A többi ennek mélyebb megértését célozza a híveknél. A hal jelzi, hogy kit fogadnak magukhoz a kenyér és bor színe alatt. A hal ugyanis Krisztust jelképezte a katakombák keresztényeinél, már görög neve: ichthys miatt is alkalmas erre. Ez, mint tudjuk, a következő szavak kezdőbetűiből tevődik össze: Jesous Christos (Jézus Krisztus) Theou yios (Istennek fia) soter (üdvözítő). A hal különösen az eucharisztikus Krisztusnak volt a jelképe. Így pl. a Lucina-kripta legrégibb kamrájában két nyitott sírfülke közt két vízben úszó halat látunk. A hátukon fonott kosár. A kosárban öt kenyér és egy üveg vörös folyadékkal, bizonyára vörös borral. A festmény a második század elejéről származhatott. A vízben úszó hal Krisztus, Szent Paulinusz szerint: „quos quinque panibus et duobus piscibus,

panis ipse verus et aquae vivae piscis Christus explevit — azokat öt kenyérrel és két hallal jóllakásig táplált az igazi kenyér és az élő víz hala, aki maga Krisztus". (Ep. 33.) A kép Szent Jeromosnak Rustikushoz írt levelére emlékeztet, ahol többek közt ezeket mondja: Senki sem gazdagabb annál, aki az Úr testét fonott kosárban, vérét pedig üvegben hordozza.

A cappella grecát látogató őskeresztények ráismertek a halban Krisztusra, akit magukhoz vettek az Eucharisztiában. — A freskón pedig az emberek, amikor a halat nézik és kinyujtják utána kezüket, hő vágyuknak adnak kifejezést az Oltáriszentség után.

A művész azonban két halat és öt kenyeret festett. Krisztus két halat és öt kenyeret sokasított meg a pusztában ötezer férfi táplálására. A jobbra és balra álló kosarak pedig jelzik a megszaporított élelem bőségét, melynek hulladékait kosarakba szedette össze az Üdvözítő. Ez a csodálatos kenyér- és halszaporítás figyelmezteti a szemlélőt az eucharisztikus csodás táplálékra; amint Szent János evangélista szerint az Úr Jézus a kenyérszaporítással készítette elő az embereket az Eucharisztiára. Az egyházatyák is az ötezer férfi csodálatos táplálásában látják az Oltáriszentség előképét.

A cappella greca főfestménye a kenyérszegés, a többi kép erre vonatkozik, ezt magyarázza.

Isten csodálatos módon táplálta Dánielt az oroszlán-barlangban, azért nagyon találóan jelképezi azt a csodálatos táplálékot, melyet Krisztus a fáradozó és küszködő földi zarándokoknak adott erősítésül.

Lázár feltámasztása az Oltáriszentség hatását szemlélteti. „Aki eszi az én testemet — mondta az Úr — és issza az én véremet, annak örök élete vagyon; és én feltámasztom őt az utolsó napon." (Jn. 6, 55.)

Úgylátszik, különös jelentőséggel bír Ábrahám áldozata. Amint a másik két freskó a kenyértöréssel van összefüggésben, úgy ez is új megvilágításba helyezi azt. Ábrahám áldozata úgy viszonylik az eucharisztikus cselekményhez, mint az előkép annak beteljesedéséhez. Ábrahám áldozata azonban nemcsak a kereszt-, hanem az eucharisztikus áldozatnak is előképe. Ez a festmény a kenyérszegést, mint áldozati cselekményt mutatja be.

Festmény csak egy mozzanatot örökíthet meg, természeténél fogva szűkszavú. Ezt a szűkszavúságot oldja fel Szent Jusztin mártír, aki ugyanabban a városban és időben élt, mint a cappella greca festője. Jusztin elmondja nekünk, hogy az őskeresztények mint ülték meg az Eucharisztiát s ebben ráismerünk a mi misénk lényegére: olvasnak a prófétákból és evangéliumból, prédikációban megmagyarázza ezt a püspök; erre ima következik; majd hozzák a kenyeret, bort és vizet; az elöljáró hálaimát mond, melyet a nép amennel megerősít, következik a konszekráció, átváltoztatás, a kenyér megtörése és áldozás. „Mert nem közönséges kenyeret és közönséges italt veszünk magunkhoz, — mondja ő — hanem amint az isteni Ige, Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk, a mi üdvösségünkért testté és vérré lett, éppúgy abban a tanban is részesültünk, hogy az az étel, mely fölött Krisztus szavát tartalmazó hálaimát mondanak, a testté lett Krisztus teste és vére." Erre megismerteti az Úr szavát, mellyel az Oltáriszentséget szerzette s melyet a hálaadásnál a kenyér és bor fölött mondanak.

Szent Jusztin nem szól a szentmise áldozati voltáról, mert ez nem függ össze védiratának céljával. Azonban annál világosabban emeli ki ezt a Didache, mely a keresztények számára készült s jóval idősebb Jusztin Apologiájánál. „Vasárnap pedig — így olvassuk — jertek össze, törjétek meg a kenyeret és adjatok hálát, miután megvallottátok bűneiteket, hogy áldozatotok tiszta legyen. Mindenki pedig, aki viszályban él felebarátjával, ne jelenjék meg ezen az összejövetelen, míg csak ki nem békült vele, nehogy áldozatotok beszennyeződjék. Mert az Úr mondta: Mindenütt tiszta áldozatot fognak nekem bemutatni." (Mal. 1, 11.)

Így egészíti ki egymást az írott és ecsettel megörökített hagyomány az őskeresztények eucharisztikus hitéről.

Aki keresi a veszélyt, elvész abban

Egyik francia községben, vásár alkalmával, falragaszok hirdették az óriási afrikai oroszlán megérkeztét. Az állatsereglet tulajdonosa egy negyvenéves férfiú volt, fekete szakállal, szúró, gonosz tekintettel. Maga nem ment be az oroszlán-ketrecbe, a mutatványokat egy nyolcéves leánykának kellett végeznie. Ez napjában többször lépett be a ketrecajtón, színes, csillogó ruhában. Kedves arcán nyoma sem volt a félelemnek, amint határozott lépésekkel közeledett a vadállathoz. Úgy látszik, nem sejtette, hogy életveszélyben forog. Játszani kezdett a vérengző, hamis ragadozóval. Odaült melléje, simogatta, átkarolta nyakát, kis ostorát ütésre emelte. Végül, a férfi intésére, kinyitotta az oroszlán száját és fejét az állat torkába, fogai közé helyezte. Aztán kiemelte fejét és diadalmas arccal körülnézve, ügyesen hátrálva kilibegett a ketrecből. Százszor végezte e mutatványt e lányka s a borzongó szemlélők nagy ujjongással megtapsolták.

Egyszer azonban baj történt. Mikor az idegizgató jelenetben a lányka fejét a vadállat szájába dugta, a rosszkedvű állat összecsapta állkapcsait s mint kis egeret morzsolta szét a szerencsétlen lányka fejét . . .

— Micsoda őrültség! — mondhatja valaki. — Így játszani az élettel!

Így játszol önlelked üdvösségével is, ha felkeresed a bűnrevezető alkalmakat. Lehet, hogy többször sikerül elkerülnöd a halálos bűnt, de egyszer, mikor éppen nem gondolod, vad erővel ragad meg a kisértő és tönkre tesz. Az afrikai oroszlánt meg lehet szeliditeni, de a pokolbelit nem.

Azért int Szent Péter: „Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségtek, az ördög, mint az ordító oroszlán körüljár, keresvén, akit elnyeljen."

(Magdics dr.: „Krisztus világossága" c. művéből.)

Felszedett terhünk

Írta: Róth Antal S. J.

A legtitokzatosabb életjelenségek és cselekvési folyamatok az ember lelkében játszódnak le. Egy-egy cselekedet indítóokainak kihámozásánál döbbenünk rá Szalézi szent Ferenc éles megfigyelésének igazságára: Nem ötezer embernek, hanem mindenegyes lélek számára kellene egy püspökséget felállítani. Nem is csodálkozhatunk tehát azon, hogy annyian tévútra kerültek, kik az emberi lélekkel foglalkoztak. Ezek csak a felszínen tapogatództak és csak a személyiség határait tudták megjelölni és e nagyon is felületes anyagból akartak a lényegre következtetni. Nagyon is nehéz megközelíteni a lelket működésének belső mivoltában.

Sajátságos, de jellemző paradoxon: az egyszerű lelket lehetőleg sok oldalról kell megvilágítani, hogy valahogy megérthessük. De éppen e komplikáltság és mesterkéltség zárja el értelmünk elől azt, hogy a lelket egyszerű működésében egészen felfogjuk. Mégis ezen az úton kell haladnunk, noha tudjuk, hogy tévedünk annyiban, hogy a lényeget egészen meg nem ragadhatjuk, csak megközelíthetjük. Úgy látszik, hogy a gyakorlati lélektani tudomány éppen abban áll, hogy a nagyobb tévedésből kisebb lesz, míg csak meg nem közelítjük a való igazságot.

*

Az életnek éppen úgy, mint az időnek közös, könyörtelen vonása, hogy újra elkezdeni, vagy csak pillanatnyit visszaforgatni nem lehet. Az életben elkövetett hibákat jóvátenni lehet, de sohasem helyrehozni. A sudár, magas szálfákon is meglátszik a fiatalkori görbülés és mély vágás. Az embernél is a gyermekkori nagyobb sérülés forradása öregkorban is megmarad.

Nevelés terén és a lelkifejlődésünkben szakasztott ilyen a helyzet. Hányan fordíthatták volna előhaladásukra azt az erőt, melyet egy-egy meggondolatlanság jóvátételére kellett pazarolniok. Micsoda erőveszteséget jelent az, ha valaki 14—15 éves korában kénytelen elsajátítani azt, amire 10 éves korában kellett volna neveltetnie. Vajjon be fogja-e hozni azután azt, amit 15 éves korában elmulasztott? Élete tele lesz hiányokkal!

Pótolni sokat lehet, de a beálló hiányt betölteni, az elmaradtat behozni: a vart vagy forradást elsimítani, a görbülést egészen kiegyenlíteni már nem lehet.

Ha azon gondolkozunk, hogyan lehetne elkerülni a sok pótolni és javítani valót, legegyszerűbb felelet az volna, hogy nem kellene olyat tennünk, amiért később bűnhődnünk kell. Sajnos, vagy talán szerencsénkre is, az élet a legkeményebb és legkövetkezetesebb megtorlója azon hibáinknak, melyet természetünk ellen elkövettünk. Ezekért mindannyiunknak előbb-utóbb keményen vezekelnünk kell.

Mindannyiunknak számolnunk kell a magunk megnemesítése munkájában egy negatívummal, egy teherrel: megszokással, szenvedéllyel, hiánnyal, melyet már gyermek, vagy ifjúkorunkban felszedtünk. Sajnos, teljesen harmónikus nevelésben alig-alig van része földi halandónak. A környezet rossz befolyásától is ritkán ment valaki is közülünk. Azért nem lesz haszon nélkül, ha magunkba pillantunk és megvizsgáljuk, micsoda terhet is cipelünk, vagy milyen hajlam, megszokás őrli fel jobbrahivatott erőnket. Ha felismerjük törési lehetőségünket, mely kettéroppanthatja felfelé ívelő pályánkat, vagy — ami nagy szerencse számunkra — ha felfedezzük azt az emelő erőt, mely túlsegít a nehézségeken, olyan kincset leltünk, melynek kamatoztatásával jobban és szebben élhetjük le életünket.

Kétféle életbeállítottság.

A gyermek lelkülete legőszintébben és legleplezetlenebbül a játékban tünik elő. Még a felnöttek szenvedélyeit is, ha csak a hosszú gyakorlat, vagy az együttes fegyelmezettsége nem gátolja, legjobban a játékban ismerjük fel. A szenvedély itt, legyen az harag, bosszúállás, nyerészkedés, irigység, önzés stb., a maga igazi arculatában jelentkezik. Maradjunk mi most a gyermeknél, nála a természet még mesterkéletlenül mutatkozik.

Jani és Pista, egyik sincs még 7 esztendős, építőkockákat kapnak. Janinak legfőbb gondja, hogy a tornyot az adott minta szerint tökéletesen megépítse. Ő a technikai oldalról ragadja meg a munkát. Ha a torony áll, megoldottnak tekinti feladatát és újat kezd építeni.

Pista ellenben nem boldogul az építéssel. A színeket és kockákat összecseréli. Látszólag annyira belemerül a munkába, hogy a nagy különbségeket sem veszi észre. Ha aztán a torony úgy-ahogy áll, akkor kezdődik csak Pista igazi tevékenysége. Nem a torony érdekli, hanem az, ami képzeletéből előbuggyan. Hatalmas nagy várat lát a toronyban, mely csakhamar benépesül katonákkal. Ő lesz a parancsnok és mögötte sorakoznak fel vitézei, akikkel megvédi a várat a rablókkal, az ellenséggel szemben. Kezdődik már az ostrom. Még jó, ha össze nem dől a torony. De még ha romokban hever is, Pista kerül ki győztesen. Neki nem a torony, hanem a hozzáfűződő képek teszik igazi élménnyé a játékot.

E kis példán mutattuk be azt az alaphangulatot, melyet nemcsak a gyermek, de a felnött is mutat az életfeladatok megoldásánál.

A külsőre beállított egyénnél legfontosabb a gyakorlati beavatkozás a valóságba. Életcélja kifelé hajtja, praktikus képességei is erre irányítják. Ő mozdítja elő a külső kultúrát és teszi kényelmessé, praktikussá az életet. Belső lelkiélete nem lesz ugyan mély, de nagyobbfokú szilárdságra és igazi komoly erényekre ő is szert tehet. — Számára legnagyobb veszélyt a sikertelenség jelent. Kínos tapasztalatok, megnemértés, gáncsoskodás besavanyodottá tehetik. És ekkor az aktív, vállalkozó emberből egyszerre nyárspolgár lesz. Az erőteljes harcos megsebesül és most már csak mankóval jár.

A befelé élő egyénnek a külső keveset jelent. Érzi, hogy akármilyen szép is a világ, mégsem közelíti meg az ő belső világának fenségét. Itt minden kiegyensúlyozott, itt csak igazság és szépség uralkodik;

nincs viszály, sem zavar. Igazi mesevilág ez! Érthető, hogy ilyen lélek előtt mindig idegenszerűbb lesz a környezet. Ha kiragadja valami álomvilágából, a valóság mindig mint valami kiábrándító kemény ütés hat rá és amikor csak teheti, elmenekül e sivár realitásokból. E kissé álmodozó és önmagával foglalkozó ember-típus az életben sok ellenséggel találkozik és azért mindig jobban beszorul belső világába. — Késön kiköltött fecske ő és erőérzet hiányában nem mer nekivágni a hosszú vándorlásnak — az életnek.

Négy típus.

Az élet a legnagyobb művész. Csak úgy pazarolja a formákat a természetben és egyáltalán nem dolgozik kaptafa után. A pásztor szeme nagy nyájban sem talál két egyforma juhot; a fákon nem találunk két egyenlő levelet; még a virágok porzói és a sejtek milliós egyedei is különböznek egymástól. Csak a gyakorlatlan szem nem tud különbséget tenni köztük.

Az emberek világa is éppen ilyen változatos. Nemcsak külsőleg, hanem lelkileg sem találunk 2 egyenlőt. És amikor mégis típusokról beszélünk, ezt csak azért tesszük, hogy megkönnyítsük a hasonlók felismerését. Ilyenkor nagyon is el kell vonatkoztatnunk a sajátságos egyedi vonásoktól, hogy valahogy el tudjunk igazodni e hozzánk közeleső világban. De hogy e típusismeret eltér a valóságtól, nem kell külön erősítenünk.

Mivel azonban az emberiség nagyobb része sohasem ér el oda, hogy önmagát csak megközelítően jól ismerje, általános típus-ismeret is elégséges, hogy tökéletesítse magát, erőit felismerje és használja, gyengéit nyesegesse és az elborítással fenyegető ár ellen gátat emeljen. Fejtegetésünkben követjük Künkel gondolatmenetét.

A sztár.

Nemcsak a mozivásznon, hanem a mindennapi életben is belebotlunk a sztárokba. És ha ezek nem is emelkednek világhírnévre, mégis csodáltjai lesznek egy kis körnek, amolyan kis napok, mely körül keringenek a bolygók. Édes kevés kell, hogy az emberben felébredjen a hiúság, a szereplési viszketegség, a tetszeni akarás. Nagyon is könnyen szuggerálhatjuk másba valamilyen tehetség érzését és tudatát. A 4—5 éves leánykának még nem is kell ismételve hallania: Ejnye, de csinos kisasszonyka vagy, — és minden gondja odairányul, hogy rá is szolgáljon a felnőttek csodálatára. Hányszor áll meg a tükör előtt, igazgatja haját, ruhácskáját s — ó oktalanság! — mivel az ismerősök, talán a szülők is látják, mi tetszik a csöppségnek, nem fukarkodnak az elismerés szavaival. Alig lesz 10 éves, kész a primadonna! Nem innen adódik sokszor az, hogy már a kora gyermekkorban színésznő, táncosnő, vagy fiatal filmcsillag akar lenni a leányka? Hisz annyira szépeknek tudják magukat, annyira ügyesek, hogy szilárdan hiszik, ők még megmozgatják az egész világot.

A 4—5 éves fiúcskának csak kis elismerés kell és fejlődésnek indul a sztár. Dícsérjék csak izmait, erejét, vagy pöntyögtetését a zongorán, cincogtatását a hegedűn és rögtön azon lesz, hogy minél több elismerést arasson. — A gigerli, zsúrfiú, nyegle elegánciájú kamasz és ifjúúr a gyermekszobában indul ilyennek.

Mennyi idő és pénz pazarlódik el a felnőtteknél is a páváskodásra. Mekkora felszedett teher, amelyet azonban kellemes hordani addig, míg rá nem döbbenünk a valóságra és látjuk fáradozásunk hiábavalóságát, amikor a kegyelem megérint, vagy amikor az élet már fonnyaszt. De ekkor milyen nehéz szabadulnunk a hiúság ördögétől. Az édes teher, súlyos kereszt lesz, mert a legkeservesebb és leghosszabb út az, mely az alázatossághoz vezet.

A cézár.

Hamar jelentkezik az ellenség az ember életében. A kis emberpalánta már nagyon is korán kénytelen erőszakos nagyobb testvéreinek behódolni, szeszélyes elbánásban részesül a szülők részéről is, elhanyagolják, stb. De e gátló körülmények ellenére is érvényesülni akar és tud is, mert van annyi belső ereje, hogy fortéllyal, ravaszsággal legyőzi az eléje háruló akadályokat és az történik, amit ő akar.

Az akaratos, szeszélyes, toporzékoló gyermek mind ide sorolható. E típus kifejlődése igen egyszerű. A csalódott sztár is könnyen „cézárrá" lehet. — Hányszor szerzi meg a gyermek könnyel, makrancoskodásával, hízelkedésével szüleitől azt, amit nem akartak neki megadni? Hányszor szabadul meg kiabálással a nagyok önkényétől? Durcássággal hányszor kényszeríti térdre a felnőttek akaratát. Az élet rendes folyása kitermeli azt a gyermeket, mely zsarnoka lesz környezetének. Nem nagyon hosszú az út a gyermeknek sírással stb. kicsikart első győzelmétől a szülők tehetetlen sírásáig. Évről-évre nagyobb teher lesz a gyermek, míg végül is egy szigorú intézetet keresnek, ahol áldozatos nevelők idegeiket felőrlik ilyen enfant terrible csillapításával. Nehezebb foglalkozás ez, mint az állatszelídítés és hálátlanabb is, mert ritkán sikerül az emberállatot egészen emberré „idomítani".

A szeszélyes, magukról könnyen megfeledkező, féktelen, goromba, ármánykodó emberek mind nyögnek, vagy gyötörnek másokat cézár-természetük miatt. Állandóan füstölgő vulkánok ezek, melyekről sohasem lehet tudni, mikor törnek ki. Idevezetett a gyermekkori szeszély és akaratosság.

A mártír.

Az életben mégis szerencsésebbek azok, ha jólrosszul is, de kifelé alkotnak. Meg is feledkeznek munka közben a maguk bajáról. Ellenben azok az érzékeny kedélyű emberek, kikben az élmények mély nyomokat hagynak, sok feladat előtt megtelnek félelemmel, mindig határozatlanabbak lesznek és elvesztik azt a kevés bátorságot, melyet a természet a stragle for life címén mindenkibe beleoltott.

A mártír gyengének és szenvedőnek mutatja magát, hogy célját elérje, azaz, hogy kiszolgálják. Jelmondata: az emberek az én szolgáim, legalább is akkor, amikor szenvedek. Innen adódik a törekvés a „vértanú korona" után. Ez az eljárásmód természetesen nem más, mint a gyengéd emberi szív, a részvét és jóság kiuzsorázása. Így tehát kevés köze van az igazi vértanúi lelkülethez. Nem adni akar, hanem kapni azon a címen, hogy szenved. Nem hoz áldozatot másért, de ezt követeli másoktól. Passzív típus és mégis követelődző, mert kikényszeríti szenvedés-látszatával azt, amit akar.

Mártírrá könnyen lesz az a gyermek, akit elkényeztettek és utána szigorúan fogtak. A hipokonderek egész raja ide sorolható. Az a női jellem, mely a maga passzivitásával és látszólagos érzéketlenségével rábír másokat arra, hogy hódoljanak neki és foglalkozzanak vele. A családban az örökké ideges, hisztérikus idegrohamokba eső feleség, ha nem teljesedik

kívánsága. Mit nem áldoz a férfi, hogy ilyenkor megbékítse, rendes hangulatába visszazökkentse élete párját.

A férfiak között is találunk „művész"-hajlamú egyéneket, akár zenében, irodalomban, vagy képzőművészetben „tűnnek ki". Ezek nemcsak az ihlet és vajúdás szakában „szenvedő zsarnokok", nanem ha nem értékelik munkájukat úgy, ahogy ők azt elvárják, kiállhatatlan zsörtölődők és adják a sértettet. Minden városban akad néhány hosszúhajú „művész", aki az utcán csak a fellegeket nézi és senkit és semmit észre nem vesz.

A lelkiélet terén ezek csak nehezen haladnak. Sokan kezdik, de egy-egy nagyobb akadály, kissé tovább húzódó nehézség elvonja őket a magukkal való komoly leszámolástól. Hajlamaikról nagyon nehezen tudnak csak letenni.

A mimóza.

Az elnyomott vagy nagyon elhanyagolt gyermek, akinek sok keserű tapasztalata volt, visszahúzódik. Útja telve van tilalomfákkal. Csupa „nem szabad" az élete. Nem szabad semmit kérnie, mert csak visszautasításban, vagy gorombaságban lesz része. Ha azonban tőle kérnek valamit, azt meg kell tennie, mert különben erőszakkal rákényszerítik. Életre nem való gyermek lesz, aki sem jóban, sem rosszban nem foglal állást. Leginkább csak átkínlódja az életet. A mizantrópok közülük kerülnek ki. Felfogásuk az, hogy nem remélhetnek semmit ezen a világon. Úgy vélik, akkor boldogulnak legjobban az életben, ha senkivel szembe nem helyezkednek, ha kikerülik az embereket, ahol lehet. Ha mégis szemben találják magukat mással, megteszik, amit kíván, hogy aztán újra békében élhessenek. — Nemcsak a szociális körülmények és a nyomor fejleszti ki a mimózát, hanem a szenvedélyes apa, sokaknál a veleszületett gyámoltalanság. Szerényebb kiadásai ennek a típusnak az élhetetlen emberek tömege, akiknek, mintha két balkezük volna: amibe belefognak, az nem sikerül; amit csak megfognak, összetörik kezükben. Az életben inkább az árnyoldalt látják. Így ott is bajt látnak, ahol nincsen.

Fény kell ezeknek és a kis sikerek átélése, hogy az összezsugorított önbizalom megszabaduljon nyomasztó terhétől. Nem elveszett ember a mimóza, csak nehezen felhangolható sokhúros hangszer. Jó fül és hozzáértő nevelő kéz kell.

Az első élmény, az első emlék.

Tanulságos és igen sok emberre jellemző az, hogy milyen az a kép vagy élmény, amelyre mint legkorábbira visszaemlékszik. E 3—4, esetleg 2 éves korból származó élmény alapján legtöbbször megmondhatjuk, melyik típushoz tartozik valaki.

K. legkorábbi emléke az, hogy az udvarban két kiskacsát az itatóba fojtott. Felnőtt korában annyira szenvedélyes és szeszélyes lett, hogy magán viselhette volna a cézár cégtábláját. — P. kis húgát lökte le a székről, belőle is cézár lett.

L. cselédjük csodálkozó felkiáltására emlékszik, amikor a nagy karosszékeket felforgatta a szobában. — S. a hegedűvonóval vonul föl s alá a szobában és hallja, hogy azt mondják: Te cigányprímásnak születtél. Mindkettő kimondott sztárrá fejlődött.

H. anyja karján ül és keservesen sír, de amikor kedvenc süteményét megkapja, könnyek között mosolyog. — D.-t a gúnár kergette. Erre odaszaladt anyjához és görcsösen belekapaszkodott ruhájába. Ma tipikus mártír mindkettő.

A. ott ül a sarokban atyja mellett és nézi, amidőn verébpaprikást eszik. Szeretne ő is kapni, de nem mer kérni, mert nagyon is fél atyjától. — Z. arra emlékszik, hogy félve került ki egy kaput, mert itt egy nagy fekete kutya megijesztette. Félénk mimóza lett A. és Z. is.

Legyen elég e néhány példa. Kérdezzük csak ismerőseinktől első élményüket és igen tanulságos következtetést vonhatunk le belőle életükre.

•

Az önzés, a rendezetlen önszeretet különféle útját láttuk a négy típusban. Minden ember nemcsak keresi, de természetének megfelelően meg is találja az érvényesülést. Természetesen, ha egyszer tárgyilagosan akar élni, a legáltalánosabb erkölcsi elvnek megfelelően, — amit nem akarsz, hogy veled tegyenek, te se tedd másnak, — akkor látja csak lelkében azt a nagy terhet, mely nem engedi, hogy csak természetes jó emberré is legyen.

Áttekintésül kis táblázatban foglaljuk össze a négy típus kiinduló pontját:

Nem állítjuk azt, hogy minden ember csupa önzés, de az élet nagyon is hangosan szól a mellett, hogy több-kevesebb ebből a csak kis mértékben hasznos tulajdonságból mindenkiben van. Néha úgy látszik, mintha csak csupa önzés volna az egész világ. Hányszor halljuk, — még jó emberektől is — amikor egy nagylelkű emberre azt mondják: szegénykét itt elhagyta a józan gondolkozása és számító képessége. — Ilyenkor láthatjuk, mit nem tesz a kegyelem, mikor a természetes hajlamok ellen noszogat. Emberileg ki nem fejezhető erő-tőke az, mely arra képesít, hogy természetünket legyőzve, nagy, hősi áldozatokat hozzunk másokért. Valóságos salto mortalékról van itt szó, melyre a természetfeletti segítség képesít.

Az ifjúkorban felszedett teher, húsba-csontba égetett érvényesülni akarás, ragadozóvá teszi az Isten képére és hasonlatosságára teremtett embert. Hosszú és keserves az út az önző, természetes embertől a lelki emberig.

Csak egy biztos és gyors út marad hátra a kegyelem titokzatos munkájának szemléleténél: leborulni és kérni alázatosan az Istent: Uram, vonzz engem közelebb Magadhoz, és tégy engem egészen istenfiúvá, hogy megváltója lehessek magamnak és mindazoknak, kiknek keresztje szoktam lenni.

Miért ne nevethetnék?

Egy öreg ferencrendi szerzetes-testvér haldoklott. Szerzetestársai imádkozva állták körül szegényes fekvőhelyét. Most vette fel a betegek szentségeit. A haldokló örömtől sugárzó arccal nézte az ágya mellett égő szentelt gyertya lobogó lángját és időnkint boldogan felnevetett.

Egy szigorú páternak nem tetszett a viselkedése és rá is szólt, hogy ebben a rettenetesen komoly órában nem illik nevetgélni.

— Miért ne nevethetnék? — csodálkozott a haldokló. — Hiszen hetven éven át nem Mohamednek, hanem a jó Istennek szolgáltam! Azért vagyok most olyan boldog!

Legyünk buzgók, hűségesek Isten szolgálatában s majd örömmel nézhetünk mi is halálunk óráján az örökkévalóság elé.

(Magdics dr.: „Krisztus világossága"-ból.)

Irodalom.

Endrődy László S. J.: **Páter Petit hajója.** Budapest, 1937. Korda R. T. kiadása. 202 oldal. Ára 2·40 P, díszkötésben 3·90 P.

E könyv két részből áll. A második és nagyobb részében egy teljes lelkigyakorlatot ad. Mégpedig olyan originális beállítású lelkigyakorlatot, amelyik ritkítja párját az egész egzertitiumos irodalomban. Betartja a szentignáci lelkigyakorlatok teljes vonalvezetését, de az egyes témákat a hajózás lebonyolításához kapcsolja. Beszél a hajó céljáról, iránytűjéről, kormánykerekéről, kormányzásáról, a hajótörésről, a kalózokról, evezőkről, vitorlákról, lobogóról, horgonyról, árbocról, gőzről, élelemről, útitársakról. Mindezen címek alatt megkapóan beállítva a lelkigyakorlatos témákat rejti el.

Sokan panaszkodnak, hogy a lelkigyakorlatokban majdnem mindig ugyanazt az anyagot kapják. Ez a lelkigyakorlat valóban teljesen új beállításban adja a régi témákat.

A könyv első része pedig a szerzőnek: Páter Petitnek életrajza. Ez a jóságos, öreg jezsuita, aki az életszentség hírében halt meg, csupa szív, csupa szeretet és csupa eredetiség volt. P. Endrődy, a Belgiumban élő magyar jezsuita atya Páter Petit életrajzát bravúrosan dolgozta ki. Itt nincsen adatok és események

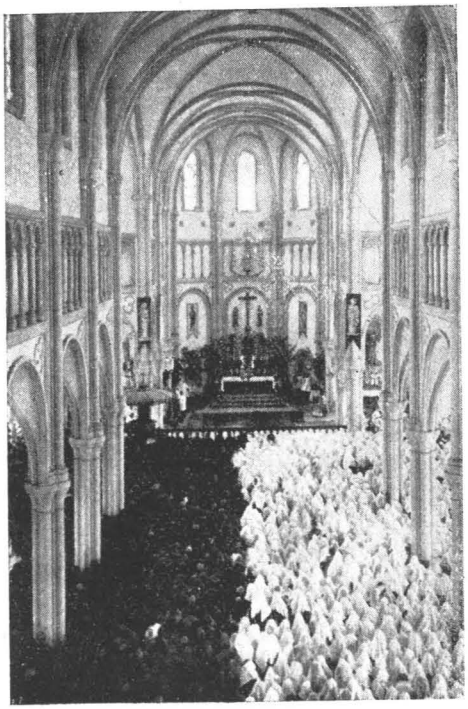

Urakami japán templom belseje.

Néhány vonás a japán keresztények életéből

Írta: dr. Zsigovits Béla

Japánban elsőnek a missziók nagy apostola, Xavéri szent Ferenc hirdette Jézus tanítását, miután előzőleg Indiában tízezreket nyert meg Krisztusnak. Japánban látszólag kevésbbé koronázta siker munkáját. Mikor két és félévi tartózkodás után elhagyta a Felkelő Nap országát, mindössze 1500 volt a keresztények száma. És Xavéri szent Ferenc mégis elragadtatással írt leveleiben a japán keresztényekről, akik — írja egyik helyen — az ő gyönyörűségei.

A Japánban működő hithirdetők, sajnos, ma is kevés eredményt tudnak felmutatni: a 70 milliós birodalomban mindössze százezer a katolikusok száma. De ha valakinek, mint nekem, alkalma volt heteket tölteni a japán katolikusok között, teljesen aláírja Szentünk dícsérő szavait.

Így ismételten megfigyeltem őket a szentmise alatt — és épültem viselkedésükön. A templomaikban csak a fal mellett van néhány pad, de ezekre sincs nagy szükség, mivel a japánok földön szeretnek ülni a templomban is. A nők kivétel nélkül fátyollal letakarva vannak jelen a szentmisén. A hívők közül feltűnően sokan járulnak a szentáldozáshoz s ahogy ezt végzik, abból tanulhatnánk. És itt nemcsak a benső összeszedettségre gondolok, hanem a külső rendre is. Az áldozni akarók kettős sorban állnak föl a templom közepén s az áldoztatópadhoz csak annyian mennek, ahányan le tudnak térdelni. Az előimádkozó pedig, aki elsőnek áldozott meg, oldalt áll és kézcsattanással jelzi a letérdelést, fölállást stb., úgyhogy az áldozók egyszerre végeznek minden mozdulatot. Imponálóan szép.

Egyik misszionáriusnak szóvá is tettem a dolgot. „Igen, — mondotta a jó öreg atya — a japán keresztények nemcsak Xavéri szent Ferencnek szolgáltak gyönyörűségére, hanem minden hithirdetőnek. Nehezen térnek meg, de aki egyszer fölvette a keresztséget, az nem hoz szégyent Egyházunkra. Egy kínai püspök mondotta, hogy ha még egyszer elölről kezdhetné, Japánba jönne dolgozni, mivel náluk mennyiség van, itt minőség."

Hogy minő hősi áldozatra képesek a japán keresztények, azt különösen az egyik bélpoklostelepen láttam, ahol két napot töltöttem.

A bélpoklosság Japánban valóságos nemzeti szerencsétlenség, annyira el van terjedve. 50—60 ezerre teszik a szerencsétlenek számát, hozzá legnagyobb részük szabadon jár-kel, mivel a telepeken csak 5000 férőhely van. Ezeket a telepeket is a legújabb időben állították föl — bizonyságául annak a nagy igazságnak, hogy a karitászt

Japán kongreganista lányok Shimonosekiben. Prézesük a hazánkban is járt Ogihara S. J. japán jezsuita páter.

egyedül a keresztény vallás ismeri és hirdeti. A hatalmas sogunok és gazdag daimyoknak évszázadokon át nem jutott eszükbe, hogy az emberi nem e szerencsétlen kivetettjeivel törődjenek. A legelső telepet a katolikus Egyház állította föl 1889-ben Koyamában, a Fudsiyama lábánál.

Igazgatója egy bennszülött pap, P. Iwashita. Tanulmányait a louvaini egyetemen végezte, de Angliában is töltött egy esztendőt, úgyhogy a francia és angol nyelvet kitűnően beszéli. Japán egyik legelőkelőbb családjából származik. Ez a nagytudású és rendkívüli műveltségű pap esztendők óta él már a szerencsétlen betegek között s most előkelő összeköttetéseit arra használja, hogy évről-évre előteremtse a telep fönntartásához és fejlesztéséhez szükséges összegeket. (Egyik legnagyobb jótevője az anyacsászárné.)

Rajta kívül még egy gondnok és három ápolónő képviselik az „egészséges elemet". E három ápolónő élettörténetét is érdemes meghallgatni:

A legfiatalabb még csak 17 éves volt 1935 őszén, mikor Japánban jártam. Amidőn atyjának bejelentette szándékát, hogy leprások közt akar ápolónő lenni, az természetesen tiltakozott és nem adta beleegyezését, ami nélkül kiskorút alkalmazni nem szabad. Az apa eljárása — emberi szemmel nézve a dolgot — érthető: ugyan ki fog feleségül venni egy leányt, aki éveket töltött a bélpoklosok között? De a leány nem tágított. Egyik nap kis

P. Ogihara S. J. egy kat. esküvő násznépével Shimonosekiben.

száraz feldolgozása. Minden oldala csupa epizódokból, érdekesebbnél-érdekesebb jelenetekből tevődik össze. Valóságos kis regény ez az életrajz. És ami a legfőbb: olyan jellegzetes történetecskéket válogatott össze, amelyekből egy tapasztalt, kedveslelkű lelkiember képe alakul ki és mégis annak mindegyik vonását élvezni tudja és a maga életében fel tudja használni mindenki.

P. Endrődy könyve ritka sikert ígér. Az élvezetes életrajz vonzó olvasmány lesz, az originális lelkigyakorlat pedig papoknak, világiaknak, szerzetesnőknek új beállítású aszkétikus anyagot ad. A munkát nagyon ajánljuk.

Dr. Gálos László: **Vasárnapok—ünnepnapok.** Budapest, 1937. Korda Rt. kiadása. 403 oldal. Ára 6·50 P.

A liturgikus élet fellendülése kapcsán megértette már a vallásos közönség, hogy az egyházi év minden vasárnapjának külön lelkülete és gondolatköre van. Ezt annak officiuma, miseszövege fejezi ki. Dr. Gálos a vasárnapoknak és ünnepeknek e lelkületét fogta meg és rajzolta ki minden vasárnap liturgikus szellemét és gondolatkörét felölelő lelkiolvasmányaival.

Könyvének anyagába beledolgozta az egész katolikus hit és erkölcstan eszmekörét. Részeire osztotta ezt a nagy anyagkomplexumot és olyan ügyesen fűzte oda az egyes részeket az egyházi év különböző alkalmaihoz, hogy az ember észre sem veszi, milyen teljes anyagot kapott e könyvben. Éppen ez az észrevétlenül oktató módszere egyik legnagyobb erőssége. *Tanít*, de a nélkül, hogy az ember észrevenné, hogy oktatást hal; lelkesít és meggyőz a nélkül, hogy az ember meglátná, hogy prédikál. A lelkipásztoroknak e két munkáját, a tanítást és lelkesítést művészi tökéletességgel gyakorolja.

E könyvet több célra felhasználhatják olvasói. A papok prédikációkhoz igen jó anyagot kapnak benne. A szerzetesnők, művelt világiak elsőrangú lelkiolvasmányul használhatják. Egyesületekben, Mária-kongregációkban, ha gyűlésükön nem tud megjelenni a lelkipásztor, az arra a vasárnapra rendelt résznek felolvasása pótolja a szentbeszédet. Elmélkedéshez is nagyon jól felhasználható alapul. Egy könyv tehát, amelyik egész évre lelki táplálékot ad papnak és hívőnek egyaránt.

Adalbert Bangha S. J.: **Welt und Überwelt.** Innsbruck, 1937. Felizian Rauch. 202 oldal. Ára 5.— P.

P. Bangha e könyvének alapgondolata az a harc, amelyben a világ és a másvilág viaskodik. Világ alatt azt érti, amit az Üdvözítő értett az evangéliumban: a földiességet, a lelki felfogásnak ellentétjét. Másvilág alatt pedig a szellemi világot, azonkívül pedig a természetfeletti világot és mindkettőnek tagozódásait. Kutatja az okot, hogy ez a másvilág teljes igazsága, emelkedettsége, hatalma, boldoggá tevő képessége mellett miért nem tud érvényesülni? Miért van az, hogy Krisztus és az Egyház nem áll az elismert értékek élén még Európában

sem, pedig minden érték elsősorban a krisztusinak alkotása és hatása.

Könyvében a szellemi és természetfeletti élet valóságát, harmóniáját, örömet adó képességét tárgyalja; majd pedig az Isten-eszmét mutatja be minden oldaláról. Áttér a másvilág és az Isten ellenségeinek jellemzésére és arra, amit ezek az ellenségek elsősorban támadnak, az Egyházra. A következő paragrafusokban pedig e küzdelemnek hátráltatóiról, a vallásos közönség több hiányáról mond el igen érdekes dolgokat.

Ez a könyv P. Banghának, a páratlan képességű, ragyogó gondolatokat felsorakoztató, szuggesztív erővel hatni tudó szónoknak munkája. Benne szerephez engedi ugyan egyéniségének két másik jellegzetes összetevőjét: a hitvédőt és a gyakorlati szervezőt is. Az utóbbi kettő, főleg a gyakorlati szervező azonban inkább háttérben marad. A pozitív tények, a megállapítások erejével dolgozik és a levont gyakorlati tanulságok aprópénzre váltását: az egyéni teendőket rábízza olvasóira.

E könyvnek hatalmas hatása lesz a külföldön. Valószínűnek tartjuk, hogy a kiváltott siker arra fogja indítani P. Banghát, hogy az elvi megállapítások után gyakorlati tanácsokat is adjon majd az európai, sőt a világkatolicizmusnak. Az után a munkaszerep után, amelyet a magyar katolicizmus életében betöltött, kétségtelen, hogy óriási sikere lesz és ami több, áldásos hatása lesz e könyv folytatásának is.

Dr. Zsigovits Béla: **Japán keresztény szemmel.** (27 képpel és egy térképpel. 124 oldal. Budapest 1937, a Kat. Missziós Tanács kiadása.)

A könyv szerzője, aki 1935 őszén másfél hónapot töltött a „felkelő nap országában", többet ad könyvében, mint egyszerű útleírást. Kiváló megfigyelőképessége, történeti ismeretei, teológiai tudása, eleven stílusa, mind közreműködnek abban, hogy munkája ma a legjobbnak nevezhető, ami Japánról keresztény szemmel nézve a magyar irodalomban megjelent. Megismertet bennünket magával a japáni néppel, annak szokásaival, társadalmi berendezésével, vallásaival, templomaival, majd egy külön fejezetet szán az ottani katolikus missziók multja, jelene és jövőjének. Megtudjuk ebből, hogy a japán katolicizmus még ma is igen gyenge alapokon nyugszik (70 milliós lakosság mellett csak 100,000 a katolikusok száma), jóllehet ez ma a legnagyobb jelentőségű hithirdetési területe az Anyaszentegyháznak, amelytől egész Ázsia misszióinak jövője függ. Csak örömmel üdvözölhetjük a szerzőnek kiváló munkáját és kívánjuk, bár minél többen ismernék meg belőle Japánt: ezt a földet és ezt a népet, melynek a Gondviselés bizonyára még nagy szerepet fog juttatni az Egyház jövőjében.

Dr. Waigand József.

Bélpoklostelep a Japán Gotembában.

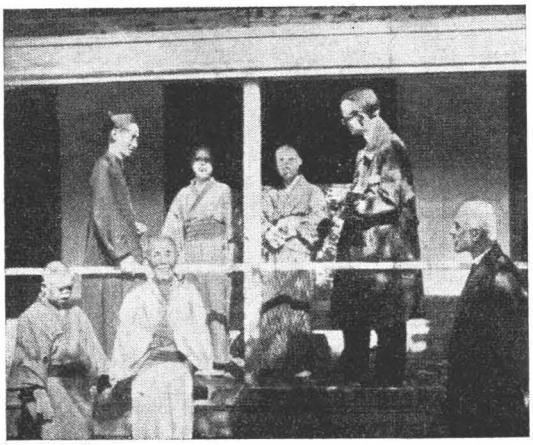

batyuval kezében megjelent az intézetben. Az igazgató először vissza akarta küldeni szüleihez, de a leány keserves sírására végre engedett, sőt megszerezte a szülői beleegyezést is — és a kisleány azóta boldogan végzi munkáját, áldozatul hozva fiatalságát és egész életét a szegényekben lakozó Krisztusnak.

A másik ápolónő megint azzal a kéréssel állított be az igazgatóhoz, hogy ápoló szeretne lenni, de nem itt, hanem valamelyik állami telepen, ahol szerencsétlenebbek a betegek, mivel nem kapnak lelki vigasztalást: ő szeretné jóságos viselkedésével könnyebbé tenni számukra szomorú földi életüket. Az okos igazgató és lelkiatya azonban megértette vele, hogy ezen a telepen éppen annyi jót tud tenni mint másutt, hozzá itt a szentségek révén állandóan új erőt meríthet nehéz munkájához.

De legérdekesebb a harmadik leány története. Korán jutott árvaságra és presbiteriánus lelkész nagybácsija vette magához. Egyszer valami kiütése támadt, mire a nagybácsi azon a címen, hogy leprája van, behozza a telepre a nélkül, hogy a kisleánynak megmondotta volna, milyen helyre viszi. Elképzelhetjük szegényke kétségbeesését, mikor néhány nap mulva megtudta, hol is van ő. Egy évig volt már a telepen, mikor az orvosok végre megállapították, hogy nincs leprája, hazamehet. A leány azonban kijelentette, hogy nem távozik el a telepről. Az egy esztendő alatt, amit itt töltött, látta a sok emberi nyomorúságot: ezeknek a szerencsétleneknek akar lenni őrzőangyala. Immár 12 esztendő óta él az intézetben. Illetőleg egyszer eltávozott néhány hétre: mikor nagybácsija súlyos beteg lett és nem volt senki, aki ápolja. A tiszteletes halála után visszajött és azóta a betegeknek ápolója, oktatója, az igazgatónak titkára, sőt ételkészítője is, amit különös örömmel vettem tudomásul, mivel így nem kellett bélpoklostól készített ételt ennem.

Bizony, csodálatosan szép lelkek vannak Japánban. Egyáltalán nem csodáljuk, ha Xavéri szent Ferenc gyönyörűségének nevezte a japán keresztényeket, — de engem is megért az olvasó, ha azt mondom, hogy ahol ilyen virágok fakadnak, arra a népre nagy jövő vár és annak a népnek közepette előbb-utóbb lakozni fog a szeretetből földre szállott Istenember.

Két szenzációs anyaghalmaz egy könyvben!

Belgiumban most folyik P. Petit S. J. boldoggáavatásának előkészítése. Ez a Páter csupa szív, csupa érdekesség és eredetiség volt. Vonzó egyénisége sokban hasonlít a szent arsi plébánoshoz.

P. ENDRŐDY LÁSZLÓ S. J.:

P. PETIT HAJÓJA

című könyvének első részében P. Petit S. J. csupa érdekes epizódokból szőtt életrajzát adja, a másik részében pedig egy teljes és részletes lelkigyakorlatot közöl, amelyet P. Petit tartott. E lelkigyakorlat páratlanul ötletes és eredeti feldolgozású. Egyszerű közvetlenségén az arsi Szent lélekmegfogó varázsa érződik — a bensőséges kegyelmi élet kiáradása.

Ára kartonkötésben P 2·40, kötve P 3·90.

MAGDICS IGNÁC dr., a híres katekéta és pedagógus, a Ranolder-intézet egykori igazgatója egész évi beszédanyagot állított össze. Ezt tartalmazza a

Krisztus világossága

című I. kötete, amely ádventtől-pünkösdig terjedő időközre szól. Minden beszéd világos, logikus beosztású és gyakorlatias. Sok eucharisztikus anyagot is dolgozott beléjük a szerző.

Ára kartonkötésben P 5·50, kötve P 7·50.

Új kiadásban jelent meg most:

DR. CZAPIK GYULA:

Könyörülj rajtuk Uram!

című, november havára főkép alkalmas munkája.

Első részében 30 elmélkedést tartalmaz, amelyek mindegyike a halálról, a tisztítótűzben szenvedő lelkekről szól. A második rész pedig egy teljes imakönyv, amelynek összes áhitatgyakorlatai a szegény lelkeken való segítésre vannak szánva.

Ára fűzve P 1·20, vászonkötésben P 2·—.

EUCHARISZTIKUS JELVÉNYEK

Bronzszínű kisalakú	30 fillér.
Bronzszínű nagyalakú	30 fillér.
Világoskék email kivitel kisalakú .	1 pengő.

Tűvel vagy gomblyukba akaszthatón is kapható.

Több vételnél a szokásos kedvezmény.

Lucas—Gróf Ambrózyné: **A tabernákulum fényében.** 1937. Ára P 2.80.

P. Lucas József pallotinus atya egyike a legtermékenyebb német aszkétikus íróknak. Munkáit azért szeretik, mert nem vezeti olvasóit túlmélyre és nem is emeli túlmagasra, hanem a mindennapi élet színvonalán tartva, olyan dolgokat mond el, amelyeket örömmel hallgat a mindennapi ember. Lucas könnyed és élvezetes író.

Ebben a könyvében az Oltáriszentségről mond el sok érdekes és a léleknek hasznos dolgot. Jézust állítja maga elé, aki példaképe, testvére, öröme, segítője, az apostollelkek bátorítója stb., stb. Fejezetei elég rövidek, anyaga változatos. Sok hasonlatot, néha példát is hoz és mindig lendületes. Munkája lelkiolvasmányul ebben az eucharisztikus évben különösen ajánlható.

Schmidtmayr: **Kinder nach dem Herzen Gottes.** Innsbruck, Tyrolia Verlag, 1937. Ára kötve P 4.—

A szerző nem kezdő az ifjúsági hagiológikus irodalom terén. Több könyve jelent már meg, melyek mindegyikében szent, vagy legalábbis a közönségest meghaladó lelki nívójú gyermekekkel foglalkozott. Mégpedig művészi kézzel foglalkozott. Kitűnően tudja meglátni azokat a kis eseményeket, melyek a nagyokat is érdeklik és így könyvei nemcsak gyermek lelkiolvasmányok, hanem a felnőttek számára is kapósak. Úgy adja elő anyagát, hogy az már a nyolcadik, tizedik sornál leköti az olvasó érdeklődését és nem teszi le a könyvet, amíg csak a fejezetet végig nem olvasta.

Ebben az újabb kötetében 12 gyermekről szól. Mindegyikről leadott anyagát apró fejezetekre tagolja, gondosan törekedve arra, hogy kerekdedek és önállóak legyenek. Előadási módja is nagyon közvetlen, bár a magyar karaktertől egy kissé eltérő.

Munkáit elsősorban az ifjúság nevelői, tanítónők, hitoktatónők használhatják, de értékes lelkiolvasmányi anyagnak is.

Új magyar könyvek:

Endrődy László S. J.: **Páter Petit Hajója.** A szentéletű belga jezsuita atya életéből kedves, tanulságos jelenetek és egy teljes lelkigyakorlat anyaga. Fűzve **P 2·40,** kötve **P 3·90.**

Dr. Gálos László: **Vasárnapok—ünnepnapok.** Az év minden vasár- és ünnepnapjára beszéd- és elmélkedési anyag. Fűzve **P 6·50,** kötve **P 8·50.**

Dr. Magdics Ignác: **Krisztus világossága.** I. rész. Ádventtől húsvét utáni 6-ik vasárnapra szóló szentbeszédanyag. Fűzve **P 5·50,** kötve **P 7·50.**

Bangha Béla S. J.: **Anyag-gyűjtemény eucharisztikus kultúrelőadásokhoz.** Beszédek, színdarabok és szavalókórusok, versek. Ára **P 1·50.**

Szunyogh X. Ferenc: **A szentmise lelke.** Szellemtörténeti tanulmány a szentmiséről. **P 1·—.**

Dr. Félegyházy József: **Pázmány bölcselete. P 5·—.**

Gerencsér István: **A filozófus Pázmány. P 3·—.**

Fehérváry István: **Magyarok a nyelvhatáron. P 3·—.**

P. Pál: **Kalandok a vakációban.** Érdekes ifjúsági történet. **P —·50.**

P. Pál: **A névnapi torta.** Leánykáknak elbeszélés. **P —·50.**

Kongreganista katekizmus. P —·30.

Dr. Szabadka Medárd füzetkéi a lelkiélet elmélyítésére: **Mindent Jézus Szívével, Mindent Szűz Máriával, Mit köszönhetsz Krisztus szent testének, Mélyítsd el az eucharisztikus Jézus szeretetét, Szebb jövő reménye: A papok szombatja.** Drb.-ként **P —·20.**

Blaskó Mária: **Magyar szentév.** Gyermekek számára imafüzet. **P —·20.**

Új német könyvek:

M. Zundel: **Das Hohelied der heiligen Messe.** (Szentmiséről.) Fűzve **P 5·50,** kötve **P 7·50.**

Franz Stingeder: **Wegweiser.** A régi híres szónokok beszédei alapján összegyüjtött 2042 beszédvázlat. **P 8·50.**

Josef Beeking: **Wege zu Gott.** Rövid értekezések a katolikus életről. **P 3·40.**

Emil Fiedler: **Christliche Opferfeuer.** A szentmise misztériumairól. **P 3·22.**

A. Hiemer S. J.: **Mariannchen.** A gyermekek korai szentáldozásáról. Szülőknek és nevelőknek. **P —·60.**

P. Thimotheus Kranich: **Magnificat.** Szűz Mária dícsérete 8 szentbeszédben. P 2·40 helyett **P 1·84.**

Was soll ich predigen? Beszédanyag-gyüjtemény az egyházi év vasár- és ünnepnapjaira. P 1·50 helyett **P 1·15.**

Erzb. A. Goodier: **Sünder und Heilige.** A bűnös életből megtért szentek élete. P 6·30 helyett **P 4·87.**

Josef Beeking: **Glaubensfreude von Quellen christ. Freude. P 3·—.**

P. Lippert S. J.: **Menschenleid.** Az emberi élet szenvedéseiről. Fűzve P 3·— helyett **P 2·30,** kötve P 4·50 helyett **P 3·45.**

Gerstner: **Alles oder Nichts.** Keresztény alapigazságok. P 2·25 helyett **P 1·73.**

Schmidtmayr: **Kinder nach dem Herzen Gottes.** Tizenkét példáséletű gyermek élete. **P 4·—.**

Beeking: **In Christi Gefolgschaft.** Kötve **P 3·40.**

— **Wir sind gesendet.** Kötve **P 3·40.**

— **Geformtes Leben.** Kötve **P 3·40.** Rövid fejezetek a keresztény kötelességről, mihez-tartásról stb.

Adalbert Bangha S. J.: **Welt und Überwelt.** Fűzve **P 5·—,** kötve **P 6·50.**

Gerster: **Kurze Bibl. Realkonkordanz.** Kötve P 10·20 helyett **P 7·82.**

Az Eucharisztikus Világkongresszus Előkészítő Főbizottságának megbízásából a hittudósok, egyházművészek, egyházzenészek és elsősorban a főpásztorok legkiválóbbjai közreműködésével

P. BANGHA BÉLA S. J.

egy monumentális munkát szerkesztett. A magyar vallásos irodalomban örökre maradandó emléke lesz ez az Oltáriszentségnek. Ennek dogmatikus alapját, liturgiáját, történelmét, lelki hatásait, a művészetre gyakorolt inspiráló tevékenységét öleli föl ez a hatalmas kötet, amely e hó végén a Korda R. T. kiadásában jelenik meg:

AZ EUCHARISZTIA

címen. E vastag és nagyobb alakú könyv valóságos tárháza lesz az Oltáriszentségről szóló ismeretnek. Főkép intelligens világiak, szerzetesnők, papok nagy hasznát fogják venni.

ÚJDONSÁG!

EUCHARISZTIKUS LEVÉLPAPIR

Az Oltáriszentség szimbolumainak tizenkét művészi liturgikus rajzával díszített — piros-fekete színben nyomott — levélpapírok igen alkalmasak, hogy az eucharisztikus szentévben felhívjuk ezzel is a figyelmet és ébrentartsuk az Oltáriszentség tiszteletét.

Eucharisztikus díszítéssel ellátott borítékban **12 levélpapír** — mindegyiken más rajzzal, **bélelt borítékkal:**

Fehér bankpapíron	**1·— P**
Drap bankpapíron	**1·20 P**
Csontpapíron	**1·10 P**

Minden vasárnapnak lelke van!

Ez a lélek ott tükröződik az egyes vasárnapok liturgiájában, evangéliumi szakaszában. Ennek vonásait ragadta ki

DR. GÁLOS LÁSZLÓ:

Vasárnapok — ünnepnapok

című munkájában. Minden vasárnap gondolatköréből egy teljesen kerekded értekezést ad, amely lelkiolvasmánynak elsőrangúan alkalmas, de elmélkedési, valamint beszédanyagul is bőséges forrásul szolgál. Aki pedig az Egyház vasárnapi lélekmegrezdítését az egész hétre szeretné kiterjeszteni, minden vasárnapnak anyagát részekre bonthatja és így minden napra egy-egy rövid lelkitáplálékot kaphat e könyvben. A munka így egész esztendőre elegendő

Ára fűzve P 6·50, kötve P 8·50.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésben, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1937. december 1. IV. évf. 4. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

a tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: Reménységünk biztonsága. — Dr. Kühár Flóris O. S. B.: Kenyérszínben elrejtőzött . . . — Müller Lajos S. J.: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre." — Petruch Antal S. J.: És az Ige testté lőn . . . — Dr. Petró József: Belépés a szentmisébe — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Advent homályában — karácsony kapujában. — Csávossy Elemér S. J.: Szűz Mária és az Eucharisztia. — Pintér József: Bismarck és a tedskészlet. — Dr. Tóth Kálmán: A Miatyánk tanításai. — Schmiedt Béla dr.: A legszebb szerep. — G. L. S. J.: Szeretet. — Garrigou-Lagrange O. P.: A megkezdett örökélet. — Róth Antal S. J.: Körforgás az Én-bálvány körül. — A szentek dicskoronája. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Boldog karácsonyi és újévi ünnepeket kívánunk az Utunk olvasóinak!

Kicsiny gyermek álldogált a fővárosi üzlet kivilágitott kirakata előtt. Bámulta a sok karácsonyi szépséget; de szeme legtovább nézte a betlehemi Kisded viaszszobrát. Megkérdezték: miért tetszik neki annyira a kicsiny Jézus? Azzal felelt, hogy nagyon szép, mert mosolyog.

Az igaz, hogy ez a gyermek feleletével megadta a karácsony alaphangulatát: a mosolygó örömet. A gondolkodó felnőttnek is tetszik ez a szivetderitő betlehemi atmoszféra, de ő már a gyermek mosolya mögött is lát sok mindent és nemcsak azt, hogy szép. Látja, hogy ez a mosoly a Gyermek szeretetének hozzámért jele; hiszen még csöppség és nem akarja tettekkel bizonyitani, hogy szive miként is dobog a világért. Látja, hogy a Kisded gyengesége végtelen erőnek eredménye, hiszen mekkora képesség kellett ahhoz, hogy az Ég Ura belekicsinyüljön egy rózsástestű, szendergő gyermekbe!

Az Utunk *folyóirat iparkodik ellesni és olvasói számára lerögziteni Jézus isteni lelkületét. Meglátja és megláttatja a betlehemi mosolyt, de nem állapodik meg ennek szende és csak merően szemlélődő élvezésén. Mélyebbre hatol és fölkutatja e mosoly eredetét, részeire bontja szépségének összetevőit és megmutatja a mögötte rejtőző szeretetet, hatalmat és erőt. Ebben az évben pedig még ezen a józan kutató és lelki kincseket értékesitő módszerén kivül Jézusnak lelkületét és hatalmát az Eucharisztiában köztünk lakozó személyében is nézi. Amint észrevehető az azonosság a betlehemi gyenge gyermek isteni hatalomháttere és a Szentostya törékeny külseje, de végtelen erőtől származó hatása között, — éppúgy mindenhol megtalálható e párhuzam Jézus és köztünk élő alakja: az Eucharisztia között.*

A lelkiélet törekvői közül már sokan észrevették munkásságunknak eucharisztikus irányát és ezért külön is szeretik, sőt pártolják lapunkat. Most itt külön is megkérjük erre úgy őket, mint folyóiratunk minden barátját: szóljanak ismerőseiknek az Utunk-ról és ajánlják azt előfizetésre.

KORDA R. T.

KÖNYV-, PAPIR- ÉS KEGYTÁRGY KERESKEDÉSE.
BUDAPEST, VIII., MIKSZÁTH KÁLMÁN-TÉR 3. SZÁM.

Legszebb karácsonyi ajándék a jó könyv!

A legjobb könyveket találja e célra a Korda kiadásában megjelent művek között. Tartalmuk elsőrendű, kiállításuk ízléses, áruk olcsó.

Újdonság! **JÉZUSKA ÉLETE** Újdonság!

Szétnyitható képeskönyv az Úr Jézus életéről 16 művészi, színes képben. Színes, hangulatos, a gyermek lelkéhez alkalmazkodó 16 képben végigvezet az Úr Jézus életén. — A képekhez nevelőhatású oktató versek kapcsolódnak.
Szülők a kisgyermek első vallásos nevelésénél, hitoktatók az elemi iskola első osztályaiban szemléltetéseknél kiváló segédeszközként használhatják. Ára 1·50 P.

Ifjúsági szépirodalom:

Újdonságok! **Újdonságok!**

Tisztán maradni a fertőben is!
Ez az alapgondolata
WEISER S. J. — BELUSCSÁK S. J.:

Alpesi fény

című nagysikerű ifjúsági munkájának. A vörös Bécs idejében egy középiskola egyik osztályának tanulói közt lejátszódó történet keretében szemlélteti a kiváló író és pedagógus a modern ifjúság problémáit. Mesterien rajzolja meg az ifjú lelkét támadó téves eszmék és erkölcsi rossz romboló hatásait és a sikeres védekezés módját. A romlott társai közül úgy magaslik ki Heini, a főhős, egy tiroli, sportban megedzett testű, egészséges, tiszta, vallásos lelkű fiú, mint sudár fa a rothadó levelek, tört, száraz gallyak közt.
Középiskolások számára nem lehet eléggé ajánlani. Nevelőhatása messze kiható.
Ára szép címlappal, kartonkötésben 1·40 P, vászondíszkötésben 2·70 P.

MEGÁLLNI A VIHARBAN IS!
A világnézetek szörnyű harcait festi
CSÁK LÁSZLÓ:

Vér és láng között

című Spanyolföldön lejátszódó történetében. Első magyar könyv a most lezajló spanyol forradalomról. A történet hőse egy középiskolás fiú, kit a forradalom vihara belevet a véres és borzalmakkal tele spanyol küzdelmek forgatagába. Vele és körötte zajlanak le a megrázó események, az emberi romlottságnak, gonoszságnak s egyben a legnagyobb hősiességnek, nemességnek példái. A történet sok való személyt és eseményt ölel fel, köztük Alcazar legendás eseményeit és szereplőit.
Filmszerű rohanással peregnek le a történések s maguk ezek az események hatnak és nevelnek és felvilágosítanak. A főhős alakja hitbátorságra nevel.
Szép címlappal, kartonkötésben ára 1·60 P, vászondíszkötésben 2·90 P.

Az indiánok titokzatos világába vezet!
WEISER S. J.:

WATOMIKA

című remek munkája — mely Beluscsák István S. J. kitűnő fordításában jelent meg magyar nyelven.

Főhőse Watomika — May Károly indián történeteinek legendás hőséhez, Winettouhoz hasonló egyéniség. De Watomika nem az író képzeletének szülötte, hanem valóban élt személy — s történetének minden megrázó és érdekes eseményét az teszi kétszeresen értékessé, hogy valóság.

Az indiánok küzdelmes, harcos, de szabad életét élte Watomika is, — alig 15 éves korában lett törzsének, a delawar indiánoknak főnöke — de az isteni kegyelem csodálatosan belenyúlt életének folyásába — kiemelte őt a vadonból, a pogányságból — s mint hithirdető, fajának harcokban, nélkülözésekben edzett acélos akaratával, szívósságával és ügyességével szolgálta Krisztust és lett népének és egész Kalifornia népének apostola, lelkivezére. Ifjúságnak és felnőtteknek egyformán nagyon ajánlható könyv.

Remek címlappal, szép nagyalakban, kartonkötésben —·90 P, félvászonkötésben 1·70 P.

DROUVEN—KÁKONYI S. J.:

A PIOWÓI VÉSZKIÁLTÁS

A szenzációs sikerű „Nur eine Knabenseele" elsőrendű magyar fordítása. Lüktető drámai erővel festi egy válságba sodrott ifjú diák vívódását a lelkét fojtogató „néma bűn" gyötrő tudatával — de amely a végén az isteni irgalommal megoldást nyer. A történet hőse és szereplői valóban élt személyek s maga az esemény is hű valóság. — Serdülő ifjúság számára — elsőrendű nevelőeszköz.

SAJTÓ ALATT.

ÚJDONSÁGOK! **Vallásos irodalom:** ÚJDONSÁGOK!

EUCHARISZTIA

Az 1938. Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából több tudós és neves író közreműködésével szerkesztette:

BANGHA BÉLA S. J.

Az Oltáriszentségről szóló tan dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, lelki hatását, az építészetre, irodalomra, költészetre gyakorolt inspiráló hatását öleli fel. Minden kérdésről az abban tekintélynek ismert szakember írt. A magas nívó és a komoly tartalom mellett, a munka a nagyközönség számára is készült és minden fejezetét laikusok is élvezettel és nagy haszonnal olvashatják.
A hatalmas, képekkel is illusztrált 300 oldalnyi terjedelmű könyv ára fínom, művészi címlappal kartonkötésben **6·50** P. Fínom ballonvászonkötésben **8·50** P.

Elő kell készülnünk a szentévre!

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

A szeretet nagy titka

című munkája legalkalmasabb lelkünk előkészítésére. E munkája lelkigyakorlat, triduum, misszió, szentóra és elmélkedés anyagát adja, feldolgozva benne a nagy író kiváló készségével az Oltáriszentség egész tanát. Ára szép címlappal, kartonkötésben 2·80 P. Ballonvászonkötésben 4·30 P.

Eucharisztikus egyesülésre nevel

MESCHLER S. J.:

Készület a nagy lakomára

című remek kis munkája, melyet **Csávossy Elemér** rendezett magyar kiadás alá.
A hírneves nagy német jezsuita író bensőséges, mély gondolatokban gazdag, imaszerű elmélkedései, előkészületül és hálaadásul a szentáldozásra.
Az imakönyvalakú 250 oldalas értékes könyv ára remek címlappal kartonban 2·— P, fekete vászonkötésben 3·— P, színes ballonvászonkötésben 3·50 P.

Müller Lajos S. J.: JERTEK, IMÁDJUK . . .

eucharisztikus novénának szánt kisalakú és kisebb terjedelmű (129 oldal) munkája valóságos műremekbe foglalása az Eucharisztia tanának. A dogmatikus alapra épített elmélkedéseket a kiváló és közkedvelt író oly közvetlen, világos stílusban s oly színes, bensőséges melegséggel dolgozta fel, hogy a lelket szinte bevezeti a tabernákulum mélyébe, az eucharisztikus Jézus bensőséges ismeretébe, szeretetébe. — Kitűnő anyagát triduumokra is fel lehet használni.
Az ízléses fedőlappal ellátott értékes kis munka **az eucharisztikus év karácsonyára igen alkalmas ajándék.**
Ára kartonkötésben **1·20** P. Fínom ballonvászonkötésben **2·70** P.

Minden vasárnapnak lelke van!

Dr. GÁLOS LÁSZLÓ:

Vasárnapok-ünnepnapok

című munkájában fínom művészettel, a tudós teológus biztos anyagismeretével hozza felszínre az év egyes vasárnapjainak és ünnepeinek lelkét, mely azok liturgiájában és evangéliumi szakaszában lüktet. — Szebbnél-szebb elmélkedő olvasmányt nyujt az egész évre — mely kiválóan alkalmas beszédanyagnak és elmélkedésre is.
Ára kartonkötésben **6·50 P.**
Fínom vászonkötésben **8·50 P.**

E könyvből kiárad a lélek!

Dr. MAGDICS IGNAC:

Krisztus világossága

című munkájáról állapították meg az olvasók e szép dícséretet. A kritika szerint: „egy gazdag műveltségű, nagy olvasottságú, s a szent tudományokban kiváló járatosságú pap munkája e könyv, — mely ádvent első vasárnapjától húsvét utáni hatodik vasárnapig nyujt vasárnapokra és ünnepnapokra kitűnően tagolt és remek példákkal illusztrált beszédeket és lelkioktatásokat. — Gazdag tartalma, szemléltető stílusa messze kiemelik az újabban megjelent beszédgyüjtemények közül.
Ára fűzve **5·50 P.**
Ballonvászonkötésben **7·50 P.**

MONIN abbé:

Szól az arsi Szent

Vianney szent János az isteni kegyelemtől átitatott csodáshatású arsi plébános beszédeiből, oktatásaiból, tanácsaiból gyüjtött össze egy remek csokrot Monin abbé, melyet Vácz Jenő S. J. fordított le francia eredetiből magyarra.

Az arsi Szent csodás hatása még most is él és frissen hat e betűkön át is a lélekre — tanácsai, tanításai egyszerűek és örökszépek, mint minden, ami természetfeletti eredetű.

A csodáshatású nagy Szent munkája megbecsülhetetlen lelki értéket nyujt az olvasónak. A 192 oldalas munkát az arsi Szent művészien megrajzolt profilja ékíti.

Ára kartonkötésben 2·50 P.
Ballonvászonkötésben 3·80 P.

ENDRŐDY LÁSZLÓ S. J.:

Páter Petit hajója

E címen a világháború kitörésének évében, kilencvenhárom éves korában meghalt, szentéletű belga jezsuita páter életrajzát és lelkigyakorlatát adja magyar nyelven az író. — Az életrajz apró jellemző epizódokból állítja össze P. Petit életét egy regény érdekességével, mely csupa derű, melegség és Isten-közelség. — Az életrajz vezeti be P. Petit lelkigyakorlatát, mely egyszerűségben, térmeszetfelettiségben, lelkihatásban hasonlít az arsi Szent irataihoz, tanításaihoz. Nagyértékű lelkiolvasmány és elmélkedő anyag.

P. Petit fényképével ellátott kartonkötésben 2·40 P.
Vászonkötésben 3·90 P.

Csávossy Elemér S. J.: AVE MARIA

A nagynevű szónok Szűzanya-beszédei. P. Csávossy neve biztosíték, hogy klasszikus értékű — külföldi vonatkozásban is párját ritkító munka a Szűzanya tiszteletéről. — A kitűnően tagolt, példákkal is illusztrált beszédek elsőrendű anyagot adnak elmélkedésre és lelkiolvasásra is. A könyvet művészi Szűzanyaképek díszítik.

Sajtó alatt.

Legértékesebb lelkikönyvek:

Blazovich Jákó O. S. B.: **A legfájóbb válság**

Ára 1.50

A családi élet modern bajairól, orvoslásáról ír megrázó színekkel, meggyőző erővel. Terjesztése apostolkodás.

Blazovich Jákó O. S. B.: **A csend mélységeiből**

Ára fűzve P 2.80

Költői szárnyalású, mély gondolatokban gazdag, eredeti feldolgozású lelkigyakorlatos elmélyedések. Páratlan sikerű és hatású munka.

Beaudenom—Gerely: **Elmélkedések az evangéliumról I.**

Adventi és karácsonyi elsőrendű elmélkedések.

Ára fűzve P 5.50

Beaudenom—Gerely: **Elmélkedések az evangéliumról II.**

Jézus apostoli életéről szóló kitűnő elmélkedések. Újdonság!

Ára fűzve P 5.50

Beaudenom—Gerely: **Elmélkedések az evangéliumról III.**

Ára fűzve P 5.50

A nagysikerű értékes francia elmélkedő könyv harmadik, önmagában is befejezett egészet nyujtó részlete. Tartalma az evangéliumból új meglátásokkal, beállításokkal hoz elő mélyreszántó gondolatokat és gyakorlati aszkétikus lekövetkeztetéseket. Bensőséges, áhítatos hangja igen közel hozza a lélekhez az igazságokat. E kötet szól: az Úr imádságáról, a hegyi beszédről, a felebaráti szeretetről, Jézus imájáról, az apostoli szellemről, a keresztet hordozó Jézus követéséről, kísértésekről stb.

Bíró Xav. Ferenc S. J.: **E jelben győzni fogsz!**

Ára P —.30

A Jézus Szíve-tisztelet világmentő hatásáról és hivatásáról szól meggyőző erővel.

Bíró Xav. Ferenc S. J.: **Jézus Szíve és a kommunizmus.**

Korunk legnagyobb sebéről és gyógyításának biztos és egyedüli módjáról értekezik, meggyőző erővel.

Ára P —.60

Bangha Béla S. J.: **Örök élet ígéi**

A nagy szónok beszédei három kötetben.

I. kötet: Az Isten arca, II. kötet: Uram, add, hogy lássak! III. kötet: Velünk az Úr!

Ára kötetenkint: fűzve P 2.50
kötve P 3.50

Csávossy Elemér S. J.: **Együtt a Mesterrel**

Ára fűzve P 3.—, kötve 4.30

A világirodalomban egyedülálló Jézus Szíve-lelkigyakorlat, új, lélekmegfogó beállításokkal.

Bangha Béla S. J.: **Dél keresztje**

A nagynevű író remek útirajza délamerikai útjáról.

Ára fűzve P 3.50, kötve 5.—

Bangha Béla S. J.: **Róma lelke**

A kiváló szónok és író római impressziói, angliai, törökországi benyomásai.

Ára fűzve P 3.—, kötve 5.—

Bangha Béla S. J.: **Oltár titka**

Eucharisztikus munka.

Ára P 1.—

Bangha Béla S. J.: **Életünk élete**

A szentévre készült eucharisztikus könyv.

Ára P —.60

Bangha Béla S. J.—Ijjas: **Keresztény Egyház története**

Ára kötetenkint: fűzve P 5.—
kötve P 6.50

I. kötet: **Az ősegyház.**
II. kötet: **Az egyházatyák kora.**
III. kötet: **Az Egyház a népvándorlás korában.**

Újdonság!

Bangha Béla S. J.: **Katolikus Lexikon**

A katolikus műveltség megszerzésére nélkülözhetetlen.

Négy kötetben ára P 98.—
Kétkötetes kiadásban P 48.—

Dr. Tóth Tihamér művei:

Tízparancsolat. I—II. kötet. Kötetenkint fűzve P 8.—, kötve P 10.—

Hiszek egy Istenben

Hiszek Jézus Krisztusban

A szenvedő és győzedelmes Krisztus

Hiszek az Egyházban

Hiszem az örök életet

Willam—Zsiros S. J.: **Jézus élete**

Ára fűzve P. 6.—, kötve 8.—

Szentírás

Újszövetség, két kötetben P 10.—

Ószövetség, három kötetben P 30.—

Csávossy Elemér S. J.: **Jézus Szíve-elmélkedések**

Ára fűzve P 1.40

Kitűnően összeválogatott szentírási szövegek tükrében mutatja be az elmélkedőnek az Úr Szívének végtelen jóságát.

Csávossy Elemér S. J.: **Az újjászületés szentsége**

Ára P —.80

A legszükségesebb — de „elfeledett szentség" iránt kelti fel az érdeklődést a kiváló író. Szép liturgikus képekkel díszített könyv.

Esser S. J.: **Negyedóra a szószéken**

I. II. III. kötetben. Egy kötet ára P 2.20

Rövid, teljesen kidolgozott szentbeszédek. Modern a tartalmuk, világos a felosztásuk. Kitűnően felhasználható mindenütt.

I. kötete Adventtől Szentháromságig ad beszédeket az evangéliumról.

II. kötete Szentháromságtól Adventig terjedő idő vasárnapi evangéliumairól tanít.

III. kötete az egyházi év jelesebb ünnepeire ad beszédeket.

Grönings S. J.: **Jézus Krisztus szenvedéstörténete**

I.—II. kötet ára P 2.80

A világhírű amerikai jezsuita szónok konferenciabeszédei — érdekes, eredeti feldolgozásban, elsőrendű gyakorlati alkalmazással.

Kühár Flóris dr., O. S. B.: **Az örök élet forrásai a hét szentségben**

Ára fűzve P 3.60, kötve 4.80

Liturgikus alapú, elmélkedő könyv. A szentségeket új beállításban szemlélteti és magyarázza.

Müller Lajos S. J.: **Aszketika**

Ára fűzve P 7.—, kötve 9.—

A lelkiélet tankönyve, az élet-szentség tudományának összfoglalatja. Valósággal egy könyvtárt pótol.

Müller Lajos S. J.: **Misztika**

Ára fűzve P 9.50, kötve 11.50

A magasabb kegyelmi, természetfeletti élet világát, törvényeit, megnyilvánulásait, az ezzel kapcsolatos eltévelyedések útvesztőit ismerteti tudományos felkészültséggel, de érdekes, világos, laikusok számára is érthető módon. — A mélyebb lelkiéletet élőket és a kiváltságos lelkek vezetőit sok hasznos és nélkülözhetetlen ismerettel gazdagítja.

Müller Lajos S. J.: **Isten kezében**

Ára fűzve P 3.20, kötve 4.70

Gyógyítója e könyv beteg korunk emberének. Akit csapások sujtanak, akit kétségek zaklatnak, akit az élet bármily keresztje nyom, azt mind megvigasztalja és a gondviselő Isten atyai keblére vezeti e könyv. Ajándéknak felette alkalmas.

Müller Lajos S. J.: **Legyetek tökéletesek!** (II. kiadás)

Ára fűzve P —.90, kötve 1.60

Tömeges ajándékozásra is alkalmas, nagyon értékes, csinos kiállítású kis lelki könyv. Mélyebb lelkiéletet élők számára nélkülözhetetlen. A lelkiismeretvizsgálásról ad elsőrendű tanításokat és a részletes lelkiismeretvizsgáláshoz — hiba leküzdésre, erénygyakorlatra sok és részletes anyagot. Bensőséges imák egészítik ki e gazdag tartalmú kis munkát.

Szerzetesnőknek

Müller Lajos S. J.: **Szent bilincsek**

Ára fűzve P 1.50, kötve 2.80

Szerzetesnőknek megbecsülhetetlen kincset érő munka. A szerzetesi fogadalmakról, a hivatás magasztosságáról, a szerzetesnő gyónását szabályozó egyházi törvényekről stb.

Müller Lajos S. J.: **Szeressétek egymást!**

Ára fűzve P —.80, kötve 1.70

A szerzetes testvéri szeretetről szól lélekmegfogó hangon. A szeretet elleni hibákat, a szeretet erénygyakorlatait mutatja be nagy gyakorlatiassággal, lélekismerettel. Igen értékes munka!

Müller Lajos S. J.: **Meglontolások elöljárók számára**

Ára P —.24

Napi és havi számvétel anyaga az elöljárók kötelességéről — imákkal.

A keresztviselés művészetére tanít

MÜLLER LAJOS S. J.:

A KERESZT ISKOLÁJA

című munkájában. A nagyböjt minden napjára adott elmélkedéseiben mesteri kézzel, drámai erővel festi az Úr Jézus kínszenvedését — de éppoly biztos kézzel mutat rá a módra is, amellyel a szenvedő Üdvözítőt kiengesztelhetjük és viszontszerethetjük.

Megkapó címlaprajzzal kartonkötésben 2·50 P, díszkötésben 3·90 P.

Az eucharisztikus év jelmondatának anyagát legtökéletesebben átfogja és értelmezi

Plus S. J.:

Krisztus testvéreinkben

című műve. A világhírű jezsuita író mélyenszántó gondolatait, szépségekben gazdag, példákkal színezett stílusát Gálffy László S. J. hüen adja vissza magyar nyelven.

Kartonkötésben P 3.50

Plus S. J.: **Krisztus Jézusban**

Ára fűzve P 3.40, kötve 4.70

A francia misztikus irodalom gyöngye e munka. Az embert, mint Krisztushoz tartozót mutatja be. Eredeti, színes, lendületes s mély, bensőséges.

Schmiedt Béla dr.: **Lelket az életbe!**

Ára fűzve P 3.—, kötve 4.30

Lebilincselően érdekes, lendületes, szemléltető és modern beállítása a lelkigyakorlatos témáknak.

Reménységünk biztonsága

Írta: dr. Czapik Gyula

Még öregségében is a lelkesedés tüzétől csillogó szemű zeneművész mondotta egyszer:

— Nagyon-nagyon szeretem az orgonát. Olyan zeneszerszám ez, mint az ember lelke. Csodásan szövevényes és mégis csak néhány billentyű megnyomása kell, hogy feljajduljon a fájdalom, dübörögjön az öröm és lehalkultan, félelemtől rezegve susogjon a vágy.

— Nem csodálkozom, hogy az Egyház az orgonát tette meg templomi éneke kísérőjéül. Liturgiájának lelkülete van és ezt a lelkületet az emberi hang után, melyet a lélek színesít, csak az orgona tudja igazán érzékeltetni. Fölsikolt rajta a gyászmisék Dies irae-jében az ítélettől riadó rémület, az öntudat ércességét vágja ki a Credo vallomásában és halk csendességgel sóvárogva susogja el az Ádvent reménységét...

Ennek az öreg orgonistának szavai találóan kifejezőek. Dédelgetett zeneszerszámának dícséretébe öntudatlanul is beleöltöztette a liturgia fönséges világának egyik fővonását: hogy lelkülete van. Amint az emberi lélek lelkülete terjedelmes színskálájú, sőt ezenfelül a bánat legmélyebbre alázódásától föl a dícséret magasba szárnyalásáig kottajelekkel is alig rögzíthető távolságokat kíván, — ugyanígy a liturgikus élet is hosszú érzelemlépcsőkön halad és a szivárvány minden színe hétszeresre sokszorozva sem tudja kimeríteni érzéseinek gazdagságát.

A liturgia e krőzusi lelkületgazdagságában egyik számos összetevőjű hangszín: az Ádventé. A vezérszíne azonban kiérezhető; és ez a reménység.

*

Reménység!

Egyetlen szó, de a lélek szövevényes munkáját, a gondolat és akarat sokszoros tevékenységét foglalja magában.

A reménység a jövőbe tekint, de a jelen tényein alapszik és a mult bizonyítékaiból szívja erejét.

A reménység szemét a jövendő boldogságra szegezi és azokra az eszközökre, amelyeket Isten a boldogság elérésére adott. A mennyország kapujának megnyitását sóvárogja, amely mögött a Jézussal való örök együttmaradás végtelen boldogsága lakozik. Vágyának rátörő gesztusával nyúl a kapu kulcsát jelentő eszközök felé, amelyek ráirányítják az utat a boldogságra.

Jézus e boldogság sugárzó adója; kegyelemeszközei: a kulcs hozzá.

Ez a reménység a jelen tényein alapszik és a mult bizonyítékaiból erősödik.

A mult bizonyítékai az elveszett — helyesebben elveszített — paradicsomból letörten távozó Ádám után a Megváltó ígéretét kiáltó isteni szónál kezdődnek és a próféták jövendölésein keresztül a *húsvéti* diadalmas sírig és Péter katedrájáig haladnak.

Közbeeső, legerősebben argumentáló két pontja a multnak, a betlehemi jászol és a Golgota keresztje. Krisztus élete van a két pont között; térdrenyűgöző bizonyítékokat és ígéreteket bőven szóró élete, amelynek legmagasabb teljesítménye a kereszt és legmélyebbre alázódása a jászol. A kereszt az Égből letekintő megsértett Isten kiengesztelődésének szólott; a jászol pedig a gyermekségig mélységesen *megalázódó Jóság* kimutatásával akarta megnyerni a szíveket.

A kereszt az Égnek; a jászol a földnek!

Reméljük tehát az örök boldogságot és annak eszközeit, de nem a puszta vágyszülte képzetek lehetőségére támaszkodva, hanem a mult tényei biztos talaján. Az Isten ígérete, a Jézus szavai és a Jézus élete alapján, amelynek kiindulópontja a betlehemi jászol volt és neve a megtestesülés.

A reménységről azt írtuk azonban az előbb, hogy a jövőbe tekint, a multból veszi bizonyítékait, de a jelenen alapszik.

Isten meg tudja adni a boldogságot és Jézus megszerezte ennek lehetőségét és eszközeit, — de csak annak, aki Őt szereti. És ez a reménység alapjából: a jelen követelménye.

A józan ész diktálja, hogy így kell ennek lennie! Hiszen vágyódhatik-e a boldogság után az, aki nem szereti az Istent, amikor Isten a boldogság? Hivatkozhat-e valaki a Fiú érdemeire, megkaparinthatja-e az Ég kapukulcsát, aki nem szereti Krisztust? Hiszen az Isten szeretetének együttjárója a Fiú szeretése. Jézus mondotta ezt (Ján. 14, 21): „Aki pedig engem szeret, azt Atyám is szeretni fogja..."

Ámde ez a szeretet nem ellágyuló érzelem csupán; nem pillanatnyi hajlam, hanem egészen más. Az Isten Fia maga fogalmazta meg mibenlétét, amikor így jelentette ki: „Az szeret engem, aki parancsaimat ismeri és megtartja." (Ján. 14, 21.) A szeretet kerüli és útálja a Jézus útjáról való letérést, tehát a bűnt; és a bűn kizárja Jézus igazi szeretetét.

És ez az, amely félelemmel remegteti meg a reménykedő szívet. A jövő boldogsága sávárgásra szít; a mult bizonyítékai ennek elérését lehetségesnek, sőt biztosnak ígérik; de ha a jelenre és benne önlelkünkre nézünk, kétségtől gyötörve félünk. Vajjon él-e bennünk *Krisztusnak ez a* szeretete, amelyik nem akarja ismerni és kiveti magából a bűnt?

Ezek alapján megértjük Szent Pált. Ez az apostol oly sokszor dicsőítette a reményt és oly sokszor hangoztatta a bizalom szükségességét. És mégis azt írta a Filippibelieknek: „Munkáljátok üdvösségeteket félelemmel és rettegéssel!"

Remélnünk kell tehát Istenben, de önmagunktól, gyenge esendőségünktől pedig félnünk!

*

E félelemtől remegő kézzel végigforgatjuk a Szentírást. Keressük: ígér-e Jézus segítséget? Önmagunk gyenge és esendő voltának tudatában vagyunk és bármennyire is erős a szándékunk, hogy szeretni akarjuk az Urat, érezzük nádszál-természetünket, amelyet *ide-oda hajlít a szenvedélyek és vágyak* szele.

Szinte fölujjong a lelkünk, amikor Szent János evangéliumában Krisztus e szavaihoz érünk: „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete vagyon; és én feltámasztom őt az utolsó napon... Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, énbennem marad és én őbenne. Amint engem küldött az élő Atya és én élek az Atya által, úgy aki eszik engem, az is él énáltalam." (Ján. 6, 55—58.)

Reménységünk ingatag pontja az önerőnk és íme, Jézus azt ígéri, hogy aki az Ő testét eszi, az nem dől ki mellőle, hanem vele él, benne él és Ő: az Isten vele marad. Vele együttélni pedig annyi, mint boldognak lenni.

*

Az Eucharisztia tehát a mi reménységünk erősítője, sőt ennél is több: záloga és biztosítója. Jézus világos szavai, melyekkel az Oltáriszentség áldozóinak az örök boldogságot jelentő életadásra kötelezte el magát, világosan bizonyítják ezt.

Ámde ugyanarra a meggyőződésre jutunk, ha az Eucharisztia személyének: Jézusnak életét nézzük. Ennek két jellegzetes állomása: Betlehem és a Golgota. Mindaz, ami a kettő között és a kettőn innen, meg túl van, Urunk e kijelentésének tettbevitele: „én azért jöttem, hogy életük legyen és minél több legyen!" (Ján. 10, 10.) Ezért dobbant meg Szíve az istálló szalmáján didergő Kisdednek és ezért döfette át Szívét férfikorában a kereszt halálos ágyán. Sőt még ezzel sem elégedett meg! Azt, amire Betlehemben lealacsonyította és amire a Golgotán fölmagasztaltatta magát, mindennap ezerszer és ezerszer megismétli és túltetézi. *Megismétli Betlehemet, valahányszor* földreszáll a kenyér színében és megismétli a Golgota áldozatát, amikor szolgája szavára odaönti vérét az Eucharisztia színeibe. Még itt sem áll meg, hanem mindenét odaadó jegyesként odaborul az ember testébe a szentáldozásban és eggyé válik, hogy lüktetővé és tartóssá tegye annak természetfölötti életét.

Cserben hagy-e az, aki ennyire képes?!

*

Reménységem nem hiú hitegetés tehát! Félelemre sincs okom. Hiszen az, aki Betlehem alázatos Kisdede és a Golgota irgalmas Halódója volt, az Eucharisztiából életet ígér nekem. Az élet Ővele pedig: a boldogság.

Csak annyit kíván, hogy ne taszítsam vissza, hanem: vegyem...

Kenyérszínben elrejtőzött . . .

Írta: Dr. Kühár Flóris O. S. B.

Miért rejtőzött el vajjon a kenyér színében? Az Isten szereti az inkognitót; ezt a tulajdonságát Szent Pál hirdette az athéni Areiopagoson, midőn meglátta azt az oltárt, melynek az volt a felirata: „Az ismeretlen Istennek." Bár ő ad életet, lehelletet és mindent mindeneknek, bár benne élünk, mozgunk és vagyunk, bár nincs messze egyikünktől sem: mégis ismeretlen Isten maradt mindazok számára, akik Őt aranyhoz, ezüsthöz, kőhöz, a művészet és az emberi gondolat alkotásához vélték hasonlónak. (Ap. csel. 18, 25 sk.) Az ember oly ügyetlen az Isten inkognitójának felfedezésében. Látja a csillagos eget, és nem veszi észre benne az Isten trónusát; a földön jár és nem ismer rá az Alkotó keze nyomára, vonásaira. A hegyóriások az Ő örök erejéről, a tenger mélye bölcseségének örvényéről, a sugaras nap és a benne ragyogó porszem, Őt tükröző harmatcsepp, feléje bontakozó virágbimbó az Ő szépségéről szólnak; mégis oly kevesen találnak rá. Belőle fakad minden élet, az Ő jósága hint pázsitot a földre, az Ő pompájába öltözködik az erdők lombja és a mezők virága, gondviselése árad az anyatejben, a kotlóstyúk kicsinyeit védő ösztönében: mégis ismeretlen Isten marad.

A búzaszem sem nyitja meg mindenki szemét az Isten megismerésére. Pedig abba a kis magba beleszorult a teremtésnek és a természetnek minden titka. Ha visszafelé követjük évi megújulásának, megsokasodásának útját, a vetés, sarjadás, érés körforgását, éppúgy elérünk az első búzaszemhez, amely már nem termett, hanem alkottatott, teremtve lett; mint ahogy Aristoteles jutott el a mozgásból az első mozgatóig. És azóta, hogy az ember megízlelte a búzaszemet és jónak találta; hogy elkezdte vetni, nemesíteni, szaporítani: a búzaszem mozgatja a kultúrát és a történelmet. Érte töri fel az eke a földet, érte szabdalja barázdákra az anyaföld hátát, hogy belevesse a magot, vele az élet reményét és megtartóját. A búzaszemért van a kultúra első formája: az agricultura, földmívelés. Érte gazdagszik az ipar, hogy tökéletesítse a termelés eszközeit; a nagy ókori államok ott alakulnak ki, ahol a legtöbb és legjobb búza termett: a Folyamközben (Mezopotámia) és a Nílus partján. Búzát hordanak a karavánok és a hajók; Egyiptom magtáraihoz akar jutni minden imperium. Kicsi kis szem: de nagy hatalmat adott neked a Természet! Hogy belőled élhessen, érted izzad, fárad, verekszik és vérzik az ember!

Nem egyformán alkalmas arra a természet minden része, mozzanata, hogy az Isten inkognitóját feltárja. Mondhatjuk ezt úgy is: ha a természetben az Isten keze írását vizsgálom, találok benne jellegzetesebb és ezért jellemzőbb, meg kevésbbé jellegzetes vonásokat. Minden vonás az Istené, de nem mindegyik árulja el egyforma határozottsággal a szerzőt. Rubens akárhány képén vannak részletek, melyekről bajos megmondani, a mesternek mennyi köze van hozzá, mit pepecselt az iskola rajtuk.

Mikor az Isten Illésnek akarta magát megmutatni a Hóreb-hegyen, először szélvész zúgott végig a hegyen, mely sziklákat repesztett és forgatott. Az Úr nem volt a forgószélben. Majd megremegett a föld, de a földrengésben sem jelentkezett az Úr. Nagy tűz támadt a próféta szeme előtt: a tűzben is hiába kereste az Urat. Végre enyhe szellő simogatását érezte. Az Úr megszólalt a lágy szellő fuvalmában és megvigasztalta érte küzdő hívét. Ha ezt a bibliai eseményt nem az Isten titkait vizsgáló Szentlélek sugallta volna, az író magától bizonyára másképp jellemezte volna ezt a theophániát, istenjelenést. A forgószélben, viharban, földrengésben, tűzvészben sok ember hamarább megérzi az Istent, mint a hegytetők magányában, az imádságos csendben, esti szellő lebbenésében, virágbimbók néma fakadásában. És az Isten mégis lágy fuvalomban közelít prófétájához, nem a mennydörgés mérges morajában, villámok szemvesztő cikázásában. Abban az elemben jelenik meg, melyben élünk, mozgunk, de észre se vesszük; melyen átlátunk, de magát nem látjuk, mely táplálja tüdőnket, élteti vérünket; de csak ha fuldoklunk, akkor tudjuk meg, hogy nincs levegőnk. Így vagyunk az Istennnel is. Amíg békén bírhatnók, élhetnénk vele, benne és általa, tudomást se veszünk róla. Kritikus elméink kétségbe vonja létének legbiztosabb nyomait, még saját gondolkozásának alapjait: a logikus elveket, az okság elvét is megingatja, csakhogy az Istent ne kelljen elismernie. Életünk bele van ágyazva a természettörvény medrébe, minden munkánk számol vele, de az erkölcsi törvényt már nem veszi komolyan. Csak ha rászakad az emberre a krízis, ha élete veszélyben forog, ha sárrá válik szemében az arany, tartalmatlanná, üressé a boldogítónak hitt életcél; a nagy lélekviharokban, összeroppanásokban nyúlik ki az ember keze, hogy megragadja az Istent, akkor sóhajt feléje, hogy megkapaszkodhassék benne.

Ahogy a prófétának a szellő, úgy árulhatja el az újszövetség emberének az Isten jelenlétét — a búzakenyér. Mind a kettő megőrzi az Isten inkognitóját: annyira egyszerű, igénytelen; mégis mindenkinek mindig szükséges, akár az élet.

Régi legendákban gyakorta olvashatjuk, hogy Jézus megjelent a szentostyában. Egyszer mint kisgyermek mutatja meg magát a miséző papnak, máskor — és ezek a látomások a dolog természete szerint gyakoribbak — megfeszített alakjában látják őt azok, akik előtt lehull a szent színek takarója, hogy legalább egy pillanatra *lássák* azt, amit hittel hisznek. Megtörténik az is, hogy az ostya vérezni kezd, vagy a kehelyből kiárad a szent Vér és elboritja az oltárt.

Legendákkal állunk szemben, olyan elbeszélésekkel, melyek a hit tartalmát állítják bele a világba kézzelfogható, tapintható, érzékelhető valóságként. Nem tagadjuk azt, hogy a Gondviselés az eucharisztikus hit kritikus fordulatai alkalmával csodákkal is rádöbbenthette az Egyházat a kenyérszínbe rejtőzött Krisztus eleven, közvetlen valóságára. Hisz amikor a nagy szentség a láthatatlan, természetfölötti világ legcsodásabb titkait jeleníti meg, amikor az átlényegüléssel, a járulékoknak állaguktól elvált megmaradásával, a krisztusi test szentségi jelenlétével a természet folyamába az érzékfölötti csodák hálóját szövi

bele, amikor a misztériummal a tér és idő törvényeit függeszti fel, akkor a „hit misztériuma" nem lesz nagyobb azáltal, hogy a titokzatos, önmagában úgyis csodás valóság testi szemmel is láthatóvá válik. Az eucharisztikus csodákban az Úr éppúgy tárja fel inkognitóját, mint mikor a prófétának megjelenik a szellő lehelletében, a törvényhozónak a Sinai-hegy égzengésében.

De azt gondoljuk, hogy a „hit misztériumának" ez a nem-gyakori feltárulása épp csak arravaló, hogy a szentségbe, tehát lényege szerint titkos, eltakart misztériumba vetett hitet megerősítse. Az Úr azért mutatja meg magát néha el nem takart arccal a szentségben, hogy annál könnyebben higgyünk neki, mikor szem, ízlés, tapintás megcsalódik és egyedül a hit hallása biztosít éltető, boldogító jelenlétéről. Az eucharisztikus Jézus szándékosan, tudatosan rejti el magát a kenyér színébe; velata facie, fátyollal borított arccal van jelen abban a szentségben, mely előképe annak az életnek, mikor a hit látását felváltja majd az ő színének szemtől-szembe való látása az örök dicsőség fényében. Az Eucharisztia azért a „hit misztériuma" és nem a látásé, mert a láthatatlan világ valóságáról biztosít és a reményben várt boldogság tartalmát állítja elénk. Zarándok életünk forrása a hit, az Oltáriszentség viaticum, útonjárok ereje, eledele. Krisztus még mindig úgy jár velünk, mint az emmausi tanítványokkal. Szemünkön rajt a hályog, ő meg *inkognitóban* csatlakozik hozzánk. De a szívünk gerjedezik, hitünk azt mondja: Krisztus van köztünk és velünk. Várjuk az estét, hogy mikor életünk napja alkonyba borul, felismerjük, meglássuk őt, kit annyiszor kőzel éreztünk a kenyérszegésben. Addig meg kell elégednünk azzal, amit a búzakenyérnek az ostyában megmaradt „színei", azaz érzékelhető járulékai mondanak róla. Mert ezek a „színek" nemcsak arravalók, hogy őt eltakarják, a misztériumnak leplét alkossák valója körül, hanem arra is, hogy rámutassanak valójára, *jelezzék* ottlétét és kilétét.

Minden szentség, az Eucharisztia is hatékony szent jel. Víz, olaj, kenyér-bor, kéz-rátétel a szentségi jelek. Már Tertullián igyekszik a szentségi jelek értelmét kibogozni: „A testet lemossák a keresztvízzel, hogy a lélek megtisztuljon; a testet megkenik olajjal, hogy a lélek megszentelődjék; a testet jelölik meg keresztel, hogy a lélek védelmet nyerjen; a testet érintik kézrátétellel, hogy a lelket a Szentlélek megvilágosítsa; a test táplálkozik Krisztus testével és vérével, hogy a lélek az Istennel beteljék."

A szentségi kenyér a maga módján, a jelek, szimbolumok titkos beszédével szól hozzánk az élő Kenyérről, aki a mennyből szállott alá. Hisz nem lehet az véletlen, hogy Krisztus épp a kenyér színébe rejtőzik, mint ahogy nem véletlen, hogy a vizet teszi meg az újjászületés szentségi jelévé. Krisztus, az Út, Igazság, Élet — nem is választhatott volna alkalmasabb jelet a maga valójának jelzésére a búzakenyérnél.

Krisztus a mi Utunk — rajta keresztül jutunk az Atyához, vele és csak vele érünk el odáig, hogy mindenkiben testvért tudjunk, aki velünk együtt Ádám ivadéka. Csodálatos, mennyire egybevág Krisztus útja a búzakenyér útjával. A mindennapi kenyér érezteti meg velünk leginkább, hogy annak a mennyei Atyának vagyunk a gyermekei, aki természetüknek megfelelően táplálja teremtményeit, és mint az emberiség családjának Atyja, megajándékozta a földet kalászringató mezőkkel, életet adó búzaszemmel. A kenyérgond köti össze a családot, a megélhetés vágya ösztönzi a világot együttműködésre. A közös kenyér a lelkeket is összefűzi, hogy kenyerespajtássá váljék az is, aki idegen.

Krisztus az Igazság. Az örök Ige, minden igazság abszolút forrása és összefoglalója, alfája és omegája, aki által minden lett, az idők teljében testet öltött a Szűz méhében és közöttünk lakozott. „Az Ige megtestesülésének titka által az Atya dicsőségének új ragyogása árasztotta el lelki szemünket: hogy míg *érzékelhető módon felismerjük* az Istent, általa az érzékfölötti világ szeretetére ragadtassunk." (Karácsonyi prefáció.) Az isteni Igazság titkait szem és ész kutatja, bogozza a természetben és történelemben; a magát kinyilatkoztató Isten igéjét a hit fogadja be elmébe és szívbe. Az elrejtett, láthatatlan Isten Krisztusban, az Istenemberben nyilatkoztatja ki magát. Krisztus szent embersége az a tükör, melyben az Istent megismerjük. De ez a megismerés még mindig tele van rejtéllyel, enigmával, tele van titokkal, misztériummal. Mégis csak így: Krisztus embersége által ismerjük meg az Istent. Ismerésünk fényét a hit adja, ennek világossága pedig olyan, mint a katakombák sötétjében égő olajmécses imbolygó lángja. Ahogy a kenyérrel táplálkozó emberi test takarta el a földönjáró Krisztusban az örök Igazságot, úgy rejti most is el szemünk elől őt a kenyér színének szent jele. De a szentségi kenyér is tükre az ő valójának, igazságának. Azt mondja nekünk:

„Isten-volta rejtve volt a keresztfán;
Itt emberarcát rejti a talány.
De én mind a kettőt hiszem, s vallhatom...
Sebeit Tamásként látnom nem lehet,
Mégis Istenemnek vallak Tégedet."

Krisztus Életnek, az Élet kenyerének mondja magát. A kenyér és az élet úgy tartozik össze, mint a forrás és a víz, mint az éhség és az étel, mint az orvosság és az egészség. A magyar nép sokhelyütt egyszerűen „*élet*"-nek mondja a búzát. Az élet titkai rejtőznek a búzaszemben, az élet csodái csíráinak termőföldjében, az élet íze édesedik a búzakenyérben. Micsoda mélysége az az élet misztériumának, hogy a földbevetett búzaszem meghal, hogy sziklevele élhessen, táplálkozhassék, szárba szökkenhessen, kalászt hordozhasson, sokszoros termést hozhasson! Az ember úgy érezné, erőltetett paradoxon az, hogy az élet a halálból fakad. És a búzaszem története mégis azt mondja: sokszoros, bőséges élet csak az elvetett, eltemetett mag halálából fakadhat. Ha a búzaszemet el nem vetik, a magtárban akár örökké — egyedül maradhat, nem nő kalász belőle.

A kenyérszínbe azért rejtőzik el Krisztus, hogy meggyőzzön mindenkit: ő valóban életet ad, bőséges életet. Saját életsorsán is beteljesítette a búzaszem paraboláját: meghalt, mint a földbevetett búzaszem, hogy halálából életet együnk, hogy feltámadt és megdicsőült teste számunkra az örök élet kenyerévé legyen. Ha nem a kenyér színébe rejtőznék, tán sohasem hinné el a világ, hogy az újszövetség Istene nem mennydörgésben és égzengésben jelenti ki magát, nem is csak a tovasuhanó szellő lebbenésével érinti híveit, hanem úgy, hogy kenyérszínbe rejtett testét szétosztja, mondván: vegyétek és egyétek.

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre" (Lk. 22, 19.)

Írta: Müller Lajos S. J.

Íme, a búcsúzó Üdvözítő emléket állított magának, mert jól tudta, hogy mily kegyetlen hatalom bennünk a felejtés. Míg a tárgyak, személyek jelen vannak, gondolunk rájuk, szeretjük azokat, de amint az idő és a tér közénk és közéjük tolakszik, elhomályosodnak és szétfoszladoznak előttünk. Pedig mennyire szeretnénk azok szívében és emlékében tovább is élni, akiket kénytelenek vagyunk elhagyni! Nem tudunk beletörődni, hogy végképen elfelejtsenek minket. Azért igyekszünk valami emlékről gondoskodni, amelyet hátrahagyunk. Ki az közülünk, aki teljesen jelöletlen sírban akarna szunnyadni? „Állj te itt — mondjuk szinte annak a márványnak — s hirdesd az utókornak, hogy valaha itt jártam..."

Ámde alig múlik el néhány évtized, legfeljebb évszázad, és a kőről lekopik az írás, kidűl az oszlop, a kereszt, s nem tudom, hová kerül. Sőt nemcsak az emlékem enyészik el, hanem még a helyecskémet is a temetőben újabb jövevénnyel kell megosztanom, vagy neki átengednem... De nemcsak a szerény sírkeresztnek, hanem még a hatalmas emlékműveknek is előbb-utóbb ez lesz a sorsuk.

Tudta ezt az Úr Jézus is... Mielőtt tehát eltávozott volna, maradandó emlékről akart gondoskodni. Nem tudta volna elviselni, hogy Őt is csak elfelejtsék. Ámde minő emléket állított magának az örök Szeretet, amely egyben mindenható is? A tévmentes feleletet erre a kérdésre nem annyira az ész, hanem kinek-kinek a tulajdon szíve adhatja meg. Mondd csak te jóbarát, hitves, jegyes, vagy édesapa, anya, minő emléket hagynál te szeretteidnek, ha te mindenható volnál?

Nemde a szíved, amely nem csal meg soha, azt sugallja neked: Ó! Ha én mindenható volnék, egyszerűen nem válnék meg azoktól, akiket szeretek. No lám, amit te, bár kívánnád, de nem tudsz megtenni, mert nem vagy mindenható, megtette az örök Szeretet, amely egyúttal mindenható is. Önmagát hagyta emlékbe. „Íme én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig." (Mt. 28, 20.)

Az emlék értéke

Ki ne tudná, érezné, hogy nem minden emlék egyformán értékes?

Ki adja?

Sok függ az emléknél először is attól, hogy ki adja azt? Mikor 8 éves ideális házasélet után a szerencsétlenül járt ifjú Chantal báró hitvesétől, Franciskától búcsúzott, kevéssel végpercei előtt lehúzta ujjáról a gyűrűt és visszaadta annak, akitől kapta, szent hitvesének: „Tartsd meg ezt — szólott — az én emlékemre. Légy hozzám hű sírban is, amint életemben hű voltál." Oh, mily drága volt Franciskának ez az egyszerű, kevés értékű kis aranygyűrű! És mégis mikor egy szegény a szent özvegytől alamizsnát kért s nem volt egyebe, lehúzta az ujjáról a gyűrűt, nagylelkűen lemondott róla, odaadta. Mi tette ezt az áldozatot oly hősiessé? Bizonnyal nem az anyagi érték, hanem az az eszményi becs, amelyet a férje iránti leggyengédebb érzelmek kölcsönöztek az egyszerű gyűrűnek. Ki adta ezt a gyűrűt?

Mit ad?

Az emlék aztán annál becsesebb, minél többet adunk általa önmagunkból.

XVI. Lajos éppen indulóban van a börtönből a vérpadra, amikor hűséges szolgája, Cléry előtte térdreborul és zokogva búcsúzik urától. A király elfogódottan körültekint, mit is adjon emlékbe neki? Aranyezüstje már nincs. De ha volna is, akkora hűséget, aminőt Cléry tanúsított iránta, anyagi értékkel megfizetni nem lehet. Fejéhez kap tehát, kiszakít megőszült hajából egy fürtöt és azt nyujtja neki.

Adhatott volna-e szebbet és többet? És mégis, a szív még többről és nagyobbról is ábrándozik. Ha tőle függne, ennél is többet adna, odaadná önmagát. Ezt csak Jézus tudta megtenni.

Gyönyörű lett volna, ha hátrahagyja nekünk jászolát, bölcsőjét, hiszen az imádandó testét érintette. Avagy keresztjét, amelynek fáját tulajdon vére pirosra festette. De mindez Szívét ki nem elégítette. „Vegyétek emlékbe ezt... Ez az én testem, ez az én vérem, ez én magam vagyok, aztán egyetek meg, igyatok meg, hogy ez a szent emlék veletek összeolvadjon, bennetek örökké megmaradjon."

Ámde ekkora gyengédségért, ekkora áldozatkészségért, ennyi szeretetért mi a felelet?

„Legyetek hálásak!" (Col. 3, 15.)

Első felelet kétségkívül a hála. A szent szöveg szerint az Eucharisztiát szerző Krisztus előbb „hálát adott". (Lk. 22, 19.)

Én édes Jézusom! Te adsz még hálát? Ha nem hinném istenségedet, kételkedném abban, vajjon úgy láttad-e, oly világosan az előtted álló jövőt, mint ahogyan mi látjuk a mögöttünk lefolyt 2000 éves multat?

Mi látjuk, tudjuk a történelemből, sőt a tapasztalásból, hogy mennyi közömbösséggel, tiszteletlenséggel, sőt szentségtöréssel viszonozták ezt a te óriási, nagylelkű ajándékodat a hálátlan emberek. Hányszor tagadtak meg Téged, hányszor tiportak erkölcsileg, sőt fizikailag a sárba! És még a hűségesekben is mennyi a hűvösség és a figyelmetlenség irántad! Te mindezt láttad előre?

És még Te adtál hálát, hogy ezt a nagy jótéteményt nyomorult, szegény teremtményeiddel gyakorolhatod?

És ha ez így van, mint ahogy valóban így van, ám akkor nem kell-e nekünk is olvadozni a hálától?

Vajjon sokat tesznek-e azok a szentségimádó szerzetesek, szerzetesnők, akik szinte fel sem kelnek térdükről, hanem örökimádást végezve hálálkodnak Neked?

Megpróbálom én is, legalább most az egyszer, de amúgy igazában Neked hálálkodni. De minthogy erre magam oly gyenge vagyok, ám úgy teszem azt, mint Szent Gertrud: „cum affectu totius universitatis", vagyis az egész mindenség érzületével, amelyet én, az értelmes teremtmény mintegy képviselek.

Az egész teremtésből kell tehát az érzelmeket kiolvasnom, magamba olvasztanom, amelyek mintegy bennem ébrednek öntudatra. Ez egyébként a Teremtő eredeti, örök szándéka is...

„Mennyi szeretet ömlik el a tavaszon, mikor a tél merevsége lazul, ébrednek a természet titokzatos erői és mindenütt új élet fakad. Mikor a dombok bársonyos szépségbe öltöznek és az ifjú gyepek, az erdő májusi zöldje mint fejedelmi palást borul a hegyek vállára!

Vagy amikor az Úr a földeken esőt hullatva jár, mikor csíráztatja a vetést, ezt az évente visszatérő csodálatos kenyérmegújulást!

Mennyi szeretetről beszél az est, az alkonyi harmat, amelyben éjtszaka fürdik a rét, az erdő!

És a hanyatló fénykorong a csendes órán, mikor hatalmas szinkamrájából az ég alján hosszú sávokban göngyöliti ki bíboros, violás, tüzes-aranyos fátyolszöveteit és végül a felhőpárkányok mögé hanyatlik le izzó ábrázatával!

Minő törtetés a fűben, a vetések növekedésében, a rügyek duzzadásában! Micsoda félelmetes erővel húzza fel a nap a bokros sűrűből az erdőnek törzsökös óriásait, hogy kinőjenek onnan és beágazzanak az égnek kék teljességébe!

Mennyi mozgás a szelek, viharok járásában, villámok vonaglásában, az ég méltóságos morajában, a záporok susogásában, a kavargó hópelyhek karácsonyi táncában!

Mennyi lendület a futó patakban, az Alpok zuhatagaiban, a Nilus árjának széles ritmusú lüktetésében!

Mennyi a tengerek örök nyugtalanságában és a földnek és csillagoknak szédítő forgásában!

Hogyan vonul a madársereg a földeken, tengereken át feltartóztathatatlanul! A vágy hajszolja őket messze, messze...

Mennyi megindulás, mennyi félelmetes szenvedély a világtörténet eseményforgatagában, a népek élet- és szellemáramlásaiban, a háborúk szörnyű indulataiban!

És az érzések és szent szenvedélyek minő túláradása a boldogok csarnokaiban, ahol, mint a Zsoltáros mondja: „A folyó árja örvendezteti meg az Isten városát." (Prohászka.)

A teremtésnek mindezt a lendületét kell magunkba valahogy beolvasztanunk és így „ex affectu universitatis", a mindenség érzületével, az ámulat, a csodálat, a megdöbbenés, a felszállás és megsemmisülés érzetével kell az Eucharisztiában jelenlévő, minket rettentően megközelitő Istenségnek hálálkodnunk, Őt imádnunk, áldanunk.

Véghetetlen Istenség,
Szerető nagy kegyesség!
Az oltáron velünk áldjon
Tégedet a föld és ég.
Ó! mennyei seregek,
Velünk egyesüljetek,
Tiszta lelkek, az Istennek
Irgalmáról zengjetek.
Nap, hold, fényes csillagok,
Imádságra gyúljatok.
Hitünk fénye Őt dicsérje,
Kit ragyogva áldotok.
(Tárkányi)

Isteni nefelejts

Amde Jézus nemcsak hálálkodott, hanem kért is. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre." (Lk. 22, 19.)

Nemcsak isteni parancs ez és isteni felhatalmazás, amelynek köszönik a papi rend és a szentmisék milliói létüket, hanem gyengéd kérés is.

Mintha azt mondaná az Úr: „ne felejtsetek el engem!" S vajjon lehetséges volna az, hogy én Őt órákon, napokon, sőt heteken keresztül elfelejtsem?!

Ennek nem szabadna megtörténnie, sőt ha eleven bennem a szeretet, nem is történhetik meg.

Reggel majd reá emlékeztet engem a hajnali harangszó, amely az Úr házából, az eucharisztikus Jézustól hoz nekem üdvözletet, majd a reggeli harang, amely a szentmisére és szentáldozásra s az ezzel kapcsolatos szentségimádásra juttat el hozzám meghívót.

A déli és esti harang, legkevésbbé az Úrfelmutatás harangja sem száll felém üresen. Valami édes, titkos üzenetet hoz nekem Szerelmesemtől a szellők szárnyain.

De napközben is, talán minden óraütés eszembe juttatja, hogy keresztül a falakon, talán keresztül tereken és utcákon egy szerető szem kíséri minden léptemet, sőt figyeli értelmem és szívem minden moccanását.

Ó! Mily édes ily emlékkel töltekezni, ily isteni légkörben élni! Megtehetem! Miért is ne tenném? És akkor mily derűs lesz a naplemente. A boldog halál nem lesz egyéb, mint a test bilincseiből kibontakozó léleknek az Úr karjaiba való borulása. És mily szép és dicső lesz az örökkévalóság, amikor végre teljesedésbe megy, amit Szent Tamás oly meghatóan kér:

Jézus, most csak arcod fátylát láthatom,
Kérlek, add meg nekem, mire szomjazom:
Boldogan láthassam egykor színedet,
És dicsőségedben dicsérhesselek.

(Részlet a szerzőnek „Jertek, imádjuk! . . ." cimű, sajtó alatt levő eucharisztikus munkájából.)

Ha a templomba hív a harangszó és valaki kérdezné: „Hová mentek?" így felelhetnétek: „Megyek táplálni a lelkemet." És ha valaki az oltárszekrényre mutatva, kérdezné: „Mi ez az aranyozott ajtó?", mondhatnátok: „Éléskamra; ez az én lelkem éléskamrája." — „Kinél van a kulcsa, ki a szétosztó, ki készíti el a lakomát, ki szolgál föl az asztalnál?" — „A pap." — „És mi az étel?" — „Krisztus Urunk drága teste és vére . . ." Istenem, Istenem, menynyire szeretsz minket! . . .

(Monin: „Szól az arsi Szent"-ből.)

És az Ige testté lőn . . .

Irta: Petruch Antal S. J.

Nem fejezhetem ki szóval azt az érzést, mely mindannyiszor eltöltött, valahányszor az Alpesek óriási mésztömbjei közt magános fenyőre akadtam.

— Hogy került ez ide, erre a kopár, meredek sziklafalra, hisz társai nincsenek a közelben? — kérdeztem magamtól.

Szellő plántálta oda. Szárnyra kapott egy kis magot és vitte... vitte... magasra a fák fölé. Egyszerre csak megállt a sziklaóriás meredek oldalán. Repedést pillantott meg s a repedésben kevés termőföldet. Ebbe hullatta az apró magot és tovaröppent. A kis mag pedig gyökereivel belekarolt a kemény sziklába, s a fenyő és a szikla egybeforrott. S emberi hatalom nem képes őket többé széjjelválasztani; orkán derékban kettétörheti ugyan, de gyökerestől ki nem csavarhatja.

Fenyő és szikla egybeforrott... Sokáig tünődtem ezen. Titkot sejtettem benne. A titokra elfogódott a szívem, de értelmét fel nem fogtam.

Akkor még nem tudtam, hogy a természet plasztikus Credo-ja, hitvallása ez az Incarnatio-ról, a megtestesülésről: „Credo... in unum Dominum Jesum Christum,... qui propter nostram salutem descendit de coelis; et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine: et homo factus est — hiszek... az Úr Jézus Krisztusban,... ki érettünk emberekért és a mi üdvösségünkért leszállott a mennyekből, testet öltött a Szentlélek által Szűz Márától és emberré lett."

A fenyő és a szikla egybeforradása a természet hitvallása a megtestesülésről — képben.

Beteltek a várakozás hosszú évei. Isten elküldte tehát Gábrielt. Az angyal szárnyrakelt az Úr igéjével s vitte... vitte, messze maga mögött hagyva az eget. Kopár meredeken, az átoksujtotta Földön ereszkedett alá. Egyszerre megállott egy hasadéknál, Galileának Názáret nevű községénél. A mélyedésben csekély termőföld: egy szűz; neve Mária.

— Ne félj, Mária! — mondja az angyal — mert kedvet találtál az Istennél. Ime méhedben fogansz és fiat fogsz szülni és nevét Jézusnak hívod.

— Mikép lesz ez, mikor férfit nem ismerek? — érdeklődik Mária. Mert fenyő nincs a közelében. De az isteni Szellő pótolni fogja azt, ami a természet rendje szerint hiányzik:

— A Szentlélek száll tereád és a Magasságbelinek ereje megárnyékoz téged.

— Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint!

A termőföld kész s a Szentlélek elveti benne az Igét: „Et Verbum caro factum est... — és az Ige testté lőn..."

Az Ige testté lett, gyökeret vert a szűz talajban. Belőle vett fel elválaszthatatlanul emberi természetet. Általa belekarolt örökre a sziklába, az emberiségbe.

„É s a z I g e t e s t t é l ő n é s m i k ö z t ü n k l a k o z é k..."

Mily csodálatos! A fenyő porlasztja az élettelen, terméketlen sziklát. Finom gyökereivel felszívja magába s a fenyőben életre kel, megtermékenyül a szikla.

Így emelte fel az Ige isteni síkra az emberiséget megtestesülése által. Az Úr Jézus a szőllőről vett hasonlattal ekkép fejezi ki ezt: „Én vagyok a szőllőtő, ti pedig a szőllővesszők." És Szent Ágoston hozzáfűzi: „A tő és a vessző egytermészetű. Minthogy ő Isten, mi pedig nem, azért emberré lett ő, hogy szőllőtő legyen benne az emberi természet, hogy mi emberek vesszei lehessünk."

A testté lett Igében kegyelmi termékenységre ébredt az emberi nem: „Miként a szőllővessző nem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőllőtőn, úgy ti sem, ha bennem nem maradtok... Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz; mert nálam nélkül semmit sem tehettek.

A megtestesült Fiú-Istenben isteni életet, istengyermeki méltóságot nyert az emberiség. Szent János apostol szavai szerint: „Akik befogadták (az Igét), azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekeivé legyenek,... akik nem vérből, nem a test ösztönéből, hanem Istentől születtek."

„É s a z I g e t e s t t é l ő n é s m i k ö z t ü n k l a k o z é k." Lakozék, de lakik is. Lakozék köztünk láthatóan rövid időre, lakozik láthatatlanul a világ végéig az Oltáriszentségben. Köztünk lakozék és megdicsőítette az emberiséget a maga egészében, köztünk lakozik és megdicsőíti az embereket egyenkint. Köztünk lakozik, de nemcsak köztünk, hanem bennünk is és mi őbenne a testté lett Ige szerint: „Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem leszen élet tibennetek... Aki pedig eszi az én testemet és issza az én véremet, az énbennem marad és én őbenne." Alexandriai Szent Cirill pedig magyarázatul hozzáfűzi: „Meg kell fontolnunk, hogy ő nemcsak lelkileg lesz bennünk, hanem természete szerint is." Majd bizonyos túlzással folytatja: „Amint ugyanis két viaszdarab a tűznél felmelegítve eggyé olvad, így Krisztus testének és drága vérének vétele által ő mibennünk, mi pedig őbenne eggyé leszünk... Ha nem esszük az ő testét és nem isszuk az ő vérét, nem lesz örök élet mibennünk, vagyis a mi saját testünkben. Örök életnek pedig joggal tekintjük az Élet, vagyis az Egyszülött testét."

„É s a z I g e t e s t t é l ő n..." Ennek a megtestesülésnek folytatása és kiegészítője az Oltáriszentség. A megtestesülés által Krisztus köztünk lakozék, az Eucharisztia által pedig köztünk és bennünk lakik, mi meg Őbenne.

Belépés a szentmisébe

Írta: Dr. Petró József

Elmélkedés mindennapi miseáldozók részére

Lehet-e belépni a szentmisébe?

A régiek mondták ezt így. Ezelőtt több mint ezer esztendővel egy pápai szertartáskönyv említi, hogy a főpap „belép a szentmisébe" („intrat in canonem", M. P. L. 78. 945.). Úgy, ahogy a régi zsidó templomban a főpap — ő egyedül — belépett a szentek szentjébe. Az áldozat által megtisztult lélekkel az Úr színe elé állott. A gondok, nélkülözések, vesződségek, bűnök, szenvedélyek kint maradtak.

Tanuljunk meg mi is megfelelőképen belépni a szentmisébe.

Azokhoz szólunk, — sok ezren vannak már — akik jól ismerik a szentmise szövegét, mert hiszen azt imádkozni szokták a pappal együtt a magyar misekönyvből. Nézzük meg, hogyan kezdi a pap a kánont. Mi is majd hasonló módon készülődjünk a szentmisére.

Az erdő mélyének csendje

Elhangzottak a prefáció Istent dícsérő, égbetörő dallamai. A pap kitárja karjait, felemeli kezeit, majd mélyen az oltár fölé hajol. Derékbatörik az Úr fölsége előtt. És elhallgat. Idáig hangosan imádkozott, sőt magas hangon énekelt. Most elhagyja a hangja. Az evangéliumi vámos mély alázatával fel sem meri emelni szemeit az égre, s suttogva, szinte csak a szívét beszéltetve kezdi: „Téged, legkegyelmesebb Atyánk, alázatosan kérünk..." Elhagyja mintegy a híveket is, és belép a csend birodalmába, mert készül találkozásra az Úrral.

Titokzatos csend borul a konszekrálásra váró papra. Nem olyan csend ez, mint a Szaharának vagy a börtönnek a csendje. Nem riasztó és unalmas ez a csend, mint a halottaskamrában vagy a váróteremben. Ez a csend inkább az erdők mélyének csendjéhez hasonló. Beszédes és életet adó. Csend, melyen a fák ózonos lehellete sugárzik keresztül. Tele várakozással, gyönyörűséggel, ígérettel. A természet rejtelmes titkainak kibontakozása történik itt.

Ilyen a kánon csendje.

Mikor Mózes felment a Sinai-hegyre, hol Istennel találkozott, az Úr hat napig felhővel takarta be a hegyet. A hetedik napon előhívta Mózest a sötétségből. (Ex. 24, 15 sk.) A pap is elrejtőzik az oltáron, s a szent titkok megvalósításának ideje alatt nem fordul ki a nép felé.

A trienti zsinat annyira fontosnak tartja ezt a csendet, hogy kizárja az Egyházból azt, aki ezt a csendes kánont és a halk hangon mondott konszekrációt elítélendőnek mondja (Denz. 956.).

Miért ez a szigorúság?

Azért, mert ez a csend a legméltóbb keret azokhoz a fenséges titkokhoz, amelyeknek ünneplése az oltáron végbemegy. „Az Úr a templomában van, hallgasson az egész föld." (Hab. 2, 20.) Már a gyermek is karácsonykor mosolygós csendben, visszafojtott lélekzettel várja a Jézuskát. Az Egyház pedig így énekel a karácsonyi antifónában a megtestesülés tényéről: „Mikor mélységes csend borult a világra, és az éj elért útjának felére, hatalmas Igéd, ó Uram, királyi trónjáról leszállott." S ahogy az Úr titokzatos csendbe burkolódzik az Oltáriszentségben, ahogy megjelenése a szent színek alatt minden robaj nélkül történik, úgy a pap ajkán is elhalkul a szó, és a konszekráció pillanatában elhallgat az orgona is.

Aki nem pap, és csak hallgatja a szentmisét, értse meg ezekből a csend jelentőségét a szentmisével kapcsolatban. Aki igazán be akar hatolni az oltár titkába, és mély lelki élményekre akar rábukkanni, az mondjon le a templom előtti beszélgetésekről, sőt már az utcán haladva is kerülje az elszórakozást. Még többet is tehet. Ha tehetí és akarja, megpróbálhatja azt, amit a papok, kispapok, apácák gyakorolnak: názáreti szilenciumot tartson estétől egészen a szentmise végéig. Olyanféleképen, mint ahogy nem eszik, nem iszik a szentáldozás előtt. A szent csendre, a lelki összeszedettségre vigyáznunk kell a szentmise alatt is. Meg ne zavarják azt a mellettünk térdeplők és a saját hiúságos gondolataink.

A csendes kánon tehát hangos felhívás az oltáron bemutatott áldozat titokzatos kincseinek keresésére.

„Jézus Krisztus, a mi Urunk által"

Mélyen meghajolva, szinte ráborulva az oltárra kezdi meg a pap a csendes kánon első imáját ekképen: „Téged azért, legkegyelmesebb Atyánk, *Fiad, Jézus Krisztus, a mi Urunk által* alázatosan kérünk..."

Tizenkétszer megismétlődik a kánonban az, hogy „Jézus Krisztus által" fordulunk a mennyei Atyához. Ez a kifejezés: „Jézus Krisztusban", 163-szor fordul elő Szent Pálnál és 44-szer Szent Jánosnál. Egyébként is az Egyház minden imádsága az Úr Jézusra való hivatkozással végződik. A földreszállt isteni Üdvözítő — eucharisztikus alakjában is — közvetítő köztünk és a mennyei Atya között. Vallásos életünket tehát főképen ebelőle merítjük.

Mi sem természetesebb, mint hogy lelkiéletünk megnyilvánulásai, ténykedései elsősorban feléje igazodnak. Istent kutatva, mindenekelőtt öreá bukkanunk. Ezért nemcsak a reggeli órákban bemutatott, illetve meghallgatott szentmiseáldozatba, hanem egésznapi életünk minden részletébe bele kell kapcsolnunk a vele való foglalkozást. A reggeli órákban átélt örömök hullámai csapjanak át csendes esténk partjaira is.

Ebből következik, hogy csak akkor lesz igazán helyes, bensőséges, gyönyörködtető a reggeli szentmisehallgatásunk, ha megtanulunk egész nap folyamán „Jézus Krisztus, a mi Urunk által" fordulni a mennyei Atyához. Aki pl. munka közben többször gondol szeretettel a köztünk lakozó Úr Jézusra, annak természetesen egészen más hangulata lesz a másnap reggeli szentmisén, mint egy olyannak, aki szokásból ugyan meghallgatja a reggeli szentmisét, de azután egész nap az Úr Jézusra való gondolás nélkül, tisztán csak az anyagi ügyek lebonyolításának él.

Tehát „Jézus Krisztus, a mi Urunk által" élni,

ez is egyik jelentős, távolabbi előkészület a lelki vigaszokat forrásozó szentmisehallgatáshoz.

„Különösen... Anyaszentegyházadért"

A pap áhítattal megcsókolja az oltárt, majd felegyenesedik és kitárt karokkal így folytatja az imát: „...esedezünk, hogy vedd kegyesen és áldd meg ezeket az ajándékokat, adományokat, ezeket a szent és tiszta áldozatokat, melyeket *különösen szent, katolikus Anyaszentegyházadért mutatunk be neked*".

Hogy a pap elsősorban Krisztus Anyaszentegyházáért ajánlja fel a szentmisét, az egészen természetes. Hiszen Krisztus földi országának szentelte egész életét. Lemondott sok mindenről e földi életben, csakhogy minél teljesebben, osztatlanabbul állhasson az Úr szeplőtelen menyasszonyának szolgálatára.

De a hívő is csak úgy tudja igazán megérteni a szentmisét, ha „egyházias" lelkületet hordoz magában. Lehetetlen áhítatos lélekkel belépni a szentmiseáldozat mennyei légkörébe a nélkül, hogy szent rajongással ne legyünk telítve az Egyház iránt, mely benne él Krisztussal együtt a szentmisében. Nem lehet állandóan bírálgatni Krisztus Egyházát s annak vezetőit, intézményeit s a mellett az oltár előtt várni Krisztus kegyelmi leszállását sóvárgó lelkünk kietlen talajára.

A gyakori áldozó tehát vigyázzon arra, hogy Jézus szemével nézzen mindent az Egyházban. A papban se a befolyásos, jómodú embert vagy a fiatal, szellemes embert lássa, hanem az érvényesen felszentelt Krisztus-szolgát, aki égbenyúló jogokat kapott a papszentelésben. Azonkívül tudnunk kell áldozatot hozni az Egyházért, — ne feledjük: Krisztus Egyházáért — mert csak így tárul fel előttünk az oltár Krisztus-otthonának kegyelmi kincsesháza. Ha lelki örömökre, erőre vágyódunk, keressük Krisztusban az Egyházat és az Egyházban Krisztust.

Azok, akik így lélekkel élnek az Egyházban, akik tehát szent rajongással tudnak gondolni az Egyház küzdelmes, de diadalmas jelenére, fönséges egységére és tanításainak magasztosságára, akik tudják bátran védeni Krisztus mai Egyházát, tudnak imádkozni, nélkülözni, szenvedni érte, azok — boldog szentmisehallgatók lesznek.

Ime, így tanít minket a szent liturgia arra, milyen úton lehet mélyre hatolnunk a szentmise titkaiba.

Ádvent homályában — karácsony kapujában

Schnaltner Szigfrid O. S. B.

A Közelebb tehozzád, Istenem — minden földi ádventnek tengelygondolata. A mulandóságon átélt és minden ízében pusztulásra alkotott létünk kikicsendülő mottója, hitből élő ihletője. A négyhetes szent várakozásban eltöltött időszak annyira találóan és megkapóan szimbolizálja a földi számkivetésünk évtizedeit. Élünk, mint valami előkészítő iskolának sokra jogosított növendékei, ahol egy a fontos, a legfőbb tárgy, a lényeges zsinórmérték, az egyedül tartalmas gondolat: az örökkévalóság végzetesen sorsdöntő fontossága.

Minden ádventünk a hitbizonyosság ünnepi hetei. Azt ünnepeljük, ami a katolikus, mesterien felépített transzcendens hitünkben a legmagasztosabb és legnagyobb, amely a mi életünk egyedüli márkája és végtelen értéke.

Az Úr-várás drága napjaiban, karácsony kapujában mint a bájos Andersen-mesék megelevenedett alakjai járunk. Üveglap előtt állunk és nézzük a sötétségbe fényt hintő, fényes valószerűséget, közel lépünk, nekitámasztjuk fejünket az üvegtáblának, megfogni szeretnők a fényest és szépet és öt ujjunk helye ott marad... A túlvilági élet ránkmosolygó, drága napjai ezek, amelyek csak ajándékba jutnak számunkra. Kifejezői a mi ős honvágyunknak Isten után, nagyon is emberi óhajtásunk a szebb és magasabb létrendű életért, amely az ádventi ködben mint ellentmondást nem tűrő, exakt matematikai bizonyosság nyit ránk, bizonyítva azt, hogy az igazság könnyebben ránk talál, mint mi az igazságra.

Adventban a szokottnál is világosabb, hogy nem annyira röghöz és időhöz kötött a mi reálisnak ismert földi létünk, hogy ne állana egy mozdulatlan sarkcsillag sugárzatában. Honnét lenne az ádvent vonzóereje, varázsa, ha nem attól a fényforrástól, amely előre hinti sugarát Betlehem csillagából?

Ádventben látjuk, hogy Isten-adta próbaidőt élünk, nagyon is átutazók vagyunk, fényre szomjas, fény után futó, törékeny teremtések.

De ennek a fénynek világa mellett még ádvent homályában is, sőt igazán ekkor, milyen nevetségesen törpe minden emberi huza-vona, amely nem a fény felé tör, csak liliputi-okoskodás minden diplomácia, amely elrendezkedik és csodálatosan jól érzi magát a korlátolt és sötét földi dimenziókban és nem néz az örök Kapu felé. Ádvent lélekhasogató, áldott csendje csak előkészíti a lélekben a karácsony csendjéből égig harsogó, dicsőséges angyaléneket.

Milyen öncsalás úgy élni mégis, mintha e homály soha véget nem érne! Minő botor elszámítottság nem törődni, sőt ügyet sem vetni a homályon nem annyira kívül, mint túl lévőkkel! Mennyire gyerekes és földhözragadt filozofálás ez! Hasonlít annak a tiroli fiúnak az elméletéhez, aki szörnyen elcsodálkozott, amikor arról hallott egészen komolyan beszélni, hogy faluját körülvevő hegyeken túl is van világ!

Karácsony kapujából fény jő erre az ádventi homályban élő parányi sártekére; abból a hazából, ahol szintén van élet, csak más vonatkozásban, más dimenziókban, előttünk ismeretlen berendezkedéssel és szereléssel, nem földi boldogsággal és örömmel. Minden ádvent ráeszmélés örök meghívásunkra a fény hazájába. Kipillantás a szűk földi létből egy új világba.

Hívogató fényjel abba a honba, ahol már nem fog összetörni, tehát nem alhatik ki életünk lámpása.

Minden fény felszívódik, beleolvad az örök fénytengerbe, a soha el nem múló karácsony fényességébe.

Szűz Mária és az Eucharisztia

Írta: Csávossy Elemér S. J.

A franciaországi La Trappe-apátság templomában Szűz Mária-szobrot látunk, melynek kezéből függ alá az edény, mely az Oltáriszentséget őrzi. Alatta a felírás:

Ha kérded: Mért hordja Fiát a Szűzanya jobbja?
Ő egyedül méltó akkora tisztre, csak ő,
Szebb tisztet nem tölthet be, szentebbet a földön,
Nem hordhatta nagyobb, szentebb kéz az Urat.

Érdemes ennek a disztichonnak értelmébe behatolni. A Szűzanyának az Eucharisztiához való viszonyára világít rá.

Szűz Mária viszonya az Eucharisztiához mint a megtestesülés folytatásához.

Szűz Mária Isten kezében a megtestesülés választott eszköze. Beleegyezésétől függött, hogy az Isten Igéje emberi testet öltsön magára. Az ő szent testéből és véréből alkotta a Szentlélek-Isten remekművét, a megtestesült Ige emberi természetét. Ő nevelte fel, táplálta a testet, mely hivatva volt áldozatként felajánltatni a világ bűneiért. Ő maga ajánlotta fel, lemondott édesanyai jogairól, résztvett magában a véres keresztáldozatban. Első „Ecce ancilla" szavától Jézus utolsó szaváig, a „Consummatum est"-ig egy volt az áldozata szent Fia áldozatával, egy a szándéka szent Fia szándékával. Ő a nagy közreműködő a megtestesülés és a megváltás titkában.

A megtestesülés és megváltás az Eucharisztia feltétele. Megtestesülés nélkül nincs Eucharisztia és keresztáldozat nélkül nincs eucharisztikus áldozat. Az Eucharisztia, mint láttuk, a megtestesülés folytatása és kiterjesztése az egész világra, az összes századokra. A szentmiseáldozat pedig a keresztáldozat emléke és titokzatos megújítása. Azért köszönjük az Eucharisztiát is Krisztus után elsősorban Szűz Máriának, mint a megtestesülés, az Eucharisztia feltétele eszközlőjének, és Szűz Mária egész szerepe a megtestesülés nagy titkában, szerepe a megváltás nagy áldozatában benne rejlik az Eucharisztiában, benne rejlik az eucharisztikus áldozatban, a szentmisében. Ezt fejezi ki találóan a fent idézett disztichon.

Maga az Egyház is azonnal felismerte az összefüggést a két hittitok közt, felismerte Szűz Mária viszonyát az Eucharisztiához. A karácsonyi, úrnapi és máriás ünnepek himnuszait egyaránt ezzel a versszakkal zárja: „Jesu, tibi sit gloria, qui natus est de Virgine", s ezzel kifejezést ad a két titok rokonvoltának, de egyúttal meggyőződésének is, hogy Szűz Mária a megtestesülésben való közreműködése által az Oltáriszentségnek is eszközlője lett. Aki a szentségi színek alatt rejtőzik, ugyanaz, mint aki a Szűz méhébe zárkózott. — Ugyanazt a rokonságot a két titok közt fejezi ki az azonos prefáció karácsonykor és Úrnapkor és a „tonus marialis" az előbb említett ünnepek egyházi énekében.

Szűz Mária mint élő szentségtartó

A századok folyamán az Oltáriszentséget különféle módon őrizték az Egyházban: majd galamb-, majd bárány-, majd toronyalakú szentségtartóban annak jeléül, hogy az Oltáriszentségben a Szentlélek ereje működik, s hogy ott él az igazi húsvéti Bárány, akinek vére megváltotta a világot, s hogy ez a Szentség a lelki erősség bástyája. Pásztorbotalakú tartóban is őrizték, mert hiszen az Eucharisztiában vezet minket a Jó Pásztor, a lelkek pásztora azokra a legelőkre, ahol saját testével és vérével táplál minket.

Soha szebb, művészibb, fenségesebb szentségtartót művész keze nem készített, soha szentebb kelyhet püspök nem konszekrált, mint amilyent maga a Szentlélek alkotott és szentelt fel, hogy az emberré lett Ige lakása legyen: a Boldogságos Szűz Mária szent testét és lelkét. Azért imádkozza az Egyház: „Mindenható, örök Isten, aki a dicsőséges Szűzanya, Mária testét és lelkét a Szentlélek közreműködésével Fiad méltó hajlékává tetted..."

Ezt fejezik ki szép változatokban a loretói litánia invokációi: lelki tiszta edény, tiszteletreméltó edény, áhítat jeles edénye, elefántcsont torony, aranyház. Mindezek a szebbnél-szebb, mélyértelmű köszöntések csak akkor érthetők meg egészen, ha eucharisztikus értelmet adunk nekik, ha Szűz Máriát mint eleven szentségtartót tekintjük.

Ő lelki tiszta edény, mert isteni lakója, az élet Kenyere ezt az edényt nemcsak hogy be nem szennyezte, hanem tisztábbá, szentebbé tette. Tiszteletreméltó edény, mert amint a konszekrált kehely a profán használatból ki van vonva és szent edénnyé lesz, úgy a Boldogságos Szűz Mária is a benne létesült titok által még sokkal inkább Istennek van szentelve és egészen az Ő szolgálatában áll. Az áhítat edénye, mert ez a szentségtartó nem holt tárgy, hanem eleven, élő hordozója isteni Lakójának, áhítattal borul le előtte és imádva szereti őt, aki benne lakást venni méltóztatott. Elefántcsont torony, mert a szentségtartók olykor toronyalakúak voltak, az elefántcsont pedig az előkelőség, tisztaság és erősség szimboluma. Azért készítették a toronyalakú szentségtartókat is olykor elefántcsontból, mert ezt az állatot tisztának tartották. Szűz Mária a legtisztább, a legelőkelőbb szentségtartó, akiben az erősek Kenyere lakik: Krisztus, aki bűn, pokol, és halál fölött győzött. Aranyház ő, mert a szentségházak is aranyból készültek, ő pedig az élő szentségház, mely aranynál is előkelőbb, szentebb.

Szűz Mária szentségház, mert benne lakik az emberré lett Isten. De szentségmutató is, mert karján hordja gyermekét, a pásztorok és bölcsek kezébe adja és megmutatja őt a világnak: „Méhednek áldott gyümölcsét mutasd meg nekünk!" Áldoztatókehely is, mert belőle táplálkozik a világ; hiszen ő adja a világnak Üdvözítőjét, a Kenyeret, mely a világ élete lett. (V. ö. Jn. 6.)

Ezért hasonlít Szűz Mária a paphoz, aki konszekrál, felajánl és áldoztat. De méltósága mindenképen felülmúlja a pap méltóságát. A pap a kenyeret és bort Krisztus szent testévé és vérévé változtatja át, Szűz Mária saját testéből és véréből adhatja szent Fia testét. A pap az átváltozás előtt kenyeret és bort ajánl fel, Szűz Mária az emberré lett Isten Fiát mutatja be a mennyei Atyának. A pap csak egyeseknek nyujtja Jézus szentséges testét és vérét a szentáldozásban, Szűz Mária az egész világnak adta az Üdvözítőt, amikor őt világra hozta s a mi üdvösségünkért áldozatul felajánlotta.

Mi is szentségtartók vagyunk, éspedig kétféle módon. Elsősorban azért, mert a szentáldozás után Krisztust valóban, istenségével és emberségével magunkban hordjuk, igazi Christophorusok, Krisztust hordozók leszünk. Másodsorban pedig azáltal, hogy a megszentelő kegyelem állapotában a teljes Szentháromság hajléka, a Szentlélek temploma leszünk, melyben Isten él és dicsőségesen lakozik. Mérhetetlen a lélek gazdagsága a megszentelő kegyelem állapotában, kimondhatatlan a szépsége, felfoghatatlan a méltósága.

Szűz Mária az áldozási előkészület és hálaadás mintaképe

Hogyan készült Szűz Mária a nagy titokra, melyet Isten benne művelt?

Szűz Mária ugyan nem is gondolt arra, hogy ő az a választott lény, akit Isten egyszülött Fia földi édesanyjának szemelt ki, de lelki készülete Isten mindennemű kegyelmének befogadására olyan volt, hogy méltóvá tette magát erre a legnagyobb kegyelemre, amennyiben ember egyáltalán erre méltóvá teheti magát.

Szűz Máriának hite, alázata, visszavonultsága, imádsága, vágyakozása, szűzi tisztasága, bizalma és szeretete tették őt méltóvá arra, hogy Isten Fia test szerint is lakást vegyen benne. Ilyennek kell lennie a mi előkészületünknek is, amikor a szentáldozáshoz járulunk.

Hogyan fogadta Szűz Mária Isten Fiát?

Nem emelkedett fel kevélységében ekkora kegyelem hallatára, hanem legmélyebb alázattal vallja magát az Úr szolgálójának. (Lk. 1.) Ez a lelkület kell hogy betöltse a szívet, mikor az Oltáriszentségben magához veszi az Úr testét. Azért mondja az Egyház minden híve nevében az áldozás előtt: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj.

Milyen volt Szűz Mária hálaadása a nagy titok után?

Az angyali köszöntés és a nagy titok megvalósulása után szentséges méhében, mélységes imádságba merült, melynek bensőségét, melegségét, odaadását emberi értelem megérteni, emberi nyelv kifejezni tökéletesen nem fogja soha. De hálaadása nemcsak arra a pár órára terjedt ki, mely a nagy titkot, ami benne létesült, közvetlenül követte, hanem egész élete voltakép csak hálaadás volt. Ha már előbb is, de ezután még sokkal mélyebb értelemben egészen Jézusnak él.

Azért nemcsak a szentáldozást követő pár percet kell a hálaadásra szánni, hanem egész életünknek nagy és állandó hálaadásnak kell lennie. Aki csak egyszer is életében magába fogadta Jézust, az már voltakép csak neki és érte élhet, annak élete el van jegyezve Jézusnak s azért csak állandó hálaadó ima, állandó egyesülés lehet vele. Ha a lelkiélet ismerői mondják, hogy a lélek az első misztikus kegyelem után már nem is érzi otthon magát a földön, nem kell-e ennek sokkal inkább megvalósulnia az első szentáldozás után, melyben a lélek ezerszerte nagyobb kegyelemben, adományban részesül, mint bármely misztikus élményben?

A mondottak után megértjük B. Grignon Lajos gondolatát is, mikor azt mondja, hogy Szűz Mária kezéből kell fogadnunk Jézust a szentáldozásban, s hogy utána neki kell átadnunk Jézust, hogy ő szeresse, ő adjon hálát neki, ő imádja helyettünk. Igazsággal tehetjük ezt, ha megfontoljuk, hogy Szűz Mária adta a világnak Jézust, s így azt a Jézust is, aki a kenyér színe alá rejtőzve lelkünk tápláléka lesz. Tehát igazán tőle kapjuk, mondhatni kezéből fogadjuk Jézust a szentáldozásban. Szűz Mária azáltal, hogy a világnak adta az Üdvözítőt, voltakép egyszerre megáldoztatta a világot és minden lelket.

De a titokzatos egység által, melyben Krisztus titokzatos testének tagjai vagyunk, Szűz Máriával is, s Krisztus után vele elsősorban egyek vagyunk. Ő él bennünk s azért joggal kérhetjük tőle, hogy e titokzatos egység által bennünk és általunk, mi pedig őbenne és ő általa imádjuk, szeressük Jézust és hálálkodjunk neki.

Mikor Ozanam, a Szent Vince szeretetegyesületek híres alapítója Párizsba került, még lanyha katolikus volt. Egyik napon betévedt egy üres templomba, s látta, hogy az oltár lépcsőjére térdelve egy öreg úr imádkozik. Közelebb ment hozzá s felismerte Ampère-t, a világhírű fizikust. „Letérdeltem melléje, — mondta később — s könnyekkel a szemembe én is imádkozni kezdtem s e perctől hívő lettem lélek szerint. Ampère olvasója nagyobb hatással volt reám minden jó könyvnél, prédikációnál."

•

— Ezzel az érzülettel ajánljuk fel mi is magunkat Jézus anyjának és ő, aki csupa szeretet és gyengédség, egyúttal pedig a „könyörgő mindenhatóság" — megvalósítja mirajtunk is ígéretét: Aki engem megtalál, az életet talál és üdvösséget merít az Úrtól.

(Magdics dr.: Krisztus világosságá-ból.)

Bismarck és a teáskészlet

Irta: Pintér József

A vaskancellár születésnapjának megünneplésére jött össze a családbeliek és néhány jóbarát intím társasága. A villásreggeli közben Pinnoso, a herceg komornyikja lépett a terembe s hatalmas tálcán egy pompás, vertezüstből készült teáskészletet helyezett Bismarck elé. A kancellár szigorú tekintete a kincsetérő remekműről a komornyik felé fordult e szavakkal:

— Ki küldte ezt?

— Bleichröder — volt a komornyik válasza.

— Mondja meg neki, nincs pénzem arra, hogy ilyen drága holmit megvehessek. Ajándékba pedig nem fogadok el semmit.

Pinnoso hanglalanul visszavitte a gyönyörű készletet s tovább folyt a reggeli a nélkül, hogy csak egy szó is esett volna a dologról.

Magyarázatul fel kell említeni, hogy ez a Bleichröder egy gazdag nagyvállalkozó volt, ki a német államnak sok mindent szállított. Ezúttal is valami nagy állami szállítás megnyeréséhez így akarta az utat egyengetni. Ezért tartotta a kancellár összeférhetetlennek azt, hogy ilyen embertől ő, a német kormány feje valamit is elfogadjon. Ha megtartja az ajándékot, akkor az ebbe való beleegyezéssel mintegy biztatást adott volna a nagyvállalkozónak terve sikeréhez. Ezt pedig jelleme bemocskolásának tekintette. Ezért utasította vissza határozott eréllyel tüstént az első pillanatban a ravasz közeledést.

Ha mindenki így öklözné vissza a kísértéseket, akkor jobb lenne a világ és kevesebb a bűn. Mert a kísértéssel szóba állani, vele alkudozni és vitatkozni: már a bukás bekövetkezésének előrevetett árnyéka.

Hogyan közeledik hozzánk a kísértés? Angyal-bőrben s az erényesség álarcával. A csapdáit pedig megtévesztően tudja elrejteni az ördög is, a test is, és a világ is. Ez a társaság ezermester a maga szakmájában. Hegedülnek az ember körül. Közben pedig észbontó titkokat sugdosnak. Cirógatnak. Kívánatos ízekkel csalogatnak. Szédítenek. Paradicsomot ígérnek. S a nekiszilajult vágyak forró izgalmában el akarják hitetni, hogy a tiltott gyümölcs élvezésének nem lesz rossz vége. Sugalmazzák, hogy csak bátran, in dulci jubilo kell inni minden isteni parancs feledésének nektárját. Inycsiklandó tálalása ez a mérgezett kupának és romlott ételeknek. Veszedelmes helyzet, de még nincs benne bűn.

A gyarló ember azonban olyan könnyen rajta feledi magát a bemutatott bűnök jó, varázsló beállításán. A lélek alsóbbrendű képességei ösztönszerűen vonzódnak feléje. A tapasztalatlan és rosszra hajlamos kíváncsiságba odazsúfolódik a vágyak tömege. A kielégülésre való vonzás közben a lelki egyensúlyban erős félrebillenés történik s a lélek kezdi elveszteni tájékozódási képességét. A felgyujtott képzeletnek lázas pillanataiban végignyujtózik az érzékeken a gyönyörködés. Ez az az állapot, melyről Szent Pál mondja: „A test a lélek ellen vágyakozik." (Gal. 5, 17.) Még ez sem katasztrófa. Mert addig még mindig nincs baj, míg az akarat csak ostrom alatt áll, de beleegyezését nem adja meg.

A bűn ott kezdődik, Testvér, mikor beleegyezésedet adod a rosszhoz és azt megteszed. Mikor belecsapsz a kísértők markába a megkötött alku jeléül. Addig, amíg csak hallgattad az izgató szót s talán pillanatnyi gyönyörűséget is éreztél, még nem volt baj. De te nagyon is közel merészkedtél a megláncolt kutyához és ez beléd harapott. Ezt magadnak tulajdonítsd. A te hibád, hogy a kísértés károdra vált. Mert hogy ezzé lett, azt érzed, ugy-e? Érzed a szörnyű rászedettségedet? Keserűen csalódtál. Elpárolgott a tündéri álom. A görögtűz ellobbant. A helyén csak a csalás sötétsége tátong.

Hogy lelked mélyén mi folyik le, míg a beleegyezésen át a cselekvésig jutottál, ki tudná megmondani? Az ég és pokol küzdött benned! De most a megalkuvást befejező bűn után már tisztán érzed a depressziót s lelkiismereted szava is rád kiált: Miért tetted?! És a te eddig magasra tartott fejed lekókad. Oh, nem irtóztál eléggé attól a csábítástól és érzéstől, mely rést ütött a lelkeden. Lám, ebbe a résbe akasztotta csáklyáját a gonoszlélek s lerántott vele a pokol kráterébe. Most kapsz már a szívedhez s menekülni szeretnél! De hát úgy jártál: „mint a madár, mely akkor veszi észre, hogy valami hurkon fogva van, mikor el akar repülni". (Szent Gergely.)

Testvér, a kísértő nem tudott volna téged kicsalni Isten várából, ha magad is nem akartál volna kilépni annak kapuján. Mindig az emberen fordul meg, hogy kié lesz? Istené tiszta szeretetből, vagy a pokolé a rosszba való beleegyezéssel? Ha undorodásod lett volna a válasz a kísértőid ajánlattevésére, akkor bizonyosan nem cserélted volna el a mennyországot a pokol kedvéért. Lelked szeizmográfja figyelmeztetett is a menekülésre, de te nem vetted komolyan. Beleegyeztél a rosszba s így a pokolnak szaladtál. Ez csak azt bizonyítja, hogy önbizalmaddal és erőddel elszámítottad magad. Hamarább kimerültél az ellenkezésben, mint gondoltad. Lelked elvesztette energiáját s engedte, hogy a kísértő hálójába csavarja.

Mi lett a festett boldogságból, Testvér?! Szegény megcsalt és elgyötört szíved az örök üdvnek árán pokoli kínt vásárolt. S míg nagy kifosztottságodban zokogásba csukló hangon sírsz, fölötted a kárörvendő pokol sötét hahotája gyűrűzik.

Hát minden okod megvan a sírásra: nincs már több veszteni-valód!

Elszász egyik templomában függ egy kép, mely mennyei dicsfénytől övezve ábrázolja a szeplőtelen Szűzanyát, amint éppen liliomot nyujt egy fehérruhás gyermeknek, a gyermek pedig szívét ajánlja fel a Szűzanyának. A kép alatt e felírás olvasható:

„Boldog csere! Ameddig te megőrzöd a liliomot, én is megőrzöm szívedet."

A Miatyánk tanításai

II.

Írta: Dr. Tóth Kálmán

IV. Tutmózis egyiptomi fáraó, még trónörökös korában, egyszer a piramisok környékén vadászott. Elfáradt, lefeküdt és el is aludt a nagy Szfinksz lábánál, melyet elborított a sivatag homokja. Álmában megjelent neki a Szfinksz által ábrázolt istenség és azt mondta: Én vagyok a te atyád, neked adom az országot, ha kiásol engem a homokból. A herceg nagy buzgalommal látott neki a szobor kiásásának és sikerült is kiszabadítania a homokból annak 50 m hosszú, 20 m magas testét, melyet egy nagy sziklából ott helyben faragtak ki Kr. e. 3000—2000 között az egyiptomi napisten tiszteletére.

A nagy Szfinksz ugyanis a legrégibb és a legnagyobb istenszobor a földkerekségen. Hatalmas oroszlánteste az istenség mindenható erejét, a felkelő nap csókjában örökké mosolygó emberi feje pedig az isteni mindentudás szépségét és fölségét jelképezte. Alexandriai Kelemen szerint az ősegyiptomiak e szoborral azt a gondolatot akarták kifejezni, hogy az Istent egyszerre szeretni és félni is kell. Szeretni, mert kegyes és jóságos a jámborok iránt; félni, mert kérlelhetetlenül igazságos az istentelenek iránt: ezért történt rajta az oroszlánalaknak összekapcsolása az emberi arccal. 4.25 m széles arca fölényes biztonsággal néz el nemcsak a sívó homoktenger, hanem a termékenységével alatta hivalkodó Nílus-völgye felett is. Rideg felséggel néz bele a mérhetetlen világűrbe, mintha mondaná, hogy neki nem imponál sem az élet, sem a halál, sem ember, sem természet, sem szépség, sem csupaszság, mert ő mindenekfelett végtelen magasságban áll. „Én vagyok, aki vagyok." (Móz. II. 3, 14.) Én vagyok az élet és lét oka, forrása és betetőzése, akitől minden élet kiindul, mint a maga ősokából.

Ez a fölséges istenszobor nemcsak a Szahara homokjától szenved sokat, mely időről-időre eltemeti, hanem az idő vasfogától is, melynek eszköze a fűrészmódjára dolgozó sivatagi kvarcszemek; úgyszintén az emberek barbárságától is van mit szenvednie. Részben az idő vasfoga, részben az emberek vadsága lerágta erről a fölséges arcról az orrát, lecsonkította művészi fonású szakállát és fejdíszét, megsértette szemét és száját. Nem lehet mély fájdalom nélkül ránézni. Minthacsak halk nyögést hallatna a méltatlanul bántalmazott remekműve a mélyen vallásos ősegyiptomi művészetnek, mely mély sebeket kapott ugyan, de meghalni mégsem hajlandó, akárcsak az általa jelképezett isteneszme. (Keppler, Wanderfahrten u.Wallfahrten im Orient, 1912, 113—114.) Nem akar a sivatag homokjába végleg eltemetkezni, hanem magasra emelt fájdalmas arcát a távoli messzeségbe fúrja s így igyekszik elrejteni fájdalmát a kíváncsiak tekintete elől. A kegyelettel hozzá közeledő vándornak ellenben a jelenben elrútított vonásai mögött is mutogatja hajdani fölséges szépségét, az örökkévalóság, halhatatlanság és múlhatatlanság isteni jegyeit.

Amint magát a nagy arányaiban és művészi harmóniájában remekbe faragott istenszobrot, éppúgy az általa jelképezett isteneszmét is törekszik eltakarni időről-időre a feledés és nemtörődömség, közönyösség sívó homokja; az idők vasfoga és az emberi kegyeletlenség a szívekben törekszik elrútítani Isten alakját, melyet fáradságos munkával újra és újra kiásni a közöny homokhegyeiből és ismét és ismét új díszben ékesen kifaragni az emberiség boldogítására: ez az Isten szolgáinak boldogító, de egyszersmind fájdalmas állandó feladata.

*

Isten alakját kiásni és kivésni s minél szemléletesebben az emberiség szeme elé állítani: ebben buzgólkodtak az ószövetségi próféták, az újszövetségben pedig az Urunk Jézus nyomában járó apostolok.

Az istenfogalmon a próféták végezték az első finomabb cizelláló munkát a nélkül természetesen, hogy tökéletesen eljutottak volna azon krisztusi istenfogalomhoz, amely szerint: Lélek az Isten, és azoknak, kik őt imádják, lélekben és igazságban kell imádniok (Ján. 4, 14.), avagy legföllebb csak megsejtették Istennek atyai szeretetét, mely a Miatyánkban nyert Jézus tanításában örökidőkre szóló plasztikus kifejezést. Ezt a tökéletesebb istenfogalmat az emberiség férfikorára tartotta fönn a Gondviselés. De azért már a csodálatosan *impresszionista* lelkű, a fizikai és történeti világesemények iránt annyira fogékony s különleges isteni vezetésben részesülő próféták is már értelmüknek és nyelvüknek vésőjével olyan istenfogalmat dolgoztak ki, mely drágaköveknek csodálatos színeiben ragyogó aranyos szentségtartóhoz hasonlít. S ezt a magasztos istenfogalmat körülvették, feldíszítették költészetüknek oly pazar girlandjaival, minthacsak a képzelt és szóval rajzolt képekkel akarták volna kárpótolni magukat azért, hogy festett és faragott képet csinálniok nem volt szabad. (Székely, Religió 1906, 36. o.)

Így *Ámos*, az *isteni igazságosságnak* keményszavú prófétája. Isten lényege szerinte a megvesztegethetetlen igazságosság: nem lehet öt kijátszani. Megtalálja a bűnösöket, mégha az alvi-

lágban vagy a tenger fenekén rejtőznek is el. „Nem futhatnak el, úgymond, akik futásnak erednek és nem menekülhetnek meg, akik menekülnek. Ha leszállnak az alvilágba, kezem onnan is előhozza őket; ha felszállnak az égbe, onnan is lerántom őket. Ha a Kármel tetejére rejtőznek is el, onnan is felkutatom őket; ha szemem elől a tenger mélyére bújnak is, ott is meghagyom a kígyónak, hogy marja meg őket. Ha fogságba mennek ellenségeik előtt, ott is meghagyom a kardnak, hogy ölje meg őket és rájuk fordítom szememet, de vesztükre, nem pedig javukra." (Ám. 9, 1—4.) „Mint amikor az ember az oroszlán színe elől menekül és medve jő vele szembe, avagy mint mikor bemegy a házba és kezével a falnak támaszkodik és megharapja a kígyó" (Ám. 5, 19.), így nem menekülhet az igazságtalan ember Isten ítélete elől.

A házastársa hűségében csalódott, de hűtlen feleségének mégis ismételten megbocsátó *Ózeás* próféta már nem oly merev és kemény, mint nagy kortársa, Ámos. Minden szavában érző szívet árul el. Isten lényege szerinte: a megbocsátó, *irgalmas szeretet.*

Ugyanezt a finom cizelláló munkát az Isten lényének más és más oldalú kidomborításában folytatták a többi próféták is. Hogy csak röviden, legalább a nagy prófétáknak e nemű munkálkodását említsük, *Izaiásnál* a refrain: *egyetlen király van: Isten.* Isten királyi fölség. Ez az ő lényege: szentséges fölség, az ő fizikai és erkölcsi tekintetben minden teremtményt végtelenül felülmúló nagysága, mely előtt az ember teljességgel semmi. A prófétai tisztre történt meghivatása is az Isten félelmetes királyi nagyságának jegyében történt. Izaiás látta az Urat magas és fönséges királyi széken ülni, és a végtelenségig kitágultak előtte a jeruzsálemi templom falai, ahol a magasztos jelenetnek szemlélője volt. „Szerafok lebegtek felette, mindegyiküknek hat-hat szárnya volt; kettővel befödték arcukat, kettővel befödték lábukat és kettővel lebegtek. És kiáltottak és mondták egymásnak: Szent, szent, szent az Úr, a seregek Istene, dicsőségével tele van az egész föld. És megrendültek a küszöbök alapjai a hangos kiáltástól és a ház betelt füsttel." Maga a próféta Isten fölségétől úgy megrendült, hogy majdnem meghalt a rémülettől. „Jaj nekem, úgymond, végem van, mert tisztátalan ajkú ember vagyok és tisztátalan ajkú nép között lakom s a Királyt, a seregek Urát láttam szememmel." (Iz. 6, 1—5.)

A másik nagy próféta, *Jeremiás* szerint az *Isten erő és dicsőség,* menedéke az embernek, akitől viszont az engedelmességben megnyilvánuló áldozatot és minél mélyebb istenismeretet követel. *Ezekiel* szerint is *Isten lényege a fölség. Dániel* szerint pedig az ítéletei és ígéretei betartásában való *hűség.*

*

Hogy mennyire tele van az egész föld Isten dicsőségével, ezen izaiási gondolatnak bővebb kifejtését és szemléletes bemutatását látjuk *Jézus, Sirák fia könyvében.* „Miként a tündöklő nap beragyogja a mindenséget, úgy telik be az Úr dicsőségével az ő alkotása. Dísze az égbolt a magasban; az ég szépségének látványa be dicső! A felkelő nap, mikor megjelenik, hirdeti, hogy csodálatos a Magasságbelinek alkotása! Perzseli délben a földet. Ki tudja hőségét elviselni? Izzó holmival megtelt kemencénél háromszorta inkább perzseli a nap a hegyeket; tüzes sugarakat lövell és fényben úszva megvakítja a szemet. Nagy az Úr, ki azt alkotta: az ő parancsára siet pályáján. A hold is mindenkor a maga idejében mutatja az időt és jel örök időkre. A hold dicsőn ragyog az égbolton. Az ég dísze a csillagok pompája, beragyogja velük az Úr a világot a magasból. A Szent (Isten) szavára rendben állanak és nem lankadnak őrhelyükön. Nézd a szivárványt és áldjad alkotóját, mert igen gyönyörű a pompájában; átfogja az eget nagyszerű ívével; a Magasságbeli feszítette ki. Parancsa által sietteti a havat és szaporán küldi el ítélete villámait; ezért nyílnak meg a tárházak és repülnek ki a felhők, mint a madarak. Fölségében helyezte el a felhőket és tördeli össze a jégeső szemeit. Megrendülnek a hegyek tekintetétől és akarata szerint fúj a déli szél; mennydörgésének szava felriasztja a földet, az északi vihar és a szelek összecsapása. Elhinti a havat, mint a pihenni szálló madarakat, s leereszkedik, mint a szálló sáska. Csodálja a szem a fehér szépséget, és elámul a szív a hullásától. Mint a sót, úgy hinti a zuzmarát a földre, s amikor megfagyott, olyan az, mint a bojtorján tüskéi. Fúj a hideg északi szél, mire kristállyá fagy a víz színe; bevon minden állóvizet. És mintegy páncéllal borítja a tavat. Elemészti a hegyeket és megperzseli a pusztát és mint a tűz, elégeti a zöldet; gyógyulás mindenre a felhők csepegése. A hulló harmat, mely felüdíti azt, ami elszikkadt. Szavára eláll a szél; akaratával csendesítette le a világtengert és ültette benne a szigeteket az Úr. Kik bejárták a tengert, beszélnek veszedelmeiről, ha hallunk róluk, szinte elámulunk! Nagyszerű csodadolgok vannak benne; állatok és mindenféle szörnyetegek különböző fajai. Iszonyatos teremtmények! Általa ér az út sikeres véghez és szava rendez el mindent... Még sokat mondhatnánk, de szavunk elégtelen. A beszéd vége pedig: Ő vagyon mindenben! Ha dicsőítjük, meddig jutunk el? Hisz ő hatalmasabb minden művénél! Félelmetes az Úr és szerfölött hatalmas, csodálatos az Ő ereje! Dícsérjétek az Urat, amennyire tőletek telik, mert Ő még többre méltó és csodálatos az Ő felsége." (Jézus, Sirák fia 43, 1—32.)

Amint az egyiptomi istenszobrot egy királyfi ásta ki a feledés homoktengeréből és ezért királyságot kapott istenétől jutalmul, a nagy Isten alakját is a közöny homoktengeréből egy égi ki-

rályfi, Istennek egyszülött Fia emelte ki és ezért jutalmul mondta neki az Isten: Neked adom a nemzeteket örökségedül és a föld határait osztályrészedül. (Zsolt. 2, 8.)

*

Az isteneszmének a feledés és közöny homoktengeréből való kiszabadításában a legmélyebbre ásott a mi Urunk, Jézus Krisztus, és az emberiséghez a legközelebb hozta azáltal, hogy megtanította a Miatyánkra.

Az ószövetség egyes szentjei is, mint mondottuk, megsejtették ugyan Istennek atyavoltát. Már Mózes hangoztatta, de csak a zsidó népre vonatkozólag Istenről: „Felkarolta, oktatgatta, mint a szemefényét óvta. Miként a sas, mely repülésre készteti fiait és felettük lebeg, kiterjesztette szárnyait, felkapta s tulajdon vállán hordozta. Egyedül az Úr vezette." (Móz. V, 32, 11—12.) Izaiás próféta is így beszélteti egyszer a nagy Istent: „Hát megfeledkezhetik-e gyermekéről az asszony, hogy ne könyörüljön méhe fián? De még ha az meg is feledkeznék, én akkor sem feledkezném meg rólad! Íme, tenyeremre rajzoltalak téged." (Iz. 49, 15—16.) Ámde az Isten atyai szeretetéről és gondviseléséről szóló megnyilatkozások egyrészt csak a zsidó népre vonatkozólag hangzanak el, másrészt pedig olyan ritkák és bizonytalan fényűek, mint a sötét égbolton rövid időre feltűnedező üstökösök. Rövid időre felvillannak, azután eltűnnek hosszú-hosszú időre és helyet adnak az áthatolhatatlan éji sötétségnek. A próféták és egyéb ószövetségi szentek is Istent inkább ijesztő nagyúri mivoltában, félelmet keltő fölségében állították az emberiség elé, akinek az egész mindenséget betöltő alakja inkább riaszt, mintsem vonz. „Félelmetes az Úr, és szerfelett hatalmas, mondja róla Sirák fia.

A mi Urunk, Jézus, ellenben Atyaként állította hívei elé, akitől nem félni kell, hanem gyermeki bizalommal és szeretettel kell hozzá közeledni. „Mert az Isten szeretet." (I Ján. 4, 8.) Mint a palota és a nyomorúságos sötét kunyhó, mint a májusi akácerdő és virágba bomlott mező a didergő hóvirághoz, úgy hasonlít a jézusi istenfogalom az ószövetségi szentek isteneszméjéhez. Jézusnak legnagyobb tanítványa, Szent Pál írja a maga leghűségesebb tanítványának, Timótnak: „Nem a félelem lelkét adta nekünk az Isten, hanem a szeretetét." (II Tim. 1, 7.)

Megdöbbentően nagy dolog az, hogy Atyánknak nevezhetjük azt a fölséges Istent, akihez az ószövetségi szentek is csak félelemmel mertek közeledni. Mi pedig a fiú bizalmával és szeretetével jelenhetünk meg előtte. Az atya szó a legszebb név a világon az anya névvel együtt. Nem hiába ezek az első szavak, melyeket minden gyermek először vesz nyíló rózsasziromhoz hasonló ajkára. Mert „atya" annyi, mint teremtő, alkotó, életet adó szeretet és jóság, gondviselő akarat, megértő gyöngédség, hitet követelő tekintély. A kisgyermek is, aki még csak sejti, és mi felnőttek is, akik már tudjuk, hogy mit jelent az atya, e szó hallatára állandóan egy nagy szívet érezünk magunk mellett és felett, mely őrködik álmaink és vágyaink, örömeink és bánatunk felett. Sok gondban és munkában kifáradt kezet érezünk e szó mögött, mely áldva feszül ki feletünk az élet harcaiban és küzdelmeiben csakúgy, mint örömeiben. Meleg e kéznek minden érintése, puha minden cirógatása. Ez az áldott kéz takarja be szívünket, ha sebet üt rajta a világ, ez törli le a könnyeket, ez az a biztos és egyetlen pont, amelyhez mindig odamenekülhetünk, mert mindig csak ad és segít. Kemény csengésű és határozott az atya szó, de mégis mindig édes. Az édesatya szó minden betűje úgy csillog, mint az éjtszakába világító ablakszemek, melyek mögött pihenteti gondterhelt fejét életet adó, gondviselő jó atyánk.

Márpedig mindezt és még végtelenül többet foglal magában és jelent nekünk Jézus tanítása szerint az a tény, hogy Isten a mi Atyánk.

Szól az arsi Szent . . .

Lássátok, gyermekeim, a keresztény ember kincse nem a földön van, hanem az égben. Igen, legyen tehát a szívünk is ott, ahol a kincsünk.

Az ember legszebb feladata imádkozni és szeretni . . . Imádkozzatok és szeressetek, mert ez az ember boldogsága a földön!

Az ima nem más, mint egyesülés az Istennel. Mikor az ember szíve tiszta és egyesül az Istennel, úgy érzi, mintha balzsam volna benne, valami édesség, amely megrészegít, valami világosság, amely elvakít. Ebben a belső egyesülésben Isten és a lélek olyan, mint két egybeolvasztott viaszdarab: nem lehet őket elválasztani. Oly szép Istennek ez az egyesülése kicsiny teremtményeivel. Oly nagy kitüntetés, hogy föl sem foghatjuk.

Megérdemeltük volna, hogy ne tudjunk imádkozni, de Isten jóságában megengedte, hogy beszélhessünk vele. Imánk olyan, mint a tömjénfüst, melyet nagy kedvteléssel fogad. Gyermekeim, kicsiny a szívetek, de az ima kitágítja és képessé teszi Isten szeretetére . . . Az ima a mennyország előíze; a paradicsomkertből maradt itt. Sosem hagy minket vigasztalás nélkül. Méz, amely leszáll a lélekbe és mindent megédesít. A jól végzett imádságban eltűnik a szenvedés, mint a hó a napsütésben.

Az ima alatt gyorsan röpül az idő és oly kellemesen, hogy észre sem vesszük múlását.

Két hang van az emberben: az angyal hangja és az állat hangja. Az angyal hangja az ima, az állaté a bűn . . .

Akik nem imádkoznak, olyanok mint a vakond, melynek egyedüli gondja, hogy lyukat ásson magának és elrejtőzzék benne. Ezek egészen földiesek, állatiasak, másra sem gondolnak, mint a mulandókra . . . akárcsak az a fösvény, akit az utolsókenet szentségével láttak el. Mikor csókra nyujtották neki az ezüst feszületet, megszólalt: „Az a kereszt legalább 60 dekát nyom."

(Részlet Monin: Szól az arsi Szent című, most megjelent munkájából.)

A legszebb szerep

Irta: Schmiedt Béla dr.

Megmérgezte magát egy színésznő.

Az ujságok az eseményről a következőket közölték: Péntek reggel megjelent az egyik színházban egy fiatalasszony, aki orvosnak a felesége, majd fölsietett a színház második emeletére és az egyik irodában megmérgezte magát. Értesitették a mentőket, akik eszméletlen állapotban a kórházba vitték. Állapota súlyos. Búcsúlevelében azt irja, azért hal meg, mert nem tud szerephez jutni...

Tudjuk, hogy a „szerep-kérdés" nem jelentéktelen problémája az emberiségnek! Mindenki a helyét keresi a nap alatt! Csak azt nem értjük ebben a színésznő-botrányban, hogy mit keresett az a szerencsétlen asszony a színház második emeletén? A szerepét?... Sehogy sem értjük a dolgot, hiszen feleség volt s bizonyára anya is!... No, de hiszen akkor jogtalanul panaszkodott szerephiányról! S indokolatlanul nyúlt a méregpohárhoz!

Mert jegyezzük meg, hogy feleségnek lenni, ez a legszebb és a leghálásabb szerep a világon! Aki ezt nem hiszi, az nézzen széjjel úgy december táján az utcán és a családi hajlékokban. S látni fog asszonyokat, akik ablakmélyedésbe húzódva terveznek, számolnak. Karácsonyra készülnek. Ez az ő karácsonyi szerepük hálásabb és több örömmel van tele, mint bármelyik főszerep bármelyik operettben.

Feleségnek lenni és anyának lenni ez az emberiség drámájának örök Éva szerepe!

Szomorú, hogy ebbe a szerepbe nem tudja beleélni magát minden asszony. Szinte hihetetlennek látszik az állításunk. Pedig úgy van. Szomorú bizonyitásképen az egyik ujság következő torzképét vetitjük az olvasó elé:

Hazajön — ki tudja honnan? — egy hölgy. Feleség. Az ajtón beesve apró, kecses csomagjait a szakácsné és szobaleány kezébe röpiti. Lekapja fejéről furcsa, divatos kis kalapját. Lehullatja magáról kifizetetlen kis bundácskáját, miközben meglátja a reá várakozó férjét is, aki — hogy udvariatlanságról ne legyen vádolható — hitvese hogyléte felől érdeklődik.

Önagysága mélységes sóhajok között a divánra veti magát és igy válaszol:

— Oh, — Ducikám — ! — ez már borzasztó. El sem hiszed, mennyire el voltam foglalva. Először is elköltöttem minden pénzt! Ezzel 11 órára készen is voltam. Délfelé egy felolvasásra rohantam. A divatról szóló ankétünk végre megoldáshoz segíti az asszonyi élet egyik legrégibb s eddig gyógyithatatlannak hitt sebét. A megbeszélés utolsó tárgyát — a gyermeknevelés problémáját — már nem volt lelkem végighallgatni, hiszen ezt a kérdést magam is tanulmányozom évek óta.

— Hanem — Ducikám! — képzeld, amint befordultam házunkba, a kapu alatt olyan aranyos gyermeket láttam játszadozni! Oh, csak tudnám, kié lehet?

— Milyen haja volt? — kérdi a férj.

— Aranyszőke!

— Hát a szeme?

— Gyönyörű, égkék! — volt az asszonyi válasz.

— És a ruhája?

— Az bizony piszkos volt és elnyűtt!

— Oh, kedvesem, — szólt a férfiú — akkor én megmondhatom, hogy kié volt az a gyermek!

— Ugyan kié?

— Hát a mienk!... Tudod, nincsen olyan nap, hogy meg ne bánnám a nősülésemet!...

Tagadhatatlan, hogy ez a kép torzkép! Ennyire és az egész vonalon mégsem tévedt meg az asszonyi nem. De hogy egyesek szív és lélek nélkül járnak a családi szentélyben, ahhoz kétség nem fér. Századunk elvesztette hamvas termékenységét. Civilizációnk csak spekulál, kutat, számit és kombinál. A gépkocsi, a repülőgép, a tengeralattjáró, a traktor és a rádió: ezek a modern élet hősköltményei és balladái... nem pedig a gyermekek! Bizony, vannak asszonyok, akiket nem tud lázba ejteni a gyermek. Vannak hitvesek, akik nem érzik jól magukat a családi szentélyben, a családi asztal körül, akiknek szűk a családi élet kis szigete.

Ezeknek szól karácsonyi üzenetünk: Vissza az örök szent szerephez. Melegszivű, jóságos édesanyákat kér az élet! Anyákat, akik meg tudnak barátkozni azzal a gondolattal, hogy nevüket a gyermekeken, a férjen és a szomszédokon kivül talán soha nem fogja ismerni senki sem. Anyákra van szükség, akiknek a neve talán sohasem fog rákerülni a történelem lapjára, akik azonban mártirlelkükkel, simogató kézmozdulatukkal, előimádkozásaikkal és dajkáló dalukkal az ifjú nemzedék lelkét teherbiróvá tudják edzeni.

Az idő évszázadok folyamán sok érték fölött végiggázolt már. Az idők folyamán sok minden belekerült a történelem lomtárába. Az igaz asszony fogalma azonban örök érték maradt.

S tartsa kedves kötelességének minden asszony, hogy megtestesitse életével a szerető hitves és a gondos édesanya eszméjét. Aki ezt a szerepet szé-

pen akarja eljátszani, az látogasson el karácsonykor a betlehemi barlanghoz. Szomorúak és hitványak voltak ott a díszletek. A lélek azonban mindent bearanyozott!

A megértő asszonyi lélek van hivatva arra, hogy a küzdelmekben elfáradt férjnek erősítő vigasztalója és a gigászi életharcban bátorító társa legyen. Árasszon derűt, csendet, békét és mosolyt.

Szivét pedig rejtse el! De nagyon! Éspedig azért, mert az kizárólag gyermekeié. Az anya nem azért szükséges, hogy gyermeke jellemét megváltoztassa, hanem, hogy szebb, gyorsabb és biztosabb kifejlődésre segítse és azonfelül, hogy tanáccsal és tettel gyámolítsa. Gyermekeit olyan szeretettel kell körülvennie, amilyennel oly önzetlenül az életben sohasem fognak találkozni! Mesterien írja meg ezt a gondolatot Magyarády Jenő: Anyám szíve... című dalában: „Kínálgattam mindenkinek az én bolond szívemet. Egy kisleány elfogadta, százszor mondta, hogy szeret. Megúnva a sárba dobta, egyet rá is taposott... A bolond szív még akkor is csak ő érte dobogott... Öreganyó jött az úton, haja fehér mint a hó. Felvette a vérző szívet: Ne szenvedj, te kis bohó. Gyógyító irt tett a sebre, hova patkószeg hatolt... — Édesanyám mennyországból földre szállott lelke volt..."

SZERETET

(Az októberi számban közölt cikk második részlete.)

II. Gyakorlati igazságok.

A szeretet lélektanából több igen gyakorlati igazságot, hasznos elvet vonhatunk le lelkiéletünk javára.

A bensőséges *együttlét*, a bensőséges *kapcsolat* ébreszti, táplálja, erősíti a szeretetet.

Ez a lélektani alapja annak, — eltekintve most a kegyelmi momentumoktól — hogy az Úr Jézus velünk maradt, közöttünk maradt a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Közöttünk maradt, hogy nap-nap után szemünk elé állítsa a keresztáldozatot vértelen megújításában, a szentmisében. Közöttünk maradt és táplálékként, kenyérként akar velünk egyesülni, egybeforrni, hogy önmagába alakítson át minket. Közöttünk maradt, hogy bármikor Hozzá fordulhassunk, Nála időzhessünk, Vele minden ügyünket megbeszélhessük . . .

A fentebbi lélektani alapon nyugszik tehát a mi gyakori *szentmisehallgatásunk* és *szentáldozásunk*.

Ebből a szemszögből nézve mennyire helytelen a felfogásom, ha azért maradok el a szentmiséről, azért ritkítom szentáldozásaim számát, mivel a szentmise és szentáldozás nagy, ünnepélyes, kivételes szent dolog. És ehhez a rendkívüli alkalomhoz nem érzek magamban elég áhítatot, meghatódottságot, megrendülést . . . Ez az eljárás, ez az elgondolás szívem és szeretetem természete ellen van. Az Úr Jézus jól ismerve szívem szerkezetét és a szeretet lélektanát, azt a fönséges célt akarja elérni, hogy Őt egyre jobban megszeressem. Ehhez feltétlenül szükséges a bensőséges egyesülés a szentáldozásban. De a szentségi kapcsolat is csak úgy tudja kifejteni hatását, ha gyakrabban jön létre az Úr Jézus és a lélek között . . . És most mit teszek én? Csökkentem szentáldozásaim számát, hogy nagyobb legyen meghatódottságom, — és azt érem el, hogy kisebb lesz a szeretetem az Úr Jézus iránt, mivel a szeretet táplálója nem a meghatódottság, hanem a bensőséges, gyakori kapcsolat, együttlét, a szentségi közelség, összeforrás . . .

Eljárásomat azzal indokolom, hogy jelenleg nem ringok abban a kellemes érzelemben, hangulatban, hogy minden idegszálam megremegjen a szentáldozás pillanatában. Mintha bizony ebben állana az igazi, erős istenszeretet! Mintha az ilyen kellemes lelki édességekkel arányban állna istenszeretetünk gyarapodása, izmosodása! És még azt sem veszem észre, hogy van ám ebben az eljárásomban egy kis önámítás!

Hisz nem az én Uramat, Jézusomat keresem és szeretem, hanem a vigaszt, az édességet, a jó érzést, a meghatódottságot. Ha igazán őszintén meg akarom szeretni az én Uramat, nem csüngetek ennyire ezeken a lelki nyalánkságokon. Az Úr nem a mi ünnepi tortaszeletünk akart lenni, hanem a mi mindennapi kenyerünk! Még ha a torta jobban izlik is . . .

Az igazi, erős szeretetnek az Isten közelsége kell, amelyről hite tesz tanúságot, még ha ez a hit: „Jézus most, a szentáldozásban szívembe száll, velem egyesül!" olyan mindennapi, olyan száraz mint a kenyér!

A szeretet nem a hangulat teljesítménye, hanem az akaraté. Ennek a szeretni vágyó, szeretni akaró akaratnak pedig nem az édes érzés kell, hanem Krisztus! És Krisztussal a vigasztalan hangulat ellenére is egyesülhetek! És ez elég nekem! Számomra ez a találkozás: minden! Istenszeretetem a bensőséges, szentségi kapcsolat következtében és nem az érzelmi megindultság nyomán fog erősödni.

Természetesen ebből nem következik az, hogy szentmisehallgatásomban, szentáldozásomban ne ügyeljek a külső és belső összeszedettségre!

A szeretet táplálója a *találkozás*. Ebben leli magyarázatát az, hogy a *szentséglátogatások* is az Úr Jézus iránti szeretetem gyarapodását szolgálják. Szentséglátogatásaim számát és időtartalmát — körülményeim szerint — készségesen fogom meg-megtoldani, ha megszületik szívemben, akaratomban a vágy az igazi szeretet után!

Az egyre mélyülő *megismerés* is a szeretet éltető eleme.

Innen nyeri jelentőségét az *elmélkedés* és a *lelkiolvasás*. Az imában, elmélkedésben, de a lelkiolvasásban is némikép Isten közelébe lépek. Vele foglalkozom, Őt közelről, bensőbben megismerni törekszem. Legjobban szolgálják ezt a célt azok a könyvek, elmélkedések, amelyek Isten tulajdonságait, az Úr Jézus személyét, a Teremtő alkotásait, legfönségesebb művét a katolikus Egyházat, hitünk egész rendszerét tárják fel . . .

Az *együttlét* és a szeretet, a *benső megismerés* és a szeretet között sajátságos viszony van, kölcsönösen fokozó hatás érvényesül.

A növekvő istenszeretet vágyódik a megismerés és együttlét alkalmai után. Keresi, megragadja, kihasználja azokat. Egyre jobban akar haladni Isten, az Úr Jézus ismeretében, tudni akarja vallásunk hittitkait, azok fönséges összefüggéseit . . . Ugyanakkor a szentáldozás minden pillanata, minden szentséglátogatás, elmélkedés, olvasás, észrevétlenül bár, de fokozza, izmosítja istenszeretetünket. És ha ezek a találkozások áldozatba, erőfeszítésbe kerülnek, — mivel le kell küzdenünk kényelemszeretetünket, únottságunkat, kedvetlenségünket, sokszor az emberi tekintetet, — a szeretet gyökérzete észrevétlenül növekszik, egyre mélyebbre fúródik. . . Észrevétlenül, azaz a nélkül, hogy éreznők, a nélkül, hogy lemérhetnők a haladását. Észrevétlenül, úgy mint ahogy hosszú évek alatt növekszik, alakul, erősödik, tökéletesedik a szervezet a nélkül, hogy egyik napról a másikra le tudnám mérni a sejtek számának szaporodását.

Ugyanez az állandó, kölcsönös, egyre tovább haladó, felfelé haladó fokozódás érvényesül a szeretet és *áldozat* viszonyában. Isten iránti szeretetünk keresi az áldozat, lemondás alkalmait. És az áldozathozatalnak mindenegyes kihasznált alkalma egyre jobban erősíti gyönge, vézna istenszeretetünket. És az így erősödő istenszeretet újra szívósabban sürgeti, keresi az áldozat alkalmait. . .

A következő elgondolás is beválik a lelkiéletben.

Önmagamba nézek. Az Úr Jézus iránti szeretetnek csak épp a vágyát, a nyomait fedezem fel. Mit tegyek? Szeretném, akarnám szeretni az én Uramat, Istenemet, de nagyon beteges, erőtlen még az én szeretetem. Mit tegyek? Úgy teszek, *mintha már nagyon szeretném* az én Uramat. Még messze vagyok az igazi, erős szeretettől, de már is hordom az én áldozataimat, apró kis lemondásaimat az Ő színe elé, mintha nagyon szeretném Őt . . .

Ha majd nagy szeretettel fogok eltelni az Úr Jézus iránt, ha szeretetem teljesen kibontakozik, kinyílik és egyenesen az Úr szent Szíve felé irányul: akkor egyedüli gondom az lesz, hogy Krisztus érdekeit szolgáljam. Eltelek majd azzal a törekvéssel, hogy az Ő szándékait, uralmát a lelkekben előmozdítsam, országát tágítsam

De addig is, amíg a szeretetnek ezt a fokát elérem, úgy élek, mintha már most egyedül Őt szeretném, és minden alkalmat megragadok, hogy országát terjesszem . . . Már most örülök annak, ha az Ő ügye előre halad, ha mások buzgóságát, lelki előhaladását, lelki sikereit látom, hisz az ő sikerük is az én Uram ügyét szolgálja . . .

Ez a nagyszerű lelki beállítottság megtermi a gyümölcsét, szeretetem be fog érni!

A lélektan arról is beszámol, hogy ha a szeretet szenvedéllyé fokozódik, akkor legegyszerűbb teendőinket is a szeretet ragyogja be, hatja át és élteti! Ebből viszont következik, hogy ha szenvedélyes szeretettel akarom szeretni az én Istenemet, minden erőfeszítéssel, szívós kitartással azon legyek, hogy hétköznapjaim szürke munkáit szeretetből végezzem Biztosítsam tehát az Urat, legalább is minden jelentősebb munkám előtt, de aztán a kisebb feladatok előtt is: „Uram, Éretted, Neked — hogy szeresselek! Nem végezném ezt munkát, ha nem végez*het*ném Neked. Legalább is nem végezném *így*, ilyen lelkiismeretességgel, ha nem Neked akarnám én ezt végezni! . . ."

Térjünk végül vissza a fentebb érintett lélektani igazságra: a szeretet elsősorban, legbensőbb mivoltát tekintve akarati teljesítmény, amelyhez erős érzelmi törekvések járulnak.

Ha meggyőződéssé tudatosítottam ezt az alapvető igazságot, sok nagy tévedéstől szabadulok meg. És hosszú ideig kellene egy helyben topognom, ha magamtól kellene rájönnöm az ebből következő aszkétikus elvekre.

A szeretetnek csontja, gerince, veleje az akarat, az az akarati törekvés, hogy másnak jót tegyek, örömöt okozzak, javát szolgáljam. A szeretet legértékesebb gyümölcse az akarat-diktálta tett és áldozat. Ha ezt nem látjuk világosan, hajlandók vagyunk azt hinni, hogy az istenszeretet súlypontja az érezhető érzelmi kellemességekben áll. Ennek következtében csak azt az imát, szeretetszolgálatot, kötelességteljesítést vagy áldozatot becsüljük és minősítjük a szeretet gyümölcsének, amelyet ilyen érzelmektől kísérve, mintegy az érzelmektől túlcsordultan végzünk. És csak akkor leszünk hajlandók szeretetünket kimutatni az Úr Jézus és embertársaink iránt, amikor édes, boldogító érzelmektől zsibong a szívünk . . .

Pedig ennek épp az ellenkezője az igaz! Szeretetünk legértékesebb gyümölcse az az ima, elmélkedés, szentséglátogatás, . . . amelyet lelkiszárazságban magunkra kell erőltetnünk. Az szeretetszolgálat, amelyet az ellenszenv és undor miatt szinte ki kell magamból csikarnom. Az az önmegtagadás, melyhez semmi kedvem sincs. Az a kötelességteljesítés, amely nyomasztóan terhes és szinte menekülésre késztet . . .

És az a legőszintébb istenszeretet, amely botlás, hibázás után képes újra elölről kezdeni, egyre frissebben, elszántabban kezdeni a komoly, kitartó, istenszeretettől átjütött lelkiéletet.

G. L. S. J.

Várom a karácsonyt. Mit várok benne?

Míg gyermek voltam, édes, titokzatos, lappangó sejtéssel kipattanó titkot vártam és ajándékokat. Megrezzent szívem a boldog izgalomtól, mikor a hetek óta lezárt szobaajtó csillogó csodát nyitott meg előttem, az üdvözültek boldog mosolyával térdeltem le és mutogattam mindenkinek: mit hozott nekem a kis Jézus. Amit kaptam, az volt az ajándék és hit, hogy Jézuska hozza, volt a boldogító titok.

Nem az ajándék volt tehát a fontos, hanem a titok.

Ajándékot azután is kaptam, de ez a karácsony már nem volt a régi. Hiányzott belőle a titok, a természetfölötti édes tudat: a hit, hogy a kis Jézus hozza.

Most pedig — az általános szegénység idején — már elmarad lassan az ajándék is . . .

•

Miért várom mégis, felnőtt koromban is, család nélkül is boldogan a karácsonyt?

Azért, mert most újra gyermek vagyok: semmi mást nem várok, mint a kis Jézust. Ő nekem minden: titok és ajándék egyszerre.

(Dr. Gálos László: „Vasárnapok—ünnepnapok"-jából.)

A megkezdett örökélet

Garrigou—Lagrange O. P.
Fordította: Ervin Gábor dr.

Hogy megértsük, milyennek kell lennie a lelkiségnek önmagában és különböző szakaszaiban tekintve, előbb látnunk kell gyökerét is, teljes kifejlődését is.

Az evangélium e részben arra tanít, hogy a keresztségben nyert és az Oltáriszentséggel táplált kegyelmi élet mintegy az örök élet csírája.

„Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes" — mondja minden hallgatójának már működése kezdetén a Hegyi Beszédben az Üdvözítő, s ez tanításának veleje. (Mt. 5, 48.) Nem azt mondja, „Legyetek tökéletesek, mint az angyalok", hanem „mint a ti mennyei Atyátok tökéletes". Mert olyan életelvet hoz, amely *részesedés magában Isten életében.* A természet különböző országai: ásványország, növényország, állatország fölött, az ember országa fölött, sőt az angyalok természeti tevékenysége fölött is, ott van az Isten országának élete. Ez élet a maga teljességében nemcsak az a jövendő élet, amelyről a kereszténység előtt a legjobb bölcselők beszéltek, hanem az örök élet. Az örök életet nem a jövendő idő mértékeli, hanem a változatlan örökkévalóság egyetlen pillanata, éppúgy, mint Isten életét.

Az a jövendő élet, amelyről a bölcselők beszélnek, csak természeti, hasonló az angyalok természeti életéhez. Az az örök élet, amelyről az evangélium szól, szükségképen természetfölötti, nemcsak a mi számunkra, hanem az angyalok számára is; nemcsak emberfeletti, hanem angyalfeletti, mert *sajátlagosan isteni.* Olyan, mint az a közvetlen Isten-látás, amellyel Isten Önmagát látja, mint az a szeretet, amellyel Önmagát szereti. Ezért mondhatja Urunk: *„Legyetek tökéletesek, mint mennyei Atyátok tökéletes"*, mert benső életében részesedtünk.

Az ószövetség csak olyan jelképekben beszélt az örök életről, mint az ígéretföldjének szimboluma. Az újszövetség, különösen Szent János evangéliuma, állandóan szól róla, s azóta úgyszólván lehetetlen úgy befejezni egy prédikációt, hogy ne jelezzük az örök boldogságot, amelyre hivatva vagyunk, mint örök életet.

Sőt, ha kutatjuk az evangéliumban, mi is a kegyelmi élet, különösen Szent Jánosnál, azt a feleletet kapjuk: a megkezdett örök élet.

Urunk hatszor is mondja a negyedik evangéliumban: *„Aki hisz bennem, örök élete van."* (Ján. 3, 36; 5, 24. 39; 6, 40. 47. 55.) Nemcsak lesz, ha kitart a jóban, hanem bizonyos értelemben már most van. „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, örök élete van és én feltámasztom őt az utolsó napon." (Ján. 6, 55.) Mit jelentenek e szavak? Urunk később megmagyarázza. (Ján. 8, 51—53.) *„Bizony, bizony, mondom nektek, aki megtartja az én szavamat, sohasem lát halált."* A zsidók elámulva felelik: „Látjuk most, hogy ördögöd van: Ábrahám meghalt, a próféták is, és te azt mondod: aki megtartja szavamat, nem ízlel halált mindörökké!... Minek tartod magadat?" Akkor mondotta nekik Jézus: „Mielőtt Ábrahám lenne, én vagyok." (U. o. 58.)

Mit akar Urunk megértetni velünk, mikor többször is hangoztatja: „Aki bennem hisz, örök élete van"? — Ez annyit jelent: Aki bennem hisz élő, karitásszal egyesült hittel, Istent és embert szerető hittel, abban ott lappang a megkezdett örök élet. Más szavakkal: Aki bennem hisz, *abban ott a természetfölötti élet csírája, amely alapjában véve azonos az örök élettel.*

A lelki haladás csakis akkor törekedhetik az örökkévalóság élete felé, ha feltételezi bennünk annak az örök életnek csíráját. Minden csíra egytermészetű a kifejlendő élettel. A természeti rendben is így van: a makkban rejlő csírából sohasem fejlődnék tölgy, ha nem volna benne ugyanaz a természet, ha nem bújnék meg benne ugyanaz az élet. A kisgyermek sohasem serdülhetne emberré, ha nem volna értelmes lelke, ha nem szunnyadna benne az értelem. S így a földön élő keresztény sem lehetne az ég boldog lakójává, ha nem nyert volna isteni életet a keresztségben.

A makkban rejlő csíra természetét csak akkor ismerhetjük meg, ha tudomásunk van kifejlett alakjáról a tölgyben. Éppen így a kegyelmi élet mivoltát is csak akkor ismerhetjük meg, ha végső kifejlődésében, az örök dicsőségben tekintjük. *„A kegyelem a glória magva"* — mondja a szenthagyomány. (Gratia semen gloriae.)

A gratia és gloria, a kegyelem és a mennyei dicsőség ugyanaz a természetfölötti élet, ugyanaz a karitász, két különbséggel. Az egyik különbség: ez élet folyamán nem a látás világosságában, hanem a hit homályában ismerjük meg Istent. (Igaz, hogy így is természetfeletti és csalhatatlan módon.) A másik különbség: bár reméljük, hogy valamikor elveszíthetetlenül fogjuk birtokolni, mégis elveszíthetjük saját hibánkból, míg e földön élünk.

A hit és a remény területén merül tehát fel e két különbség, de mégis egy és ugyanaz az élet, ugyanaz a megszentelő kegyelem és karitász van jelen mindkét esetben. Megmondja ezt Urunk a szamariai nőnek: „Ha tudnád az Isten ajándékát, te kérnél tőlem inni... aki iszik ama vízből, amelyet én adok neki, nem fog szomjúhozni mindörökké; *hanem a víz, melyet én adok neki, őbenne az örök életre szökellő víz lesz."* (Ján. 4, 10—14.) A templomban, a sátoros ünnep utolsó napján, szintén hangosan mondotta Jézus, nem választott lelkeknek, hanem mindenkinek: *„Aki szomjazik, jöjjön énhozzám és igyék. Aki hisz énbennem, élővizek forrásai erednek majd belőle."* (Ján. 7, 37.) Ezt a Lélekről mondotta, melyet veendők valának az őbenne hívők, teszi hozzá Szent János. A Szentlelket fons vivus, fons vitae, élő vizek forrásának nevezi a hagyomány.

Jézus ezt is mondja: *„Ha valaki szeret engem* (a puszta hit nem elég), megtartja szavamat és Atyám is szereti őt, *és eljövünk és hajlékot készítünk nála."* (Ján. 14, 23.) Ki fog eljönni? Nemcsak a kegyelem teremtett adománya, hanem maguk az isteni Személyek: „Atyám és én", és a megígért Szentlélek is. Tehát már itt, a hitnek homályában, a Szentháromság lakik bennünk, már-már úgy, amint a mennyei szentek lelkében lakik, mikor színről-színre látják őt. „Aki a szeretetben marad, Istenben marad, és Isten őbenne." (Ján. 4, 16.)

Ez a természetfölötti benső élet sokkal magasabb-

rendü valami a csodánál. Az utóbbi csak érzékelhető jele Isten igéjének vagy szolgái szentségének. A halott-támasztás természetfölötti módon visszaadja az életet a holttestnek. De ez úgyszólván semmi ahhoz képest, mikor feltámad egy lélek, feltámad a bün lelki halálából és a kegyelem lényegesen természetfölötti életét nyeri el.

A hit félhomályában ez már valóban a megkezdett örök élet.

Ezért mondja Urunk: „Isten országa nem jö el szembetünö módon. Nem fogják mondani: itt van, vagy ott van, mert íme, *az Isten országa bennetek vagyon.*" (Lk. 17, 20.) Bennetek van, a lelkekben rejlik, mint a mustármag, mint a kovász, amely az egész lisztet megkelteti, mint a földbe rejtett kincs, mint a forrás, amelyböl kiapadhatatlan élö viz csörgedez.

S ezért mondja Szent János első levelében: „*Tudjuk, hogy a halálból átvitetünk az életre,* mert szeretjük testvéreinket." (I Ján. 3, 14.) „Irok nektek, hogy tudjátok, *hogy örök éltetek vagyon,* kik hisztek Isten Fia nevében." (I Ján. 5, 13.) „Ez az örök élet, hogy megismerjenek téged, egyedül igaz Istent, és akit küldöttél, Krisztus Jézust." (Ján. 17, 3.)

Aquinói szent Tamás ezt az igazságot fejezi ki, mikor így ír: „*Gratia nihil aliud est quam quaedam inchoatio gloriae in nobis*" (II. II. q 24 a 3 ad 2.): „a kegyelem nem más, mint az örök dicsöség kikezdése bennünk".

Hasonlóképen Bossuet: „Az örök élet megkezdödik, mikor megismerjük Istent a hit által és beteljesedik, mikor szemtől-szembe látjuk. Jézus Krisztus adja nekünk mindkettöt, mert ö érdemelte ki és titokzatos teste minden tagjában ö ennek az életnek az eszközlöje." (Méd. sur 1, Év. II. 37. In Ján. 17, 3.)

A liturgia pedig így: *Tuis enim fidelibus, Domine, vita mutatur, non tollitur,* — Uram, a te híveidnek az élete nem szünik meg, hanem átalakul." (Gyászmise prefációja.)

(Részlet a szerzönek magyarul most megjelent müvéböl.)

Körforgás az Én-bálvány körül.

Irta: Róth Antal S. J.

A zakatoló, zajos mindenségben nincs nagyobb forradalom, mint a csend. Egész új világ a csend világa. A csendes nyugalomban a mélyebb és kisebb hiba is észrevehetöen elötünik. Más hangok ütik meg fülünket, és más érzések is támadnak bennünk. Csak a csendben tudunk magunkba mélyedni! Csak a visszavonult ember fedezheti fel önmagát. Visszavonult? Nem valami remeteségbe, magános völgybe, hanem a minden idöt lefoglaló szórakozástól, a lelket agyonnyomorgató sokféle elfoglaltságtól. Visszavonult a mai tülekedésben az, aki egyszer-másszor magának is szán egy órácskát, de ezt teljesen magára is fordítja.

Sokan elégedetlenek sorsukkal, különösen ma. Mégis nagyon kevés ember akad, aki önmagával elégedetlen. A nagy vak-lármában, amelyet az ember panaszaival önmaga csap, nem hallhatja meg elégedetlenségének igazi okát. De nemcsak mi vagyunk lármásak, de a világ is az és mi együtt lármázunk vele. Igy megakadályozzuk azt, hogy meghalljuk azt a hangot, mely a mélyböl, lelkünkböl jö.

I. FELÁLLITJUK A MAGUNK ÓRIÁS-SZOBRÁT

Az ál-haladás

A nagy zajban megkezdjük munkánkat, mert boldogulni akarunk és boldogulnunk kell. Az egyéni célok hajszolása és az elért „sikerek" a haladás illúzióját keltik fel bennünk. A látszat mellettünk szól, mert felfelé ivelö pályát mutat.

A hiú ember például meg van gyözödve sikereiröl, amikor elhiszi mások dicséretét, elismerését, hogy mennyire eredeti és szellemes egyén. Ö persze ezután mindent el fog követni, hogy még szellemesebbnek lássék. Minden új törekvést új elismerés követ. Az ilyen ember csak nö a saját szemében, napról-napra érzi, söt méri, mennyire halad. Egyszerre aztán kész az ál-óriás.

A családi ünnepélyeken a jóakaratú tapsok a szereplöt müvésszé teszik önmaga elött. — Az udvarias bókok tündérré varázsolják a házikisasszonyt. Mindenki el is hiszi, hogy olyan, amilyennek mondják. Az elismerés zaja egészen elnyomja a belső hangot.

A hamis érték

Ez az öncélú, önzö munka igazolja egy gondolkodó állítását: Az ember eredményt hajszoló állat. És ha nem tud uralkodni magán, ezek a vonások elhatalmasodnak rajta. Ösztönösen azokat a területeket fogja felkeresni, ahol „eredményeket" érhet el. Mennyi csalás, hazugság van a mai társaséletben! Mekkora szédelgésen épül fel és micsoda ámítások tartják a „magasban" a „neves embert"! Gondoljunk csak a tendenciózus ujságírásra, az önreklamirozásra és önadminisztrációra. — Hihetetlen, milyen alacsonyra tud lesüllyedni az ember azért, hogy a látszat-érvényesülést fenntarthassa. De e harácsolt kincsek talmi értékek, hamis arany ez, csak gyémántutánzat, vagy hamis gyöngyök, amelyekröl már talán csak a tulajdonos nem tudja még, hogy nem valódiak.

Mivel tudatlanságában továbbra is tartja ezeket az „értékeket", nagyon fájdalmas lesz az a pillanat, mikor ö is felfedezi, hogy hiába volt az a nagy gondosság, mert hamis értékeket gyüjtött. Egyszer össze fog omlani a cseréplábú bálvány. Talán csak egy kis csend kell, a felhökön átvillanó fénysugár, egy másoktól akaratlanul elejtett szó, egy gúnyos megjegyzés, vagy felsülés. A csöd szükségkép bekövetkezik. A fedezetnélküli, szakadatlan pénznyomás annyira lerontja a pénz értékét, hogy már nem lehet vele fizetni.

Eltérés a céltól

Ennek az önbecsapásnak van egy másik igen nagy hátránya. Az ember boldogulása kedvéért kénytelen alkalmazkodni a magaválasztotta célhoz. Igy aztán mindig jobban elkanyarodik igazi céljától, mely az igazi érvényesülés felé vezet. Odasimul teljesen környezetéhez, átveszi annak színét, ízlését, hogy megtarthassa szerzett pozícióját. Ha egy vitorlás csak a kedvezö szél irányában halad, egészen biztosan eltér útirányától és késöbb lehetetlen észre nem vennie, hogy elkerülte rendeltetése helyét. Minél tovább halad, annál messzebb elkerüli a célt és annál nagyobb utat

kell megtennie, hogy a helyes irányba bekapcsolódjék.

Akit csak földi cél mozgat (jólét, hírnév), vagy akit vágya túlságosan hajt, esetleg szenvedélye hatalmába kerítette, félő, hogy eltér a nagy céltól. Mások de hamar észreveszik, ha mi nem megyünk jó irányba. Sajnos nem előttünk, hanem hátunk megett tárgyalnak „gyengéinkről".

II. ÖNVÉDELMÜNK.

Világosan áll előttünk, hogy igen sok nem kiegyensúlyozott ember nem azt akarja, amit megtehetne, hanem azt teszi, amit csak szeretne elérni. A valóság nagyon rideg; tüskés és meredek az útja. Azért inkább beleéli magát az ember a magaalkotta szép világba. Az életet is ilyen szempontból nézi. Felfogó képessége csak bizonyos hullámhosszra van beállítva és nem is csodálkozhatunk, ha ő a saját hullámhosszán csak jó híreket fog fel. A többire nem hangolja rá vevőkészülékét.

Az intézeti nevelő látja, ha enged növendékeinek, azok sokkal jobban szeretik. Igyekszik kedvükben járni, mert így „jobban hathat rájuk". De nem telik bele sok idő és fejére nőnek neveltjei. Meghallja azt is, hogyan vélekednek róla dédelgetettjei és kartársai. Elkeseredik, vagy kíméletlen szigorba csap át. És a nevelés eredményével mi lesz? Ilyen nincsen, mert nem is kereste komolyan; koldulás volt az egész eljárása egy kis szeretetért. A kudarc okát a növendékeiben látja: hálátlanok, vásottak, semmi fogékonyság sincs bennük. Pedig mennyit fáradt, hogy kissé emelje őket. Fel sem ötlik benne, hogy talán ő maga az oka, hogy balul ütött ki módszere.

Az ördögkör.

Milyen visszás helyzetbe kerül az az ember, aki munkájában önmagát kereste. Valóságos ördögkör fejlődik ki közte és az elérendő cél között. Nagy munka után is mindig a kiindulóponthoz érkezik vissza. Mintha bűvös körben szaladna, amelyből nincs kiút és akármennyit is fárad, a középponttól, a céltól ugyanolyan messzire marad.

A szülők észreveszik, hogy serdülő fiuk nagy fokban makacs. A legegyszerűbb és legáltalánosabb eszközhöz fordulnak, szigorú bánásmóddal le akarják törni a makacsságot. De a fiú csak annál makacsabb lesz. Minden erőszakra újabb makacssággal válaszol: Csak azért sem! Ez viszont arra bírja a szülőket, hogy még nagyobb erőt alkalmazzanak. Még nagyobb ellenhatást váltanak ki a fiúból. Egymás erejének a kimerítése lesz ebből az örökös körbeszaladásból. Még makacsabb, kiállhatatlanabb lesz a fiú, mert ezzel a bánásmóddal ilyen „önvédelemre" kényszerítik. Kifejlődött az ördögkör szülő és gyermek között. Csak sebesebben forognak benne, minden eredmény nélkül. Más példa. Egy tanárnak feltünik egy-két tanítványának ragaszkodása és törekvése. Úgy látja, hogy ez a komoly törekvés megérdemli a támogatást. Kezd velük foglalkozni. Munkája közben hamarosan észreveszi, hogy milyen értékes anyag van a kezében. A többiek mind mélyebbre süllyednek szemében. Övéit — mert annak tekinti őket — megszereti, sőt már kivételes bánásmódban is részesíti őket. A tömeg — massa damnata számára a többi — észreveszi ezt a különleges bánásmódot. Elfordul a tanártól, elhanyagolja tantárgyát is. Óra alatt is mindig több lesz a rendetlenség. — A tanár mindig kirívóbbnak találja az ellentétet. Levonja a következtetést: nem érdemes foglalkozni a tömeggel, mert nem lehet vele semmire sem menni. Ezzel aztán végkép elhanyagolja a többséget, amely csak közönnyel telik meg. A tanár nem vállalta az egész munkát, kiválasztotta azt, ami neki jobb. Ezzel magát és az osztály többségét is belekényszerítette az ördögkörbe.

A célnélküli örökös körforgás arra kényszeríti a beletévedt embert, hogy mindig sebesebben forogjon, minél nagyobb utat tegyen meg. A célt azonban nem közelíti meg. Sajnálatraméltó önbecsapás!

A hiú ember, ha dícsérik, meg van győződve, hogy jól végzi dolgát. Megindult a körön és gyorsuló mozgással halad át ismételten a kiindulási ponton. Ismétli a hibát, fáradozik valóságos előhaladás nélkül.

Mintha az ördög karikás ostorral hajtaná a szegény halandókat a saját körén körös-körül, — mert övé ez a kör — hiszen így az ő ölébe hull az ember fáradozásának minden gyümölcse.

Önszeretete oda juttatta az embert, hogy nem is a valóságot éli. Eredménytelen körforgására ráfogja, hogy haladás. Szürke kopottságára ráhazudja vágyainak álomvilágát. Látszólag önzetlenül nagy célt szolgál, valójában pedig önmagát keresi, önmagát nagyobbítja.

Ha pedig már megalkotta kiskirályságát, meg is akarja védeni. Farizeusi szerepbe kényszeríti bele magát. Belehajszolja magát abba, hogy még inkább annak lássék, aminek magát tartja.

Valósággal a létért való küzdelem fejlődik ki, esetleg az önvédelmi harc minden kíméletlenségével.

Ez a táblázat az Utunk novemberi számában megjelent „Felszedett terhünk" c. cikkhez tartozik a 21-ik oldal, második hasábjának negyedik bekezdése után.

	Kényeztetett gyermek	Elhanyagolt gyermek
Külsőre beállított egyén	**A sztár jelszava:** Nem kell semmit sem nélkülöznöm, mert a többiek mind szolgáim. **Eljárásmódja:** Csak mutogatnom kell, hogy mim van és mindenki meghódol előttem.	**A cézár jelszava:** Az emberek ellenségeim, azért le kell győznöm őket, ha valamit el akarok érni. **Eljárásmódja:** Ravaszsággal, szeszéllyel, vagy más szenvedéllyel kikényszeríti azt, amit ő akar.
Belelé élő egyén	**A mártír jelszava:** Az emberek kiszolgálnak, legalább is akkor, mikor szenvedek. **Eljárásmódja:** Mindig valami baja van, hogy vele foglalkozzanak és így megkapja azt, amit akar.	**A mimóza jelszava:** Az emberek ellenségeim, nem várhatok tőlük semmit sem! **Eljárásmódja:** Minél kevesebbet kívánni másoktól, hogy elkerülhessem a visszautasítást. Minél jobban kerülni az embereket, hogy így minél kevesebb összetűzésem legyen velük.

Irodalom.

Az Eucharisztia. Az Oltáriszentség tanának hittani és erkölcsi tartalma. A budapesti Eucharisztikus Világkongresszus alkalmával többek közreműködésével összeállította: Bangha Béla S. J. Budapest, Korda R. T. kiadása. Ára kartonkötésben 6.50 P, díszkötésben 8.50 P.

Az Eucharisztikus Világkongresszus alkalmul szolgált, hogy Bangha Béla S. J. szakavatott vezetése alatt egy csoport egyházi kiválóság és irodalmi szakember a legméltóságosabb Oltáriszentség tanáról egy monumentális anyagot gyüjtsön össze. A munka szerkesztője, vezetője és kitervezője: P. Bangha Béla S. J. volt. Az Eucharisztia dogmatikáját, morálisát, történelmét, irodalmát, művészi hatását, részben liturgiáját is feldolgoztatta. Irógárdájában a következők vettek részt: Tóth Tihamér dr., Borbély István dr. S. J., Szamek József dr., Schmiedt Béla dr., Csávossy Elemér dr. S. J., Breyer István dr. püspök, Kühár Flóris dr. O. S. B., Artner Edgár dr., Dombi Márk dr. S. O. Cist., Glattfelder Gyula dr. püspök, Székely László dr., Szunyogh Xavér dr. O. S. B., Szántay-Szémán István dr., Somogyi Antal dr., Jajczay János dr., Harmat Artúr, Bíró Bertalan dr. Mindegyik név elsőrangú ajánlás és valószínűleg csak az volt az oka, hogy még néhány feltűnően kimaradt nevet nem szerepeltettek, mert a könyvet nem akarták túlnagyra dagasztani.

A könyv készítésénél az intelligens közönséget tartották szem előtt. Törekedtek a teológiai anyagot ennek megfelelően kifejteni, megmagyarázni. Természetesen kellő mértéket tartottak és így a könyv nem sorozható sem az elvontan teológiai művek közé, de a tudatosan népszerűsítettek közé sem. Feldolgozásmódja lehetővé teszi, hogy az intelligens közönség olvashassa, de a papok és főkép a szerzetesnők is.

Különös értéke, hogy az Eucharisztiáról szóló szórványos anyag mellett az olyan relációkat is feldolgozta, amelyek az eddigi eucharisztikus könyvekben ismeretlenek voltak. Így például az Eucharisztiának a társadalmi egyensúlyhoz való viszonya, azután a mindent kiegyenlítő és a szeretetben az egyéneket összefűző ereje, más eucharisztikus könyvekben nincs kellően méltányolva.

Feldolgozott anyaga olyan óriási és olyan sokoldalú, hogy mindenki valóságos gazdag kincsesbányát talál benne. Hogy többet ne említsünk, a zenészek az eucharisztikus zenéről, az építészek s ábrázoló művészek a megfelelő fejezetekben valóságos monográfiákat kaptak.

A könyv nyomdai kiállítása, sok műmellékletének kifogástalan képe külsejében is ajánlják a művet.

A szentek dicskoronája

Karácsony időpontjáról tudjuk, hogy a római pogányok nap-ünnepe volt a meghatározója. Hogy milyen napon született az Üdvözítő, — december 25-én-e avagy máskor — az bizonytalan. December 25-re úgy került a karácsony, hogy a római pogányok akkor tartották a napisten születésének ünnepét. A *„legyőzhetetlen nap születése"* nevet adták neki. Fényes ünnepségek és munkaszünet volt e napon a pogány Rómában. Az ünneplés külsőségei alól a keresztények sem vonhatták ki magukat az üldözések idején, mert ezzel ünnepszegőkké váltak volna és büntetést vontak volna magukra. Ők is ünnepeltek tehát. Az ő életük, lelkük Napjának, a világ Világosságának, Krisztusnak születésnapját tették a pogány napisten születésnapja helyébe.

Érdekes, hogy egyházművészeti életünkben Krisztus születésének napján kívül még egyéb dolog is kapcsolatos a régi pogányok napkultuszával. Hangsúlyozzuk azonban, hogy ennek csak *külső* jeleivel kapcsolatos, mert a kereszténység semmi belső tartalmat sem vett át a pogányoktól, hiszen ezzel megtagadta volna önmagát. *Ilyen, a pogány napkultusszal kapcsolatos külső jel a szentek ábrázolásmódjában a fejük körül látható dicsfény, amelyet manapság „gloriolá"-nak szoktak nevezni.*

A római pogány ábrázolási módban a napisten alakját, majd pedig a csillagok isteneinek megszemélyesítését a nap dicssugaras, fényes *köralakjával* ábrázolták. Valószínűleg Keletről, Indiából vették át ezt a szokást, ahol a napistent már régebben is úgy érzékeltették. Nemsokára azonban a pogány élet *nagyjaira* is átvitték ezt az ábrázolási módot és a *római császárok* istenített képmásait, később a kiváló hősöket is fejük körül dicssugarakkal rajzolták.

A keresztény ábrázoló művészet nem vette át közvetlenül és mindjárt a pogányoknak ezt a szobrászati és festészeti kifejezését, hanem jóval *később* kezdte Jézus, a Boldogságos Szent Szűz, a szentek, a bibliai alakok képeit ilyen dicsfénnyel összekötni. Nemcsak azért tették ezt, mert a pogányok ábrázolásmódjában már oda jutottak, hogy a kiválóságot így festették le, és ők Istenre és a szentekre is átvitték e festésmódot, hanem *értelmi*

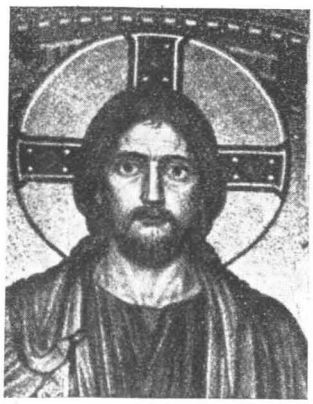

1. Az Úr Jézus gloriolája.

2. Az Atyaisten gloriolája.

jelentősége is volt náluk a dicssugárnak. Az Istenről mint *fényességről* tesznek az Írások említést, az örök boldogságot a *dicsőség fényének* nevezik, a mennyei megdicsőültekről azt írják, hogy *arcuk fényleni fog*. Magában *az arcnak vonásaiban* e tündöklést és fényességet technikai okokból nem tudták kifejezésre juttatni, ezért fényesítették meg köralakban vagy kisugárzó fénycsóvák alakjában a szentek fejei környékét.

Idők folyamán meghatározott kifejezésmód, *meghatározott művészi nyelv fejlődött ki* ebben az irányban. Bár alakjaikban nagyon eltérőek a gloriolák, mégis olyan szabályok alakultak ki, amelyeket ma már nemcsak a festők és szobrászok használnak, hanem az egyházi élet is bizonyos vonatkozásokban átvett. Így például azokat, akik a kiválóság hírében éltek és haltak meg, tiltja, hogy a fejük körül dicssugárral, vagy éppen gloriolával ábrázolják. A boldogok képeire sem szabad olyan kereken körülhatárolt dicssugarat festeni, mint amilyent a szentekére szoktak; Krisztus dicssugara pedig egészen más, mint a szenteké; a Boldogságos Szűz csillagokból összerakott égi gloriolája is csak az ő sajátja.

Érdekes végigtekinteni a szentek gloriolájának ma már kialakult és szinte szabályokba foglalható különbözőségein.

Az *Úr Jézus gloriolája*, főkép Keleten, a bizánci művészetben fejlődött ki olyanná, amilyen ma. Ennek különleges tulajdonsága a belefoglalt kereszt. (Lásd 1. képet.) Ez a gloriola már síkokra osztottságánál, azután a kereszt vonalainál fogva rendkívül alkalmas volt a díszítésre, arannyal, belefoglalt drágakövekkel való aprólékos kirajzolásra. Krisztus glorioláját senki másnak nem adja a katolikus ábrázolóművészet, hanem csak még a Krisztust jelképező szimbolumoknak. Így például a húsvéti bárányt, az Oltáriszentség szimbolumait ugyancsak ilyen keresztes gloriolával szokták körülvenni.

Az *Atyaistennek* feje körül szintén különleges gloriolát szoktak rajzolni. Háromszögű világosság ez (l. 2. képet), amely a Szentháromság szimboluma.

A *Boldogságos Szent Szűzet csillagokból álló, éspedig 12 csillagból álló gloriolával festik sokan, amelynek* alapja Szent Jánosnak az Apokalipszisben leírt látomása, ahol egy asszonyról van szó, akinek lába alatt a hold és fején 12 csillagú korona. (L. 3. képet.)

A *szenteket* leggyakrabban egy köralakú fény-gloriolával tüntetik ki, amelyet kivétel nélkül minden szentnél használni szoktak (l. 4. képet), sőt a Boldogságos Szent Szűznél is. Az újabb korokban, főkép a barokk idején, nem teljesen fényes ez a köralakú korona, hanem inkább abroncs-szerű, egyvonalas kör.

Ugyancsak ilyen általános gloriola Krisztus képeinél, a Szent Szűznél és a szenteknél az *egyszerű vonalakból álló és a fej körül sugárszerűen szétfutó* fényábrázolás. (Lásd 5. sz. képen a Szent Szűz és a kis Jézus fejét.)

Az eddig elsorolt általános ábrázolási módokon kívül találunk azonban még néhány különlegeset is. Főkép a XVI., XVII., XVIII. században az olasz és spanyol festők néhánya azokat a szenteket, akik házaséletet éltek, *hatszögletű gloriolával* ábrázolták. Ezzel a többi, szüzi életet élő szent mellett, akiknek ugyanezek a festők teljesen köralakú gloriolát festettek, azt akarták kifejezni, hogy a tökéletes körtől megtört vonalaiban eltérő és még-

Meschler—Csávossy S. J.: **Készület a nagy lakomára.** Korda R. T. kiadása. 250 lap, ára kartonkötésben 2.— P, vászonkötésben 3.— P, díszkötésben 3.50 P.

P. Meschler S. J. a német aszkétikus irodalomnak — bár kidőlt, — de örökké fénylő egyénisége. Egészséges szellemet sugároznak nagyon tartalmas és az intelligenciának való munkái.

Ezt a könyvet eredetileg saját maga számára írta. Az Oltáriszentségről szóló elmélkedéseit, szentmisére való készüléseit az Oltáriszentség jelképeiről szóló fejtegetéseiben gyüjtötte össze. Halála után átdolgozták ezt az anyagot és P. Meschlernek nagyon értékes miseimagyüjteményét fűzték hozzá.

A könyv szentáldozásra való előkészülethez, hálaadáshoz, szentségimádáshoz nagyon alkalmas. Papoknak szentmisére való előkészüléshez kibányászhatatlan kincsestár. A technikai kiállítása is alkalmassá teszi a gyakori használatra, mert kissé nagyobb imakönyvalakú és mégis könnyen olvasható, markánsnyomású betüi vannak.

Drouven S. J.: **Piowoi vészkiáltás.** Fordította Kákonyi István S. J. Budapest, Korda r. t. kiadása.

A könyv a német lelkiélet és pedagógiai irodalomban óriási szenzáció volt. Tartalmánál és müvészi feldolgozásánál fogva elsőrangú remekmű. De különösen az az értékes benne, hogy olyan témát tárgyal, amelyet aligha hozott még valaki ilyen finoman és

3. Szűz Mária 12 csillagú gloriolája.

mindenki által élvezhető alakban szőnyegre. Hozzá kell még vennünk, hogy a munka elejétől kezdve végig, való igazság és egy híres, szent élet hírében elhalt lengyelországi papnevelő hátrahagyott irataiból való.

A könyv eseménye egy serdülő gyermeklélek körül mozog. Pompás fiú ez, mindenki szereti és mindenki valósággal angyalnak tartja, még gyóntatói is. Természetes, ő is esendő ember volt és életében egyszer megbotlott. A hibás öntudat és a még hibásabb álszemérem lezárta ajkait úgy, hogy még a gyóntatószékben sem tudott soha leszámolni ezzel a botlásával. Sőt még a halálos ágyon is baja volt vele. Hittanára látja életét és nemcsak a külső szépet veszi észre, amely kiválóságnak, söt az életszentség bimbójának tünteti föl az ifjút, hanem Isten kegyelméből mélyebbre látó szeme észreveszi azt a rákos sebet is, amely a szép léleknek redői mögött marta annak az életnek erejét. Páratlanul izgalmas események között jut a hittanár növendéke betegágyához és Isten kegyelméből épp az utolsó pillanatban sikerült megmentenie a lelkét.

Az egész lélekküzdelem, a gyermek lelkéért való viaskodás finom diszkrécióval van leírva a könyvben. A VI. parancs elleni bünökről soha egy szót sem ejt az író. Lélekrajza elejétől végig rendkívül finom. Ami pedig a nagyobb érdeme, hogy olyan élénkséggel és párbeszédes és eseménydús anyagszövéssel dolgozta ki munkáját, hogy ez tulajdonképen mélységes lelkikönyv, egy érdekes regénnyel is felérő, dübörgő cselekményü olvasmány.

Monin abbé: **Szól az arsi Szent.** Fordította Vácz Jenő S. J. Budapest, Korda r. t. kiadása, 1937. Ára kartonkötésben 2.50 P, kötve 3.90 P.

Az arsi Szent alakja mindenki előtt kedvessé válik, aki vele csak foglalkozik. Ez az eredetileg nehéz felfogású fiú, aki csak épphogy eljutott nagynehezen addig a színvonalig, amelyet mint minimumot egy paptól megkívánnak, páratlan életbölcseségre tett szert és gondolatait megkapó közvetlenséggel és meggyőző világossággal tudta kifejezni. Prédikációira csak úgy tódultak az emberek és messze vidékről eljöttek hozzá gyónni.

E könyvben prédikációiból, gyóntatási intelmeiből kiválogatott részleteket állít egymásmellé munkásságának nagy ismerője, a francia Monin abbé.

Az anyagot három részre osztja: az elsőben hitelemző beszédeiből imára, Isten szeretetére, szentmisére stb.-re vonatkozó részleteket közöl, a másodikban szentbeszédeit dolgozza fel, a harmadik részben pedig azokat az apró mondásait, tanácsait örökíti meg, amelyeket a népekkel való érintkezésben mondott.

E munkának, mint lelkiolvasmánynak és elmélkedési gondolatokat nyujtó könyvnek nagy sikere, de még nagyobb lelki haszna lesz.

4. A szentek köralakú fény-gloriolája.

sem annyira tökéletes mértani idomú hatszög a dicsőségnek valamivel kisebb fokát érzékelteti.

*

Ezeket a képeken és szobrokon látható dicssugarakat *„glorioláb"*-nak nevezzük, amit azért hangsúlyozunk, mert sokszor *„aureoláb"*-nak is hívják őket egyes vallásos könyvek. Márpedig *az aureola egészen más dolog.*

Az aureola alatt egy *külön jutalmat* értünk, amely a hittudósok szerint az örök dicsőségen belül a megdicsőültek *három osztályának* lesz tulajdona. E három osztály *a vértanúké, a szűzeké és az egyháztanitóké.*

Ezek ugyanis különleges módon küzdöttek a lélek három nagy veszedelmével: az életvággyal, a test vágyával és az ördöggel. A *mártiroknak* nagy akaraterőre volt szükségük, hogy legyűrjék az életvágyat; a *szűzek* állandó viaskodásban állottak a test vágyaival; az *egyháztanitók* pedig az igazság ellenségét, a tévtanokat szóró országot teperték le. Ezért külön jutalmat nyernek, amelyet a régiek egy külön koronával képzeltek el.

A hittudósok véleménye szerint ez a külön jutalom tény, mert hiszen minden erénynek meglesz a maga különleges boldogságot adó jutalma, tehát e három nagy erény tulajdonosainál szintén nem maradhat el. Hogy korona lesz-e, vagy mi lesz a külső jelképe, nem tudjuk. De nem is ez a lényege. A vértanúk, szűzek és egyháztanítók különleges boldogsága a lelkükben lesz, *akaratuk örömében lesz;* és ez a lényeg!

Az is kétségtelen azonban, hogy ez a boldogság valamiképen kifelé is sugározni fog és észrevehető lesz magatartásukon, testükön is.

5. A sugaras gloriola.

Plus S. J.: **A kereszt királyi útja**

Ára kartonkötésben P **2.40**, kötve P **3.50**

A híres francia író összegyüjtötte a világirodalomban a legkiválóbb aszkétikus írók tanításait a keresztről, önmegtagadásról, szenvedésről. Megható és szellemes mondások, történetek teszik élvezetessé e ritka aszkétikus munkát. Zsámár Jenő S. J. dolgozta át magyar nyelvre.

Plus S. J.: **Hogyan imádkozzunk?**

Ára füzve P **1.20**, kötve **2.10**

A francia aszkétikus irodalom világsikert elért terméke. A modern ember számára ír. Megoldja problémáit az imát illetőleg s kiváló alkalmazásokat ad.

Pakocs Károly: **Örömöt akartok?**

Ára P **1.60**

Remek beállítású nagyböjti beszédek a kereszt felemelő, lelki örömöt adó hatásáról. Lelkiolvasmánynak is alkalmas.

Tomka Ágoston S. J.: **Három nap a Manrézában**

Ára füzve P **3.60**, kötve **4.80**

Lelkigyakorlatos konferenciák főleg intelligensebb férfiak és serdülő ifjak számára. Érdekes, világos, apologetikus beállítása elsőrendű hatást vált ki a hallgatókból.

Wöhrmüller O. S. B.: **Királyi törvény**

Ára füzve P **3.80**, kötve **5.20**

A német aszkétikus irodalom egyik legnagyobb sikerű munkája. A felebaráti szeretetről, annak gyakorlásáról, az ellene elkövetett bűnökről szól modern hangon, csattanós, színes, rövid fejezetekben. Kitűnő beszédanyag, elmélkedő és lelkiolvasásra is elsőrangú.

Életrajzok:

Csávossy Elemér S. J.: **Egy sír a Duna felett**

Ára P **1.50**

Egy nemrég meghalt magyar vizitációs nővér élet- és lélekrajza. A miszticizmus magasságát érintő lelkiségében sok követendő erénypéldát mutat.

Csávossy E. S. J.: **Egy élet Jézusért**

Ára P **—.70**

A Jézus Szíve-tisztelet buzgó apostolának, egy sokat szenvedett, mély lelkiéletet élő nagybecskereki leánynak életrajza.

Müller Lajos S. J.: **Benigna Consolata nővér élete**

Ára füzve P **2.50**, kötve **3.70**

A híres misztikus lélek élete, naplója, áhítatgyakorlatai és az Úr Jézustól nyert magánkinyilatkoztatásai. A lelkek nagyon sok tanítást nyernek belőle.

Müller Lajos S. J.: **Rejtett gyémánt**

Ára P **—.60**

Egy élete tavaszán, 16 éves korában meghalt fiatal szerzetesjelölt lánykának nagyon kedvesen, tanulságosan megírt, egyszerű élettörténete. Lelkének egyszerű Isten-szeretetét mindenki követheti.

Gerely Jolán: **Egy élet — egy lélekért**

Ára P **1.20**

Egy napjainkban élt vonzólelkű fiatal leány élete. Hősies felajánlásának oltárán égett el szeretetből. A mosolygó szenvedésre, a gyermeki Istenre-hagyatkozásra, a rejtett, finom szeretetbeli életre tanít példája.

Wagner: **Az élet kis művészei**

Ára füzve P **1.50**, kötve **2.80**

Hat, napjainkban a szentség hírében elhúnyt kisfiú életrajza. Érdekes feldolgozásban.

Wagner: **A nagy Király katonái**

Ára füzve P **1.60**, kötve **2.90**

Hét modern, mintavallásosságú fiatalember életrajza. A világ forgatagában élve, a misztika magaslatáig is feljutottak a kegyelmi életben.

Wagner: **Lángoló szívecskék**

Ára füzve P **1.50**, kötve **2.80**

Szentéletű kisleánykák csodás, kegyelmekben gazdag életrajzai.

Wagner: **Mai lányok életstílusa**

Ára füzve P **1.50**, kötve **2.80**

Bensőséges, Istennel egyesült életet élt fiatal lányok életrajza. Sok tanító példát nyujtanak az erényes életre.

Endrődy László S. J.: **Jézus nyomában**

Ára P **3.20**

B. Pignatelli S. J., volt spanyol herceg csodás kegyelmekben és rendkívüli szenvedésekben gazdag élete a jezsuita rend feloszlatása idejének remek korrajzával. Nagyon ajánlható munka.

Endrődy László S. J.: **Életet Krisztusért**

Ára P **2.50**

Alig egy éve elhúnyt magyar fiú, volt jezsuita novicius életrajza. Modern, magyar diák a szenvedések tűzében a szent élet kivételes magaslataig tisztult, nemesedett; életpéldája megható tanulságot nyujthat minden Istent-kereső lelknek. De kiválóan alkalmas ifjak számára példaképnek! A jezsuitaképzés műhelyébe, a noviciátus világába enged alapos betekintést, melynek keretében érett a szent élet számára nemes gyümölccsé Kaszap István is, a székesfehérvári ciszterci diák.

Endrődy László S. J.: **Páter Petit hajója**

Ára kartonkötésben P **2.50**

vászonkötésben P **3.90**

A 93 éves korában szentség hírében elhúnyt belga jezsuita páternek érdekes és jellemző epizódokból összeállított életrajza. Csodás imameghallgatásaival méltó párja Kis szent Teréznek.

Dragon S. J.: **Tűzvonalban**

Ára P **1.50**

A mexikói vértanú P. Pro S. J. izgalmas eseményekben gazdag és egy detektívregény érdekességével megírt, csodás kegyelmekkel telített életrajza.

Havi védőszentek

Teljes sorozat ára P **4.50**

Legértékesebb karácsonyi ajándék zárdák, lelkiéletet élők számára. Külön lapokon az év minden napjára eső szent rövid élet- és jellemrajzát tartalmazza, a szent jellemző tanítását, erényét ismerteti. Zárdákban, védőszentek választására alkalmas.

Hitelemzések:

Dr. Magdics Ignác: **Hitelemzések**

Az elemi iskolák hittananyagának teljes, részletes, gyakorlati alkalmazásban, példákban gazdag feldolgozása. Minden kötetben kitűnő példatár!

I. kötet az I. és II. osztály anyagával

Ára P **3.20**

II. kötet a III—IV. osztály anyagából a Hitágazatokat és a Bibliát veszi.

Ára P **4.50**

III. kötet a IV—VI osztály anyagából a Parancsok és Kegyelemeszközökről szól.

Ára P **4.50**

Tomka Ágoston S. J.: **Hitelemzések**

Teljesen kidolgozott, eredeti feldolgozású hitelemzések. Minden óra anyagához pedagógiai utasítást is ad. Hatásuk a gyermekekre bámulatos.

I. kötet: A parancsolatokról P 2.80
II. kötet: A hitágazatok és biblia Ára P 4.50
III. kötet: A szentségekről P 3.20

Ajándékozásra alkalmas értékes kisebb munkák:

Csávossy Elemér S. J.: **Rózsaszírmok**
Amatőrkötésben P —.70
kötve P 1.—
Kis szent Teréz imakönyv a Szent imáiból, irataiból összeállítva.

Csávossy Elemér S. J.: **Mondj szívem dalt**
Ára P —.40
Klasszikus szépségű kilenced a Szűzanyához. Remek elmélkedésekkel.

Csávossy Elemér S. J.: **Énekeljetek az Úrnak!**
Ára P —.50
Az Énekek éneke szövegéhez fűzött tömör elmélkedések. Nagyon csinos kis füzet.

Csávossy Elemér S. J.: **Szűz Mária titka**
Ára P —.90
A tökéletes Szűzanya-tiszteletről hoz tanítást P. Grignon után. Remek elmélkedések, imák egészítik ki.

Csávossy Elemér S. J.: **A lélek miséje**
Ára P —.16
Életünknek a szentmiséhez hasonló bemutatása, leélése.

Csávossy Elemér S. J.: **Szentóra**
Ára P —.10
Az Oltáriszentség előtt végzett egy imádási óra teljes anyaga.

Csávossy Elemér S. J.—Alcaniz S. J.: **Boldogság útja**
Ára P —.26
Személyünk felajánlása Jézus Szívének. Mély lelki eredményt kiváltó ájtatosság.

Csávossy Elemér S. J.:
Szent Ignác-kilenced
Ára P —.60
Valójában Szent Ignác szellemének rendkívül értékes, tömör, gyakorlati vonatkozású összefoglalása — kitűnően tagolt elmélkedésekben. — Az egész lelkiélet kérdéseit, lényegét átfogó kis remekmű.

Dr. Czapik Gyula:
Katolikus férfi imakönyve
III. kiadás.
Szenzációs sikerű, közkedvelt kisalakú imakönyv, már harmadik kiadásában forog közkézen. Kitűnően megválasztott és tagolt tartalma minden lényeges tanítást, imát, éneket hoz; zsebben hordható kis alakja pedig hozzájárul, hogy a kitűnő tartalom mellett a férfiak kedvelt imakönyvévé tegye.
Karácsonyi, bérma-, vizsgaajándéknak is alkalmas.
Ára kartonkötésben P 1.40
vászonkötésben P 2.—
bőrkötésben P 4.50
kecskebőrkötésben P 5.50

Dr. Czapik Gyula: **Könyörülj rajtunk, Uram!**
Ára P 1.20
November hó minden napjára ad példákhoz fűzött remek elmélkedéseket és imákat — a második részben ájtatosságokat a szenvedő lelkek javára.

Dr. Dombi Márk: **Kalauz**
Ára P —.80
Benigna nővér oktatásai, imái, melyeket az Úr Jézustól kapott a lelkek számára. A lelkek számára nagy érték.

Müller Lajos S. J.: **Legyetek tökéletesek!**
Ára fűzve P —.90 kötve 1.60
A tökéletességre törekvőknek nélkülözhetetlen ez a ritkaértékű kis munka. A lelkiismeretvizsgálatra, hibaleküzdésre, erénygyakorlatra tanít nagy lélekismerettel, bölcseséggel.

Müller Lajos S. J.: **A kis titok**
Ára P —.50
Az életszentség könnyű, biztos útjára tanít kedvesen, rábeszélő, kedvcsináló módon. A jószándék gyakorlásának *művészetét* tanító kis könyv világsikert ért el, számtalan nyelven, számtalan példányban terjed. Gyermeknek, felnőttnek egyaránt hasznos.

Müller Lajos S. J.: **Pünkösdi ajándék**
Ára fűzve P —.50, kötve 1.50
A Szentlélekről írt remek elmélkedések, imák, kilenced alakjában feldolgozva. A világirodalomban páratlan kis mű. Nagyon csinos kiállításban.

Müller Lajos S. J.:
Ima és hivatás
Ára P —.40
A hivatás nagy kérdéséről, annak természetfelettiségéről, megszerzésének eszközéről, az imáról. Rendkívül értékes. Apostoli — főleg a fiatalság körében való terjesztése.

Müller Lajos S. J.: **Általános és részletes lelkiismeretvizsgálat**
Ára P —.30
Útmutatás, imák és a gyakorlásra, bejegyzésre táblázatos beosztás. Lelkiéletet élőknek nélkülözhetetlen.

Tordai Ányos S. O. Cist.: **Fohászok könyve** Ára P —.60
Egy klasszikus könyvnek klasszikus magyar fordítása. Gyónásra, áldozásra elsőrendű anyagot ad. Remek, szárnyaló gondolatok.

Szerzetesnőknek!
Nem tudjátok sem a napot, sem az órát!
Kitűnő elmélkedések havi rekollekcióra — az egész évre.
Ára P —.80

Rövid társalgás Jézussal a szentáldozásban
Ára P —.10
Bensőséges beszélgetéses ima szentáldozási előkészületre és hálaadásra.

Imádkozzunk a megholt hívekért
Ára P —.30
Búcsúimák a megholt hívekért.

Legjobban ajánlható ifjúsági munkák:

P. Pál: **Eszterke problémája**

A magyarországi vörösuralom idejében egy egyszerű, szegény, de nemesszívű leányka életéből és tetteiből tanuljuk meg, hogy ahhoz, hogy valaki szépet és nagyot tehessen életében, nem kell gazdagság, hatalom, — hanem csak áldozatra kész jó szív.

Megkapó címlappal, kartonkötésben ára P —.50, félvászonkötésben P —.80

P. Pál: **A névnapi torta**

Két elbeszélés van e könyvben: A névnapi torta és A Jézuska szánkóján. Mindkettőben egy-egy aranyoslelkű, nemesszívű kislány történetét ismerjük meg s buzdulunk fel követésükre.

Szép címlappal, kartonkötésben P —.50, félvászonkötésben P —.80

P. Pál: **Kalandok a vakációban**

Négy derék, jólelkű, de kalandokra vágyó fiú egy nyári vakációjának története — érdekes, mulatságos és megható kalandokkal, élményekkel fűszerezve.

Pompás címlappal, kartonkötésben P —.50, félvászonban P —.80

Blaskó Mária: **Szent István ajándéka**

A Szent István-évre készült kis munka. Két kis pogány magyar gyermek történetén át ismerteti meg a mai magyar gyermekkel első szent királyunk nagy ajándékát: a katolikus hitet és az Oltáriszentséget — melyért hálásaknak kell lennünk a nagy király iránt.

Szép címlappal díszített kis munka ára P —.50, kötve —.80

Incze Sára: **A Jézuska útja**

Apró, kedves, sok képpel illusztrált történetkékben végigvezet a tízparancsolaton, láttatva az ellene vétők bűnhődését, a parancs megtartóinak békés boldogságát. Hitoktatók nagy hasznát veszik az elemisták oktatásánál.

Nagyon kedves címlappal kartonban P —.50, kötve —.80

Kisebbeknek

P. Félix: **Tanuljunk a Jézuskától!**

Ára fűzve P —.95, kötve 1.40

Bájos, mozgalmasan érdekes, nevelőhatású legendák a kis Jézusról, sok képpel, színes, szép címlappal.

P. Félix: **A jó Isten virágoskertje**

Ára fűzve P 1.—, kötve 1.50

Nagyon érdekes, kedves, tanulságos epizódok, legendák a szentek életéből, jól kiaknázva a gyermekre nevelően ható jeleneteket. Sok képpel, színes, szép címlappal.

Dr. Jámborné: **Meseország**

Ára kötve P 1.50

Érdekes, világi tárgyú, valódi meséskönyv, képekkel, nagyon szép, színes borítékkal.

Blaskó Mária: **Órangyalunk**

Ára fűzve P —.80, kötve 1.80

Nagyon megható történet, összekapcsolva az angyalok megismertetésével. A hírneves írónő egyik legjobb munkája.

Blaskó Mária: **Láthatatlan jóbarát**

Ára fűzve P —.80, kötve 1.80

Érdekes történet keretében szeretteti meg az órangyalt a gyermekkel.

Blaskó Mária: **Új honfoglalók**

Ára fűzve P —.90

Irredenta történet vallásos beállítással. Nagyalakú könyv, mutatós ajándék.

Blaskó Mária: **Királyfi lovagjai**

Ára P —.40

Modern, érdekes történet, háttérben Szent Imre alakjával és példájával, fiúknak, lányoknak egyaránt alkalmas.

P. Pál: **Évike**

Ára fűzve P —.50, kötve P —.80

Nagyon bájos történet egy kényeskedő, lustálkodó kislányról, aki a nagyanyó meséinek hatására átformálódik áldozatkész, szorgalmas, melegszívű lánykává. Nagyon ajánlható!

P. Pál: **Matyi**

Ára P —.50, kötve P —.80

Fiúk számára írt, izgalmas eseményekben gazdag történet. Matyi, a főhős alakja vonzó és nevelőhatást kiváltó.

P. Pál: **Az elveszett gyűrű**

Ára fűzve P —.50, kötve —.80

Egy egyszerű, becsületes család kislányának története, kit meggyanúsítottak, megaláztak, de aki Istenben bízva a sok szenvedés közt is nemeslelkű marad és nagylelkűségével diadalmaskodik. Megható, nevelőhatású.

Nagyobbaknak

Finn S. J.: **Fülöp, a kis énekes**

Ára fűzve P 1.20, kötve 2.—

Lebilincselően érdekes, megható történet egy önfeláldozó fiatal leányról és csodáshangú öccséről, kik sok viszontagság után boldogságra lelnek.

P. Félix: **A tenger ajándéka**

II. kiadás.

Ára fűzve P —.50, kötve P —.80

Egy szerencsétlenség folytán idegenbe szakadt magyar lánynak története, kit a Szűzanya csodálatos pártfogása vezérel vissza övéihez. Nagyon megható, lélekemelő.

P. Pál: **A szeretet művésze**

Ára fűzve P —.50, kötve P —.80

Egy bájos fiatal leányka története, ki célul tűzte ki, hogy a szeretet művésze lesz, és ezt valóban meg is valósítja. Nevelőértéke elsőrendű.

Pécsi Tamás: **Aranykereszt**

Ára füze P 1.—, kötve 2.—

Izgalmasan érdekes, kalandos indiai történet Xav. szent Ferenc korából, vallásos színezéssel, egy lüktető eseményű, kis regény keretében feldolgozva.

Pécsi Tamás: **Az utolsó áldozat**

Ára fűzve P —.80, kötve 1.70

Szent Ágnes életének története.

Blaskó Mária: **Mária és Márta**

Ára fűzve P 1.20, kötve 1.70

A bibliai Márta és Mária Magdolna története fiatal lányok számára feldolgozva, nevelőértéke kiváló.

Finn S. J.: **Merton Ada**

Ára fűzve P 1.20, kötve 2.70

Egy hősies lelkű lányka története, ki vallástalan atyja megtérését eszközölte ki. Nagyon megható.

Wagner: **Az élet kis művészei**

Ára fűzve P 1.50, kötve 2.80

Valóban élt és a szentség hírében elhúnyt kisfiúk érdekesen megírt életrajza.

Wagner: **Lángoló szívecskék**

Ára fűzve P 1.50, kötve 2.80

Szentéletű kislánykák életrajza, érdekes és megható feldolgozásban.

Wagner: **A nagy Király katonái**

Ára fűzve P 1.60, kötve 2.90

Jellemes, szentségre törekvő fiatalemberek életrajza, érdekes, nevelőhatású feldolgozásban.

Wagner: **Mai lányok életstílusa**

Ára fűzve P 1.50, kötve 2.80

Napjainkban élt, szentségre törekvő fiatal lányok életrajza, megkapóan érdekes feldolgozásban.

Adrien Sylvain: **Aranyszilánkok**
Ára fűzve P **1.20**, kötve **2.70**
Jóságra, szeretetre nevelő, finoman, kedvesen rábeszélő, világhírű munka. Nevelésnél kincset ér!

Pécsi Tamás: **Tűz és kard felett**
Ára fűzve, szép címlappal P **1.50**
kötve P **2.20**
Szent Cecília élete egy remekül szőtt, lüktető erejű elbeszélés keretében. A **vértanú szűz életpéldájára szüksége van korunk ifjúságának.**

Egyetlen leány könyvtárából se hiányozható, nagyértékű könyvek:

Müller Lajos S. J.: **Leányhivatások**
Ára P **—.60**
A leány élethivatásáról szól finom tapintattal, bölcs tanácsokkal, nagy lélekismerettel.

Leánybarátkozások
Ára P **—.60**
A leány életében oly nagy szerepet játszó barátkozásokról, azok veszélyeiről szól megértő, finom jósággal, segítő tanácsokkal.

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot
Amatőrkötés P **3.—**
Vászonkötés P **4.30**
A munka katolikus szellemű értékelése, az egyes pályák magasabbrendű felfogása, beállítása, a különböző női pályák ismertetése, sok hasznos tanáccsal...

Ki vagyok?
Amatőrkötésben P **3.20**
Vászonkötésben P **4.70**
A modern leányélet minden változatán átvezet, minden veszélyt, minden problémát láttat és fejteget, s minden kérdést felvezet a legnemesebb leányideál, a Szűzanya zsámolyához. Stílusa érdekes, élvezetes, nemesen finom és modern.

Add nekem a szívedet
Amatőrkötésben P **2.80**
Vászonkötésben P **4.30**
Serdülő leányoknak kincset érő munka. Olyan dolgokról szól, amelyekről nehéz élőszóval beszélni. Mindenhol olyan finom és tapintatos, hogy minden serdülő leánynak kezébe adható.

Katolikus szellemű kockadobásos társasjátékok:

Utazás a Jézuskához
Bűn és erény állomásai közt folyik a játék a mennyország és pokol felé. Sok képpel illusztrált, nagyon kedvelt, mulatságos játék. Apostoli hatású. 2—8 személyes.
Zacskóban 1.— P, dobozban 1.80 P

Menjünk Jézus Szívéhez
Játszva, beszélő szép képekben tanít a Jézus Szíve-tiszteletre s az erényekre. Kockadobásos, érdekes, szép játék. 2—8 személyes.
Zacskóban —.80 P, dobozban 1.60 P

Utazás a lurdi barlanghoz
Számolni nem tudó gyermekeknek is alkalmas, kedves kockadobásos játék, bekapcsolva a Szűzanya tisztelete. 2—6 személyes.
Zacskóban —.80 P, dobozban 1.60 P

Missziós játék
A missziós gondolatot viszi játszva a gyermekek lelkébe. Érdekes, látványos. 2—8 személyes.
Zacskóban 1.— P

Lassan járj, tovább érsz!
Tréfás, érdekes, állatrajzokkal díszített kockajáték. Értelmesebb gyermekek játszhatják. 2—4 személyes.
Zacskóban —.80 P, dobozban 1.60 P

Kócos Kata
Tréfás, nevelőirányú kártyajáték.
Egy színben —.50, két színben —.80 P

Regények:

Krane—Ijjas: **A véres csillag**
Ára kartonkötésben P **3.—**, kötve **4.50**
Heródes király megrendítő küzdelme a Messiás ellen. Telve van izgalmas, megrázó és meghatóan bájos jelenetekkel.

Krane—Ijjas: **Magna Peccatrix**
Ára kartonkötésben P **3.—**, kötve **4.30**
A világirodalom leghíresebb bűnbánó Mária Magdolna-regénye. Finom tapintattal megírt mű.

Krane—Ijjas: **Názáreti**
Ára kartonkötésben P **2.20**, kötve **3.50**
Legendák Krisztus Urunkról. Üdvözítőnk korának és eseményeinek megható képe tárul elénk e lélekemelő történeteken keresztül.

Müller Lajos S. J.: **Farkasok között**
Ára P **1.50**
Herwig világhírű szociális regényének kitűnő magyar fordítása. Korunk szociális problémáinak megrázó, hű rajza.

Spillmann S. J.: **A gyónási titok áldozata**
Ára kartonkötésben P **3.—**, kötve **4.50**
Való történeten felépült regény. Egy, a gyónási pecsétet megőrző fiatal papnak megrázó, tragikus, minden detektívdráma érdekességét felülmúló története.

Ijjas Antal: **Sziénai legenda**
Ára kartonkötésben P **1.80**, kötve **2.90**
Modern regény. A háttérben nagy művészettel szövi bele a szerző Szent Katalin legendáját.

Dr. Czékus: **Az öreg plébános levelei**
I—II. kötet ára **6.—** P
Művészi tökéletességgel utánozza egy régivágású, latinos stílusú öreg pap modorát és ezen írja a papi életből vett történeteit. Bölcs és rendkívül érdekes, okos és finom humorú.

Pakocs Károly: **Édua áldozata**
Ára kartonkötésben P **3.50**
kötve P **4.80**
Történelmi regény. Értékes korrajz is egyúttal. Kún László idejéből veszi tárgyát. Mindvégig izgalmas, izig-vérig katolikus szellemű regény.

Bourget: **Szemközt a halállal**
Ára fűzve P **1.—**, kötve **2.20**

Barklay: **Esti dal**
Ára kötve P **3.80**

Barklay: **Az elválasztó fal**
Ára kötve P **3.—**

Bazin: **A Szahara szíve**
Ára kötve P **5.—**

Bertrand: **Sanguis martyrum**
Ára kötve P **3.—**

Bordeaux: **A fehér köntös**
Ára fűzve P **2.50**

Bordeaux: **Az ősi hajlék**
Ára fűzve P **3.—**, kötve **4.—**

Bordeaux: **Veszedelmes játék**
Ára fűzve P **3.—**, kötve **4.—**

Bordeaux: **Behavazott lábnyomok**
Ára fűzve P **3.—**, kötve **4.—**

Bordeaux: **Tuilette**
Ára fűzve P **3.—**, kötve **4.—**

Bourcet: **A megtört pecsét**
Ára fűzve P **2.50**

Crawford: **Corleone**
Ára fűzve P **3.—**, kötve **4.—**

Crawford: **Don Orsino**
Ára fűzve P **3.—**, kötve **4.—**

Crawford: **Sant' Ilario**
Ára fűzve P **3.—**, kötve **4.—**

Az egységért
(Unum Szövetség)

Írta: Csávossy Elemér S. J.

Ha nagy emberek meghalnak, mindenki utolsó szavuk, végső akaratuk iránt érdeklődik. Ha rokonok, akkor anyagi érdekeltség is fűzi őket az örökhagyó végrendelkezéséhez. De ahol az anyagiakon túl lelki kapcsok is fűződtek az elhúnyt és a visszamaradottak közt, ott a végrendeletben az anyagiakon kívül mást is keresnek az örökösök.

Krisztus végrendeleténél csak az utóbbiról lehet szó. Egy végrendelkezőnek végső akarata sem lehet előttünk oly szent, mint azé, aki mondotta: „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mintha valaki az életét adja barátaiért." (Jn. 15, 13.) Ő mint jó pásztor életét adta juhaiért. Azért végső akarata is a legszentebb előttünk.

Három pontba foglalta össze Krisztus végső akaratát. Az első pont ezekben a szavakban nyer kifejezést: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre." (Lk. 22, 19.) Az imént alapította az Oltáriszentséget, a kenyeret és bort testévé s vérévé változtatta, és most meghagyja, hogy annak bemutatása s vétele sohase szüneteljen a világ végezetéig, legyen az Ő emlékének szünet nélküli megújítása.

Végrendeletének második pontja szoros összefüggésben áll az elsővel, mondhatni annak folyománya, sőt követelménye. Idő szerint is közvetlenül az elsőhöz kapcsolódik. Krisztus búcsúbeszédének e szavaiban nyer kifejezést: „Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket... Hogy mindnyájan egyek legyenek." (Jn. 15, 12; 17, 21.) Az egység és az egységből fakadó szeretet, a szeretet és a szeretetből fakadó egység, ez Krisztus végrendeletének második pontja. Ez magába foglalja a hit- és szeretetbeli egységet, a nemzetek, osztályok, családok és egyesek egységét, akik Egyházába belépnek és az Ő nevét viselik.

Ezért szól végrendeletének harmadik pontja: „Elmenvén, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében." (Mt. 28, 19.) Végrendeletének ez a harmadik pontja a megvalósításban az első. Először Krisztus országát kell terjeszteni az egész világon; de ennek az országnak közvetlen célja a földön, hogy minden ember az Eucharisztiához eljusson, és az Eucharisztia által az egész világ egy nagy egységbe forrjon az Ő titokzatos testének egységébe, hogy necsak egy akol és egy pásztor, hanem egy fej és egy test legyen, ahol mindenki mint szőllővessző Ábelőle, a nagy szőllőtőből szívja életét.

Ez az összefüggés Krisztus hármas testamentuma közt.

Már sok szó esett a hitbeli egységről, sok ima szállt fel érte, s a hitbeli egység nyilvánvalóan alapja is minden más egységnek. De a végső cél, a befejezés: a szeretetbeli egység, a „vinculum caritatis". Hiszen a hitbeli egység mellett is még magában az Egyházban élő nemzetek és osztályok közt mily ádáz harc és gyűlölet tombol! A hitbeli egységen kell felépülnie a szeretet egységének, hogy Krisztus nagy szándéka megvalósuljon.

Ennek a hit- és főleg szeretetbeli egységnek megvalósulása az *Unum-Szövetség* vágyainak és törekvéseinek célja. Az Eucharisztia, a „vinculum caritatis" által egybekapcsolni a keresztség szentsége által Krisztus titokzatos testébe bekebelezetteket: nemzeteket, osztályokat, családokat, lelkeket — ez a nagy cél, mely felé tagjait viszi. Azért ajánlanak fel minden hó első csütörtökén (akadály esetén más napon) havonta egy szentáldozást, a pap-tagok pedig szentmisét mondanak az egységért, az *Unum*-ért. Ezenkívül mindennap elmondják erre a szándékra magának Krisztusnak főpapi imáját az egységért.

De nem állnak meg az imánál. Az ima csak akkor bír erővel, ha tett is követi. A legjobb imádság az egységért és szeretetért a szeretet gyakorlása maga. Az Unum-Szövetség nem puszta imahadjárat, hanem tevékeny szeretet is. Tagjainak harmadik, de mondhatni főkötelessége, hogy a felebaráti szeretetet és az egységet mindenütt, ahol csak alkalom nyílik, gyakorolják és előmozdítsák.

Elsősorban tehát kerülnek minden hibát a szeretet ellen: családban, egyesületi életben, társaságban, közösségekben, a nagy nyilvános életben. Nem jogfeladás ez, hanem a jognak szeretettel párosult követése. Az Unum-Szövetség nem új szervezetbe tömöríti az embereket, hanem tagjai által minden egyesülésbe, szervezetbe bele akarja lehelni az egység és a szeretet, az összetartás lelkét. Ezért minden közösség feje, minden egyesület vezetője, minden család és közület hálával adózik neki. Látni való, ha államférfiak és kormányfők, vezéregyéniségek és diplomaták meggyőződésből tagjai lennének a Szövetségnek, hamarabb elérkeznék a keresztény világbéke, mint a szabadköművesség álnok, vagy a Rotary tisztán naturális alapon álló békeakciói által.

De kicsiben is: ha a Szövetség tagjai közé számíthatná a hívek ezreit s ezek komoly meggyőződés-

sel állítanák fel életprogrammként az Unum-Szövetség célkitűzését, hamar béke és egység költöznék be a családokba, közösségekbe, egyesületekbe, körökbe. Megszűnnék a széthúzás és féltékenység, a szereplési viszketegség és a megsértett önszeretet.

Az Unum-Szövetség azonban nem éri be a szeretet negatív gyakorlásával, bár szigorú kötelességének eleget tesz, ha legalább a szeretet elleni hibákat kerüli. A tagok, ahol csak tehetik, tanáccsal, vigaszszal, pénzzel, támogatással, a nyomor enyhítésével felsegítik embertársaikat, ellenségeket kibékítenek, mindenütt az egységért és békéért küzdenek, a hittől távolállókat az Egyház hitegységébe vezetik.

De ezzel sem elégszenek meg, hanem engesztelnek az egység és szeretet ellen környezetükben és az egész nagy világon elkövetett vétkekért. Az engesztelés módja ugyanaz mint a könyörgésé: imádság, szentmise és szentáldozás, a szeretet gyakorlása. Semmi sem jobb, biztosabb engesztelési mód a szeretet ellen elkövetett bünökért, mint a szeretet gyakorlása maga. Ehhez más engesztelési gyakorlatokat is hozzáfűzhetnek, kiki buzgósága és lelki indítása szerint; de a tett, a cselekedet engesztelése a fő.

Az Unum-Szövetség, ahol a tagok száma elég nagy és a lehetőség megvan, havonta egyszer, alkalmas napon közös misét hallgat, áldozás után közösen elmondja az imát az egységért és elénekli az Unum gyönyörű énekét, melynek szövegét Prohászka püspök írta:

Hiszek a Szent Szívben és szeretetében,
Hiszek a lelkeknek szent közösségében,
Hiszek a szeretet végső győzelmében.

Ez valóban az Unum himnusza. — Ez alkalommal kiki tetszésszerint alamizsnát is ad a Szövetség céljaira. Ezekből az adományokból szándékozik a Szövetség a béke és az egység kis szentélyét felépíteni a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus emlékére, melyben állandóan az egységért és a békéért, Krisztus Unum-áért imádkoznak és szentmisét mutatnak be. Hogy pedig ez a szándék teljesen Krisztus szándékával megegyezzék, azon a helyen akarja ezt a szentélyt felépíteni, mely lelkileg legelhagyatottabb és ahol a népnek legszegényebbjei laknak, akiknek testi-lelki gondozását is célul teszi ki magának a Szövetség: a városok és puszták nyomortanyáin.

Az Unum-Szövetség nem valami érzelgős, puha, erőt nélkülöző szeretetet ápol, hanem azt a szeretetet, mely Krisztus e szavaiban nyilvánul meg: „amint én szerettelek titeket"; a lélek legbensőbb forrásaiból, az Isten szeretetéből fakadó és a világot újjáteremtő szeretet. Ez a lelke annak az összetartásnak is, mely után annyira vágyunk, melyet annyira akarunk s melyet annyira nélkülözünk minden katolikus megmozdulásban országszerte s az egész világon. Azért a Szövetség tagsága nemcsak nőknek és ú. n. jámbor lelkeknek, hanem férfiaknak, vezetőknek és irányítóknak is való.

A Szövetség rövid félév alatt mintegy 2500 tagot vett fel. Előkelőségeket, püspököket is tagjai között lát. Bizalma e jelszóban van: „Caritas vincit", a szeretet győz!

*

Az Unum-Szövetség központja Szegeden van: Kálvária-u. 1. — Budapesten minden hó harmadik vasárnapján közös miséje van a Mária-u. 7. sz. alatti kápolnában, d. e. 9 órakor, Szegeden a jézustársasági templomban ugyancsak a hó harmadik vasárnapján d. e. 8 órakor.

Karácsonyi üdvözlő kártyák

szép és sokféle képpel, a következő kivitelben kaphatók:

barna és zöld mélynyomásban és *színes offsett* nyomásban dús aranyozással

a kártyák darabja borítékkal **4 fillér**
százas vételnél száza . . . . **3·— P**

Színes, aranyozott képpel, üdvözlő szöveggel ellátott levelezőlapok darabja **4 fillér**, száza **3.— P.**

Viasz Jézuskákról,
Papírbetlehemekről,
Gipsz Jézuskákról,
Gipsz betlehemi figurákról,
Papírmasé betlehemi figurákról

kérjen árjegyzéket!

SZENTÉVI KARÁCSONYI AJÁNDÉK

EUCHARISZTIKUS LEVÉLPAPIR

tizenkét piros—fekete színben nyomott, művészi eucharisztikus jellegű rajzzal díszítve — szép eucharisztikus rajzzal nyomott borítékba csomagolva

Fehér bankpapíron 12 levélpapír bélelt borítékkal **P 1·—**
Drapp bankpapíron „ „ „ „ **P 1·20**
Csontpapíron „ „ „ „ **P 1·10**

Németnyelvű zsebalakú, gyönyörűszép díszkötésű lelkikönyvek:

BEEKING:
Geformtes Leben . . **P 3·40**
In Christi Gefolgschaft **„ 3·40**
Wir sind gesendet . **„ 3·40**

FRANZ VON SALES:
Weg zu Gott . **P 4·50** helyett **P 3·45**

OTTO KARRER:
Wie unsere Väter beteten **P 5·40** helyett **P 4·14**
Bleibet in meiner Liebe! **„ 5·40** **„ P 4·14**
Gottesminne . . . . **„ 5·40** **„ P 4·14**
Gebete grosser Seelen **„ 4·50** **„ P 3·45**
Das Leben als Gebet **„ 3·25** **„ P 2·88**

CONSIDINE S. J.:
Freuet euch! . . . **P 3·22** helyett **P 2·48**
Frohes Gehen zu Gott . **„ 3·22** **„ P 2·48**
Vom religiösen Frohsinn **„ 3·22** **„ P 2·48**
Einfach und klar . . **„ 3·22** **„ P 2·48**

Új német könyvek:

Ehrenborg S. J.: **Franz von Sales.** Életrajz kötve 7.20 P helyett **5.52** P.
Engert: **Wege zu Gott.** Kötve 3.75 P helyett **2.88** P. Füzve 2.55 P helyett **1.96** P.
Eller: **Das Gebet.** Ára kötve 6.75 P helyett **5.18** P.
Weis: **Eines ist nur notwendig.** Ára kötve 6.75 P helyett **5.18** P.
Sondergold: **Christus lebt in mir.** Ára kötve 7.20 P helyett **5.52** P.
Ohlmeyer: **Bibelwerke I—IV.** Ára füzve —.38 P helyett **.29** P.
Hilpisch: **Unter der Kreuzeskrone.** Ára füzve 3.— P helyett **2.30** P.
Svoboda: **Gottes Wort im Heute.** Zeitpredigten. Ára **5.60** P.
Schmöger: **Jungmann, Jungmädchen,** Priester. Ára **2.90** P.
P. Theodor: **Der gerade Weg zu Gott.** Ára kötve **3.** P.
Nikolussi: **Aus der Werkstatt des Predigers.** Ára füzve **4.50** P. kötve **5.50** P.
Pfliegler: **Der lebendige Christ vor der wirklichen Welt.** Ára kötve **4.90** P.
Laros: **Neue Zeit und alter Glaube.** II. Aufl. Ára kötve **4.90** P.
Weth: **Lebensbuch für Mädchen. Ein Tor tut sich auf.** Ára kötve **7.60** P.
Baur: **Werde Licht!** Liturgische Betrachtungen an den Sonn- und Wochentagen des Kirchenjahres I. II. Band. Ára kötve 11.70 P helyett **8.97** P.
Burger: **Der Heiland der Welt. Homilien** über Leben und Lehre des Gottmenschen. Ára füzve 7.20 P helyett **5.52** P. Kötve 8.70 P helyett **6.67** P.
Kühnel: **Zitatenlexikon Handbuch.** Ára füzve **15.—** P. kötve **18.—** P.
Anton Koch: **Homilietisches Handbuch.** Erste Abteilung: Homilietisches Quellenwerk. Stoffquwellen für Predigt und christl. Unterweisung. Kötve 17.10 P helyett **13.11** P. Legalább 5 kötet vételénél kötve 17.10 P helyett **11.04** P.
Siepe S. J.: **Ad majora,** III. Band Rekollektion für Priester. Ára füzve 3.30 P helyett **2.53** P.
Wibbelt—Hirscher: **Betrachtungen über die sonntäglichen Episteln des Kirchenjahres.** Ára **7.20** P helyett **5.52** P.
Franke: **Wartende Kirche.** Die ältesten Advents-Rufe der Christenheit. Ára kötve 4.05 P helyett **3.10** P.
Lippert S. J.: **Zu Anfang seit dem Weltbeginn Gedanken über Maria.** Ára füzve 2.70 P helyett **2.07,** kötve 4.20 P helyett **3.22** P.
Garrigou— Lagrange: **Die Beschauung.** Ára kötve 3.60 P helyett **2.76** P.
Sertillanges O. P.: **Das Wunder der Kirche.** Ára kötve 6.75 P helyett **5.17** P.
Roeselare: **Von der Betrachtung zur Beschauung.** Ára 4.95 P helyett **3.80** P.
Schmiedt Béla: **Seele ins Leben.** Ára kötve 5.70 P helyett **4.37** P.
Wurz O. S. B.: **Ekklesia.** Ára kötve 5.70 P helyett **4.37** P.

Új magyar könyvek:

Az **Eucharisztia.** Összeállította P. Bangha Béla S. J. 18 neves író munkája az Eucharisztiáról. Ára fűzve 6.50 P.

Monin abbé: **Szól az arsi Szent.** Vianney szent János prédikációi és katekézisei. Ára fűzve 2.50, kötve 3.90 P.

Meschler—Csávossy S. J.: **Készület a nagy lakomára.** Szentáldozási előkészületek és hálaadások. Ára fűzve 2.—, kötve 3.— P.

Csávossy Elemér S. J.: **Ave Maria.** Szűzanyabeszédek. Sajtó alatt.

Csávossy Elemér S. J.: **Az idők nagy jele.** Jézus Szíve-elmélkedések. Sajtó alatt.

Müller Lajos S. J.: **Jertek, imádjuk...** Eucharisztikus kilenced.

Csávossy Elemér S. J.: **Rózsaszirmok.** III. kiadás. Kis szent Teréz-imakönyv. Ára fűzve —.70, kötve 1.— P.

Beaudenom—Gerely: **Elmélkedések az Evangéliumról.** III. rész. Sajtó alatt.

Schütz Antal dr.: **Dogmatika magyar nyelven.** I—II. kötet. Ára fűzve 29.80, kötve 36.— P.

Bangha—Ijjas: **Egyháztörténelem.** III. rész: Gálos László dr.: **Az Egyház a népvándorlás korában.** Ára fűzve 5.—, kötve 6.50 P.

Tóth Tihamér dr.: **Miatyánk.** Konferenciabeszédek. Ára 8.— P.

Lucas—Gr. Ambrózy Gy.né: **Üdvösséged a kis Ostya.** Ára 2.80 P.

G. Lagrange—Ervin Gábor dr.: **Megkezdett örökélet.** Ára 2.— P.

Kiss Antal: **Gyakorlati tiszta élet.** Ára 2.50 P.

Donászy Sz. Ernő S. J.: **Eucharisztia vinculum charitatis.** Ifjúsági vezetők számára írt elsőrendű anyagtár az eucharisztikus szentévre. Ára —.50 P.

Ifjúsági művek:

Weiser—Beluscsák S. J.: **Watomika.** Izgalmasan érdekes, valódi indiántörténet. Ára —.90 P.

Drouven—Kákonyi S. J.: **Piowói vészkiáltás.** Sajtó alatt.

P. Pál. **A névnapi torta.** Ára fűzve —.50 P, kötve —.80 P.

— **Eszterke problémája.** Ára fűzve —.50, kötve —.80 P.

Blaskó Mária: **Szent István ajándéka.** Ára fűzve —.50, kötve —.80 P.

Incze S.: **A Jézuska útja.** Ára fűzve —.50, kötve —.80 P.

Templomi misekönyvek

leszállított áron:

Pustet-kiadású, magyar propriummal, jelzőszalagokkal

kis quartalakú:

22·5×29 cm

I. sz.	félbőrkötés,	vörösmetszéssel	P	55·20	helyett P	42·—
II. sz.	„	arany	„	64·20	„ „	49·—
I/a sz.	fekete bőr,	vörös	„	82·20	„ „	63·—
II/b sz.	„ „	arany	„	91·20	„ „	70·—
2. sz.	piros „	„	„	97·20	„ „	74·50

nagy quartalakú

23×32 cm

I. sz.	félbőrkötés,	vörösmetszéssel	P	67·50	helyett P	52·—
II. sz.	„	arany	„	76·50	„ „	59·—
I/a sz.	fekete bőr,	vörös	„	97·50	„ „	75·—
II/b sz.	„ „	arany	„	106·50	„ „	82·—
2. sz.	piros „	„	„	117·—	„ „	90·—
díszes	„ „	„	„	147·—	„ „	112·50

Gottwald-féle:

23×32 cm

fekete bőrkötés,	piros	metszéssel	P	157.95	helyett P	121·—
„ „	arany	„	„	166·95	„ „	128·—
„ „	„	„	„	172·95	„ „	133·—
díszes piros bőr	„	„	„	214·50	„ „	164·45

kis folió alakú:

25×36 cm

0. sz.	félbőrkötés,	vörösmetszéssel	P	88·50	helyett P	68·—
I/a sz.	fekete bőr,	„ „	„	106·50	„ „	82·—
I/b sz.	„ „	arany	„	117·—	„ „	90·—
2. sz.	piros „	„ „	„	126·—	„ „	97·—

Gyászmisekönyvek:

kis folióalakú:

25×36 cm

vászonkötés,	piros	metszéssel	P	9·75	helyett P	7·50
„	arany	„	„	11·25	„ „	8·60
bőrkötés	piros	„	„	21·—	„ „	16·—
„	arany	„	„	22·50	„ „	17·20

A kiadóhivatal kéri a hátralékos előfizetések sürgős beküldését.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésben, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. január 1. IV. évf. 5. szám.

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Uzdóczy Zadravecz István: Názáreti Család. — Müller Lajos S. J.: A keleti bölcsek. — Nagy Töhötöm S. J.: Amikor az Istent üldözzük. — Franc. Xav. Esser S. J.: Életfeladatunk. — Schmiedt Béla dr.: A mesebeli szamár szerencsétlensége. — Dr. Petró József: „Förtelmes ajakú nép között lakom." — Beluscsák István S. J.: Meg kell szeretnem a harcot. — Dr. Tóth Kálmán: Isten a mi Atyánk. — Róth Antal S. J.: Találkozás önmagunkkal. — G. L. S. J.: Szeretet. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Közöttünk él az Isten. — Pintér József: Üsd, vágd . . .! — Dr. Czékus Géza: A betlehemek lelke. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Az élet országútján járó emberek fölfigyelnek, amikor Szilveszter estéjén hálaadásra kondul a harang. Érce csakúgy rezdül, hangja csakúgy búg, mint máskor. És mégis olyan meghatódottan hallgatja mindenki, ahogyan az év egyetlen más napján sem. Nem a harang ennek a különbségnek az oka, hanem a szívek és lelkek, akik ilyenkor érzékenyebben rezonálnak.
Egyik évnek záródása, másiknak kezdete nem nyomtalan pont. Még a fa is új gyűrűvel jelzi törzsében levélhullásainak és rügyezéseinek számát, ennél inkább szétválasztja az emberi emlékezet az éveket.
Visszanéz a megtett útra: megkönnyebbülten sóhajt föl az átélt gondok és bajok messzetüntén és inkább a jövőbe tekint. Az elkövetkezők várása a jóságos Istennek külön kegyes és nem méltányolt adománya; a bűn zsoldjában letarolt paradicsomi mezőnek visszamaradt erősítő füve. Mi lenne az emberrel, ha nem biztatná a remény? Mennyi boldog óra lenne lehetetlen, ha a bizakodás szineivel nem festhetné ki mindenki jövője képét olyanra, amilyennek szeretné? A valóság aztán sok mindent, sőt néha mindent letöröl erről a képről, de legalább egyideig boldog volt mellette a festője.

Az „Utunk" *folyóirat nem ezt az esetékes és csak a földi remény ecsetjével szinezett jövőt szolgálja. Amikor reményt ébreszt és elkövetkezendőket igér, Annak programmpontjait adja, aki beigazolta tetteivel, hogy „neki adatott minden hatalom az Égben is és a földön is!" Minden elvét annak a Krisztusnak tanításából eredezteti, aki a tabernákulumból biztat bennünket: „Veletek vagyok a világ végezetéig!" E lap számára tehát az új esztendő nem új munka ideje, hanem a réginek folytatása. De annyiban új is lesz, hogy szent iparkodásunkat még jobban megfeszitjük, hogy a most kezdődő magyar szent esztendőben minél lángolóbb hitűvé és Jézusért égő szeretetűvé segíthessük Olvasóinkat. Isten segitségén és a magunk fölajánlott készségén kivül bizunk még Előfizetőinkben is, akik segitenek majd e szándékunkban azáltal, hogy újabb és újabb érdeklődőket és rendelőket kapcsolnak lapunkhoz.*

DR. PETRÓ JÓZSEF:

A GYERMEKEK KORAI ÁLDOZÁSA

Több író közreműködésével szerkesztett kitűnő munka a gyermekek korai áldozásának fontosságáról, egy eucharisztikus nemzedék felnevelésének kérdéséről. **Ára fűzve P 2·80**

Názáreti Család

Irta: Uzdóczy Zadravecz István püspök

Napokat töltöttem Názáretben. Lélekkel tapadtam kopár szikláihoz — ritka fáihoz — gyér fűszálaihoz... Mert ezeken keresztül reméltem felszívni a szent emlékeket... birtokba venni az emlékek lelkét... a történelemből életet csinálni.

De úgy éreztem, hogy nemcsak alázatos zarándoka vagyok a názáreti szent helyeknek, hanem vendége a Szentcsaládnak... Zavartalanul jártamkeltem a „Mária-házban"; ittam a „Menyasszony" és az „édes Anya" kútjából; elbújhattam a „Vőlegény" műhelyében, ama barlangokban, amelyek ma is elhúzódnak a föléjük emelt nagyszerű templom alatt; elnéztem a még mindig füstös kéményét a családi konyhának;... és ha rám esteledett s megcsendült az estharang, ott, ott a Barlangban mondottam el édes hittel az Ave Mariát, hol a mécsek pislogva imádkozzák a nagy márványszívbe vésett örök Credot:

„Verbum Caro hic factum est"...

A szentföldi zarándok mind érzi, mily különös illata van a Szentföldnek. Leginkább pedig a názáreti tájnak. Meggyőződéssel mondom, hogy ez a szent illat nem olajfa illata, nem a balsamum aromatisans terjengése, hanem a Paternitas, a Maternitas illata, s mindenekfelett az égi szent „NEZER"-nek = a „Bimbó", a „Rügy", a „Virág"-nak lehellete.

József, a kezemunkájával kenyeret kereső atyának, Mária, a felséges és csodákat tevő Úr alázatos szolgálóleányának, Jézusnak, ez alázatos formában hozzánk szállt Istenfiának nemcsak emléke, hanem örök példája illatozik itt. Nem lezárt történetként, hanem örök ható példaként, mely ma is beillatozza a názáreti tájat... Még ma is hátára kapja ez Eszményt az izachari hegylánc szele... átviszi az Esdrelon szelíd síkságán... tovább... tengereken át... a világ minden tájaira,... hogy illatozója, beillatosítója legyen az élet ama pontjainak, helyecskéinek, fészkeinek, amelyek magukrahagyatva, vagy csak a föld, az ember gyártotta illattal kenegetve, oly könnyen dögletes pocsolyáivá lesznek az emberiségnek...

A názáreti illattól a férfi, az asszony, a gyermek: „Család" lesz; lakásuk, legyen az bármily szegény kunyhó, fagyrózsás pince: Otthon lesz; összebújásuk, nélkülözésük, lemondásuk, önfeláldozásuk, egymásért aggódásuk: Bölcsője lesz a népeknek... és minél inkább eltűnni látszanak az élet szerepdeszkáiról önmaguk szürke, kicsi életébe, annál hatásosabban alkotják, nemesítik és irányítják a társadalom történelmét.

*

Az „Utunk" mint eddig, a jövőben is be akarja váltani misszióját. Ez új évben is, az úttalan utak, a zsákutcák és hamis ösvények e jellegzetes esztendejében is utat mutat, amelyen nemcsak olvasótáborának, de az egész emberiségnek járnia kell.

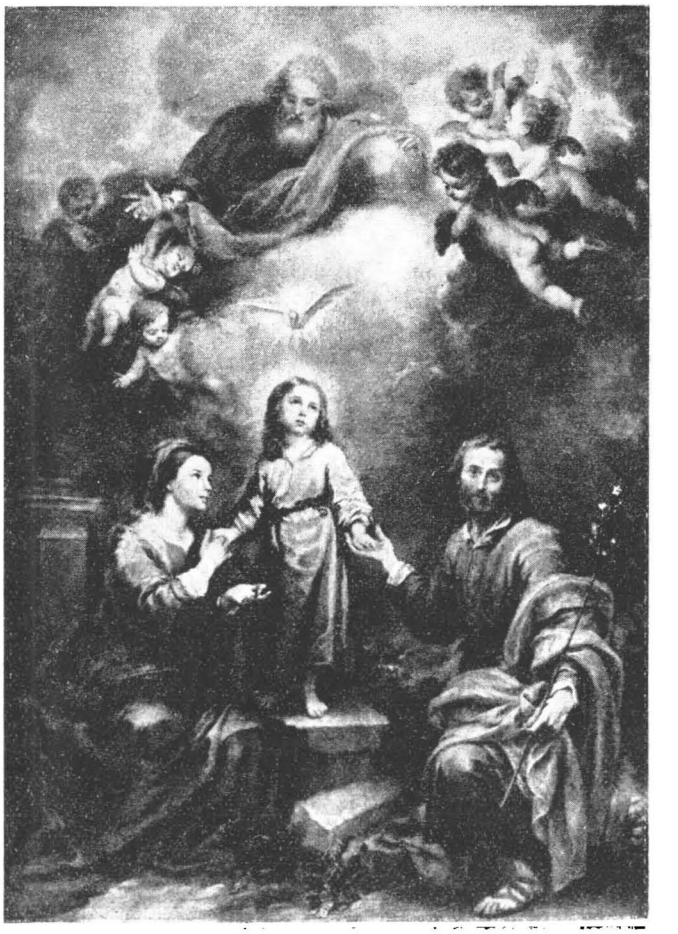

Murillo *Szent Család.*

Ez év első útmutatása: Názáret.

A názáreti út.

Igazán nemcsak a szentiózsefi műhely feletti szép templomnak dísze és a hely történelmi emléke a főoltár magasztos képe: a gyalupad körül szorgoskodó Szentcsalád — s annak megragadó aláírása:

„Hic subditus erat Illis..."

hanem az Isten meghagyását — „Növekedjetek és sokasodjatok és töltsétek be a földet" (Gen. 1, 28.) — hordó és betöltő embernek életalapja.

Az Utunknak nem célja azt a sok problémát és gordiusi csomót oldogatni és bogozni, amelyek Isten e meghagyását, — azaz a szaporító családi életet — körülövezik. Katolikus nagygyűlésünk egy egész esztendejét szentelte rá. Törvényhozásunk házában a honatyák is felzokogtak a rengeteg nehézség miatt és sürgették a családvédelmet... Igen sok szépet és okosat hallottunk már a problémák megoldásáról, — akár gazdasági, akár más fajtájúak is legyenek azok...

Midőn az „Utunk" ma, az új év hajnalán mégis a názáreti útra mutat, azaz a názáreti Családra, teszi ezt annak biztos tudatában, hogy itt még mindig gyenge, omladékos és kikezdett a mi emberi és társadalmi biztonságunk. Tudja, hogy azért bolyongunk a bizonytalan száz út céltalanságaiban, mert ezt az egy emberi utat nem járjuk kellő emberi becsülettel, még kevésbbé a názáreti Család szentségével.

Oly örök-ragyogók a názáreti Személyek példái, hogy minden idők és bármely körülmények családjainak tagjai, egész könnyed lélekkel leolvashatják róluk az Isten akaratát.

Szent Ferenc sírt, zokogott, imádkozott és imádkoztatott, hogy megtudja az Isten akaratát...

Ime, itt előttetek elevenen, életben az Isten akarata.

A családi élet az Ő szentesítése! Tehát nem az ösztön, a vad természet reánk borulása... A családi élet Isten tervének biztosítéka, a teremtés mindenhatóságának csodálatos továbbítása...

Hogy megmagasztosul ettől a „férfi". Istennek micsoda intím közelségébe jut a „nő". Valóban Isten keblére borul s onnan, a „Mi Atyánk, ki vagy a menynyekben" kebeléről veszi le karjaiba a „gyermeket"...

Hát hogy lehet ezekután még csak egy pillanatra is meghökkenni, ha az Egyház egységet, szentséget, felbonthatatlanságot tanít? Nem is lehet kevesebb a keresztény házasság fogalma, — de még a természetesnek, sőt a bűnösnek is ezután kell áhítoznia...

Isten megbízottja lesz hát és Vele lép szerződésre, ki családot alapít. Szükségszerűen és kötelezően emelkedniök kell ez isteni megbizatás magaslataiba az eszközöknek, erőknek is,... hogy az ember Isten akaratát méltóan teljesítse.

A családi élethez lelkület kell!...

*

A názáreti családra mutatva ez év hajnalán az Utunk tulajdonképen Ideálra mutat, amelynek lelkéhez kell felemelkednie a keresztény család minden tagjának...

Apák hasonló lelkületűek legyenek Józsefhez. Munkásember volt. Ács. Vereitékesen kereste és megkereste a szükségeseket.

Anyák máriás lelkülettel legyenek a család szemefénye, őrangyala, mindene.

És a gyermekek — úgy, mint az ifjú adolescens Jesus, „hic", itt, a szegény lakásban, vagy a sorskedvelte palotában egyaránt, jómódú szülők dédelgetése közt, vagy a nyomorral küszködők kenyértelen napjaiban „erat obediens illis", =engedelmességgel vidámítsák a jó szülőket...

József és Mária lelkületének, egész családi életének magasztossága Jézus volt. A kohó, a forrás, a minden... Ettől oly illatos a názáreti táj...

A keresztény család is csak Jézussal lehet nemes, csak Ő általa emelkedik isteni rendeltetése oltárára. Ez nemcsak annyit jelent, hogy Jézustól megáldottan, Jézus oltárától induljon a férfi és a nő családi életet élni, — hanem azt jelenti, hogy jöjjön vissza Jézushoz a férj, térjen Hozzá a nő életük szürke napjaiban is... és, és hozzák, vezessék kézenfogva Őhozzá szívük gyermekeit is. Ez nemcsak templombajárás, hanem élet. Élje a keresztény család minden tagja Isten akaratát és törvényeit élete minden mozzanatában. A család élete legyen az emmausi ház sóhaja: „Maradj velünk Uram, mert már beesteledett." (Luk. 24, 29.)

Ahogy Lelke volt Jézus a názáreti Családnak, éppenúgy lelke legyen minden keresztény családnak is... Az élő Jézus... A velünk maradó Jézus,... „veletek vagyok mindennap, egészen a világvégezetéig". (Mt. 28, 20.) — Az Eucharisztiában, az Oltáriszentségben önmagát valóságban nekünk adó Jézus.

*

Nem mindennapos esemény színhelye lesz ez évben hazánk. Maga a magyar föld, a Regnum Marianum lesz a Tabernaculum... A népek és nemzetek, világrészek, sőt az egész világ lesz az imádó, e Tabernaculum előtt térdeplő... Tegyünk róla, hogy ez ünnepünk fényesen sikerüljön... Az egész világ szeme rajtunk függ...

Isten ül a trónuson... Gazdagon hull a kegyelem...

Hulljon az bőségesen a magyar családokra is. Apákra, anyákra, gyermekekre...

A bőségesen hulló kegyelembe bele kell kapcsolni a családi életet... Éljen ez évben minden család inkább eucharisztikus életet, mint bármikor. Necsak a gyermekek fehér elsőáldozásaival... Necsak a nők, anyák ismert áhítatos szentáldozásaival... Hanem leginkább a küzdő, a kenyérért dolgozó apák kérges keze emelkedjék feléje imára kulcsoltan. Nyíljék meg a férfiak szíve Eucharisztia vételében. Forrjon össze a családfők élete a bennük dobogó Szent Szívvel...

Ünnep lesz ez az év. Még több. Útmutatás a százféle útvesztő közt az egyetlen kivezető Útra: A Názáreti Családra és a keresztény családok mindenére, Jézusra.

A keleti bölcsek

(Jan. 6.)

Írta: Müller Lajos S. J.

Csendes, ünnepélyes éjtszaka borul a kald pusztaságra s megszámlálhatatlan csillag ragyog elő az égnek mélységes kékjéből. Sátorfalu előtt állunk, amelynek közepén egyszerű fatornyot tákoltak össze.

A toronyban ember áll őrt fehér ruhában, tarka övvel a derekán. Csendesen vizsgálja az eget, miközben ajka halk imát rebeg...

Népének papja, talán főpapja, bölcse ő, s az egy igaz Istennek imádója.

Körötte iratok fekszenek: jóslatok, amelyek a jövendő messiás-királyról is szólnak. A hajdanta Babilóniába hurcolt zsidók szent könyvei és az ősi kinyilatkoztatás nyomai a pogány népeket is bizonyos reménységben és várakozásban tartották, hogy eljön még valaki, aki a népeket Istennek egy közös családjába egyesíti.

A pogány Bálaám jóslata előttük bizonnyal nem volt ismeretlen: „Látom őt, de még nem itt, nézem őt, de még nincs közel. Csillag támad Jákobból és királyi pálca kél Izraelből..."

Miközben emberünk az eget szemléli, hirtelen csodálatos fényforrás támad a keleti égen. A Szentirás „csillagnak" nevezi. Mi méltán valami meteorféle égi tüneményre gondolhatunk, amelyet Isten angyali kéz által vont tervszerűen az égen. A bölcs ebben a fényességben Istennek belső segitő kegyelme által felismeri Jákobnak megjósolt csillagát, és érzi, hogy ez számára egyben meghivást jelent.

Elhatározza nyomban, hogy minden nehézségen felülemelkedve, minden aggályt félretéve követi a hivatást. Csakhamar tehát sürgés-forgás támad a kis sátorfaluban. Tevéket, dromedárokat szerelnek fel, paripákat nyergelnek, erős és bátor férfiakat válogatnak össze kiséretül. Az állatok hátáról függő tarsolyokat ajándékokkal és utikészlettel tömik meg.

És a törzs és család szerencsekivánataitól kisérve megindul a kis zarándokcsapat nyugatnak és eltűnik a pusztaságban.

Hogy a többi keleti bölcs is külön meghivót kapott-e az égtől, vagy közös megbeszélés folytán találkoztak egy helyen, nem tudhatjuk. A mai közhit valamennyit királynak tartja. Ennek azonban alapja nincs. A Szentirás őket „magusoknak", „bölcseknek", „gondolkodóknak" nevezi. Pedig Szent Máté, aki ezt az eseményt megirja, bizonynyal nem hallgatta volna el, sőt kiaknázta volna az ő királyi méltóságukat. Hiszen ő éppen azt akarja evangéliumával bizonyitani, hogy Jézus a messiás, akinek meghódol a pogány világ.

Milyen hatalmas érv lett volna az ő céljára, ha azt állitja, hogy még királyok is voltak a Messiás imádói közt. Az első Szentatyák sem emlitik az imádó bölcsek királyi méltóságát. Csak Arlesi Szent Cezárius a hatodik században kezdi őket királyoknak minősiteni és nevezni, bizonyára némely zsoltár-helyekre támaszkodva, amelyeket az Úr Jézusra alkalmaz. Azt is homály födi, vajjon honnan is érkeztek ezek a jeles krisztusimádók? Lehet, hogy egyik Arábiából, másik Perzsiából, a harmadik pedig Indiából érkezik s nagy vigasz volt kétségkivül valamennyiükre ez a találkozás.

A latin egyházban a hagyomány állandóan háromra teszi a bölcsek számát. A szir egyház 12-t emleget. Tiszteletreméltó hagyomány a nevüket is megőrizte. E szerint Gáspárnak, Menyhérdnek és Boldizsárnak hivták őket. Amde ennek a hagyománynak nyomai is csak a 9-ik századig vezethetők vissza.

Tiszteletreméltó Szent Béda († 735) irásaiban a következő érdekes dolgokat találjuk róluk feljegyezve:

„Az első bölcset Menyhérdnek hivták. Fehérhajú s hosszú szakállú aggastyán volt. Az Úrnak aranyat hozott, mint királynak. A másiknak Gáspár volt a neve. Szakálltalan, vöröses arcú férfiú. Jézusnak tömjént hozott, mint Istennek. A harmadik sötétarcú, hosszú szakállú egyén. Ez megint mirhát hozott, jelképezve ezzel, hogy az Emberfiának egyszer meg kell halnia."

Vajjon a szent egyháztanitónak valami régi kép állott-e rendelkezésére, avagy irása élénkitésére, képzeletének engedett itt szabad szárnyat, bajos volna eldönteni. A katakombák falain található festmények inkább perzsa ruházatot tüntetnek fel.

Utazásuk bizonnyal igen hosszadalmas volt, s hónapokra terjedhetett. Unalmas egyformaságban terült el előttük a végeláthatatlan szir pusztaság. Egyetlen vezérük az előttük ismeretlen vidéken a „csillag", amely úgy tűnt fel, mint valami titkos kéz által vont fáklya, vagy fényszóró az éjtszakában. Nem futja a csillagok rendes járását, pályáját, hanem lebegve halad előttük mérsékelt magasságban. Figyeljük csak meg ezt a szent karavánt közelebbről, szemlélődő lélekkel. Ime, itt haladnak el előttünk. Tevéik szokatlanul nagyok és fehérek, keccsel, délcegen lépkednek. Nyakuk hosszú, karcsú, hattyúéhoz hasonlatos. Fejük, amely a szemeknél széles, oly kicsi orrba keskenyül, hogy női karperec csaknem átfoghatná. Lépteik rugalmasak, biztosak, nesztelenek. Hátukon faláda, amelynek puhára kárpitozott belseje úgy volt berendezve, hogy az utas

benne ülhetett, vagy pedig félig ledőlve fekhetett. Felette zöld sátor feszült. Fordítsuk figyelmünket a teveháton utazó szent bölcsekre. Miközben andalító zsolozsmát zengenek, amelyet a tevék állkapcsához erősített kicsi csengetyűk csilingelése kisér, szemüket alig veszik le pillanatra is az előttük haladó csillagról. Mintha csak állandóan biztatná és bátoritaná ez a csillag a szent zarándokokat. Mikor már nagyon kimerültek, vagy egy-egy oázis pálmáival, forrásával csábitott pihenőre, a karaván megállapodott. Adott jelre a tevék megállnak, letérdelnek és az utasok leszállnak. Egyszerre, mint varázsütésre, hamarosan egész sátortábor keletkezik. A három szent bölcs ilyenkor szeretettel jár körül, kérdezősködik övéi hogylétéről s gondoskodik mindenről. Előszedik a tarsolyokból az élelmiszereket, száritott húst, sajtot, kalácsot, datolyát és fügét. Alvás előtt jelt adnak az imádságra. És a csillag mint nemtő virraszt felettük világosságával. Igy folyt az utazás napokon, heteken át, nagy összegyüjtöttségben, nyugalomban, rendben. Igy érték el Galaád földjét, amely dús legelővel kinált s magaslatain pompás tölgyeivel díszeskedett. Megérkeztek valahára Heródes birodalmába.

Még itt is kalauzolta őket a csillag át a Jordánon, egészen Jerikóig.

Itt hirtelen eltűnt.

A zarándokok csodálkoznak, de el nem csüggednek. Kérdezősködnek az újszülött király felől. Nem értik meg őket, hanem csak Jeruzsálem felé mutatnak. Másnap be is vonulnak Jeruzsálembe. Nagy számuk, gyönyörű állataik, dús felszerelésük általános feltűnést keltettek, de még inkább kérdezősködésük az újszülött királyról. Nemcsak csodálkoztak, de meg is rémültek, ismerve Heródes jellemét. Egyébként a királyi udvarba utasitották őket. Itt is csodálkozást kelt jövetelük s villámcsapásként hat az általuk felvetett kérdés, hol az újszülött király? A felindulás és zavar óriási. Bár mindenki remegve fél az ily vállalkozástól, mégis elvégre a királynak jelentést kellett tenni.

A vén zsarnok a hir hallatára elhalványodik és reszket, mint a pók, amelynek hálóját érintik. A dolog egyébként oly fontos és érdekes, hogy a vizsgálatot mellőzni lehetetlen volt. A zsarnok tehát összeszedi magát, elrejti zavarát s felindulását és elrendeli, hogy az előkelő vendégeket az ősi Dávid-féle palota termeibe kell elszállásolni. Aztán fogadni akarja a három vezető bölcset. Bevezetik tehát őket a királynak pazarfényű, nagy aranylámpa által bevilágitott fogadótermébe, amelynek levegője nehéz volt a szandálfaillattól.

A király egyébként öreg, sovány alak. Tagjait skarlátszegélyű bíborköntös fedi, amelyet aranyöv szorit a testéhez, oly hajlékony, mint a bőr. Cipőjének szijai drágakövektől ragyognak. Fején filigránművű korona ragyog. Vontatott léptekkel, egész testsúlyával botra támaszkodva jár. Ilyen volt a „nagynak" nevezett Heródes. Betegségektől megtört test, bűntettektől elfásult lelkiismeret. Egyébként fennköltt fogékonyságú elme, lángész, a Cézárok testvériségére méltó lélek. Most 67 éves, de trónját zsarnoki féltékenységgel őrzi. Az Egyház liturgiájában „Crudelis Herodes"-nek, „Kegyetlen Heródes"-nek nevezi. Méltán! Feleségét és három gyermekét ő maga ölette meg. A követek, akik a zsidók nevében ellene Rómában panaszt emeltek, azt állitották róla, hogy a holtak irigylésreméltóbbak, mint az ő zsarnoki uralma alatt élők. Még abban a korban is, amikor az erkölcsök, főleg a királyi udvarokban oly lazák voltak, életével botrányt okozott.

Heródes képmutató egykedvűséggel kérdi ki a bölcseket: kik, honnan és miért jöttek? Azok pedig gyermekded egyszerűséggel adják elő egész esetüket, a csillag megjelenését és utazásuk célját, amely nem más, mint a csillag által jelentett újszülött király imádása. A fejedelem sötét arcán a fájdalom kifejezése mutatkozott. Talán meggyilkolt gyermekeinek vádló alakja tűnt fel lelki szeme előtt. De aztán elsimulnak arcán e vonások és leplezi szörnyű felindulását. Halasztást kér a feleletre. Még az éjjel udvarába idézi — gonosz lelkiismerettől gyötörten — a főpapokat és irástudókat, mert jól sejtette, miről is lehet itt szó? Hiszen egész ország, sőt a világ telve volt akkor a messiásvárással. Felveti tehát a szakembereknek a kérdést, vajjon a messiásnak hol kell születnie? A tudósok Hillelivel élükön pergamentekercseket göngyölgetnek, és némi vitatkozás után megadják a királynak az egyhangú és biztos feleletet: a megigért messiás-királynak Juda Betlehemében kell a világra jönnie.

Erre Heródes újra maga elé idézi a bölcseket és aljas képmutatással tudtukra adja a hivatalos választ, kérve őket, hogy járjanak utána a dolognak és ha a kis királyt megtalálták, jöjjenek vissza, jelentsék meg, hogy ő is meghódoljon előtte. Hiszen úgy sincsenek gyermekei. Elhozza tehát Jeruzsálembe a gyermeket, beavatja a kormányzás mesterségébe és megteszi utódjává. Erre megajándékozza őket diszöltönyökkel, és szinlelt nyájassággal elbocsátja őket. A király igazi szándékát megmutatta a jövendő.

A bölcsek erre nagy örömmel indulnak újból útnak, s ime, alig hagyják ott ezt az oroszlánbarlangot, a „csillag" újra kalauzuknak ajánlkozik.

Nem is hagyta el többé őket, hanem fokozott frisseséggel és világossággal lebeg előttük, mig csak Betlehembe nem értek. Ott megállott egyik házikó felett és dúsan, mintegy ujjmutatva szórta rá sugarait. A Szentirás házat emlit. Tehát a Szent Család már nem a barlangban lakott, ahol az Úr Jézus világra jött. Az is felette valószinűtlen, hogy a látogatás Urunk születése után az első napokban ment volna végbe.

És csakugyan, a katakombai képek is gyermeket, de nem csecsemőt tüntetnek fel a Szent Szűz ölében, amikor a három keleti bölcs imádását

fogadja. Heródes is, kitudakolva a csillag feltűnésének idejét, a két éven aluli gyermekeket öleti le a vidéken. Alig határozott volna meg korhatárt, ha a csillag csak az utolsó hetekre jelezte volna a messiás-király születését. Bizonyára már hosszabban ragyogott, mikor a bölcsek útra indultak, vagy Betlehembe érkeztek. A bölcsek tehát keleti, szertartásos ünnepélyességgel imádják a Gyermeket s ajánlják fel misztikus, szimbolikus ajándékaikat. A Gyermek pedig ott állott anyja térdén, ruhába takarva, kezecskéit szabadon, mintegy áldásra tartva. Ragyogó szemecskéivel, bár némán, de olyan okosan és jóságosan tekintett a bölcsekre és az ajándékokra. De meg azután kitekintett a nagy világba, a pogány népekre, amelyeknek mintegy zsengéit, követeit látta a három bölcsben és kíséretében. Komolyan szemlélte főképen a mirhát, nagyon értve annak jelentőségét. Az édesanya bizonnyal megengedte, hogy fiacskája kezét sorra megcsókolják, sőt talán karjaikba is adta Őt, hogy öleljék és szívükre szorítsák. A hódolat után a bölcsek még bizonnyal elbeszélgettek a Szent Családdal. Mária erre kissé felvette fátyolát s látni engedé szende, szerény, szépséges arcát, amely mélyen meghatotta a szemlélőket. A bölcsek kérdezősködnek az újszülött kis Király eljövetelének egyéb körülményei felől. És az Istenanya minden félelem és elfogultság nélkül beszéli el a történteket, de magáról lehetőleg egyetlen szót sem ejtett. Most tanította először Szűz Mária a pogány népekből alakuló Egyházat. Tőle vette át és vitte el a három bölcs a hit világosságát a távol Keletre.

A búcsúzás igen érzékeny volt. A szent bölcsek sírtak a meghatottságtól, midőn magukat és népüket az Istenanyának ajánlották. Meghívták a Szent Családot a saját házájukba, felajánlva nekik szolgálataikat. Azután kis emléket kértek. A Szűz vette a fátyolát és odanyújtotta nekik. Megosztoztak rajta. Még egyszer imádták a Gyermeket s azután nagy hálával és megindultsággal hagyták el a házikót. Éjjel álmukban angyal figyelmeztette őket, hogy ne térjenek vissza Jeruzsálembe, hanem Heródest elkerülve gyorsan és más úton térjenek vissza otthonukba. Amikor távoztak, még csend és homály honolt a házikó körül. Vissza-visszatekintettek, mert a szívüket itt felejtették... Minden fáradságukért mennyire kárpótolta őket ez az élmény! Hiszen Betlehemben voltaképen Krisztusban életük célját érték el.

Talán szent irigység fog el minket, amikor a bölcsek szerencséjére gondolunk. Pedig mi önáluk sokkal szerencsésebbek vagyunk. Nekünk nem csillag, hanem a hitnek, a kinyilatkoztatásnak valóságos napja világol. Elvezet minket az Eucharisztiához. Mi már láthatjuk, hogy százezrek jönnek az Úr Jézushoz hódolni az eucharisztikus kongresszusok alkalmával. És ha mi neki aranyat nem ajánlhatunk, hiszen szegények vagyunk, vajjon nincs-e szívünk? és nem értékesebb-e ez előtte minden aranynál? Szépen mondja ez ügyben nagy Szent Leó pápa:

„Miként a bölcsek az Úrnak misztikus adományokat ajánlottak fel, úgy meritsük mi szívünkből számára azt, ami hozzá méltó."

Amikor az Istent üldözzük

Írta: Nagy Tóhötöm S. J.

Legutóbb részletesen láttuk a léleknek Istennel való belső találkozását. Ezt soha kierőszakolni nem lehet, hanem Isten az Ő nagy jóságában teremtményeinek megmutatja magát, ha éppen akarja. Sok okból teheti ezt: vagy jutalomból, vagy buzdításból a keményebb törekvésre, vagy pedig, hogy a bűnökben elmerült lelket felrázza aléltságából. Ha valaki most azon kezd gondolkozni, hogy vajjon ez vagy az a lelki élménye, amely lendülettel Isten felé ragadta őt, igazi találkozás volt-e a jó Istennel vagy sem, az legyen róla meggyőződve, hogy nem volt igazi kegyelmi találkozása. Mert, mint Nagy Szent Teréz is megjegyzi, akinek valaha is volt csak egyszer ilyen belső közeledése az Istenhez, az rendkívül éles különbséget tud majd tenni a saját fantáziája által létrehozott felhevülések és a jó Isten valóságos kegyelmei között.

Tehát eljutottunk addig a lelkiállapotig, amelyben a lélek már néhányszor találkozott a jó Istennel úgy, amint azt előbbi cikkünkben leírtuk. Ezek a találkozások egészen megzavarták. Rádöbben saját elhagyatott lelkiállapotára s valami nehezen kielemezhető izgalom fogja el. Persze mindez csak akkor következik be, ha nagylelkűen megérti ezekben a kegyelmekben a jó Isten felkínált mélyebb szeretetét s egész lelkével az Isten felé kezd fordulni. Ha ezt nem fogta fel, szomorú süllyedés veszi kezdetét. Mi azonban maradjunk annál, hogy megértette Isten szavát. A már említett izgalomban legjellemzőbb, hogy minden legkisebb kegyelmi neszre élénken felfigyel, s remélve, hátha megint oly meleg találkozás alakul ki belőle, mint amilyenben már volt része. Olyan ez az állapot, mint amikor valaki a sötétben fél s feszülten figyel minden kis zajra: még a fában percegő szút is igen hangosnak találja. Ilyenkor a lélek a legkisebb jó gondolatát is mindjárt kinevezi nagy kegyelemnek s kap utána, de rendszerint nem találja meg benne azt a békét és főleg melegséget, amely az igazi kegyelmeket annyira jellemzi. Általában ezzel az izgatottsággal valami érdekes várakozás jár együtt. Mintha a lélek a nagy kegyelmi csendben idegesen mondo-

gatná: na most... most fog valami történni. És nem történik semmi. Mert az Isten csak csalogatni kezdette őt s még igen-igen messze vannak a nagyobb kegyelmek.

Ez a különös, ugrásra kész lelkiállapot hosszabbrövidebb ideig eltarthat, egyrészt a találkozásban kapott kegyelmek mértéke, másrészt az illető temperamentuma szerint. Ugyanis a lélek nem bírja el sokáig ezt a tétlenséget és várakozást. Megízlelte a kegyelem édességét s most ezt nélkülöznie kell. Isten nagy bölcseséggel nem ad neki több lelki nyalánkságot, hanem várja, hogy végre magától elinduljon a tökéletesség útján, amely útról pedig azt hiszi, hogy már jól előrehaladt rajta.

Az ilyen lélek aztán a meglepődött passzivitásból egyszerre nagy tevékenységben robban ki. Erénygyakorlatokat kezd, de ezek végzésében nem a lélek csiszolását és nem is az Istenhez való belső hasonulást keresi, *ezekre ügyet is alig vet, hanem az* Istent magát! Az Istennel szeretne megint találkozni. Ez az, amikor az Istent üldözzük. Az eddigiekből is láthatjuk, hogy aránylag tökéletlen állapot, mert legbelső indítóokai között a lelki vigaszok utáni rendetlen vágy játszik nagy szerepet. De már óriási haladás! S ezért tetszik is a jó Istennek.

S megindul a szent hajsza, a kezdő lelkiéletnek talán legszebb állomása. Annyi lelki szépség, gyermeki közvetlenség és édes szenvedés bontakozik itt ki, hogy a szentek is mindig valami különös melegséggel emlékeznek vissza életüknek arra a szakára, amikor még futott előlük a jó Isten és ők üldözték őt. Mert ilyenkor valóságosan üldözzük a jó Istent s Ő mint valami jó édesapa játszik velünk. Elbújik fák és bokrok mögé és csak néha kiált felénk egy-egy hangos szót. Ezek a kegyelem újabb hangjai, amelyek ismét csak belénk nyilalnak. Ilyenkor felkapjuk a fejünket s futunk a hang után. Odaérünk, átkutatjuk a bokrot s az Istent nem találjuk. Ő már másutt búvik meg s jóakarattal mosolyog készségünk fölött. S ez már nagy dolog!

Ilyenkor naívságunkban képesek vagyunk arra is, hogy felvegyük pl. pontosan ugyanazon a helyen és ugyanazt a térdeplő helyzetet, amelyikben egyszer már nagy élményben volt részünk s így várjuk az újabb kegyelmet. Éppolyan ez, mint mikor a gyermek képes órákig keresgélni ugyanott, ahol már talált valamit. Azt hiszi, hogy újra fog találni. Mert mint mondottam, a lélek ebben az állapotban már tapasztalásból tudja, hogy mi a különbség az ő saját imái s a között az ima között, amelyet az Isten végeztetett vele.

Keressük az Istent, de ő maga helyett csak újabb hívó szót hallunk. Ezek az észnek és az akaratnak szóló, hogy úgy mondjam hideg és józan kegyelmi indítások. De mi újra futunk, újra józasan keresünk és természetesen csalódunk. Míg egyszer a jó Isten meg nem szán bennünket s ki nem áll az út közepére. Felénk tárja a kezét. Ez az, amikor a konzoláció derengését kezdjük érezni. Ilyenkor a helyett, hogy szent mérséklettel józanok maradnánk, rohanva futunk feléje. S amint közeledünk, Isten mindig nő, mindig nagyobb lesz, már kis szorongás is fojtogat bennünket, mert oly mértéken-felüli dimenziókat látunk magunk előtt... s mire a konzoláció hevében egészen az Isten közelébe érnénk, mire egy újabb találkozásban lenne részünk, az Isten már túl is nőtt a mi kis horizontunkon s nem látunk belőle semmit. Eltűnik. Végtelen árvának, elhagyatottnak érezzük magunkat s csak egyetlen emlékünk marad: az a biztos tudat, hogy végtelen lehetőségek örvénylenek abban, akit mi üldözünk.

És amikor ott állunk a dezoláció árvaságában, egyszercsak távolról, nagyon távolról felhangzik egy ismert hang: Itt vagyok! S mi ismét futunk. Kilométereket. Kemény penitenciába kezdünk, hosszú szentséglátogatásokat végzünk s mindenben a találkozást keressük, mert azt hisszük, hogy ez a lelkiélet. Isten pedig ismét menekül előlünk. Míg egyszer megint bevár, de most íme, kedves és átfogható marad, nem nő a szemünk láttára a végtelenbe. Sőt, egy pillanatra mintha ölbe is kapna, magához is szorítana. Ezek újabb nagy kegyelmi belátások. De mire fölocsúdunk, Ő már le is tett a földre s messze előttünk bandukol s integet, hogy ne csüggedjünk.

Istenem, mi is lenne velünk, ha azt a rengeteg nagy utat, amely a tökéletességre vezet, ütemesen, egyformán és hideg-józanul kellene legyalogolnunk?

Valaki egyszer így jellemezte az ő nagy vágyódását az Istennel való találkozás után: Néha úgy érzem, mintha hozzáütődnék a jó Istenhez. Olyan ez, mintha egy napon hosszú kötetű hintán lengenék s amikor lendülök előre, legelől, legfelül, ott a pillanatnyi holtponton, egy pillanatra ajkammal érinteném Isten ruhája szegélyét. Csak egy pillanatra, amelyet hosszú eltávolodás követ. Így lengek én a jó Isten előtt s Ő mosolyog rajtam, hogy mint erőlködöm a hintán, hogy közelebb juthassak Hozzá.

Még csak azt jegyzem meg, hogy ennek az egész élmény-komplexumnak az a végső eredménye, hogy a lélek belekezd a komoly lelkiéletbe. A jó Isten is csak ezt akarta vele. Egyelőre ugyan még sok ebben az önzés és titkos élvezetvágy, de ez lassan lekopik róla. Csak arra ügyeljünk még nagyon, hogy itt már a legkisebb kegyelem elpazarlásával is súlyos hanyatlás jár. Itt kezd a lélekben lassan kialakulni az a tipikus felelősségérzet, amelyről valaki azt mondotta, hogy nincsen a világnak annyi mérlege, amelyen meg tudná ezt a felelősséget és a vele járó félelmet mérni.

Nem tudjátok sem a napot, sem az órát . . .!

A német birodalmi gyűlés termébe lépett be 1919 nov. 21-én Gröber miniszter. Egyik képviselő beszédében a kormány mulasztásait tette szóvá.

— Múlik az idő — mondotta — s nincs már idő a cselekvésre. — A miniszter ülőhelye felé lépegetett s közbeszólt:

— Dehogy nincs időnk! Sok mindenre van még időnk!

Ezzel leült helyére. Hirtelen halálsápadt lett és összeesett. Halva vitték ki az ülésteremből . . . Elszámitotta magát . . .

(Magdics dr.: „Krisztus világosságából".)

Életfeladatunk

Írta: Franc. Xav. Esser S. J.

Nagy csend hallgat a szobában, hol Palesztrina fejét kezére hajtva, álmodozva ül. Egyszerre csak mintha mozgás kelne minden sarokban, minden szögletben. A zárt ajtók dacára különös alakok töltik meg a szobát: az elmúlt idők nagy muzsikusainak szellemei. Világosan, érthetően hangzik ajkukról a komoly figyelmeztetés:

Ó, ha valód már olyan lesz,
Minőnek örőktől fogva
Elgondolta a Teremtő:
Csengő hanggal és ragyogva
Akkor leszel Pier Luigi
Isten láncán szép drágakő.

E szavak világosan és határozottan megjelölik mindenegyes ember munkáját, feladatát. Mindenkinek igyekeznie kell, amennyire csak lehet, megvalósítani azt a fölséges ember-ideált, mely a teremtéskor az Úr szeme előtt lebegett, melyet azonban az eredeti bűn tönkre tett. Mindenkinek emberi mivolta nemesítésén kell dolgoznia Jézus Krisztus megváltói munkájára támaszkodva, s a rendelkezésére adott kegyelmekből merítve. Bizonyos, hogy ez nem játék, nem szórakozás; elvégezni csak az fogja, aki nem fél a sóhajtól és feltört kéztől. Itt igazolódnak be a pogány Vergilius szavai: Könnyű az út lefelé, a pokolba! De a lépteket fölfelé irányítani s magasabb pályán haladni: sok fáradságba és izzadásba kerül.

Ám szabad-e, hogy a feladat nagysága és súlyossága elvegye bátorságunkat? A költő bölcsen teszi, hogy elénk állítja a rendkívüli jutalmat, mely érte jár: hogy drágakővé leszünk az Isten szépséges láncán. Mily csábító képet varázsolnak e szavak a gondolkozó elme elé! Látja az örökkévalóság Urát mindent lenyűgöző fölséggel ülni trónusán, olyanformán, mint ahogy a próféták ábrázolják. A föld: lábainak zsámolya; a csillagokkal teletüzdelt mennybolt: királyi palástja, melynek szegélye a széles világ. Koronája a nap, jogara a villám. Bármennyire lenyűgözi is azonban e látvány a lelket, érdeklődése mégis leginkább ama sajátságos kövekből készült lánc felé fordul, melyet Isten szinte úgy visel nyakán, mint a püspök a keresztjét. Mert e drágakövek azok az emberek, kik az Üdvözítő megváltói munkáját tovább folytatták önmagukon s kiküzdötték teljességét. Nem a legnagyobb jutalom-e Isten e csodálatos ékszerének drágakővé lenni? Hiszen tudjuk, hogy e drágaköveknek egy örökkévalóságon át az a sorsuk, hogy fölfogják és tükrözzék a Legfölségesebb szépségének, gyönyörűségének sugarait, saját dicsőségükre és boldogságukra. Hogyne édesítené meg ez a fölséges kilátás az önnemesítés munkájának minden fáradságát!

Mindenekelőtt arra van szükség, hogy a megszentelő kegyelem birtokába jussunk a keresztség, gyónás, vagy szükség esetén a tökéletes szeretet és bánat felindítása által. Mert súlyos oka volt annak, hogy a Krisztus vérével megöntözött kereszt fáján első aranygyümölcsként éppen ez érett meg. Tegyük föl, hogy valaki zsenialitásánál fogva toronymagasságra emelkedik ki az emberek tömegéből; hogy akarata oly szilárd, mint Svájc legmagasabb, legkeményebb hegye; hogy érzelmi élete olyan gazdag s oly szépségesen virágzó, mint egy paradicsomi táj tavasz idején; hogy mindez zavartalan harmóniában fonódik össze nála s ideális emberré teszi: ha hiányzik belőle a megszentelő kegyelem, mindennek ellenére sem fogja soha drágakőként ékesíteni a Legfölségesebb ékszerét, sőt még arra sem fog érdemesnek találtatni, hogy azon serlegek egyikét díszítse, melyek a túlvilág menyegzői asztalán állanak.

Azonban nem szabad megelégedetten s tétlenül egyszerűen tudomásul venni, hogy a megszentelő kegyelem birtokunkban van. Igyekeznünk kell azt gyarapítani. Hiszen összüleink feladata is ez volt a bűnbeesés előtt. Paradicsomi tartózkodásukat arra kellett használniok, hogy az ingyen kapott szentséget gyarapítsák, mind magasabb fokúvá tegyék. Hogy mi milyen módon tehetjük ezt, arra nézve útbaigazítanak a tanítások, amiket a kereszt lábánál találtunk. Krisztus példája és a segítő kegyelmek pedig sarkallják és erősítik akaratunkat, hogy a legmagasabbra törekedjünk. Mert az ember tulajdonképeni értéke a kegyelemmel nő; ahol ez hiányzik, nem sokra megyünk bármiféle emberi értékkel. Így aztán azok az önnevelési módok, melyek nem a hitben gyökereznek, hanem esztétikában, művészetben, sportban s egyéb hasonlókban, és valódi emberi mivoltunknak első és fő kívánalmát nem veszik tekintetbe s nem hangsúlyozzák: Isten szemében fonnyadt vadszőllőt teremnek nemes szőllő helyett. (Iz. 5, 4.)

*

Az önnevelésnek, magasabbra törésnek első feladatához csatlakozik még kettő, melyek igen elágazóak. Maga Isten írta őket nagyon élesen körül abban a megszentelt órában, melyet egykor a 21 éves Jeremiás élt át. Úgy térdelt ő akkor a Legfölségesebb előtt, mint egy fiatal papnövendék a püspöke előtt; az Úr áldólag tette kezét fejére s a zsidó nép nevelőjévé és nemesítőjévé kente föl e szavak kíséretében: *„Ime, ma téged a nemzetek fölé rendellek és az országok fölé, hogy gyomlálj és ronts, veszíts és széthányj, építs és ültess."* (Jer. 1, 10.) Ezzel a fiatal népjavító buzgalma számára két munkateret jelölt ki: egy negatívot, hogy t. i. gyomláljon és veszítsen, és egy pozitívet, hogy építsen és ültessen. Ugyanezt az utasítást adja az Úr minden emberfiának, amint az önállóság korába lép. Az lesz a feladata, hogy saját Én-jének birodalmában gyomláljon és veszítsen, építsen meg ültessen, — ám elsősorban az elsőket kell tennie. Jean Paul is arra int Hesperusban: Szíved művelését ne a nemes hajlamok ültetésével, hanem a rosszaknak nyesegetésével kezdjed!

Az önnevelés második feladata tehát azoknak a gyarlóságoknak, rendetlen hajlamoknak lehetőleg tökéletes kiirtása, melyek az eredeti bűn következményei,

s melyek oly bőségesen találhatók a testben és érzékeiben, valamint a lélek képességeiben: a képzeletben, emlékezetben, kedélyben, úgyszintén az alacsonyabb rendű tulajdonságokban. Ez a feladat oly óriási, hogy saját gyengeségünk és elégtelenségünk érzetében szeretnénk kétségbeesve felkiáltani Jeremiással: Ah, ah, ah, állj el Uram ettől a megbízástól! De eltűnik minden aggódó vonakodásunk, ha Szent Pállal valljuk teljes bizalommal: Mindenre képes vagyok Abban, aki engem megerősít.

Mire van szükség részünkről ehhez a tervszerű gyomláláshoz és pusztításhoz?

Mindenekelőtt jól meg kell figyelni s alaposan ki kell ismerni önmagunkat. Az eredeti bűn folyományaként az ember testileg, lelkileg beteg bizonyos mértékben. Márpedig aki meg akar gyógyítani egy beteget, annak elsősorban gondosan meg kell állapítania a diagnózist, meg kell keresnie a baj gyökerét. Csak így írhatja elő a megfelelő orvosságot. Az ugyan ismeretes, hogy az eredeti bűn betegsége általában hogyan nyilvánul. Csakhogy egyik embernél inkább ezek, másiknál azok a jelenségek lépnek előtérbe, s e tekintetben kell magunkat elsősorban gondosan megfigyelnünk.

Szerencsére már gyermekkorunk óta megtanítottak bennünket önmagunknak ilyen tanulmányozására. A gyónás előtti lelkiismeretvizsgálattal ugyanis mély bepillantást nyerünk bensőnkbe. Olyan ez, mintha villámok világítanának bele élesen szívünk homályos és rejtett zugaiba. Amint nőttünk, csatlakozott ehhez a gyakorlathoz az esténkinti visszapillantás az egész nap munkájára a nap befejezéseképen. Aki ezt nem sablónszerűen és szokásból, nem álmosan és felületesen, hanem nyilt és éber szemmel végzi, az nagyon sokféle felfedezést tesz. Önmagunk mindenoldalú és céltudatos nemesítéséhez azonban nem elég az az önismeret, melyet a gyónásból és az esténkinti lelkiismeretvizsgálatból merítünk. Szisztematikusan kell munkához látni; hiánytalan leltárt kell felvenni bensőnk minden tökéletlenségéről és gyengeségéről.

Az önmegismerés hasonlít az ellenséges állások kikémleléséhez. Ha felfedeztük őket, nincs már más tennivaló, mint kihúzni a kardot s az ellenséget megadásra bírni. Ez a Szentírás előírása szerint önlegyőzés, önmegtagadás által történik. Már az ószövetség legelső lapjain elhangzik az intés Kain s vele minden ember számára: *„Alattad legyen a kívánság és te uralkodjál rajta."* (Gen. 4, 7.) Ha tehát fölemeli fejét az irigység, a harag, a nagyravágyás, a szeszély, iparkodni kell eltiporni őket. Az újszövetség Törvényadója elsőül ezt írja elő: *Tagadd meg magad!* Így hát minden jóakaratú embernek, aki komolyan veszi önmaga megnemesítésének ügyét, követnie kell Ábrahám pátriárkát nehéz útján az Isten által kijelölt hegyre; fahasábokat kell máglyába raknia, s ki kell húznia kardját saját szíve — Schiller szerint: a „sötét zsarnok" — ellen. Mindezt azonban abban a biztos tudatban, hogy égi hang itt nem fog megálljt parancsolni; ellenkezőleg: az ég csak sarkallni fog, hogy a vágás mélyebbre hatoljon. Tehát szinte emberfeletti, ami itt tőlünk ismét kívántatik.

Mily szükséges tehát, hogy még egy harmadik dolgot is cselekedjünk, hogy kezünket buzgón és gyakran tegyük össze könyörgésre, kérvén Istent, hogy e nehéz munkában legyen segítségünkre. Hiszen még egy Fra Angelico is Isten segítségét kérte mindig, mielőtt ecsetjét kezébe vette s színeit keverni kezdte, csak ezután fogott hozzá ahhoz, hogy megdicsőült alakjait odavarázsolja a holt vászonra. Mennyivel inkább meg kell hát hogy tegye az, aki nem békés festőállvány elé áll oda, hanem saját vadul ágaskodó természetét szeretné megzabolázni, s szeretné rányomni az Isten által elgondolt embernek képét. A mondottak után magától érthető, hogy miért ajánlja az Üdvözítő oly nagyon éppen ezt az eszközt: *„Kérjetek és adatik nektek; keressetek és találtok, zörgessetek és megnyittatik nektek."* (Mt. 7, 7.) S ha a szentekhez, az önlegyőzés e mestereihez kérdést intéznénk, mely hasonlít az egykor Montecuccolihoz mint hadvezérhez intézett kérdéshez: Mi a legszükségesebb a saját Énünk ellen folytatott küzdelemben? — ők nem azt felelnék háromszor egymásután, hogy: *„pénz"*, de ez lenne válaszuk: *Imádság, imádság és megint csak imádság.* Hiszen ők majdnem mindig térdükön álltak; Isten pedig ugyanúgy szólt hozzájuk, mint Izraelhez: *„ne félj Jákob, te kis féreg! Én megsegítelek...* Én téged mintegy új nyomtatószekérre teszlek, melynek éles fogai vannak; megnyomtatod a hegyeket és összerontod, és a halmokat olyanná teszed, mint a port. Felszórod őket (ellenségeidet) és a szél elviszi, és a forgószél elhányja őket; te pedig az Úrban örvendesz, és Izrael Szentében fogsz vigadni." (Iz. 41, 14—16.)

*

Ezzel elegendőkép megismertettük a negatív munkának, a gyomlálásnak és pusztításnak a célját meg eszközeit. Hátra van még, hogy megtegyük ezt a pozitív munkával: az ültetéssel és építéssel is. Önmagunk nemesítésénél ugyanis figyelembe kell venni Hilty-nek egy mondását: „Ha az emberben csupán a rosszat akarjuk legyőzni, — mint ahogy ezt mostanában az otthoni, iskolai és állami nevelés általában teszi — ezzel sohasem fogunk érdemleges eredményt elérni. Ki kell fejleszteni benne a jót, meg kell szerettetni vele. Akkor magától háttérbe szorul a rossz."

Hogy ez utóbbi hatás azonban kiváltódik-e minden hozzájárulás nélkül, a felett jogosan lehet kételkedni. De mindenesetre örömmel kell üdvözölnünk annak erős hangsúlyozását, hogy a jót fejleszteni kell az emberben. Az emberi szív ugyanis tengerhez hasonlít, mely nemcsak a szenvedélyek szörnyeit rejti, hanem amelynek mélyén értékes gyöngyök is vannak. Kár, ha a kormányos tovahalad fölöttük a nélkül, hogy figyelemre méltatná őket, s a nélkül, hogy önmaga ékesítésére kiemelné őket a víz mélyéből. Vagy még inkább olyan az emberi szív, mint a szántóföld, melyen nem csupán tüske és bogáncs nő; sok nemes csíra van benne: mindenféle hajlandóság az erényekre. Ezeket azonban keltegetni, fejleszteni kell. Mindenekelőtt arra kellene törekedni, hogy cselekvéseinkben ne annyira a büntetéstől való félelem, vagy a jutalom reménye vezessen, mint inkább a lehető legtisztább és legönzetlenebb istenszeretet. Napsugaras út nyílik itt mindenki számára; olyan végtelen, hogy még senki sem látta a végét, bármily buzgalommal haladt is előre rajta. Mennyire áll, amit Carlyle „Dolgozni és nem esni kétségbe" című könyvében oly büszkén és vigasztalón mond: „Testvér, sok mindenre rejlik benned lehetőség; benned rejlik annak a lehetősége is, hogy egy heroikus élet történetét jegyezd be az örökkévalóságba." Nem tették-e meg ezt a szentek valóban?

Általánosan elterjedt nézet ugyan, hogy a szentekkel — az önnevelés fájának e legnemesebb gyümölcseivel — úgy áll a dolog, mint a görög istennővel, Pallas Athéné-vel. Mint ahogy ez teljes fegyverzetben ugrott ki Zeus fejéből, úgy ezek a tökéletes emberek

is úgyszólván készen hullottak alá a mennyből; az eredeti bűn alig-alig tett kárt bennük. S így inkább a csodálat, mint az utánzás tárgyát képezik. A dolog azonban nem így áll. Ők is csak saját verejtékes munkájuk árán jutottak fel a csúcsra. Amit Rückert oly találóan mond a művészekről, az áll a szentekről is: „Nagyon igaz, hogy a művész születik; ám minden igazság tévedéssé lesz a balgák ajkán. Veleszületik a művészet iránti érzék, de nem a művészet. — Önmaga kifejlesztése: saját munkája; csak a hajlam az égi ajándék."

A Szentírás nagyon tanulságosan hasonlítja össze a fölfelé törekvő ember haladását a nap emelkedésével az égboltozaton, mely kora reggel még a párás föld közelében van s óráról-órára fáradságosan kúszik felfelé, a zenit felé: *„Az igazak ösvénye pedig, mint a fénylő világosság, halad és növekedik egész a teljes napig."* (Példd. 4, 18.)

Úgylátszik bizony, hogy a pozitív munka még nehezebb feladatot ró ránk, mint a negatív. Az embernek — aki előszeretettel ténfereg a hétköznapinak, a közönségesnek árnyékos és kényelmes útján — meredek hegyi ösvényeken kell felfelé kapaszkodnia s égbenyúló csúcsokat megmásznia! Ennek láttára még beszédesebben szeretne kifejezést adni képtelenségének, mint az előbb; s még kétségbeesettebben szeretné rebegni Jeremiással: „Ah, ah, ah!" De bátorság!

Valami hatalmas mágnesként áll munkába, hogy segítségünkre legyen: a megfeszített Üdvözítő példája. Az Úr megjövendölte valamikor önmagáról: *„Ha felemeltetem, mindeneket magamhoz vonzok."* Ez az ígéret fényesen teljesült. A szentek litániájának minden nemes férfiát, asszonyát, ifiját és szüzét oly hatalommal vonzotta magához, hogy bátran járták a legmeredekebb hegyi ösvényeket! És ez a vonzás tart a mai napig is. Csak sűrűbben el kell merülni az Úr fölséges példájának szemléletében a Szentírás tanulmányozása és az elmélkedés által.

*

Emberi mivoltunk tehát olyan, mint a hatalmas szántóföld, melyet nem elég a gyomtól megtisztítanunk, hanem föl is kell szántanunk, meg is kell munkálnunk. Fontosságánál fogva azonban ismételten hangsúlyoznunk kell, hogy ezt a kettős munkát mindenkinek saját magának kell elvégeznie, mégpedig az önnevelés és az erények gyakorlása által. Lehet ugyan, hogy e miatt egyikünk-másikunk elégedetlenkedik, a zsidókkal mondván: *„Kemény beszéd ez; ki hallgatja meg?!"* Alkalomadtán ugyanis egészen szívesen elolvasunk egy-egy szép értekezést az önnevelésről, sőt szívesen meghallgatjuk egy-egy ragyogó szónoknak a jellemképzésről szóló előadását is. Amikor azonban hozzá kell fogni a gyakorlati kivitelhez, de sokan vonakodnak megtenni! Az ilyenekkel kellene hogy a költő megértesse, mit is jelent „élni":

Hogy mit jelent élni? Kemény küzdelemmel
Az igazság felé törtetni untalan;
Nem nyugodni, míg a féltve óvott én-ünk
Erős kézzel fogva, s immár béklyózva van.
Élni annyit tesz, mint: munkabíró karral
Saját szerencsénknek kovácsává lenni, —
Ujjongva nyúlni fel a csillagok után,
S ha kell, a világgal szembeszállni merni.
Annyit tesz, mint mindig szeretetet adni,
Osztani két kézzel, még ha nem is kérnek; —
Annyit tesz, mint végig eszményekért küzdve
Hősiesen halni. — Íme: ez az élet.

A mesebeli szamár szerencsétlensége

Irta: Schmiedt Béla dr.

Két tolvaj meglátott az országúton egy embert, aki szamarat vezetett kötőféken. Az ember együgyűnek látszott, ezért aztán így szólt az egyik tolvaj a társához:

— Te, ellopom a szamarát!

Odalopódzott a szamárhoz. Levette a szamárról a kötőféket és a saját nyakába akasztotta. A hajcsár nyugodtan ballagott tovább. Nem nézett hátra, így hát nem vette észre a tolvajlást. Ezalatt pedig a másik tolvaj odébbállott az állattal. Mikor aztán teljesen eltűnt a láthatárról, akkor a kötőféken ballagó tolvaj hirtelen megtorpant. Nem mozdult. A hajcsár bosszúsan hátranézett a szamarára, azonban csaknem hanyatt esett, amikor a szamár helyett embert látott a kötőféken.

— Ki vagy te? — szólt rémülten a hajcsár.

— Én a szamár vagyok! — felelte a tolvaj. — Valamikor régen ember voltam. De rossz társaságba keveredtem. Késő éjjel jártam haza. Jámbor, öreg édesanyám ezért nagyon megharagudott reám. Megvert és megátkozott s minthogy átkozódása közben a szamarat emlegette, azzá változtam. De csak tíz esztendőre. Édesanyám csak tíz évre változtatott át szamárrá, hogy azalatt az idő alatt szokjam meg a munkát. Ebben a minőségben kerültem hozzád az elmúlt vásáron s híven is szolgáltalak a mai napig. Ma azonban letelt a tíz esztendő és íme, visszanyertem emberi alakomat.

— Igazán sajnállak, — kesergett a szamárhajcsár — hogy oly rosszul ment a sorod. Bizonyos, hogy rossz üzletet csináltam veled az utolsó vásáron, dehát ember vagy. Jogaid vannak! Eleresztelek! Fogd ezt az erszényt. Neked adom szolgálataid jutalma gyanánt. De most nagyon kérlek, kezdj új és rendes emberi életet!

Ez visszafelé vette útját. Csakhamar megtalálta cimboráját, aki az árokszélen legeltette az ellopott szamarat. Nagyot nevettek a sikerült csíny felett s elhatározták, hogy a következő vásáron eladják.

Vásárra virradt a vidék. A szamár hajdani gazdája is ott őgyelgett. Egy új szamárral akarta kiegészíteni állatállományát. Amint járt-kelt a vásáron, megpillant egy szamarat s annak hátán egy jól ismert bélyegjelet.

— Uramfia, — horkant fel az ember — hisz ez az én néhai szamaram! Ó te gézengúz! Alig voltál néhány napig ember, már megest korhelykedtél! Édesanyád megint fülessé változtatott! Hát nekem te nem kelleszl Szégyelheted magad, hogy nem tudsz vigyázni emberi mivoltodra!

És úgy rémlett, mintha a szamár búsan bólintott volna...

*

Ez az Ezeregyéjtszakába való nevetséges mese jut eszébe az embernek az „újrakezdés" szent újesztendejében. Ilyenkor a legoktalanabb embernek is „eljön az órája", amikor megtorpan az élet nagy országútján az újrakezdés nagy határvonalán s lett légyen azelőtt bármilyen romlott és bármilyen állat, ekkor azonban világgá kiáltja megtérését: Mától fogva „ember" leszek! Rendes, tisztességes, jó ember!

Ki az, aki nem ismerné az újesztendő eme sóhaját?!

Az élet tele van ezzel a gyakori szent elhatározással. Ez a szent elhatározás csendül fel minden virradáskor. Minden hajnalhasadáskor. Aki tegnap rossz volt, az azzal ébred és azzal az elhatározással kél fel, hogy ma jó lesz. És a lámpagyujtás ismét új életállomás lesz. A nap nem sikerült. Felgyullad hát az alkonyati óra csendes lámpája, vagy előkelő villanykörtéje és az ember ismét fogadkozni kezd: munkához látok! Ember leszek! És eltelik az egész hét s marad minden a régiben...

Eljön a hétfő!

A hétfő is hasonló szent ki-bekezdések állomása. Az elhibázott életet új sinekre akarjuk fektetni. Láncokat tépünk... Emberektől válunk... Új irányt fogunk... Új eszmékre esküszünk... s elmúlik a hét a nélkül, hogy sikerülne megvalósítanunk a terveket és az elhatározásokat. A hét végére ismét ott állunk az élet piacán, akárcsak a csacsi s a hátunk mögött megszólal a lelkiismeret: Szégyelheted magadat, hogy nem tudsz vigyázni emberi mivoltodra!

És akkor az elkövetkezendő hónappal vigasztaljuk magunkat:

— No, majd a hónap elsején végérvényesen odalánccolom magamat a jóság oszlopához! Ez a nap lesz újjászületésem kiinduló állomása! Ettől a naptól kezdem számitani életem újszövetségét. Most már nem várok. Nem alkuszom. Nem habozom, hanem megkezdem a tisztességes életet és folytatni is fogom... S mi szokott történni? Még nem érkeztünk a hónap derekához, máris megereszkedett bennünk a húr! Az új élet himnusza már alig visszhangzik bennünk. A színek elfakultak. Az elvek elvéreztek. A hősi tettek fonala megszakadt s a lelkiismeret ismét csak felsír a fülünk mellett: Szégyeld magad! Nem tudsz vigyázni emberi mivoltodra!

S ebben az örökösnek látszó bukdácsolásban reánk köszönt az újév!

Az újesztendő napja szinte be van oltva a jóratérés csirájával. Minden az „emberré levés" mellett szól azon a napon. Hiszen elmarad mellőlünk minden, ami a multhoz köt. Gonoszságaink tanúja — az 6-év — végelgyengülésben kidőlt mellőlünk. S friss, napbanéző emberként nézünk a jövő elé!

Fogjuk meg az új esztendőben az új életlehetőségeket! Legyen vége a reménytelen kéztördelésnek. Hagyjuk abba a semmitmondó és semmit sem hozó élettengetést, üssünk az asztalra, üssünk önmagunk elé s vágjuk ki a világ elé a nagy elhatározás kártyalapját: a tisztességesebb élet ígéretét!

És aztán tartsunk ki a jóban! Tudjuk nagyon jól, hogy a jót megkezdeni szintén nehéz dolog. De befejezni és bevégezni: ez az igazi győzelem!

Berlinben élt egy gazdag hölgy. Megvolt mindene, amit csak kívánhatott magának, mégis önkezével vetett véget életének. Örökségét rendezve, előszobájában nagy garderobe-szekrényt találtak tömve megkezdett és abbahagyott kézimunkákkal: egyik-másik félig volt készen, a legtöbb még ennyire sem jutott. Kézimunkáinak ez az állapota vetülete volt lelkének.

Élete is egy megkezdett, de be nem fejezett kézimunka, illetőleg „lélek-munka" volt. Ez a hölgy rokona volt annak a mesebeli fülesnek, amelyik egyideig csacsi, majd ember, majd ismét csacsi volt...

Mindaz, aki nem tud megmaradni a rendes élet keretei között, az a lelkiélet szerencsétlen fülese. Az ilyen egyén ugyanarra a sorsra juthat, amire a szamár jutott. Egyszer — talán az év végén — megszólal előtte az élet örök Gazdája:

— Ó, te gézengúz! Az év elején emberré változtál! Ezer és ezer lelki és anyagi jóval halmoztalak el. Öledbe dobtam az életlehetőségek kis erszényét, hogy rendes életet kezdhess s ennek ellenére fájdalommal látom, hogy alig voltál néhány napig „ember". Legott újra kezdted a régi korhelykedést, a munkakerülést és az élettengetést, s átváltoztál lelki fülessé...

Hiszen ha csak ennyit mondana Gazdánk!

Lehet azonban, hogy azt is hozzáteszi:

— Nem érdemes veled kisérletezni! Én többé nem bajlódom veled! Maradj az önmagad szerencsétlenje!...

Sevillában van egy magas torony, azon egy régi óra. Ez az óra mindig tíz perccel kevesebb időt mutat. Miért? Régebben itt vegezték ki a gonosztevőket. Irgalmas kezek hátraigazitották a mutatót, hogy a halálraitélteknek tíz perccel több idejük legyen a földi életből.

*

Ha életed óráján a mutató fennakadás nélkül haladna előre, talán már ütött volna számodra is az utolsó óra, mint annyi embertársad számára, kiket elnyelt a sír, az elmúlt évben. Isten irgalmassága meg visszaigazitotta a mutatót a te számodra. Rendelkezésedre állitja az új esztendő óráit.

Használd fel lelkiismeretesen! Ne légy gyümölcstelen fa Isten kertjében. Ne ásd el a reád bizott talentumot! Ne hagyd kialudni mécsedet, mint az esztelen szűzek! Isten hosszú türelmének is van határa. Légy nagylelkű és előrelátó!

„A világ elmúlik az ő dicsőségével, aki pedig az Úr akaratát cselekszi, megmarad mindörökké" — mondja a Szentirás.

„Förtelmes ajakú nép között lakom" (Iz. 6, 5.)

Írta: Dr. Petró József

Elökelő vendég érkezése előtt illik rendbehozni mindent a lakásban. Ilyenkor átvizsgálunk mindent, s berendezésünk mindenegyes tárgyát a vendég méltóságán és iránta érzett nagyrabecsülésünkön lemérjük, hogy döntsünk, maradhat-e az a helyén vagy sem.

Mikor a magyar katolikus egyház a nagy Vendéget, az egész világ hódolatát fogadó eucharisztikus Úr Jézust várja, a magyaros vendégszeretet, a bizakodó öröm, a meleg önátadás érzelmei éltetik. Nemcsak pompát akar kifejteni, amennyi csak tőle telik, hanem készséges lelkét is alázatosan szőnyegül teríti a várvavárt Vendégnek isteni lábai elé. Mikor azonban végigtekintünk a magyar lelkiség széles világában, vizsgálgatva, hogy rendben lesz-e majd minden a vendéglátás izgalmas napjaira, ráesik megdöbbenő tekintetünk lelkivilágunk egy otromba szégyenfoltjára, mely — sajnos — annyira beleette már magát népünk testébe-lelkébe, hogy a kongresszusig aligha fog sikerülni azt onnan kitisztítani.

E szégyenfolt: a káromkodás.

Istengyalázás, káromkodás előfordul minden népnél az ég alatt, de olyan durva, minősíthetetlen, egyenesen trágár formában, mint nálunk, talán sehol a világon. Szomorú egyedülisége, gyászos dicsősége ez sokat szenvedett, szegény fajtánknak. Valóban ilyen átkozódó, féktelenül káromkodó nép nincs még egy a földön, mint a magyar. Egyik-másik népnél csak olyan káromkodások vannak, hogy nálunk akár egy apáca is kimondhatná. Csak a mi országunkban történhetik az meg, — s még hozzá mily sokszor — hogy nyilt utcán hangosan lehet Isten és a szentek nevét kimondani nemcsak gyalázó és tiszteletlen, de egyenesen szeméremsértő, parázna szavak kíséretében.

Micsoda megrázó, valósággal Izaiásra emlékeztető feljajdulás az, amit e szerencsétlenségünk miatt Prohászka ír 1916 január 1-én a naplójába: „Nem védekezem a rémséges gondolat ellen s a rám nehezedő borzalmas érzéstől, hogy a magyar nem győzhet. Ez a káromkodó nép okvetlenül megadja az árát, akármit csinálunk, ha körmeneteket is tartunk; a magyar földről, magyar nyelven emelkedik égre a legútálatosabb s legalávalóbb káromkodás. A pokol káromkodása után Magyarország káromkodása öltögeti rákfenés nyelvét Isten s az ő szentjei ellen." „Imádkoznak még e nyelven, melyen így káromkodnak? Énekelnek még e nyelven, mely az átok és örület diszharmóniáit csattogja a világba? Nem tanulnak más nyelvet, ha imádkozni akarnak, mikor annyira meg van szentségtelenítve a káromkodás által? E nyelven akarnak áldást fegyverre, védelmet ellenség ellen, győzelmet s életet? Ha káromkodást hallok vonaton, a rothadó lelkek s a rákfenés s vérbajos emberek büzét érzem s iszonyodom."

Odasüllyedtünk, hogy a káromkodást már sok magyar nem is tartja bűnnek, akárcsak a parázna nő az erkölcstelen életet. Szomorú, de nem alaptalan az a megállapítás sem, hogy a zsidók általában kevesebbet káromkodnak, mint a keresztények. Ide jutottunk! Az ószövetségben még agyon lehetett kövezni az istenkáromlót (Ex. 24, 16.), ma már ezt nem lehet megtenni a vétkezők nagy száma miatt. Szomorúan kérdezzük, mireval ó volt akkor a megváltás, mi haszna volt Krisztus vérének, ha több és rémesebb istengyalázás folyik „az Isten országában", mint annakelőtte. Mily keserűen fognak azok lakolni az annyiszor bántalmazott Isten előtt, akiknek saját gonoszságuk miatt Jézus keresztje nem feltámadására, hanem romlására lett.

Végtelen szomorúsággal észleljük, hogy káromkodnak már elemi iskolásaink is — inkább a földmüvesgyermekek — és még inkább középiskolásaink. Talán kimondottan keresztény iskolába járnak — és káromkodnak. A mi vidékünkön a kaszárnyákban reggel és este hangosan végzik a katonák az imádságot — és káromkodnak. A földmüves ember a pap láttára alázatosan leveszi süvegét s imádságos arccal, „Dicsértessék"-kel köszön, majd néhány lépést tesz, megbotlik — és káromkodik. Egyes családokban a káromkodás szinte családi terheltség. Káromkodtak a szülők, a nagyszülők, a dédszülők, stb.

Ezelőtt tíz évvel, 1927 február 11-én Scitovszky Béla belügyminiszter körrendeletben betiltotta a káromkodást: „Tilos nyilvános helyen, vagyis általában minden olyan helyen, amely a nagyközönség részéről megközelíthető, minden káromkodás, továbbá minden olyan hangos trágár beszéd, — mely alkalmas arra, hogy mások jóízlését és erkölcsi érzését sértse." Aki vét e tilalom ellen, „kihágást követ el s őt 15 napig terjedhető elzárással és 80 P-ig terjedhető pénzbüntetéssel kell büntetni". (151,000/1927. VIII. sz. r.)

Nem lehet ettől a rendelettől a jószándékot elvitatni, de hogy sokat használt volna, azt kétségbe kell vonnunk, mert hiszen talán nem messze járunk az igazságtól, ha azt mondjuk, hogy a káromkodások egy ezreléke sem kerül a rendőrhatóság elé.

Sokkal nagyobb sikerrel küzdenek a káromkodás ellen papok, főleg missziópapok, tanítók, általában a nép vezetői, ha szavukkal, példájukkal irányítják a gondjaikra bízottakat.

Mennyi prédikáció, mennyi missziósbeszéd hangzott már el a káromkodás ellen! Ezek természetesen nem voltak hatás nélkül. Azért mégis azt kell tapasztalnunk, hogy pusztán prédikációkkal nem tudunk gátat vetni ennek a szennyes áradatnak, nem vagyunk képesek hatálytalanítani ezt a ránk nehezedő nemzeti átkot, mert hiszen minden prédikációs buzgalmunk mellett is megdöbbentő arányokban dívik még most is a káromkodás. Szinte tehetetleneknek látszunk vele szemben.

Mit tegyünk?

Évekkel ezelőtt egy kisírtszemü földmüves asszony állított be az egri ferencesek házfőnökéhez.

— Főtisztelendő atyám, segítsen rajtam, eszközölje ki az érsek úrtól, hogy ne vigyék el derék káplánunkat.

— Nézze, jó asszony, — válaszolt az ősz gvárdián — a kegyelmes érsek úr jól tudja, miért helyezte el buzgó káplánjukat. Máshol is van jó papra szükség, főleg nagyobb helyeken.

— Ezt tudom, atyám, — folytatta könnyek között az asszony — de tessék megmondani, mi lesz akkor velem. Van egy részeges, dologkerülő uram, azután három legényfiam. Ezek folyton káromkodtak, minden pénzüket elitták, engem ütöttek-vertek, koporsóba küldözgettek. Valóságos pokol volt az életem. De azután odajött ez a tisztelendő úr, és más emberekkel együtt az én uramat és fiaimat is havi áldozókká tette, eljött hozzánk és a lakásunkat Jézus Szívének szentelte. Azóta megváltozott az életünk. Nem káromkodnak. Nem isznak. Dolgoznak rendesen és engem nem bántanak. Békességben élünk, mint a mennyországban. De *mi lesz, ha most elviszik ezt a tisztelendő urat?...*

Az egyetlen gyógyszer.

Íme az Oltáriszentség hatása a káromkodó emberekre. Ott, ahol semmiféle szidás, unszolás, korholás nem segített, a gyakori szentáldozás képes volt a káromkodó ajkakat elnémítani. Van-e tehát valami jobb, hatásosabb, könnyebben hozzáférhető eszköz a káromkodás útálatossága ellen, mint a szentáldozás? Hiába, a káromkodás már oly régi, begyökeresedett, mélyenfekvő baj a magyar ember lelkén, oly halálthozó fekély az egész magyar társadalom testén, hogy azt már csak maga az Úr Jézus — szinte csodaszámba menő, rendkívüli segítséggel — tudná meggyógyítani. Minden eszközt megpróbáltunk már a káromkodás ellen — eredmény nélkül, *csak a tömeges, gyakori szentáldozás csodálatos erejét nem használtuk még ki eléggé.* Pedig akik hosszabb idő óta gyakori áldozók, azok magukon is tapasztalhatták a szentáldozások átalakító, bűntől mentesítő hatását. A leglőbb ember nem gonoszságból káromkodik, hanem pusztán azért, mert gyönge akarata nem bír a rossz szokással, a felgyúlt haraggal, a lelki robbanások feszítő erejével megküzdeni. Az Úr Jézus szent Testének gyakori vétele s az ezáltal nyert égi kegyelem azonban megrögzíti a jó elhatározásokat, fellobbantja a hit fényét, fokozza az örök célok vonzóerejét és főleg az ingatag akarat mellé támaszt állít a viharos kísértések elleni vártán.

Éppen azért, aki szereti az Úr Jézust s akinek a lelkét égeti a sok káromkodás, az a gyakori szentáldozásért való apostolkodást tekintse nagyon sürgős feladatának. Mindent meg kell tennünk, hogy az eucharisztikus hatóerőket minél erősebben belekapcsoljuk a lelkiségre nem éppen hajlamos, e téren még igen elmaradott magyar ember lelkébe. „Nagyon sok katolikus emberünk egyáltalában nem él eucharisztikus életet, sőt ebben a mulasztásban semmi különöset és veszedelmeset nem lát", írja P. Bangha. (Eucharisztia, 267. l.) Ezért minden alkalmat fel kell használnunk, hogy a jószándékú, de gyönge akaratú embertársakat meggyőzzük a gyakori szentáldozás mérhetetlen nagy hasznáról.

Szentségimádás vagy szentáldozás?

Bocsánat, hogy ezt a két szent dolgot így szembeállítjuk, de az életben tapasztalt eltolódások, furcsaságok késztetnek erre.

Nagyarányú eucharisztikus propaganda folyik most szerte az országban. A kongresszusi érem beszerzése és hordása, a különvonatok, a lakáskérdés, a kelyhek megvásárlása, szentségimádások, körmenetek, triduumok, missziók és sok más igen szent és szükséges dolog foglalkoztatja most a jószándékú embereket. Csak a gyakori szentáldozás sürgetéséről mintha elfeledkeztünk volna. Az Úr Jézus pedig szent Testével kapcsolatban csak ezt az egyet kívánta tőlünk: „Vegyétek és *egyétek.*" Dícséretes dolog, ha külön ünnepélyesen imádjuk is az Úr szentséges Testét, vagy ha körmenetben körülhordozzuk, mert hiszen minden tiszteletet és imádást megérdemel, de a lényeg és a parancs mégiscsak ez: Egyétek! Az Úr Jézus nem mondotta: Ha nem *imádjátok* az én Testemet, stb., hanem ezt ígérte: Ha nem *eszitek* az Emberfiának Testét, — nem lesz élet tibennetek. Az édes Üdvözítőnek tehát minden vágya és határozott akarata az, hogy az emberek az ő imádandó Testével táplálkozzanak, mégpedig minél többször, hiszen azért hagyta magát itt éppen közönséges kenyér alakjában. Az egész szentévi előkészületen tehát végig kell dübörögnie az Úr szavának: Az én Testem *valóban étel,* vagyis állandóan hangoztatnunk kell a gyakori szentáldozás szükségességét. Ez a szentév legfőbb programmpontja. Jézusnak elsősorban az emberi szívek kellenek.

Az ártatlanság hatalma.

De még a felnőttek gyakori szentáldozásánál is nagyobb erejű ellenszernek látszik a káromkodás átkos bűnének leküzdésében *a gyermekek korai és gyakori áldozása.* Amit a belügyminiszteri rendelet és a rendőri fogda nem tud elérni, megvalósítja a *káromkodó apával* szemben a mosolyogva kérencsélő gyermekajk. Minthacsak az Úr Jézus is a káromkodás vad dühének megfékezését az ártatlan, az Oltáriszentség bűvkörében apostolokká fejlett gyermekek sikerének tartotta volna fenn!

A korai gyermekáldoztatás csodás, bájos világ, melynek boldogító ragyogása magyar földön csak most, az eucharisztikus szentévvel kapcsolatban tárul fel előttünk. Azok a fiatal és öregebb papok és tanítók, akik az idén az Egyház parancsa értelmében már a 7 éves, vagyis az I. osztályos gyermekeket az első szentáldozáshoz vitték, nem győzik örömtől sugárzó arccal elbeszélni, milyen nagyszerű, szinte megmagyarázhatatlan sikerrel járt e vállalkozásuk. Mennyivel buzgóbban, lelkesebben áldoztak az I. osztályosok, mint tavaly a *II.* vagy *III.* osztályosok! E tapasztalatok alapján kezdjük mi is elhinni azt, amit a holland papok mondanak, hogy azt a rendkívüli vallási fellendülést és azt a bámulatos, szinte az őskeresztségre emlékeztető áldozatkészséget, melyet mi idegenek náluk nem győzünk eléggé csodálni, nem annyira az 1905-től kezdődő gyakori szentáldozásnak, mint inkább az 1910-ben megindult korai gyermekáldoztatásnak köszönik.

Ezek alapján önkénytelenül felvetődik bennünk a *gondolat, hogy a magyar gyermekek korai és gyakori* szentáldozása és e téren az Egyház parancsainak szigorú megtartása (v. ö.: A gyermekek korai szentáldozása. Szent István-Társulat, 1937.) az egyetlen igazán hatékony eszköz nagy nemzeti bűnünknek, szörnyű betegségünknek leküzdésére vagy legalább is lényeges enyhítésére. Már az I. osztályban kell a gyermeknek a szentségi Úr Jézus támogatásával a küzdelmet megkezdenie az ú. n. szokásos gyermekbűnök ellen, amelyek között földműves szülők gyermekeinél nem ritkán ott van a *káromkodás* is.

Engesztelés.

Ha a káromkodásról szólunk, lehetetlen finomabb érzékű, tisztult lelkek előtt meg nem említenünk az engesztelés kötelességét. Az Úr Jézus iránt érzett szeretetünknek az a próbája, fáj-e nekünk az a sok támadás, megalázás, mely az Urat a káromkodó, istengyalázó emberek részéről éri. Nem kell, sajnos, Oroszországig, Spanyolországig elmennünk, hogy az ördögi gyűlöletnek, a leplezetlen hitetlenségnek vad kitöréseit halljuk. Ha már egyénileg nem is akadályozhatjuk meg

a káromkodást, használjuk fel legalább hívő lélekkel alkalmul, hogy embertársainkért imádkozzunk és szentáldozásainkat engesztelésül felajánljuk. Mily jól eshetik az Úrnak az engesztelés! Nézzük csak a finomlelkü édesanyát. Mikor egyik gyermeke megbántja, bosszankodik, haragszik, de nem sír. De mikor a másik gyermek vigasztalja, engeszteli, a gyermeki szeretet érintésére megmozdul az anyai szív, és örömkönnyek tolulnak a szembe. Az engesztelés, vigasztalás nemcsak annak szerez örömet, akit vigasztalnak, hanem annak is, aki vigasztal. Az engesztelés áldásai — mint csillogó aranyeső — visszahullnak ránk. A mellett azután áldást kérünk ezáltal szegény magyar testvéreinkre, akik elvakultságukban azt teszik, amit Krisztus keresztje előtt az elvetemült zsidó főpapok tettek: káromolják akkor, amikor határtalanul, egészen a halálig szereti őket. Forró imánk talán megindít majd magyar földön valami nagyobb hitéleti kezdeményezést a káromkodás ellen, olyan kereszteshadjáratfélét. Százezer férfi szentáldozása nagy öröme lesz az Úr Jézusnak. De még sokkalta fenségesebb ajándék volna százezer magyar férfinek esetleg írásban adott, őszinte fogadalma, hogy soha életében nem fog többet káromkodni, s mindent megtesz másoknál is a káromkodás megakadályozására.

*

Prohászkának Istenben elmerült lelke a káromkodásban látta a magyar nép háborús tragikumának legfőbb okozóját. Az összeomlás után, 1920 november 17—18-án a naplójában megemlékezik arról a régebbi, gyakran visszatérő sejtéséről, hogy „ezt a káromkodó népséget az Isten összetöri". „Megkaptuk." Megdöbbenve olvassuk tovább: „A magyar káromkodás a legmegbecstelenítőbb nyelvlázadás, nyelvöltögetés az Isten ellen. A tisztelethiánynak s ellenséges érzületnek oly rémítő kinyilatkoztatása, melynek mása csak a pokolban lehet. — Ah, ez az átok földje lehet csak, s ha az Isten nyila valahol üt le e világra, ez a szégyenletes néplélek lesz az attrakciója. Nem tapasztaljuk-e máris az események e logikáját?!"

S e logika ellen nem lehet ellenérveket felhozni! Isten tényleg nem segíthet egy országot, mégha az „Mária-országának" szereti is magát nevezni, ahol semmi nagyobb erőfeszítést nem tesznek még a jók sem a szörnyü istengyalázás megakadályozására. E bűnünk mint sötét, haragos felhő lepi el szebb jövőnk egét. Félve gondolunk arra, hogyan érzi majd magát az Úr Jézus azon a gyönyörü kongresszusi oltáron, melyet káromkodó munkások építettek. A bűnt ugyan végleg nem fogjuk tudni kiszorítani ebből a világból, de viszont eucharisztikus ünneplésünk csak akkor lesz őszinte, ha előzőleg minden emberileg lehetőt megtettünk a bűn megakadályozására. Ha azonban még ezt a nagyszerü alkalmat is elszalasztjuk, hogy a gyakori szentáldozás elterjesztésével népünk vallásosságát mélyebbé tegyük, s a káromkodás ellen ezt az egyetlen hatékony ellenszert komolyan használatba vegyük, akkor — szomorú még rágondolni is — ki tudja, milyen sorsot szánt az igazságos Isten ennek a szegény népnek?

Meg kell szeretnem a harcot

Irta: Beluscsák István S. J.

I.

A lelkiéletnek egyik legveszélyesebb szirtje a sikertelenség, amelyen, ha nem vigyázunk, a legkomolyabb törekvés is hajótörést szenvedhet. Sokan teljes őszinteséggel elhatározzák, hogy egy hibájukat megjavitják, mégis minduntalan azt kell tapasztalniok, hogy ismételten visszaesnek. Hiába a jószándék, hiába a komoly akarás, nem segít a kísértés idején. Főleg, ha a hiba a főszenvedélyből fakad és ha hosszabb időn át úrrá lett a lelken.

Akik súlyos bűnbe esnek.

Az evangéliumi tékozló fiú mély bánatával elhatározzák, hogy szakítanak a rosszal. Meggyónnak és szinte lelküket szeretnék bizonyságul kiönteni, hogy Istennek bebizonyítsák, menynyire őszintén akarnak ezentúl más életet élni. Saját lelküket is meg akarják nyugtatni, mert olykor-olykor feltámad a gyötrő kétely bennük: nem komoly a te fogadkozásod... és már ott is lebeg előttük a jövő sok nehéz kísértése, készen, mint ijesztő vámpírok, hogy karmukat a lélekbe vágják. *Ez az aggodalom sokszor a legbiztosabb ismertetőjegy,* hogy az illetők valóban úgy is éreznek, amint fogadkoznak.

Nem is kell sokáig várniok, jön a sok nehézség, már-már elborítja a lelket és bizony a küzdelemben alulmarad a vergődő lélek... Mennyi lelkiismeretfurdalás, mennyi gyötrő önvád tetézi még a bűnütötte sebet!...

Akik bocsánatos bűnt követnek el.

A bocsánatos bűn a tökéletesség útján a legnagyobb kerékkötő. Van, akit a hiúság tart bilincsekben. Mindig magáról beszél, fél, hogy félreismerik, ezért nincs bátorsága, hogy Istenért bátran tudjon cselekedni. Itt is, ott is félreismerést, mellőztetést fedez fel, e miatt elkeseredik, kedvtelenné lesz, munkára képtelen... Tettei előtt azt mérlegeli, hogyan tudná a legbiztosabban megszerezni környezetének elismerését. Titkos féltékenység, irigység emészti szívét... Másokat a szeretet, alázatosság vagy önmegtagadás hiánya kötöz le sok apró és titkos szállal...

Az eredmény.

Ha súlyos bűn öli meg a lélekben a kegyelmi életet, akkor nem nagyon érhet meg a természetfeletti gyümölcs, mert a súlyos bűn állapotában végzett jócselekedetek, „erényes tettek" — az erkölcstan tanítása szerint — nem számíthatnak természetfölötti jutalomra, kegyelmi növekedésre. A halálos bűn állapotában végzett tettek holtak az örökkévalóság szempontjából. Ezért vég-

telenül fontos, hogy rögtön a bün után, ha már elkövettük, bánattal visszaszerezzük a kegyelmi állapotot és így a legközelebbi gyónásunkig is kegyelmi életet élünk.

A bocsánatos bün esetében pedig megrekedést jelent a tökéletesség útján. Aki rendszeresen követ el szándékos bocsánatos bünöket, tapasztalni fogja, hogy nem tud elöre haladni. Egyik hiba a másik után burjánzik fel a lelkében, jószándékai eredménytelenek maradnak. Lassankint megszereti és megszokja bocsánatos vétkeinek bilincsét. Másoknál eltünik a lelki béke, únják a természetfölötti, lelki dolgokat, számukra ezek ízüket vesztették.

II.

A legnagyobb veszély.

Fogy a lélekben az önbizalom, növekszik a csüggedés. Nem bízik elhatározásának öszinteségében, — pedig a leírás szerint hangsúlyoznunk kell, hogy a szándék komoly volt és az eredménytelenség nem innen származik. A lélektan törvényei szerint a sötétség mindig jobban nő a lélekben, végül hatalmas, nagy meggyőződés lesz úrrá a lelken: hiába minden, úgyse tudok eredményt elérni! És mivel ez a meggyőződés az *élmény* erejével hat a lélekre, azt teljesen megbénítja. Ez a következtetés átélt igazság, átélt meggyőződés lesz... *Ez a legnagyobb és legveszélyesebb kisértés.* A lélek ebben az állapotban abbahagyja a kilátástalan harcot, megszünik tovább küzdeni. Ha halálos bünök terítették le, akkor kész az ítélete: én úgyse tudok más lenni, nem is erölködik tovább; ha bocsánatos bünökről van szó, akkor az illető megszokja azokat, megbarátkozik velük... Az eredmény mindenki elött világos!

A legjobb ellenszer:
szeressem és becsüljem a harcot.

Mindenekelött be kell látnom, hogy a főszenvedélyből eredő bün, vagy hiba legyürése nem megy máról-holnapra. Sokszor hónapok, évek, sőt évtizedek kellenek, míg *teljes* eredményt érünk el. Nagyon ismert példákat könnyü a szentek életéből felsorolni, amelyekben látjuk, hogy nekik is sok sikertelenséget kellett tapasztalni, míg a végleges győzelmet elérték. *Épp ebben van a legmélyebb különbség* köztünk és közöttük, a kis lélek és a hős lélek között: az egyiket leveri és megöli a sikertelenség, a másikat harcra tüzeli és győzelemmel ajándékozza meg. Csak az egy Szalézi Szent Ferenc példájára gondoljunk, akinek 20 évig kellett a hirtelen harag ellen küzdeni.

Lelkemet lassan neveljem rá, hogy barátkozzék meg a harc gondolatával, minden előnyét és értékét gyakran állítsam magam elé. Egy pár megfontolás segíthet ebben:

a) Az az ájtatosság, szelídség, munkakedv stb., egyszóval az az erény vagy tökéletesség, ami úgy hull minden fáradság nélkül az ölünkbe, *nem a mi érdemünk.* Ennek az oka lehet szerencsés természetünk, így amit erénynek vélünk, nem más, mint a természet munkája. Legalább is kevés izzadságcsepp teszi ragyogóvá! Szent Ágoston, Szent Ignác mentek-e volna olyan bizalommal az ítélet elé, ha lelkük tisztaságáért annyiszor vért nem izzadtak volna? Ezzel mutatták meg Isten iránti szeretetüket, hogy tudtak keményen, egészen a vérig harcolni érte... *Tehát hihetetlen nagy kincs és érték a harc!* Ezt benső meggyőződéssé, igazságélménnyé kell érlelnem!

b) Mialatt egyik bününk ismételten a földhöz ver, rengeteg más erény birtokába jutunk, föltéve, hogy mindig újrakezdjük a javulásért vívott harcot. Nő a szívbeli alázatosság, a lélek belátja semmiségét, hitványságát, hogy a kegyelem nélkül semmire se megy. De épp azért, mert valódi alázat nem bénítja meg az akaratot, hanem tudja, hogy Isten szüntelen felkinálja nekünk segitő kezét és csak utána kell nyúlnunk. Ezért remél és bízik, még ha olyan piros is a büntől a lelke, mint a karmazsin és kimondja Jóbbal azt a néhány szót, amely erőszakot vesz az Isten Szívén: *Ha megöl is, benne remélek.* Nő a türelem, mely annyi újrakezdést vállal. Hihetetlenül megerősödik az akarat a kitartás révén. Gyarapodik az Isten iránti bizalom, gyakoribb és tökéletesebb az ima stb.... Nem vigasztaló-e, hogy míg az egyik téren vereséget szenvedünk, sorozatos csatákat nyerünk a lelkiélet másik terén?

c) De kell a harc azért is, mert a mi mennyei Atyánk jó nevelő és tudja, hogy hamar eltespedünk és megfeledkezünk hazánkról, ha itt a földön jól megy a sorunk, ha nincs fáradságunk. Kell a harc, mert senki se koronázható meg, hacsak előbb törvényesen nem küzdött. (2 Tim. 2, 5.)

d) Bátorítom magam a szentek példájával. Könnyü volt-e a régi embert levetni Kortonai Szent Margitnak, Szent Ágostonnak, Loyolai Szent Ignácnak? Ha tudták ezek és azok, hát mért nem tudnám én is? (Szent Ágoston.)

Milyen megrendítő Isten iránti szeretet kell ehhez a harchoz! És feltehetjük, hogy Isten nem fogja hű szolgáját megsegíteni, aki érte vérzik a szenvedés, az önlegyürés munkájában? És ha egészen a halál pillanatáig is kellene küzdeni és elbukni és újra kezdeni... Egészen biztosak lehetünk, hogy az utolsó győzelem a miénk és nem a sátáné... Nem éri-e meg ez a győzelem a harcot? Öröm és béke fogja eltölteni a lelket, ha majd az ítélő Bíró előtt kell megjelennie: Uram, nézd, ennyi sebet kaptam, ennyit vérzettem, de lásd, újra fölálltam és vonszoltam magam a hegyre, a Kálváriára...! Kicsi és semmi vagyok, de szerettelek téged és ha volna még egy csepp vérem, azt is kiontanám az önmagammal vívott harcban.

Isten a mi Atyánk

Írta: dr. Tóth Kálmán

III.

Nagykarácsony előestéjén egy kis fenyőfa tövében állt a család, melyet a találékony szülői szeretet állított és rakott meg mindenféle széppel és jóval a kicsinyek megörvendeztetésére. A család kedvencei tágranyílt szemekkel gyönyörködtek a fenyőfa aranydióiban, piros almáiban, színes cukraiban és süteményeiben, aranyfüstjében és villogó gyertyácskáiban. S miközben a csillagszóró hinti a maga ragyogó csillagait, a kicsinyek szemei is szikrákat hánynak az örömtől, a kicsinyek szíve is megdobban a boldogságtól s ezerféle módon iparkodnak kifejezni hálájukat s köszönetüket jó szüleiknek a sokféle jókért és szeretetért, mellyel őket egész éven át, de kivált e szentestén elhalmozták. Tömérdek sok jóföltétel és fogadás hangzik el az öröm mámoros hangulatában, amelyeknek hacsak századrészét megvalósítják is a gyermekek, bőven megjutalmazva érzi magát az édes szülő minden szeretetéért és gondoskodásáért.

Az Isten atyai szeretete is minden évben állít fel egy fát, de nemcsak a kicsinyek számára, hanem a nagyok, a felnőttek számára is. Ez az óriási nagy fa az élet fája. Óriásinak mondottam e fát, hiszen 365 hatalmas ága van, melyek beborítják széles e világot s az egész emberiséget. S ez a 365 hatalmas ág mérhetetlen sok jókkal van megrakva, mintegy 800.000,000 ember számára. Meg van rakva jókkal, melyeket úgy szór pazarul, mint a karácsonyfa fényszórója a csillagokat. Megrakja pedig nem egy többé-kevésbbé tehetős családatya, hanem a nagy Isten, akié az ég és föld és minden, ami az égen és földön létezik, akié az élet és egészség, jókedv és öröm, levegő és napsugár, étel és ital, akié az Úr Jézus és minden kegyelme, az angyalok és szentek oltalma és segítsége, az Egyház és a szentség, szóval minden testi és lelki érték, s ezt mind rárakja ez a hatalmas és jóságos Isten a mi életünk fájára, melyeknek láttára, kell, hogy tágra nyíljon a nagyoknak a szeme és nagyot dobbanjon az örömtől és hálától a felnőtteknek a szíve. Kell, hogy e 365 ágú nagy fának, az élet fájának láttára az egész emberiség leboruljon a nagy családatya, a jó Isten előtt és a Jelenések könyvének 24 szent öregjével egyesülve mondja: *„Áldás, dicsőség, bölcseség és hálaadás a mi Istenünknek mindörökkön örökké. Amen."* (7, 12.)

Hálát kell adnunk a nagy Istennek mindenekelőtt az élet fájáért, melyet minden ízében és mozzanatában Annak köszönhetünk, akiről Szent Pál apostol azt hirdette az athenieknek: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk." Mit jelent az, hogy élünk? Mi az az élet?! Ha meg akarjuk határozni az életet, úgy vagyunk, mint Szent Ágoston az idővel. Élet a forró, tüzes vér, mely ereinkben csergedez s táplálja azt a kis patakot, mely a szívet hajtja, amely ha kiapad, ki nem pótolhatja tengereknek árja. Az élet a forró, tüzes vágy, mely szívünket melegíti mindaddig, míg csak valami reménnivalónk akad, tömérdek óhaj és sóhaj, amelyeknek beteljesedését várjuk. Csillogó, tüzes szemek, piros-pozsgás arcok, munkára termett és munkát bíró karok, öröm és jókedv, mely csengő-bongó kacagásban szalad ki, csillan elő a lélekből. Napsugár és enyhe szellő, madárdal és virágillat átélvezése, mozgás és tettvágy: mindez és sok más együttvéve adja azt, amit úgy hívunk: élet.

De erről az életről a Bölcseség könyve sok színes és borongós képben állítja, minő mulandó és állhatatlan. Nyolcszázmillió ember hajszolja és fut utána, töri-marja magát érte állandóan, de sokan hasztalanul. Kisiklik kezükből, mint tarkabarka pillangó, melyet a kisgyermek hajszol fáradhatatlanul. S hogy az élet minő mulandó, bizonyság erre az a tény, hogy körülbelől harmincnegyvenezer ember hal meg a föld hátán percenként. Az egész föld jóformán egy nagy temető, melynek minden talpalatnyi területét legalább is száznyolcvanszor kellett felásni, hogy beletemethessék azt a hatvanhatkvadrilió embert, aki — türelmes tudósok számítását fogadva el — a világ teremtésétől fogva máig élt földünkön.

De bárminő bizonytalan és mulandó is legyen az élet, mi hála Istennek még élünk. S minő biztonságban érezzük magunkat a földön! Nem gondolunk arra, hogy a föld voltaképen egy óriási nagy golyóbis, mely semmire sincsen felfüggesztve, semmivel sincs alátámasztva, hanem másodpercenként 30 km-es gyorsasággal rohan, s vele együtt rohanunk mi is a mérhetetlen világürben, s mi mégsem repülünk le róla. Úgy érezzük magunkat rajta, mint aki semmi veszélytől jogosan nem tarthat, mint a kisgyermek anyja ölében, míg szőszke fején érzi anyjának szerető simogatását. Mi is érezzük Isten szerető simogatását, valahányszor az enyhe szellő megcirógatja arcunkat, vagy a heves szélvihar fölborzolja ruhánkat, vagy a beszívott levegő kitágítja a tüdőnket, vagy az édes napsugár megcsókolja a homlokunkat. Ki tartja és vezeti rohanásában ezt az óriási

golyóbist s ki tart minket is rajta?! A nagy Isten keze és szerető, jóságos gondviselése. Angyalainak parancsolt felölünk, hogy lábainkat kőbe meg ne üssük. A nagy Isten teszi ezt, akinek lépte alatt, mint Szent Habakuk próféta állítja, az egek hajladoznak és a hegyek olvadoznak, midőn végighalad ezen a teremtett világon. S ez a nagy Isten, mint a világűrben végigszáguldó üstökös a porszemet, a szélvihar a virágmagot, a hajó a kagylót, magához tapasztja a gyönge, gyámoltalan embert, hogy el ne vesszék, el ne pusztuljon magárahagyatottságában.

Az Úr Isten fáján, ezen a 365 ágú életfán látunk temérdek sok süteményt és cukorkát, vagyis anyagi javakat, melyek fenntartják és megédesítik az életet, s amelyekből több vagy kevesebb mindenkinek kijutott, mert, ha nem jutott volna valakinek a szükséges mértékben, nem maradhatott volna életben az illető.

Kijut többé-kevésbbé mindenkinek az almából, vagyis az egészségből is, kijut az aranyfüstből is, az örvendező jókedvből, aranyos hangulatból is, amelyekre szintén szüksége van az embernek. Mert ahogy némely vegyioldat csak napfénynél és világosságnál kristályosodik, a lélek is az öröm napsugarában veszi magára a szépség formáit, a kitartást, munkakedvet s tetterőt.

Azonban nemcsak kenyérből él az ember, hanem mindabból, ami az Isten szájából származik, mondá az Úr Jézus. Szent Pál ugyan azt hangsúlyozza, midőn írja: „Az Isten országa nem étel és ital, hanem igazság, béke és öröm a Szentlélekben, vagyis a Szentlélek kegyelmei is drága Isten-adományok, melyeket a karácsonyfára aggatott aranydiók jelképeznek. De amint az aranyozott diók kemények s csak az jut hozzá azok édes magvához, aki fáradságos munkával feltöri őket, az aranyozott dióktól jelképezett isteni kegyelmek is csak azoknak használnak és szereznek élvezetet és örömet, aki feltöri őket; nagy és fáradságos munkával, érdeklődéssel és utánjárással jut birtokukba. A testi ember nem érti ezt és nem méltányolja eléggé, de érti és méltányolja az, akiben mozog a lélek. S akiben mozog a lélek, vagyis a lelki ember, úgy érzi magát, mint a méhecske, mely a mézes kaptárban lakik, mézben lakik, mézet eszik, mézet lélekzik. De ezt azzal szolgálta meg, hogy felfedezte és kiszívta és összegyűjtötte az útszéli virágokból azt a csepp kis mézet, mely azok méhébe rejtve volt. De neki volt hozzá érzéke és türelme, hogy észrevegye, összegyűjtse s most a kaptárban boldogan élvezze. Valóságos mézes kaptárban lakik, mézet eszik és lélekzik az a vallásos lélek is, aki az Isten természetfeletti adományait, kegyelmeit keresi, összegyűjti, amint úton-útfélen felkínálkoznak neki a szerény útszéli virágokhoz hasonló vallási szertartásokban és istentiszteleti tényekedésekben. Nem hiába hasonlítja sokszor az Úr Jézus menyegzői lakodalomhoz az Egyház és kegyelmi életet. Itt öröm van, itt senki sem szomorkodik. Nem hiába kezdte Jézus a maga prédikációit a boldogság hirdetésével. Azt akarta ezzel mondani, hogy vallásos életet élni, jó katolikusnak lenni annyi, mint boldognak lenni. S tényleg, mily boldogság, mily felemelő örömérzet Istennel egyesülni a szentáldozásban, neki hozzá méltó ajándékot adni a szentmisében, hozzá felemelkedni az imában, hozzá hasonlóvá válni a felebaráti szeretet tényeiben, megdicsőülni, színváltozáson átmenni az önmegtagadás áldozatában! Annyi ez, mint minden lélekzetvétellel közelebb jutni a mennyország örömeihez.

Nem minden ember mondhatja el: Hála neked, Istenem, mert megtöltötted csőreimet, istállómat, stb. De minden jóakaratú hívő, jámbor katolikus elmondhatja: Megtöltötted szívemet örömmel, amikor megtöltötted lelkemet kegyelemmel.

*

Akárhogy próbáljuk is szemünk elől tévesztení, amint a karácsonyfán, az élet fáján is bőven vannak szúrós tűlevelek is, amelyek a szenvedéseket, megpróbáltatásokat jelképezik s ezekből is bőven kijut mindenkinek. De ezekért is mondjunk forró hálát Istennek, mert csak ezekkel együtt szép és értékes az élet. *„Fájdalom a boldogságnak egyik alkatrésze"*, mondja a költő.

Sokan nem értik, mit csinált Jézus harminc éven át Názáretben. A Szentírás megmondja, hogy mit tett: isteni életet élt, rámutatott az élet értelmére tartalmára, mélységére.

A csendes, tiszta, munkás élet tele van Istennel. Csendes az éj s tele van pihenő hanggal s szunnyadó szinnel, csendes a tél s tele van alvó energiákkal, csendes az Úrfelmutatás alatt a templom s tele van érzéssel.

Ily csendes igénytelenségben élt Jézus, mely tele van élettel, öntudattal s érzelemmel. Higyjük ezt és tapogatódzunk Isten felé.

Tele van a világ Istennel, minden találmány és minden szép lélek az Isten arcának egy-egy leleplezése. Lelkünk vágyai, gondjai, imája, megtisztulásunk s megnyugvásunk Isten tükrözései. Hisz Isten szellem és élet s mi egészen belőle vagyunk s ha szivvel hozzá fordulunk, okvetlenül ráakadunk.

E mélységeket járta Jézus harminc évig, járhatta volna az örökkévalóságig . . .

(Prohászka.)

Találkozás önmagunkkal

Írta: Róth Antal S. J.

Az életben a legnagyobb megrendülésünk az, amikor csalódunk abban, akiben feltétlenül megbíztunk és akit nagyon szerettünk. Micsoda keserűség marad szívünkben, ha bizalmas barátunkat le kellett lepleznünk? Először nem is akarunk hinni szemünknek, de a tények rákényszerítenek bennünket, hogy beismerjük, jól láttam, vége most már a barátságnak.

A komolyan végzett lelkiismeretvizsgálatnál és gyónásnál nem egyszer hasonló érzés támad bennünk. A kegyelem egy-egy megvillanásánál látjuk, milyenek is vagyunk. Csalódunk magunkban. Le kell szállítanunk önértékünket.

Igen fájdalmas ez a ráébredés komoly törekvésű és jóakaratú embereknél, kik a lelkiéletben előre iparkodnak és egyszer csak megrekednek. Vergődnek, küzködnek és nem egyszer ilyen sóhaj tör elő belőlük: Nem bírom tovább! — Mi más ez, mint a magabízó lélek ráébredése erőtlenségére? Csalódás önmagában?

Ilyen ember belebonyolódott valamibe. Ennek nem kell szükségképen valami vaskos hibának lennie, lehet csak egy módozat, mely éppen elégséges, hogy a szegény halandó örökös körforgással szaladjon önmaga körül.

Kiravaszított önszeretetünk még arra is képes, hogy ideig-óráig haladásnak tüntesse fel e helybentopogást. Mindig tökéletesedünk — *önmagunk előtt*, míg végre rá nem döbbenünk a valóságra. Az igazság súlya pedig összelapítja az „óriást". A csalódások között az a legkeservesebb, mikor önmagunkról hullik le a lepel. Az a helyzet áll elő, mintha saját csontvázát szemlélné az ember.

Ennek az önmagunkkal való tragikus találkozásnak azonban megvan az az előnye, hogy a valóság talajára kerülünk és szolid alapra fektetjük fejlődésünket, lelkiéletünket.

A „boldog" tudatlanság.

Nem mindig éleződik ki a helyzet. Csendesen, nyugodtan halad az önszeretet útján az ember. A siker édes álomban ringatja. Vagy az ábrándvilág jóleső vaksága zárja el előle a valót. Sűrű fátyol fedi az igazságot. Boldog tudatlanságban, talán keresett tudatlanságban éli az ember napjait. Sokan sokáig jól érzik magukat ebben az állapotban.

Leglöbbször nem rossz akaratból történik az Én tömjénezése, hanem rövidlátásból. Meg azután azért is, mert jólesik és „mindenki" így csinálja!

A felnöttek is gyermekek lesznek, mert ők is mesevilágban élnek. Azonban minden mesének vége szakad és a felnöttek meséje sem tarthat soká. Minden hamisságnak nyomára jönnek. Az ember egyszer valóban úgy látja meg magát, amilyen. Hiába az áltatás. Az önvédelem egyszer csak kibirhatatlan áldozatokat követel. Nem telik már az erőből a rohanásra. Egyszer csak az egyéni teljesítőképesség felső határáig fokozódik az ördögkörön a hajsza.

Scott kapitány 1912 január 16-án hallatlan erőfeszítések árán közel jutott társaival a Délisarkhoz. Vágyaik netovábbja, amely mindig új, erőt öntött a csüggedőbe, az volt, hogy ők érjenek elsőknek a Délisarkra. A jelzett napon néhány km-re a Sarktól szántalpakra feszített, fekete zászlót találtak. Erről megtudták, hogy a norvégek megelőzték őket. Scott az esemény hatása alatt kétségbeesve írja naplójába: „Miért volt ez a sok fáradság, mind e kín és nélkülözés? Semmiért, csak álomért, a dicsőséges napról való álomért, amelynek most már vége." Egy céljuk volt, de nem érték el. Csak éppen vánszorogtak másnap a Sarkig és alig volt lelkierejük, hogy rászánják magukat a visszatérésre.

Egy napon mi is megérezzük, hogy hiábavalóságokat hajszoltunk. Kezd szétfoszlani a mi bálványunk is. Egy fekete zászlót találunk „sikereink" dombján, éspedig a cél előtt. Megtudjuk, hogy látszat az egész.

Fájdalmas ez a ráébredés különösen azoknak, kik látszólag nagy célért álltak munkába. Kiderül, hogy rejtett céljuk volt és nem érték el azt, amit annyira akartak.

Nyugtalanságunk alapja.

A homályos sejtés, hogy mégsem érjük el a kívánt célt, a halovány derengés, hogy csak magunk körül forgunk, furcsa hatást vált ki az emberből. Szívünk nyugtalanságának oka az is lehet, hogy megérzi a fenyegető veszélyt, amelyet a kiábrándulás hozhat magával. Nyugtalanok vagyunk, a veszély érzete lesz úrrá rajtunk.

Alcazar ostrománál egy fallangistát hoztak a sziklapincébe. Szegénynek már csak órái voltak hátra, mert egy gránát kiszakította a karját tővestől. Ott feküdt eszméletlenül a priccsen, fejét nekitámasztották a sziklának. Egyszerre felriad, nyugtalan lesz. Először csak értelmetlen szavakat mondott, de azután határozottan kéreti parancsnokát. Ennek halkan megsúgja, hogy a többit meg ne rémítse, nagy baj van, mert aláaknázzák a sziklát, melyen a vár épült. Világosan hallotta a fúrók percegését. Beteg bajtársai közül sokan megélték a rettenetes robbanást.

Ilyen percegés megy végig bennünk is és nyugtalanít, de talán a nagy ostromzajban még nem halljuk tisztán. De felébred bennünk a vágy: Látni akarok!

A döbbenetes valóság.

Minél később ébredünk a bennünket fenyegető veszély tudatára, minél tovább várat magára a megvilágosodás órája, annál lesujtóbban fog hatni a valóság. Egy perzsa monda szerint a Sach kérdést intézett három bölcséhez: Mi a legborzasztóbb a világon. Az első azt mondta, legborzasztóbb a betegség. A második úgy véli, hogy legborzasztóbb tehetetlen öregnek lenni. A harmadik hosszabb gondolkodás után így válaszolt: Legborzasztóbb egy elherdált életre visszatekinteni.

Aki egészen haláláig hordja a felszedett terhet, az átéli a legborzasztóbbat: minden munkáját, tevékenységét megsemmisülni látja. Hány embernek nyílt

csak meg a szeme a halálos ágyon. Mit érezhet a fösvény, amikor látja, hogy környezete alig várja, hogy lehúnyja szemét. Kajánul, örömmel fognak osztozkodni és el is prédálják azt, amit ő oly keservesen összekuporgatott. A halál az utolsó alkalom, ahol és amikor az ember meglátja igazi énjét. Itt azután vége illúzióknak, itt már nem lehet hamis súlyokkal méricskélni, nem ér semmit a kendőzés. Nemcsak a válás az, amely oly nehézzé teszi a halált. Igen gyakran még ennél is nagyobb fájdalom a való megismerése: Hát ez voltam, ilyen esztelenségekre pazaroltam erőmet, egészségemet. — Szánandók! Hosszú éveken keresztül vigyázva eddig hordozgatták hátukon a súlyos kincses zsákot és most, mikor ki kellene bontani és megmutatni, mi van benne, követ találnak, földet és agyagot. — Számukra már a halálos ágyon kezdődik az ítélet. Döbbenetes a valóság: Az *önszeretet előbb hal meg* és ekkor megnyílik az ember szeme és világosan lát. Az ember, a vádlott először leleplezi önmagát, mert megtörten vallomást tesz. Ezzel a most kialakított, igazi arcképpel megy át a másvilágra. Ő az első, aki pálcát tör tettei felett. — Még a pokolnak is az a leggyötrőbb értelmi kínja, hogy világosan látja az ember a tévedést. Erravimus, tévedtünk, hangoztatja szüntelen az értelem.

Egyszer át kell élnünk a valóságot, számot kell vetni önmagunkkal, minél előbb, annál jobb, mert sokat jóvá tehetünk még.

A szentekről azt mondjuk, elszenderültek az Urban. Igen, mert ők már előbb leszámoltak önmagukkal. Ők már előbb megtalálták az igazi értéket és elhányták maguktól a cafrangot. Hogy biztosak legyenek, maguk szálltak le a tengerbe igaz gyöngyért. Nemcsak felszínesen, hanem lelkük mélyéig megvizsgálták tetteik rúgóját. Ha jó a gyökér és jó a fa, akkor jó a gyümölcs is.

Miért oly békés, nyugodt az igazak élete? Miért oly megnyugtató a jók halála? Mert az igazság birtokában vannak és semmi meglepetéstől nem kell tartaniok. A biztos irány tudatában hajóznak sziklák és zátonyok, forgók és örvények között az Újvilág felé. Nem az önszeretet, hanem a nyitott szemű, biztos kezű Igazság a kormányos.

*

A kivilágosodás, a valóság felismerése, egyéni világunk összeomlása fájdalmas. A katasztrófa mindig megrendítő, különösen, ha mi vagyunk a szenvedő fél. Fájdalmas a magunk kevésértékűségét szemlélnünk. Az sem könnyű, hogy új irányban nekivágjunk egy nehezebb, de szebb életnek. Különösen az önérzeteseknek nehéz ez a „megtérés". Minél inkább siettetik ezt az órát, annál könnyebb lesz az számukra, a halogatással csak maguknak ártanak.

Segítsünk magunkon azzal, hogy pártatlan ellenőrzéssel és utánnézéssel fel akarjuk ismerni munkánkat, utunkat, egész magunkat. Nem roskadozunk, ha úgy kell nézni magunkat, amilyenek vagyunk. — Ne szalasszuk el az alkalmat, hogy találkozhassunk önmagunkkal, *még ha ez a találkozás döbbenetes* volna is! Miért ne szereznők meg magunknak a belső nyugalmat és békét?

Ha őszintén ellenőrizzük magunkat, hamar kitapogatjuk önszeretetünk legérzékenyebb pontját, mely egyúttal a mi veszedelmünk is. Ne sajnáljuk a fáradságot, adjunk találkát önmagunknak, hogy boldoggá tegyük magunkat.

Ha a fájdalmas igazság elől menekülünk, magunk nehezítjük meg életünket és csak magunkra panaszkodhatunk, ha nem boldogulunk.

Ne feledjük, hogy az igazság az, mely megment bennünket! És boldogok, kik *éhezik és szomjúhozzák* az igazságot, mert ők kielégíttetnek — megtalálják az igazságot.

SZERETET

III.

Összefüggések.

Mózes ötödik könyvéből a végtelen *isteni Tekintélynek* szava csendül: „Szeresd a te Uradat, Istenedet..." (5 Móz. 5, 7.)

A mi Urunk, *Jézus Krisztus*, a megtestesült *Ige*, Mózes könyvének erre a legfőbb parancsára mutat, mint amely az emberi élet legfőbb feladatát hirdeti. (Lk. 10, 25—29.)

Szent *Pál* korinthusiakhoz írott levelében a szeretet fönségét zengi ihletett lendülettel. A szeretet királyi felsőbbségét hangsúlyozza a különféle kegyelmi ajándékokkal szemben, sőt még a hittel és a reménnyel szemben is. Hirdeti: „a szeretet soha meg nem szűnik ..."

Az aszkétikus írók, a *lelkiélet tudósai*, az Isten-szeretetet a tökéletes élet lényegének, velejének mondják. A szereteten nyugszik az egész lelki épület. A szeretetnek kell átjárnia lelkiéletünk minden tevékenységét. A szeretet a buzgó kegyelmi élet gyümölcse. A szeretet az, — tanítják — amely egyedül egyesít Istennel. Magában foglal minden erényt. A többi erénynek különös tökéletességet, értéket ad.

De a *szenteknek*, a lelkiélet legteljesebb megvalósítóinak életéből is a szeretet sugárzik felénk.

És most a *lélektan* vizsgálódása is arra vezet, hogy a legmélyebb, legemberibb, egész mivoltunkat legjobban *átjáró érzelem: a szeretet*. A *kizárólag* természetes életet élő és a kegyelmi élettől elszakadt emberben is a legnagyobb erő a szeretet, amely bámulatos teljesítményekre lendíti és amely benne döntő irányítással dolgozik.

Micsoda fönséges összefüggések előtt állunk!

A hatalmas Isten kezének alkotó munkája nyomán az emberparány szívében feszülő szeretet-centrálé remeg. Ugyanaz az Isten egyetlen, mindent átfogó, mindent *magába záró, minden földi és örök boldogságot biztosító* életparancsot ad: „Szeresd a te Uradat, Istenedet!"

A végtelen Isten az istenszeretet életfeladatát megmásíthatatlan örök akarattal jelöli ki emberteremtménye számára.

És amikor az emberparány elfordul a végtelen szép és jó Istentől, fellázad és a bűnbe szeret, ugyanakkor az önmagában végtelenül boldog Isten végtelen szeretetből a szeretet megremegtető csodái után nyúl, hogy visszahódítsa emberparányának elpártolt szívét. A földre lép. Végtelen isteni természetével örökre egyesíti emberteremtménye természetét. Az egek Ura koldusgúnyát öltött magára, hogy mint megtestesült Isten, szenve-

désében, halálában, a kenyér színében Szívének olyan szeretetét nyilvánítsa ki és bizonyítsa be, amely előtt hitünk elnémulva borul le, de eszünk bele nem tekinthet . . .

Azoknak az embereknek életvonala, akiket leghamarabb hódított vissza magának az Isten, a szenteknek életvonala a szeretet kiteljesedését mutatja.

Végül: az örök élet, a mi boldog örökkévalóságunk nem lesz egyéb, mint a legtisztább, a legtökéletesebb szeretetnek örök násza a végtelen Széppel, Jóval, Tökéletessel . . .

Az alkotó Isten isteni vonalvezetésének, örök elgondolásának homályos sejtése simogatja lelkünket . . . „Szeresd a te Uradat, Istenedet!" — ezt akarja, ezt parancsolja az Isten. De ezzel a megmásíthatatlan parancsával nem kíván természetünktől elütő, szívünkkel ellenkező élettelejesítményt.

Kegyelmének természetfeletti ereje is, amellyel szívünket az Ő szeretetére vonzza és indítja, szívünk természetére számít, ezt feltételezi, erre épít. Szívünk szerkezete a nagy, egyetlen életfeladat megvalósítására és hordozására van tervezve és alkotva.

Szívünkbe beleszerkesztett Isten egy hatalmas erőközpontot, amelyet szeretetnek hívnak. És megjelöli ennek az erőközpontnak munkateljesítményét, munkairányát is: az istenszeretetet.

Napjaim az istenszeretet jegyében.

Járom a szeretet útját. Napjaim az istenszeretet ragyogásában telnek. A szeretet lélektanának tanulmányozásából talán semmi sem maradt a fejemben. De a szívemben ég a *vágy,* hogy egyszer — minél előbb! — az Úr Jézust nagyon-nagyon szeressem. Mert én már most meg akarom kezdeni ezt a boldogító Istenszeretetet, amely az egész örökkévalóságon át egészen kielégíti, kitölti majd szívemet.

Megmaradt lelkemben a *felelősségnek eleven tudata:* nem hiába helyezte a jó Isten szívembe a szeretet lendítő energiáit és nem hiába kínálja fel nap-nap után a kegyelemnek szeretetet fokozó tüzét!

Él bennem a *nagy bizalom,* hogy vágyam, amelyet Ő ültetett szívembe, beteljesül. És makacsul tartom *akaratom irányát:* mindent úgy végzek, hogy az Úr Jézusba egészen beleszeressek.

Este ezzel térek nyugovóra: „Holnap jobban akarlak, Uram, szeretni!" Reggel ezzel ébredek: „Ma újra megmutatom, hogy csak Téged akarlak, Jézusom, szolgálni!" Megerősítem lelkem az imával, az imádság által kiesdett kegyelemmel. Készülök azokra a pillanatokra, amelyekben a hűtlenség, az állhatatlanság megkísért . . .

Aztán megindul a nap, egy a sok szürke nap közül. Pörögnek a teendők, amelyeket a kötelesség, a hivatás, a hivatal magával hoz. Végzem egyszerű munkámat. Közben pihenek, üdülök is, hogy annál frissebben menjen Isten akaratának teljesítése, a munka. Járok-kelek. Beszélek, tárgyalok . . . Kifelé minden olyan megszokott. De bent a szívben! Ott már szokásommá gyúrom, hogy amikor valamihez hozzáfogok, így biztosítsam az Urat: „Neked végzem, mert szeretlek! Neked végzem, hogy szeresselek! Érted viselem el . . . Miattad vállalom . . . Különben nem tenném, nem végezném ennyire lelkiismeretesen . . ."

Kész vagyok akár éveket, egész életemet rászánni, hogy a szeretetnek ezt az útját megjárva kivirágozzék szívemben az Úr Jézus szenvedélyes szeretete.

Nagyon felkészülök, számítok arra is, hogy a megindulás, a kezdet nehéz, fáradságos és nagy türelemre van szükségem önmagammal, gyarlóságommal szemben. Nem egyszer fogok elfeledkezni arról, hogy a nagy művön dolgozzak. Be-beköszöntenek majd az ellanyhulás órái, napjai. De szeretetszomjúságomat, szeretetvágyamat, az Úr Szívére épített bizalmamat épp azzal tanúsítom, hogy újra kezdem. Nem engedem, hogy letörjön az a szomorú tapasztalat, hogy bármennyire is Krisztusért igyekeztem is végezni ma a napi munkámat, imámat, szórakozásomat és viselni szenvedésemet, azért az csak gyarló maradt és mindig szorult bele mellékszándék. Gyarlóság mindig lesz az én gyarló tetteimben. A mellékszándék pedig lassan-lassan eltűnik, elmarad, hogy elfoglalja helyét és kitöltse szívemet Jézusnak egészen valódi szeretete.

Ha visszatekintek az elmúlt napra, azt látom, hogy sok olyan dolgot elhagytam, aminek pedig az Úr Jezus örült volna, vagy pedig sok olyasmit tettem, amivel Őt bántottam meg, — ez az őszinte beismerés csak arra szolgáljon, hogy megalázódjam és annál buzgóbban kérjem Őt: adjon több kegyelmet, hogy jobban, figyelmesebb szeretettel szeressem holnap! Amikor pedig az unalom és undor kínoz s teszi próbára lelkemet, hűségemet, — akkor kell, hogy az a *hit* éltessen: ha *most* kitartok, ha *most* is Neki dolgozom és Neki hozom meg apró áldozataimat, csak akkor mutatom meg igazán szeretetemet iránta és akkor szeretetem szent Szíve iránt feltűnő fokban erősödik, izmosodik, tisztul.

G. L. S. I.

Jézus . . .

E szent név felé fordulunk hitünkkel! . . .

E név erejében ébred a lélek, csillan meg a kegyelem, — a vizek elevenekké lesznek a keresztségben, a szavak életre támasztanak a penitenciában. A lelkek e szent név bűvkörében élnek és pihegnek. Az imadság általa nyer erőt . . . az engesztelés, az áldozat az ő nevében mutattatik be . . . Jézus, mink van nélküled?

E szent név felé fordulunk reményünkkel! . . .

Ez győz gyöngeségeinken s a bűn hatalmán. Minden rossz ellen ő biztat: küzdjetek! . . . Nem tennők, ha ő nem mondaná. Kísérteteink mint a tenger árja, elmeritenének, de az ő nevében a hullámokon járunk. Confidite . . .

E névbe van beleszőve, amiről a jászol, a kereszt, az Oltáriszentség suttog. E szent név öt betűjében az ő öt sebe ragyog felénk s biztat szenvedéseinkben, kínjainkban! Mennyi harcra indulunk e szent névvel! Jézus nevét adjuk ifjúságunk ajkára, a tisztaság, az erkölcs e névvel áll ellen a rossznak, kísértéseinkben imádkozzuk: Jézus, segíts! E nevet suttogják szenvedők . . . betegek . . . haldoklók!

E szent név felé fordulunk szeretetünkkel!

Az Isten végtelenül szeretetreméltó lett e névben. A szerető Isten, az üdvözítő Isten e névre hallgat. A világ is az Isten szeretetének kifejezése, a kinyilatkoztatás is, a próféták, a szentek is, de legteljesebb és legsikerültebb kifejezése: az édes Jézus . . .

Mennyi epedés, vágy, fohász utána . . . mily izzó, tapadó áhítat . . . mily lángoló, szenvedélyes szeretet a lelkekben iránta. Ó, te hódító, lefoglaló, féltékeny szeretet, hogy vésted nevedet karjainkra, mellünkre, szívünkbe! Dicsőségem is te lész . . . te koszorúm, te koronám! . . . Mindent legyőzök veled!

(Prohászka.)

Közöttünk él az Isten

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

A pannonhalmi székesegyház széles hajlású boltívei alatt alussza örök álmát egyik nagy, alkotó főapátja a rendnek. A mult századnak nemes, buzgó és tehetségesen szervező egyénisége volt, akinek életpéldája, Rend-szeretete és hűsége több, mint emlék az utókor számára. Fáradhatatlan Isten és testvérei ügyéért, sokat utazik, a kötelességteljesítés feladata sokszor elszólítja székhelyéről, de élő testamentumát őrzik otthon rendtársai. Bárhol halnék meg, igy szólt a rendelkezés, a szivemet, amely életében annyira szeretett benneteket, hozzátok a Szenthegyre. Közöttetek akarok lenni!

Hat éven keresztül (mennyire emberi dolog ilyent megjegyezni) minden áldott napon kétszer álltam ott ennek a szépveretű, felemelt gondolkodású rendfőnöknek kihűlt szíve mellett. Szinte közvetlen közelében voltam, amikor déli és esti adorációra jött össze a kolostor népe az ősi templomban. A kihűlt és porladt szivű ember családja odasereglett a nem porladó, mindig meleg szivű Istenember trónusa köré.

Emberileg át nem hidalható, szédületes távolság van a két tényvalóság között! Az utóbbi a fölséges, mindenható Istennek méreteinket túlhaladó, „zseniális" elgondolása és megdöbbentő kivitele, az előbbi a gyarló embernek, emberi kiadásban Istenre emlékeztető szerény akarata. Amióta Jézus megvalósította örökké velünk és köztünk maradását az Eucharisztiában, azóta támad néha az emberi szívekben a tovább ittmaradásnak ez a nagyon is emberi érzelme, de mindig csak földizű megvalósításban. Az O'Connelek, a Pilsudskyk, Napoleonok és a főapátok intézkedése halott szivükről csak gyenge kópiák, gyarló rendelkezések, mulandóságra itélt legértékesebb emberi részükről, nyomába sem léphetnek annak a fölségesen merész jézusi gondolatnak, amelynek világító fényessége beragyogja az első-nagycsütörtök óta a földkerekség minden igaz áldozati oltárát. Csak egyre utalnak, egyet mutatnak és egyről beszélnek meggyőző erővel e tettek, arról, hogy mennyire megfelelt Jézus intézkedése az ő istenségéről és emberségéről az Eucharisztiában, minő emberi gondolat az ittmaradásnak óhajtása és mennyire nem emberi annak keresztülvitele. A találékonyság milyen csodás belesimulása a legemberibb táplálékba: a kenyérbe, a szeretetnek mily megsemmisitő felolvadása a szeretett lény testi és lelki életébe.

Uram! bámulatos szereteted teszi ragyogóvá, de egyszersmind roppant egyszerüvé és érthetővé számunkra az eucharisztikus testamentumodat. Csak a hit jut el idáig, hogy ezzel a hittel nevetségessé tedd az emberek sok erőlködő ágaskodását, amellyel a tudományos, pozitiv lajtorján szeretnének feljutni a természetfelettiekhez. Az emberi kicsinyhitüség és hitetlenség egyszer már megrendezte földi tragédiádat megdicsőülten többé nem győzhet le!

Veletek vagyok mindennap.

Merész kifejezés, konkrét szavak, intuitiv kioktatás.

Csak Te, aki annyira melegen és bensőségesen átérezted emberi sorsunkat, tudtál igy vigasztalni bennünket, ennyi kedvességgel és jósággal; tudtál korholni és fenyegetni mély keserüséggel, sirni felettünk könnyezően, de rendelkezni és intézkedni is testamentumodban éppen Magadról, megfellebbezhetetlenül és ellentmondást nem türően. Valahogyan azt mondja ez a Jézus: Én nem vagyok a ti emberi logikátok szerint ú. n. logikus Isten. Mérhetetlenül messze áll tőlem a ti filozófiátok. Az én istenemberi szivemnek is miért ne lehetnének meg a maga gondolatai, érzelmei és igazságai és ezek teljesen elütnek a ti merőben emberi gondolataitoktól, érzelmeitektől, mert én az abszolút jóság és szeretet Istene vagyok. Szeretetből maradtam közöttetek, az előre látott sok rút hálátlanság és hideg közömbösség ellenére is, s mit várok mást, mint szeretetet? A szeretet sugallta szavaimat, amikor határoztam örök ittmaradásom felől. S ti ne akarjátok megcsodálni kutatva és szételemezve az én egyszerű kifejezésmódomnak esztetikáját, mert félő, hogy belebuktok. Az én roppant egyszerű és maradéktalan végrendeletem előtt csak úgy gondolkodjatok Felőlem, mint Istenről szokás, a Kenyér szinét látva csak úgy lehet és kell Engem imádni, mint az Istent illik s Rólam csak úgy lehet beszélni, ahogyan Én beszéltem: a legtermészetesebb és legegyszerűbb hangnemben. Mert ez a legigazibb!...

Közöttünk él az Isten, hogy elviselhetőbbé legyen számunkra az élet, biztatóbb az Isten-hit és megnyugtatóbb a halál. Szentségi jelenléte beleszövődik létrendünkbe, hogy igy könnyebben át- és felemeljen az Isten szivéből kiszakadt kegyelmi élet szépségeibe. A mi választunk, ha van, csak egy lehet: Uram! Átélem végrendeleted igazságát — hiszek Benned; leborulok oltárodnál istenséged misztériuma előtt s imádlak Téged: élvezlek, birlak, hát nagyon szeretlek Téged!

Ha én egy közönséges vasdarabot megmágnesezek, új erőt adtam beléje: a vonzás, a delejesség erejét. Igy tesz velünk Krisztus is az Oltáriszentségben: isteni erejével toldja meg véges erőinket a malaszt által.

Szentséges Szivével egyesül a mi vasszivünk és mágneses erőt kap tőle. A mágnesvas azonban magához vonzza és magánál tartja a többi vasat, igy a mágneses keresztény szivek is magukhoz vonzzák a többi emberi szivet, azok is ismét más szíveket: igy egyesül a sok eucharisztikus szív egymással és az Úr Krisztus Szivével.

(Dr. Gálos: Vasárnapok—ünnepnapok-ból.)

Üsd, vágd . . .!

Írta: Pintér József

Ez a jelszó mindent megmond a kisértések tűzvonalába került léleknek. Benne van az alkudozás elutasítása, a kíméletlenség hangsúlya és a siker biztatása. Akit ez a szó vezet, az mélyen érti a kisértésekre is vonatkoztatva az Úr parancsát, melyet Saulnak adott az amalekitákról: „Hadakozzál ellenük teljes elvesztésükig." (Kir. I. 15, 18.)

Könyörtelen ellenségekkel áll szemben az ember. Olyanokkal, kik fegyverekben nem válogatósak. A léleknérgezés gázfelhőit fújják felénk minden oldalról. A testi ösztönök lángvetőit hozzák működésbe. Felénk dübörögnek a sötét vágyak tankjain. S nem hiányzik a pokol repülőteréről felszállt sátáni légi raj sem, mely a hazugságok, megtévesztések gépfegyvertüzével sepri végig a lélek fedezékeit s robbantja azt a rábeszélésnek bombáival.

Itt a harc életre-halálra megy. Egyetlen és örök kincsünk, lelkünk forog kockán. Ezekből a védekezésünk tempója nem történhetik habozással, tétovázással, mert ebben az esetben elvesztünk. Hanem csakis az erélyes és makacs kitartással folytatott, megállást nem ismerő küzdelemben van a segítség. A roham elkeseredett lobogásában keményen kell osztani a csapásokat. A lélek minden megfeszült erejével, a gondolat, szó és tettek villámló acéljával. Mert ezen fordul meg sikeres előnyomulásunk Isten és a mennyország felé. Nem szabad semmiféle csodára várni. És nem szabad semmitől megrettenni. Csak egy a kötelességünk: nem tágítani! Kell lenni a lelkünkben annyi erőnek, hogy ne hagyjuk a tétlenséget belemerevedni. És nem paktálhatunk. Fegyverszüneti tárgyalást sem kezdhetünk. Csak egy kürtszóra figyelhetünk: Üsd, vágd! . . . S ha ezt megtesszük, akkor bizonyos, hogy a kisértők nem köthetnek minket diadalszekerükhöz.

Epirusz hercege, Skanderbég híres törökverő hadvezér volt. Az albánok nemzeti hősként emlegetik „Krisztus katonája" néven. Életében a törökök között az a hír járta, hogy kardjának semmi sem tud ellenállni. Mahomet szultán egyszer követséget menesztett hozzá avval a kéréssel, hogy küldje el híres, legendás kardját megtekintésre. Skanderbég ezt megtette. Mikor a szultán meglátta az elhozott kardot, nagy érdeklődéssel vizsgálni kezdte. Látta, hogy értékes harcieszköz, de nem különbözik a más, hasonló jómunkájú szablyától. Csalódottan visszaküldte Skanderbégnek a következő üzenettel:

— Haragszom, hogy Skanderbég becsapott. Híres és félelmetes kardja helyett egy közönségeset küldött.

Skanderbég a szultán üzenetére így válaszolt:

— Mondjátok meg a szultánotoknak, hogy ez a kard az én egyetlen fegyverem. Szavamra mondom, hogy nincsen másik. De azt is mondjátok meg neki, hogy a karomat is el kellene küldenem, mely a kardot forgatja, hogy elhiggye, milyen félelmetes szerszám ez.

Skanderbég üzenetének mély értelme van. A kardhoz kar is kell. Hiába van a mi kezünkben is a kisértések ellen való kard: az önmegtagadás, ha nincs hozzá karunk, mely rettegetté tudja tenni. Ha győzni akarunk, akkor ennek az egyetlen kardunknak forgatásába bele kell gyakorolnunk magunkat mindennapos edzéssel. Aztán az alkalom, meg a szükség szerint evvel a karddal ütni és vágni kell. Mert a további sorsunk e szerint alakul. Evvel a karddal sok fárasztó, erőt rongyoló, nehéz órát kell átvíaskodnunk a lélekvédés annyiszor megrohamozott sáncain. Nem élhetünk békességben. De álljunk kitartással, mert harcunk nem hiábavaló. Krisztus biztat: „Légy hű mindhalálig s neked adom az élet koronáját." (Jel. 2, 10.)

Alexandriai Szent Makár istenfélelemben eltöltött hosszú remeteéletében nagyon sokat szenvedett mindenféle kisértések miatt. Egyszer így biztatta kevélységre és hiúságra a gonosz szellem:

— Menj a világba! Mit ülsz itt tétlen? Azért adta Isten neked kegyelmeit és tehetségedet, hogy lelkeket ments, betegeket gyógyíts és az emberek hasznát lássák bölcseségednek!

Mikor már nem bírta cellájában e kisértés ostorcsapásait, akkor kiment s egy nagy kosárban homokot cipelt a pusztában. S mikor megkérdezték tőle remetetársai, hogy miért teszi ezt? — így felelt:

— Kinzómat kinzom!

Én is ezt fogom tenni. Nem hagyom, hogy a rendet bontó érzések, gondolatok és ösztönök leszereljék lelkem felkészültségét. Szembefordulok a kisértésekkel és a kínzásukat abba nem hagyom. Ezeknek az a legnagyobb gyötrelmük, ha nem bírnak velem és nem tudnak bűnbe rántani. Rajta leszek, hogy ez ne is sikerüljön nekik. Az önmegtagadás homokzsákjait pedig szívesen fogom cipelni, még ha reszketek, sápadok és jajdulok is bele.

Szent Lukács írja, hogy „sok háborúság által kell bemennünk az Isten országába". (Ap. Csel. 14, 21.) A nagy háborúságot a kisértések csinálják. Csak kevesen vannak azok a boldogok, kiket Isten kegyelméből elkerül az élet szennyes fergetege. A legtöbb embernek szakadatlan harccal kell hitvallást tennie Isten mellett. Mivel pedig dicsőség és kitüntetés csak vitézt illet, azért Isten győzelmes katonájává kell lennünk. Aki a kisértések frontján hősiesen verekedett s nem tudott jönni olyan roham, amely lesodorhatta volna őt vártájáról, az megérdemli a lelki vitézségi érmet. És ezt Isten fel is tűzi majd neki a világítéleten.

Én vagyok a szentáldozásban a világ — akihez eljön az Istennek Báránya. Értelmem műhelyét, akaratom Betlehemét, kedélyvilágom Bethániáját, haragom, indulatom háborgó tengerét sorra járja nálam tisztaságos szent lábaival, áldást, békét, csendességet hintve mindenfelé. Feladatom: túltenni e szentföldi helyeken, lelkeken és áthasonulni Krisztusba mozdulataimban, érzéseimben, vágyaimban, szavaimban, tetteimben.

(Dr. Gálos: Vasárnapok—ünnepnapok.)

Irodalom:

Müller Lajos S. J.: **Jertek, imádjuk...** Budapest, 1937. Korda kiadás. Ára P 1·20, díszkötésben P 2·70.

Eucharisztikus könyv, de ezenkívül nagyszerűen sikerült, sőt mondhatnók, mintanovéna. A novéna-ájtatosságot nagyon kedveli a közönség, de sajnos az aszkétikus irodalom legtöbbször mostohán adja hozzájuk a szöveget, többnyire minden napra ugyanazt az imát adják. Nagyon kevés novéna fektet súlyt az elmélkedésre.

P. Müller e legújabb eucharisztikus könyvében a novéna tárgyául kilenc mintaelmélkedésben feldolgozza az Oltáriszentségről szóló tant. Mesteri módon vonja ki belőlük a gyakorlati alkalmazásokat, éspedig olyanokat, amelyek mindenkinek életéhez illenek.

Csávossy Elemér S. J.: **Ave Maria.** Szűz Mária-beszédek és előadások. Budapest, 1938. Korda r. t. kiadása. Ára kartonkötésben P 3·50, kötve P 5.

A könyv tárgya egy egész májusi Szűz Mária szentbeszéd-ciklus. Rajta kívül több kongregációs beszéd (fogadalomújítás) és a szentolvasóról néhány előadás.

A harmincegy Mária-beszédben feldolgozza a mariológia egész dogmáját, de mesteri ügyességgel és nem elméleti alapon. Bár minden fejezete mély és logikailag megalapozott, de Csávossy S. J. olyan világosan és végeredményében gyakorlatiasan adja elő anyagát, hogy nem fáraszt, hanem vonz. Beszédei nem hosszúak, van bennük bőségesen illusztrációanyag is. A lelkipásztorkodó papság nagy segítséget nyert e könyvben prédikációihoz, de még többen fogják használni lelkiolvasmányul, sőt elmélkedő anyagul is.

Dr. Petró József: **A gyermekek korai szentáldozása.** Szent István-Társulat kiadása, 1937. Ára fűzve P. 2·80.

A könyv célja felvilágosítás és egyben agitálás. Meg akarja szüntetni azt a magyarországi gyakorlatot, amelyik csak a harmadik elemiben viszi a gyermeket az első szentáldozáshoz. Különböző és igen kiváló szerzők cikkeivel, értekezéseivel előtárja az Egyház dogmatikus tanítását az Oltáriszentségről, azokról a föltételekről, melyeket a moralisták és egyházjogászok a szentáldozóktól megkövetelnek. Mindezekből kitűnik, hogy semmi akadálya nincs annak, miszerint a gyermekek már jóval a harmadik elemi osztály előtt, már az első elemiben, sőt még hamarább a szentáldozáshoz járuljanak. Érdekesen sorolja föl a külföldi állapotokat is és az ott szerzett tapasztalatokat. Ezekből kitűnik, hogy a korábbi szentáldozás ott teljesen bevált. A könyv pedagógusoknak, hitoktatóknak és tanítóknak egyaránt érdekes és munkájukba vágó.

Dr Kühár Flóris: **Szűz Mária élete.** Palladis r. t. kiadása, 1937. Ára fűzve P 3·—, díszkötésben P 5.

A Boldogságos Szűz életéről számos könyv van a külföldi irodalomban. Azok legnagyobb

A. Lang oberammergaui betlehemje.

A betlehemek lelke

Írta: Dr. Czékus Géza

Amikor a művészi munka és a művészi munkás lelkülete közötti viszonyról esik szó, mindig a jó néhai Bihari Ákosra, a Nemzeti Színház egykori klasszikus művészére gondolok. Úgy vagyok ugyanis, mint a legtöbb ember: az elvont dolgokat könnyebben tudom konkrét személyekkel és határozott eseményekkel megérteni és megértetni.

Jóval több már egy évtizednél, hogy a karácsony utáni héten betértem a Jézus Szíve-templomba. Hétköznap volt és már délfelé járt az idő.

Alig volt néhány ember a templomban. Behúzódtam az egyik padba, hogy néhány percre adoráljak, aztán tovább siessek végezni a munkámat.

A templom elején senkit sem láttam. Csak a betlehem

Baloldalt Willi Bierling, az oberammergaui Szent János és jobboldalt Mária Magdolna megszemélyesítője.

előtt térdelt egy sötét, hatalmas vállú férfialak. Valósággal betolakodott a fenyőfák közé és összekulcsolt két karjával rákönyökölt a betlehem elejére, fejével odahajolt a báránykák és pásztorok fölé.

Csendesen közelebb mentem. Kíváncsi voltam, ki ez? Megismertem: Bihari Ákos volt. Kopaszra nyírt, gömbölyű, nagy fekete fejét valósággal betolta a betlehemi istálló jászolához és nézte... nézte a jászolban fekvő, művészi remekű kis Jézus-szobrot... és potyogtak a könnyei...

*

Akkor értettem meg Bihari Ákos megtérését.

Ismertem őt már egy negyedszázaddal azelőtt is. Akkoriban első drámai színésze volt Szegeden Janovits híres társulatának. Jónevű színész volt és magam is nem egyszer megtapsoltam a diákhelyről Bánk bán-alakítását. A színpadontúli élete azonban nem vívta ki a tapsot. Nem is volt keresztény és bohém természete kereste a kalandokat. A vallásosan gondolkodó katolikus ember számára sokszor visszatetsző kalandokat. Egy ilyen kaland vitte el őt Szegedről.

Azután Budapesten találkoztam vele: a Jézus Szívetemplomban. Egyik vasárnapon a 8 órás szentmise alatt ott láttam állani a kongreganista férfiak között. Utána érdeklődtem: hogyan került oda?

Megtudtam konverziójának megható történetét. A Nemzeti Színházban passiójátékot adtak és ennek Jézus szerepét Biharinak osztotta ki az akkori igazgató. Színészi munkáját ő mindig komolyan vette és így fogadta el ezt a szerepet is. Bele akarta magát élni Jézus lelkivilágába, amely előtte, a kissé bohém, ráadásul zsidó színész előtt eddig idegen volt. Elővette a Szentírást és olvasni kezdte az evangéliumokat. Amikor a végére ért, újra kezdte elölről. Ő — a szépért és nemesért rajongó művész — nem a próféták jövendöléseinek teljesültét, nem a csodák Istenre bizonyító erejét olvasta ki a sorokból, hanem Krisztus fönséges lelkületét, amelyik makulátlan létére nem taszítja el magától a bűnöst, nem is elégszik meg azzal, hogy lehajlik hozzá, hanem egyenest a keresztre megy érette. A lelkesülés és megszeretés erejével megnyitott színészlélekbe aztán az Isten beledobta az ő hívó kegyelmének magvát, amelyik nem esett kősziklára, hanem gyökeret vert és egy egészen új, gyönyörű lelkiéletnek fájává növekedett.

Egyszer aztán megnéztem Bihari Krisztus-alakítását. Nem ügyesen megjátszott szerep volt ez, hanem tökéletes alkotás. Átszellemült nemesség, imádságos lelkület, végtelen jóság, önfeláldozó hősiesség, még a gonoszokra sem haragvó isteni irgalom vetődött oda játékán keresztül a színpadra.

*

Ezek jártak az eszemben most, hogy karácsony hetében a sok-sok betlehemet, jászolos Jézuskát nézegettem. Nem mondhatnám, hogy túl nagy számmal találtam közöttük torzokat vagy nyomorúságos giccseket. Egyikmásikuk gondos és hozzáértő szobrászi munka volt. Budapest templomaiban ugyanis évről-évre több és több az egyéni alkotású, művész kezéből kikerült betlehem.

De megvallom, hogy egyiken sem találtam meg azt, amit kerestem. A kis Jézusok mosolygó, rózsástestű gyermekecskék voltak, a Szűz Máriák szépnek szánt hajadonok, a Szent Józsefek mélán néző bácsik, a pásztorok

Rendl, az oberammergaui Szent Péter.

része azonban a Szent Szűz földi eseményeit magánkinyilatkoztatások, legendák alapján tárgyalja. Főkép Emmerich Katalin látomásait szokták használni.

Kühár Flóris könyvében eltért ettől a módszertől. Főkép a Szentírás szórványos adatai alapján, azután pedig a hagyománynak, az általános katolikus felfogásba beledolgozott eseményhírei után írta meg a könyvét. Nagyon helyesen ügyelt arra, hogy úgy a teológiai követelményeknek, mint az aszkétikus kívánságoknak, de egyben az irodalmi nívónak is eleget tegyen. A könyv kisebb alakban, gyönyörű illusztrációkkal és tetszetős bőrkötésben jelent meg, úgyhogy bibliofil csemege is.

Dr. Schütz Antal: **Dogmatika.** II. Bővített kiadás. Két kötet. Szent István-Társulat kiadása. 1387 lap. Ára 29.80 P, kötve 36.— P.

A nagy magyar hittudósnak kitűnő és teljes dogmatikája az a magyarul két hatalmas kötetben megjelent apróbetűs munka, melyet

Hans Mair, az oberammergaui Heródes.

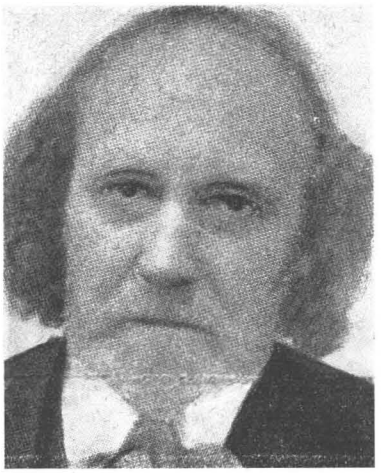

A. Lang az oberammergaui evangélista.

németül négy kötetben hoztak volna ki. Nincsen a dogmatikának olyan modern kérdése vagy témája, amelyet Schütz professzor az ő jellegzetes rövidségével, gyémántkemény stílusával és tiszta megvilágításával fel nem dolgozott volna. E könyv főkép természetesen a filozófiailag képzetteknek, így elsősorban a papságnak óriási értéke.

Jörgensen: **A lelkiélet magaslatain.** Fordította Székely László. Három kis kötet, kartonkötésben 2.50 P.

Jörgensen Szent Ferenc szellemének konvertita írója azokkal a szentekkel is foglalkozik, akik a nagy Assziszi rendjéhez tartoztak. Benne a komoly tudós a rajongó hívő és a zseniális író összpontosult. E tulajdonságait munkái is mutatják.

E három csinos kis kötetben három ferences lélekről: Kortonai szent Margitról, Folignói szent Angeláról és Boldog varani Kamilláról ír. A történelmi adatokat finom lelki megvilágításba helyezi és mindent művészien dolgoz ki az író. Lelkiolvasmánynak ajánljuk.

P. Weiser Ferenc S. J.: **Watomika.** Fordította Beluscsák István S. J. Korda r. t. kiadása, Budapest, 1937. 71 lap. Ára kartonkötésben —.90 P, kötve 1.70 P.

Az indiántörténetek nemcsak az ifjúságot, hanem a felnőttek lelkét is megfogják. Pl. olyan, mint May Károly az ő Winettoujában alkotott nemes lelki hatásában is nagy érték. P. Weiser S. J. Watomikája azonban nem a képzelet szülötte, hanem a Delawar indiánok valóban élt főnöke. Fiatalon került a főnöki hatalomba, nemsokára azonban otthagyta a szabad indián életet és megkeresztelkedett, jezsuitává lett. Húsz évig dolgozott a kaliforniai misszióban, 1889-ben halt meg. Ezt az érdekes és eseménydús életet rajzolta meg P. Weiser S. J. kitünően megírt könyvében.

olyan olcsón fizetett statiszták és az angyalok kedvesarcú, szárnyas teremtmények. De nem találtam a szobrok arcán *a lélek sugárzását*, gesztusaikban *a bensőség megnyilvánulását*, az egész elrendezésben a jászol felé összpontosuló *imádatot*. Alig egy-kettő kivételével, csak a röpke pillantás megnyerésére szánt és a megrendelést kielégítő mesteremberi igyekezetet mutatták, *de nem a lelket*.

*

Ugyanakkor kezembe került egy néhány esztendős német folyóirat. Az *oberammergaui faszobrászok* művészetéről írt benne egy német műtörténész. A passiójátékairól világhírű kis bajor falunak szobrászi technikáját, munkájuknak és azok értékesítésének pompás megszervezését mutatta be. Nem a laikus ember számára írt cikk volt, hanem a szobrász mesteremberek érdeklődését szolgálta, technikai és üzleti eljárásuknak milyenségét vázolta. Bemutatott képei között ott állott egy betlehemi figuracsoport is, amelyet az egyik oberammergaui szobrász: *Lang*, a passiójátékok prológusának szereplője faragott. Mellette aztán bemutatott még egy párat fényképben az oberammergaui szobrászok közül, így *Peter Rendl* képét, aki a passiójátékokban Szent Péter szerepét szokta játszani, azután *Hans Mairt*, aki Heródest és *Willi Bierlinget*, aki Szent Jánost, a kedvelt tanítványt alakítja.

Sokáig elnéztem ezeket az arcképeket. Tudtam arról, hogy Oberammergauban a passiójátékok minden szereplője *egy életen keresztül készül annak a személynek alakítására, akit a híres művészi teljesítményben ad.* Ők nem használnak parókát, nem festenek ráncokat az arcukra, hanem az esztendőkön keresztül átélt és magukba szívott lelkületet kreálják kifelé.

Anton Langnak arcáról csak úgy sugárzik le az evangélista jósága; *Rendl* bozontos üstökű feje a szangvinikus, gyorsan lelkesedő, nekirontó Pétert tükrözi; *Mair Hans* szeméből, keskeny ajkairól Heródes kegyetlensége rémít; a fiatal *Bierling* pedig a szeretet nagy evangélistájának galamb-lelkét sugározza.

Ezeken az arcképeken keresztül aztán meg tudtam érteni, hogy miért olyan bájos a Lang által faragott betlehemnek minden alakja? Honnan van olyan kifejező erő alakjai gesztusaiban és hogyan tükrözhetik vissza e fából készült arcok néhány késmetszés után azt az áhítatot, szeretetet, imádatot és csodálatot? *Ezek az emberek abban a lelkivilágban élnek, minden gondolatukat az az eszmekör foglalja le, amelyet az oberammergaui színpadon adnak és amit szobraikkal szemléltetni akarnak.* Ezeknek a művészeknek lelkiéletük van, amelyet teljességgel betölt: a Krisztus.

*

Cikkezhetnek sokat a szakemberek az egyházi művészetről. Kiállításokat rendezhetnek a különböző irányzatok alkotásaiból és elbírálhatják, hogy milyen remek rajtuk a térbeosztás, milyen kiszámítottak az arányok és milyen bámulatos a technikájuk. Díjakkal jutalmazhatják a különböző irányzatok reprezentatív képviselőit...

Olyan képet és olyan szobrot azonban, amelyik megfogja a szívet, áhítatot csendít ki a lélekből, *csak azok tudnak festeni és faragni, akiknek Krisztust szerető szívük, áhítattal leboruló lelkük van!*

NAGYSZABÁSÚ ELMÉLKEDÉSI MUNKA MAGYARUL:

Beaudenom, a franciák híres aszkétikus írója négy kötet elmélkedésben földolgozta az Evangéliumot. Könyveit széltében használja a franciák vallásos közönsége, zárdák és intézetek, világiak és papok egyaránt. Tetszik benne, hogy nem sablonos, nem túl áradozó, de nem is sekélyes. A földön élő intelligens emberhez szól és minden pontját új meglátásokkal, érdekes beállításokkal kedvelteti meg.
A könyvből három kötet jelent meg eddig magyarul Gerely Jolán fordításában. Mindegyik kötet teljesen önálló.

Elmélkedések az Evangéliumról címen.

— Kötetenként ára P 5·50, díszkötésben P 7·50. —

MÜLLER LAJOS S. J.:

JERTEK, IMÁDJUK . . .

Eucharisztikus novénának szánt kisalakú és kisebb terjedelmű (129 oldal) munkája valóságos müremekbe foglalása az Eucharisztia tanának. A dogmatikus alapra épített elmélkedéseket a kiváló és közkedvelt író oly közvetlen, világos stílusban s oly színes, bensőséges melegséggel dolgozta fel, hogy a lelket szinte bevezeti a tabernákulum mélyébe, az eucharisztikus Jézus bensőséges ismeretébe, szeretetébe. — Kitűnő anyagát triduumokra is fel lehet használni.

Ára kartonkötésben P 1·20. Ballonvászonkötésben P 2·70.

PEDAGÓGUSOKNAK, LELKIPÁSZTOROKNAK, TANITÓNŐKNEK NAGYSZERŰ OLVASMÁNY

DROUVEN:

A PIOWOI VÉSZKIÁLTÁS.

FORDITOTTA: KÁKONYI ISTVÁN S. J.

Egy serdülő fiút mintagyermeknek tart egész környezete. De nem veszik észre, hogy a szerencsétlen rosszul gyónt, álszeméremből elhallgatott egy bünt. Ennek a léleknek vergődését szemlélteti e páratlan ügyességgel és pedagógiai tapintattal megírt könyv. Lebilincselően érdekes munka.

Ára P 1·20, kötve P 1·90.

P. BANGHA BÉLA S. J.:

EUCHARISZTIA

című művében Magyarország legkiválóbb aszkétikus írói készítették az egyes fejezeteket. Nagyszerű és eddig a magyar irodalomban kevéssé felüntetett oldalról mutatja be az Oltáriszentség óriási hatását a lelkekre, társadalomra, zenére, művészetre. Az idei szentév reprezentációs munkája.

Ára kartonkötésben P 6·50, díszkötésben P 8·50.

Új német könyvek:

Graber: **Christus in seinen hl. Sakramenten.** Ára P 4·80 helyett P 3·68.
Haugg: **Wir sind dein Leib.** Az ősegyház Krisztus testéről. Ára
Fr. Jammes: **Das Kreuz des Dichters.** Ára P 5·—.
Ruysbrock: **Vom blinkenden Stein.** Ára P 4·50.
Kohlbach: **Kindheit in den Alpen.** Ára P 7·50.
Egenter: **Von christlicher Ehrenhaftigkeit.** Ára P 4·80 helyett P 3·68.
Karrer: **Urchristliche Zeugen.** Ára P 6·80.
Höss S. J.: **Gottverbunden durch das Kirchenjahr.** Gondolatok az egész évi miseszövegről. Ára P 7·20 helyett P 5·52.
Hengstenberg: **Einsamkeit und Tod.** Ára P 4·20 helyett P 3·22.
Muckermann: **Von der Wiederkehr des Welterlösers.** Vallásos megvilágítások az ember utolsó dolgairól Ára P 2·85 helyett P 2·18.
Holzmeister: **Kirche am Werk.** Előadások az Egyház jelenlegi szükségleteiről és teljesítményeiről. Ára P 5·80.

Új magyar könyvek:

Bangha Béla S. J.: **Eucharisztia.** Szakemberek munkája az Oltáriszentségről. Füzve: P 6·50, kötve: P 8·50.
Beaudenom—Gerely: **Elmélkedések az Evangéliumról.** III. rész. Az Úr Jézus nyilvanos életéről. Füzve: P 5·50, kötve: P 7·50.
Csávossy Elemér S. J.: **Ave Maria.** Szűz Mária beszédek és előadások. Füzve: P 3·50, kötve: P 5·—.
Müller Lajos S. J.: **Jertek, imádjuk . . .** Eucharisztikus szent kilenced. Füzve: P 1·20, kötve: P 2·70.
Meschler—Csávossy S. J.: **Készület a nagy lakomára.** Szentáldozás előtti és utáni imák. Füzve: P 2·—, kötve: P 3·—.
Csávossy Elemér S. J.: **Az idők nagy jele.** Jézus Szívéről időszerű kis könyv. P —·40.
Csávossy Elemér S. J.: **Kis elmélkedések** Jézus Szíve zsolozsmájáról. P —·26.
Drouven: **A piowoi vészkiáltás.** Lélekrajz. Füzve: P 1·20, kötve: P 1·90.
Weiser—Beluscsák S. J.: **Watomika.** Indián elbeszélés az ifjúság részére. Füzve: P —·90, kötve: P 1·70.
Blaskó Mária: **Szent István ajándéka.** Kisfiúknak, kisleányoknak. Füzve: P —·50, kötve: P —·80.
Incze Sára: **Jézuska útja.** Gyermekeknek a tízparancsolatról. Füzve: P —·50, kötve: P —·80.
P. Pál: **Eszterke problémája.** Elbeszélés fiatal leánykáknak. Füzve: P —·50, kötve: P —·80.
Hitter József S. J.: **Spanyol tűztenger.** Képek a vörös rémuralomból. Füzve: P 1·50.
Bangha—Ijjas: **Egyháztörténelem.** III. rész: Gálos László: **Az Egyház és a barbárok.** Füzve: P 5·—, kötve: P 6·50.
Trikál József: **Krisztus közöttünk él.** A hét szentségről stb. Füzve: P 1·30.
Considine: **Fel a szivekkel.** Szemelvények a szerző műveiből. Füzve: P —·70.

Új magyar könyvek:

Kákonyi S. J.: **Krisztus katonái.** Buzgóságra serkentő mű serdültebb fiúknak. Ára fűzve P —·30.

Faber: **Ez nagy Szentség valóban!** A híres angol író könyve az Oltáriszentségről. Ára fűzve P 4·50.

Török Kálmán: **Szoros a kapu és keskeny az út.** Egyházi és alkalmi beszédek. Ára fűzve P 6·—.

Bitter—Mathis—Terenyi: **Az Úr szántóföldje.** Prédikációk földműveseknek. Ára fűzve P 3·20.

Eucharisztia. Történetek az Oltáriszentség országából. Összegyüjtötte: Árvay-Nagy Bálint. Ára fűzve P 1·50.

Gáspár Pál: **Jézus élete.** A négy Evangélium nyomán. Ára kötve P 4·80.

Dr. Somogyi Antal: **Praedica Verbum!** A katolikus igehirdetés elmélete. Ára fűzve P 2·—.

Dr. Tóth Tihamér: **Miatyánk.** Konferenciabeszédek a Miatyánkról. Ára fűzve P 8·—.

Dr. Trikál József: **Új szellemiség.**

Dr. Petró József: **A gyermekek korai szentáldozása.** 22 szerző értekezése a korai áldozás mellett. Ára fűzve P 2·80.

Dederichs—Kovács: **Szentbeszéd-vázlatok.** Egyoldalas rövid vázlatok az év minden vasárnapjára. Ára fűzve P 2·—.

AZ EUCHARISZTIKUS ÉV jelmondatának anyagát legtökéletesebben átfogja és értelmezi

PLUS S. J.:

KRISZTUS TESTVÉREINKBEN

című műve. A világhírű jezsuita író mélyenszántó gondolatait, szépségekben gazdag, példákkal színezett stílusát Gálffy László S. J. hűen adja vissza magyar nyelven. Kartonkötésben P 3·50.

A kiadóhivatal

kéri a hátralékos előfizetések szíves beküldését. A tartozás végösszege a címszalagon látható.

A LEGÚJABB TARTALMAS ÉS ÉRDEKES MÁRIA-KÖNYV

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

„AVE MARIA"

címen. Május hónapnak minden napjára egy-egy szentbeszédet írt, amelyben feldolgozta a Szűz Máriáról szóló egész tant. Beszédei külön-külön is használhatók és a Mária-ünnepek számára nagyszerű anyagot nyujtanak. Fejezetei rövidek és lelkiolvasmánynak is kitűnőek.

Ára kartonkötésben P 3·50, díszkötésben P 5·—.

ELŐ KELL KÉSZÜLNŰNK A SZENTÉVRE!

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

A szeretet nagy titka

című munkája legalkalmasabb lelkünk előkészítésére. E munkája lelkigyakorlat, triduum, misszió, szentóra és elmélkedés anyagát adja, feldolgozva benne a nagy író kiváló készségével az Oltáriszentség egész tanát. Ára szép címlappal, kartonkötésben P 2·80. Ballonvászonkötésben P 4·30.

A VILÁGNÉZETEK SZÖRNYŰ HARCAIT FESTI

CSÁK LÁSZLÓ:

VÉR ÉS LÁNG KÖZÖTT

című Spanyolföldön lejátszódó történetében. Első magyar könyv a most lezajló spanyol forradalomról. A történet hőse egy középiskolás fiú, kit a forradalom vihara belevet a véres és borzalmakkal tele spanyol küzdelmek forgatagába.

Szép címlappal, kartonkötésben ára P 1·60, vászondíszkötésben P 2·90.

DR. SCHMIEDT:

SEELE INS LEBEN

A nagysikerű **„Lelket az életbe"** kitűnően sikerült német kiadása. Ára fűzve P 4·20 helyett P 3·22, kötve P 5·70 helyett P 4·37.

Eucharisztikus egyesülésre nevel

MESCHLER S. J.:

Készület a nagy lakomára

című remek kis munkája, melyet Csávossy Elemér rendezett magyar kiadás alá.

A hírneves nagy német jezsuita író bensőséges, mély gondolatokban gazdag, imaszerű elmélkedései, előkészületül és hálaadásul a szentáldozásra.

Az imakönyvalakú 250 oldalas értékes könyv ára remek címlappal kartonban P 2·—, fekete vászonkötésben P 3·—, színes ballonvászonkötésben P 3·50.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. február 1. IV. évf. 6. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

a tartalomból:

Petruch Antal S. J.: Csillag támadt Jákobból . . . — Melau Ferenc: Timur Lenk tükre. — dr. Tóth Kálmán: Ki vagy a mennyekben . . . — C. G.: Kérdeztek — Felelünk! — Nagy Töhötöm S. J.: Isten jelenlétében. — Franz Xav. Esser S. J.: Az önnevelésből származó ideigvaló örömök. — Pintér József: A szalamander-ember bombája. — Dragon S. J.: A vörös mise. — dr. Petró József: Misemondatás. — dr. Czakó György: Az Eucharisztia hitének egyik bizonyítéka. — Róth Antal S. J.: A javulás. — dr. Czékus Géza: A messze Kelet modern apostola. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — **Egyes szám ára 40 fill.**

A londoni természettudósok egyike sok kisérletet folytatott a napraforgóval. Egyik kisérlete az volt, hogy a kiválasztott napraforgó üvegházát félig-meddig elsötétitette, csak egy kevés borongós szürkületet engedett be a bemázolt ablakon. Az ezzel ellenkező oldalra pedig lámpát gyujtott, amelynek mesterséges fénye élénken lövelt a napraforgó felé. És íme, csodálatosképen a napraforgó nem a vakitó, mesterséges fény felé forditotta virágfejét, hanem az ablakon beszűrődő gyér félhomály, de a napsugárnak mégiscsak természetes, tompa töredéke felé.

Az emberi lelket is a napraforgóhoz hasonlitják sokan. Fény kell neki, világosság és meleg. Fény nélkül eltompul, elcsenevészesedik a tétlenségben és nyomorultnak érzi magát. Az ember lelke valóban keresi is a fényt. Ha a bűnök áthatolhatatlan elválasztó fala eltakarja előle az eget és a természetfeletti igazság és boldogság Isten-gyujtotta sugarai nem tudnak áthatolni hozzá, maga gyujt fényeket a világ összetevőiből: a test és vér anyagából, a hang és szin finomságaiból, az iz és illat párájából fénysugárzó fókuszt alkot, melyet ő élvezetnek és mulatozásnak hiv. Feléje fordul a teste és feléje forditja lelkét is ez a test. Ámde, ha a lelket nem mozditja földi hüvelye és a természetére hagyná, úgy tenne, mint a napraforgó tett ott a londoni üvegházban: nem a fénylő, mesterséges fényforrás felé fordult, hanem a gyengén sugárzó, csak derengő, természetes-nap felé.

Az „Utunk“ *folyóirat nem a világ ellen lázit! Nem ócsárolja le sem a földnek, sem a testnek, sem a szellem teremtette világnak egyetlen részecskéjét sem, hanem csak igazság szerint értékeli őket: ami fény, fénynek mondja, ami árnyék, árnyéknak nevezi, ami törékeny, nem hivja szilárdnak, ami hajlékony, nem nevezi merevnek, ami méreg, nem cimezi ételnek. Elsősorban az Isten-teremtette léleknek természetét szolgálja és épp ezért a bűnös számára éppúgy, mint a gyarlónak, de a tiszta léleknek és Istenért lelkesedőnek is, a boldogság természetes napjának: az Istennek, az Atyának, a mi Urunk Jézus Krisztusnak és a lelkeket formáló Szentléleknek igazságnapját tárja elő. Igy mutat rá az Eucharisztiára is, mint Krisztus vakitó világosságának kenyérbe öltözött megjelenésére, amelyet látunk és élvezünk, mert földi testünk a szeretet lángoló tűzhelyét nem tudná befogadni, de a kenyérberejtettet igen . . .*

Arra kérjük az „Utunk“ olvasóit: hajoljanak az Isten-alkotta „Igazság napja“ felé és hajlitsanak másokat is arra: hozzák őket az „Utunk“ olvasótáborába.

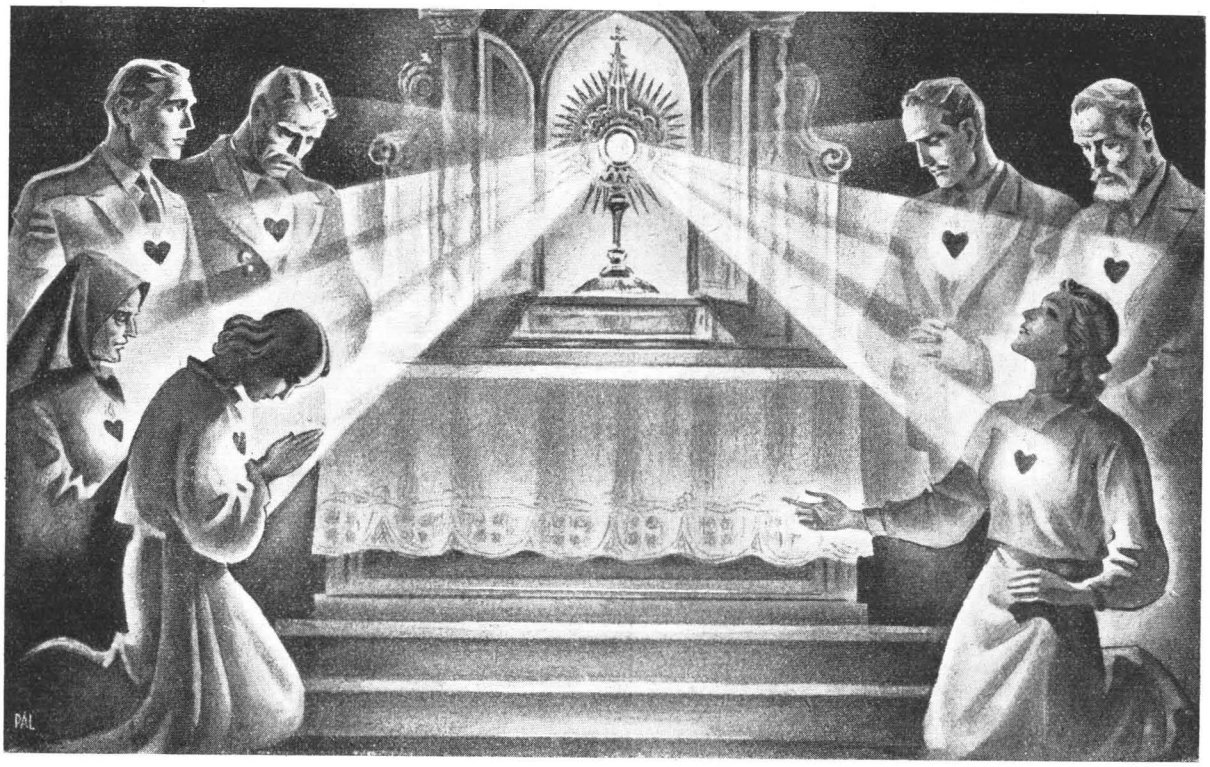

Csillag támadt Jákobból . . .

Irta: Petruch Antal S. J.

Ha költő volnék, nem sokat törődnék a szakemberek sokszor lelketölő pontosságával. Túltenném magam a száraz precizitáson és összefüggést keresnék az északi sarkcsillag, a Föld és a mágneses tű közt.

Ha költő volnék feleletet keresnék a kérdésre: Miért forog a Föld a Sarkcsillag tengelye körül; miért fordítja a fejét minden mágneses tű a Sarkcsillag felé?

Én nem vagyok költő, feleletet tehát nem várhat tőlem senki. Nem is akarok én megfelelni, hanem csak beszámolni sejtésemről.

Úgy érzem én, hogy a Sarkcsillag valamikor a Föld poros útjait rótta. Földi vándor volt ő... Szerették, sok kebel vágyott utána, sok szív dobogott érte... Egy nap azonban búcsút vett és égbe szállt. Erre a sok szerető szív durva vassá merevedett. — A Föld kétségbeesett fiai vesztén.

Hátha a Csillag fénye életre kelti őket, gondolta magában s északnak fordult és a Sarkcsillag tengelye körül forogni kezdett.

A Csillag szelíd fénye ráhullott ugyan a megmerevedett szívekre, élet azonban nem szállt beléjük. A Föld erre könyörgésre fogta és a Csillag megindult: felhasította keblét, kivette szívét és darabokra szelve a Földre szórta. Ahová hullott egy darab a Sarkcsillag szívéből, ott mágneses hegy keletkezett, melyről annyit regéltek a régiek.

Vegyünk egy vékony szeletet a mágneses hegyből, simítsuk vele végig az acéltűvé merevedett szíveket s a Sarkcsillag életre kél bennük. Simítsuk végig az acéltűket a Csillag szívével s a Csillag szerelme fellángol bennük, fejükkel feléje fordulnak, arcukkal rajta csüggnek...

*

Mese-e ez vagy valóság?

Nem mese. Hát valóság? Az sem. Hanem gyönge megsejtése a valóságnak.

Valóság, hogy a Földnek van Sarkcsillaga. „Csillag támadt Jákobból." (IV Móz. 24, 17.) Krisztus a csillag. Keresztje a Mindenség tengelye: „Benne van a megváltásunk a vére által és a bűnök bocsánata." (Kol. 1, 14.) Körülötte forog minden: „Aki őbenne hisz, meg nem ítéltetik; aki pedig nem hisz, már megítéltetett." (Ján. 3, 18.) Őbelőle indul ki minden és tér vissza hozzá: „Benne teremtetett minden az égen és földön... minden ő általa lett és őérette teremtetett." (Kol. 1, 16.) Fényével beragyogja a Földet: „Istent soha senki nem látta" (Ján. 1, 18.), tehát „Fia által szó-

lott hozzánk,... ki... az ő dicsőségének fénye és lényegének képmása". (Zsid. 1, 2—3.)

Valóság, hogy Krisztus, a Csillag, harminc évnél tovább járt a Földön. Ő volt a szívek királya és középpontja. Egy napon azonban fölszállt a mennybe. S mi történt híveivel és tanával? Tanítványai megdermedtek volna, kereszténysége elvesztette volna vonzó erejét, ha az Eucharisztiában nem hagyja köztünk Szívét; ha az oltárszekrény nem volna polarizáló mágneses hegy.

*

Veszek egy darabot ebből a mágneses hegyből, végigsimítom vele lelkemet s lelkembe krisztusi élet árad. Ezentúl én őbenne vagyok és ő énbennem.

Ő bennem marad... Talán úgy, mint a szentségtartóban? Nem. Mert akkor ő ugyan bennem volna, de nem én őbenne.

Ő bennem marad... Nem néhány pillanatra, míg a szentelt ostya tart, hanem állandóan. A szentáldozás utáni rövid jelenlét bennem csak polarizálás: lelkemet végigsimítom a mennyei mágnessel. A múló érintés delejessé teszi lelkemet: Krisztus él bennem és én őbenne: „Amint... én élek az Atya által, úgy aki eszik engem, az is él általam." (Ján. 6, 58.) A Fiú az Atya által él, én pedig a Fiú által. A Fiú az Atya által él, ezért egylényegű vele, valóságos Isten. Én a Fiú által élek: talán én is egylényegű vagyok a Fiúval és Atyával? Talán én is Isten vagyok? Nem! Sejtésem szerint a Sarkcsillag a mágneses tűben él s ez benne, de azért a mágneses tű mégsem egylényegű a Sarkcsillaggal. Amint a Sarkcsillag él és marad a mágnesben és ez őbenne a delejesség által, úgy élek és maradok én Krisztusban és Krisztus énbennem a megszentelő kegyelem által.

*

Ha a szentáldozás polarizálta lelkemet, én is — mint a mágneses tű — a Sarkcsillag felé fordulok: krisztocentrikussá leszek. Nyugalmat csak benne találok, de benne meg is nyugszom teljesen. Ha a mindennapi munkáim, bajaim kitérítenek a krisztusi vonalból, lelkem ösztönösen a Sarkcsillag felé lendül: mindenben Krisztust keresi. Ha hamarosan rá nem találok, honvágy gyötör s a jobbra-balra lengés zokogást vált ki belőlem.

Ha a szentáldozás polarizálta lelkemet, úgy krisztocentrikussá leszek: Krisztus érdekei az én érdekeim. Krisztus jegyese, az Egyház szeretetemnek kiváló tárgya, sikerei az én sikereim, megpróbáltatásai az én megpróbáltatásaim. A krisztocentrikus lélek szükségképen egyházirányos és érdekében megtesz minden tőle telhetőt.

Ha krisztocentrikus a lelkem, úgy Krisztus sérelmei az én személyes sérelmeim. Akkor nem nézhetem száraz szemmel a vétkeket, melyekkel Krisztust éjjel-nappal bántalmazzák az egész Földön, különösen most a farsangi időben; akkor szívem arra ösztökél, hogy engesztelést és elégtételt nyujtsak a saját és mások bűneiért.

Ha a szentáldozás polarizálta a lelkemet, akkor iránytű vagyok én. Iránytű, mely másokat Krisztushoz vezet el, aki az út. Iránytű vagyok krisztusi életemmel.

Ha a szentáldozás polarizálta a lelkemet, akkor mágneses tű vagyok. A mágneses tűt pedig a mágneses hegyek vonzzák: az oltárok tabernákulumukkal, de különösen misztikus, vértelen áldozatukkal.

Ha a szentáldozás polarizálta lelkemet, akkor delejes tű vagyok. Vajjon a delejes tű mondhatja-e: „Semmi közöm a másikhoz"? Mondhatja, de akkor nem is mágneses. Mondhatja-e, ha „egy testvér vagy nővér ruhátlan és szükséget szenved a mindennapi élelemben...: menjetek békében, melegedjetek meg és lakjatok jól!", de nem adja meg „nekik, amikre a testnek szüksége van". (Jak. 2, 15—16.) Mondhatja, de akkor nem is polarizálta a szentáldozás. A polarizált lélek ugyanis mágneses tű, mely Istent keresi. Márpedig „Isten bennünk van" (Ján. 1, 12.)

*

Csillag támadt Jákobból. Ő kezdete és célja mindennek. Keresztje a Mindenség tengelye. Ő él mibennünk, mi pedig őbenne és valamennyien egymásért az Oltáriszentség által.

Timur Lenk tükre

Irta: Melau Ferenc

Timur Lenk mongol fejedelemnek, midőn hadjáratai közben először járt Perzsiában, Naszreddin hodzsa kedveskedésül egy ezüst tükröt ajándékozott. Timur Lenk azelőtt sohasem látott tükröt. S mikor belenézett, rögtön elkomorult és keservesen sírni kezdett. Negyedóráig zokogott. A hodzsa pedig csak állott... állott megdöbbenve. Mikor Timur Lenk letörölte végre könnyeit, Naszreddin hodzsa megkérdezte a nagy fejedelmet:

— Oh, nagymogul, Allah szárítsa fel könnyeidet, mi az, ami ennyire elkeserített, hogy sírásra fakadtál?

— Hogyne lennék elkeseredve, — válaszolta a fejedelem — amikor látom, hogy én, a világ ura, mennyire csúnya vagyok! Eddig azt hittem, hogy én vagyok a legszebb ember a világon.

*

Timur Lenkek vagyunk mi is... a mának gögös fejedelmei!

*

Mint aláhulló aranypor permetezte be lelkünket — az emberiség aranykorában — Isten teremtő jósága. Ott csillogott az ősember lelkén az Úr csodás szépségének és mindenható erejének misztikus visszfénye: a megszentelő kegyelem. S ennek fényénél,

tiszta erejénél fejedelmek lettünk: a teremtett és látható világ büszke urai. Az Úr jogart adott kezünkbe, királyi pálcát: „... vessétek uralmatok alá a földet". Koronánk volt a lélek, kormánypálcánk az ész és akarat, dicsőségünk az Isten szeretete.

*

Isten jósága kincseket fakasztott a föld méhében, a tengerek mélyén; jókedvében színt, virágot bontott és örömet ontott a paradicsomi kertben s mindezt, mint jósága jussát az embernek adta. Királyok voltunk! Magas helyen álltunk. A materiális világ ormán, az örök élet küszöbén.

De az ember egy tiltott gyümölcs jóságát mindezeknél többre értékelte!...

S az Isten erős karját, mely magasban tartotta, balgán elengedte, hogy a tiltott gyümölcsért nyujtsa mohón kezét. Ez lett tragédiánk!... Az Úr tartó keze nélkül porba zuhant az ember!... Koronánk lehullott, jogarunk összetört, dicsőségünk halaványra fakult. A királyi nemzedék útszéli koldus lett. Kifosztotta mindenéből és fekélyesre betegítette lelkét: a bűn.

*

Valamikor szebb volt az ember, mint a sirázi rózsák, melyeket a karaván jövő emberek vizes tömlőben hoznak északról; díszesebb, mint Xerxes trónterme kiásott oszlopai a persepoliszi úton. Zengő volt a lelke, mint finom ritmusú eol-hárfa, amelyen muzsikált a titokzatos végtelenség s ujjait végighúzta a lélek-húrokon a mindenek alkotója, Isten... Így volt!...

A bűn tisztátalan tüzében azonban a rózsák elhervadtak, a karcsú gerincek megroppantak, a finom húrok elpattantak és ma... fertőzötten, díszétől megfosztva, fájó rútságában bandukol az ember.

*

S mi nem ismerjük magunkat. Úgy nézünk körül a jajos világban, mint aki teleszkópot emel szemei elé. Az ilyen ember messzire ellát és élesen is, ... csak azt nem látja, ami közvetlen közelében van és — önmagát.

A ma embere is meglát sok mindent. Végtelen messzeségek ködös távlatát, mikor a rohanó csillagok titkait kutatja; megdöbbentő mélységek sötét éjtszakáját, mikor dinamói a föld testébe vájnak; szédítő magasságok titokrejtő homályát, mikor gépeivel a felhők fölé száll. Mindent... csak egyet nem: önmagát. A lelke világát... Nem ismeri önmagát az ember!...

*

Egy nagy író azt mondotta egyszer, hogy az emberiség történelme nem más, mint egymást követő véres katasztrófák sorozata.

És az egyén történelme?! — Ugyanaz... Katasztrófák sorozata a test és lélek világában.

Hol van már, testvér, két szemed élénk csillogása, mely acélfénnyel izzott egykor és szép volt, mint az Éden titkos üzenete?!...

Ellopták fényét a suhanó órák, rohanó percek!...

Hol vannak arcod igéző rózsái, melyek virultak egykor, mint zárt kertek illatos, színes virágai, mikor körülröpködik zsongó-dongó piciny rovarok?!...

Ellopták színeit a suhanó órák, rohanó percek.

Hol van karjaid feszülő izma, mely egykor büszkén versenyezni vágyott, erőpróbát lesett és dolgozni akart?!...

Hol van sudaras gerinced, mely egykor dacosan egyenesedett és hordozta gőggel kevély koponyád?!...

Ellopták ritmusát a suhanó órák, rohanó percek!...

Apró katasztrófák... a test világában... Nyomaik rajtunk a fáradtság, ráncok és terhes öregség...

*

És lelked hófehéren izzó kegyelmi ruhája?

Hol a tisztaság, mely egykor koronát sugárzott ékes homlokodra?...

Ellopták liliomát lelkedből az éhes szenvedélyek mohó percei!...

Alázatos hited, amely lépcsőt formált lábaid elé, hogy ezeken haladva megtaláld az Istent?...

Ellopták lelkedből bájos poézisét és csodás erejét a sarkadban settenkedő szkepszis, a marcangoló kétely nehéz órái, álló percei!...

A szeretet himnusza, melyet Szent Pál apostol oly szépen énekelt, s amely lebontja a lelkek közé emelt nehéz kőfalat, hogy egymásra találjon végre már az ember?

Ellopták lelkedből az áldatlan kenyérharc és örökéhes profit gyilkos órái és kegyetlen percei!...

Nagy katasztrófák. Szinte kataklizmák a lélek világában. Nyomaik rajtunk: fájó, beteg lélek, bús, halódó hit, embertelen gyülölködés és lelketlen irígység.

A lélek nyomorgója... ez a mai ember.

*

Megfakult bennünk a lélek-ember arca s kiverődött lelkünkben a materiális élet, a bűnös én imádott portréja. S mi mégis gőgösen baktatunk életünk kisiklott útján. Visz, lendít bennünket az emberi nagyságunkba vetett vak hitünk: a mának ezer vetületű kultúrája, a gépek muzsikáló dinamikája, a technika ezer csodája.

*

Istenem! Ha egyszer valaki, az élet csendes bölcse tükröt tartana a világ lelke elé! A lélek érzékeny és finomveretű ezüst tükrét, igaz tükrét, azt, amit mi egyszerűen lelkitükörnek nevezünk... és mi belenéznénk!... De elszégyelnők magunkat!... Hogy megdöbbennénk!... Hogy megalázkodnánk!... S mint egykor a nagymogul Timur Lenk, keservesen sírnánk... Ez vagyok én? A világ ura?! Ez a törékeny testű, beteg lelkű ember!?

Testvér, tudnánk-e mi elég sok könnyet elsírni? Sírni az önmegismerés keserű percében lelkünk fájó rútsága fölött? Elég volna-e zokogásunk a földi élet rövid perceiben?

Testvér! A lelkitükör ezüstös fényű, tiszta mezejébe őszinte szemmel nézzünk be ketten... Nézzünk bele gyakran a gyónás szentségében és zokogva sírjunk oly mély bánkódással, hogy ne kelljen sírnunk az örök életben majd!

Mert a bűnbánat könnyének alácsorduló patakja megszépíti és megszenteli az embert...

Ki vagy a mennyekben . . .

Írta: dr. Tóth Kálmán

Az Amerikát felfedező Kolumbus Kristófot láncra verték és Európába számkivetettként hurcolták vissza azok, akik számára egy új világot, új életlehetőségeket fedezett fel, akiknek megmutatta az újvilág aranyát, kincseit, értékeit és csodás gazdagságát.

Urunk Jézus is új világot, új országot, a mennyországot fedezte fel és mutatta be az embereknek. Irígyei őt is bilincsbe verték. Kötélre fogták és kihurcolták a maguk köréből azok, akiknek szánta ezt az általa feltárt, csodásan gazdag és boldog újvilágot: a mennyországot. A mennyországról szóló örömhír volt Jézus prédikációinak és földi missziós tevékenységének központi gondolata. A legfőbb jó, amit az embereknek ígért: belépés a mennyek országába. A legfőbb rossz, amivel fenyegette hallgatóit: kizáratás a mennyek országából. A legfontosabb kérés, melyet a Miatyánkban hangoztatott: Jöjjön el a te országod. A legnagyobb dícséret, amelyet bárkiről mondott: méltó a mennyek országára. A gondolat ezen országra életének végnapjaiban még fokozottabb elevenséggel foglalkoztatta, mint nyilvános működésének kezdetén. Róla beszélt tanítványainak még az utolsó vacsorán is. Ezen ország létezéséről tett ünnepélyes tanúbizonyságot a törvényszék előtt is. Róla tárgyalt tanítványaival föltámadása után és negyvennapos földi tartózkodása idejében. Hogy ezen ország evangéliumát hirdessék az egész világon minden teremtménynek: ez volt az apostolokhoz intézett végső parancsa közvetlenül mennybemenetele előtt is.

A Jelenések könyvének írója — emberi elképzelés szerint ugyan, de — káprázatosan ragyogó színekkel írja le látomásai alapján a Jézus által hirdetett mennyek országának fővárosát, a mennyei Jeruzsálemet: „melyben Istennek fényessége volt, és világossága hasonló a drágaköhöz, a kristálytiszta jáspishoz. És nagy és magas fala volt, tizenkét kapuval és a kapuk fölött tizenkét angyal; és nevek felírva, melyek Izrael fiai tizenkét törzsének nevei . . . és a város falának tizenkét alapköve vala és azokon a Bárány tizenkét apostolának tizenkét neve . . . És falának anyaga jáspiskő vala; maga a város pedig színarany, tiszta üveghez hasonló. És a város falának alapkövei minden drágakövel ékesek . . . És a tizenkét kapu tizenkét drágagyöngy, egyenként; és egy-egy kapu egy-egy drágagyöngyből álla; és a város utcája színarany, mint az átlátszó üveg. És templomot nem láték abban, mert az Úr, a mindenható Isten annak temploma. És a városnak nincs szüksége sem a napra, sem a holdra, hogy abban világítsanak, mert Istennek fényessége világítja meg azt." (Jel. 21, 11—23.) „És íme, királyi szék vala elhelyezve az égben és királyi széken ült valaki (t. i. Isten). És az ott ülőnek tekintete hasonló vala a jáspishoz és a karneolhoz; és szivárvány vala a királyi szék körül, hasonló a smaragd színéhez. És a királyi szék körül 24 szék, és a székeken 24 vén ült, fehér ruhákba öltözve, és fejükön aranykorona. És a királyi székből villámok és szózatok és mennydörgések törtek elő; és hét fáklya égett a trón előtt: Istennek hét szelleme. És a királyi szék előtt mintegy üvegtenger vala, kristályhoz hasonló; és a királyi széknek közepette és a királyi szék körül négy élőlény . . . És a négy élőlény mindegyikének hat-hat szárnya vala; és köröskörül és belül telve valának szemekkel; és éjjel-nappal nem vala nyugtok, mondván: Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt és aki van és aki eljövendő. És midőn ezek az élőlények dicsőséget és tiszteletet és áldást mondtak a trónon ülőnek, az örökkön-örökké élőnek, a 24 vén leborula a trónon ülő előtt és imádá az örökkön-örökké élőt, és letevé koronáját a trón előtt, mondván: Méltó vagy, ó Urunk, Istenünk, hogy tied legyen a dicsőség és a tisztelet és a hatalom, mert te teremtettél mindent, és a te akaratod által jöttek létre és teremtettek." (Jel. 4, 2—11.)

A szentírásmagyarázók szerint a különböző értékes drágakövekkel Szent János Istennek mennyei dicsőségét akarta érzékeltetni. A szivárvány az isteni irgalomnak jelképe. A 24 vén az ószövetség prófétájának és az újszövetségi 12 apostolnak, mint az egész megváltott emberiségnek képviselője képen szerepel Isten trónusa körül. A hét fáklya az Úr színe előtt szereplő 7 legfőbb angyal. Az üvegtenger a mennyország szentjeinek tengersokaságát jelenti. A négy élőlény az Ezekiel könyvében is szereplő kerubokat jelenti. Számtalan szemük rendkívüli tudásukat és éberségüket jelképezi. Az egész jelenet pedig a világegyetem összes lényeinek hódolatát fejezi ki költői formában. A vének koronáinak letevése a mélységes hódolatnak külső jele. (L. Jelenések k. jegyzeteit az 5. fejezethez.)

Ebbe a fölséges égi istentiszteletbe kapcsolódunk bele mi is, valahányszor a Miatyánkot imádkozzuk. De nemcsak az imádás és hódolat érzelmeivel jelenünk meg a mindenható nagy Isten előtt, mint az égi seregek, hanem az atyjához bizalmas simulással közeledő gyermek érzületével mondjuk neki: Miatyánk, ki vagy a mennyekben. Ezt a gyermekdeden bizalmas közeledést lehetővé teszi, megkönnyíti, sőt sürgeti égből leszállott szent Fiának azon parancsa által: Így imádkozzatok: Miatyánk, ki vagy a mennyekben.

A mennyország halhatatlan királya nem tesz úgy alattvalóinak közeledésekor, mint a földi halandó királyok, akik elzárkóznak alattvalóik elől és csak mindenféle furfangos ceremóniák árán teszik nekik lehetővé uruk előtt a megjelenést. A koreai császár pl. úgy elzárkózik palotájában, hogy a kérvényező vagy panaszos az udvar kapuja előtt levő nagy dobot veri, hogy az uralkodó figyelmét magára vonja. Egy másik mód abban áll, hogy a kérelmező alattvaló a szomszédos hegylánc csúcsain tüzet rak, amit az ablakán esetleg kinéző uralkodó észrevesz és futárt küld a panaszosért. (Gróf Vay: Kelet császárai 293. o.)

Akárminő messze van is a mennyország a véges embertől, mégis nagyon közel van hozzá a nagy Isten. Közel hozza hozzá atyai szeretete. Messzire csak azoknak van Isten és az ő lakása, a mennyország,

akik nem tudnak Hozzá gyermekded lelkülettel közeledni.

Valamikor, nem is olyan régen, a renaissance-t követő ú. n. felvilágosodás idején a gótikus stílust, mely az égbe tör és égbe emel, barbárnak, az emberi szellem eltévelyedésének tartották, éppúgy, mint a sziklás hegycsúcsokat, Alpokat is a Föld beteges daganatainak, bibircsókjának, a havasokat pedig egyenesen hideg pokolnak minősítették. Szép csak az volt nekik, ami kényelmes. Azért egyenesen irtóztak a turistáskodástól, hegymászástól. Azóta egészen megfordult az emberiség ízlése: szinte a túlzásba viszi a hegymászó turisztikát, melynek nem egyszer (lavinaomláskor, alpesi rózsa szakításkor, gleccserrianáskor) emberéletek is esnek áldozatul.

A természetfölötti világról is, melyet mennyországnak nevez a hit, így változhatik meg az emberiség ízlése, ha majd akár saját tapasztalatából, akár másoktól kioktatva rájön arra, amit Prohászka ily mélyértelmű mondatban foglalt egybe: Nem szép a föld az ég nélkül. (Elmélk. 606.)

Párizsban van egy hatalmas nagy láda. S abba minden évben beleteszik a divatjukat múlt divatlapokat... Teszik-veszik, addig rakosgatják őket egy rakásra, míg egyszer csak arra nem eszmélnek, hogy nem tudnak már új divatot kiagyalni. Kifogytak már minden újító gondolatból. Akkor aztán megfordítják a ládát, kidöntik tartalmát úgy, hogy ami legalól volt, most legfölülre kerül; és kezdik elülről az egész divathajszát. Így van a dolog a világmegváltó eszmeáramlatokkal, vallási és világnézeti kísérletezésekkel is: utoljára, mikor már kifogytak minden mentő ötletből, mindig újra és újra előszedik a láda fenekére hajított evangéliumos könyvet. Manapság is, amikor halálosan csalódtak az emberek tömegei a szép földben, a földi paradicsomban, melyet nékik csupaszáj demagógok kínáltak a másvilági mennyország pótlására, kezdenek ismét ég felé tekinteni és a mi Atyánk, Isten mennyországáért lelkesedni. Axel Munthe, a hírneves író, mikor szerencsés kezelés folytán visszanyerte elveszett szemevilágát, arra a kérdésre: mi boldogította legjobban, amikor újra szemébe sugárzott a fény, azt felelte: a csillagok. Megrendítő vallomás. Visszanyervén szemevilágát, elszomorodva sóhajtja, hogy túl sokat lát a földből és legnagyobb boldogsága, hogy tekintetével a földről a magasságokba menekülhet: a csillagokhoz. Ő is megsejtette a népdal igazságát: „Ahol az a csillag ragyog, én is odavaló vagyok." Egy amerikai tudós kiszámította, hogy ha a földkerekség közel kétezer millió lakosa napi 12 órán át foglalkoznék a csillagok megszámlálásával és óránként mindenki csak 100 darabot olvasna összze, körülbelül egy millió év alatt készülnének el vele.

Ahogy a szentírásmagyarázók a Szent János-látta üvegtengerben az Isten trónja körül a szenteknek tengersokaságát látják jelképezve, a hívő lélek a magas égboltozat csillagainak töméntelen sokaságában a mennyországban lakó üdvözült szentek dicsőségét látja jelképileg szemléltetve, mint ezt már Dániel könyvében olvashatjuk: „Az értelmesek, úgymond, vagyis az istenfélők ragyogni fognak, mint az égboltozat fénye, s akik igazságra oktattak sokakat, tündökölnek örökkön-örökké, miként a csillagok." (Dán. 12, 3.) A mennyben lakó Isten boldogító birtoklásán kívül a szenteknek társasága teszi indokolttá a reménykedő feltekintést a csillagos égre. Mert ők az emberiségnek arisztokratái, legjobbjai, akiknek társaságát megoszthatni a jó embereknek legfőbb boldogsága és öröme. Ha ünnepeljük, pedig érdemükön is felül ünnepeljük a sportteljesítések világolimpikonjait, annál ünneplésre méltóbbak a nagy Istennek világolimpikonjai: a szentek. Társaságukban eltölteni az egész örökkévalóságot, van-e, képzelhető-e ennél kívánatosabb társaság? Ott található Istennek legkiválóbb versenyfutó- és vívóbajnoka: Szent Pál, aki azt a bizonyítványt állíthatta ki magáról: „Én bizony futok, nemcsak bizonytalanra; vívok, nemcsak úgy a levegőt verdesve; hanem megsanyargatom testemet és szolgaságra vetem, nehogy, míg másokat tanítok, magam valamiképen elvetésreméltó legyek." (1 Kor. 9, 26—27.)

A mennyországban található a magasugrásban világrekorder jobb lator, aki a latorság alacsonyságából Jézus kegyelmével egy nap alatt az ég magasságáig lendült: „Még ma velem leszel a paradicsomban." (Lk. 23, 43.) A mennyországban találhatók a legnagyobb kardvilágbajnokok: a vértanúk. Ezek egyike olyan boldog és büszke volt a kardbajnokságára, hogy 25 aranyat adott jutalmul a hóhérjának, aki a mennyország győzelmi pálmájához hozzásegítette. A lelki szépség világbajnoka: az Immaculata pedig egyenesen a mennyország Királynéja: regina coeli lett. Csoda-e hát, hogy ilyen társaság után való vágyában Loyolai Szent Ignác így sóhajtott fel: *Quam sordet terra, cum coelum aspicio!* Mennyire csúfnak tűnik fel nekem a föld, ha az égre tekintek?! Pedig a Föld, ez a sárteke a csillagokból alkotott égi rózsafüzérnek legszentebb szeme, (Bangha B.) mert ezt a sárgolyót tisztelte meg az Istennek egyszülött Fia jelenlétével. De csak az szeretheti igazán a földet, aki szereti és keresi, szolgálja az eget, amelynek a föld csak előcsarnoka. A mennyország a mi életünknek igazi kupolája, betetőzése és bokrétaünnepélye. Ahogy minden folyam vize a mérhetetlen tengerekbe törekszik és ömlik, a mi életünk folyama is kell, hogy a végtelen Istenhez, az ő égi lakába törekedjék. Ez az egyetlen, emberhez méltó végcél: Istenhez visszatérni, akitől eredtünk. A roppant világmindenség csak egy parányi lámpás Isten arca előtt. S bármennyire gazdag és szép legyen is, mégis Aquinói Szent Tamás tanítása szerint a világ teremtményeinek sokasága és szépsége csak arravaló, hogy Istennek kimeríthetetlen, végtelen gazdagságát hirdesse előttünk.

A mennyország előszobája e világ. Minden rendes előszobában van tükör, melyben a látogató ellenőrizheti önmagát, megfelel-e ruházata, hajzata és egész megjelenése a rangos ház követelményeinek. A mennyország előszobájának tüköre Jézus véres arca, az Ecce homo. A betlehemi gyermek Jézus arca is Ecce homo-kép: mutatja, milyen az Isten által óhajtott igazi ártatlan, ideális istengyermeki arc, amelyben a mennyország keksége tükröződik. A keresztén függő fájdalmas Jézus arca azonban még igazibb Ecce homo-kép: mutatja, mibe került az Isten egyszülött Fiának, hogy a bűn által eltorzított istengyermeki arcokról letörölhesse azokat a vonásokat, melyeket az ördög vésett ki rajtuk és ismét Isten gyermekeivé és a mennyország örököseivé avathassa fel őket.

A bibliai Natánael, a későbbi Bertalan apostol egy fügefa alatt elmélkedett az Isten országáról, midőn az Üdvözítő megtalálta és elhívta ezen ország szolgálatára. A keresztény lélek is egy fa alatt, Jézus keresztfája alatt elmélkedhetik legsikeresebben

Isten országáról és az ebbe bejuthatás feltételeiről. A legfőbb feltétel az, hogy a fájdalmas Krisztus-arc számára felkínáljuk lelkünket Veronika-kendő gyanánt és kérjük „a fájdalmak férfiát", törölje bele, nyomja bele eltorzult szent arcát, égesse bele szent vonásait. Ez az újfajta Veronika-kendő tükör lesz számunkra, amelyből leolvashatjuk az egész életen át, mivé torzítja a bün a lelket. Védőpajzs is lesz számunkra ez a fájdalmas szent arc a kisértések hevessége ellen. Diadalmi zászló lesz, amellyel megharcolhatjuk a lélek harcait. Ez lesz a mi belépőjegyünk a mennyországba, amelyre a mi Atyánk, Isten rátekintvén, ráismer szent Fia ábrázatjára s kedvéért beenged az ég örömeibe. A fájdalmas Krisztus-arctól csak a megrögzött bünösök dermednek meg és merednek kővé a rémülettől, mint ahogy a görög mítoszok szerint a Meduza-főtől kővé meredt a vakmerő, aki ránézett, ha majd az ítéletkor szemtől-szembe állanak azzal a Krisztussal, akiből büneikkel ilyen fájdalmas Ecce homo-t csináltak. Hiszen még az ég is elsötétedett, a föld is megremegett, a templom kárpitja is kettéhasadt, a halottak sírjai is megnyíltak, midőn ez a szentséges fő lehanyatlott és a halálba merevedett fájdalmas arca. Amikor ránézünk Krisztus sebzett arcára, Isten alakját ássuk ki a feledés homokjából, aki úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adá érette, hogy a mennybe vezesse, melyet az őt szeretőknek készített örök jutalmul.

Egy amerikai paptól hallottam, hogy egy havas, jeges, ködös, zimankós, hideg este beszállott Buffaló városában a vonatba és reggelre Floridában virágzó cseresznye és egyéb fák és a tavasz teljes szépsége mosolygott le reá a vonat ablakain keresztül. Minő változás egy éjtszakán át! Egész más világ, a világosság és sötétség, a szépség és a kiszikkadt fakóság ellentétei ütköztek szemébe egy éjtszaka alatt. Nagyjából ugyanez lehet a tapasztalata a Budapestről téli este induló és másnap Dél-Olaszországba érkező utasnak is. De ugyanilyen változást hoz a halál éjtszakája is a másvilágra induló és Istent-kereső keresztény lélek számára is: a sötét, komor, fájdalmas, nyomorúságos evilági élet után egyszerre csak az égi tavasz minden pompája és bája köszönti. Tehát nem kell félni a haláltól, hanem bizalommal várni: ez a mennyei Atya gyermekeinek helyes felfogása róla.

S tényleg ezen örök tavasz szépségének vágya és boldogságának várása az a varázseszköz, mely fogva tartja és a mennyország felé irányítja a földi nyomorúságoktól meggyötört emberiség tekintetét, éspedig kiirthatatlanul és elbírhatatlanul. Nagy igazságot örökít meg a nagy osztrák költő, *Richard Kratz* (Kert a hegyek között című könyvében), midőn azt írja: „Egy népnek a metafizikai szükségletét ki lehet ugyan éheztetni (mint ez most a vallást üldöző Szovjetoroszországban történik), de nem lehet kipusztítani. Ha lehetetlenné teszik számára a kifelé való cselekvést, akkor befelé fog fejlődni, míg felgyülő ereje fel nem robbantja a takaró anyagelvüséget. A lélek rejtekében ugyanolyan erők fejlődnek ki, mint a csírázó növényekben, melyek vastag gránitlapokat is fel tudnak emelni. A legnagyobb sületlenség is élél olykor néhány esztendeig vagy évtizedig. Kínában hosszú évszázadokig csonkították meg a nők lábát... Igaz ugyan, hogy a szív érzékenyebb dolog, mint a láb, hogy a csonkítást nem bírná el ilyen sokáig."

A földi élet nyomorúságai alatt nyögő emberi lélek is, bárhogyan elfojtják és elnyomják túlvilági vágyait, előbb-utóbb kitör és eget kér. És megnyugszik a mennyei Atya szerető kebelén. Mert ugyanaz történik vele is, mint a nagy francia hitvalló írónak, Veuillet Lajosnak sírján olvashatjuk: Hitt és most lát.

De addig is, míg ez a boldogító óra elérkezik számára, a mennyei Atyának gyermeke az időt üres fonálnak tekinti, melyre neki az érdemek és jócselekedetek gyöngyszemeit lehet és kell felfűznie. Rajta is valóra válik, amit egyik kiváló írónk olyan szellemesen fejez ki azon mondásában: „Megfiatalodik az ember, mire megöregszik." Minél inkább közeledik korban az Isten gyermeke Atyja országához, annál fiatalosabb érzelmekkel és ruganyosabb léptekkel közeledik mennyei Atyjához.

Kérdeztek — Felelünk!

Kérdés. Görögszertartású katolikus templomban voltam nemrégiben. Feltünt nekem, hogy ezen hittestvéreink *nem hajtanak térdet* az Oltáriszentség előtt. Mi az oka annak, hogy a görög katolikusok nem hajtanak térdet?

Felelet. Az első keresztény századokban Keleten és Nyugaton hasonlók voltak a világi életben a tiszteletadásnak külső jelei. Ezek fejhajtások, *meghajlások* voltak, továbbá térdhajtások, letérdelés két térdre és földreborulás. A nyugati egyházban mindezeket alkalmazták a szertartásoknál egytől-egyig. — Mindegyiket a maga helyén és a tisztelet mélységének kifejezésére.

Keleten azonban — bár a világi életben a térdhajtást ott is a nagy tisztelet kifejezésére használták — *az egyházi életben elhagyták a térdhajtást.* Elhagyták pedig azért, mert a zsidók az Úr Jézus kigúnyolásakor térdet hajtottak előtte és ők e miatt ezt a tiszteletadásmódot érzelmi okokból számüzték. Helyébe a felső testnek teljes, 90 fokos meghajlását iktatták be.

Így tehát, amikor mi a nyugati egyházban térdet hajtunk, ugyanilyen értékü cselekménnyel a keleti szertartású katolikusok a legmélyebben meghajolnak. A lényeg tehát: a mély tisztelet és imádó tisztelet megadása ugyanaz, de ennek külső megnyilvánulása más.

(Vegyük csak példának a köszönést. Ha egy civil ember köszön, megemeli a kalapját. Ha egy egyenruhás katona köszön, az csak szalutál. A lényeg: a köszönés, a tiszteletadás, az üdvözlés mindkettőnél ugyanaz, de a külső jele más.)

A keletieknél is megvan azonban a két térdre ereszkedés és a teljes leborulás is. Amikor például áldoznak, két térdre ereszkednek.

Isten jelenlétében

Írta: Nagy Töhötöm S. J.

A kezdő komoly lelkiéletnek jellemző tünete a megfeszített erölködés és törekvés. Nagyon sokszor találkozunk, különösen a noviciátusokban, hallatlanul nagy energia-befektetésekkel. Nagyon sokszor az ilyenek azzal kezdik a lelkiéletet, hogy a legnagyobb ideált tüzik ki maguk elé. S ebben még nincs is baj. A baj ott kezdődik, hogy ezt a legnagyobb ideált azonnal elkezdik a már előrehaladott fokán megvalósítani, holott ahhoz az Isten különös kegyelme szükséges. Egyik legtipikusabb jelenség, hogy félreértve néhány — sajnos könnyen félre is érthető — aszkétikus könyv jótanácsát, az Isten jelenlétében való járást kezdik gyakorolni. Úgy akarnak élni, hogy lelkük állandóan a jó Isten szent színe előtt forgolódjék. De állandóan! *Étkezés és munka, tanulás és séta* közben is. Mindig tudni akarják azt, hogy a jó Isten néz reájuk s ők is visszanéznek az ég felé. Megy is ez így egy darabig, de hamarosan fellép a fejfájás, kimerültség s a végén a teljes csőd. Akiket ez illet, azok nagyon is ráismernek erre az én leírásomra.

Nézzünk szemébe ennek a komoly kérdésnek: hogyan lehet és hogyan nem lehet a jó Isten jelenlétében élni, járni és dolgozni. Itt nem arról a józan aszkétikus elvről van szó, amely szerint minden munkánk elején felajánljuk magunkat a jó Istennek s aztán vidáman dologhoz látunk, hanem arról az eset*ről, amikor* a munka közben is és állandóan, egész nap igyekszünk teljes összeszedettségünket megőrizni s mindig a jó Isten jelenlétére valóságosan gondolni.

Kíséreljük meg pontos lélektani rajzát adni annak a jelenlét-tudatnak, amelyet mi magunk erőszakolunk magunkra s annak, amelyet a jó Isten mint rendkívüli kegyelmet néha és egyeseknek megadni kegyeskedik. Így majd mindenki ráismerhet saját eselére.

Amikor nem Istentől megadott jelenlét-tudatról van szó, akkor ez akarati elhatározással kezdődik. Mától kezdve, sőt pontosabban: déltől kezdve én Isten jelenlétében fogok járni. Előzőleg jól végiggondoltam mindent, megfontoltam az okokat s ezek között fontos szerepet játszott az, hogy így tettek a szentek is és én is szent akarok lenni! Tehát kezdjük! S elkezdem.

Az akaratnak ez a szerepe aztán végigvonul az egész jelenlét-tudaton: mindig érezni rajta az erőlködést. Nincs benne semmi, ami szinte sodorná, ragadná magával. Olyan, mint mikor valaki nyakig érő állóvízben akarna szaladni; természetes, hogy holtfáradtra erölködné magát. Látja, érzi, hogy nincsenek szárnyai és nem tud repülni, de azért ugrál nagyokat, a helyett, hogy gyalog szépen elindulna. Ezért aztán amint megszűnik erölködni, helyesebben: amint akaratilag feladja a jelenlét-tudatot, az el is tűnik azonnal, mégpedig nyomtalanul, legfeljebb csak kis lélektani utórezgés marad utána.

Legjellemzőbb azonban a fantáziakép lényegesen fontos szerepe. Tulajdonképen ebben éli ki magát az egész erőlködés. Az illető nem *tudja* a jó Isten jelenlétét (ezt még majd részletesen kifejtjük), hanem maga előtt vagy maga körül *elképzeli*. Mondjuk, kissé jobbra, fent, mintha a jó Isten onnan nézne reá s ő is abba az irányba fordítja tekintetét. Vagy önmaga körül, úgy, mintha benne járna a végtelen Istenben. Ez esetben a fantáziakép az Isten végtelenségét kissé szellemesített, de valójában mégis nagyon anyagias *kiterjedésében* látja. Mindenesetre lényeges a fantázia intenzív lekötöttsége. Ez nem zavarja, sőt az egész lélektani komplexumot élteti.

További jellemző tünet az életnélküli hidegség. Ami kis biztató meleg kiárad ebből az egészből, az csak az illető saját termelése. Nem érzi, hogy kívülről melegítenék, hanem csak azt figyelheti meg, ha ugyan képes erre, hogy önmagától melegszik. Ez pedig óriási különbség. Tehát amennyi lelkesedést és felbuzdulást belevitt, ugyanannyit is kap vissza. Ha megszűnik lelkesedni és szeretet-indulatokat magában felcsiholni, az egész jelenlét-tudat azonnal hideg, festett fantáziaképpé lesz: csak látja, csak képzeli az Istent itt vagy ott, de nem érzi ennek a kifejezhetetlenül boldog melegségét és bizalmas, személyes jellegét. Üzletszerű az egész *jelenlét-tudat, amolyan gyári jellegű. S ha* még a fantáziakép is eltűnik, helyesebben ő maga már nem termeli tovább, akkor a kihűltség teljes lesz, s hozzájárul még valami tipikus üresség-érzés is: mintha kifosztották volna. Üres kézzel ugyanott érzi magát, mint ahol azelőtt állt, nem tapasztalja, hogy haladt volna előre. Nem érzi magát másnak, többnek; nem marad a lelkében semmi fenségesség, semmi felemelő, bátorító: csak áll bizonytalanul!

Felemlítjük még a következő ismertető jegyeket is: a jóföltételek nem önmaguktól buzognak elő, hanem ezeket is mintegy gyártani kell, éspedig a maguk *részletességében. Pl. ha ilyen vagy amolyan alkalomba* kerülök, a testvéri szeretetet így vagy úgy fogom gyakorolni. A jóföltétel nem lesz általános megfogalmazású s mindemellett magával elsodró erejű is, hanem kis részletekkel bajlódik. Épp ezért a hibák elleni küzdelem továbbra is nehéz marad. Mindig hiányozni fog az egészből az a tipikus öröm, amelyet oly nehéz leírni, mert nem emberi forrásból fakad. Ahol pedig ez hiányzik s még hozzá folyton erölködni is kell, hogy a jelenlét-tudat megmaradjon, ott hamarosan a legnagyobb jóakarat mellett is elcsüggedés és lassan únottság lép fel. Kezdi érezni a küzdelem meddőségét és *eredménytelenségét. Ezt fokozza* a bizonytalanság, mert kezdi belátni, hogy hátha mégsem ez az Isten akarata. Beáll a zavar, a csatavesztés megérzése: beáll a fejfájás, amely különösen akkor veszi elő, ha figyelmét kis szünet után ismét az Istenre fordítja. Ez a fejfájás nyomásszerűen lép fel, erős lüktetést érez az agyában s arca forró lesz. Ebből a forróságból arra következtet, hogy láza van, pedig ha megméri, látni fogja, hogy nincs, hanem csak az arca ég. Végre mindent abbahagy s bizony elég hosszú időre van szüksége, hogy egészségileg is rendbe jöjjön. Valahányszor aztán visszagondol nagy erőfeszítésére, *az nem mint kedves, meleg emlék fog* a lelkében feltámadni, hanem mint valami zavaros, bizonytalan próbálkozás.

Aki ebben a leírásban magára ismer, az még ma hagyjon abba mindent, mert csak árt úgy lelkiéletének, mint egészségének. Olyan ez, mint mikor valaki útra indul, de előzőleg napokig kínlódik, hogy egy lehetetlenül szűk cipőt a lábára erőszakoljon, éspedig

csak azért, mert ő elhatározta, hogy ebben a cipőben fogja azt az utat megtenni. Induljon el inkább mezítláb, mert ha az Úr akarja, az út folyamán úgyis ad neki majd cipőt. Ha pedig nem ad, ez annak a jele, hogy mezítláb akarja gyalogoltatni s ebben az esetben az összes komoly kegyelmek ehhez az állapotához vannak kötve s így fogja a célt biztosan elérni.

Most pedig nézzük azt a jelenlét-tudatot, amelyet a jó Isten maga ad meg s amely az egyetlen helyes mód arra, hogy állandóan az ő szent színe előtt járjunk.

Mindenben az előző leírásnak az ellenkezőjét tapasztaljuk. Tehát nem kezdődik hosszas megfontolások és elhatározások után, hanem váratlanul és legtöbbször szinte az akarat ellenére mintegy berobban. Történhetik ez szép csendesen is, de mégis gyakoribb az, hogy nagy hatásokkal lép fel, hiszen rendkívüli az egész jelenség. Pl. este elvégzi szóbeli imáját, majd aludni próbál, de nem megy. Gondol mindenfélére. Gondol egy félórán, egy egész órán át. Csupa közömbös, hétköznapi dolog fogócskázik a fejében. Egyszer azonban, mintha a villám sujtott volna le rá. Valóságos rémület fogja el, de a szó igazi értelmében rémület, mert oly égető világossággal ötlik az eszébe, hogy micsoda szégyenletes, fonák, hálátlan, tiszteletlen és szeretet-nélküli az, hogy az Isten létezik, körülveszi őt, fenntartja, szereti, gondol reá, s íme, ő viszont most egy egész órán át, sőt egész napon át rá sem gondolt, eszébe sem jutott, mintha nem is léteznék. És ez a gondolat a velejéig megfogja az embert. A félelem lassan átmegy valami boldog, riadt csodálkozásba, mert oly különös melegséget, biztosságot érez. Megesküdne rá, hogy a jó Isten őt most nézi... hosszan nézi. Nagy szeretetre gyullad a jóságos Atya iránt, aki őt még mindig nézi, szeretettel nézi. És lassan azt veszi észre, hogy nem tud szabadulni ettől a gondolattól. Olyan ez, mint mikor az ember a folyó sodrába került: tehetetlenül ragadja magával az áradat. Mennyivel más ez, mint mikor az ember állóvízben küszködik előre.

Semmi erőlködésébe nem kerül az egész jelenléttudat. Az egyszerűen: *van*. És jól tudja, hogy neki semmi része sincs abban, hogy az még mindig oly egyszerűen és világosan van. Figyelmét másra fordítja és a jelenlét-tudat megmarad. Egészen csodálatos kettősséget él meg a lelkében: azt t. i., hogy figyelni tud külső munkákra, pl. gépelésre, tanulásra, beszélgetésre s mégis változatlan melegséggel állandóan azt is *tudja*, hogy az Isten személyesen mellette van. Talán a szobába beözönlő napsugárhoz hasonlíthatnók ezt, amely szintén a legkevésbbé sem teszi lehetetlenné a dolgok látását, sőt azt épp elősegíti.

Dehát mégis milyen ez a jelenlét-tudat? Először is teljesen mentes minden fantáziaképtől. Csodálatosan hangzik, de így van. Ha megpróbálja mintegy elképzelni, hogy hol is van az a jó Isten, akinek a jelenlétét most élvezi: benne, mellette, fölötte? Nem tud rá válaszolni. Csak annyit tud, hogy van. S ha nagyon erőlködne, hogy ezt a „van"-t valahová elképzelje, akkor talán sikerülne valami homályos alakfélét valamilyen irányban elképzelnie, de riadtan menekülne el ettől, mert oly világosan látná, hogy ez ócska hamisítvány ahhoz a boldog *tudathoz* képest, amely neki Isten jelenlétét a tudomására hozza. Minden elképzelés és fantáziakép a jó Istenről már eleve tévedés, mert Ő egész bizonyosan nem olyan; tehát ha azt úgy közelítjük meg, mint amilyen a valóságban, akkor az csakis a fantázia-mentes hit és tudat útján lehetséges. S ezt adja meg a jó Isten ebben a jelenléttudatban. Nagy Szent Teréz sokszor írja ezekről a dolgokról, hogy aki maga nem tapasztalta, az nehezen fogja ezt megérteni, aki azonban már egyszer átélte, az mindjárt magára ismer.

Tehát ez a tudat, ez az élő, szinte hangosan kiabáló hit aranyozza be az egész napot. Nagyon intenzív, külső munkánál kissé elhomályosulhat, sőt egészen el is tűnhetik, de a legelső szabadabb pillanatban, mint valami fényes nap, újra hirtelen előtűnik, mégpedig magától, hívás nélkül, meglepetésszerűen. Mást és többet erről nem lehet mondani, mint hogy a lélek minden külső figyelem és elképzelés nélkül egyszerűen és lélekzetelállítóan t u d j a azt, hogy az Isten személyesen itt van és képtelen ettől a tudattól szabadulni. Ennyit a dolog velejéről.

A kísérő jelenségekről már sokat lehetne mondani, de elég lesz csak néhányat megemlítenünk, éspedig épp azokat, amelyek a fentebb leírt magunkcsinálta jelenlét-képzelgéssel ellenkeznek.

A megadott jelenlét-tudat rendkívüli melegséggel jár. Oly boldogsággal tölti el a lelket s ez a boldogság oly melegen hullámzik: majd gyengül, majd erősödik, hogy egy-egy nagyobb hullámnál édes „jaj" tör ki a lélekből. Ilyen boldogságot soha még elképzelni sem tudott, nemhogy most azt felszítani tudná magában. Valami nagyszerű többletnek, meggazdagodásnak a biztos tudata uralkodik a lelkén. Megérti a lélek szépségét, de egyúttal a földi dolgok hitványságát is. Épp ezért a jóföltételeket nem kell gyártogatnia, mert azok szinte csak úgy dübörögnek elő a lelkéből. És ezek a jóföltételek talán sohasem vonatkoznak részletkérdésekre, hanem nagy átfogó nekilendülések, amelyek majd az élet ezer változatában lesznek gyakorlatívá, lesznek praktikus kis részletté. Egyetlen intuícióval látja a testvéri szeretet döbbenetesen nagy fontosságát és bámulatos szépségét, s egyszerre minden áldozatra késznek érzi magát; de úgy ám, hogy ez a készség nem hagyja el a szürke hétköznapok forgatagában sem. Minden erény könnyűnek és kívánatosnak látszik előtte s ha alkalma van gyakorolni őket, semmit el nem mulasztana, nehogy abba a meleg isteni tekintetbe egy csöppnyi szemrehányás vegyüljön. Mert az a tekintet tud feddeni is és ez ilyenkor megszégyenítőbb mindennél! Szívesebben elviselne minden földi kínt, csak azt a fenséges isteni tekintetet ne kellene önmagán éreznie. Ilyenkor egészen világos előtte, hogy ez a szemrehányás nem belülről, a lelkéből fakad, hanem kívülről jön. Oly silánynak és foltosnak látja önmagát, hogy szinte már teher a jelenlét-tudat. A legkisebb hibában is meglátja magát a rosszaságot s ez úgy tűnik fel előtte, mint amelyik valósággal útálatossá teszi őt. Nem tudja megérteni, hogy hogyan lehet őt egyáltalán még szeretni. S könyörög a jó Istennek, hogy vagy tegye az ő lelkét széppé, erényessé vagy pedig ne is nézzen rá, mert így szinte kibírhatatlan az a nyugodt, kedves tekintet.

De a jó Isten nem távozik el, hanem átalakítja a lelket s erényeket ültet el benne. Egy ilyen óra alatt többet halad a lélek, mint egyébként hosszú esztendők alatt, mert most nem ő erőlködik, hanem az Isten adja meg neki mindazt, amire szüksége van. Érzi is az ember, hogy egészen mássá lett! Jellemző alaphangulata lesz a vidám bizakodás, a nagy öröm, a szinte epekedő szeretet és vágyódás a jó Isten után. Az élet napsugaras lesz, mert egészen kinőni érzi magát az anyagi világból. Vidáman és bátran mozog, mert tudja, hogy ő egy másik világnak a

polgára. Fáradságnak és kimerültségnek nyoma sincs, sőt ha előzőleg fájt a feje valami miatt, az most elmúlik.

Igen jellemző aztán, hogy ez a jelenlét-tudat néha félelmetesen elmélyül. Pillanatról-pillanatra mindig világosabb lesz, hogy az Isten van. Itt is itt van! Az ember akaratlanul is térdre rogy s egy szót sem tud kinyögni. Csak azt érzi, hogy a térdelés is még mindig túl magas és túl előkelő a számára. Szeretne a porral tökéletesen egy színvonalra jutni, szeretne egydimenziójúvá lenni, mert oly fenséges, oly hatalmas az, aki előtt ő most térdel. Átéli teremtmény mivoltának minden gyatraságát és tökéletlenségét s átéli ezt a végtelen Isten szent színe előtt! Néha úgy tünik fel előtte, hogy na most... most fog valami rendkívüli történni, mert oly csupaszon s oly világosan csak két valóságot lát az egész világból: Istent s önmagát s e kettőt most egymással szemben... de az egész belső átélés megáll egy emberileg még elviselhető mértéknél s ő lassan magához tér, a rendes jelenlét-tudatba. Ilyenkor az összes előbb említett jó hatások fokozottabb mértékben bontakoznak ki. A jelenlét-tudat ilyen elmélyülése a magunk gyártotta képzelgésnél egyszerűen lehetetlen!

Még csak azt említjük meg, hogy ez az elmélyülő megélés félpercnél nem igen tarthat tovább; a másik azonban a jó Isten kegyességéből akár napokig, hetekig is eltarthat, bár közben ezernyi változaton és fokozaton megy keresztül. Nagy kegyelem ez, amelyre direkte felkészülni egyszerűen lehetetlen. Viszont, aki megkapta, annak a felelőssége döbbenetesen nagy, mert úgy látszik, hogy a jó Isten foglalkozni akar vele.

Ezekután bárki méltán kérdezhetné, hogy most már mit tegyen? Hiszen egyrészt a dolgot erőltetnie nem szabad, másrészt pedig nincs arra biztosítéka, hogy a jó Isten ezt neki ingyen megadja. Erre csak azt felelhetjük, hogy tegyen meg a maga részéről mindent, hogy összes munkáit tiszta szándékkal a jó Istenért végezze; igyekezzen összeszedett maradni; a kegyelem indításaira nagyon figyeljen föl, hogy így készen találja őt a kegyelem, ha esetleg a jó Isten magasabbra akarná szólítani.

Az önnevelésből származó ideiglenes örömök

Írta: Franz Xav. Esser S. J.

Az önnevelés munkája nehéz robot; sokkal nehezebb, mint amilyet a zsidóknak kellett Egyiptomban végezni. Honnan vegyünk hát bátorságot és kitartást e keserves feladathoz? Mögöttünk nem áll szívtelen fáraó, ki ostorát suhogtatja, mihelyt ímmel-ámmal dolgozunk, vagy félmunkát végzünk. Sőt: egyenesen saját tetszésünktől függ, hogy egyáltalán hozzá akarunk-e fogni s hogy csak a hatodik vagy éppen a kilencedik órában kezdünk-e neki. Mégis oly sokan vannak, kik olyan buzgalommal fognak e robotmunkához, mintha örömünnepet jelentene nekik. Botorok-e ezek mind, kikkel egy titokzatos valaki önmaga kaján gyönyörűségére gonosz játékot űz?

Mihelyt a nap tavasszal magasabbra hág, körülöttünk erdőn-mezőn hasonló robotmunkába kezd minden fa és bokor, minden virág és füszál, s fáradhatatlanul küzd, hogy kicsírázzék, virágozzék, gyümölcsöt teremjen. Hónapról-hónapra folytatja munkáját a nélkül, hogy elfáradna, alábbhagyna vele. Mikor aztán a szőllőgerezd sárgul, a búzarendek dőlnek a pengő kasza alatt, s a fák ágait lehúzza az érett gyümölcs: ki nevezné a virágot, szőllőtőkét, gyümölcsfát gonoszul kihasznált jólelkű bolondnak azért, mert megmozdult bennük a növekvésre hajtó ösztön, s ők engedelmeskedtek neki?!

Az önnevelés kemény robotmunkája az idők multával nálunk is meghozza az aratás idejét, amit röviden így lehet kifejezni: az ember megistenül már e földi vándorlása folyamán. Amit összüleink tiltott módon akartak elérni, ami után bűnös módon nyujtották ki kezüket, s ami így természetesen nem sikerülhetett, — az az önnevelés által maradéktalanul részünkké lehet. Hasonlókká leszünk Istenhez; — s éppen ez a magasztos cél az, amely fáradhatatlan munkára sarkallja azok nagy részét, akik komolyan veszik az önnevelést.

*

Az első, amiben az önmagát komolyan nevelő ember Istenhez hasonlítani fog, az, hogy ő is soha nem hervadó koronát fog fején hordani; olyat, melyről Szent Péter mondja: „Ha majd megjelenik a pásztorok fejedelme, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koronáját." (1 Péter 5, 4.) Igaz, hogy a világtörténelmet lapozgatva, sok koronás főre akadunk, de vajjon e koronák mind hervadhatatlanok voltak-e? Koronát viselt Sándor, Macedóniai Fülöp fia. De nem tépte-e le fejéről s nem taposta-e porba a koronát nagyravágyása, mikor Achilles sírjánál állva úgy sírt, mint a kisgyermek, ki a másik kezében nagyobb almát lát?! Hiszen könnyei a miatt hulltak, hogy Achilles dicsősége nagyobb volt az övénél. Cézár hatalmas vetélytársa, Antonius is koronát viselt. Vajjon hervadhatatlan volt-e az? Egyiptom királynéjának karjaiban az érzékiség tépte le fejéről. Gyáva és gyenge volt ahhoz, hogy teste ösztöneit erős kézzel megzabolázza. S mennyi koronázott nagyság áll még ezekkel egy sorban! Egész népeknek, nagy hadseregeknek parancsoltak, az emberek mindenfelé rettegtek tőlük, — de ha megmozdult bennük valamely szenvedély, a félelem az ő részükön volt; porban feküdtek, mint közönséges rabszolgák. Kifelé nagyot mutattak, — belül értéktelenek voltak. Koronájuk olyan, mint a papírkorona, mellyel gyermekek díszítik magukat játék közben; az sem tartós, — ha egy kis eső éri, elmállik.

Az igazi nagyságnak, valódi fölségnek jele az olyan korona, mely nem hervad s nem semmisül meg. Ilyet visel Isten az örökkévalóságon át, s ilyet visel itt a földön is az, aki kemény robotmunkával ne-

velte önmagát. Az ilyen ember ugyanis úr a saját házában; lelkének vad hajtásait lenyeste, szenvedélyeit béklyóba verte s engedelmessé tette. Márpedig: Aki ura magának, az ura egész világnak.

Így hát olyan nagy dolgot müvelt, melyért méltán kijár a tartós korona. Az ember szenvedélyei, ösztönei ugyanis olyan természeti erők, melyekkel a vihart, villámot, tüzet, vulkánkitörést nem is lehet összehasonlítani. S mégis mennyire jutottak az önlegyözésben a szentek, ezek a magas hegycsúcsok, melyek az emberiség lapályából kiemelkednek! Egy Szent Pál — érezvén, hogy ösztönei, szenvedélyei egészen a hatalmában vannak — olyan diadalmi énekbe kezd, amilyen még nem hangzott el a véráztatta földön: „Ki szakít el minket Krisztus szeretetétől? Nyomorúság vagy szorongatás? Éhség, mezítelenség, veszedelem vagy üldözés, vagy kard? De mindezeken győzedelmeskedünk az által, aki szeret minket." (Róm. 8, 35.) Aki ilyen, vagy legalább hasonló eredményt tud felmutatni saját énjének leigázásában, meglékezésében — azt valóban győzelmi korona ékesíti már idelenn, olyan, amilyet Isten visel. Olyan koszorú, melynek egyetlen hervadt levele sincs, s amelyet semmiféle külső vagy belső hatalom nem képes letépni róla.

Az önnevelés minden cselekedete által ily el nem múló koronán dolgozunk; minden önmegtagadással újabb zöld levelet kötünk győzelmi koszorúnkba. Mert mindjobban a föld hiábavalóságai és romlott természetünk fölé emelkedünk általa; a szeszélyek, hangulatok, szenvedélyek nyomorúságos és szolgálatkész eszközeiből azzá válunk, amik eredetileg voltunk: magasabbrendű emberekké, kiknek az ilyesmikkel már nincs is dolguk. Ó, bár emberi nagyságunknak ez egyetlen helyes felfogása állandóan úgy lebegne szemünk előtt életutunkon, életünk alakításánál, mint a felhő- és tüzoszlop Izrael fiai előtt! Hogy eltünnék akkor a bámulat, mellyel nem egy túlságosan magasztalt földi nagyságnak adózunk! Egészen más szemmel néznénk az emberek s az élet forgatagába, és nem tömjéneznénk többé annyit láttatlanban a tömeggel a művészet, tudomány és hadvezetés lángelméi előtt. Mert ha egyúttal nem emelkednek ki embertársaik közül saját én-jük leigázásában is, akkor bizony csak ragyogó semmik, kiknek a helyett, hogy a városok terein magas talapzatról néznek le az alattuk járó-kelőkre: inkább valamely sötét sarokban lenne a helyük. Mert örökké igaz marad: Isten összehasonlíthatatlanul nagyobb csodálattal tekint arra a kisgyermekre, aki csupa kötelességteljesítésből, játszó kedvét legyőzve, tábláját telepingálja „i" betükkel, — mint arra a mesterre, aki önhitten és nagyravágvástól vezettetve akár egy Sixtini-kápolnát ékesít föl halhatatlan festményekkel. Pedig egyedül Isten ítélete mérvadó és helytálló.

Koronára, nagyságra vágyik lelke legmélyén minden ember. Azonban nem kevésbbé vágyik a boldogság után. Az olthatatlan szomj a boldogság után hatalmas lendítőkerék, mely az élet gépezetének legkisebb kerekét is mozgásba hozza. Mi okból sír, kiabál az újszülött csecsemő? Mert nem elégedett, másként szeretne feküdni. Mitől veri ki a verejték a haldokló homlokát? Az ismeretlen jövő miatt érzett aggodalom okozza ezt; mit hoz vajjon: örömet avagy szenvedést? Mindannak a hajszának, iparkodásnak, munkának, számításnak, vállalkozásnak s minden egyébnek, ami a bölcső és a koporsó közötti időben történik, mi a legmélyebb oka s legvégső célja? Egy kis helyecskére szert tenni a boldogság napsütésében, ha mindjárt csak egész szerényre is. Boldogtalan senki se akar lenni; a boldogságot azonban mindenki óhajtja! S mily kevésnek sikerül elérni! Schopenhauernek az a megállapítása, mely szerint az emberi élet olyan üzlet, melyre mindnyájan ráfizetünk, — általánosan valóságnak ismertetik el.

Az embernek e legtöbbször eredménytelen boldogság-hajszolásával szemben az Úristen valósággal tobzódik a boldogság túláradásában. Úgy hullámzik az bensejében, mint a part nélküli tenger! Benne a boldogság egyik feneketlen mélysége a másik után kiált. S Isten nem zsugori, aki kincseit vaspántokkal s művésziesen készített kulcsokkal őrzi, nehogy valaki valamit elraboljon belőle. Sőt: ahogy az angyalokat, úgy az embereket is arra teremtette, hogy az ő túláradó gazdagságának részesei legyenek. Ezért azt akarja, hogy boldogsága tengeréből nap-nap mellett hatalmas felhők emelkedjenek, elterjedjenek az egész föld fölött s harmatozzanak az emberszívekbe. És mégis milyen szánalmas az eredmény!

Tegyük fel hát a kérdést: Honnan van a nagy benső üresség és elégedetlenség az emberek millióinál? Oh! Hamis és tiltott utakon keresik a boldogságot; olyanokon, melyekre nem Isten állított útmutatókat. Pedig Istennek, mint az emberek Teremtőjének s így legalaposabb ismerőjének legjobban kell tudnia, hogy mi teszi boldoggá és elégedetté az embert. Nem elégszer nyilatkozott-e e felől világosan a Szentírásban? Senki sem fogja elérni a boldogságot, aki szíve kívánságait követi és szenvedélyeire hallgat. Mert így hangzik egyik alaptörvénye: „A bün szegényekké teszi a népeket." (Péld. 14, 34.) Ami pedig föltétlen bizonyossággal megnyitja a boldogság és béke aranykapuját, az az önlegyözés, önmegtagadás. A Titkos Jelenések könyvében így szól egy mindenható és titokzatos hang az emberek öszszességéhez: „Akinek füle van, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak: A győztesnek enni adok az élet fájáról, mely Istenemnek paradicsomában van!" (2, 7.)

S nem ment-e még mindig teljesedésbe e két állítás? Salamon mohón kapott minden után, amit a világ nyujthatott; szíve kívánságait minden módon kielégítette. És végtére milyen vallomás tört ki belőle? Megútálta az emberi életet. A helyett, hogy a boldogság otthonosan letelepedett volna tüzhelyénél, kerülte nap-nap után. Assisi szegénye pedig — vele ellentétben — lemondott mindenről, amivel a világ csábította, megzabolázta ösztöneit s oly ragyogóan járt a világban, mint a nap fia; arcáról csak úgy sugárzott a boldogság. Goethe viszont azt mondja magáról, hogy ő csak keresztülrohant az életen, és hogy minden gyönyörüséget megragadott üstökénél fogva. S mi e gyönyörhajszolás vigasztalan eredménye: az állandó elégedetlenség. — Egy Xavéri Szent Ferenc pedig nagy lélekkel lemond a tiszteletről és dicsőségről, az otthonról és kényelemről — s életét, erőit a szegény pogány népekért áldozza föl. Közben a forró homokban térdelve azért könyörög Istenhez, hogy szüntesse vigasztalásait, mert attól fél, hogy szívét szétveti a boldogság.

Minden önmegtagadás és minden lemondás ugyanis bizonyos tekintetben egy-egy ásónyom, mellyel mind szabadabbá tesszük szivünkben a boldogság forrását, s így ezüsttiszta és vidáman csörge-

dező vize mind bővebben és zavartalanabbul ömölhet a vidékre. Valóban tapasztalhatjuk az Írás szavainak boldogító igazságát: „Szívem fájdalmainak sokasága között a te vigasztalásaid örvendeztették az én lelkemet." (Zsolt. 93, 19.) Vagy mint Pascal mondja: „Kielégülést érzünk, mihelyt lemondhatunk." Igen, a bilincsek hullanak, s a hulló bilincsek csengése a legszebb zene; a szív táncol hozzá.

Még egy harmadik hasonlóság is keletkezik Isten s az önnevelést komolyan vevő lélek között: az ilyen lélek fiatal és üde marad öregségében is. Isten az örök ifjúság, benne árnyéka sincs a változandóságnak; amilyen volt mindenkoron, olyan marad örökkön-örökké. Az ember viszont napról-napra öregszik, sokszor jóval időnek előtte.

Vajjon mi okozza nála ezt a gyors hervadást? Egyrészt a testi-lelki erők hanyatlása, másrészt azoknak a céloknak és eszményeknek halványulása, melyek felé törekedett, melyekért küzdött. Az ifjúság e tekintetben nagy előnyben van; friss hegyipatakhoz hasonlít. Ez előtt ott áll eszményként — ha lehet így beszélnünk — a völgy virágos rétje, s még távolabb a hullámzó tenger. Erejének teljében szökell sziklárólsziklára, kemény munkával utat váj magának a kőzetben, nem ismer nyugtot, pihenést. Ez állandó küzdésének, törekvésének jutalma aztán, hogy olyan friss és átlátszó, hűvös és ezüsttiszta marad.

Mily sok embernél halványodnak el azonban mihamar az ideálok, melyek ifjúságában annyi boldogságot ígérve csalogatták. Csalóka délibábnak mutatkoznak, kivált ha tartalmukat dicsőség, gazdagság, élvezet képezte. Ahhoz pedig, hogy e mézesszavú hazugoknak minden energiával hátat fordítsanak, s természetfölötti, örökéletű ideálok után nézzenek és azok felé komolyan törekedjenek, — ahhoz csalódásaik és tévedéseik következtében nincs már meg a szükséges rugalmasságuk. Így aztán szemük bágyadtan, fáradtan, kedvetlenül néz Istennek és az eszményeknek szép világába. Fiatalon aggastyánná válik az, akinek az élet már semmit sem nyujt.

S az eszmények elhalványulásával karöltve mondják fel a szolgálatot az ember legértékesebb testi és szellemi képességei. Ezeket legnagyobb részt nem a létért való küzdelem, nem az élet gondjai, nem a verítékes munka s nem a betegség szenvedései őrlik fel. Sokkal inkább pusztítja a zabolátlan ösztön, a vad szenvedély. Ezek ugyanis állandóan tátott szájjal, éhesen merednek felénk, — s bármennyit vetünk e szájba akár a tisztátalanságból, akár a nagyravágyó törekvésből, szomorú tépelődésből, vagy bármi egyébből, az nem akar bezárulni. Söt mindinkább növekszik a kívánság. Hogy pedig így az idegerő legdúsabb készlete is idő előtt kimerül, az világos.

Mily ellenkező irányban dolgozik — mégpedig hatalommal és eredménnyel — az, aki buzgón igyekszik kialakítani magában az Isten elgondolása szerint való embert! Az ő eszményei is eltűnnek vagy elhalványodnak néha, — ám akkor egészen más jelenség mutatkozik. Azt hinnők, hogy éveken át tartó fáradozás, buzgó önlegyőzés és erénygyakorlás által a tökéletesség eszménye észrevehető közelségbe jut hozzá. Pedig éppen ellenkezőleg, mind nagyobb távolságba kerül, — de a mellett magasztossága és vonzó szépsége egyre nő. Így aztán Szent Ágoston egy találó mondása szerint: A keresztény ember élete szent vágyakozásban örlődik fel. Úgy jár, mint aki magas hegyet akar megmászni, melynek csúcsát a völgyből elég közelinek látja; azonban minden lépéssel, amit fölfelé tesz, tágabbá, korlátlanabbá lesz kilátása s a vidéket mind gazdagabb pompában, varázslatosabb szépségben látja. Ez pedig növeli életkedvét s mind sürgetőbb vágyat ébreszt a fölfelé törekvésre. Márpedig mi volna jobb megelőzése az öregedésnek, ami hanyatlást, lefelé haladást s végül megállást jelent? A szerzett erkölcsi értékek minden neme élesebbé teszi a szemet; az jobban meglát immár minden tökéletlenséget s új meg új munkateret fedez föl. Mennyire megvilágítja ezt az igazságot Assisi Szent Ferencnek egy mondása! Mikor már teljesen kimerült az apostoli munkában, félig meg is vakult, s prédikálni többé nem tudott, így szólt testvéreihez: „Testvéreim, FOGJUNK HOZZÁ, szolgáljunk Urunknak, Istenünknek. Mert idáig még édeskeveset tettünk!"

Az önnevelést komolyan vevő ember e mellett meglevő testi és szellemi erőit, különösen idegeit a lehetőség szerint kíméli és semmiesetre se pazarolja el hiába. A szenvedélyek rendetlensége ugyanis mindinkább elesik; minden nyugodt vágányokon, megszokott normák szerint halad, hiszen az önfegyelem megakadályozza ezek áthágását, áttörését. Az ösztönök és a szenvedélyek olyanok, mint a folyóvíz. Ha ez nem talál jobbra-balra magas gátakat, könnyen szetterül s tócsákat, nádasokat alkot. De ha az emberi értelem szabályozza és szűk mederbe szorítja, könnyen elviszi a legnehezebb hajókat a tengerig. Nem bámulatos-e, vagy inkább, az elmondottak után nem magától értetődő-e, hogy a szentek nagyrésze annyi önsanyargatás és munka ellenére oly magas kort ér meg, s hogy tiszteletreméltó aggastyánkorukban járásuk, magaviseletük, szellemük frissesége és szívük lelkesülése Isten örök fiatalságát tükrözi? Rajtuk bebizonyosul Michelangelo mondása: „Az erény örökké ifjú."

*

Szent Péter egyszer így szólt a Mesterhez: „Íme, mi elhagytunk mindent és követtünk téged; mit fogunk tehát kapni?" (Mt. 19, 27.) Az Üdvözítő feleletében nagy pátriárka-áldást helyezett nekik biztos kilátásba. Aki az önnevelést komolyan veszi, annak az élet nem egy kellemességéről le kell mondania — mint a tanítványoknak — s kemény robotmunkát kell végeznie önmaga legyőzése és megnemesítése terén. Kaphatna-e azonban bőségesebb kárpótlást ezért, mint a megistenülés hármas koronáját? Ez a tiara valóban megéri, hogy verejtékezzék érte a nemeslelkű ember; még egy Schopenhauer is minden gondolkodás nélkül, örömmel és elismeréssel szánja neki: „A laposlelkűek szótöbbsége nem tarthat vissza bennünket attól, hogy elismerjük: a legnagyobb, legfontosabb és legnevezetesebb jelenség, mit a világ fölmutathat, nem a világhódító, hanem a világot legyőző ember."

Ha kérdeznék a kárhozottaktól: „Miért vagytok a pokolban?" — ezt felelnék: — „Mert ellenálltunk a Szentléleknek!" — És ha a szenteket kérdeznénk: „Miért jutottatok a mennyországba?" — így felelnének: „Mert hallgattunk a Szentlélekre . . ."

(Monin: Szól az arsi Szent-ből.)

A szalamander-ember bombája

Írta: Pintér József

A petróleumkút fúrása a világ legveszedelmesebb munkája. A források felett állandóan gyulékony, robbanó gázok keletkeznek. Elég, ha a fúrótorony acélvázához egy kő csapódik, mely szikrát csihol, s máris lángba borul a földből kiszökő petróleum-oszlop.

Az égő petróleumkút eloltása néha hónapokig tartó nehéz dolog. Az úgynevezett szalamander-ember végzi el ezt a munkát, mely az élete kockáztatásával jár. A szalamander-ember azbeszt-ruhába öltözik és kezébe nitroglicerinnel telt bombát vesz és azzal kúszik a lángoszlop felé. Tudott dolog, hogy a petróleum olyan szörnyű erővel tör ki a földből, hogy a kisüvitő gázok csak a föld felett néhány centiméterrel égnek. A lángoszlopot csak úgy lehet eloltani, ha egy hirtelen támasztott szörnyű erejű légnyomással a kitörő gáztömeget elfújják a lángok alól. Ezt a légnyomást a felrobbanó nitroglicerin-bombákkal lehet elérni.

A szalamander-ember odakúszik a lángoszlop közelébe s a pokoli hőség ellenére is hősi akaraterővel megközelíti a forrás száját és odadobja a bombát. Ha nem számít ki mindent apróra, akkor bizony a robbanás ereje őt magát is elsöpri a föld színéről. De ha szerencsével és ügyesen csinálja a dolgot és csakugyan elfújja a tüzet, akkor életveszélyes munkájáért sok pénz üti a markát.

Mikor az ember körül a kísértések alvilági tüzétől lángba borul az élet, akkor nincs más hátra, mint az imádság azbeszt-ruhájába kell bújni. Aki e nélkül akar harcba ereszkedni, az nem sokáig állja az internális rohamot. E nélkül vakmerő kockázattal olyan kalandba megy bele, mely feltétlenül csak katasztrófával végződik.

Az imádság megóvja a lelket attól, hogy a kísértés perzselő tüze árthasson neki. Megerősíti a jóban. Acélozza elszánását. Kitartásra serkent. A megtámadott lelket tiszta levegőhöz juttatja. Kiszorítja a kísértő gondolatot s helyet csinál Isten erejének. Az ember a kísértések minden szorítását töretlenül állja, amíg imádkozó ereje meg nem rokkan a lelki fáradtság terhe alatt. A vereség ott kezdődik, mikor a harchoz való utánpótlást az imádság már nem szállítja. Amíg valaki tud imádkozni ösztöneinek rendjéért, szívének védelméért, önmegtagadásainak termékenységéért és Isten segítségéért e kéréssel: „Ne vigy minket a kísértésbe!" — addig nincs veszve semmi. Testvér, te is mindig az imádságodnak köszönhetted, ha a gonosz észrevétlenül suhant el melletted és a pokolnak tartó utad felénél meg tudtál állani, mielőtt késő lett volna. Az imádság volt lelki prevenciód a kísértések ellen. Ne is feledd, hogy az imádságod hiányát nem pótolhatja semmi. Még a szentek közbenjárása sem!

Az imádság azbeszt-ruhájába öltözött embernek kezébe aztán bomba is kell. Az akarat robbanó bombája: Nem! Ezt kell a kísértés kútjának tűzhányó szájába dobni. Ez fújja csak el a lángot. A vereség veszedelme csak így lesz elhárítva.

Mikor Demosthenest egy romlott leány hívogatta, ő tagadólag rázta a fejét és így kiáltott:

— Nem! Ennyiért nem veszem meg a bánatot!

Nem! Ez volt a szentek akaratának is a megnyilatkozása. Ez volt az ő bombájuk is, melynek robbanásában a kísértések erőtlenül estek szét. Az ő minden rejtett belső energiájuk és kemény elszánásuk evvel a szóval vált diadalmas akarattá, mely a kifelé törő vágyakat, ösztönöket vissza tudta nyomni s elég erős volt ahhoz, hogy támaszpont legyen a kísértések kábító kavargásában.

Mikor Szent Polikárpot, az agg szmirnai püspököt máglya elé állították, azt mondták neki: Tagadd meg Krisztust, különben elégetünk!

— Nem! Nyolcvanhat esztendeig szolgáltam neki, mindig jó volt hozzám és most tagadjam meg?

Nem! Ez a szó legyen a mi bombánk is a kísértések tüzgyűrűjében. Vagyis szilárd eltökélés minden rossznak elutasítására.

Egy úrhoz a kávéházban odalép a pincér és jelenti, hogy a telefonhoz hívja őt egy ismerőse. Mivel a vele való beszélgetés nem volt az úrnak örömére, azért borravaló csúsztatása közben arra kérte a pincért, hogy mondja azt: nincs itt! De a pincér így szólt:

— Nem, uram, én nem fogok Ön helyett hazudni!

Testvér, sokszor csábít a világ: Jöjj a hiúság vásárába! De te hajítsd a bombát: Nem!... Úz a tested vadlángú ingerkedése: Egyél, igyál, minden élvezetnek szakítsd le virágát! Dobd rá az ellentmondás kézigránátjait: Nem, nem!... Azt súgja füledbe a sátán: Add el a becsületedet! Pénzt, állást kapsz érte cserébe! Csattanva robbanjon tiltakozásod szava: Nem, nem és nem!

Mondd ki e szót mindig. De úgy, hogy hangodból rendíthetetlen erő sugározzék. Ha a kísértésekkel surlódó lelked a rossz felé billenne, akkor az egyensúlyod biztosításához legelsősorban erre a szóra van szükséged. De ebben aztán vasakaratodnak kell feszülnie. Hidd el, hogy reád nézve ettől függ az élet, a halál és az örökkévalóság!

Erőforrás

Bécsben, egy összejövetelen több zeneművész felvetette a kérdést, hogy: mi üdíti fel leggyorsabban és leghatékonyabban a kifáradástól ellankadt művészi erőt?

— Egy üveg pezsgő — hangzott az első válasz.

— Vidám társaság!

— Séta a szép természetben! — állította a másik, a harmadik. Majd Haydn véleményére voltak kíváncsiak.

Haydn csendesen ezt mondta:

— Őszentsége engedélyével van házamban egy kis kápolna. Ha kimerülök, ide térek be a szentségi Jézushoz. És az áldott égi Eszköz mindig felüdítően hat réám.

(Rab S. J.: Eucharisztikus példák-ból.)

A vörös mise

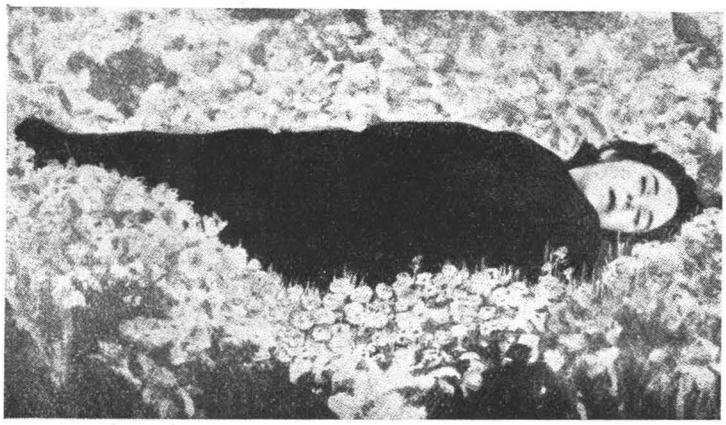

Maria de la Luz Camacho, az Actio Catholica első vértanúja 1934 december 31-én halt meg Mexikóban. P. Dragon Antonio S. J. megírta életrajzát. Íme egy fejezet belőle.

A vértanút otthonába szállítva, valóságos virágerdőre helyezték.

Homero Margalli december 30-án találkozót adott „felvilágosult" bandájának.

Vasárnap volt. Tíz órakor a templom megtelt gyerekekkel. A legalkalmasabb pillanat annak felgyujtására. Kilenc órakor érkezett a hatvan vörös-fekete egyenruhás suhanc a községházára. 15—18 évesek lehettek. Margalli figyelmezteti őket: a revolverek készen vannak. Egy-egy jut mindenkinek, tíz tölténnyel. Lelkesedésüket már régóta szították vaktöltéssel. Hogy nagyobb bátorságuk legyen, 6 üveg konyakot itatott meg velük vezérük. Kiadta a jelszót: „Éljen a forradalom!" kiáltásra roham! Nincs mitől félniök. Garrido most Mexikó ura és ő mellettük van. Megtettek minden óvóintézkedést. Az ő szárnyai alatt dolgozhatnak. A rendőr megkapta a parancsot, hogy el ne mozduljon helyéről. A munka végeztével menekülhetnek a községházára. Tárt kapukkal várják majd őket.

A községháza éppen a templommal szemközt van. A nagy Centenario-park választja el őket. Kilenc óra van. A vörösingesek elfoglalják a park közepét. Itt mintegy harminc méterre a templomtól kereszt áll. Missziós keresztnek hívják. A kereszt karjára vörös-fekete lepedőt függesztenek. A talapzatra Margalli elvtárs képét helyezik. A szónokok felszállnak a talapzatra. Következnek a beszédek. A tárgyuk ismeretes. A pápa, az Egyház, a püspökök és papok igazságtalanságai. Káromkodások. Minden előkerül. A konyak ékesszólóvá tette őket.

Kíváncsiak állnak meg egy pillanatra. A látványosság szerfölött mulatságos. Néhányan mégis nyugtalanok lesznek és elkezdik fellármázni a híveket.

Egy 15 éves szónok különösen sértő frázisokkal dobálódzik. Fenyegetései elárulják a gyülekezés célját. Ezt kiabálja: „Tabasco felszabadító mozgalmának le kell gyilkolni a „nyírott fejűeket" (szerzetesek). El kell pusztítania a vallást! Fel kell égetnie a szentképeket és templomokat. Számítunk a kormány támogatására. Nagy megértéssel nézi mozgalmunkat. Kész bennünket segíteni. A köztársaság elnöke nem helyteleníti munkánkat! Mexikóban ő kormányoz: Garrido!"

Ezeket a szavakat tüstént szétvitte egy fültanú Coyoacan egész plébániája területére. A vörösek fel akarják gyujtani a templomot!

Maria de la Luz hallotta ezt. Veszélyben van a templom! Azonnal elhatározza magát. Tudja, hogy kétszáz kisgyermek van a templomban, akiket régebben ő tanitott katekizmusra. Megmenti őket.

Noha rosszul érezte magát, megkérte Lupita nővérét, hogy öltözzön fel és kisérje őt el.

Maria de la Luz megérezte, hogy utoljára megy ki a városba, és hogy nemsokára elmegy égi Jegyeséhez. Legszebb ruháját vette föl: egy zöld selymet, amelynek fehér szatin díszítette a galérját.

Nővére csodálkozva kérdezi ezek láttára:

— Miért készülsz fel igy?

— Mert Krisztus Királyt kell megvédeni, — feleli Maria de la Luz — nem illik talán ilyenkor a legszebb ruhába öltözni?

Elindulnak.

Tíz percnyire van a templom. Mexikó szép körútján haladnak végig. Ez a Cinquatenaire-útba

torkollik. A vörös-feketék szónokának kiabálása visszhangzik még a parkban, amelyen hosszában kell átmenniök, hogy elérjék a templomot. Az ördögtől megszállott csapatból kiválik egy „vörös-fekete" és elindul a két leány felé. Ő tudja, mi készül. Megállítja őket.

— Ne nagyon dicsekedjetek azzal, hogy katolikusok vagytok! Ma reggel borzalmas dolgot fogtok még látni!

— Mindnyájatoktól sem félünk — felelte Maria de la Luz eltávolodva a templom oldalától. — Készek vagyunk meghalni Krisztus Királyért, ha kell. Sőt boldogok leszünk!

A sekrestyében Rafael Medina, a plébános készül a szentmise bemutatására. Hírül hozzák neki, hogy egy csapat vörösinges van a templom előtt. Félni lehet valami kellemetlenségtől. A hír úgy hatott, mintha bombák robbantak volna a templomban. Bizonyára a felcsigázott idegesség rémképe — gondolta a pap. Felölti majd a papi ruhákat és megkezdi a szentmisét. A templom belsejében hallani lehetett a vörösök szitkozódását. A pap erős, meleg szavai azonban megnyugtatták a híveket. Introibo ad altare Dei... Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me...

Maria de la Luz a templom ajtajában állott. „Ha be akarnak menni, — gondolta — testemen keresztül kell begázolniok." Nyugodtan várt, szemközt a vörösökkel. Lupita nővére mellette volt. Kissé távolabb néhány fiatal leány állott. A küszöb előtt egy koldus ült.

Egy vörös-fekete egyenruhás fiatalember közeledett a fiatal lányok csoportjához. Coyoacanból való. Maria de la Luz megismeri. Egy azok közül, akiket régebben az elsőáldozásra előkészitett. A lelkiismeretfurdalás beszélésre készteti a fiút. Tudja, mi fog következni. Meg kell mentenie volt katekétáját!

— Kisasszony, kérem szépen, jöjjön el onnan! Ne maradjon ott! Felgyujtják a templomot!

Maria de la Luz nem mozdul.

Sanctus-ra csenditenek a csengők. A vörösök káromkodása és gyalázkodása nem ismer többé határt. „Halál a plébánosokra! — Éljen a forradalom! — Átkozzátok az Egyházat! — Porba a templommal!"

A térdelő hívek remegnek a félelemtől. Azt hitték, ez volt a jel és a vörösök azonnal betörnek.

Egy férfi elkiáltja magát a templomban: „Akiknek van bátorságuk, jöjjenek a kapuhoz!" Mintegy húsz ember csoportosul össze a templom előtt: a munkások, a fiatal lányok és néhány hős anya, akik kézenfogva tartják gyermeküket. Carmen B. kisasszony, a plébániai katekézisek vezetője csatlakozott Maria de la Luzhoz, aki az első sorban állott szemközt a vörösökkel. Valaki így szólt Lupitához:

— Nézd csak, milyen sápadt a nővéred. Fél.

— Nem tudom, ki nem félne ebben a pillanatban, felelte Maria de la Luz.

A misező számot vet a veszéllyel. Hallotta a férfi kiáltását és a tömeg zúgását. Félt a templom megszentségtelenitésétől. A nélkül, hogy befejezte volna a szentmise kánonjának imádságait, magához vette a szent szineket.

Egy oldalkapu a szerzetesek kolostorába nyilott. Az édesanyák és a katekisták ide helyezték biztonságba a gyermekeket.

Kivül nagy felháborodás uralkodik. A vörösök haboznak: belépjenek-e? Ezeknek a nőknek és gyermekeknek a testén kellene átgázolniok. Elkeseredve újra kezdik káromkodásaikat. Ismételten orditozzák: „Átkozott legyen Krisztus Király! Átkozott legyen a Guadeloupei Szűz!"

Maria de la Luz erős hangon feleli vissza: „Éljen Krisztus Király! Éljen a Guadeloupei Miasszonyunk!" A vezér, Garrido Canabal saját unokaöccse, a missziós kereszt talapzatán állva nem tudja, melyik párthoz csatlakozzék. Nem a habozás tartóztatja, hanem a félelem.

A káromkodások újra kezdődnek. Maria de la Luz állandóan kiáltja: „Éljen Krisztus Király!"

Példája magával ragadja a többieket is.

Egy katolikus férfi biztatja feleségét: „Kiálts, kiálts te is, mint az a fiatal leány: Éljen Krisztus Király!"

Rómában a praetorok vivták igy a halálért a párbajt az első keresztényekkel:

— Tagadd meg Krisztust, imádd a bálványokat!

— Imádom Krisztust, az egyetlen élő Istent!

— Megfenyitelek benneteket!

— Kinzásod megfélemlitene, ha Krisztus nem szenvedne velem.

Ime, a diszlet változott, de a dráma ugyanaz. A vörösök: a birók és a hóhérok, felkiáltanak:

— Átkozzátok Krisztust!

— Éljen Krisztus Király! — feleli Maria de la Luz.

Revolvert szegeznek mellének. Fél, de a Krisztus vele van.

A vezető megvadulva érzi, hogy nem közelitheti meg a templomot. Taktikát változtat. Jobb lesz a vérontás. Bandája felé fordul és elkiáltja magát: „Éljen a forradalom!" Ez volt a megállapitott jel.

— Éljen Krisztus... — Maria de la Luz nem folytathatja, egy golyó találta el a mellén. Carmen B. ott volt a jelenetnél. Megesküdött nekem, hogy hallotta az utolsó szót.

Mialatt hullnak a golyók a védtelen katolikusokra, Maria de la Luz nővére karjába hanyatlik. Borzasztó pánik tör ki. Egyesek menedéket keresnek, mások a nagyon szűk templomajtó felé szaladnak. Átgázolnak Maria de la Luz vérben elterült testén.

Carmen B. ájultan hull a földre.

Mikor eszméletre tér, Maria de la Luz keblével szemközt találja magát. Bőven folyik a vér a sebből. Maria de la Luz még él, mint valami álomban. Mexikó hármas színében: zöld, fehér, piros. Fehér a nyakdisz, piros a vére a zöld ruhán.

A parkban szentségtörő vörös-fekete lepedő boritja a keresztet, a templom küszöbén az igazi, a katolikus Mexikó szineibe burkolva haldoklik a fiatal vértanú.

A vörösök kilőtték revolvereiket. Több mint 600 lövést adtak le.

Több sebesült feküdt már a vértengerben. Négy embert lőttek agyon. Coyoacan városának egyik kereskedőjét, két fiatal munkást és az öreg koldust. Néhány kisgyermek is meghalt, de az anyák, hogy a boncolás gyűlöletes ceremóniáját elkerüljék, magukkal vitték a rejtekhelyre gyermekvértanúk testét.

A vörös országban ezt nevezik a felvilágositás leckéjének.

Munkájuk végeztével a vörös-feketék nem merték már megtámadni a templomot. Visszahúzódtak a park közepére. Nem volt már töltényük. Körbeállva védték magukat, pisztolyaikat a tömegre szegezve. A tömeg félelméből felocsúdva fenyegetőleg tartott feléjük. Erre futásnak eredtek. A községháza helyiségei csak egy ugrásra voltak. Margalli figyelmeztette őket erre. A kapuk becsukódtak a hátuk mögött.

A templom előtt összeszedik a sebesülteket.

Maria de la Luz még él, de nincs öntudatánál. A templomba viszik. A pap feladja neki a szentkenetet. Mialatt olajjal a szent jelet a mártír homlokára rajzolja, annak sebéből szüntelenül folyik szive vére.

A templomot megmentette, az ellenség elmenekült, de a győzelem ára csöppenként hull a kockakövekre.

Forditotta: Rab Pál S. J.

Misemondatás

Irta: Dr. Petró József

Pierre l'Ermite a megmondhatója, hogy igaz ez a történet.

Nagyban folyik a gyüjtés a párizsi Szent Odilia-templomra. Egy özvegyasszony, öt kis gyermek anyja, szétnéz lakásában, mit lehetne pénzzé tenni s felajánlani Istennek. Igen, a zongorát! Néhány nap mulva levelet ír a plébánosnak: „Most adtam el a zongorámat, egy kedves, nagyon szép napokat jelentő emléket. Minden vágyam az, hogy ez az emlék az örökkévalóságba átküldhető értékké váljék, s hálás szivemet felvigye ahhoz, aki ezt az emléket nekem, fiatal menyasszonyának, ezelőtt 15 évvel ajándékozta. Mielőtt ettől a kedves emléktárgytól megváltunk volna, kis gyermekeim angyali éneke mellett még egyszer eljátszottam rajta a Salve Reginá-t annak tiszteletére, akinek pártfogása alá helyezem magamat. És azután . . . , igen, azután kimentünk a szobából, hogy ne lássuk, amint elhagy bennünket . . ."

Mélyhitű emberek nem kételkednek abban, hogy imáink, Isten nevében adott alamizsnáink útján tudunk üzenetet küldeni az örökkévalóságba.

Valóban minden imánk üzenet odaátra, de mindennél hatásosabb összekötőkapocs köztünk és az örökkévalóság között mégis csak: a szentmise. A mise-szertartás imája ezt úgy fejezi ki, hogy „szent angyal keze által" jut el a szentmiseáldozat ajándéka az égbe „Isten fölségének színe elé".

Ezért méltán foglaljuk bele a szentáldozatba kéréseinket, vágyainkat. Szentegyházunk is segítségünkre jön ebben, mert hiszen szivünk óhajainak megnyilatkozására külön alkalmat nyujt a szentmise szertartásában, mikor az „élőkért és holtakért való megemlékezés"-t mondatja a pappal.

„Emlékezzél meg, Uram."

Figyeld meg, kedves olvasóm, hogy a pap a szentmise bemutatásánál sohasem áll meg magánájtatosság végzésére. De mégis! Két alkalommal szabad neki a szentmisét megszakitania: egyszer a szent Test és a szent Vér vétele után, s még előbb akkor, mikor az Urfelmutatás előtt és után az élőkről és holtakról megemlékezik.

Mikor az élőkről készül a pap megemlékezni, kiterjesztett kezeit felemeli, majd összeteszi, fejét meghajtja, összetett kezeit arcához közel tartja a nélkül azonban, hogy ajkait érintené. Majd lesütött szemekkel magába mélyed. Leszáll papi szívének mélyére, imádságos lelkének csendes kamrájába. Közben azt a megható kérést ismétli, amelyet egy nagyon bünös ember intézett igen nagy bizalommal a haldokló Üdvözítőhöz.

A lator ugyanis a jobboldali keresztfán, amint halálos kétségbeesésből boldogító istenbizalomra ébredt, igy kiáltott fel a szenvedő Ur Jézushoz:

— Uram, emlékezzél meg rólam . . .

Azután meghaltak mind a ketten. Az Üdvözítő is, meg a lator is.

Hasonlóképen, mielőtt az Ur Jézus a szentmise átlényegülésénél misztikus módon újra meghalna értünk, felhangzik a lator esengése a pap ajkán:

— Emlékezzél meg, Uram . . .

Az Ur tehát éppen a szeretet-halál újabb átélésére készülődik, mikor a pap a Memento szavaival forró szívébe teszi az üdvözülésre vezetett embertársak ezerféle kérését. Ezek a kérések nem maradhatnak meghallgatás nélkül.

Boldogok azok, akik ebbe az áldozati, papi imádságba beajánlották magukat.

Figyeljük csak meg, milyen megható ez a Memento-ima. Nem segitségért, irgalomért kiáltunk, hanem csak alázatosan „megemlékezést" kérünk. Az Ur úgy is tudja, mily nyomorban élünk. Temérdek gondunk nem ismeretlen előtte. Ostromolnunk sem kell szent Szivét, mert hiszen szeretete nem ismer határt a jótevésben. Csak megemlékezzék rólunk!

A pap természetesen nem mint magánember végzi ezt a könyörgést, hanem mint Isten felkent szolgája.

Ezért nem így fohászkodik: Emlékezzél meg, Uram, az *én* édesanyámról, az *én* híveimről stb., hanem így: Emlékezzél meg, Uram, a *te* szolgáidról és a *te* szolgálóidról. Azután elsősorban „az itt jelenlevők"-re gondol, „akiknek hite és áhítata ismeretes előtted". Ezek azok a hűséges lelkek, akik a templomban résztvesznek a szentmisén, és méginkább azok, akik a szentmise alatt a szentáldozáshoz is járulnak. Ezek imádságos jelenlétükkel belekapcsolódnak a szentmisébe, a pappal együtt mintegy ők is bemutatják azt, s így annak áldásaiban nagyobb mértékben részesülnek.

„Akik neked bemutatják."

Az oltár, hol a szentmise lefolyik, áldást osztó trónja a földre szállt Isten-embernek. Ezekben az áldásokban az egész Anyaszentegyház, sőt az egész világ részesül. Minden szentmisét ugyanis maga az Úr Jézus mutat be, ő maga benne az áldozat is. Természetes tehát, hogy a szentmise áldozatát „az egész világ üdvéért", de főképen az Isten országának boldogulásáért mutatja be. Egészen magától értetődő dolog az is, hogy a szentmiséből áldást, kegyelmet elsősorban a miséző pap kap, aki mint az Úr felkentje Krisztus nevében áldoz az oltárnál. A pap azonban nem *magáért* pap, hanem másokért. Imája, áldozata tehát arra szolgál, hogy küzdő embertársainak égi segítséget szerezzen. E tisztének teljesítésében a hívek közül egyesekre fokozottabb odaadással hívja fel az Úr figyelmét. Így a miseszertartás szerint azokért különös nyomatékkal és kifejezetten imádkozik, akik a szentmise bemutatásához hozzájárultak, vagyis, akiknek szándékára a pap a szentmisét bemutatja: *„kikért neked bemutatjuk vagy kik neked bemutatják a dicséret ez áldozatát".*

Mikor a szentmisét mint kérő áldozatot tekintjük, az az aggodalmunk támadhat, hogy talán nem is helyes az oltár végtelen fölségű áldozatát hétköznapi, apró-cseprő kívánságainkhoz hozzákötni. Szinte az látszik helyesnek, hogy az oltár áldozata csak a hatalmas Alkotó magasztalására, a teremtett világ hódolatának kifejezésére szolgáló, méltóságteljes istentisztelet legyen, de ne mindennapi kéréseink teljesítésének eszköze. Nem túlzott dolog-e a földreszállt Isten világmegváltó halálát az oltáron megújítani pl. egy édesanya azon szándékára, hogy kisfia a számtan vizsgán meg ne bukjék?

Erre azt feleljük, hogy minden szentmise elsősorban az emberek megtérítését és üdvözítését mozdítja elő. Ezt a célt egyik szentmiséből sem lehet kikapcsolni, sem pedig azt egy más célnak alárendelni. Hogy azután a nagy embermentési cél mellett lehet-e anyagi természetű, de tisztességes szándékokra is bemutatni a szentmisét, arra vonatkozólag hallgassuk meg az Egyház tanítását. A trienti szent zsinat ugyanis ezt a döntést hozta: „Ha valaki azt mondaná, hogy a szentmise csak dicsérő és hálaadó áldozat... és nem kell azt *élőkért és holtakért*, bünökért, büntetésekért, elégtételért és *más szükségletekért* bemutatni, az legyen kizárva az Egyház közösségéből." (Sess. XXII. can. 3.)

A csalatkozhatatlan Egyház tanítása szerint tehát helyes dolog a szentmisét mint kérő áldozatot arra a célra is felhasználni, hogy Istentől a földi „szükségleteink" megadását és az anyagi bajoktól való szabadulást kiérdemeljük. Hiszen minden földi baj a bűnből származik, s sokszor arra vezet. Méltán remélünk tehát életünk nélkülözései, szenvedései között is felülről segítséget.

Bizalom a szentmisében.

Tehát nemcsak örök üdvösségünk elnyeréséért, hanem földi életünk javaiért is szabad szentmisét felajánlani.

A szentmise hatásában való reménykedésünk azon erős hitünkből fakad, hogy az oltáron az Úr Jézus, mint az áldozatnak tulajdonképeni bemutatója, újra felajánlja kereszthalálának érdemeit a mennyei Atyának, kinek kedve telik egyetlen Fiában. Nem a márványoltár ragyogásába, gyertyafényébe, virágdíszébe helyezzük tehát bizodalmunkat, nem is a templom gyönyörű struktúrájába, történelmi nevezetességébe, mégcsak a pap életszentsége s áhítatába sem, — bár ez utóbbi kérésünket nagyban előmozdítja — hanem minden reménységünk középpontja Jézus Krisztus, aki nem bízza ezt az áldozatot szolgájára, hanem valójában maga mutatja azt be mennyei Atyjának.

Mikor mi tehát alázatos kérésünkkel a szentmise útján a mennyei Atya elé járulunk, nem üres kézzel megyünk, hiszen felajánljuk ajándékul az Úr Jézus emberi testét, drága vérét, értünk vállalt sebeit, örök váltságát. Mennyivel bizodalmasabban könyörgünk így, mint ha csak a saját érdemeinkre volnánk utalva.

Emlékezzünk arra is, hogy az Úr Jézus az utolsó vacsora termében így szólt apostolaihoz: „Bizony, bizony mondom nektek: amit csak kérni fogtok az Atyától az *én* nevemben, megadja nektek." (Jn. 16, 23.) Mi most nemcsak hogy az Úr nevében kérünk, hanem magasra tartjuk imádandó Testét, és égre emeljük a kehelyben megváltói Vérét, s úgy esdeklünk az irgalmasszívű Atyánál meghallgatásért. Reménységünk teljes lehet, mert hiszen az Úr megmondotta, hogy az Atya mindig meghallgatja őt. (Jn. 11, 42.) Ezért ha értünk vagy a mi szándékunkra mutatják be az oltáron a szentmisét, mily elragadó gyönyörrel, mily felemelő érzéssel térdepelünk a templom padjában, hogy íme, az Üdvözítő értünk tárja ki az áldozati cselekményben keresztfára szegzett karjait a mennyei Atya felé.

Ott, ahol élő, eucharisztikus hit lobog az emberek szívében, sok szentmisét ajánlanak fel, és számtalanszor tapasztalják az Úr különös kegyességét.

Csak egy dologban nem hatásos a szentmise: nem tudja pótolni a bűnös szívben a bűnbánatot. Ha valaki a jogtalanul eltulajdonított pénz egy részét felajánlja szentmisére, vagy ha megbántott embertársától nem akar bocsánatot kérni, inkább szolgáltat érte egy szentmisét, vagy ha valaki nem akar lemondani a káromkodásról, tilos viszonyról stb., ellenben adakozik a templomra, szentmisére, hogy Isten irgalmát kiérdemelje, e tettével Istent inkább megsérti, mintsem hogy magának megnyerné. Istennek nem a pénzünk kell, hanem a szívünk. Alamizsnánkon csak akkor van áldás, ha a szívünket is adjuk benne. A bánat nélküli léleknek Isten nem bocsáthat meg, mert ellenkezném végtelen szentségével.

De viszont a tisztaszívű hívőnek és a bánkódó bűnösnek mily nagy segítsége a szentmise! *Nincs semmiféle magánájtatosság, mely eredményesség dolgában vetekednék a szentmisével.* Imáink értéke sohasem lesz végtelen, míg a szentmiséé az, mert hiszen maga a végtelen Isten, az Úr Jézus mutatja be magát az oltáron mennyei Atyjának. A középkorban oly nagy csodálatot és bizalmat éreztek a szentmise iránt, hogy az ú. n. abluciós vizet, amellyel a pap a szentmisében a konszekrációs ujjait leöblítette, elkérték, és azzal otthon a betegek fájós testrészeit megkenték, hogy meggyógyuljanak.

Mily bizakodó hittel fordulunk a szentmiséhez, ha komoly beteg van a családban, s kétség szaggatja a szívünket, mi lesz, ha a kedves beteg nem gyógyul meg!

Ha hirtelen, szentségek nélkül hal meg valamelyik kedves rokonunk vagy barátunk, míly nyugtalanok vagyunk másvilági sorsuk miatt. A szentmiséhez menekülünk ilyenkor is, és az elmondott szentmisék számával tér vissza lassankint lelki nyugalmunk. Egyik-másik régi hittudós azt a nézetet vallotta, hogy a tisztítótűzben levő lelkek addig nem szenvednek, míg értük a szentmisét mondják a földön. A trienti zsinat pedig arra tanít, hogy *a szentmise nyujtja a legnagyobb segitséget* a szenvedő lelkeknek (Denz. 983.), többet tehát mint az imák, búcsúk, alamizsnák, böjtölések, virrasztások stb.

Mennyi más alkalommal volt már és lesz még segítségünkre, vigasztalásunkra a szentmise! Hányszor kérünk ott felvilágosítást, lelkierőt kísértés, lehangoltság esetén, pályaválasztás alkalmával, anyagi romlástól való félelmünkben vagy egy nagyobb munkánk megkezdése előtt! Mily megható, mikor az édesanya kér sűrű könnyek között szentmisét megtévedt fia visszatéréséért, vagy a hitves a hitvestárs visszanyeréséért, vagy a gyermekek a szülők kibéküléséért. A fiatal, tapasztalatlan leány a házasságkötés előtt a szentmise útján kér világosságot az egész életre szóló döntéshez.

Mennyi áldást, boldogságot, vigaszt és erőt sugároz szét az Úr Jézus fönséges áldozata az újszövetségi oltárról az eltikkadt emberek szívébe!

*

Idős földmüves asszony jött a sekrestyébe, s kért, hogy mondjak szentmisét meghalt leányáért. Egyben nyujtotta is felém a szokásos alamizsnát.

Ismertem, hogy nagyon szegény asszony, és egyik vallásos társulatunk buzgó tagja, azért elhárítottam magamtól az alamizsnát.

— Magától, édes lelkem, nem fogadok el pénzt, elmondom a szentmisét a leányáért úgy is.

Nem sértődött meg. Visszavette a pénzt, és indult kifelé. De mintha megbánta volna tettét, visszafordult.

— Akkor mondjon el Tisztelendő úr ezért a pénzért a leányom üdvösségéért egy második szentmisét.

Ezt már nem utasíthattam vissza. Nemcsak azért nem, mert ha a második szentmisét is „csak úgy" vállalom, akkor egy harmadik s ki tudja hanyadik szentmisére is kapok megbizatást, hanem azért sem, mert láttam, hogy az alamizsna elfogadásával megnyugvást okozok a jó asszonynak. Látszott rajta, hogy neki nemcsak a szentmise elmondása a fontos, hanem talán éppen annyira szívén fekszik az is, hogy ő is a maga áldozatát meghozza a leányáért. Talán ígéretet is tett már magának erre. Ez az áldozat jólesett neki, és megnyugtatta.

A régi keresztények maguk hozták a kenyeret és bort a szentmisére. Ezt helyettesíti manapság részben a perselyezés a templomban, részben az a kis megszabott alamizsna, amit a hívek a szentmise bemutatásáért adnak az Egyháznak. A szentmisének magának nincsen ára, mert hiszen nincsen semmiféle ellenérték, amivel a szentmise végtelen értékét össze lehetne mérni. A bölcs Aquinói Szent Tamás írja: „A pap a misepénzt nem mint a szentmise bemutatásának vagy éneklésének díját kapja, hanem mint ajándékot, mely életének fenntartására szolgál." (2. 2. 100. 2.) Ezzel az alamizsnával viszont a hívő belekapcsolódik a szentmiseáldozatba, mert azáltal, hogy magától valamit megvon, áldozatot mutat be Istennek.

*

A földi élet káprázatában élő és a hitben ingadozó jeruzsálemi híveket Szent Pál az Úr Jézushoz, mint örök Főpaphoz vezeti. „Nagy főpap" ez, aki „áthatolt az egeken", de azért minden méltósága mellett is az esendő ember teljes bizalmát megérdemli. „Mert nem olyan főpapunk van, aki nem tudna részvéttel lenni gyöngeségeink iránt, hanem olyan, aki mindenben hasonlóképen kísértést szenvedett a bűnt kivéve." Nekünk is szól az Apostol intelme: *„Járuljunk azért bizalommal a kegyelem trónja elé, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk alkalmas időben."* (Zsid. 4, 14—16.)

Ave Maria

Félig agyongyötört és agyonkínzott fogolysereg evez hazájába a távoli Szibériából a Sárga-tengeren. Magyarok. Útjuk Japán csodás szigetvilágán át vezet haza, szülőföldjükre. A hosszú várás és a kiállott szenvedések fásulttá, hideggé, kérgessé teszik lelkük. Még a hazautazás sem önt igazi örömet szívükbe. Hangulatuk rossz, elkeseredettek, mert hosszú éveken át nélkülözték a család melegségét, az otthont, a templomot. Nem szólalt meg az orgona hangja, nem szólaltak meg a harangok, hogy ünnepi istentiszteletre hívják őket. Lassanként jégkéreg nőtt szívük körül, a fagyos Szibéria képére lelkük is megdermedt.

Igy eveznek öröm és vigasz nélkül a tengeren, mert a remény és szeretet is régen kihalt lelkükből. Egyszerre csak verőfényes délutánon Japán szigetvilágának csodás szépségű vonalai emelkednek ki a láthatáron, és Nagazaki városában, a pogányság közepette a katolikus templomok ég felé nyúló tornyai látszanak a házak fölött az alkonyodó nap sugaraiban. A bearanyozott kereszt a tornyokon csodás ragyogással köszönti őket, a harangok zúgása üdvözli a partraszálló fogolysereget, és mikor az est homálya leszáll, a hegyoldalon villanyfénnyel írt köszöntés üdvözli őket: Ave Maria! Üdvözlégy Mária!

Ez a hithirdetők jele. Ezzel figyelmeztetik az érkezőket, hogy katolikus templom van a távoli Japánban is, mely szeretettel nyitja meg kapuit a messziről jövő testvéreknek, akik egyek a hitben és az Egyház szeretetében.

A harangszó üdvözlő hangjára és a felírás olvasására öröm, vigasz és erő tér a foglyok szívébe. Ismét otthon, testvérek közt érzik magukat. Nincs jel, melyet jobban választhattak volna meg a hithirdetők, hogy a tengeren utazókat köszöntsék, mint ez: Ave Maria! Ave maris stella! Üdvözlégy Mária! Üdvözlégy tengeren utazók csillaga!

*

Az élet képe ez. Mi vagyunk ezek a lelkileg megdermedt, megkérgesedett foglyok: lehangoltak, elkeseredettek, Isten szava, kegyelme iránt süketek, elzárkózottak, hozzáférhetetlenek, az élet tengerén a viharoktól és gondoktól ide-oda hányatva, korbácsolva. S íme, az Egyház a mi szemünk elé is csodás írást állít, nem villanyfénnyel írt szavakat, hanem mondhatni eleven köszöntést, felszólítást a bizalomra, eleven eszményképet, melyet követnünk, melyben bíznunk, melyet szeretnünk kell: M á r i a!

(Csávossy: Ave Maria-ból.)

Az Eucharisztia hitének egyik bizonyítéka

Írta: Dr. Czakó György

A protestantizmus valamennyi szektája eldobta az Oltáriszentség hitét abban az alakjában, hogy a kenyérben valósággal jelen van az Úr Jézus. Azzal a váddal állottak elő, hogy e hitet az *őskereszténység* életéből és bizonyítékokból beigazolni nem lehet. Sőt ellenkezőleg, az őskereszténység — szerintük — nem hitte Krisztusnak az Oltáriszentségben való igazi jelenlétét, hanem ez a hit csak később, évszázadok mulva fejlődött ki.

Ennek a protestáns állításnak meggyőző cáfolatát adják a keleti egyházak jelenlegi és régi szertartásai.

Nem a keleti szertartású *katolikusokról* szólunk itt, hanem a *szakadárokról*, főképp azokról a szakadárokról, akik nagyon régen, még az első századokban letörtek az Egyház élő fájáról. A görög katolikusoknak egész hitépülete ugyanis az utolsó szilánkig azonos a latinszertartású Egyházéval. A keleti szakadárok pedig akármilyen árnyalathoz tartoznak is, a szentmiséről és Jézusnak az Oltáriszentségben való igazi jelenlétéről szóló tanokat *lényegében éppen úgy vallják, mint mi katolikusok.*

A görögkeleti szakadárok eltérése ugyanis nem a hit lényegére vonatkozik. Szerintük a szentmisében az átváltozás nem — mint mi valljuk — Krisztus szavainak ismétlésekor megy végbe, hanem egy másik imának elmondásakor, amelyet ők „epiklezis"-nek neveznek. Ebben az imában a Szentlelket hívják segítségül, hogy isteni erejével vigye véghez az átváltoztatást. Annak vitatása, hogy *melyik pillanatban történik az átváltozás,* — nem érinti az Oltáriszentségben való hitet.

Ha megnézzük a legrégebbi időkből, valószínűleg az apostoli időkből származó keleti szentmise-szövegeket, bámulva láthatjuk, hogy azok tartalmilag teljesen egyeznek a mi mai szentmisénknek átváltoztató részével és az alapjukon vallott hit is ugyanaz.

*

Itt van például egy ősrégi, az apostolok korából származó keleti szertartás: *a malabár egyház szertartása.* A Malabár partvidéken még ma is él egy keleti szertartású kisebb csoport, amely *„Szent Tamás keresztényei"* címen nevezi magát. A tradíció és külső tanúbizonyságok alapján megcáfolhatatlan, hogy ez a kereszténység körülbelül az 52. év körül vert ott gyökeret. Valószínű, hogy Szent Tamás apostol Indiában járt és ő térítette meg őket.

Ezek a Tamás-keresztények ősidők óta a keleti szír szertartást követték. A XVI. században Malabárba érkezett portugál kereskedők ennek a liturgiának használatában találták és bizonyos latin szertartások átvételére kényszerítették őket. Ez azonban nem tetszett a Tamás-keresztényeknek és következtében forrongani kezdtek. A portugálok erőszakosságának 1653-ban az lett a vége, hogy a Tamás-keresztények szakadárokká váltak és visszatértek ősi szertartásaikhoz. Egy kis rész azonban megmaradt katolikusnak. A szakadárok közül 1930-ban két püspök sok hívővel visszatért a katolikus egyházba.

Érdekes tanulmányozni ezt a nagyon régi, az első századokból származó miseszöveget, amelyet ezek a keleti szertartású katolikusok ősidőktől végeznek és amelyet szakadár társaik is megtartottak. E szöveg és mellette a mi mai latin szentmisénknek megfelelő szavai egymásmellé téve a következőkép szólnak:

A MALABÁR SZIR MISE SZÖVEGE MAGYARUL:	A LATIN MISESZÖVEG MAGYAR FORDITASA
Mert amidőn már elérkezett az idő, amikor szenvednie kellett és halálához közeledett, azon éjen, amelyen elárultatott, szent kezébe vette a kenyeret	**Aki szenvedése előestéjén szent és tiszteletreméltó kezébe vette a kenyeret,**
és szavait felemelvén mindenható Atyjához, feltekintvén megvallott téged és a kenyeret megáldva, megtörte és tanítványainak nyujtotta mondván:	**szemét az égre emelte hozzád, Isteneihez, mindenható Atyához, neked hálát adott, megáldotta a kenyeret, megtörte és tanítványainak adta mondván:**
Vegyétek és egyétek ezt mindnyájan, EZ AZ ÉN TESTEM, mely értetek megtöretik a bűnök bocsánatára. Amen.	**vegyétek és egyétek mindnyájan, mert EZ AZ ÉN TESTEM.**
Hasonlóképen miután megvacsorázott, szent kezébe vette a tiszta kelyhet is, megvallott téged és megáldotta s tanítványainak adá, mondván:	**Hasonlóképen miután vacsoráztak, vévén ezt a felséges kelyhet szent és tiszteletreméltó kezeibe, ismét hálát adott, megáldotta és tanítványainak adta mondván:**
Vegyétek és igyatok ebből mindnyájan, EZ AZ ÉN VÉREM, az új és örök szövetségé, a hit titka, amely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.	**Vegyétek és igyatok ebből mindnyájan, EZ AZ ÉN VÉREM kelyhe, az új és örök szövetségé, a hit titka, amely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.**
Valahányszor ezt cselekszitek, az én emlékezetemre fogjátok tenni. Amen.	**Valahányszor ezt cselekszitek, az én emlékezetemre cselekedjétek.**

Amint a fentiekből láthatjuk, a latin szentmise és ezen ősrégi keleti szertartású miseszöveg tartalmilag teljesen megegyeznek. Teljesen megegyezik azonban a Tamás-keresztényeknek *Eucharisztia-hite is a mienkkel,* mert úgy a katolikusok, mint a szakadárok *hiszik Jézusnak az Oltáriszentségben való igazi jelenlétét és azt Urunk valóságos testének és vérének imádják.*

A javulás

Írta: Róth Antal S. J.

— Lehetséges-e a javulás?

— Hát persze. Természetesen.

— No, no! Csak ne olyan gyorsan! Hogy lehetséges, azt ugyan nem lehet tagadni, amint a tényeket sem lehet puszta tagadással meg nem történtté tenni. De hogy *ez olyan természetes lenne*, azt nagyon is kétségbe vonhatja az, aki nyitott szemmel jár az életben.

— De azt csak nem tagadhatja senki, hogy sok ember elhagyja káros szenvedélyeit. Aztán vannak dolgok, amelyektől az ember természete megcsömörlik.

— Hogy félreértés ne legyen, egy kissé más értelemben használjuk a javulás szót, éspedig eredeti alakjában, mely jobbulást, nemesedést, meg tökéletesedést jelent. Tehát elsősorban nem valamely hiba megszüntetése, hanem a jó mag, a jellem kibontakozása az emberben.

Néhány évi távollét után régi ismerőssel találkozva és belemelegedve a régi meghitt hangulatba és viszonyba, hamarosan kialakul bennünk az ítélet: hát ez évek alatt sem változott! Ki is mondjuk véleményünket és — csodák-csodájára — a mi barátunk nem tiltakozik ellene, sőt jól esik, hogy ma is „olyannak" tartjuk, mint volt valaha. Milyen kevés olyan ember akad, mint amilyenről Szent Ambrus ír, aki oda merné, vagy oda tudná vágni: Én már nem vagyok a régi.

I. A természet ellenállása.

Van tehát *valami az emberben*, ami következetesen ellenáll a kegyelem ösztökélő hatásának. És ennek a természetben kell gyökereznie, különben nem volna általános. Nem is olyan nehéz ezt az okot megállapítani, de annál nehezebb megszüntetni. Az ok: a kevélység és tehetetlenség.

1. A kevélység.

Már régóta szállóige, hogy a kevélység minden bűn szülőanyja. De nemcsak szüli a bűnt, hanem gondosan dajkálja, ápolja is. És ez talán még rosszabb, mint az előbbi.

Fínom aranyhálóval *betakarja a rosszat* és az önszeretetében sütkérező ember még a bűnben is csillogást lát. Hogyan lehetne tehát ott szó javulásról, ahol a hiba is erényszámba megy?!

És ha a fogyatkozás mégis kiütközik, tudomásra jut és elpalástolhatatlanná lesz, akkor *az önérzetes* és ereje tudatában levő *óriás gyáva lesz*, nem mer szembenézni önmagával, környezetének sem meri bevallani gyöngéjét, de még ennek látszatát is kerüli és kezdődik a képmutatás ki- és befelé.

E „bátor" emberben a gyávaság az, mely nem engedi, hogy irányt változtasson, hogy a helyes és jobb útra kanyarodjék. Mit is szólnának ehhez mások, ha ilyen komoly lépést megkockáztatna? Alszenteskedőnek neveznék. Ki bírja ezt el? Inkább akarja azt a megbecsülést, melyet „tisztelői" csak gyengeségből, vagy szánalomból juttatnak neki és engedi, hogy „függetlenségét" mások zabolával irányítsák. Az a „tisztelet", mely az emberi gyengeségnek jut, a legkeserűbb gúny és legmegalázóbb szánakozás; az a függetlenség pedig, amelyet ilyen „öntudatos" ember érez, a legnagyobb rabszolgaság. Lánca ugyan mások véleménye és tekintete, de ezek erősebbek minden testi bilincsnél.

Bármennyire is áttetsző ez a jobbat gátló, ördögi cselfogás, a legtöbb ember nem vesz róla tudomást, mert az élet irányításában igen-igen *kicsi szerep jut az értelemnek*. Azt kell mondanunk, hogy a gyakorlati közfelfogás az, hogy szégyen okosan, bölcsen élni. A jó ember u. i. farizeus, a vallásos bigott, a szerzetes csalódott, a buzgó stréber, az önfeláldozó dicsvágyó, vagy egyenesen bolond, az önzetlen ostoba, a jámbor élhetetlen, a vallásilag kiegyensúlyozott férfi korlátolt. Tehát csak a nyárspolgári, a semmi magasztosat és nemeset nem kereső életszemlélet a bölcs, az elfogadható.

Aki csak egy arasszal is *kiemelkedik a tömegből*, aki csak egy színárnyalattal elüt a többitől, az a kiközösítettek bélyegét hordja magán. Senkinek sincs joga vallásosabbnak lenni, jobbra, tökéletesebbre törekedni, kitűnni, mert megzavarja a konvencionális békét, megkeveri az állóvizet és jaj! borzalmas dolgok kerülnek felszínre.

A közvélemény, a nyárspolgárok hatodik érzékszerve, tönkre ver minden érvet. Pedig ha az ész kormányozná az életet, akkor nem találkoznánk annyi lehetetlenséggel a társadalomban. Kevesek kiváltsága, hogy eszük, jobb belátásuk szerint éljenek.

Akadnak ugyan számosan, kik megvetik a közvéleményt. De ezek közt több az ellenzéki és kevés a tiszta jellem, aki jobb belátásból száll szembe a tömeghangulattal. Viszonylagosan sok embert találunk, aki „csakazértis" — tehát szintén kevélységből — szembeszáll a közfelfogással, de már nagyon könnyen megszámlálható az a kis csoport, mely a nemesebb iránti *elvhűségből helyezkedik szembe* a közvélemény nagyhatalmával.

Azt kell tehát látnunk, hogy *szégyen a javulás, a jobbulás*. És mivel igen *kevés* az olyan egyéniség, — mert ez igazán az és a szó szoros értelmében vett egy-Én és nem egy a tömegből — *aki magára vállalná ezt a szent szégyent*, ezért fojt meg a kevélység sok jobbratörekvést.

És amit még inkább sajnálni lehet, hogy éppen *a tevékeny, lendületes emberek* senyvednek e gyávasági lázban. Hiába hiszik mások őket és tartják önmagukat bátraknak, ez a hősi póz csak arravaló, hogy alatta tovább élhessék gyáva, megalkuvó életüket.

Úgy látszik, hogy a legtöbb jó mag a tövisek közé hullik és együtt növekszik a giz-gazzal. Ez azonban szívósságával és szaporaságával — a rossznak saj-

nos mindig ezek az ismertetői — elnyomja a százszoros termést ígérő hajtást.

2. A tehetetlenség.

Az ember nem ment előbbi életének tetteitől. Mint *tehetetlenségi nyomaték nehezedik ez vállaira* és hajtja, hogy a bevágott irányban folytassa útját.

Nagy akadály a jobbrafordulásban, hogy eddigi életünket el kell ítélnünk, mások előtt beismernünk, hogy oktalanul cselekedtünk és ezért meg akarunk változni. De ezenfelül *ott van életünk terhe is*, mely súlyával kényszerít, — *minél nagyobb a súly*, a hiba, a hajlam, annál nagyobb a kényszer és *annál nagyobb a tehetetlenség is* — hogy maradjunk és tartsuk a meglevőt.

Fékevesztett mozdony az ember, mely önsúlyával és tehetetlenségével rohan a lejtős pályán. Minél nagyobb valakiben a szenvedély és minél erősebb a természete, annál irtózatosabb lendületbe jön, de annál emberfelettibb erőbe kerül a lefékezés. De a borzalmas rohanás szédülete és a mindig torzabb alakokat mutató út a kétségbeesettnek erejét kölcsönzi az akaratnak, mert az életösztön mindjobban érzi, hogy katasztrófa közeledik. A rohamosan fogyó életerő is megkönnyíti a megállást. Mindez eddig azonban csak negatív munka. Csak annyi, hogy a rohanó ember neki ne menjen a szakadéknak, a hegynek, vagy a víznek.

Akinek végre sikerült a lejtőn megállnia, annak csak azután kezdődik a nagyobb, a belső nehézség. *Vissza kell fordulnia*, felfelé kell tartania. Nemcsak az elpazarolt és a visszamenetelre fordítandó erőveszteség hat nyomasztólag a lélekre, hanem a belső nehézséget a végsőkig fokozzák azok a megjegyzések, melyekkel az úton hátrahagyottak elhalmozzák. Jön az alázatosság igazi gyakorlása. A „megtértnek" önnönmagát kell felszabadítania az emberi tekintetek alól. Ez a belső keserűség és elhagyatottság fájdalmasabb minden testi szenvedésnél.

A felfelé törekvő a saját bőrén érzi ilyenkor a bájos és sokszor megmosolygott naív gyermekkérdést: Miért van az, hogy jónak lenni olyan rossz és rossznak lenni olyan jó? *Jónak lenni nagyon rossz* ilyenkor a természetnek, hisz ujjal mutatnak rá. Az alig beheggedt sebekre szaggató ostorcsapásként hullanak a „biztatások": ez se sokáig bírja! ismerjük már! kár az erőlködésért, úgyis ott lesz nemsokára, ahol kezdte! — A szenvedő alany még túl közel van a sárhoz, a földhöz és túl messze az eszményhez, az éghez; a *föld még tartja, de ez ég még nem vonzza* ellenállhatatlanul.

Holtponton kell túljutnia, kínosan feszül benne az erő, hogy valamicskét lendítsen magán. Ez az a pillanat, amikor önnönmagát kell felülmúlnia. De ezt az erőlöbbletet alig tudja valaki is önmagából, lelkének erőkészletéből kiszorítani.

Ezért nem olyan természetes a javulás. Itt áll ellen a természet, ill. nem tud több erőt előteremteni.

II. Az ellenszer.

A kevélység és tehetetlenség tehát azok az akadályok, melyek az ember természetében rejlenek és akadályozzák a kegyelem munkáját, mely jobbulásra sarkal.

Ha ezt meggondoljuk, látjuk, hogy nem jogos azoknak az ellenvetése, akik hibáztatják, hogy elsősorban a természetes okokat kell kutatni a lelkiélet zavaraiban, vagy nehézségeiben.

Úgy tetszik, hogy minél mélyebben ismerjük meg *a lélek „természetrajzát"*, annál jobban előkészíthetjük a kegyelem befogadására. És minél öntudatosabban használjuk azokat az eszközöket, melyeket az Egyház az esendő embernek nyujt, annál alkalmasabbá tesszük természetünket a bővebb kegyelmek befogadására.

Úgy elsikkad pl. *a szentségek természetes hatóerejének tudata* bennünk, ritkán hallunk róla, pedig ez sem megvetendő segítség, erről is érdemes beszélni. Így a gyónásnak természetes lélektani hatásait a mai hitetlen pszichiáterek is teljesen kiaknázzák lélekfeltárás címén.

Mily *nagyszerű eszköz pl. a gyónás* a kevélység leküzdésére. Itt — a mi szempontunkból — elsősorban azon hibák bevallása jön szóba, melyek nagyon megszégyenítik az embert (a *férfit* a hazugság, a *nőt* a hiúság stb.), de amelyek mint bocsánatos bűnök nem kötelező anyaga a gyónásnak. Mily természetes erő-tőkére tesz szert az, aki így rászoktatja magát a benne rejlő ellenállás megtörésére.

A szentségek gyakori vétele pedig felébresztik a lélek természetes vágyát a jobb, a nemesebb után. És így megszüntetjük lassan a tehetetlenséget.

A lélekben viszont nem találunk oly könnyen indítóokokat, melyek jobbulásra bírnák az embert. Azért kellett csődbe jutnia eddig minden csak a természeten alapuló nevelésnek.

*

Tehát a javulás ugyan lehetséges, de korántsem olyan természetes, mint azt általában gondolják.

Mint láttuk, elsősorban a kegyelmi eszközöket kell felhasználnunk, de e mellett nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy e magasabb létsíkú erő is a *természetes alapra épít* és minél jobban előkészítjük ezt az alapot, annál könnyebben és biztosabban emelkedik rajta a jobb, a nemesebb ember.

Minél tudatosabban használjuk ki a kegyelmekben, a szentségekben rejlő *természetes erőt*, annál jobban erősítjük ugyancsak a kegyelem befogadására természetünket, lelkünket.

O'Connel, Írország híres szabadsághőse egyszer angol protestánsokkal került össze. A beszélgetés vallási térre terelődött. A protestánsok különösen azért támadták O'Connelt, mert hisz az Oltáriszentségben. Azt mondták: miképen fogadhatja el a katolikus Egyház tanítását, mely szerint Jézus teste jelen van a kenyér színe alatt?

O'Connel nyugodtan végighallgatta a kifogásokat és így válaszolt:

„Hát ezt, uraim, az Úr Jézussal kell elintézniök. Aki nem hiszi, hogy az Oltáriszentségben Jézus testével és vérével van jelen, az hazugnak tartja Üdvözítőnket. Hiszen Ő mondotta a kenyérre, amelyet megáldott, hogy az Ő teste. Ne énvelem, ne is a katolikus Egyházzal vitatkozzanak, uraim, hanem támadják meg magát az Úr Jézust. Mondják meg neki, hogy önök mégis csak jobban tudják, hogy mi van a kenyér színe alatt, mint Ő, az Isten Fia."

(Rab S. J.: Eucharisztikus példák-ból.)

A messze Kelet modern apostola

Irta: dr. Czékus Géza

A Kína és Japán közt dúló véres birkózás éppen úgy pusztítja az emberi élet és boldogság, a szellemi és anyagi kultúra felbecsülhetetlen értékeit, mint a spanyol vörös pokol és fehér buzgóság mérkőzése. De hogy mily értékek semmisülnek meg e véres viaskodásokban, valójában csak akkor lesznek felmérhetők, ha valamelyik fél diadalmasan maga marad a harcmezőn. — Közbenközben csak egy-egy felsikoltás hangja jut el hozzánk, mely megdöbbenve gyászolja valamely kiemelkedőbb érték pusztulását.

A Kínáról szóló ujsághírek közt volt egy pársoros jelentés, mely egy felbecsülhetetlen veszteségről számol be: Lo-Pa-Hongot, a kínai gazdasági élet multimilliomos irányítóját és a katolicizmus világi vezérét Sanghaiban meggyilkolták.

*

A japán rajtaütés szörnyű ellenhatást váltott ki Kínának területileg is érdekelt részében. A kínai nép élesen nacionalista és minden idegentől visszahúzódik, de az európainál is jobban visszaretten a japántól. A laikusok pedig úgy tudják, hogy a kínai és japán rokon nép, mindketten a sárga fajhoz tartoznak. De a valóság az, hogy a kínai a japántól testileg is, szellemileg is teljesen külön világot alkot, s egymással éles ellentétben áll.

Mikor Sanghaiban megjelentek a japán repülőgépek és megszólaltak a japán ágyúk, kártyavárként dőltek össze a kínai kunyhók és paloták is, és tömegesen menekülni kezdett a nép. A közeledő japán csapatokat megelőzte kíméletlenségük híre és azért menekült előlük feivesztetten a védtelen nép. Sanghaiban bizottság alakult a menekültek elhelyezésére és általában a menekülés célszerű és intézményes lebonyolítására. A bizottság munkáját a kínai hadvezetőség is támogatta és elősegítette a hadműveleti területek tervszerű kiüresítését. — A bizottság lelke és egyben szíve is Lo-Pa-Hong volt, az ismert kínai milliomos és katolikus vezér.

Lo-Pa-Hong a menekültügyi bizottság ülésén kifejtette, hogy a hadműveleti területek tervszerű kiüresítését csak úgy tudják keresztülvinni, ha kellő idő áll rendelkezésükre, viszont az is nyilvánvaló volt, hogy nem a kínaiaktól függ ennek az időnek biztosítása. A japánok pedig kegyetlenül és a rohanás előnyének felhasználásával dolgoztak. Lo-Pa-Hong nem volt passzív természet. Ipari vállalkozásait is bátor, szinte merész tettrekészsége jellemezte. A menekültek ügyének szervezéséhez is hasonló erővel fogott. Összeköttetést keresett a japán főhadiszállással és az elemi emberiesség nevében időt kért tőlük a hadműveleti területek kiüresítésére, valamint a megszállt területeken levő betegek, öregek, nők és gyermekek elszállítására. Fellépésének megvolt az eredménye, a japán hadvezetőség teljesítette Lo-Pa-Hong kívánságait.

Sanghai túlzó nacionalista köreiben azonban nem eredménynek nézték Lo-Pa-Hong akcióiát, ezer és ezer emberéletnek megmentését, hanem hazafiatlanságnak bélyegezték érintkezését a gyűlölt japánokkal. Gyanússá

Irodalom.

Rab Pál S. J.: **Eucharisztikus példák.** 1938. Korda r. t. kiadása, 126 lap. Ára P 2·40.

Az Eucharisztiáról szóló kitűnően kiválogatott példák gyűjteménye. Példa és példa között ugyanis nagy különbség van; az egyikben csak úgy érinti az esemény a tárgyat, amelynek illusztrálására fel akarjuk hozni, a másik ellenben pont róla szól. Azután a kidolgozás módja is fontos a példáknál; az egyik csak odaveti, a másik azonban részletesen kiélezi azokat a pontokat, amelyek aszkétikus szempontból kihasználhatók. Végül pedig lehetnek a példák közismertek vagy elcsépeltek, és lehetnek modernek, az életből valók, a történelemmel kapcsolatosak.

Rab Pál S. J. eucharisztikus példatárába nagy szorgalommal és egyben önmérséklettel válogatta össze különböző területekről a legjobb eucharisztikus példákat, főkép a történeteket részesítette előnyben. Silány anyagot és csak az eseményt érintő példát egyet sem ad.

Könyvét lelkiolvasmányra is nagyon jól használhatja mindenki, szórakoztatva ültetí szívébe a jó erkölcsi gondolatokat, ugyanis öntudatra lobbantja az Eucharisztiában való hitet.

Lo-Pa-Hong arcképe.

Csávossy Elemér S. J.: **Az idők nagy jele.** Korda r. t. kiadása, Budapest. 1937. Ára 40 fill.

Nyolc kis értekezés a Jézus Szíve-tisztelet egyes pontjairól. Beállítja a Jézus Szíve-tiszteletet, mint az emberi szív művelésének legjobb kultúráját; rámutat, hogy a Jézus Szíve-tisztelet Krisztus követésének, a hozzá való hasonulásnak legjobb módja. Majd a Jézus Szíve-tiszteletről, mint a családi élet nagy erősségéről szól; azután meglepően találó helyeket hoz föl a Jézus Szíve-tisztelet gondolata és az ószövetség prófétáinál található Jézusra vonatkozó jövendölések egyes részletei között. Alacoque Szent Margitról, a Jézus Szíve-tiszteletnek e kiváló szentjéről egy külön értékes fejezetben szól.

Elsőrangú kis munka.

Dr. Tóth Tihamér: **Miatyánk.** Budapest, Szent István-Társulat kiadása. 314 lap. Ára P 8·—.

A Miatyánkról egész sereg szentbeszéd és elmélkedés van. Mondhatjuk, hogy úgy a bedolgozott tárgy, mint irányzat szempontjából nem hasonlítanak egymásra. Valamennyitől elüt azonban Tóth Tihamér dr.-nak, az európai hírű egyetemi hitszónoknak szentbeszéd-sorozata.

A kereszténység legrégibb imájához a legújabb problémákat állította be. Első beszédeiben a modern kultúra lelket ki nem elégítő bajairól szól, azután a hitet és a hit modern veszélyeit, Istenhez való atyai viszonyunkat, Istennek tulajdonságait, azután a felebaráti szeretetet, a mennyországot, az Isten tiszteletének kötelességét, nevének megszentelését és az imádságot fejtegeti. Végül három alkalmi beszédet közöl.

Minden beszédjének ugyanaz az előnye van, mint ami a szerző egész szónoki pályáját jellemzi: modernek, lekötők, világosak és kitűnő példákkal illusztrálják tárgyukat.

A könyv lelkiolvasmánynak is elsőrangú.

Dr. A. Schmiedt: **Seele ins Leben.** Schöhningh-cég kiadása, 1937, 240 lap. Ára fűzve P 4·20 helyett P 3·22, kötve P 5·70 helyett P 4·37.

Németre való fordítása az eredetiben a Korda r. t.-nál megjelent könyvnek, melynek címe: „Lelket az életbe!" Ez a munka nem egyéb, mint a lelkigyakorlatos gondolat fűzésének mesteri illusztrálása. Történeteket, gondolatokat,

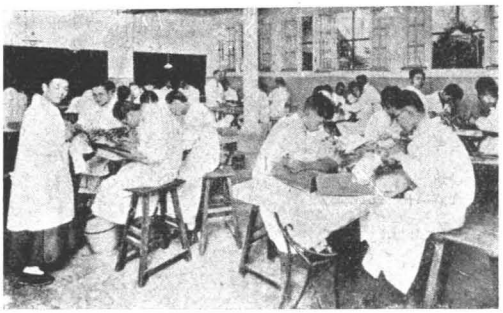

A sanghai-i kat. egyetem egyik terme — orvosnövendékek anatómiai gyakorlata számára.

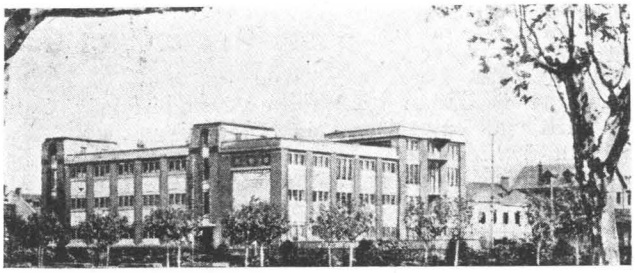

A sanghai-i katolikus egyetem egyik épülete a tizennégy közül. Nagyrészt Lo-Pa-Hong alkotása.

és gyülöltté vált szemükben és vesztére törtek. Két ilyen túlzó kínai, mint menekült jelentkezett segélyért Lo-Pa-Hong irodájában és amikor ez a csupa munka és csupa szeretet ember fogadta őket, hogy segítsen rajtuk, kést döftek a szívébe.

*

Lo-Pa-Hong Kína egyik legtekintélyesebb embere volt. Előkelő helyet foglalt el a gazdasági életben. Vagyonának és vállalatainak értéke sok száz millió kínai dollár. Sanghaiban, ebben a többmilliós városban, övé volt a villamosáram-központ, valamint a várost és környékét behálózó villamosvasútak részvénytöbbsége. Kína legnagyobb hajószállító vállalatának s vagy 30 hatalmas gyárnak is ő volt a tulajdonosa. Nagyszerű szervezőképessége, páratlan előrelátása, vakmerőségtől mentes, de megalapozott merészsége és aktív munkássága vállalkozásaiban nemcsak honfitársai, hanem az európaiak szemében is gazdasági zsenivé avatták őt.

A kínai gazdasági életben „Kelet Rockefellerjének" nevezték, az amerikaiak „kövér Ford"-nak hívták. Ami vagyonának nagyságát és vállalkozási készségét illeti, talán illett is rá ez az elnevezés, de Lo-Pa-Hong a modern milliomosok közül ritka tulajdonsággal emelkedett ki: kezéhez nem tapadt igazságtalan pénz s vagyonának növekedését nem átkozta a kizsákmányolt munkásság. Minden alkalmazottját megbecsülte és emberi megélhetéshez segítette, az özvegyekről és árvákról gondoskodott. Nagy népszerűségét jellemzi az a sok megtisztelő jelző, mellyel a kínai nép őt elnevezte.

*

„A tudomány oszlopa" — így emlegették őt a tudományos körökben. S méltán, mert halhatatlan érdemei vannak a tudomány emelése körül. Sanghaiban hatalmas épületeket emeltek a katolikus egyetemnek, európai nívójú felszereléssel látták el és tekintélyét elsőrendű tudósok meghívásával emelték. A nagystílű egyetem felépítésének költségeit — a Rómából küldött missziós összegeken felül — Lo-Pa-Hong fizette. S évente magyar pénzben körülbelül 200.000 pengőt juttatott az egyetemnek.

*

„Az öreg szegények bőkezű fia" szintén Lo-Pa-Hong megtisztelő címei közé tartozott. Ez a virágos elnevezés valóságban azt jelentette, hogy Lo-Pa-Hong több száz hajléktalan öreg kínait tartott el és mentett meg az éhhaláltól. 15 évvel előbb építtette fel Sanghaiban a Szent

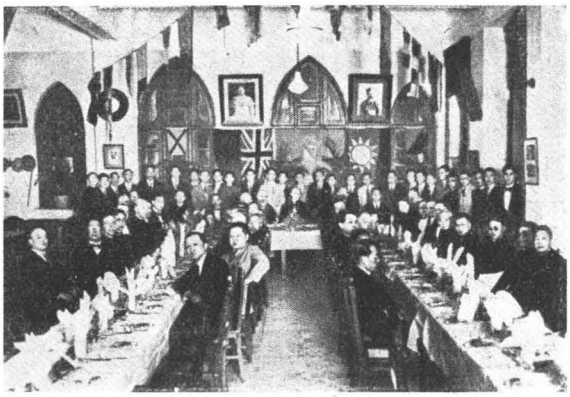

A kínai Actio Catholica helyi vezetőinek társasvacsorája egyik gyűlésük után, melyen Lo-Pa-Hong elnökölt.

József-menedékházat, hol 6—700 közt váltakozik az ápoltak száma. A gyönyörű, modern épület építési költségeit sajátjából fedezte, fenntartását és az öregek ellátását pedig fele részben maga viselte, fele részét pedig a kínai gazdasági élet vezéreitől szedte össze. Aki Lo-Pa-Honggal valami üzletet akart kötni, annak áldoznia kellett „az öreg szegények bőkezű fiának" Szent József-menedékházára.

*

„A gazemberek káplánja" címmel is Lo-Pa-Hongot tisztelték meg. És ezt a címet bizonyára áldón zengik a mennyországban azok a szerencsés „jobb latrok", akik neki köszönhetik üdvösségüket. Lo-Pa-Hong titkos kedvteléseihez tartozott a kínai fogházak látogatása. Minthogy Kínában nem valami ritkaság a halálbüntetés, elsősorban ezeket a szerencsétleneket kereste fel. Melléjük ült a cellában és beszélt nekik Krisztusról, a bűnről, az örök üdvösségről, s ha a kegyelem megfogta szívüket, megkeresztelte őket. Kivégzésük előtt számtalan szerencsétlen előtt nyitotta meg a menny kapuját. — Híres volt arról, hogy kínai kaftánjának egyik zsebében állandóan hordott egy finom kis üvegcsében szenteltvizet.

*

A legnagyobb szolgálatot Lo-Pa-Hong az Actio Catholica megszervezésével tette az Egyháznak. Egy bennszülött kínai püspökkel, dr. Yu-Pin-nel fogott össze, s a már működő kínai jámbor társulatokra és szélesebb rétegekre is kiterjedő új szabályzatokat készítettek. Az ő fogalmazásában az Actio Catholica nem annyira tömegszervezet volt, mint az apostolkodó lelkeket magába foglaló és irányító elitképző iskola és intézmény.

Lo-Pa-Hong dr. Yu-Pin-re bízta az Actio Catholica vezetését, ő pedig a férfiak szervezetét teljesen magának tartotta fenn. Az utóbbi időben évenkint kurzusokra hívta össze őket. Különösen arra törekedett, hogy minél több intelligens embert nyerjen meg vezetőnek és ezeket állította a pogány kínaiak elé, mint a katolicizmus képviselőit.

XI. Pius pápa felbecsülhetetlen érdemeket szerzett a katolicizmus terjesztése terén a kínai bennszülött püspökök kinevezésével s a bennszülött papság nevelésének szorgalmazásával; Lo-Pa-Hong pedig azzal, hogy megvilágításokat ad a Szent Ignác gondolatmenet egyes fázisaihoz. Mindezeket a legmodernebb életből veszi, fordulatosan, fülbemászóan, gyönyörű nyelven, színesen és sziporkázva állítja elénk. A könyv német fordítása stiláris szempontból is kitűnő munka.

Árvay Nagy Bálint: **Eucharisztia.** Történetek az Oltáriszentség országából. Ára P 1·50.

Hangyaszorgalommal gyüjtötte össze a szerző a szentek életéből, a Philotheából, Reviczky régi eucharisztikus kiadványaiból, valamint a hitbuzgalmi folyóiratokból mindazokat a példákat és idézeteket, amelyek az Eucharisztiára vonatkoztathatók. Különösen az arsi szent plébános életrajzát használta fel ilyen szempontból.

Az anyagot három nagy csoportba gyüjtötte. Az első részben az Eucharisztiáról mint áldozatról, a második részben mint eledelről, a harmadik részben mint útravalóról szól.

Az anyagot szépen, folyamatosan írja le, de nem élezi ki túlságosan. Így azután példái más irányban is felhasználhatók.

1938. évi Karitász Almanach. Budapest, 1938. Kiadja az Actio Cath. Karitász központja.

Almanach-irodalmunk az utóbbi években visszafejlődött. Az ujságok ingyen osztogatott és egekig magasztalt naptárai, karácsonyi könyvei valósággal diszkreditálták ezt a típust. Azután meg a lapok tömegcikkű almanachjainak ingyenessége vagy legalább is potom ára a konkurrenciát lehetetlenné tette. Így azután az egyes egyesületek, amelyek évről-évre kihozták a maguk almanachját, most már csak apró kis zsebnaptárokat küldözgetnek, mint újévi adománykérő igények bejelentését.

A Karitász merészen almanachot adott ki ebben az évben. Tartalma igazán kitűnő és a kiállítás pazar és drága. Szinte kár az ilyen értékes anyagot almanachban elvesztegetni.

Lo-Pa-Hong pápai világi-kamarási ruhában (középen).

amit ma már tudvalevően nem forgatnak olyan gyakran, mint a nép a régi kalendáriumokat. Kívánjuk, hogy úgy anyagi téren, mint lelkiekben is azért mentől több hasznot hozzon e vállalkozás a Karitásznak.

Faber Frigyes Vilmos: **Ez nagy Szentség valóban!** Fordította a Budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi iskolája. Budapest, 1937. 316 lap. Ára 4.50 P.

Először dícséret illeti a Központi Szeminárium magyar iskoláját, hogy épp ezt a régi, talán sokak előtt elavult könyvet fordította le. A fiatalság ugyanis ma olyasmi után kap, amit a „modern" címkével reklámoznak. Meglehet, hogy zagyva, homályos az ilyen „modern" munka, de a kor szinte már beteges gondolkozása mindent megbocsát annak, aki ezt a jelzőt süti a reklámjára.

Faber könyve ugyanis klasszikus remekmű; alaposan képzett teológusnak, nyugodtan és mélyen gondolkozó koponyának, nem annyira szárnyaló, mint mélységesen érző szívnek a munkája.

Faber maga protestáns teológus volt és a nagy Newmann bíboros konvertálásakor lett ő is katolikus. Az oratoriánusok rendjébe lépett és tevékeny részt vett az angol katolikus reneszánsz munkájában. Ez a könyv is e munkának egy része.

Első részében mesteri rövidséggel levázolja az Eucharisztiáról szóló tant, majd annak szépségeit, a teremtéshez, megtestesüléshez, megigazuláshoz és megdicsőüléshez való viszonyát fejtegeti. A második részében az Oltáriszentség ájtatossági gyakorlatairól, a harmadik részben az Oltáriszentségben rejtőző Istenségről, a negyedikben pedig az ugyancsak az Oltáriszentségben lakozó Krisztusról szól.

Beaudenom—Gerely: **Elmélkedések az Evangéliumról.** III. kötet. 284 lap. Ára füzve 5.50 P, kötve 7.50 P. Korda R. T. kiadása.

Beaudenom elmélkedéseit az első két kötetből ismeri már a magyar közönség és megkedvelte. Ennek a nagynevű francia írónak óriási sikere volt a francia vallásos életben. Szereti a könnyedséget, világosságot, gyakorlatiasságot. Olyan érdekesen tudja megcsillantani a nehéz igazságokat, és a nagy eseményekből gyakorlati tanulságokat tud levonni a mindennapi élet szürke útját taposó embernek. Ezeket a tanulságokat megalapozza úgy az ész érveivel, mint a szív bizonyítékaival, de sehol sem okoskodik, hanem mint szinte magától értetődőket vázolja a dolgokat.

Ebben a harmadik kötetben Jézus nyilvános életének második részét dolgozta fel, ide iktatta be a Miatyánkról szóló híres elmélkedéseit is.

A kötet egy egész évre szóló elmélkedési anyagot ad és ha rövidesen melléje sorakozik a Krisztus kínszenvedéséről írt rész, páratlan négykötetes elmélkedési kötete lesz a magyar közönségnek.

Lo-Pa-Hong, a „zsiványok káplánja" halálraitélteket keresztel a börtönben.

a kínai Actio Catholica élére köztiszteletben álló kínaiakat helyezett. Ezzel elvették az Egyház ellen felhozható legfélelmesebb érv élét. A katolicizmust ugyanis Kínában az „idegen ördögök vallásának" nevezték, arra célozva ezzel, hogy vezetői, papjai európaiak voltak. Lo-Pa-Hong működése óta alig lehetett egyetlen európaira rámutatni a kínai katolicizmus vezetői között.

Ezen előrelátó bölcs eljárásnak köszönhető, hogy mikor Kína új alkotmányát szerkesztették, Csang-Kai-Csek tábornok, Kína diktátora, meghívta az Actio Catholica öt képviselőjét is a bizottságba. Ezek közreműködése vitte ki, hogy Kína új alkotmányában a vallásszabadságot biztosították és az Egyház működését intézményesen is lehetővé tették.

Hogy mekkora tekintélyt szerzett Lo-Pa-Hong az Actio Catholicának, kitűnik, hogy a legutóbbi kurzusok alkalmával a világi hatóságok küldöttségileg tisztelegtek Zambini apostoli prefektus előtt, aki Kínában a katolikus Egyház feje. Sőt a katonaság is hivatalosan tisztelgett előtte öt legkiválóbb tábornokával.

*

Lo-Pa-Hong nagy szolgálatait XI. Pius is elismerte s világi titkos kamarásává nevezte ki. Néhány év előtt egy nemzeti zarándoklat élén Rómába ment, hogy a Szentatyának megköszönje kitüntetését. Legutóbb pedig a manilai eucharisztikus világkongresszuson ő haladt kamarási ruhájában a kínai delegáció élén.

*

A kínai katolicizmus nemcsak legbőkezűbb anyagi pártfogóját, de szellemi vezérét is elvesztette Lo-Pa-Hongban. Munkája nyomán észrevehetően sarjadt a kegyelem. Anyagi eszközeinél mélységesebben szántott hite és lelkesedése és ami a legfőbb: makulátlan életpéldája.

Az emberi gondolkodás megremeg halála hírére: hogy a kínai katolicizmus életében visszaesést fog okozni nagy vezéralakjának hiánya.

De mi nem ismerjük Isten terveit. Gondviselése és isteni rendelkezése felette áll a mi kis elgondolásainknak. Ki tudja, miért engedte megtörténni ezt? Lo-Pa-Hong az Úr közelében talán többet tehet Kínáért, mint milliós pénzesszekrényei mellől tett. Mert a katolicizmus a természetfelettibe nyujtja gyökerét és kivirágzása elsősorban a kegyelem munkája.

EUCHARISZTIKUS LELKÜLETRE NEVEL

MÜLLER LAJOS S. J.:

JERTEK, IMÁDJUK . . .

Az Eucharisztia tanának valóságos remekbefoglalása e kisebb terjedelmű, novéna alakjában feldolgozott munka. Elmélkedései szilárd dogmatikus alapokra építve oly bensőségesek, oly közvetlenek, oly lélekből fakadtak, hogy valósággal megnyitják az ajtót az eucharisztikus Jézus benső ismeretéhez és szeretetéhez.

Újra és újra átelmélkedve anyagát legjobban felkészülünk az eucharisztikus ünnepségekre.

Ára finom kartonkötésben P 1·20. Ballonkötésben P 2·70.

AZ EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUSRA KÉSZÜLT DISZMUNKÁT

BANGHA BÉLA S. J.:

többek közreműködésével szerkesztette, amely

EUCHARISZTIA

címen jelent meg. Az Oltáriszentség tanának dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, az irodalomra, művészetekre gyakorolt inspiráló hatását külön-külön fejezetekben dolgozta fel egy-egy szaktekintély. — E munka úgy nívós tartalmát, mint pompás kiállítását tekintve valóban a magyar lélek és szellem hódolata az Eucharisztia előtt.

Az eucharisztikus év legszebb és legértékesebb emléke marad az egyes családok számára e könyv.

Ára kartonkötésben P 6·50. Ballonvászonkötésben P 8·50.

E KÖNYVBŐL LÉLEK ÁRAD!

DR. MAGDICS IGNÁC:

Krisztus világossága

című munkájáról mondták e ritka szép dícséretet. S méltán. A kitünően tagolt, remek példákkal illusztrált beszédek messze kiemelkednek az újabban megjelent beszédgyüjtemények közül. — Ádvent első vasárnapjától húsvét utáni hatodik vasárnapig terjedő idő vasár- és ünnepnapjaira ad teljesen kidolgozott beszédanyagot. — Zárdák nagy szeretettel veszik lelkiolvasmánynak is.

Ára kartonkötésben P 5·50. Ballonvászonkötésben P 7·50.

HIMNUSZ A SZENT SZŰZRŐL!

CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.:

AVE MARIA

című munkáját osztatlan és kiemelkedőn magas fokban halmozza el dicséretekkel a kritika. A kitünően tagolt, magas szárnyalású — példákkal is illusztrált beszédek valóban méltóan magasztalják a Szüzanya nagyságát, erényeinek szépségét, szeretetének, jóságának bizalmat fakasztó nagyságát és kifogyhatatlanságát.

Müvészi képekkel illusztrált könyv ára remek címlappal kartonkötésben P 3·50. Ballonvászonkötésben P 5·—.

Új magyar könyvek:

Rab Pál S. J.: **Eucharisztikus példák.** Jól használható, válogatott példák az Oltáriszentségről. Ára füzve 1.80 P.

Takács Ince: **Szól az Eucharisztia Szentje.** Epizódok Szent Paszkál életéből. Ára füzve 1.— P.

Szücs Géza: **Példatár** II. kötet. 483 példa a Hiszekegyről és Tízparancsolatról. Ára füzve 6.— P, kötve 8.— P.

Cenk: **Mentsd meg lelkedet!** Beszédsorozat missziók és lelkigyakorlatok alkalmára. Ára füzve 2.— P.

Faust Antal: **Nyitott szemmel Keleten.** Útban a manilai eucharisztikus kongresszusra. Ára kötve 2.50 P.

Gyéressy Ágoston: **Uram, nem vagyok méltó!...** Rövid eucharisztikus elmélkedések. Ára füzve 1.60 P.

Szent Bernát: **Ember, törődj a lelkeddel!** Ára füzve —.60 P.

Szent Ágoston: **A legméltóságosabb Oltáriszentség megígérése.** Ára füzve —.80 P.

Gabriel Asztrik: **A középkori kéziratok identifikációja és lokalizációja...** Ára füzve 1.— P.

Kongresszusi énekrend. A nagymélt. Püspöki kar által elrendelt egységes szövegek és dallamok. Ára füzve —.06 P.

Az Eucharisztikus Kongresszus énekei:

kongreszusi himnusz egy szólamra:

Kótás éneklap magyar szöveggel .	0.01 P
Kótás éneklap latin szöveggel .	0.01 „
Orgonakiséret, magyar szöveggel .	0.50 „
Orgonakiséret, latin szöveggel . .	0.50 „

kongresszusi himnusz énekkarra:

3 szólamú egynemü kar (gyermek-, női, vagy férfikar) part.	0.40 P
Férfikar (4 szólamra)	0.40 „
Vegyeskar (4 szólamra)	0.40 „

A Katolikus Akció katekizmusa. Ára: 0.02 P.

Pilinyi Gyula: **Római katolikus papság névtára.** Ára füzve 6.— P.

P. Szabados Anzelm O. F. M.: **Mutass utat, adj boldogságot.** A tízparancsolat képekben. Ára füzve 1.— P.

Dr. Rusznyák: **A nő a modern társadalomban.** Ára füzve 2.— P.

Német nyelvű lelkigyakorlatos könyvek:

Gyermekek és ifjúság részére:

Deubig: **Exerzitien-Vorträge für die Kinderwelt.** Különös tekintettel az elsőáldozókra. **4.28** P helyett **3.28** P.

Deubig: **Exerzitien Vorträge für die Jugend.** Elökészítésül ünnepélyes szentáldozásokra, bérmálásra, stb. **3.**— P helyett **2.30** P.

Puntigam S. J.: **Exerzitien für Laien.** 27 lelkigyakorlatos előadás, különös tekintettel az ifjúságra. **3.**— P.

FELNŐTTEKNEK:

Kassiepe O. M. I.: **Homiletisches Handbuch für Missionen, stb.** Missziók, missziók megújítására, lelkigyakorlatokra, triduumokra stb. bőséges anyaggyüjtemény. I—IV. kötetben, kötve **39.30** P helyett **30.14** P.

Kastner: **Tage der Einkehr.** 8 napi lelkigyakorlat. **7.20** P helyett **5.50** P.

Ressel S. J.: **Näher zu Gott.** Lelkigyakorlat a művelt közönség részére. **1.15** P.

Sierp Walter S. J.: **Hochschule der Gottesliebe.** Loyolai Szent Ignác-féle lelkigyakorlat. I. kötet **8.55** P helyett **6.55** P, II. kötet **12.—** P helyett **9.90** P, III. kötet **3.—** P helyett **2.30** P.

Stiegele—Rieg: **Exerzitien-Vorträge.** Egy papi lelkigyakorlat és egy a nagyközönség részére. **9.15** P helyett **7.02** P.

Weis: **Eines nur ist notwendig. 4.50** P helyett 3.45 P.

LELKIGYAKORLAT PAPOKNAK, SZERZETESEKNEK:

Pergmayr: **Neue grosse Exerzitien. 8.—** P.

Schmid: S. J.: **Priesterkonferenzen. 5.25** P helyett **4.03** P.

Hurter: **Exerzitien für Priester und Laien. 3.40** P.

Löffler S. J.: **Exerzitien für Ordensleute. 7.—** P.

Hedley O. S. B.: **Lehre mich Deine Wege! 12.50** P.

Hammerle: **Neue Manresa.** 6.30 P.

HITTER S. J.:

SPANYOL TŰZTENGER

A forrongó, vérben — gyűlöletben tobzódó spanyol események megrázó képét festi e hiteles adatok alapján készült munka.

Ára fűzve **P 1·50.**

ÚJDONSÁG!

RAB PÁL S. J.:

Eucharisztikus példák

az eucharisztikus év léleknevelő munkájához jó segédeszköz lesz ez az eucharisztikus példatár. Több, az újabb korból, a közelmultból vett példája hatásosan felhasználható.

Ára kartonkötésben **P 1·80.**

P. CSÁVOSSY NYUGTÁJA A

MÁRIA MARGIT BOLDOGGÁAVATÁSÁRA

KÜLDÖTT ADOMÁNYOKRÓL:

Horváth Győző püspök 200 P, Kocsák Sándor főjegyző Kóka 50 P, Angolkisasszonyok Budapest 50 P, Leányifjúsági kongregáció Kiskunfélegyháza 50 P, Úrinők kongregációja Szeged 45 P, Danis Ilona Budapest 42·91 P, Erős Mária Pestszenterzsébet 20 P, Makóiak 20 P, Vida Lydia Budapest 10 P, Alsóvárosi leánykör Szeged 10 P, Pintér Aladárné Szeged 5 P, Mladoniczky Imréné Budapest 3 P, N. N. Szeged, Kern Aranka, Drexler Antal, Galambos Jenőné, Szegediek 2—2 P, Schüszler Miklós 2·10 P.

A ZÁRDÁK EUCHARISZTIKUS ÉVI KÖNYVE:

MESCHLER S. J.:

KÉSZÜLET A NAGY LAKOMÁRA

A hírneves jezsuita író bensőséges gondolatokban gazdag, imaszerű elmélkedései az Oltáriszentségről — szentáldozási előkészületnek és hálaadásnak szánva. — Zárdák tömegesen szerzik be a nővérek részére szentévi előkészületre és emlékre.

Imakönyvalakú 250 oldalas munka.

Ára kartonkötésben **P 2·—.** Fekete vászonkötésben **P 3·—.** Ballonvászonkötésben **P 3·50.**

MINDEN VASÁRNAPNAK LELKE VAN!

DR. GÁLOS LÁSZLÓ:

Vasárnapok—ünnepnapok

című munkájában fínom művészettel, a tudós teológus biztos anyagismeretével hozza felszínre az év egyes vasárnapjainak, ünnepeinek lelkét, mely azok liturgiájában, evangéliumi szakaszaiban lüktet. — Fennkölt gondolatokban, választékos stílusban ritka értékű elmélkedő olvasmányokat és beszédanyagot nyujt e könyvben a kiváló író.

Ára kartonkötésben **P 6·50.** Ballonvászonkötésben **P 8·50.**

MONIN ABBÉ:

Szól az arsi Szent

Vianney Szent János beszédeiből, oktatásaiból, tanácsaiból összegyüjtött legértékesebb részek jól sikerült magyar kiadása. Az isteni kegyelemtől átitatott Szent tanításai megbecsülhetetlen értékkel és buzdító hatással vannak a lélekre.

Ára kartonkötésben a Szent remek arcképével **P 2·50.** Ballonvászonkötésben **P 3·80.**

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. március 1. IV. évf. 7. szám.

Utink

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Czapik Gyula: . . . hogy táplálékunk lehessen . . . — dr. Petró József: Mártírok a szent Kehely körül. — Csávossy Elemér S. J.: Eucharisztia és passió. — Melau Ferenc: Emlékezzél meg, ember! . . . — Müller Lajos S. J.: Az angyali köszöntés. — Victor Barjon S. J.: Az igazi megtérés. — Schmiedt Béla dr.: Megtéréssel büntetem magamat! — Pintér József: Légy résen! — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Az első tabernákulum — Rótó Antal S. J.: A sodródás törvénye. — dr. Ijjas József: Az Eucharisztia szentföldi emlékei. — dr. Tóth Kálmán: Szenteltessék meg a Te neved . . . — dr. Czékus Géza: A nehéz művészet. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" szkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Valahol Kanadában, amikor az indiánokat az Úr Jézus számára megnyerték a misszionáriusok, az egyik közülük messze útra akart menni. Nem kisebbet vett a fejébe, mint hogy ellátogat a Szentföldre, főkép az Olajfák hegyére és a Golgotára.

Ez a derék indián törzsének egyik legjobb nyomolvasója volt; erdők mélyén, sőt még a kavicsos tájon is pontosan kivette a nyomokból, hogy merre ment, akit keres. A Szentföldre is azért vágyott, hogy az Úr Jézus lábainak nyomát követhesse.

A misszionáriusok jóakaróan mosolyogva hallgatták naiv szándékát és lebeszélték róla. Mert hiszen hol vannak már az Úr Jézus lábának nyomai! Az idő kiszáritotta, az események szele széthordta a földet, a homokot, amelyen Krisztus járt.

Az indiánnak azonban hiába volt minden beszéd. „A ti szemetek talán nem találja meg Krisztus nyomait, — mondotta — de én meg fogom találni, mert nemcsak szememmel, hanem a szivemmel is keresem."

Az út, amelyen Üdvözitőnk földi életének három esztendeje alatt végighaladt és amelyen utolsó napjaiban végigvánszorgott: a munka és a szenvedés útja volt. Szenvedése csak a csúcspontját érte el a Kálvárián. Mert nem szenvedés volt-e az, mikor három esztendőn keresztül tanit, csodákat tesz, halottakat támaszt fel és tudja, hogy akik szavát hallgatták és akik egészségüket, életüket tőle visszakapták, ellene fordulnak és „feszitsd meg"-et kiáltanak, vagy gyáván elpártolnak tőle és nem állnak vezérük és jótevőjük mellé.

Az Utunk *folyóirat minden cikkében Jézus nyomát keresi. Csak az az érték előtte, amely az Ő lelkéből tartalmaz valamit és annál nagyobb érték, minél többet ad. Ezt a nyomot nem mindig a száraz és élesre fent kutató ésszel végzi, hanem megszólaltatja a szivet is. Az Üdvözitő nem is dobta el törekvéseit és sokaknak szivét odaforditotta az „Utunk" felé. A lap pedig örömmel végzi tovább a munkát, mert úgy látja, hogy olvasói nem olyanok, mint Krisztus kortársai. Olvasóink látják az Úr Jézus nyomát és nem nézik közömbösen, hanem olyan szeretettel szemlélik és követik, mint amilyen szeretettel ir róla lapunk. Ha lehet kivánságunk, az a Krisztus iránti hála után csak egy: minél több előfizetőnk keresse és kövesse velünk együtt szive szeretetével az Úr Jézus nyomát!*

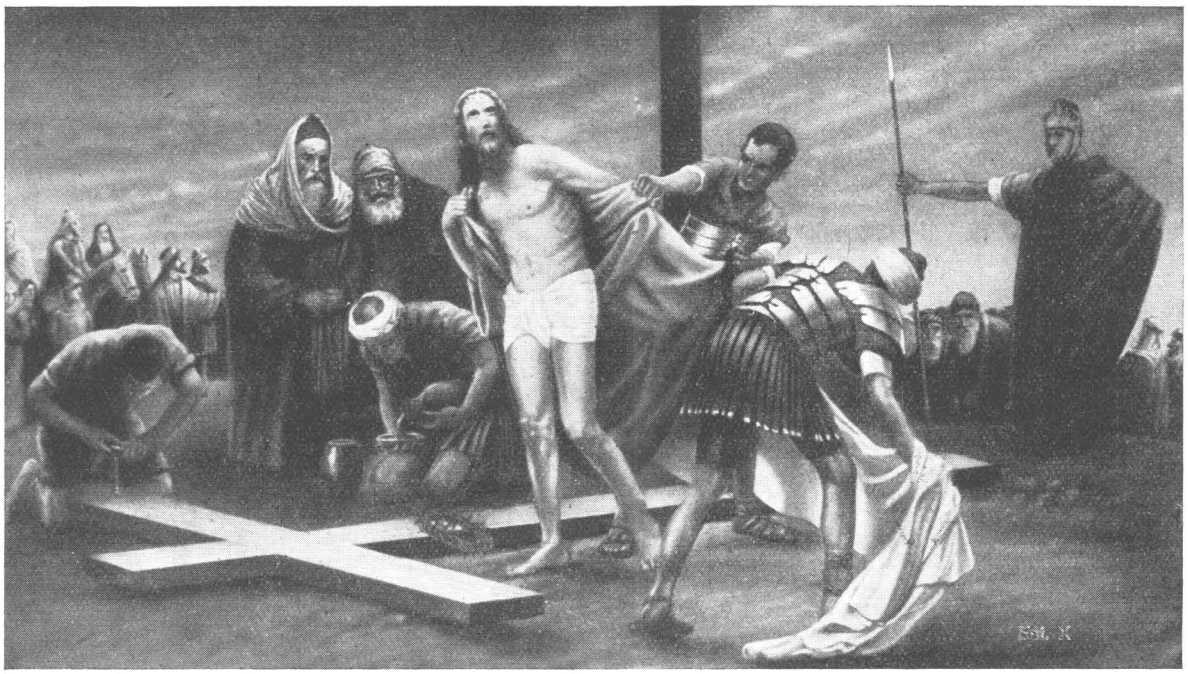

. . . hogy táplálékunk lehessen . . .

Irta: dr. Czapik Gyula

Alamizsnáért könyörgő, lerongyolódott felebarátom távozott el tőlem az imént.

Megszokott esemény ma már egyszerű embernél is az ilyesmi. Hiszen a mostani világban nem kell gazdagnak lennie annak, akinél segítségért kopogtatnak.

Ez a segítséget kérő azonban valami olyant mondott, ami órákig nem ment ki a fejemből.

— Uram! Ön tudja, hogy én valaha jobb napokat láttam!... — dadogta kérése bevezetéséül.

E mondata szívemet kopogtatta meg.

Igen! Ismertem őt régebben. Akkoriban jólmenő ügyvédi irodája volt a főváros egyik főutcájában. Irodaigazgató fogadta a klienseket és gyorsíró várta, hogy az ügyvéd lediktálja a megjegyzendőket. Most: csak az előszoba ajtajáig engedik a szobalányok és unottan hallgatják meg, hogy „magánügyben akar az úrral beszélni", és aztán kijelentik, hogy nincs otthon senki sem.

Akkoriban a Váci-utca legelőkelőbb szabója készítette ruháit és úgy állottak azok délceg termetén, mintha „ráöntötték" volna őket. Most: gyűrötten lóg lesoványodott alakjáról a kabát és karbolszag árad belőle. A „Népszálló" ágyára ugyanis csak akkor engedik be, ha előbb odaadja gúnyáját, hogy a fertőtlenítő szekrénybe tehessék.

Akkoriban úri kerekdedséggel mutatott helyet látogatóinak dolgozószobája foteljén és odatolta eléjük a drága, émelygős illatú cigarettával teli ezüstdobozt. Most: csak második kínálásra mert leülni és csak a szék peremén szorongott, mintha nem is merné azt egészen elfoglalni.

Megdöbbentő látvány az ilyesmi. Sem otthona, sem ruhája, sem reménye, sőt még bátorsága sincsen. Pedig néhány esztendeje csak, amikor mindene megvolt: társadalmi állása, bőséges háztartása, pénze, becsülete...

Az ilyen szerencsétlenre másképen nézünk, mint arra, aki eddig is nemcsak küszködött, hanem viaskodott a mindennapi kenyérért és a legszükségesebbek megszerzéséért. Az ilyennek nincs emléke a bőségről és ezért nem is érzi olyan fájdalmasan a sivár jelent. Annak a szegénysége, aki a nincs-

telenség nyűgét a bőség élvezete után hordozza, nem kétszeres, hanem annyiszoros, mint ahányszoros bőségre gondol vissza.

*

A Golgota meztelenre vetköztetett Szenvedője áll előttem.

Lehúzták köntösét, kivetköztették tunikájából és csak az övet hagyták rajta. Semmije sem maradt és senkije sem. Hiszen Anyját és a négy hűséges lelket, akik a keresztje alá állottak, csak később engedték közelébe.

Sokban igazat kell adnunk azoknak a régi íróknak, akik Urunk szenvedésében azt a percet tartották a letiportság mélypontjának, amikor ruháitól megfosztottan várta a keresztreszegezést. A legszerencsétlenebb az, akitől mindent elvettek és még a szerető szíveket sem engedik közelébe. A részvét nélküli fájdalom sokszorosan nagy gyötrődés!

Jézus szenvedésének és megalázásának intenzitását csak akkor fogjuk föl helyesen, ha a teljes emberi mértéket alkalmazzuk rá. És ez így helyes, mert hiszen az emberi testet és emberi természetet azért öltötte magára, hogy szenvedhessen. Az emberi szenvedés gyötrelmének és érzésmarcangoló kegyetlenségének pedig egyik összetevője: a mult.

A Golgota nagypénteki jelenetét bizony a Golgota Kínlódójának multja (amennyiben Istennél emberi nyelven szólva „mult"-ról szabad beszélni) világíthatja meg igazán.

Krisztus fönségének palástja az egész világmindenség. A fejét ékesítő korona drágakövei a csillagok *ragyogó milliói; ruhájának színét a virágok ecsette!* le nem festhető színskálája teszik; szemének fényét az ég kékje, a napsugár tüze alkotják; hangjának terjedelme a betlehemi Kisded gügyögésétől a szeleknek és tengernek is parancsoló hatalomig terjed. A Golgotán pedig mindez a dísz és erő tovatűnt, és csak egy mezítelen alak áll, akit megremegtet a hőségbe belefúvó szellő.

Krisztus égi társasága a Szentháromság és az angyalok serege volt. Atmoszférája: a szeretet és az imádás. — A Golgotán pedig a gyűlölet nyilazott feléje a zsidók szeméből és a lenéző megvetés a római katonákéból. Imádás helyett gúny és epe lett az osztályrésze, és ha kezekre nézett, nem imárakulcsoltak voltak azok, hanem szeget és kalapácsot, lándzsát és kockadobó poharat szorongattak.

Krisztus égi helye az Isten trónusa volt. Ennek lábait az örökkévalóság erőssége alkották, támlája a mindenhatóság, kárpitja a jóság, díszítő drágakövei az irgalmasság voltak. A Golgotán a szálkás keresztfát állította föl számára a bűn, drapériának Pilátus *gúnynak szánt táblája*t szögezték rá, a díszítést pedig elfolyó vérének cseppjei szolgáltatták.

Ruháidtól megfosztott Jézus! Önmagában is nagy volt a Te gyötrelmed, de megsokszorozta az, hogy látszatra mindent elvettek tőled!

*

A szentmise főpillanata az átváltozás és az ezt követő Úrfelmutatás.

A pap két keze a magasba emelkedik és a vizsgálódó szemek célpontjául odatartja a fehér szentostyát.

Szemre mi ez? Néhány lisztszem. Ugyanaz, mint amiből a koldus kenyerét sütik. Kevés vízzel keverték össze, de ezt is elpárologtatták az ostyasütő vas forróságával.

A hívő mit lát benne? Az élő Krisztust. Kétkedés, ingadozás nélkül látja, mert hiszen Ő mondotta: ez az Ő teste!

E látszatra ostyának nincs erőssége, hiszen két ujj hajlítására kettétörik. Nincs fénye, hiszen fehérségét is elszürkítette a forró vas. Alig van íze, hiszen még sót sem kevertek hozzá. Nincs földi értéke, hiszen tucatja is néhány fillérből kikerül.

A gondolkodó ész összehasonlítja ezt a „köztünklakozó Krisztust" a Golgota Szenvedőjével és úgy látja, hogy még tovább folytatta azt a mindent: a hatalom multját is odaadó áldozatot, amelyről azt hitte az ember, hogy már a végsőkig ment el.

A Golgota történetileg ma már a multé; az Oltáriszentség ostyája: a jelené.

A Golgotán vérrel átfutott szemét még emberi szemmel láthatták, meggyötört tagjait foghatták, bocsánatért esdeklő és bocsánatot adó hangját hallhatták, hulló vére pirosságát szemlélhették, vonaglását sajnálhatták.

A Golgotán látszatra elhagyta az Üdvözítő égi dicsőségét és hatalmát, hogy még nagyobb legyen a szenvedése. Az oltár szentostyájába szállva elhagyta még azt is, amit a Golgotán megtartott: a szánalomra ébresztő emberi külsőt.

*

„Uram! Te, aki az égi dicsőség „jobb napjait" elhagytad és emberré lettél, tudom, miért tetted ezt! Hogy érettem szenvedhess!

Uram! Amikor a szentostyában megjelensz, még azt az emberi külsőt is elhagyod, amit a Golgotán még megtartottál; tudom, miért teszed ezt! Hogy hozzám betérhess.

Emberré lettél, hogy szenvedhess; ostya alakját öltötted, hogy táplálékom lehess!"

„Azt hinnők, hogy az Eucharisztia Istennek nem került semmibe, hiszen mindenhatósága egy szóval teremtette az egész világot és megerőltetés nélkül táplált a pusztában öt kenyérrel ötezer embert. Ez igaz.

De ne tévedjünk! A mindenség teremtése Istennek csak egy szavába, az Oltáriszentség utolsó csepp vérébe került. Isten mindenható, igen, de az Oltáriszentség feltételezi a megtestesülést, a kereszthalált, az áldozatot. Szenvedés, véráldozat és kereszthalál nélkül nem születhetett meg az Eucharisztia."

(P. Csávossy Elemér S. J.)

Mártírok a szent Kehely körül

Írta: dr. Petró József

Róma állomása előtti téren izgatott néptömeg tolong. A Duce és az örök város népe búcsút mond annak a két bátor magyar repülőnek, akik éppen a városba való leszállás előtt vesztették el életüket.

Valaki hangosan kiáltja a koporsók mellett a hős repülők nevét. Erre a tömegben mindenki egy pillanat alatt magasba lendíti karját s szinte sikolyszerűen kiáltja:

— Presente!

— Jelen!

Hirtelen nagy csend támad. Senki sem mozdul. Mintha a megidézett kemény magyar fiúk valóban megjelentek volna, s ott állnának feszesen koporsójuk mellett s tűrnék a könnyes olasz szemek fájdalmas tekintetét.

Ilyenféle megjelenítés történik a szentmisében az Úrfelmutatás előtt és után, a Communicantes és a Nobis quoque imádságokban. Az átlényegüléskor az Úr halála újul meg s ehhez megidézzük a vértanúkat.

Amint a nevüket említjük, odaállnak a szent Kehely köré. Meghívásunkra először is az apostolok jelennek meg szép sorjában. Azután pápákat látunk közeledni. Kik ezek? Linusz, Klétusz, Kelemen. Az első három pápa Szent Péter után.

A következő vértanú ismét pápa.

Valérián császár parancsba adta:

— Ki kell irtani a keresztényeket! De ne úgy, mint Néró tette, hogy tömegeket mészároltassatok le, a vezetők pedig megmaradjanak. A vezetőket kell elpusztítani!

A Praetextus-katakombákban éppen misézik a pápa.

Fegyveres katonák rohannak be a földalatti helyiségbe, hol mély áhítattal állják körül az oltárt a keresztények.

— Hol a püspök?

Válasz helyett a keresztény férfiak a katonák elé állnak, hogy megvédelmezzék a pápát.

Az ősz főpap pedig lelép az oltárról. Odamegy kőből faragott püspöki székéhez, és méltóságteljesen helyet foglal.

— Gyermekeim! Életem Krisztusé. Tartsatok ki a hitben!

A katonák odarohannak. A pápa parancsszóra mint engedelmes bárány meghajtja fejét. A hatalmas palloson megvillan a mécsesek fénye és II. Sixtus pápa elérte minden vágyát.

*

258 szeptember 14-én Karthágó piacán nagy néptömeg szorong. Fegyveres katonák szorítják vissza a jajveszékelő embereket.

Elővezetik Cipriánt, Karthágó püspökét, hogy kivégezzék.

A püspök átszellemült alakján égi fény játszadozik. Arcélén, járásán, mozdulatain meglátszik az előkelő származás.

Harsány hangon felolvassák a halálos ítéletet. A tömeg megkövülten hallgatja. A püspöknek nem rándul egy arcizma sem. A végén csak ennyit mond:

— Legyen hála Istennek!

Zsinatokon száz püspök hallgatta áhítattal bölcs szavát, lánglelkéből az egyházüldözés viharaiban egész Afrika erőt merített. Most hallgat. Majd beszélni fog a vére.

A hóhér készíti a pallost. A püspök előhúz ruhájából egy erszényt, s annak tartalmát az ámuló hóhér kezébe szorítja. Huszonöt arany a fáradságáért.

Így fejezték le a virágzó afrikai egyház legnagyobb püspökét székvárosának piacán.

Ugyanabban az évben augusztus 6-án egy sudártermetű fiatalember fut Róma utcáin. Sixtus pápát keresi. Mikor a főpap elé ér, arra kéri, vigye el őt is a katakombába, hol feléje a vértanúság pálmája integet.

— Hová mégy, atyám, fiad nélkül? Hová készülsz, Isten felszentelt papja, szolgád nélkül?

A pápa vonakodik. Az ifjú térdenállva folytatja:

— Te sohasem szoktad szerpapod nélkül a szent áldozatot bemutatni! Atyám, miért nem tetszem neked? Van-e bizonyítékod arra, hogy méltatlanná lettem? Tégy próbát, hogy alkalmasat választottál-e ki diákonusodnak, akire rábízhatod az Úr szent Vérének kiszolgáltatását.

A pápa nem fogadja el az ifjú áldozatát, de megjövendöli neki, hogy három nap mulva követni fogja a vértanúságban.

258 augusztus 10-én Rómában csakugyan tüzes rostélyra fektetik. Mosolyogva tűri, hogy elevenen megsüssék. Utolsó imájában Róma városáért könyörög.

Szent Lőrinc diákonus ma is Rómának egyik legkedveltebb szentje.

*

Mikor az Úrfelmutatás után az isteni Üdvözítő szent Teste és Vére már ott van az oltáron, a pap hívására újabb vértanúk jelennek meg. Diadalmas fénycsillagok voltak ezek az őskeresztény egyházüldözések sötét éjtszakáiban.

A pap kiejti a János nevet, és borzalmas kép tárul elébe.

Nyirkos, földalatti börtönben senyved egy szikár, keménycsontú férfi. Asszony miatt került ide, hol már két év óta sínylődik. Szemébe mondta a királynak:

— Nem szabad neked testvéred feleségét bírnod.

Most nyílik a börtönajtó. Katonák lépnek be rajta, kezükben hatalmas bárd.

A rab férfi tudja, mi vár reá. Jézusra gondol, kinek utat csináló hírnöke volt. Örömmel várja a halált. A katonák végrehajtják a parancsot. Fejét veszik, de lelkét meg nem törik. Valóban nagyobb volt minden prófétánál, ahogy az Úr mondotta róla.

Levágott fejét egy táncosleány viszi be a teremben, hol Heródes király mulat cimboráival. Egyszerre eloszlik a mámor. Keresztelő János feje! Lecsukott szem, vértelen ajak, a tálcán vérben úszó hajfürtök, a halálban is kemény arcvonások!

Miért kellett ennek a pusztai prófétának elbuknia, mikor annyira igaza volt?

Nem bukott el, csak meghalt. Életét adta.

Jézus barátja volt.

*

Ismét egy bátor férfiú áll elénk, de ez még egészen fiatal. István, az első diákonus az ősegyházban. A kereszténység első vértanúja.

Oda kellett állnia egy kőfal mellé, hogy agyonkövezzék. Mikor elvégezte imáját, arca világított, mint az angyalé. Vagy talán csak tiszta ifjúságának varázsa sugárzott belőle.

Ellenségei vele szemben kövekkel, szikladarabokkal felfegyverkezve állnak. Agyon fogják verni, mint egy kutyát.

Kezdenék is már a gyilkos munkát, de az ifjúnak szóra nyílik ajka. Úgy beszél, hogy ellenfelei nem tudnak ellenállni a bölcseségnek és erőnek, mely belőle árad.

De mégis megindul a kőzápor. Erre szétnyílik az ég kárpitja, s az ifjú látja Jézust az égen. Boldogan hívogatja.

E szavakkal hal meg:

— Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet — ne tulajdonítsd ezt nekik bűnül!

*

Mikor Ignácot a szíriai Antiochiának ősz püspökét Rómába vitték, hogy ott keresztény hitéért vadállatok elé vessék, a püspök lelkét nagy kétségek szaggatták.

Mi lesz, ha a római keresztények megsajnálják őt, s közbenjárnak életéért?

Ezért útközben levelet ír a római hívekhez, s kéri őket, ne tegyék számára kétségessé a vértanúság dicső pálmáját.

Többek között így ír:

— Félek a ti szeretetetektől, mert az árthat nekem.

Ne akarjatok nekem más jót tenni, mint azt, hogy Istennek feláldoztassam, míg áll az oltár.

Isten búzája vagyok, s az állatok foga által kell megőröltetnem, hogy Krisztus tiszta kenyerévé váljak.

Ó, bárcsak szembekerülnék a számomra előkészített vadállatokkal. Ezeket majd én kérni fogom, hogy hamar szaggassanak szét engem, nem úgy, mint egyes esetekben, mikor az áldozatokat nem merték érinteni.

Most kezdek tanítvány lenni. Hadd jöjjenek a tűz és a kereszt, a vadállatok sokasága, a bántalmazások, a szétszaggatás, a csontok összezúzása, a testrészek szétdarabolása, az egész testnek összetörése, az ördög minden kegyetlen kínzása — csak Jézus Krisztust elnyerjem.

Az ősz püspök vágya Traján császár uralkodása alatt 107 december 20-án a római amphitheatrumban be is teljesült.

*

A férfi szentek mellé női vértanúk is sorakoznak. Szent nők, akik férfias bátorsággal néztek szembe a legfájdalmasabb halállal — Krisztusért.

Két fiatalasszony nyitja meg a sort. Az egyik finom úrinő, a másik rabszolga. Együtt vannak a börtönben.

Előkelő úr jön a börtönbe. Perpetua édesatyja. Térdre omlik leánya előtt. Ősz szakállát könnyekkel áztatja. Összetett kézzel kéri leányát, ne ragaszkodjék annyira hitéhez, és mentse meg életét.

A szép fiatalasszony hajthatatlan.

Erre anyai karjába adják csecsemő gyermekét, akinek nemsokára nem lesz édesanyja. Mily fájdalom hasogatja Perpetua szívét! Ártatlan gyermekét keblére szorítja, forró csókjaival elárasztja.

Omlanak könnyei, de akarata megingathatatlan: Krisztust nem tagadja meg.

Felicitas, a rabszolganő pedig viselős állapotban került börtönbe. Televan aggodalommal, hogy nem mehet társnőivel a vértanúhalálba állapota miatt. Társnői azonban imádkoznak érte, s a gyermek korábban megszületik.

Mikor szenvedéseiben feljajdul, az egyik őr így szól hozzá:

— Ha már most ennyire szenvedsz, mit fogsz tenni, ha majd vadállatok elé vetnek?

A vértanú átszellemült arccal feleli:

— Most én szenvedek, akkor pedig egy másvalaki lesz, aki helyettem szenvedni fog, mert én is érte fogok szenvedni.

Néhány nap mulva a két hőslelkű nőt vadállatok elé vetették. Majd lefejezték őket.

*

Ezután öt fiatal leány nevét említjük a kánonban: Ágota, Lucia, Ágnes, Cecilia, Anasztázia. Előkelő családból származtak valamennyien.

Mily bátran Krisztus mellé állnak a veszélyben!

Ágotát a sziciliai prokonzul üldözi tisztátalan szerelmével, de határozott elutasításra talál. Erre bebörtönözteti, s mellét levágatja.

Szent Ágota így szól:

— Nem szégyelsz egy nőt megfosztani attól, amiből édesanyádnál táplálkoztál?

Éjjel a börtönben megjelenik Krisztus ősz apostola, s csodálatos módon meggyógyítja a leánykát.

Mikor a bíró gúnyolja a rabszolgaruhába öltözött patríciusleányt, Ágota így szól:

— Sokkal előkelőbb a keresztények alázatossága és rabszolgaélete, mint a királyok gazdagsága és pompája.

Luciát a bíró meg akarja gyaláztatni. A szent leány így kiált:

— Ha akaratom ellenére erőszakot vesznek rajtam, tisztaságom kétszeresen fog számítani a koronázásnál.

Mikor mégis el akarják hurcolni, a Szűz, *Isten csodálatos erejével oly erővel áll helyén, hogy nem tudják onnan elmozdítani.* Erre tüzet gyujtanak körülötte, de abban is sértetlen marad.

A 13 éves Ágnesről így ír Szent Ambrus milánói püspök:

„A menyasszony nem mehet oly örömmel az esküvőre, *mint amilyen boldog várakozással,* siető léptekkel ment ez a szűz a kivégzés helyére. Mindenki sírt körülötte, csak neki nem voltak könnyei."

„Odaállott, imádkozott, s lehajtotta fejét. Látni kellett volna, mint remegett a hóhér, mintha csak ő maga volna a halálraítélt. Mint reszketett kardviseléshez szokott karja, hogy sápadt el arca az idegen veszedelemtől való félelemben, mikor a leányka a saját veszedelmében semmi félelmet sem mutatott."

Cecilia házassága napján így szól férjéhez:

— Valérián, én egy angyal védelme alatt állok, aki szűzességemet oltalmazza.

Valérián megtért. Orbán pápa megkeresztelte. Erre ő is látta az angyalt, sőt testvérét, Tiburtiust is megtérítette. Mindketten vértanúk lettek Krisztusért.

E gyönge leánykák bátran haltak meg hitükért.

Ágotát tüzes parazson forgatták meg. Az így kiállt fájdalmak miatt a börtönben meghalt.

Lucia torkát karddal döfték át. Megsebesülve még megjövendölte az Egyház békéjének közeli bekövetkezését.

Ágnest karddal fejezték le.

Cecilia palotájába egy bakót küldtek, aki háromszor sikertelenül csapott le kardjával a Szűz nyakára. Erre elmenekült. A Szent még három napig élt, s november 22-én halt meg.

Anasztáziát keresztény hitéért a tengerbe vetették. Onnan azonban csodálatos módon kiszabadult és tűzhalállal szenvedett vértanúságot.

Ezekre a fenséges példákra az Anyaszentegyház mindennap emlékezteti a papot a misekánonban.

*

A vértanúság szelleme soha ki nem veszett Krisztus Egyházából.

De soha, még a Néró-féle egyházüldözés idejében sem öltött a vértanúság oly nagy méreteket, mint napjainkban.

Ez a krisztusi hit győzelme az emberi élet felett.

Ennek a győzelemnek a forrása az Oltáriszentség.

Paul Claudel mondja ezt, mikor a spanyol vértanúkról többek között így ír[1]:

„Keresztrefeszítésed ez órájában, szent Spanyolország, ezen a napon, Hispania nővér, mely a te napod.

Rajongással és könnyekkel teli szemekkel küldöm neked csodálatomat és szeretetemet!

Mikor minden gyáva áruló lett, te — mint mindig — hős maradtál!

Mint Pélage és Cid idejében, most újból kardot rántottál!

Kezünkbe teszik a mennyet és a poklot, s negyven másodpercünk van a választásra.

Negyven másodperc! Ez túl sok! Szent Spanyolország, te választottál!

Tizenegy püspök, tizenhatezer pap lemészárolva, s nincs köztük egy áruló!

Az a hír járta, Hispánia nővér, hogy alszol, pedig csak színlelted az alvást.

Ime az első kiáltásra rögtön és egy csapásra tizenhatezer vértanú!

Kitárom karomat feléd, Uram, hogy a hálaadás és mészárlás között esküt mondjak.

— A te tested valóban étel, a te véred valóban ital.

Miért remegnél, én lelkem, miért méltatlankodnál a hóhérok miatt?

Nem! Csak összekulcsolom kezemet, és sírok, és azt mondom, hogy ez nagyon szép, ez nagyszerű!"

[1] La persécution religieuse en Espagne. Poème-préface.

Eucharisztia és passió

Irta: Csávossy Elemér S. J.

AZ EUCHARISZTIA MINT A PASSIÓ EMLÉKE.

Általában.

Krisztus nemcsak kereszthalálával, hanem egész földi életével váltott meg minket; megtestesülése, minden szava, minden verejték és vércseppje, minden a mi megváltásunkra szolgált. De a mennyei Atya akarata és szándéka szerint mindennek kereszthalálában kellett mintegy kicsúcsosodnia, mindennek, elsősorban kínszenvedésének magának erre kellett irányulnia: itt nyerte befejezését, betetőzését. Krisztus kereszthalála nélkül megváltásunk mintegy befejezetlen maradt volna. Ily értelemben mondhatjuk, hogy Krisztus kereszthalála által vagyunk megváltva.

Az Eucharisztia pedig, és elsősorban a szentmise ennek a kereszthalálnak emléke, titokzatos megújítása. Azért az Eucharisztiában, és elsősorban a szentmisében némileg összpontosítva, mintegy leraktározva, összesűrítve benne van Krisztus egész élete, főleg *szenvedése és halála*. A *szentmise a két szín* alatti átváltozással Krisztus kereszthalálát állítja titokzatos módon lelkünk elé; de mivel ezt a halált megelőzte a kínszenvedés, és ennek minden mozzanata a kereszthalálra irányult, azt elősegítette, azért az egész passió némileg benne rejlik a szentmiseáldozatban, s ez annak titokzatos megújítása.

Amint a kereszthalál Krisztus szenvedésének csúcspontja, végcélja, úgy viszont a szentmise, a szentmisében magában pedig az átváltozás Krisztus eucharisztikus életének csúcspontja, áldozati életének delelőpontja s egyúttal egész eucharisztikus életének forrása. Krisztus az átváltozás után is megtartja eucharisztikus életében, a tabernákulum mélyén áldozati jellegét. Az a titokzatos megfosztottság a szentségi színek alatt, a két szín alatti jelenlét állandóan áldozati állapotban tünteti fel őt előttünk. Így egész eucharisztikus élete, az Eucharisztia maga teljes egészében kínszenvedésének titokzatos ismétlése és megújítása. De ez a titokzatos áldozati élet mégis a szentmisében, az átváltozásban kulminál, amint viszont földi élete s szenvedése is kereszthalálában csúcsosodott ki.

Azért Krisztus egész eucharisztikus élete, de főleg maga a szentmiseáldozat, a két szín alatti átváltozással egész kínszenvedésének, elsősorban pedig kereszthalálának titokzatos emléke, megújítása.

Ezért joggal mondhatjuk a szentatyákkal, hogy itt az eucharisztikus áldozatban szenvedi át újból az Olajfák hegyének szenvedését, haláltusáját. Itt verejtékezik újból vérrel, itt csókolja meg őt Júdás áruló csókjával, itt kötözik meg, itt hurcolják ítélőszékről-ítélőszékre, itt födik el arcát, itt gúnyolják ki, itt öltöztetik a bolondok ruhájába, itt ítélik igaztalanul halálra, itt ostorozzák meg és koronázzák tövissel, itt hordja újból keresztjét értünk, itt feszítik meg, itt kiáltja: Atyám, bocsáss meg nekik! Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem! Itt hal meg e szavakkal ajkán: Beteljesedett, Atyám, a te kezeidbe ajánlom lelkemet. Itt nyitják meg szentséges oldalát és szerető, jóságos Szívét.

Nem mintha mindez valóságban újból megtörténnék a szentmiseáldozatban; hanem mivel a szentmiseáldozat kereszthalálának titokzatos emléke és valódi, bár vérontásnélküli áldozat, azért mindez mintegy benne rejlik és lelkünk előtt titokzatos módon megismétlődik az eucharisztikus áldozatban, a szentmisében.

Részleteiben.

A szentmisét nemcsak általánosságban, hanem egyes részeiben is vonatkozásba hozhatjuk Krisztus kínszenvedésével.

Meg kell vallanunk, hogy itt már nem állunk oly szilárd dogmatikus alapon, mint az előbbiekben, s inkább *az elmélkedő lélek teremti meg* a szebbnélszebb összefüggéseket a két titok, az eucharisztikus áldozat és a passió közt.

Ugyanis a szentmise-szertartás, a ruhák, melyeket a pap a szentmiseáldozat bemutatásánál használ, a szent edények, a gyertyák stb. történeti fejlődésnek eredményei s részben a zsidó szertartásokból, részben a nép szokásaiból vették eredetüket s sokszor gyakorlati célokat szolgáltak. Tehát nem az Egyház gondolta ki mintegy tervszerűen szimbolikus jelentésüket, hanem ezt lassanként az áhítat az Eucharisztia és a passió iránt fűzte hozzá a szertartásokhoz, ruhákhoz, stb. és így külsőleg is közel hozta egymáshoz hitünk két nagy titkát.

Mindemellett az áhítatos léleknek ezt a szimbolizáló törekvését, elmélkedését nem helyteleníthetjük s nem mondhatjuk, hogy nélkülözi dogmatikus alapját. Ha ugyanis a szentmiseáldozat általánosságban Krisztus szenvedésének titokzatos megújítása, akkor szabad elmélkedésemben ezt a dogmatikus igazságot részleteznem és a szentmise részeit, melyek engem külső szertartásuknál fogva a passió egyes részeire figyelmeztetnek, szabad ily vonatkozásban elmélkedésem tárgyává tennem, a nélkül, hogy ezzel az igazság ellen vétkeznék. Sőt a szentmisének bizonyos részei nemcsak elmélkedésem következtében,

hanem egész lényüknél, természetüknél fogva a passió megfelelő titkainak szemléltetői: ilyen az átváltozás és az áldozás.

Tekinthetem tehát a vállkendőt, melyet a pap használ, ama kendő jelképének, mellyel Krisztus szentséges ábrázatát elfödték, mikor őt a tömlöcben kigúnyolták, arcul ütötték és kérdezték: Mondd meg nekünk, ki az, aki téged megütött? A hosszú fehér ruha, melybe a pap öltözik, a fehér gúnyruhát jelenti, melybe őt Heródes csúfsága öltöztette, mikor Pilátushoz visszaküldte. Az öv, mellyel a pap körülövezi magát, jelképezi a köteleket, melyekkel megkötözték, mikor elfogták; a stóla a másik kötelet jelenti, melyet nyakába vetettek, mikor kivezették a Golgotára. A miseruha maga jelentheti a palástot, melyet a katonák a tövissel való koronázás előtt vállaira vetettek, de jelentheti a keresztet is, melyet Krisztus Urunk vállán hordozott, mikor a megfeszítésre vitték.

A lépcsőima az alázatos bűnvallomással lelkem elé állítja Krisztus imádságát az Olajfák hegyén, mikor nem saját bűneiért, hanem az én bűneimért könyörgött a mennyei Atyának. Mikor a pap felemelkedik az oltár lépcsőin, hogy megkezdje a szentáldozat bemutatását, Krisztust látom magam előtt, amint megkezdi kínszenvedését, hogy a Golgota hegyére felmenvén, bemutassa világot megváltó keresztáldozatát. Mikor a pap a középről az oltár jobb oldalára, majd visszamegy, majd ismét a jobb vagy bal oldalára távozik, az Krisztus ide-oda hurcoltatását jelképezi, amint ítélőszékről-ítélőszékre, Annástól Kaifáshoz, Kaifástól Pilátushoz, Pilátustól Heródeshez, majd ismét vissza Pilátushoz viszik. A kézmosás Pilátus kézmosását juttatja emlékezetembe.

A felajánlásnál már a kereszten látom, amint magát a mennyei Atyának a világ üdvösségéért feláldozza. A csendes ima Jézus halk imádságát a kereszten tükrözi vissza; a prefáció az angyalok és igazak Istent dicsőítő hálaimádságát Jézus keresztáldozata miatt. Az élőkről való megemlékezés Jézus hét szavát a kereszten.

Az átváltozás maga természeténél fogva Jézus kereszthalálát, megváltó áldozatát idézi lelkem elé; Jézus meghal a kereszten, szent vére elválik testétől, szent teste a kenyér, szent vére a bor színe alatt külön-külön jelenik meg előttem.

Az áldozás szent oldalának, Szívének megnyitását juttatja eszembe, mert ebből a forrásból fakadtak a szentségek, elsősorban az Eucharisztia kegyelmi folyamai, hogy elárasszák az egész világot. Általában a szentáldozás a megváltás kegyelmeinek kincstárát hirdeti. Viszont jelképezi a jelenetet is, amikor Jézus holttestét Szűz Mária ölébe, majd a tiszta, szép sírba teszik: ily lélekkel, ily lelki tisztasággal kell nekem is Jézust szívembe fogadnom.

Ezek a szentmise részei a passió tükrében

Emlékezzél meg, ember! . . .

Irta: Melau Ferenc

Az ujságok annakidején részletesen foglalkoztak a világ egyik legnagyobb óceánjárójának, a francia Normandie-nak különböző rekordteljesítményeivel. Megirták, milyen nagy, hány kabin van benne, menynyi ezüstöt visz, s hogy megnyerte minden hajó és hajós álmát: — az óceán „Kék szalag"-ját. Megirták azt is, hogy 56 mentőcsónakja van és hogy a biztonsági berendezések felülmúlnak minden elképzelhetőt. Emberi számitás szerint a hajót meglepetés nem érheti.

Egy dologról azonban: — a legfontosabbról megfeledkezett a világsajtó! Arról nevezetesen, hogy egy más rekorddal is gyarapitotta sikereit a nagy gőzös. De ez a dolog, ez a rekord a világ szemében nem fontos és nem érdekes. Csak a gondolkozó és hivő ember szive dobban meg erre a hirre boldogcsendesen! — A hajó szivében ugyanis egy kis kápolna piheg halkan, biztatón. Egyszerü, finom, zárt, mint egy földalatti templom. Sötétkék oszlopaival, örökké égő lámpáival, melyek mint vörös csillagok világitanak, igen érdekes és feltűnő kontrasztot képez a hajó egyéb luxus berendezéséhez. Nem hiányzik ebből a kápolnából sem a drágaság. Képei és szobrai a legmüvészieseb bek. A művész, aki egyúttal hivő is, mindent rápazarolt a falakra, az oltárra, az orgonára, — mindenütt mesteri munkát végzett. Az óceánjárón ez a kis templomocska, melyet alig venni észre, a hajónak legemberibb része, mert legközelebb van a természetességhez és az — Istenhez s így ez adja a legnagyobb — biztonságot is.

Az élet végtelen óceánján futó milliárdnyi emberhajót is, melynek mindnek az örök élet nagy „Kék szalag"-jáért kell futnia, — felfedezték már. Irtak róla köteteket a világ büszke tudós-tudatlanjai, akiknek merev térde nem hajol meg a Teremtő előtt. Megirták eredetét, — úgy, amint azt ők kigondolták — fejlődését, organikus összetételeit, szellemi és testi képességeit; — megálmodták az Isten nélküli, önerejében bizó „Übermensch"-et és azt az emberfeletti embert gőggel épitett anyag-trónusra ültették.

Csak egyről feledkeztek meg! Arról, ami az embert emberré teszi; ami legnagyobb disze és csodás értéke; ami az embernek a legnagyobb biztonságot adja; ami egyszerü, finom, zárt, mint egy hajó csendes kápolnája; — s ez az egy — az ujjongásban és zokogásban, a lendületben és vergődésben, az életszentségben és bünözésben is mindig és mindig Istent kereső — emberi lélek.

Az emberi lélek, melyet Krisztus szeretete fede-

zett fel és amelyet azóta az Ő Egyháza díszít, színesít, őriz az édesanya féltő aggódásával, meleg szeretetével és pazarolja rá művészi lelkének minden gazdagságát.

S most az elzsongító mámor aranyszálaival és édes álmaival átszött színes és hangos farsangi móka után az Egyház vezénylő pálcáját magasba emeli és erre elpattannak a húrok a vidám muzsikákon, megbénulnak a táncoló lábak, elnémulnak a daloló ajkak, melyek annyi gondtalan könnyelműséggel rikoltották a „sose halunk meg" nagy hazugságát és lehajtja fejét a — vétkező ember.

S a hamu hull!... S vele harmónikusan pereg az Egyház intő imája, mikor hamuval keresztet rajzol lehajtott homlokunkra: „Emlékezzél meg, ember, mert por vagy és porrá leszel!"

Mennyire kell ez nekünk! A hulló hamu bepermetez rajtunk minden hazugságot, minden magunkra szedett bohóc-kosztümöt, minden hamis maszkot, s vagyunk, mint — ember.

Ember, akinek nem szabad fejét égig emelnie, csak az égre — különben leesik róla aranykoronája.

Ember, akinek pihenő párnája az imazsámolya s nem a gőg aranytrónja: — mert ez elhamvad alatta s vele együtt ég el örök boldogsága.

Ember, akinek egy drágagyöngye van, s ha jól csiszolja azt imával, bánattal, kicsorduló könnyel: — az Isten előtt is ragyogó érték, örök kincs lesz az, — s ez a lélek.

Ember, aki egy káprázatosan színes és csodásan halk melódia, de csak akkor zsong teljes harmóniában, ha a lélek szava benne a „vox prima" és Isten benne a dirigens.

Így leszünk emberek — Isten akarata szerint.

Emberek, akik hordozzuk lelkünkön az örök terheltséget.

Merészet álmodók, — de törött-szárnyú tehetetlenek.

Égrenézők, — de sokszor porbahullók.

Isten után vágyók, — de örökké vétkezők.

Egy szent él bennünk és a kárhozat. — Lélek és anyag.

És Istennek mégis nagyon kedvesek vagyunk!

Kell hát a hamu és kell a lélek finom, intő csendje. A lélek kék tavában felfakadnak mélyről a bánat vizei és tisztára mossák hamuval behintett emberhomlokunkat. A bánat könnye kell nekünk, mert „a harmatcseppben az ég képe jelenik meg, a könnycseppben Krisztus arca". És ez az arc belerajzolódik a könny harmatától fogékony lelkünkbe. Így leszünk emberek, — Krisztust-hordozók, kápolna csendjében híven áldozók. Az örök élet „Kék szalag"-ját bizton elnyerők.

Vannak, akik nem értik meg szavunkat! Akiknek mindig áll a bál! Akik örökké forognak az élet parkettes vagy földes báltermében és ebbe a forgásba bele is szédülnek. Szétszórják lelkük pazar kincseit balga-könnyelműen azoknak, akiknek az nem is kell, és nem őrzik híven az örök Istennek, aki kéri tőlük szeretettel és féltékenyen azt.

A finálé pedig lesz a mea-kulpázó keserű vallomás, amit Herczeg Ferenc mondat Szendrey Júliával: „Megismertem magam... én vagyok a szemétdombra került karácsonyfa... Csak most tudom, most, mikor már mindennel megkéstem: mennyi ragyogás, mennyi öröm, mennyi szentség volt az én ifjúságomban."

Igen, a sivatagban tudják, mi a forrásvíz!

A könnyelműségben, bűnben megrokkant, üres, sivár, összetört, gyenge lélek tudja, milyen boldogság a lelki tisztaság; az elpazarolt, eldobott szent ifjúság istenszolgálata.

Kóróról nem szednek gyümölcsöt; — díszétől megfosztott, száraz karácsonyfa nem dobogtat szívet, nem kelt örömöket; — csak hangtalan és mély szomorúságot; — s mindkettő arra való, hogy tűzre dobják.

Ember-testvérem! vigyázz a lelkedre!

A hamu hull... Ne vond el fejed. Hadd hulljon arra is. Vele együtt ráhull lelkedre az Isten nagy kegyelme, szemedből pedig kihull a bánat szép könnycseppje. Az Isten felfogja és konszekrálja azt. És ez lesz a te örök boldogságod!

Testvér! A régi építményekbe embert faragtak be, hogy tartós legyen. Te lelkedet, életedet Krisztusba építsd bele, hogy bánatod és Isten-szereteted örök legyen!

S akkor életed kis hajójának csendes kápolnájában ez lesz örömökön és könnyeken átcsendülő himnuszod vagy átzsongó halk ímád:

Te vagy a fészek,
Puha vagy, édes és meleg;
S én oly keveset gondolok Veled.
És oly sokszor máshova nézek.
És te vagy az anyamadár
És én vagyok pelyhes fiókád.

És én nyugalmat nem találok
Sehol a végtelen világon.
Mert ott sír bennem, bárhol járok,
Aggódó, fájó csipogásod
Hívogató, síró zenéje.
És én mindenhonnan visszavágyom
Szerelmes szíved melegére. (Sík.)

A hamu hull... s az Egyház imádkozik: „Emlékezzél meg, ember, hogy por vagy és porrá leszel!"

Átmulatott éjtszaka után akart átkelni a Dunán két matróz csónakon. Több órán át kitartóan eveztek, és mire kihűlt fejükből a mámor és felszállt a víz tükréről a reggeli köd — látták, hogy sok erőfeszítésük teljesen hiába volt, mert elfelejtették eloldani a csónakot parthoz rögzítő kötelet. — Engem is valami bűn köteléke ideköt és nem enged az erény partjaira áteveznem; ha ezt elszántan el nem oldom, minden igyekvésem — legyen bármily tiszteletreméltó egyébként — kárba vész. Úgy kell tennem, mint ahogyan a nemes spanyol conquistador: Fernando Cortez, Mexico meghódítója cselekedett, aki, mikor a felfedezett tartomány gazdagságát meglátta, felrobbantotta hajóit, hogy sem neki, sem legénységének eszébe ne juthasson hazatérni. Ilyen elszánt lélekkel kell nekem is leszámolnom multammal, bűneimmel, önmagammal: a visszaesés lehetőségét is ki kell zárnom, itt kell maradnom Isten közelségében, az erények, a hősök, szentek országában, ez számomra az ígéretföldje, ahonnét nem szabad visszatérnem a bűn Egyiptomába.

(Dr. Gálos: Isten magányában.)

Az angyali köszöntés

Írta: Müller Lajos S. J.

A hajnalban, délben, alkonyatban felcsendülő harangszó mintha állandóan visszhangozná az angyali köszöntést. Nagy, végtelenül nagy és fontos eseménynek kell annak lennie, amely annyira megfogta az emberiség lelkét, hogy évezredeken át sem hallszik el annak visszhangja. A világ történetében eme legfontosabb nagy ténynek lefolyását igyekszünk a szemlélődő lélek vásznán nagy vonásokban megrajzolni:

A függöny Galilea kicsiny városában, Názáretben, Róma építése után kb. 749-ik esztendőben, március havában gördül fel.

Élt akkor ott egy ifjú, árva leányka, akinek neve Mária vala. Atyjának, Helinek révén Dávid királytól, anyjának, Annának ágán pedig Áron főpaptól származott. Az idők viszontagságai és az előttünk ismeretlen magáncsapások nagy szegénységbe sodorták ezt a két főpapi-királyi családot. Elhagyták őseik fészkét, Betlehemet, Dávid városát. Valószínű, hogy a fogságból való visszatérés idején, avagy később, midőn Heródes a Makkabeusok házával együtt megsemmisíteni igyekvék Izrael ősi királyi családjának maradványait is, — a kis galileai Názáretben húzódtak meg. Talán biztosabb menedékhelynek látszott ez a hegyektől környezett, igénytelen városka. A legtisztább Szüz bölcsőjének a képzelet sem kívánhatott volna csendesebb menedéket. Ez a hely valóban végtelenül csendes és kedves. Hullámos, lágy halmain a legcsekélyebb zordonság sem észlelhető. A Dzebek esz Szik láncolata köröskörül elzárja a szemhatárt. Ezt az elzárt magányt zaj sem háborgatja. Itt önkénytelenül is az égre emeljük szemünket és gondolatainkat.

Názáret Jeruzsálemtől 20 mérföldnyire fekszik északnak, Tibériástól pedig 8 mérföldnyire. Csaknem egyforma távol van a Galileai-tengertől és a Tábortól. A város szinte függ a domblejtőn sűrű gránát, nopál- és fügefák közt. Magasra rakott lombfészeknek mondhatnók. Szent Jeromos rózsához hasonlítja, amely az ég felé nyujtja szirmait. A város nyugati oldalán elvonuló völgyben forrás fakad, amelyet ma is Mária-forrásnak neveznek. A forráshoz vezető ösvényeket most is ellepi reggel és este a járókelő asszonyok és leányok serege. Lassan, csendben, komolyan lépkednek, kezükkel támasztva a fejükön hordott korsót. Fátyolukat hátravetik és szabadon lengetik. Mozgó görög szobrokhoz hasonlítanak . . .

*

Keressük fel lélekben ezt a vidéket, ezt a kicsi várost. Menjünk végig szűk utcáin, szürke, négyszögletes, laposfedelű házai közt. Aztán kopogtassunk be az egyikbe, amely talán kert közepén áll, szerényen meghúzódva. E házikó falát nem szünik meg — legalább lélekben — csókolgatni a keresztény világ. Húzódjunk meg a szobácska egyik szöglelében. Éljük át teljes odaadással az előttünk lejátszódó jelenetet. Bennünket nagyon érdekel. Rólunk is lesz itt szó.

Szerény leányka térdel, néma csendben, imába merülve. Alig több 15 évesnél. Egész valóján a szüzies szemérem fénye, hasonlíthatatlan bája, szépsége árad szét. Kezét összetéve térdel.

Murillo

Látszik, hogy végtelenül nagy Úrral beszél és jelenlétét teljesen átérzi. Körőskörül a szobácska egyszerű, szegényes, de tiszta és rendes. Kicsi ablaka a kertre nyilik s előtte bizonyára rózsaág ringatódzik.

Feltekintek aztán az égre s felszállok oda a Szent Szüz tisztaságos, áhitatos gondolataival. Úgy látom, hogy az egész mennyország figyelme erre a kicsi házra, az imádkozó Szüzre irányul. Főleg a teljes Szentháromság szemléli őt gyönyörteli tekintettel.

Köröskörül a széles világon látja a nyüzsgő embertömeget, a „damnata masszát", a „kárhozatba rohanó embertömeget", ahogy *Szent Ágoston* a még meg nem váltott világot nevezi. Ezek nem ismerik vagy csak bántani tudják Teremtőjüket. Az Úr részvéttel telik el ekkora vakság láttára.

A Szent Szüzön örömmel és vigasztalással nyugszik meg fényes tekintete. Az Atya szemléli benne öröktől fogva tervezett remekét, a Fiú gyengéd szeretettel tekint leendő édesanyjára, a Szentlélek tisztaságos jegyesére.

Az Úr most előszólít egyet főangyalai közül, akinek neve Gábriel, vagyis az Úr Ereje. Ez legmélyebb hódolattal, arcát szárnyával befedve, áll meg a háromszor szent Isten előtt. Az egész mennyország figyelme most ide központosul.

És a háromszor szent Isten megnyilatkozik.

„Menj szolgám, követem, menj, szállj le a földre, ahhoz a Szűzhöz, ki ott imádkozik. Mondd meg neki, hogy én köszöntöm őt." (Hallatlan dolog, amelyen az egész mennyország elbámul. Mert még sohasem esett meg, hogy a Teremtő teremtményét üdvözölheti.) „Mondd meg neki, hogy teljes ő malasztommal, és én egész különösen vele vagyok. Kérdezd meg, vajjon hajlandó-e a Messiásnak anyja lenni, akit atyáinak megígértem, akire annyi ezredéveken át vár a világ..."

És az angyal mélyen áthatva küldetése óriási fontosságától, leborul a teljes Szentháromság előtt. Majd szárnyát kibontja, leszáll a kicsi, félreeső Názáretbe, a szerény házikó magános, csendes szobácskájába.

Hirtelen szende fény s mennyei illat tölti be a szentséges Szűz szobácskáját. Mária meglepődve pillant fel mélységes imaáhítatából, amellyel talán éppen az atyáinak megígért s az általa is oly epedve várt Messiásért imádkozott... „Rorate Coeli desuper." „Harmatozzátok a magasból egek" — mint valami mély álomból felocsúdik.

Fényes fehér ruhába öltözött ifjút lát maga előtt állni néhány lépésnyire, aki térdet hajt előtte, s kimondhatatlan tisztelettel és szelíd nyájassággal tekint reá.

„Üdvözlégy, malaszttal teljes. Az Úr van teveled. Áldott vagy te az asszonyok között." Mikor Mária ezt hallotta, zavarba jött s gondolkodott, hogy minémű köszöntés is ez? Az angyal látva beszéde hatását, megnyugtatólag mondja: „Ne félj, Mária, mert kedvet találtál Istennél. Gyermeked leszen, akit majd a Magasságbeli fiának hívnak, s örökli Atyjának, Dávidnak királyi székét és uralkodásának s országának nem lesz soha vége."

A Szent Szűz szótlanul nézi, és minél tovább beszél az angyal, aggodalma nőttön-nő. Sohasem szokott ő férfiúval egyedül beszélni. „Félni, — mondja egyik Szentatya — a szűzek tulajdonsága." Csodáljuk magatartását. Hallott-e valaha nő kecsegtetőbb ígéreteket. És ő mégis fél. Attól tart, ha ezt az ajánlatot elfogadja, fogadalmáról le kell mondania. Nem is titkolja ezt az aggodalmát.

Az angyal megnyugtatja: „Nálad az anyaság tisztán a Szentlélek müve lesz s szüzies méltóságodat, s fogadalmadat nem érinti." Ime, a szüzesség mily bölccsé tesz, mily megfontolttá, higgadttá, még az angyallal szemben is. A nem tiszta oktalan, mint a lángnak repülő lepke, a tiszta okos és óvatos.

„Tehát ne félj Mária, mert Istennél semmi sem lehetetlen!" Nagy hivatás vár reád, sok fáradság, sok szenvedés, óriási felelősség. De ne félj, Mária, Istennél semmi sem lehetetlen! — A nagy hivatás, a nagy kitüntetés sok és nagy áldozattal jár, s neked sok könnyedbe kerül majd. De ne félj, Mária, Istennél semmi sem lehetetlen. — „Az Úr van veled." Aki a hivatást ajándékozza, megadja hozzá a kegyelmet is. Mi ugyan gyengék vagyunk, de ne féljünk, Istennél semmi sem lehetetlen.

Most a Szent Szűzön a sor, hogy a feleletet megadja, a hivatást kövesse, az áldozatot meghozza, avagy megtagadja. Úgy képzelem, hogy az egész mindenség most lélekzetvisszafojtva figyel. Tehát most dől el az embernek, a világnak sorsa. Isten kész már a tervvel, a világ epedve sóvárog annak megvalósítása után, csupán egy szűz „Legyen" szavától függ minden.

Ó, Szent Szűz, ne késsél ezt a „Legyen" szót megadni! Gondold meg, hogy ezzel milliárdokról oldod le a pokol láncait, milliárdok könnyeit szárítod fel, milliárdok életét nemesíted, milliárdok halálát édesíted s nyitod meg számukra az eget.

„Mondá pedig Mária..." Vajjon mit mond?... Ettől függ az ég vagy a pokol...

„Ime, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem, a te igéd szerint..."

Ebben a pillanatban megnyíltak az egek, s a szüzi kebel befogadta az isten Igéjét. Messze távol bizonynyal megzendült az ég. A Szent Szűz nem hallott ebből semmit. Fejét keblére hajtja, végezve a nagy hálaadást. Lelke hallgatásba merül, amely az Isten békéjéhez hasonlatos. — „És az Ige testté lőn és miköztünk lakozék." „És elméne tőle az angyal."

*

Elhangzott tehát a felséges szó: „Legyen!" — Az angyal már száll vissza az égbe az üzenettel.

Volt már idő egyszer, sok ezer évvel előbb, mikor ugyancsak „Legyen!" szó hangzék el, és lett föld és ég, világosság és sötétség, növény, állat és ember.

Most ismét elhangzik a „Legyen!" és az Istennek hasonlíthatatlanul nagyobb remekműve létesül, mint a teremtett, látható világ. A Szentlélek megalkotja a szüzi vérből az Istenfiának testét. Megteremti az isteni Szívet. Ebbe a testbe leheli a lehető legtökéletesebb emberi lelket. De eltölti ezt a lelket a megszentelő kegyelemnek hallatlan bőségével. Mindez még nem elég. Ezt a testet és lelket felveszi a második isteni Személy és magával örökre, véglegesen egyesíti. E pillanatban tehát az Isten szíve (szeretete) egyesült az emberi szívvel, s Jézus Szíve magába fogadta az isteni szeretet lángtengerét. E pillanatban valóra vált, hogy Istennek emberi szíve lett és Jézus Szíve csakugyan isteni szívvé lett. — A másik, ami itt e titokban megszívlelendő, ez az Isten Fiának mély *megalázkodása, Isten emberré* lesz, éspedig parányi emberré. Nemcsak az emberi lelket ölti magára, hanem a *testet* is. Mint az Apostol jellemzően állítja: az Ige *testté lőn*. Azt a testet veszi magára, amelyen a bűn már kifejtette romboló hatását, szenvedni és halni képessé téve azt. Erre céloz Szent Pál, mikor azt állítja, hogy Isten az ő Fiát, aki bűnt nem ismert, értünk *bűnné* tette. (V. ö. II Kor. 5, 21.) Így kezdi meg a világ porondjára lépő Isten-király a harcot a bűn, a szenvedély, főleg a kevélység ellen.

A harmadik, amit ez a szemlélődés szívemre köt, ez a nagyrabecsülés az Isten Anyjával szemben. Az Egyház álmélkodva kiált fel: „Szent és szeplőtelen szüzesség, mily dícséretekkel halmozzalak el téged, mert íme, amit az egek befogadni nem tudnak, szüzi kebledben hajlékot adtál annak."

Minő helyet kell elfoglalnod szívemben, ó Szűz Anyám, akit a Magasságbeli maga ennyire megbecsül, megtisztel?

Látom erényeidet: ragyog szüzességed, engedelmességed, alázatosságod és bölcseséged és ne utánozzalak?

Látom a nagy áldozatot, amelyet értem s hivatásodért hoztál és ne szeresselek? Ne kövesselek?

Ez a nagyrabecsülés, utánzási vágy és szeretet a Boldogságos Szűzzel szemben legyen kedves erénygyakorlatunk s magasra törekvésünknek édes és üdvös gyümölcse.

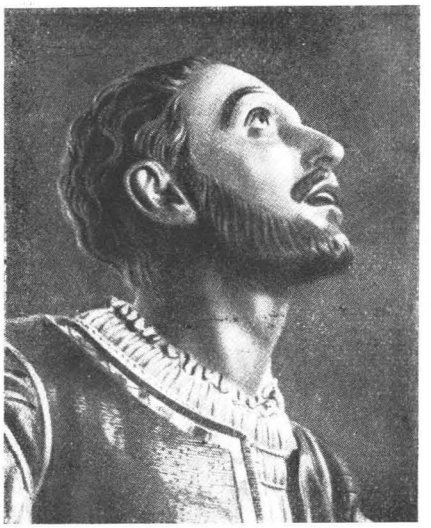

Az igazi megtérés

Irta: Victor Barjon S. J. Fordította: G. A. M.

„MEGTARTHATJÁK-E A VÁRAT?"

Hirtelen fény verődött a várfalra. Erős lárma, majd egy fájdalmas fölkiáltás. A vár ormai erős lövésektől remegtek meg.

— Hallja? Ágyúdörgés! — mondá don Manrique és kihajolt. A baszkok vezére volt 1521-ben és Pampelonát védte az Andrés de Foix által vezérelt gascognaiak ellen.

Kapitánya nem felelt. Szemei révedeztek a völgy felett, míg idegesen szorította kardját.

A támadókat a puskapor felhői fedték.

— Átkozott gascognaiak, — ordította don Manrique — aláaknázzák a citadellát!

— Erősen áll, parancsnok! Lövedékeik soh'sem fogják Navarra szikláját megdönteni.

— Adná Isten, hogy igaza legyen kapitány!

Újabb ágyúzás reszkettette meg a levegőt és lyukasztotta át a falakat. A két tiszt megingott, mintha ittasak lettek volna.

Alulról csatakiáltások lármája hallatszott. Átkozódás felelt rá. Közelharc az ostromlók és a vár katonái között.

— Megtarthatjuk a várat? — morgott don Manrique.

— Mindvégig, parancsnok, mégha az egész Gascogna is ellenünk van!...

— Árulás! Néhány nap alatt egymásután estek el a várak! Támadással ejtették el. Mindent elvittek Najerától Pampelonáig.

— Ide még nem hatoltak be!

— Még az éjtszaka beállta előtt itt lesznek! Ki állhat ellen a gascognaiaknak?

— Isten és a baszkok, parancsnok!

— Igaza van, kapitány. Készüljünk jól meghalni! Bánom életem botlásait. De a katonapáter fogságban van a város lakosságával. Meghallgatná gyónásomat?

— Hallgassa meg előbb az én bűneimet, parancsnok.

Mint Bayard, fegyverzetben meggyóntak egymásnak, aztán fölkeltek. A kapitány visszatért a vár ormára.

— Újabb támadás! Három létrát ledöntöttek! Újabbakat állítanak a falnak! Hogy másznak fel! Döntsétek le a vakmerő fickókat! Biscaya dicsőségéért!

Egetrázó ágyúzás, mely a vár egyik oldalát kikezdte.

— Vigyázat! Tizenkét vitéz a kistoronyba! — vezényel don Manrique. — Barátom, ön megsebesült!

A kapitány hirtelen földre terítve feküdt a fal mellett, kificamított térdéből folyt a vér.

— Ágyúgolyó... — mondá sápadtan, összeszorított ajakkal.

Mindenünnen kiáltások közeledtek. Egy biscayai lihegve szaladt feléjük.

— Betörték a kaput, parancsnok úr. A gascognaiak beözönlenek...

— Tartsatok ki! — Jövök! Kitartás gyermekeim... le a gascognaiakkal!

De a baszkok kimerülve, ellankadtan visszavonultak.

Kétségbeesve, elkeseredve közelharcban ugrottak a vár ormára; menekültek! Míg a támadók gyorsan szaladtak fel az ostromlétrán a sziklatömbökön kapaszkodva.

Elhagyatva, szíve telve tajtékzó dühvel, várt a megsebesült kapitány, kardját megmarkolva. Már körülvették a gascognaiak, magasan tartott törrel, keresztezve a kardokat. Egy fiatal vezér rárivalt:

— Add meg magad!

— Soha!

— Neved?

— Inigo, Loyola ura, a biscayai gárdisták századának kapitánya!

Erre a támadók vezére emberei felé fordulva, érces hangon elkiáltotta magát:

— Éljen az Isten! Hagyjátok meg neki a kardját. Franciaország gascognai tisztelegjetek!

...És azon az estén, a legyőzött városban négy katona födetlen fővel vitt rozoga hordágyon egy eszméletlen kapitányt...

A ROMBADÖLT TORONYBAN.

Loyolai kastélyában láztól gyötörve fekszik Ignác és gondolkodik, olykor ökölbe szorítja kezét. Néhány órája annak, hogy ide visszahozták. Éjjel van.

Kint a Pireneusok hegylánca ragyog a holdvilág fényében. Loyola, Navarra kastélya, a nagy hegység egyik csúcsán épült. Mint egy óriási gyökér, kuszáltan terül el a hegylánc. Mélységeiben sötét árnyékok.

Balra a szakadékok elmélyülnek. A közelben Roncevaux.

Roncevaux, hősök birodalma, hol Roland kürtje szól! A vad spanyol föld, hol annyi hős küzdött! Hőstettekben gazdag föld. Ki tudja? Talán az övéi is egykoron?

Eddig Ignác az életnek csak mosolyát ismerte. Visszaemlékszik gyermekkorára. Ugyanebben a kastélyban, ebben az erkélyes szobában ringatta bölcsőjét édesanyja, halkan dalolva. Majd mint karcsú, délceg apród kerül a nagy madridi palotába. Egy estélyen a király, nagybátyjának, a najerai hercegnek, Navarra alkirályának figyelmét hívta föl Ignácra, ujjával mutatott rá. Ignác örömében elpirult. Azután felnőtt, huszonhatéves korában boldog volt, hogy a mellvértet fölvehette. Csakhamar kitüntette magát. Előkelő dámák üdvözölték. Nevét suttogták Navarrában, sőt még Kasztiliában is, Avila egyházmegyéjében. 1521-ben kitört a háború, alig néhány hónapja. Navarra védte jogait a D'Albret-ház követeléseivel szemben. Kemény querilla-harcok a csempészek ezen birodalmában. Ignác küzdött nevéért, hazájáért, keményen, lankadatlanul. Végre az az ostoba sebesülés érte Pampelonában, leterítette, harcképtelenné tette,... vajjon meddig?

Ignác megremeg, kezeit zúzott lába fölé kulcsolta. Fájdalmas volt a műtét a francia táborban. A térd fölött zúzódott a csont. A felgyógyulás hosszadalmas lesz... És ha esetleg nem gyógyulna meg? És ha egész életében nyomorék maradna? Hah! inkább ezerszer a halál!

Alig pitymallott, Ignác orvost hívatott. Egyenesen szemébe nézett:

— Válaszoljon őszintén. Nyomorék vagyok, nemde?

— Én is attól tartok.

— Egész életemre?

— Föltéve... Jobb lábát újra szét kellene törni. A forrasztás rosszul sikerült.

— Köszönöm. Őszinte ember. Törje el!

...Megtették. A kínzás több óra hosszatt tartott. Egy csont kiállott a térd fölött. Ignác verejtékezve követte a műtét menetét.

— Fűrészelje le! — mondta. Aztán behúnyta szemeit és várt összeszorított ajakkal.

És most, az est beálltával, újra egyedül van fájdalmával és aggodalmával. A láz emelkedett. De a kínzó fájdalomnál is inkább gyötri egy félelmetes szörny, mely előtte nőttön-nő. Egy förtelmes lény, melynek mankói a mennyezetig érnek. Látja önmagát ugrándozva, sántítva szép hölgyek felé, kik szánalmasan mosolyognak!

Szobája fölött, a rombadőlt toronyban egy bagoly siránkozik. Ez a kastély már csak egy sírhalom.

A napok múlnak. Esett a láz, de helyébe jött az unalom. Mily hosszúak az éjtszakák! Hogy agyonüsse unalmát, Ignác könyveket kért. A regények ritkák a kastélyban, melyben Donna Maria Saez csak a Szűzanyát dicsőítette. Lovagregények helyett találták Jézusnak és a szenteknek életét. Ezek a poros kötetek telve vannak bűnbánattal. Mégis, az unalomtól hajtva, Ignác találomra kinyitja és olvas. Olvas, mint ahogyan egy szomjas sólyom iszik. Fejét fölemeli, majd újra belemélyeszti a könyvbe, lökésszerűen. Mit mesélhetnek ezek a régi kötetek? S mégis folyton olvas, mintha oly olvasmányra akadt volna, mely hozzá méltó. A mécs füstöl, fogy az olaj, de az oldalak fordulnak egymásután az érdeklődés izgalmában... „Boldogok, akik sírnak! Ha valaki tökéletes akar lenni, vegye keresztjét és kövessen Engem! Az én országom nem e világból való. Tüzet hoztam a földre, s mit akarok más, mint hogy égjen? Szomjúhozom. Keressétek meg az elveszett juhokat, hogy csak egy akol legyen..."

Ó titokzatos kegyelem! Könnyek hullanak azokból a szemekből, melyeket a kínok nem tudtak megindítani! Ignác összekulcsolja kezeit, mint hajdan, mikor Donna Mária térdén imádkozni tanult. „Jöjjön el a te országod!..." Ugyanez az imádság! Örökifjú ima. Dadogás, mely mindent magában foglal. Ignác az éjtszakát imádságban töltötte, és a hajnalhasadás nem némítja el ajkait.

Mily átalakulás megy végbe lelkében! Minő gyatrának tűnnek régi álmai! Madridi vízesések múló, dőre országa; egy ragyogó éjtszaka tüzijátéka! Balga álom, mely a gyermeket kápráztatja és a szívet elcsábítja!

Az igazi Ország, Királyság, nem e világból való. Az örök élet folyton csobogó vízesései. Aki ebből a vízből iszik, nem szomjazik többé mindörökké!

Mily öröm megtalálni a Vezért! Az egyetlent, ki méltó hozzá! Az egyetlent, kiért érdemes küzdeni!

Igen, elhatározta. Menni fog.

Szenvedélyes szeretet támad szívében.

Ha a búzaszem nem hull a földbe, nem hoz gyümölcsöt. De ha meghal, életre kel. Ignác élménye a loyolai átalakulásban.

Az éjtszaka elmúlt. Egy új napnak hajnala pitymallik. Nem törődve sebzett lábával, Ignác térdre esik. A könnyek kétszer győzedelmeskedtek fölötte: Pampelonában a düh könnyei, Loyolában örömkönnyek.

Be akarja bizonyítani tökéletes megtérését. Nem fegyvert változtatott, csak Vezért.

Jézus Krisztus feszülete előtt, Mária, mennyei Anyja által fogadalmat tesz, hogy életét és tehetségeit Istennek szenteli a sátán és a világ leküzdésére.

Abban a pillanatban pokoli lárma remegteti meg a kastélyt. A sátán dühében rugdalódzik. Mély hasadék támad a torony falában.

Két hét mulva, alig meggyógyulva, Ignác elhagyta Loyolát, fivére tudta nélkül, mert félt, hogy megakadályozza menekülését. Elbúcsúzott övéitől, egyedül a hegyek felé tartott. Öszvére kis csengője csilingel, amint a köves úton tovahalad. Még vértet és kardot visel, de lovaglása közben lelke imába merül. Ki ez a Don Quichotte, ki ott fönn a magaslatokon zsoltárokat énekel? Ne nevessetek kis pásztorfiúk, ne nevessetek a rekettye mögött!

Hős kapitány ő, ki hadserege elé vágtat.

Megtéréssel büntetem magamat!

Írta: dr. Schmiedt Béla

Az öngyilkosságok szomorú listáján nem mindennapiságával bizonyára feltűnő helyet foglal el az az eset, amiről az alábbiakban számolunk be.

1928-ban azzal lepte meg szüleit egy leány, hogy a görög keleti vallásról áttért a görög katolikus hitre. Egy év mulva ritust változtatott, mert zárdába lépett. A jelöltek esztendejét nehezen bírta, mert akarata nem volt hozzászokva a komoly küzdelmekhez. A lelkiélet győzelmeit csak hírből ismerte. Minthogy pedig az önlegyőzés és önfegyelmezés sohasem ízesítette szája szélét és életét, így aztán újabb töréssel szórakoztatta a világot. Megírta szüleinek, hogy elhagyja a rendet s bejelentette, hogy áttér a református hitre, mert úgy érzi, hogy lelke csak akkor nyugszik meg.

Minden eddigi lépésével a „megnyugvást" kereste. S harmadszori vallásváltoztatása után belépett a debreceni diakonisszák közé. Ilyen minőségben került egy közkórházba. Élete itt újabb fordulatot vett. Megismerkedett egy fiatalemberrel. A két lélek az élethalál birodalmában egymásba szeretett. A féllábú férfi megkérte kezét s a diakonissza igent mondott. Megesküdtek és elvonultak egy kis faluba. S talán boldogok is voltak.

De csak két hétig.

Akkor ugyanis levelet kapott az ifjú asszonyka, éspedig a szülői otthonból, az édesanyától. A levélben szóról-szóra ez állott:

„Lányom! Megtudtuk, hogy ezért a mocskos, hitvány világért megvetetted Isten kegyelmét. Viselkedésed nagyon bánt bennünket és szégyeljük magunkat. Kerüld el szülőföldedet, s imádkozunk, hogy görbe útjaid ellenére is megtalálhasd az eget."

A levél lelke mélyéig megrázta a fiatalasszonyt. Egyik éjjel aztán, amikor a házban mindenki elaludt, méregpohár után nyúlt. Ezzel a pár sorral búcsúzott az élettől:

Halállal büntetem magamat, mert elhagytam Krisztust!

A fiatalasszony tévedett. Nagyon tévedett! Neki „megtéréssel" kellett volna büntetnie magát. Éspedig végre egy valódi megtéréssel. Noha sokat tekergett, mégsem talált rá a keresztre. Ez volt a szerencsétlensége. Az sem szolgálhat mentségére, hogy nem talált rá a keresztre, hiszen a kereszt mindenütt ott van, ahol az ember van. A hiba ott volt, hogy nem nézett fel a keresztre!

Sokan vannak, akik Krisztust keresik. Nos, ezeknek szörnyű példában mutatta be ez a szerencsétlen lélek, hogy hogyan nem kell keresni Krisztust.

A Krisztus-keresés az élet egyik legkimagaslóbb feladata. Ezt mindenkinek meg kell oldania. De nem ilyen cirkuszi komolytalansággal, mert hiszen a Krisztus-keresés a kegyelem munkája. A Krisztus-keresés nem lehet kenyér-kérdés! Krisztusra találni annyit jelent, mint megtalálni az életet. (Péld. 8, 35.)

Mindaz, aki panaszkodik az élet ellen, vegye vizsgálat alá magát. Ha ezt a vizsgálatot komolyan végzi, akkor rájön arra, hogy lelke mélyén hiányzik az oltárkép. Hiányzik benne az a pont, ahol gondolatai összefuthatnak és ahol fájdalmai feloldódhatnak. És rájön arra is, hogy nincsen rémesebb szerencsétlenség, mint mikor üresen mered elénk az a szeg, amelyről valamikor a három isteni erény, a hit, remény és szeretet képe mosolygott felénk.

Jaj! de nehéz annak, aki kénytelen bevallani, hogy csak a szeg maradt meg a lelkében! Szomorú és sovány emlék! S talán nem járunk messze az igazságtól és megérzéstől akkor, ha azt mondjuk, hogy nem egyszer ezen a szegen akadnak fenn az öngyilkosok.

De tanulhatunk még valamit ebből az eseményből.

Az élet televan büntetéssel. Ezzel indult meg a földön az élet. A büntetés vesszője végigúgyult az emberiség feje felett. Az a legokosabb, aki önmagát igyekszik megbüntetni. De ne halállal büntessük magunkat, hanem élettel. Megtéréssel!

Adjunk helyet életünkben a megtérésnek!

„Megtérés". Áldott szócska. Te jelented a békét a bűnösnek, a nyugalmat a gonosznak, a hazaérkezés érzését az eltévedt fiúnak. Te jelented a tiszta szoba meghittségét. Te jelented a tiszta ablaktáblákat a lelkeken. Te jelented a nyugodt életszemléletet. A nyugodt nézést, a mindenre való felkészültséget. A munkás élet-lendületet. Te adsz ízt a sovány kenyérnek és a vizespohárnak. Te adsz édességet és szépséget annak az életnek, amitől oly sokan megválnak azok közül, akik a gonoszok útján járnak.

Olyan kár, hogy nincsen tisztában veled mindenki. Valami fájdalmas ficamnak, kínzó kényszerzubbonynak gondolnak. Azt hiszik, hogy te vagy a remetebarlang csendje, a halottas kamrák mozdulatlansága, az élet meggyilkolása. Oh, de nagy tévedés! A megtérés egészen más valami!

A megtérés nem más, mint önmagad helyének megtalálása és szereped vállalása a nap alatt. A megtérés nem más, mint a megszakadt vallási kapcsolat kábeljavitása a lélekben. A megtérés nem más, mint hazatérés a tiszta erkölcs csendes kamrájába. A megtérés egy csendes „nem" arrafelé, ahol úgyis szemlesütve jártunk azelőtt, mert féltünk a paragrafustól, a rendőrtől és az emberek tekintetétől. No meg a lelkiismeret kínzó jajveszékelésétől...

Aki ezt a nagy „nem"-et ki meri mondani, az megtért. Az nem lesz többé ideges, mert nem fogja idegesíteni a lelkiismerete. Mert ne feledjük, hogy nem a munka idegesíti az embert, hanem a félénk lelkiismeret.

Sok vért veszít az ember lelke. Minden bűn megtépi, minden gonoszság megvérzi. Mindez nagyfokú gyengeséget okoz. Ezekben hiányzik az ellenállóképesség. Lám a szentekben, a vértanúkban ezt az erőt csodáljuk, nem pedig a fanatizmust.

Ne mondd azt sem, hogy „megtérnék én, ha előkészítené valaki számomra az utat hozzá!"

Minden út oda vezet! Mindenünnen magadhoz

érkezhetel. S ha önmagadhoz érkeztél, akkor már a magadé vagy és egyben az Istené. Úgy-e ismered a jelszót? Ha Isten velünk, ki ellenünk! Nos, látod, ez a jelszó bizonyult a történelem legerősebb jelmondatának. Ott visszhangzott ez a multban, s ott fog zúgni a történelem legutolsó felvonásának kuliszszái között is. Ne feledd, hogy ez a jelszó a megtértek jelszava. Ez a kiáltás az igaz lelkek ajkán született s őket, — csak őket — erősítette.

Nos, ha erős akarsz lenni, akkor élj az istenközelség nagy lehetőségével. Ha az Úr árnyékában veted meg a sátradat, akkor egy hártyavékony sátorlap alatt is biztonságosabbak lesznek az éjtszakáid, mint a rablók fellegváraiban. Ott szívesen fogsz élni. Nem kiáltasz a halál után és nem nyúlsz a méregpohár után. Az istenközelség sátorlapja alatt élni kívánsz, mert minden tiszta napod és minden igaz cselekedeted olyan érték, ami megbírja az emberek kritikáját és a másvilági élet mérlegét.

Minden idő, de különösen a mai idő erős lelkeket kíván. Egyéneket, akiknek a gerincében a tiszta lelkiismeret idegszálai futnak s akik ezekkel a rendes idegszálakkal békét tudnak teremteni mindenütt, ahol zavart csinált a gonoszság.

De ki talál ilyen derék asszonyt?

És ki talál ilyen derék férfiút?

Bizonyos, hogy az ő becsük a korállokét messze meghaladja, mert szaveikban és ruhájuk ráncában nem a halál vágyának betegségét terjesztik. Az ő ajkukról a teherbíró élet lehellete sugárzik...

Légy résen!

Irta: Pintér József

Az ujságok és rádiók, ezek a szaporaszájú hírhordók, naponta szíven ütik az embert vonatok és autók összeütközésének hírével. Csak az Isten, meg a statisztikus a megmondhatója annak, hogy e katasztrófák mennyi szomorú vagy mosolygó emberi életet oltanak ki váratlanul. És ennél a végnél alighа várhatunk egyebet, mikor azt látjuk, hogy a nekivadult száguldásnak izgalmában sok gépvezető istenkisértő merészséggel, vagy megdöbbentő nemtörődömséggel dübörög el az óvatosságra felhivó tábla irása mellett: Vigyázz, ha jön a vonat! Rekordmániás, vakmerőségig duzzadt önbizalmában, odadobja a maga és mások sorsát a pusztulásnak, mert könnyelmüen elszakitja magát minden fékező gondolattól és figyelmeztetéstől.

Ilyen elszakadás az oka annak is, mikor a kisértéssel összeütközött lélek tragikus eséssel kerül elbizakodottságának lángbaborult mótorja alá. A kisértésbe jutott elesetteknek megrendítő sorsa mindig megismétlődése Szent Péter bukásának. Az ő lelkét is az önbizalom túltengése töltötte ki. Azt hitte, hogy elég erősen ül a nyeregben. Tévedett. Egy asszonyi szó játszva kiforditotta abból. Ezért nehezedett életére fájdalmas büntetésként az a felismerés, hogy nem fogadott szót a Mester nagycsütörtök éjtszakai figyelmeztetésének: „Vigyázzatok, hogy kisértésbe ne essetek!"

Akik a saját eszükben és érzéseikben biznak és önerejükre számitanak, azok homokra épitenek és nádszálra támaszkodnak. Akik a kisértések lélekmorzsoló és sokszor finom ingerei ellen acélkeményeknek tartják magukat, azokat kegyetlen cáfolat ér léptennyomon. Még a lendületesen előretörő jámborok is néha nagyot buknak a túlzott magabizás miatt, amikor olyan lelki viharba kerülnek, hol még a legszilárdabb érzés is meginog. Pedig ezek jól imádkoznak, Isten kenyerét eszik. De nem vigyáznak eléggé. Hát akkor hogyne törne bele a bicskája annak, aki kevésbbé jól ismeri magát? Erősfogadásból nem sokra futja s ezért nézi könnyeibe omolva azt, ami a saját emberségéből tellett: a bűnt! Bizony egyebet nem is lehet várni a csak természetes erejével vitézkedő embertől. A szentek is mind ezt vallották. Néri Szent Fülöp mondja: „Védj meg engem, Uram, mert ha nem támogatsz, még ma megtagadlak." Szent Ágoston pedig azt irta: „Nem követett el olyan vétket ember, melybe te is bele ne eshetnél, ha Isten elhagyna téged."

Egy földbirtokos megbizható kocsist keresett. Többen is jelentkeztek. Az elsőtől azt kérdezte a földbirtokos:

— Tudsz-e jól hajtani?

— Hogyne! Száz árkon is áthajtok, ha kell!

A másodiktól ezt kérdezte:

— Veszélyben tudsz-e bánni a lovakkal?

— Félelem nélkül. Nyugodtan utazhat velem bárki!

A harmadikhoz ezt a kérdést intézte:

— Ha veszélyt látsz, mit cselekszel?

— Elkerülöm, amennyire csak lehet!

— Nagyon helyes! Te vagy az én emberem!

Bölcs elv szerint választott a földbirtokos. Mert aki nem kerüli a veszélyt, elvész abban. A kisértéssel is igy vagyunk. A vele való barátkozás a pokolban végződik. Sok embert döntött meg a kisértés, melyet elővigyázat hiján nem került. Pénz, bor, kártya, asszony, mozi, strand és wikend, mind oly zátony, melyen hajótörést szenvedhet a lélek. Légy résen, Testvér! Mert ide örökös józanság éber figyelme kell. Fogd diétás kosztra a fantáziádat! Légy jó kocsisa szemeidnek! Köss göböt a nyelvedre! Dugd be füleidet! Oktalan kiváncsiságodat ereszd szélnek! Vess béklyót ösztöneid eliramodására! Hidd el, hogy nagyon elkel érzékeidnek ez a ráncbaszedése! Szükséges távoltartanod szorongó érzéssel mindent, ami ezeken át becsúszhat szivedbe. Ó, mert az ember olyan könnyen bebocsátja otthonába az ellenséget! A farkast, a viperát elpusztitotta az ember a háza tájékáról, csak a kisértésekkel nem törődik, melyek a paradicsomi almafa igézetével kinálgatják magukat s a túlvilág feledését hozzák a részére az élet izgalmai közt.

És még egyet! Soha ne higgy a kisértésnek, ha visszavonul. Ezt azért teszi, hogy elbizzad magad látszatgyőzedelmeddel. Azt akarja, hogy csapdába lépj. A könnyelműség ingoványára akar csalni. Hát ne heveredj le kényelmesen elért sikereid párnájára, mert ne feledd, hogy ha ma győztél is, a holnap visszatérő kisértés két vállra fektethet. Ismerd meg lelked gyenge oldalát s ott kettőzd az őrséget. Mert a kisértés mohó és ádáz kereséssel éppen ezt az Achilles-sarkadat kémleli.

Azután pedig lelkiismereted folytonos virrasztása közben igyekezzél mindig kijutni a kisértés árnyékából és soha, még gondolatban se hozd vissza az elmúlt kisértések emlékeit, mert ezek könnyen felkavarják a lélek mélyéről a már leülepedett salakot.

„Őrizd magadat és lelkedet szorgalmasan . . ." kivánja tőlünk az Úr. (Móz. V. 4, 9.) Nehéz feladat, de mégsem olyan megoldhatatlan, mint amilyennek a beteg akarat érzi. A nagy lelki esésektől megóv az éberség. S a jól végzett őrszolgálatot megjutalmazza az Isten. De ezenkivül meg önmaga előtt is megnemesedik az ember.

Az első tabernákulum

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Mária volt.

Az első Gyümölcsoltókor lett azzá és kilenc hónapon át, mint élő monstrancia hordozta szíve alatt Istenét, Teremtőjét, a mi Urunk Jézus Krisztust. Istenanyai méltóságát emberi, véges és gyarló elméink fel nem foghatja, csak sejtheti.

Március 25-én is ennek a szédületes, megfoghatatlan, titokzatos valóságnak igézetében állunk és ünnepelve valljuk, hogy Mária által lett igazzá az Írás: az Ige testté lőn. Aquinói Szent Tamás szerint az Annuntiatio a legnagyobb ünnep az ünnepek hierarchiájában. E nappal kezdődik Jézus emberi értelemben vett földi élete, Mária útján a Szentlélek erejével. Kilenc hónapon át a legszebb szentségtartóként ragyog felénk a Szent Szűz méltóságának, kiválasztottságának és páratlanul fölséges hivatásának magaslatáról.

Kell csodálnunk, hogyha látjuk, mily magasra tétetett. Rendeltetése egyedülálló a világtörténelemben. Egészen homálytalan, folt nélküli, színarany lunula, aki átfogja, magába zárja, szívéhez szorítja méhének áldott gyümölcsét. A Teremtő és teremtett között észbontó, de édes és emberi és megnyugtató reláció. Édesanyám — Fiam.

*

Évát angyal taszítja ki a boldogság honából, a minden élők anyját megátkozza az Úr és az Isten haragját magára véve kell távoznia a paradicsomból. Egy március 25-én hallotta ez a nyomorult föld, hogy van Évának egy egészen tiszta leánya, a paradicsomi tragédia alkalmával megigért édeni Asszony, akihez Názáretbe angyal megy követségbe.

Áldott vagy, az Úr van Teveled . . .

Te nagy Jóvátevő, akinek szíve az Úr kegyelme folytán az eljövendő és testet öltött isteni személy érdemeire való tekintettel a leggyönyörűbb éden, a legszebb paradicsomkert. Mint sértetlen rózsaanyatőbe oltatik Beléd az égi gally, hogy kilenc hónapon át annyi kegyelem, szépség, szeretet és ragyogás szálljon Reád, amennyit csak egy Isten tud adni, amennyi csak Krisztus istenemberi szívéből ömölhetik a te édesanyai szívedbe. Ezen a napon kaptál annyi kegyelmet, hogy többet már nem is kaphattál!

Teljes vagy malaszttal . . . Csordulásig, színültig, mértéken felüli módon. Az Istennek jól esett ez egyszer pazarolnia! Éva is kapott csuron-túl isteni kegyelmet, de a bűn miatt gyümölcse átkot hozott és romlást és pusztulást. Ebből a gyönyörű, máriás tabernákulumból Az fog kiszakadni, Akinek missziója lesz, hogy életet, bőségesebb életet, boldogságot és irgalmas megbocsátást hozzon. Nem lehet hát a tabernákulumban művészi, tervezési hiba, márkáját az Isten adja. Szűzies életével egyesül az istenanyaság szeplőtelenül tiszta öröme: Ez az én szépséges, egészen hibátlan, tiszta és hófehér aranyedényem, monstranciám, Akiben nekem kedvem telik.

Tertullián szerint Isten mély gonddal, sajátkezűleg alkotta az első ember testét. Mint valami művész, előrelátását, aggódását és féltő gondosságát veszi igénybe. Azért a nagy féltés, mert az első ember az Üdvözítő előképe volt. Ha tehát Isten ily gonddal alkotta szépnek Ádámot, habár ő csak gyönge előképe és gyarló árnya volt Jézusnak, mily széppé kellett alkotnia a Szent Szűzet, akitől Jézusnak közvetlenül kellett alakot és hasonlatosságot kölcsönöznie. A leggyönyörűbb ötvözés, finom részletekig kidolgozott cizellálás, nem bánthatja szemünket e tabernákulumban a legkisebb bűn, vagy személyi hiba, esetleg egyéni gyarlóság. Műremek, amely fölött csak a Művész áll. „Ha megkérdezném a szenteket az égben, bűn nélkül vagytok-e, mind megvallanák: „Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, mi magunk csaljuk meg magunkat és nincsen bennünk igazság." Csak a Szent Szűz hallgatna köztük." (Szent Ágoston.)

*

Az Annuntiatio úgy mutatja be Máriát, mint aki Isten szépségében tündöklik, miként az a tabernákulum, amely a benne rejlő Istentől kapja minden értékét és szépségét. Az Úr van Teveled . . . Jobban, mint a tabernákulumokkal, kelyhekkel, monstranciákkal és aranyos paténákkal. Ezek csak érintkeznek, külső keretét, foglalatát adják a Legszentebb tartalomnak. Mennyire jogosabban adhatjuk Mária ajkára, Jézushoz való viszonylatában, a Genezis súlyos szavait, amelyeket Ádám mond Évának: „Ez hús az én húsomból és csont az én csontomból." Lényeges együvétartozás méhében gyümölcsével, az áldott Jézussal. Egy Gyümölcsoltókor kezdett Mária szűzi testében formálódni az örök Ige emberi alakja, e napon kezdte meg valójában földi életét az Istenné lett ember. A liliomos Szeplőtelenből vette szentséges Isten-testének emberi kiadását és megjelenését. Mária vére csordult istengyermeki ereibe és kezdte hajtani szívének motorját. Jézus földi megjelenésének itt a principiuma és szentséges kezdete. Közös fizikai élete kezdődik a végesnek és Végtelennek, az embernek és az Istennek. Csodálatos egyesülés, titokzatos eggyéolvadás. Szorosabb, mint mikor a vas felveszi a tűz tulajdonságait és izzik és meleget áraszt, szorosabb és bensőségesebb, mint mikor a Balázs-áldáskor két összeolvasztott gyertya izzott a kezemben s egyiket alig, vagy sehogy se lehetett a másiktól megkülönböztetni. Egy szív és egy test lett a tabernákulum és szentséges Isten lakója.

*

Gyümölcsoltókor kezdődik meg Mária méhében Jézus eucharisztikus élete. Áldozatos, engesztelő, hálaadó élete. Ettől kezdve szüntelen köztünk lakozik. Megszakítás nélküli, hézagot nem tűrő, teljes folytonosságot jelentő köztünk és velünk maradásának valósága. Annuntiatio-kor látta először a föld a csodálatos gyümölcsoltást, ahol minden fordítva történt, mint a mindennapi életben várnók: a gally alkalmazkodott a rózsatőhöz. Jézus Máriából vette emberi alakját és természetét.

Melyik nagyobb kettőjük között: tudjuk; de melyik a szerényebb és alázatosabb: kérdezhetjük.

Mennyire biztos a szentek következtetése, amikor abból indulnak ki, hogy a természetben, a tapasztalás igazolja, minden magához hasonlót szül. Jézusnak a legszentebbnek kellett lennie az emberek fiai közt, kell, hogy a szülője is a legszebb legyen az emberek leányai között. Különben nem kölcsönözhette volna Jézusnak

a legszebb emberi alakot és természetet.

Milyen találó a lourdes-i körmenet. A Grottától indul el az eucharisztikus Jézus, jelezve, hogy a Szent Szűz adta nekünk Őt. A hófehér Ostyának hófehér tabernákuluma.

*

Alig merjük összehasonlítani Krisztus jelenlétét a Szűz méhében azzal a valósággal, amely az áldozó szívében van, míg a szent színek fel nem bomlanak. (Ezért oly értékesek a szentáldozás utáni percek!) De Szent Gertrud egyszer a szentáldozás percében ezt kérdezte Jézustól: Ó, Uram, mely kegyelmeket nyújtasz nekem? Jézus ezt felelte: Magamat adom, egész istenségemmel együtt, úgy, mint amikor Szűzanyám méhébe fogadott.

Minden eucharisztikus egyesülés: isteni gyümölcsoltás.

Az Úr van velem.

Egyesülésem vele mennyivel szorosabb és bensőségesebb, mint a földi tabernákulumokkal. Ő az enyém és én az övé hangulata csak a legbensőbb átadás és kölcsönös egyesülés kapcsán érthető.

Minden szentáldozáskor eucharisztikus gallyat oltok egyéniségembe, isteni erőt kapcsolok gyénge, emberi természetembe: élő, eleven tabernákulum leszek és hiszem, hogy mindig szebb lesz tőle egyéniségem, hisz Krisztus isteni és emberi megdicsőült Testét vettem.

Gondolok erre szentáldozáskor?

Emlékezem erről Gyümölcsoltókor, amikor az Úr angyala köszönti a Boldogságos Szűz Máriát és ő méhébe fogadá Szentlélektől szent Fiát.

A sodródás törvénye

Írta: Róth Antal S. J.

Az ember élete szenvedélyei kiélésének története. A szenvedélyek hű tükre az életnek. A tükörképből pontosan következtethetünk az életre. És fordítva, az ember szenvedélyeinek ismeretéből megrajzolhatjuk életét.

Áll ez nemcsak azokra, kiket szenvedélyük anyagilag vagy erkölcsileg tönkre tett, hanem azokra is, kik az életben nem sokra viszik, mert „nincsenek" (?) szenvedélyeik. Sőt a szentek sem kivételek, hisz a kegyelem éppen szenvedélyeik erejét felhasználva emelte oltárainkra őket.

A szenvedélyek oly tényezők, melyeket *az élet minden vonatkozásában számításba* kell vennünk. Ha jó irányú az uralkodó szenvedély, — mert ilyen is lehet — akkor szép az ember élettörténete; ha egymást kiegészítők a szenvedélyek, harmónikusan bontakozik ki előttünk az egyéniség. Ellenkező esetben szomorú, rosszul sikerült, tragikus életet látunk.

Egy hatalmas, rohanó *szenvedély-folyam az egész világ*, amelyben sodortatunk és fájdalom, sokszor nem is vesszük észre. Egészen furcsán szemléljük az életet: *A nagyot ugyan meglátjuk, de a fontosabbat elhanyagoljuk.* Olyanok vagyunk, mint a gondtalan gyermekek: A nagy óceánjárók tovarohanásában gyönyörködünk és az óriások katasztrófáját megsiratjuk, de közben nem vesszük észre, hogy a mi sajkánk — hisz a legtöbben kicsi, szürke emberek vagyunk, hiába is tagadjuk! — az örvény szélén lebeg, a vízesés árja húzza-vonja, vagy a jéghegy fenyegeti. De bennünket annyira lefoglal a nagynak szemlélete, hogy nem törődünk a magunk kis tragédiájával. Pedig ez számunkra sokkal fontosabb, mert ez a mi bajunk, az enyém. Kihatásaiban is fontosabb, mert sokan, légió vagyunk ilyen kicsiny emberek. A sok kis ember baja nagyobb szerencsétlenség, mint egy nagy ember bukása, tragédiája. *Azért oly tragikus gyakran a világ arculata. És ma is az.*

A NAGYOT MEGLÁTJUK

Sokat beszélhetnénk erről. De mivel amúgy is ferde ebben az irányban a látásunk, csak símán elmegyünk felette.

Az utolsó időkig mindig komoly veszélyt jelentett egy-egy üstökös megjelenése, mert a csillagászok (!) szerint mindig igen valószínű volt, hogy ez nekiszalad Földünknek, vagy csóvájával végigpörköl (?) földrészeket. Mindez rendesen csak egy hajszálon múlott. Eddig azonban mindig elég vastag volt a hajszál és így minden esetben megmenekült az öreg Föld.

A szédületesen nagy és rettenetesen tovaviharzó szenvedélyű ember-üstökösök is csak kicsi híja, hogy neki nem ütköztek és szét nem roncsolódtak egy földtömegen.

Ki hinné, hogy a szenteket és a nagyon szomorú emlékű embereket ugyanaz az erő hajtott és kezdetben még ugyanabban az irányban is!?

Giovanni di Bernardone-t és Luthert; Melanchtont és Guzman Domonkost; Chauvin-t és Inigo de Loyola-t ugyanaz az érzéki szép, a buzgóság és hódítási akarat, a szereplés és kitünni vágyás hajtotta. Csak a kiinduló ponton volt egy hajszálnyi eltérés. A haladással azonban az egymástól való távolság annyira nőtt, hogy ellentétes irányok kerültek ki. Az egyik Isten igazát, a másik pedig a magáét kereste.

Mi ezeknek az embereknek csak pharosi alakját látjuk és csak ámulunk és borzadunk nagyságuk vagy szerencsétlenségük történetén. Nagyok, feltűnő nagyok voltak. Azonban csak magvai egy millió kilométeres üstökösnek, csak szikrázó pont, egy állócsillag a Tejútos égen.

A FONTOSABBAKAT ELHANYAGOLJUK

Nagyon helytelen azoknak a valóságszemlélete, akik csak a szesztől kékre festett orron, az árokban heverőkben, a hirtelen kidagadt homlokereken, a bicskát villogtatóban, vagy a züllött arcban látják meg a szenvedélyt. Igaz, *ezek nagy szenvedélyek.* Miért nagyok? Valószínűleg azért, mert első pillanatra mindenkinek keresés nélkül is feltünnek.

De *vannak sokkal veszedelmesebb szenvedélyek is,* amelyeknek sokkal több áldozatuk van, mint a nagy szenvedélyeknek. A gyávaság, megalkuvás, bókolás, fejbólogatás, gyámoltalanság is lehet szenvedély. A

kényelem, munkakerülés, a küszködéstől való iszony éppen olyan szenvedély, mint a lobbanékony harag.

A látszólagos szenvedélynélküli emberekben — akármilyen hihetetlennek is hangzik, — ezek *a kis* fogyatkozások a legveszedelmesebb *szenvedélyek.*

Miért? — Mert nem törődnek velük általában, súlyt nem fektetnek rájuk, észrevétlenül elcsúsznak és akadálytalanul rombolhatnak, sok értéket nem hoznak létre, amit pedig létre kellene hozniok, sok szerencsétlenséget okoznak. Ezen okok miatt nagyobb bajnak kell őket tartanunk, mint az igazi nagy szenvedélyeket.

Vajjon a szú nem több fát őröl-e fel és tesz hasznavehetetlenné, mint az elemi csapások, villám és tűzesetek együttvéve?

Vajjon az egerek nem több búzától fosztják-e meg a földművest, mint a tolvajok? És a patkányok nem több kárt okoznak-e a városban, mint a zsebtolvajok?

Nemde a rozsda is több hajót vitt újra szárazra, az „ócskáshoz", mint ahányat a vihar a tenger mélyére taszított?

A rothadás és a férgek több gyümölcsöt tettek tönkre, mint amennyit szorgalmas emberi kezek megmentettek az ínynek!

A lassú víz is több partot hordott el, mint a mindent magukkal sodró árvizek.

Mily elenyésző az összes háború áldozata a ragály és a bacillusok zsákmányához képest!

E töredékes felsorolás a természetből is világosan elénk állítja igazunkat: a fontosabbat elhanyagoljuk.

De vetítsük csak át e jelenségeket az emberi életsíkra!

Nem több boldogulást és boldogságot tört-e le egy-egy éles, „szellemes", alattomos megjegyzés, az ember szíve mélyébe behatoló szú, mint a kíméletlenül kemény öklök?

A megszólás egerei nem több becsületet rágtak-e tönkre, mint amennyit tönkre tett a megbélyegző börtön?

A lustaság rozsdája nem több értéket pusztított-e el, mint a heves kezek? És a Krőzusok kincsét nem prédálták-e el sokszor a patkány-utódok dőzsölései?

Hány emberbimbó pusztulását kell a kényelem férgei és a rothasztó kényelem rovására írnunk? Hisz békében ma Magyarországon e miatt több ember pusztul el évente, mint a gyilkos világháborúban!

Mekkora áldozatai vannak e csekélységeknek? Micsoda pusztítást visznek végbe a „szenvedélynélküli" emberek?!

És mi éppen ezt a fontosabbat hanyagoljuk el, gondoljuk legkönnyebben elhanyagolhatónak!

A SODRÓDÁS

A fontosabb elhanyagolásának van még egy sokkal komolyabb következménye. Az egyes ember u. i. még hibáiban sem egészen független, hanem ezekben is társaslény. Az életben vannak bizonyos kötélű követelmények, melyek betartásával boldogulhat csak az egyén. *Az érvényesülésre való törekvés kérlelhetetlenül fejleszt néhány hibát,* melyeknek elsajátítása és gyakorlása a felszínenmaradásnak elengedhetetlen kelléke. Hát nem így van ez manap?

A heringek íváskor millió számra a part felé úsznak, olyan tömegben, hogy még a nagyobb csónakot is kiemelik a vízből és felfordítják. Még a közéjük nem való halat is magukkal sodorják és sodródik a tömeggel az ikrát nem rakó hal is.

A szabadság-bálványa felé úszik már közel ötszáz éve az ember-hering tömeg és ma, amikor a forrón óhajtott „szabadság" minden téren érvényesül, a szabadság kiélése: *a könyöklés — élettörvénnyé* lett. Áll az elv: *Önzőnek kell lennie mindenkinek,* aki a felszínen akar maradni. És igaz, hogy elnyomják, elvész, ha nem ilyen. A gyakorlatban látjuk is, hogy mindenki önző. Ahány fillérek fölött rendelkező ember van, annyi a kapitalista, a kis- és nagykartell.

Íme, a sodródás törvénye!

Hogyan fejlődtünk ide, azt pontosan nem tudjuk. De mintha valami titkos mágnes egy irányba rendezte volna az ember-atómok elektromosságát és ennek következtében a saját bőrünkön tapasztaljuk, *hová vezet* az, ha mindenki önző. De mindenkinek önzőnek kell lennie, ha nem akar elpusztulni. Egérfogóban vagyunk. — Tapasztalással, drákói törvény-kötetekkel ideig-óráig meg lehet akadályozni, hogy az állandóan növekvő folyó árja el ne borítsa a társadalmat. Mily csekélység egy vízcsepp, de ha tömeggé lesz és egy irányban folyik, végzetet görgetnek hullámai.

Nem nagy dolgok okozzák a szörnyű katasztrófákat. Egy égbenyúló torony ledőlése inkább látvány, mint baj. De *a „szenvedélynélküli" emberek egyirányúsága* a sodródás törvényszerűsége folytán hozzák a nagy vészt a világra.

*

Pesszimizmusra azonban nincsen semmi okunk. És éppen azért nincs, mert *nem nagy dolog hiányzik* a világ szerkezetében. Hiába is keresik ma sokan azt az embert, aki hivatva van a világot megváltani, ez csak a dolgok félreismerése. A Messiás, az egyedüli, már rég megszületett, egy második már nem kell a világnak, mert ez csak ronthat, bajt csinál.

Kicsi, de nagyon is fontos dolgon fordul meg a világ sorsa, az emberiség jóléte: az egyes embereken külön-külön... Ha az egyén jó, jónak kell lennie a társadalomnak is.

Tartós jobbulásról, komoly és igazi nemesedésről szó sem lehet addig, míg az egyes emberek le nem gyűrték magukban *koruk általános hibáját, az önzést, meg nem törték a sodródás rabszolga-törvényét.* Nem könnyű, de nem is lehetetlen a dolog. Ha mi kisemberek azt vesszük észre, hogy sokan nem akarjuk ezt a mai irányt és addig fészkelődünk, törekszünk, míg egyszerre valamennyien megfordulunk és ellenkező irányban haladunk, akkor egyszerre a lehetetlen is lehetővé válik. Ellentétes cselekvéssel megszüntetjük a sodródás törvényét.

Sőt! *Mi alkotjuk az új törvényt* és magunkkal sodorjuk még azokat is, kik eddig az ellentétes irányban akartak haladni. Ezeknek is velünk kell jönniök, ha élni, boldogulni akarnak, mert az lett a törvény, hogy az ár ellen kell úszni a forrás tiszta, üdítő vizéhez.

Mily kevéssé kell csak megváltoztatnunk „szenvedélynélküliségünket" és megváltozik élettörténetünk és szebb lesz a világ arculata is. Szenvedélyeink tükörképe harmónikus lesz, a világ pedig igazán nagy és szép.

Egy kicsi, de fontos dolog az egész!

Az Eucharisztia szentföldi emlékei

Irta: dr. Ijjas József

Az Eucharisztikus Világkongresszus hatalmas méretű előkészületei felkeltették az érdeklődést nemcsak az Eucharisztia hittani tartalma, hanem története iránt is. A P. Bangha összeállításában megjelent „Eucharisztia" c. monumentális munkában dr. Artner Edgár egyet. tanár monográfiája is helyt kapott „Az Eucharisztia az ókeresztény emlékeken" címmel. Az „Utunk" novemberi számában P. Petruch Antal S. J. cikke ismerteti az Eucharisztia őskeresztény emlékeit. Szinte természetes, hogy a keresztény világ érdeklődése oda is terelődik, hol az Eucharisztia született, ahol maga az Úr Jézus szegte meg ezt a csodálatos Kenyeret, ahol a világ először részesedett a nagy Áldozat kegyelmeiben.

Ez a tiszteletreméltó érdeklődés teszi időszerűvé, hogy az Eucharisztia szentföldi emlékeiről szóljunk. Ezek az emlékek azokhoz a szent eseményekhez fűződnek, melyekben az Úr Jézus előkészítette, megígérte, szerzette és adta az Oltáriszentséget. A hívők kegyelete a legmostohább történelmi viszonyok között is megőrizte e szent események emlékét a Genezáret-tó partján, Kafarnaumban, a jeruzsálemi Coenaculum-ban és Emmauszban. Maguk az emlékek osztoznak az Eucharisztia igénytelenségében, de részesei mélységének is.

I.

A csodás kenyérszaporitás bazilikája Tabghában.

Szent János evangélista úgy írja le az első csodás *kenyérszaporitást, hogy Jézus azzal készítette elő az* embereket az Eucharisztiára. (Jn. 6.) Megmutatta az embereknek, hogy Ő csodálatosan tud kenyeret adni. Az egyházatyák is így fogták fel e csodát. Ez a felfogás korán átment a hívek tudatába. A római katakombákban talált festményeken *a kenyér és hal* már a II. század elején az eucharisztiás áldozat jelképei. Keleten ez a szimbolum csak később jelenik meg, mert a zsidóságból és pogányságból megtért hívek hitére veszélyt jelentett minden képes ábrázolás. A keleti keresztény művészek rendelkezésére csak a régi görögrómai világ ornamentikája állott, melyben sem a keresztnek, sem a képes ábrázolásnak nem volt helye. Az elvirai zsinat (305) kifejezetten tiltotta ezt, és Euzébiusz, a palesztinai Cezarea püspöke ugyanebben az időben visszaélésnek minősítette Krisztus és az apostolok ábrázolását. Éppen ezért megbecsülhetetlen értéket jelent az a lelet, melyre a közelmultban bukkantak a Genezáret-tó partján levő *Tabgha* mellett, a bibliai Kafarnaumtól délnyugatra, a 8 boldogság hegyének lábánál.

A Genezáret-tó nyugati partjának ez a része régóta úgy szerepel a keresztény világ előtt, mint a legszebb evangéliumi *események színhelye*. Már a IV. sz. végéről ismeretes *Éthéria* zarándoklásának leírásából a következő szöveg: „Ugyanott pedig a tenger fölött föves síkság van, hol bőven van széna és sok a pálmafa, ezek mellett 7 *forrás van:* mindegyik bőségesen ontja a vizet. Ezen a síkságon táplálta az Úr a népet 5 *kenyérből és 2 halból*. A *kő*, melyre az Úr a kenyeret tette, *oltár* lett; mely kőből a zarándokok darabkákat visznek el... Ennek a templomnak falai mellett visz el az országút, ahol Máté apostol vámja állott. Innen emelkedik az a szomszédos hegy, melynek halmára felmenvén, a boldogságokat hirdette meg a Megváltó." Ez a tüzetes leírás pontosan meghatározza a helyet, ahol a jelzett szentély állott. Az itt említett 7 forrás mellett még a 808-ból származó „Commoratorium de casis Dei közlése szerint egy kolostor is állott, melynek neve *Heptapegón* (hét-forrás), „ahol az Úr 5000 férfit táplált 5 kenyérrel és 2 hallal; itt 10 szerzetes van". A hely tehát a 7 forrástól kapta nevét: Heptapegón. Ezt a nevet ferdítették el az arabok később *Et-Tabgha* névre, melynek egyébként arabul semmi értelme sincs.

Az arab betörés után a *századok során ez a szentély* és kolostor eltünt a föld színéről; a keresztesek sem találtak rá. Az említett adatok birtokában azonban a tudós világ figyelme a mult század végefelé ráirányult e helyre. A német katolikusok szentföldi egyesülete N. Sepp müncheni tudós biztatására megvett itt mintegy 225 ha.-nyi területet 1886-ban azzal a szándékkal, hogy csakhamar megkezdik itt a tudományos kutatásokat. Előbb a tóparton létesítettek egy gyönyörü kis telepet barátságos kis vendégfogadóval, pompás kerttel, melynek virágpompáját, gyönyörü pálmáit, lugasait, narancsfáit a magyar zarándokok is sokszor megcsodálták. (A telepet a német lazaristák gondozzák ma is.) A rendszeres tudományos munka azonban nehezen indult. Már a század végén találtak ott értékes mozaikot, de az ásatásokat a török kormány megtiltotta.

Végre 1932 február 19-én P. Dr. A. E. *Mader* német lazarista igazgatása mellett megindult a munka, melyet Dr. A. M. *Schneider* végzett német alapossággal és nagy szakértelemmel. Az ásatások csodálatos eredményre vezettek. Felszínre hozták azt a *bazilikát*,

melyről a IV. századbeli zarándoknő írt. A bazilika falainak csak alapjai maradtak meg, de mégis olyan állapotban, hogy az alaprajz teljes egészében bontakozik ki. Hossza 51 m, három hajója van és szabályos félkörű apsisban végződik, melynek sugara 3.30 m. A templomhajó nyugati végéhez nartex és nagy átrium, a két mellékhajóhoz pedig termek csatlakoznak, a szerzetesek és zarándokok egykori helyiségei. A presbitérium két oldalán a bazilika kereszthajóval van kibővítve, az apsis mögött pedig sekrestye, jobbról-balról a diakónion és protezis, valamint a schola cantorum helyiségei övezik. Az egész épületet egy trapézalakú falsor veszi körül.

Művészettörténeti szempontból két értékel tartalmaz ez a bazilika: ez az első keresztény épület, mely kereszthajós megoldású; és itt vannak a keresztény ókor legszebb mozaikjai egész Palesztinában. Ezek a mozaikok a bazilika legnagyobb művészi értékei. A déli oldalon csaknem teljesen elpusztultak a padló mozaikjai, de a főhajó, északi mellékhajó és a két kereszthajó mozaikjai kitűnő állapotban maradtak. A legértékesebbek a két kereszthajó padlómozaikjai, melyek egy korabeli mester csodálatos művészetét örökítették meg. Csak a két kereszthajó padlómozaikjai adnak figurális képeket, melyek a vidék flóráját és faunáját, valamint épületbeli nevezetességeit ábrázolják valami bájos, mesterkéletlen közvetlenséggel és művészi érzékkel.

A mi szempontunkból azonban leginkább az apsis padlómozaikja és az oltár alapja érdemel különös figyelmet. Az apsis közepén egy alaktalan kb. 1 méter hosszú és 57 cm széles mészkötömb fekszik, mely mintegy 14 cm-nyire emelkedik ki a padozatból; *közepén egymásmellett egy görög és egy latin kereszt van* bevésve. Körülötte van az oltár alapépítménye, melynek négy sarkán négyzetalakú lyuk van vésve, nyilvánvalóan annak a négy oszlopocskának a helye, melyek az oltár-menzát tartották a kő fölött. Az oltár előtt az apsis ívének mezejében egy mozaikkép van: *egy kosarat ábrázol, melyből négy ostyaalakú és keresztel megjelölt kenyér emelkedik ki, a kosár mellett jobbról és balról pedig egy-egy hal van ábrázolva.* (Lásd a mellékelt fényképet.)

Ez a mozaikkép minden kétséget kizáróan jelzi a bazilika jellegét: annak az evangéliumi eseménynek megörökítésére épült ez a templom, hogy az Úr csodálatos módon táplálta néhány kenyérrel és két hallal az embereket. Ez a bazilika tehát a *csodás kenyérszaporítás szentélye!* Az oltár alatt fekvő köben pedig ráismerünk arra a kőre, melyről a IV. századbeli leírás szól: ez a szent kő.

A felfedezés nagy érdeklődést keltett a keresztény régészek körében és mohó kíváncsisággal láttak neki a felfedezés tudományos elbírálásának. A vizsgálatok eredményét P. Mader 1932 szeptemberében a Ravennában összegyűlt III. nemzetközi kongresszuson ismertette a keresztény régészekkel; Dr. Schneider pedig 1934-ben adta ki alapos monográfiáját Paderbornban „Die Brotvermehrungskirche von Tabhga am Genesarethsee und ihre Mosaiken" címmel. E tudományos vizsgálódások megállapítása szerint a bazilika eredetileg a *IV. század közepe táján* épült, de nemsokára valami szerencsétlenség következtében (földrengés vagy üldözés?) nagyon megrongálódott, amiért a falak és mozaikok restaurálása vált szükségessé. Ez a helyreállítás az apsisban található két görög felírás tanúsága szerint 478—486 között történt Martyrios jeruzsálemi pátriárka és egy Sauros nevű ismeretlen költségein. A kosár- és hal-mozaik valószínűleg ebből a II. periódusból való. Restaurálásról lévén szó, minden valószínűség a mellett szól, hogy ez a szimbolum az eredeti padlómozaikban is megvolt.

A megbecsülhetetlen értékű kincsek megörzéséről a német Görres-gesellschaft gondoskodott, amikor megbízta B. *Gauer* düsseldorfi mozaik-művészt a mozaik-leletek karbahelyezésével, aki a munkát nagy hozzáértéssel és körültekintéssel végezte s nemrég fejezte be. Munkája közben azonban további értékes felfedezésre jutott: a bazilika alatt egy vele ferde irányú, kisebb méretű és kezdetlegesebb *kápolna* alapjait és falait fedezte fel, melynek szentélye azonban azonos a bazilika szentélyével — jeléül annak, hogy ez a régebbi, szerényebb kápolna is a szent kő fölé épült és annak tiszteletét örökítette meg. Ez a felfedezés tudományosan még nincs feldolgozva, mert csak az idén jutott nyilvánosságra. Annyi azonban már az eddigiekből is bizonyos, hogy ezt a helyet már a IV. század közepe előtt is annyira megbecsülték a keresztények, hogy abban az időben, amikor a Genezáreti-tó partján már egy keresztény sem élt, — Epifániusz tanúsága szerint — mégis szentélyt emeltek, előbb szerény kápolnát, azután hatalmas bazilikát művészi kivitellel és nagyértékű mozaikokkal, majd később ugyanezt restaurálták.

Az eddigi felfedezések szerint ez a szentély Palesztina egyik legrégibb keresztény temploma, a Genezáreti-tó partján pedig az első. Beszédesen hirdeti a világnak a szentföldi ókeresztények eleven és áldozatos hitét az Eucharisztiában.

„Mennyire képe a lelkünknek a Templom, a gót, a magasba ívelő, homállyal teli Templom, melynek ívei, oszlopai, pilléreí, apszisa oly merészek, mintha az Égbe akarnának boltozódni. De Templom: telve árnyékkal, színes, titokzatos fénnyel, telve az éj homályával s az éjtszaka csendjével, telve kísérteties léptekkel, s alatta kripta s a kriptában halottak, kriptaszag...

De az Oltár mellett ott lobog a piros örökmécs; Uram, a Te Eucharisztiád ott integet felénk pirosan, melegen, fényesen. Hívsz s mondod: Jöjj fel a kriptából, jöjj, hagyd el a halotti lépteket, telj meg a fénynyel, telj meg a tűzzel, telj meg biztonsággal. Mert Én vagyok a világ, a sötét világ Világossága, Én vagyok a te hidegséged Melege, Én vagyok minden lélek erős Istene!

Az Eucharisztia azért van, hogy mindig Hozzá menjünk. Azért van oly sok Templomban, hogy mindig beléje akadjunk. S azért nyúlnak ki a tornyok a házak közül, hogy mint gigantikus ujjak hívjanak az Oltár Urához. Mi lenne, ha Jeruzsálembe, vagy Rómába kellene zarándokolni, hogy láthassunk Téged s hogy panaszainkat elsírjuk Előtted? Talán sohase mennénk el Hozzád, mert nem volna pénzünk az útra, vagy a távolság s a tengerek veszedelme visszatartana minket. S ha soha nem mehetnénk Eléd, elpusztulnánk bűneinkben. Ránk száradna a fekélyünk, elüszkösödne sok sebünk, meghalna a lelkünk. Uram, ha Hozzád nem vihetnök. Mert más nem ért a lelkek gyógyításához."

(Hajdók János S. J.: „Királyi élet királyi vér" című most megjelenő munkájából.)

Szenteltessék meg a Te neved...

Irta: dr. Tóth Kálmán

A zsidó-arámi nyelvszokás, melyet Jézus is beszélt, mikor a Miatyánkra oktatta apostolait, nagyon szerette használni a személy helyett, akiről szó esett, a személynek a nevét. Mert a névben a régi keleti felfogás szerint titokzatos, bűbájos erő rejlett, melynek helyes kiejtése által kényszerítő erőt fejthetett ki az ember a név birtokosára. Ha ez a birtokos esetleg egy istenség volt, magára az istenségre is kényszert gyakorolhatott az imádkozó ember az istenség nevének helyes kimondásával.

Urunk Jézus is, midőn ezen keleti nyelvszokáshoz alkalmazkodva Isten helyett az ő *nevének megszentelését* követeli az imádkozótól, azt a gondolatot akarja nyomósítani, hogy aki gyermeki alázattal és símulással ejtik ki az Istennek azt az új nevét, melyre ő oktatta az emberiséget, a Miatyánk nevet, mintegy szent erőszakot gyakorolhat Istenre és mintegy kényszerítheti kérésének teljesítésére. Ennek azonban az a nélkülözhetetlen előfeltétele, hogy Isten új nevének *emlegetése szentek által és szent módokon* történjék. Mert az a nagy Isten, akivel az imában kapcsolatba lépünk, ha a Miatyánk is, azonban egyszersmind féltékeny Úr is, aki maga hangoztatta magáról a Szentírásban: „Én dicsőségemet másnak nem adom."

A világbíró nagy Istenről mérhetetlenül felfokozott mértékben áll az, amit a világhódító *Napoleon* csak emberi gőgjében mondhatott el magáról: „Gyűlölhetnek és mellőzhetnek engem ellenségeim. De jaj annak, aki engem kigúnyol."

Ha egy kis korzikai hadnagy, aki a sors kedvezése folytán véletlenül a franciák császára lett, jajt mert kiáltani nevének kigúnyolóira, elgondolhatjuk, mennyire tiszteletben kívánja tartatni szent nevét az a nagy Isten, akinek „dícséretével telve van a föld. Ragyogása olyan, mint a napfény. Színe előtt halad a halál s a dögvész jár lába előtt. Megáll és megméri a földet, tekintetével szétszórja a *nemzeteket*. És összetörnek az örök hegyek, meghajolnak az ősrégi halmok örökkévalóságának léptei alatt". (Hab. 3, 6.) Mennyire szent az a nagy Isten, akiről a Zsoltáros *megrendülve állapítja meg*, hogy „A föld megindul és megreszket, alapjukban megrendülnek a hegyek és megindulnak, mert Ő ellenük haragra gerjed. Füst száll fel haragjában, izzó tűz a szájából, égő parazsat lövell magából. Lehajtja az eget és leszáll, ködhomály van lába alatt. Halad a kerubokon és repül, repül a szélnek szárnyain. Rejtekhelyévé tette a sötétséget, sátrat vont maga köré sötét vízből: a lég felhőiből. Előtte fényességtől futnak a felhők, a jégeső és az izzó parázs. Dörög az Úr az égből, hallatja hangját a Fölséges és hull a jégeső és az izzó parázs." (Zsolt. 17, 8—14.)

A modern emberiség úgy cselekszik ezzel a végtelen fölségű Istennel, mint a ***newyorki katedrálissal***, mely mikor a mult század közepe felé elkészült és még a sokmilliós világváros szélén feküdt, impozáns fölséggel emelkedett ki környezetéből. Most fölényesen néznek le rá és szinte ránehezkednek és gúnyosan elnyomják a körülötte pöffeszkedő felhőkarcolók. Az igazi Isten-eszmére is így ránehezednek a modern időkben és elnyomják a jelen élet, a haladás, kultúrjavak és igények eget ostromló, pöffeszkedő felhőkarcolói. Csak kevesen, az igazán válogatott nagy szellemek éreznek oly alázatos hódolatot a nagy Isten iránt, mint ***Mussolini***, aki midőn megtekintette Milánóban a fejedelmi pompával épülő új szépművészeti palotát és a tervrajzokból meggyőződött arról, hogy a készülő palota tornyának magassága felül fogja múlni a milánói dóm magasságát, röglön intézkedett, hogy a tervezett torony egy méterrel alacsonyabb legyen, mint a dóm toronymagassága. Mert nem illik, — úgy mondá — hogy emberi palota tornya felülmúlja Isten házának tornyait magasságban. Érzi ez a nagy ember, hogy a legnagyobb nagyság — az alázatos térdreborulás a végtelen nagy Isten előtt.

A földi élet tülekedésébe belebonyolódott és az élet kultúrjavainak élvezetébe beleszédült törpék ellenben önmaguknak ítélik meg a nagyság pálmáját, mikor összemérik magukat a végtelen Istennel, és éppen azt találják kicsinyesnek a nagy Istenben, ami benne a legnagyobb. A bolsevista vörösöknek egy ujságja pl. megállapította, hogy: a katolikusoknak Istene három nagy gyöngeségben szenved. Ez a három: a jóság, irgalmasság és szeretet. Készséggel elhisszük, hogy a jóság, irgalmasság és a szeretet Istenben gyöngeség számba megy azoknak szemében, akik „szeretetcsomagok" címén gyilkoló tankokat, ágyúkat és bombákat küldenek spanyol elvtársaiknak Isten híveinek kipusztítására, akik elevenen feldarabolják, kapukra szegezik, élve felrobbantják, benzinnel leöntve elevenen elégetik, mérges gázokkal pusztítják s még a kriptákban is meggyalázzák azokat, akik a „jóság, irgalmasság és szeretet" Istenének tisztelői. Ámde hasztalan káromolják szellemi kiskorúságban szenvedő emberek Istennek jóságát, irgalmasságát és szeretetét és hiába bélyegzik ezeket gyöngeségnek és fogyatékosságnak Istenben, mert ezek az isteni tulajdonságok akkora erők, hogy vonzóerejüknek a legerősebb ember sem tud tartósan ellenállani. ***Enoch Carrer*** nevű amerikai botanikus kísérleteket végzett a növényeken, hogy a napfényt pótló *különböző fénybehatásokra hogyan reagálnak*. S azt tapasztalta, hogy a vörös fényben elhajolnak egymástól. Az embergyilkoló bolsevizmus vörös fényében is az emberek nemcsak elhajolnak egymástól, hanem valósággal egymásra sziszegő kígyók tanyájává változtatják a földet. A nap fényéhez legjobban hasonlító narancssárga világításban Enoch Carrer növényei a legszebb zöld leveleket hajtották. Az emberiség lelkének napja a katolikusok Istene, akinek narancssárga fényben világító jósága, irgalmassága és szeretete látszólagos gyengesége dacára egyedül rendelkezik azzal az erővel, mely életet fakaszt, megértést támaszt és a boldogság zöldelő tavaszának színeibe borítja ezt az ősemberi vad önzés, tigris-kegyetlenség és pokoli gyűlölködés állapotába visszazuhanni készülődő világot.

Ezt a vészes züllést csakis azok állíthatják meg, akik megszentelik Istennek a nevét. *Pázmány Péter*

mondása szerint Isten a parasztokhoz hasonlóan cselekszik az emberekkel: először betakarítja a tiszta gabonát (a szenteket), aztán ráereszti a barmokat (gonoszokat) a földjére. (Préd. 296.) Ebből az következik, hogy ahol vallásosak, istenfélők az emberek, ott nem ütheti fel a fejét a barmok uralmának és garázdálkodásának veszedelme.

Sajnos, manapság a barom-emberek vannak többségben ezen a szerencsétlen sártekén, melyet földnek nevezünk. S különös kedvteléssel forgatják szemüket, karjukat és eszüket a nagy Isten felé, de nem azért, hogy öt imádják, hanem inkább azért, hogy ledöntsék az imádás piedesztáljáról. Pedig lehet rálőni a napra, de soha el nem lehet érni: tovább is világít és melegít a hálátlan és gonosz emberiség ellenére és számára is. Lehet a csillagokat szidalmazni, azonban meg nem lehet őket fogni és le nem lehet őket tépni az égboltozatról: tovább is szépítik a szitkozódó ember ellenére is ennek szomorú életét. Éppígy lehet szidalmazni a nagy Istent és az ő szentséges igazságait, de el nem találja a szidalmazó törpe ember őt soha és le nem törülheti szépséges igazságait az emberiség egéről: azok világítanak neki akarata ellenére is és megszépítik életét, bármennyire tiltakozzék és védekezzék is ellenük a botor ember.

Hesse Hermann német regényíró a mai hitetlen embertípust a farkas képében rajzolja meg, aki Isten és az örökkévalóság után való éhségében, szomjúságában a mai civilizáció sivár, élettelen pusztaságában eltorzult arccal a Holdat ugatja... Fáznak, dideregnek az örökkévalóság után való kínzó szomjúságukban és a Holdat ugatják. Borzasztóan nevetséges az, aki térdet és fejet hajt egy lakáj előtt és vállán veregeti annak királyát. Isten helyett ú. n. „nagy emberek" istenítése lett divat a hitetlenek világában. A lakájoknak bókolnak az Isten-király helyett. Pedig még a legkiválóbb földi „nagy emberek" is sokszor olyanok, mint a magas hegyek, melyek közelről nézve meztelenek, csupaszok, szakadékokkal, örvényekkel telve. Nem így a nagy Isten. Minél közelebb megyünk Hozzá, annál nagyobb, szebb és fölségesebb benyomást kapunk Róla. Az egész világ égő, de soha el nem égő csipkebokor, amelyből a nagy Isten szól a lélekhez, mint a Sinai-hegyen Mózeshez: „Én vagyok, aki vagyok." Mózeshez hasonlóan alázattal és tisztelő imádattal kell közeledni hozzá. Mint az égi háború a cincogó tűcsök felett, úgy zúg el most is a világ óriás hegyei és az emberi gőg hegyei felett is: „Én vagyok, aki vagyok." Az öröklámpa az üvegbura alatt nyugtalanul pislog és hánykolódik, mert az ég és föld Urának jelenléte olyan zavarba hozza, hogy nem is tudja eldönteni, mitévő legyen az ő tiszteletére és az ő szolgálatában. S közben egyre csak sistereg és elég és önmagát emészti fel a nagy Isten szolgálatában.

Ez az öröklámpa a vallásos nagy lelkek beszédes jelképe, akik szintén ilyen zavarban vannak, mikor az Isten színe elé helyezkednek. Alig tudják eldönteni, mitévők legyenek ennek a nagy Úrnak szolgálatában.

Isten nevét megszentelni voltaképen abban áll, hogy az ember megsemmisülve áll meg Isten szent fölsége előtt és emészti magát szolgálatában, fölségének minden lehetséges módon való kifejezésében.

Hollandiában láttam, hogy a kb. egy és félkilométer széles *Északi-csatornán* átrobogó vonatok hídját időről-időre megszakítja az Óceánról bevonuló óriáshajó. Így szakítja meg az ima- és vallásgyakorlatokban a lélekbe bevonuló nagy Isten is a hétköznapok apró-cseprő gondjait és gondolatait, melyek nekünk máskor olyan nagyoknak, látszanak, mert dübörgésükkel, robogásukkal elkábítanak bennünket. Az Északi-csatorna vasúti hídjai csikorogva-nyikorogva nyílnak kétfelé és vonulnak hátrafelé a bevonuló óriáshajó előtt. De engedelmeskednek az irányító és kényszerítő emberi akaratnak. Az evilági, földies vágyak és gondolatok is ilyen csikorgással és nyikorgással felelnek sokszor a lelkeken átvonulni akaró nagy Isten közeledésére. De engedelmeskednek — sámueli készséges, férfias akarattal, mely azt mondatja a lélekkel ima közben: szólj, Uram, mert hallja a te szolgád. Ima közben tabernákulum lesz a mi törpe kis bolygónk, mely fölé aranyos templomi baldachinum gyanánt borul rá a csillagos ég. „S a legnagyobb megtiszteltetése ennek az átkozott földnek, hogy nincs az a hely, ha mindjárt a temető vagy csatatér is, ahol egyúttal oltár vagy templom ne emelkedett volna. Ha a föld minden zugából nyögés, átok és jajszó hangzik is, azt sem szabad tudatlanra venni, hogy minden sarkából imádságnak és imádásnak sokszor ki nem mondott, de annál intenzívebb sóhajtásai is szállnak égnek." (Schütz A.)

Az imagyakorlatok közben mi is úgy járunk, mint Hitlerék *Kraft durch Freude* mozgalmának boldog részesei. Hitlerék tudvalevőleg időközönként ingyenszabadságra és ingyenutazásokra küldik a munkában kifáradt embereiket, hogy szép vidékek látása, jó levegő élvezése és kellemes élmények megtapasztalása által felüdüljenek és további munkateljesítményekre annál képesebbek legyenek. Ima közben minket is a mi Urunk Istenünk szépséges gondolatok ismeretlen tájainak élvezetére és kegyelmi élmények befogadására visz, melyek felüdítenek és megerősítenek a további életküzdelmekre.

Érdekes tünemény az, hogy a *Balaton* partján vagy más vizek partján álló nádas állandóan a vízben fürészti gyökereit, de mégsem csak ettől a víztől nő a magasba, hanem, hogy felfelé nőhessen, a felülről jövő esőre is szüksége van. Az emberi lélek is, akármennyit foglalkozzék is elméletileg Isten nagy igazságaival, úgyhogy szinte állandóan fürdik bennük, mégis, hogy maga is nagyra nőhessen és erkölcsi, lelki nagyságával magát a nagy Istent is méltóképen megdicsőíthesse, a felülről jövő kegyelemre is szüksége van. Ezt pedig az imádság hozza le neki az égből.

Az isteni segítő kegyelem is olyan az élet asztalánál, mint az *„Ismeretlen vendég"*. Ennek újabban szokás helyet hagyni elökelő asztaloknál. Hagyjunk helyet szívesen lelkünk asztalánál is a mi óhajtva sóvárgott „ismeretlen vendégünknek", hogy bármikor kopogtat be lelkünk aitaján, készséges befogadásra találjon és rögtön meglelhesse helyét bennünk, hogy rajtunk segítsen. A készséggel befogadott isteni kegyelem illedelmes vendég módjára olyan csendben van és mégis olyan buzgón dolgozik lelkünk felépítésén, aminő halk szavú muzsikával dolgozott a mitológiai *Amphionja Théba* város falainak felépítésén. S ahol a segítő kegyelem készséges befogadásra talál, az ilyen lélek felett nem kell a megszentelő kegyelemnek hófehér galamb módjára bánatosan röpködnie a hűnök özönvize és a lélek romjai felett, mint Noé galambjának. Mert az ilyen lélekbe a Szentlélek galambja is betérhet, helyet találhat, rendező munkát végezhet, mint a világ kezdetén a zürzavaros őskáosz felett szállongó isteni Lélek.

Ahol egy kegyelmes lélek megjelenik, ott Tabernákulummá válik a mi törpe kis földbolygónk, mely fölé aranyos templomi baldachinum gyanánt borul a csillagos ég. (Bangha B.)

Irodalom.

Dr. Gálos László: **Isten magányában.** Lelkigyakorlatok. Budapest, 1938. Korda r. t. kiadása, 96 oldal. Ára P **1.60.**

Lelkigyakorlatos anyagot ad abban az értelemben, ahogyan a háromnapos és nem zárt, hanem hazajáró közönségnek úgynevezett lelkigyakorlatokat adni szoktak. Szent Ignác módszerével főkép a fundamentumot dolgozta ki.

E lelkigyakorlatos könyv nagy nyeresége a vallásos irodalomnak. Nem tér el ugyanis túl szabadon a Szent Ignác-féle módszertől, de nem is ragaszkodik úgy hozzá, mint ahogy a zárt lelkigyakorlatoknál megkövetelhető. Épp ezt a középutat megtalálni nagyon nehéz és dr. Gálos mesterien mutatta meg, hogy tudja.

Egyes fejezetei rövidek, mondanivalóit világosan állítja előtérbe, érthetően magyarázza, élvezetesen illusztrálja. Gyakorlati értéke is nagyszerű, mert nem az olvasójára bízza annak megállapítását, hogy mit tegyen, hogyan térjen meg, hanem világosan eléje tárja.

Dr. Magdics Ignác: **Krisztus világossága.** Budapest, 1938. Korda r. t. kiadása, 304 oldal. Ára P **5.50.**

Magdics prédikációjának I. kötete óriási sikert ért el. Nemcsak a papok használták fel szentbeszéd-anyaglárul és irányítóul, hanem a zárdák és világi vallásosabb közönség is igen kitűnő lelkiolvasmányt talált benne.

Az első kötet ádventtől pünkösdig, a második kötet pünkösdtől ádventig minden vasárnapra és ünnepnapra egy-egy szentbeszédet közöl. A beszédek tárgyválasztása nem a kuriózumokat hajhássza, hanem az egyszerű, mindenkit érdeklő katolikus témáknak ad elsőbbséget. Beszédeiben rengeteg komoly anyagot hord össze, melyekre nem mondhatja senki, hogy szófecsérlés és szalmacséplés. Nem keresi a különös beállításokat, hanem mindenütt a megszokott, de érthető és azért élvezhető módszerhez ragaszkodik. Különösen nagy előnye, hogy rengeteg példával, hasonlattal dolgozik.

Könyvét nemcsak a lelkipásztorkodással foglalkozó papoknak ajánljuk, hanem zárdáknak és az intelligens világiaknak is, akik nagyszerű lelkiolvasmányt találnak benne.

Szent Bernát: **Isten szeretetéről.** Fordította: Dr. Dombi Márk. Budapest, 1938. Korda r. t. kiadása, 80 oldal. Ára P —'**80.**

Clairvaux-i doctor mellifluusnak, azaz mézzel folyó, mézes ajkú tudósnak nevezte el az utókor Szent Bernátot. Könyvei és beszédei oly behízelgően hozzák közelebb az emberhez azt a tárgyat, amelyről szólnak, hogy hamarosan megkedveljük őket.

Szent Bernát különösen az Isten szeretetéről szeretett beszélni és írni, hogy mennyire megérdemli az Isten, hogy szeressük, hogy mennyire szerencsétlen az istentelen, aki más javak után kutat és otthagyja az egyetlen igaz és örök jót. Főkép és nagyszerűen indokolja meg,

A nehéz művészet

Írta: dr. Czékus Géza

Az átlagember csak azt szokta nézni egy művészi alkotáson, hogy *tetszik-e néki?* A lelki ember azt keresi, hogy a művész *milyen nemes gondolatot fejez ki* munkájával?

A műértő megkívánja ugyanezeket is, de kívülük még mást is vár ahhoz, hogy sikerültnek minősítse a tárgyat. Azt is elbírálja, hogy vajjon a fölhasznált *anyag természete szerint* dolgozott-e az alkotója?

Más természete van ugyanis a fának, más az üvegnek, aranynak, vasnak, márványnak, festéknek, fonalnak, selyemnek.

Vegyük csak a porcellánt és a fát. A porcellán fínom porszemecskékből tevődik össze, amelyeknek anyaga az égetés folytán fényes mázba ágyazódik bele. A felülete tehát természete szerint síma. A fa ellenben rostokból áll. Ezeket is lehet símára csiszolni, de csak megfelelő felületen és a rostok mentén. Ha soksíkú idomot vágnak ki belőle, már el kell tüntetni a rostok átvágását, ha símára alakítják. Ilyen esetben a fát „természete ellenére" kezelik. A porcellánból készült szobroknak épp ezért *síma felületűeknek,* zománcozottaknak kell lenniök, a faszobroknak pedig *vágottaknak.* Meg kell látszania a kés nyomának, a vágott síkocskáknak.

Az 1. képen Xavéri Szent Ferencnek művészi porcellánszobrát mutatjuk be. Minden síma rajta és símább, mint az élő ember testének, ruhájának felülete. A 2. képen pedig egy hatalmas feszületet láthatunk. A kicsinyített fényképről is jól ki lehet venni a kés nyomán keletkezett vágásokat

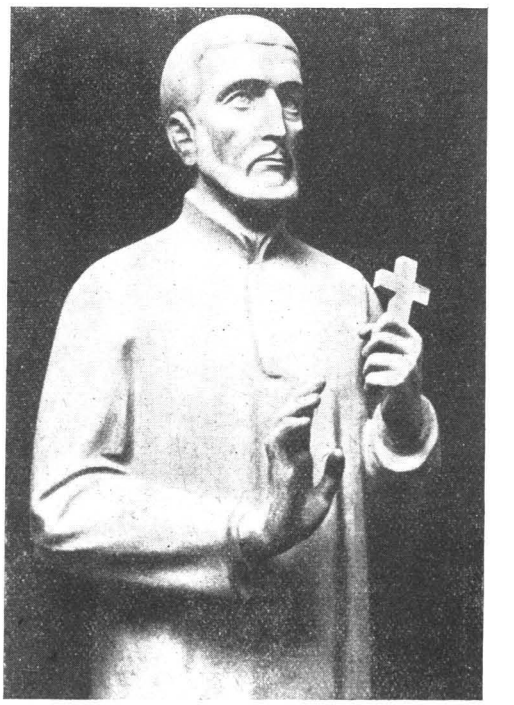

1. sz.

2. sz.

és síkokat. Mindkettő művészeti szempontból is tökéletes alkotás, mert a szép forma és lélek érzékeltetése mellett, alkotójuk a fölhasznált anyag természete szerint dolgozott.

Érdekes az is, ahogyan a festett üvegablakokat el lehet bírálni. A legtöbb ember azt gondolja, hogy az üvegfestészet egységes művészet. Márpedig kétféle üvegfestészet van. Az egyik az üveg*re* fest, a másik az üveg*gel* fest.

Az üveg*re* festésnél nagyobb fehér üvegből való felületeket foglalnak egymásmellé ólomösszefoglalással és ezekre pingálják rá a képet és beleégetik különböző vegyi szerekkel. Az ilyen tulajdonkép *festmény*, amelynél azonban nem vászonra vagy fára rakta föl színanyagát a művész, hanem

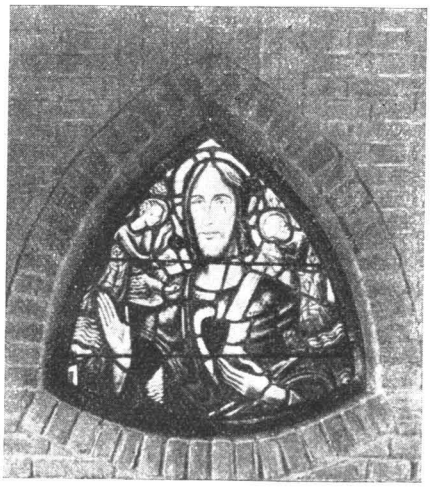

3. sz.

hogy miért kell az Istent önmagáért és mindenekfelett szeretnünk.

E most megjelent könyve, melyet dr. Dombi Márk, a tudós cisztercita tanár mesteri készséggel fordított le magyarra, munkáinak azt a részét tartalmazza, amelyben az Isten szeretetéről írt olyan fönséges emelkedettséggel és ügyes gyakorlati érzékkel.

Pakocs Károly: **A Júdás-misztérium.** Cluj, Bonaventura-nyomda, 1938. 85 lap. Ára P **1·20.**

A könyv a szerzőnek, a jeles költő papnak több konferencia-beszédét foglalja magában, amelyeket kizárólag papok számára tartott. Nehéz és a nyilvánosság előtt nehezen tárgyalható témákat világít meg benne; azt, hogy miért lesz néhány pap Júdássá, vagyis apostatává.

Júdás bukásának megpecsételését a méltatlan áldozásban látja és átvivén azt a papi életre, a bűnbesüllyedt pap bűnben maradását

4. sz.

5. sz.

is a közben elkövetett szentáldozásaiban látja. Felveti a kérdést is, hogy ki felelős e szerencsétlen elbukott papokért. Igen ügyesen mutat rá, hogy mindenki, aki nem segíti ki őket a bűnből.

Considine: **Fel a szívekkel!** Szalézi művek, Rákospalota. Ára 70 fillér.

P. Considine kiváló angol hitszónok volt és beszédeiből rendtársa P. Devas S. J. apróbb részleteket vett ki, vagy pedig kivonatolta őket. — Meglepő, hogy milyen egyszerűen, világosan, meggyőzően fejezi ki gondolatait P. Considine.

6. sz.

üvegre és a kész munkán keresztül bocsátják a világosságot. Ez tehát csak a festészetnek egyik fajtája.

Az üveggel festésnél a képet síkfelületekre bontják, amely síkfelületek egyenkint egységes színűek. E síkfelületeket a megfelelő színű üvegből kivágják és egymáshoz illesztik az ólomfoglalattal. Ez tehát tulajdonkép *átlátszó mozaik.* Abban különbözik a rendes mozaiktól, hogy nem apró szemecskékre bontották benne a színpontokat, hanem nagyobb területekkel dolgoztak.

Bemutatott ábráink közül a 3. számú egy Jézus Szíveképet ábrázol. Körülbelül 20 üvegdarabból áll, amelyek mindenike sok színűre van kifestve. Például az arc egyetlen üveglap. Ez üvegre festés.

A másik — a 4. számú kép — az üveggel festés példája. Szent Pál képe nagyobb síkokból összerótt egy-egy színű üvegből tevődött együvé. Az átmenet az egyes színek között nincs meg, az árnyalások minimálisak és bizony az egész durvább benyomást tesz.

Különösen nehéz probléma a *hímzésnek* anyagszerű kezelése. Más a cérnának, a gyapjúfonalnak, a selyemszálnak, az aranyszálnak a természete. Ismét más a sodrott fonalaké. Az egyik azt kívánja, hogy pontokba öltve alkalmazzák (gobelin-öltések, keresztöltések stb.); a másik (pl. a vékony selyemszál) hosszanfekvő öltést (tűfestés) kíván; ismét másik a vonalnak letűzését (applikálás stb.) kívánja meg. Az utóbbira példa a sodrott aranyszál.

Az anyagkezelés művészi szükségességét a hímzés által legkönnyebben láthatjuk be. A sodrott aranyszállal bajosan lehetne tetszetős munkát kihozni, ha keresztöltéssel dolgoznánk. Viszont hogyan nézne ki a tűfestés technikájával készült hímzés úgynevezett vastag berliner anyagból? A sodrott aranyszál a leöltéses alkalmazást követeli, a berliner pedig legjobban a keresztöltés által érvényesül.

Az 5. és 6. számú képünkön egy miseruhaközép hímzését ábrázoljuk. Remekszép alkotás! Jól kivehetjük rajta a próféták alakján a hímzőanyag különböző fölhasználását. Ruhájuk és fejfődöik, koronáik fémszálakból vannak. Ezeket levarrásos eljárással rögzítette a műhímző. Arcuk, szakálluk, kezük színes, vékony szál-selyemből készült, amelyeket az anyag természete szerint tűhímzéssel öltött rá alkotója.

•

Az anyaggal dolgozó alkotó-művészeten kívül van azonban még más — ennél sokkalta nehezebb és nemesebb — műalkotás is. *A lélek formálásának művészete ez.*

Minden lélekformálásnak ugyanaz a célja: *az Isten képét kell kialakítani vele.*

Ámde ez nem mehet egyformán mindenkinél. Amint nem lehet egyforma technikával kezelni a porcellánt és fát, az üveget és vasat, a selyemfonalat és gyapjúszálat, éppúgy nem lehet egyazon módszerrel kialakítani az Isten képét egy temperamentumos lélekből, egy tüzelő szangvinikusból, passzív flegmásból és tépelődő kolerikusból.

Az egyik az alázatosság mélységére alkalmas, a másik a szeretet heroikus cselekedeteire, a harmadik az apostolkodás vezetőszerepére, a negyedik az engedelmesség készségességében találja meg tökéletessége formáját.

Az érvényesülés formájának megtalálása a lelkiéletben nem kis probléma. Sok egyén önmagától képtelen erre. Ez is az egyik ok, amiért a tökéletességre törekvőknek tapasztalt és okos lelkivezetőkre van szükségük.

U J D O N S Á G!

Dr. Gálos László:

Isten magányában

(L e l k i g y a k o r l a t o k.)

A neves író lelkigyakorlatos munkája méltán sorakozik az eucharisztikus év aszkétikus irodalmi termékeinek értékei közé. Finom, nemes stílus, eredeti, mély és bensőséges gondolatok, a modern élet lüktetésének megérzése jellemzik és ajánlják e munkát.

Ára kartonkötésben P 1·60, vászonkötésben P 2·90.

Ú J D O N S Á G!

Hajdók János S. J.:

Királyi élet királyi vér

E u c h a r i s z t i a é s i f j ú s á g.

A szentév gazdag eucharisztikus kiadványsorozatában hézagot pótló mű. Az ifjúság lelkét kapcsolja az Eucharisztiához. Szárnyaló stílusban, modern nyelven, de céltudatos felépítéssel törekszik felgyujtani az ifjúság lelkében a felsőbbrendű eucharisztikus élet szeretetének, kiépítésének vágyát.

Ifjúsági vezetőknek, — érettebb ifjúságnak — de minden lelkiéletet élőnek is ajánlható.

Ára kartonkötésben P 2·50.

N a g y b ő j t r e n é l k ü l ö z h e t e t l e n!

M ü l l e r L a j o s S. J.:

A kereszt iskolája

A nagyböjt minden napjára írt remek elmélkedések. Szinte drámai erővel jeleníti meg a hírneves író Jézus kínszenvedésének megrázó részleteit — melyekhez mesteri kézzel fűz lélekmegfogó gyakorlati alkalmazásokat

ra kartonkötésben P 2·50, vászonkötésben P 3·90.

Ú J D O N S Á G!

D r. M a g d i c s I g n á c:

KRISZTUS VILÁGOSSÁGA II.

A kiváló író nagysikerű beszédsorozatának második része, mely a pünkösdtől—ádventig terjedő időszak vasár- és ünnepnapjaira ad teljesen kidolgozott, remek felépítésű, példákkal átszőtt beszédeket. — **A könyv legjobb reklámja annak közkézenforgó első kötete.**

Ára kartonban P 5·50, vászonban P 7·50.

Lelkigyakorlatos könyvek:

Csávossy Elemér S. J.: **Örök igazságok.** Teljesen kidolgozott lelkigyakorlatos beszédek 3, 5, 8 napos lelkigyakorlatok anyagával. Ára kartonkötésben **6.50,** vászonkötésben **8.50** P.

Csávossy Elemér S. J.: **A nagy Király nyomdokain.** A Szent Ignác-féle lelkigyakorlatok második hetének anyaga az Úr Jézus életéből kínszenvedéséig terjedő idő mesteri feldolgozásával. Ára kartonkötésben **6.50,** vászonkötésben **8.50** P.

Csávossy Elemér S. J.: **Kereszt és feltámadás.** Az Úr kínszenvedése, megdicsőülése, mennybemenetele stb. anyagának remek feldolgozása Szent Ignác lelkigyakorlatos felépítése szerint. Ára kartonkötésben **6.50,** vászonkötésben **8.50** P.

Blazovich Jákó O. S. B.: **A csend mélységeiből.** Költői szárnyalású, mélyen szántó, remek, eredeti gondolatokban gazdag lelkigyakorlatos elmélyedések. Ára kartonkötésben **2.80** P.

Tomka Ágoston S. J.: **Három nap a Manrézában.** Főleg férfiaknak szánt, apologetikus beállitású lelkigyakorlatos konferenciák. Hatásuk kiváló. Ára kartonkötésben **3.60** P.

Schmiedt Béla dr.: **Lelket az életbe!** Lebilincselően érdekes, modern példákban feldolgozott lelkigyakorlatos példák. Kartonkötésben **3.—,** vászonkötésben **4.30** P.

Könyvek a nagyböjt idejére:

Csávossy Elemér S. J.: **Kereszt és feltámadás.** Ára kartonkötésben **6.50,** kötve **8.50** P.

Dr. Czapik Gyula: **Nagyböjti beszédvázlatok.** Ára —.70 P.

Esser X. Ferenc S. J.: **Negyedóra a szószéken. I. rész.** Ára **2.20** P.

Gálos László dr.: **Vasárnapok—ünnepnapok.** Ára kartonkötésben **6.50,** kötve **8.50** P.

Grönings Jakab S. J.: **Jézus Krisztus szenvedésének története.** I—II. kötet. Ára füzve **2.80,** kötve **4.50** P.

Huszár Elemér dr.: **Vir Dolorum. Hegytetőkön. És az Ige testté lőn.** Nagyböjti beszédek, 1—1 kötet ára **1.—** P.

Magdics Ignác dr.: **Krisztus világossága.** I. rész. Ára kartonkötésben **5.50,** kötve **7.50** P.

Pakocs Károly dr.: **Örömet akartok?** Ára **1.60** P.

Dr. Tóth Tihamér: **A szenvedő és győzedelmes Krisztus. 8.—** P.

Tyukoss E. János: **Vasárnapi kenyér.** II. rész. Ára **3.—** P.

Müller Lajos S. J.: **A kereszt iskolája.** Nagyböjti elmélkedések. Ára kartonkötésben **2.80,** kötve **3.90** P.

Raoul Plus S. J.: **A kereszt királyi útja.** 500 idézet a keresztről és szenvedésről. Ára kartonkötésben **2.40** P. kötve **3.90** P.

Brentano—Kertész: **A mi Urunk Jézus Krisztus kínszenvedése.** (Emmerich K. látomásai szerint.) Ára kartonkötésben **3.60** P.

Clarke: **Elmélkedések Jézus Krisztus kínszenvedéséről.** Ára **1.40** P.

Arancinus Miklós S. J.: **A szenvedő Jézus.** Ára **1.—** P.

Prohászka Ottokár: **A keresztfa alatt.** Ára 1.— P.
P. Ernő karmelita: **Elmélkedések Jézus kínszenvedéséről.** Ára 2.— P.
S. J.: **Elmélkedés Jézus kínszenvedéséről.** Ára —.80 P. **Elmélkedések Jézus életéről.** Ára 1.20 P.

Német könyvek nagyböjtre:

Dr. Gengler: **Heilige Saat.** Predigtskizzen für das ganze Kirchenjahr. Hetvened vasárnaptól húsvét utáni 6. vasárnapig. Egy-egy vasárnapra 6—7 prédikációs vázlat. Ára fűzve 7.35 helyett **5.64**, kötve 10.05 helyett **7.70** P.
H. de Greve: **S. O. S. Christi Leid in unserer Zeit.** 268 oldalas, modern munka Krisztus kínszenvedéséről. Ára fűzve 5.25 helyett **4.03** P.
Berghoff: **Christus unser Leben und Vorbild.** Három sorozat böjti beszéd Krisztus kínszenvedéséről. Ára fűzve 4.80 helyett 3.21 P.
Wiesner: **Geht hin, ihr seid gesendet!** Böjti beszédek a szentmiséről. Ára 3.— helyett 2.30 P.
Dörner: **Mensch, Christ und Sieger.** Hat böjti beszéd. Ára 2.03 helyett **1.56** P.
Stingeder: **Jesus stirbt für uns.** Hét neves szerző nyomán írt böjti beszéd. Ára **2.10** P.
Dr. Berghaus: **Die Frohbotschaft von der Erlösung.** Ára 3.25 helyett **2.88** P.
Fassbender: **Passionsgestalten.** Nyolc böjti szentbeszéd. Ára —.90 P.
Fuhr: **Der verlorene Sohn.** 7 böjti beszéd. Ára —.90 P.
Obweger: **Das Bild des gekreuzigten Erlösers.** 7 böjti beszéd. Ára **1.70** P.
Beissel S. J.: **Das Leiden unseres Herrn.** 45 elmélkedés a kínszenvedésről. Ára 2.90 helyett **2.22** P.
Brynych: **Rette deine Seele!** 2 ciklus böjti beszéd. Ára **1.10** P.

Új német könyvek:

Pfeil: **Der Mensch im Denken der Zeit.** 4.20 helyett **3.22** P.
Franke: **Österlicher Frühling.** Ára 2.03 helyett **1.55** P.
Brocke: **Die Apostelgeschichte in der Bibelstunde.** 2.70 helyett **2.07** P.
Kasper: **Der Werktagsheilige in der Schule des Vorsehungsglaubens.** 2.40 helyett **1.84** P.
Acken S. J.: **Die Beichte das Sacrament der Versöhnung und des Friedens.** (V. füzet a Grundriss der christl. Ascese sorozatban.) —.60 helyett **—.40** P.
Dr. H. Ohlmeyer O. S. B.: **Die Geburt des Herrn.** VI. Bibelwerkbriefe. Ára **—.30** P.
Brinktrine: **Das Opfer.** 4.50 helyett **3.45** P.
Rüger: **Der Werktagsheilige in unserer Zeit.** 4.50 helyett **3.45** P.

Eucharisztikus könyvek:

Bangha Béla S. J.: **Eucharisztia.** Az Oltáriszentség tanának hittani és erkölcsi tartalma. P 6·50.
Csávossy Elemér S. J.: **A szeretet nagy titka.** Szentbeszédek, elmélkedések, eucharisztikus triduumokhoz elsőrendű anyag. P 2·80.
Rab Pál S. J.: **Eucharisztikus példák.** 128 példa az Oltáriszentségről. P 1·80.
Árvay-Nagy Bálint: **Eucharisztia.** Történetek az Oltáriszentség országából. P 1·50.
Bangha Béla S. J.: **Az Oltár titka.** II. kiadás. P 1·—.
Bangha Béla S. J.: **Életünk élete.** Elmélkedési és előadási vázlatok az Oltáriszentségről. P —·60.
Faber Vilmos: **Ez nagy Szentség valóban.** Lelkiolvasmány és beszédanyag. P 4·50.
Petró József dr.: **Eucharisztikus gyermeknevelés.** Buzdítás a gyermekek korai szentáldozására. P —·40.
Petró József dr.: **A gyermekek korai szentáldozása.** Több jeles szerző beszéde e tárgyról. P 2·80.
Meschler—Csávossy S. J.: **Készület a nagy lakomára.** Imaalakú könyv, mely gyönyörű elmélkedéseket és szentmiseimákat tartalmaz. P 2·—.
Boldog Eymard: **Az isteni nagy Szentség.** 44 elmélkedést közöl az Oltáriszentségről. P 4·—.
Boldog Eymard: **Szentáldozás, életforrás.** 47 elmélkedés a szentáldozásról és szentmiséről. P 5·—.
Lucas—Ambrózyné: **A tabernákulum fényében.** P 2·80.
Lucas—Ambrózyné: **Üdvösséged a kis Ostya.** P 2·80.

Lelkiolvasmányok az Oltáriszentségről:

Takács Ince: **Szól az Eucharisztia Szentje.** P 1·50.
Vandeur O. S. B.: **Adoro te.** Elmélkedések. P 1·40.
Mauriac: **Nagycsütörtök.** P 2·—.
Mauriac: **A szentségi Jézus szeretete és az emberek hálátlansága.** P 1·50.
Szent Ágoston: **A legméltóságosabb Oltáriszentség megigérése.** P —·80.
Szabadka: **Mit ad neked az Oltáriszentség?** P —·20.
Szabadka: **Mélyítsd el az eucharisztikus Jézus tiszteletét.** P —·20.
Gyéressy: **Uram, nem vagyok méltó.** P 1·60.
Lercari: **Áldozók könyve.** P 2·—.
Hajdók János S. J.: **Királyi élet királyi vér.** Eucharisztia és ifjúság. P 2·50.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. április 1. IV. évf. 8. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

P. Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Kiálts, meg ne szünj! — Melau Ferenc: A béke szigete. — Csávossy Elemér S. J.: Jézus titokzatos passiója az Eucharisztiában. — dr. Petró József: Felszakitott sebek. — Müller Lajos S. J.: Szüz Mária hét fájdalmának ünnepe. — G. L. S. J.: Az Isten-szeretet és önszeretet harca. — Petrucz Antal S. J.: Anya és gyermeke... — Schnaffner Szigfrid O. S. B.: A nagyhét lelke. — P. Szalóczi Pelbárt O. F. M.: Laetare... — Gausz Tibor S. J.: A megszentelő malaszt. — Róth Antal S. J.: A mély kedély. — dr. Ujfás József: Az Eucharisztia szentföldi emlékei. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Érdekes, milyen keveset gondolunk arra, hogy a Boldogságos Szent Szűz is áldozott. Márpedig emberileg teljesen bizonyos, hogy ott volt az apostolok miséin, és ő is résztvett abban a drága kenyértörésben, amely szóval az első esztendőkben az Úr testének fenséges áldozatát nevezték. Az ellenkezője lélektani lehetetlenség. El tudja-e képzelni valaki, hogy Mária hallatlanba vette volna szent Fiának egyik utolsó kivánságát, hogy: „Vegyétek és egyétek!?“ Ahhoz sem kell csapongó fantázia, hogy magunk elé állítsuk azt a lelkületet, amelyik Jézus Anyjában égett, amidőn Fia szeretetének áldozatát szivébe fogadta. Midőn méhében hordozta Jézust, a Magnificat gyönyörű Isten-dicséretét dalolta el, és akkor, amikor újra testébe fogadta szerelmes magzatát, a Magnificat dicsőitése mellé a szeretet himnuszát susogta. Milyen kár, hogy Mária áldozási gondolatait nem jegyezték fel, mert azokat csak Isten számára lángolta ég felé buzgósága.

A szerető sziv és együttérző lélek bele tudja azonban magát élni a Boldogságos Szent Szűz lelkiállapotába. Ha nem is tud olyan magasra emelkedni és nem képes olyan mélyre leszállni Jézus szeretetében és megértésében, mint Mária, de az útvonalat, amely a magasba vezet és a titkok mélyébe irányul, sejti. E szeretet felfelé dobbanásának és e megértés mélyrehatolásának azt hisszük, egyik útja a szenvedésről való elmélkedés volt. Hiszen az Egyház, amikor az Oltáriszentség oratioját énekelteti, az Eucharisztia fönséges valóságából „a kinszenvedésnek emlékezetét“ ragadja ki. Amint a szentmise vérnélküli megújitása a Golgota vértől csorgó és átszürt szivű Áldozatának, éppúgy az Oltáriszentség, mely szivünkbe jő, odahozza az egész Golgotát. Mária áldozása a Kálvária szenvedésének újra való átélése lehetett. De most már e szenvedésnek emléke nem szivettépő kin volt, hanem a poklot legyőző és a haragvó Istent kiengesztelő nagy ténynek boldogsága. A szenvedés, amig tart, szörnyű valami, de a szenvedésnek emlékezete a szenvedés által megszerzett bér örömteljes élvezése. Az

„Utunk“ *folyóirat cikkeiben nemcsak az isteni titkok és égi igazságok tárgyilagos boncolgatását adja, hanem iparkodik azoknak lelkületét és lelki élményeit is feltárni, akik ezeket az igazságokat szentnek vallották és életükben megvalósitották. A tények és igazságok boncolgatása szükséges, de a gyakorlati életbe való átvitelük, példákkal és utasitásokkal való megvilágitásuk éppoly szükséges. Az „Utunk“ folyóirat azért is nyerte meg olyan rövid idő alatt olvasóközönségének tetszését, mert az ismertetés mellett oktatni, a gyakorlati életre tanitani iparkodott. Kérve-kérjük olvasóinkat, hogy amikor lapunkat ismerőseiknek ajánlják — mert az „Utunk“ nem reklámmal dolgozik, hanem olvasóinak apostolkodására számit — ezt az érdemét is emlitsék fel.*

Kiálts, meg ne szűnj!

(Izaiás 58, 1.)

Irta: P. Wimmer M. Anzelm O. S. M.

Nem tudom megindulás nélkül olvasni a Megváltó nagy prófétájának, Izaiásnak a Krisztus kínszenvedéséről szóló fejezeteit. Valahányszor elközeledik az egyházi év azon misztikus időszaka, amelyben a liturgia az Úr Jézus keserves szenvedését tárja fel lelki szemeink előtt, mindig a nagy Próféta könyvét veszem a kezembe, hogy annak segítségével mélyebben és termékenyebben én is átélhessem a megváltói kínszenvedésnek az áldásos misztériumát. És ezt azért teszem, mert az egész világirodalomban nincsen könyv, amely oly tökéletesen egészítené ki az Úr Jézusnak az evangéliumokban elmondott kínszenvedésének történetét. És valahányszor ezt a könyvet forgatom, úgy tűnik fel előttem, mintha a Próféta is odatartoznék a hűséges embereknek azon kis csoportjához, amely ott állt a keresztfa tövében és mintha ő is szemtanúja lett volna annak a háromórás kereszthalálnak, amelynek a megváltásunkat köszönhetjük. Pedig Izaiás több mint hatszáz évvel előzte meg Krisztus életét. Ez a nagy időkülönbség azonban nem érvényesül az ő könyvében, mert a prófétákat támasztó mindenható Isten Izaiásnak megadta azt a kegyelmet, hogy a jövőbe lásson és prófétai lelkületével átélje a Megváltó kínszenvedésének legfőbb mozzanatait. A Próféta, aki hatszáz éves távolságból pillantott fel a Golgota magaslatán történő cselekményekre, megértette és átélte azokat a lelki folyamatokat is, amelyek a kínszenvedésnek a külsőleg is megláthető mozzanatait kísérték és könyvében arra fekteti a fősúlyt, hogy mi, a Golgotán végbemenő események késői szemlélői ezeket a belső lelki motívumokat ismerjük meg és ezeknek a segítségével érjen meg bennünk az a tökéletes megértés, amelynek minden keresztény életében meg kell lennie. Ha az evangéliumok olvasása közben Krisztus kínszenvedésének külső eseményei tárulnak fel szemeink előtt, akkor legjobban úgy cselekszünk, hogy ezeket a bibliai jelentéseket kiegészítjük azokkal a belső meglátásokkal, amelyeket Izaiásnak a könyve közöl velünk. A kettőt összekapcsolva megalkothatjuk magunkban azt a tökéletes képet, amely a kínszenvedés külső és belső eseményeit összefoglalva a valóságnak teljesen megfelel és a szenvedő Krisztus lelkületének tökéletes átéléséhez vezet.

Jelen cikkem ezt a szent célt szolgálja és meg akarja mutatni az olvasónak, hogy mikép tárhatja fel Izaiás meglátásának a segítségével az Úr Jézus kínszenvedésének megmérhetetlen gazdagságát.

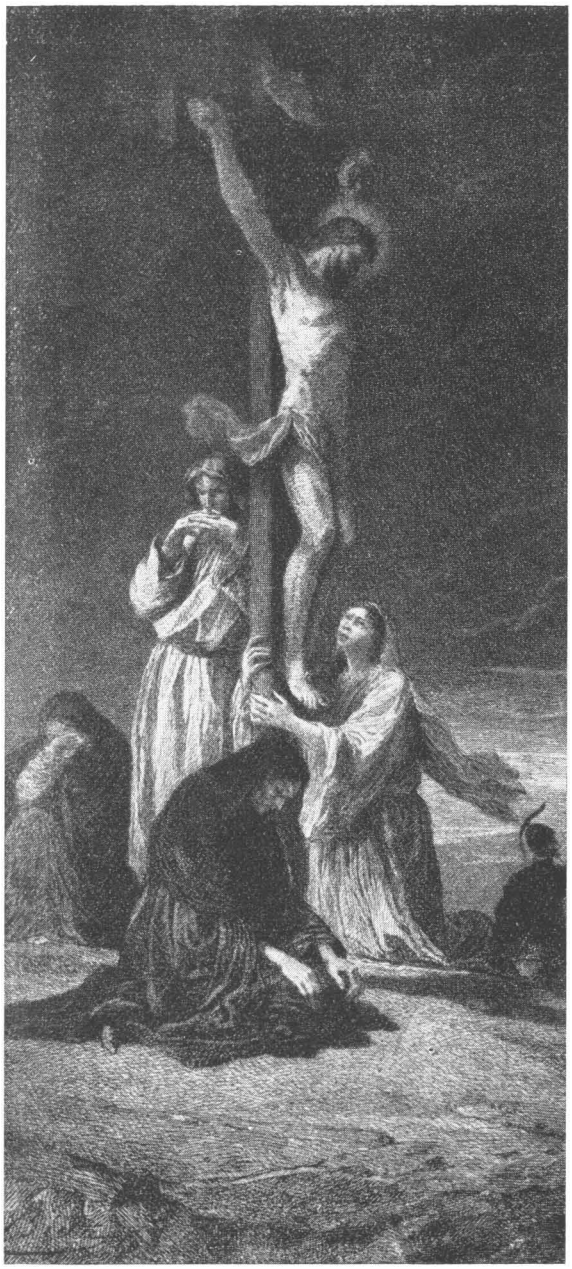

*

Úgy gondolom, hogy a Próféta lelkileg a kereszt tövében állott és Krisztus szenvedésének a szemtanúja volt, a Golgotán végbemenő események behatása lelkében az elragadtatásig fokozódtak, úgyhogy kénytelen volt felejthetetlen lelki élményeit könyvébe megörökíteni

és velünk közölni. Ezért mondja a Keresztrefeszitett szemléletében elmerülve: „Nincs neki emberi alakja, sem ékessége és néztük őt és nem volt benne semmi szépség, hogy kivántuk volna őt, a megvetettet, és a legutolsót az emberek között, a fájdalmak férfiát, aki ismerte az emberi nyomorúságot." (Iz. 53, 2—3.)

A Próféta Krisztus mérhetetlen szenvedését és annak az Ő ártatlan testére való kihatását akarja plasztikusan és kézzelfoghatóan a szemünk elé állítani és azért mondja, hogy „már nincs emberi alakja", annyira eltorzította felülmúlhatatlan szépségét és tökéletes emberi mivoltát a kiállott szenvedés. Vér öntötte el megkínzott tagjait, szemei, a szenvedők és a megtértek ezen pótolhatatlan gyönyörűsége, megtörtek, tövissel koronázott szentséges feje, amelynek legborzasztóbb ékessége a megaludt vér súlyától lecsüngő, a felismerhetetlenségig eltorzított hajzata volt, félrehanyatlott és egész lénye a barbár megkínzásnak a már tovább nem fokozható vértanúságát hirdette. „Néztük őt — mondja a Próféta — és nem találtunk benne semmi ékességet, hogy megkívántuk volna őt." Mennyire meglelel a valóságnak az is, amit az Úr Jézus megaláztatásáról mond: „A megvetett és a legutolsó az emberek között." Az emberiség tényleg megvetette, „a gonosztevőkkel egy sorba állította őt", mert a keresztrefeszítés az a halálnem volt, amelyre csak közismert bűnösöket ítéltek el és az Úr Jézussal szemben ezt a megaláztatást még azáltal is fokozták, hogy melléje két gonosztevőt feszítettek. Izaiás arra is rámutat az előbb idézett mondatában, hogy a Megváltó kínszenvedése által saját tapasztalatából ismerte az emberi nyomorúságot és átélte mindazokat a testi és lelki kínokat, amelyek tényleg az elviselhetetlenség jegyében állottak.

A Próféta tökéletes művészettel festi meg a keresztrefeszitett Megváltó kínszenvedésének a képét és ezzel a remekművel azt akarja elérni, hogy lelkünkben megrendüljünk, hálát adjunk azért a végtelen szeretetért, amellyel a megváltó szenvedést magára vette és végtelen bizalommal legyünk Ő iránta, aki, mert saját maga minden képzeletet felülmúlóan szenvedett, megérti szívünk szomorúságát, életünk gondjait és nem kíván egyebet, mint rajtunk hathatósan segíteni.

Egy nagy lelkiismeretbeli kérdést vet fel a Próféta akkor, amikor az előbb ecsetelt képet a következő megjegyzéssel egészíti ki: „A mi bajainkat Ő viselte és fájdalmainkat ő hordozta . . . , ő megsebesíttetett a mi gonoszságainkért, megroncsoltatott bűneinkért és a mi békességünkért van rajta fenyíték és az ő kéksége (a Próféta itt a Megváltó sebeire céloz) által gyógyultunk meg." (Izaiás 53, 4—5.) Ez a megjegyzés annyiban lelkiismeretbeli kérdés, amennyiben arra figyelmeztet minket, hogy mi vagyunk bűneink, elfelejtésünk, lelki romlottságunk és megátalkodottságunk által okai a Megváltó szenvedésének. Jézus Krisztus azért lett emberré, hogy megszabadítson minket bűneinktől és azért vállalta el a szenvedés vértanúságát, hogy helyettünk eleget tegyen azokért a végtelen sérelmekért, melyekkel illettük a Mindenható isteni méltóságát. A Próféta eme megjegyzésének tehát az a célja, hogy felindítsa bennünk az isteni Megváltó iránt való háládatos szeretetet. Egyszersmind arra is figyelmeztet, hogy csak akkor „gyógyulunk meg az Ő sebei által", ha kínszenvedéséből levonjuk a következményeket, amennyiben nemcsak hálát adunk az általa nyert kegyelmekért, hanem a bűnt, amely a Megváltó vértanúságának volt az okozója, teljes szívből megvetjük és tőlünk telhetőleg mindenáron kerüljük. Ezáltal tehetünk szert arra a lelki békére, amelyet Izaiás a Megváltó szenvedése gyümölcseként állít elénk és amely nélkül lelkiéletünk sikeres alakításáról szó sem lehet. Ez a beállítás megfelel annak, amit az Üdvözítő mondott a megtért házasságtörő asszonynak, amikor felszólította őt, hogy menjen, de ne vétkezzék többé.

*

Izaiás próféta nemcsak az Úr Jézus megváltó szenvedését élte át fogékony lelkülettel, mint azt fentebb röviden vázoltam, hanem éles meglátásával felfogta a Megváltó szenvedésének a következményeit is: az Úr Jézus megdicsőülését és az Ő kegyelmének a kihatását az emberi lélekre.

A Megváltó megdicsőülésének vázolását Izaiás a következő szavakkal vezeti be: „Ha életét adja a bűnökért, hosszú életű ivadékot lát és az Úr akarata az ő kezei által fog megvalósulni." (Izaiás 53, 10.) A Próféta itt a megdicsőültek és üdvözültek beláthatatlan millióit látja szemei előtt elvonulni és megmondja róluk, hogy ők örökkévaló boldogságukat és megdicsőülésük végtelen örömét a megváltás művének köszönhetik és így az Isten Fia végleges győzelmének kézzelfogható bizonyítékai. Ezt a felemelő képet a Próféta még kiegészíti, amennyiben felhívja figyelmünket a Megváltónak a világkormányzatban való tevékeny részvételére és figyelmeztet minket, hogy az az isteni akarat, amelynek elhatározásától és megengedésétől függ a világmindenségben végbemenő folyamatnak mindenegyes mozzanata, „az Ő kezei által valósul meg". Ez annyit jelent, hogy a Megváltó megaláztatása jutalmául résztvesz a világ kormányzatában, ami egyébként a XI. Pius pápa által bevezetett Krisztus Király-ünnepnek egyik alapvető gondolata.

A Próféta tovább folytatja az isteni Megváltó kínszenvedése kihatásának a fejtegetését és arról beszél prófétai ihletének megfelelően, hogy Jézus Krisztus hogyan és mi módon hat ki a lelkekre és vezeti mint az Isten birodalmának a Főpapja és Királya, a megváltottak seregeit az üdvösség útján. E szerint a Megváltó

kegyelemteljes működésének a főmozzanatai a következők: „A szelídeknek hírt vinni küldött engemet az Úr és hogy megorvosoljam a töredelmes szívűeket és a foglyoknak szabadulást hirdessek és a bezártaknak megnyitást . . . , hogy a kesergőket mind megvigasztaljam . . . és adjak nekik koronát a hamuért, azaz örömnek az olaját a keservért, dicsőség palástját a lélek szenvedéséért, hogy abban neveztessenek az igazság erőseinek, az Úr ültetvényének az Ő dicsőítésére." (Izaiás 61, 1—2.) Ebben a két versben benne foglaltatik az isteni Megváltó lélekmentő működésének minden lényegesebb programmpontja. Elsősorban tehát azáltal vonzza magához a lelkeket, hogy az isteni igazságot hirdetteti nekik az Egyház által, amelyben Ő itt a földön tovább él és amely az Ő személyének misztikus folytatása a földön. A lelkek a kinyilatkoztatott igazság világosságában megismerik, hogy mennyiben tértek el az Isten útjaitól, megértik helyzetük tarthatatlanságát és így érik meg bennük a bánat, amelyet az Úr Jézus az Egyházban gyakorolt szentségi bűnbocsánat által tesz eredményteljessé és az üdvösségnek mellőzhetetlen eszközévé. Így váltja ki a lelkeket a bűn rabságából, így teszi számukra lehetővé a szabadulást és ezáltal nyujt „a bezártaknak megnyitást". A Próféta is azt hangoztatja, hogy a Megváltó „a kesergőket megvigasztalja" és az tényleg megfelel a valóságnak, mert az Úr Jézus, mint azt a tapasztalat bizonyítja, lelki bajainkat nemcsak megérti, hanem isteni kegyelmének segítségével orvosolja is. Nagyon szépen vázolja a Próféta azoknak sorsát is, akik küzdöttek és szenvedtek lelki üdvösségükért. Ezeknek az Úr Jézus megadja az örök élet koronáját a bűnbánat „hamujáért", az öröm olaját a lelki küzdelem jutalmául és a dicsőség palástját elismerésül a lelki nehézségekkel való sikeres küzdelemért.

A Megváltó ezen működése nem marad siker nélkül és így tényleg megvalósul a Prófétának a mondása: hogy a lelkek „az igazság erőseinek neveztetnek és az Úr ültetvényei lesznek az Ő megdicsőítésére".

*

„Kiálts, meg ne szűnj . . ."

A Prófétának igaza van: fennhangon kell hirdetni az Úr Jézus kínszenvedésének a dicsőségét és nem szabad megszűnni annak a törekvésnek, amellyel Krisztus kínszenvedésének a lelkekre való kihatását akarjuk elősegíteni.

A Próféta azt is mondja, hogy az Úr Jézus „elrejtette arcát" (Izaiás 53, 3.), amennyiben a szenvedés külső jelei eltorzították örökszép isteni alakját. A mi feladatunk abban áll, hogy megtaláljuk az emberi élet minden nehézségei és problémái között az Úr Jézus sokszor elrejtett arcát, megértsük annak minden vonását, felfogjuk szellemét és ne szűnjünk meg ezt a krisztusi szellemet hangos szóval hirdetni és magunkban és a világban megvalósítani.

A béke szigete

Irta: Melau Ferenc

Earhart Amélia, a tenger zöld hullámsírjában pihenő világhírű pilótanő, a Csendes-Óceán végtelen sikján kis szigetet fedezett fel. Teljesen elhagyottan, minden testvérföld nélkül álmodik ez a kis zöld folt a végtelen tengerben. Ember nem lakott rajta. S a pilótanő embert és békét akart ültetni e rózsaszínű korállpad zöld virágai közé. „Béke szigeté"-nek nevezte el. És azt írja róla: „Legyen ez a föld a béke, feledés és fájdalom szigete. Kétszáz ember megélhet rajta. Legyen ez a kétszáz ember a Szív hajótöröttje, olyan, aki az embervilágban súlyos csalódásokon ment át és arra vágyik, hogy magába temetve kínjait, a tenger végtelenségében gyönyörködve írt keressen fájdalmára." 10,000 dollárt helyezett letétbe és azt kívánta, épüljön templom a sziget legmagasabb pontján. Két tisztelendő pedig gondoskodjék egy világítólámpa üzembentartásáról.

Mikor e hírt olvastam, lelkem rezonált a fájdalom és szeretet finom rezgésű himnuszára. Belépett lelkembe az együttérzés és béke melódiája s mintha ezer érzés hullott volna körém láthatatlan, titkos meseföldről.

A béke szigetét keressük mi is mindnyájan. Mert nincs békéje a föld emberének. Mióta az első bűn rázuhant lelkünkre és megölte bennünk a kegyelem lángját, hontalanul, dideregve járunk az élet útvesztőin és fájó vággyal keressük vergődő lelkünk harmóniáját, szívünk békéjét. A bűn lett tragédiánk, amelynek átka tördeli lelkünk csendes nyugalmát, derűs békességét . . . Hányszor elsírhatjuk Hugo Viktorral: „Kidolgozzuk nagy pontosan elhatározásainkat és jószándékainkat; egyszerre csak elényül egy láthatatlan szívacs és letörli őket." Azt hiszem, mindnyájan felpanaszolhatjuk, hogy több be nem teljesült vágy hull le rólunk, mint százados hársak minden levele. S az élet e tragikus tréfájával szemben tehetetlenek vagyunk. Mint Jeremiás Jeruzsálem elárvult falain, — sokszor virrasztunk mi is egyéni életünk romjai fölött. Sokszor elmondhatjuk a Zsoltárossal: „itt ülünk Babylon vizeinek partján és sírunk". Hár-

fáinkat felakasztottuk a fűzfák ágaira és szomorúság hull arcunkról le körénk. Kirepült szívünkből a jókedv, mint vándorló madár. Hogyan énekelhetnők ilyenkor a régi dalt!? Azt a dalt, melyet akkor énekeltünk, mikor még kacagott körülöttünk minden és lelkünkben úgy ragyogott az életkedv, mint virágon az első hajnal harmatcseppje a napsugár csókjától. Ezt a dalt, mely a gondtalan és bűntelen élet himnusza volt, nem dalolhatjuk... E panaszok mögött komoran, dacosan húzódik meg az élet legsötétebb titka: — a bűn.

E nehéz lelki hangulatban, az élet ezer és ezer durva hullámverése között aranyló fénnyel, szelíd fehérséggel csillan felénk a lélek világának „Béke Szigete". Templomaink megnyugtató csendjében, megszentelt oltáraink rejtekén hallgatva él a lelkek békéje: — Krisztus az Oltáriszentségben.

Itt térdepelve rádöbbenünk a nagy igazságra, amely mint gondolatok színes szövésű selyme ölel körül bennünket, hogy nem Earhart Amélia szigete az igazi béke-sziget, hanem a mi oltáraink tabernákuluma az, ahol az ember eljut az alázatos megismerésig, hogy mi emberek az Isten koldusai vagyunk. És e szent megvilágosodásban koldulása dallá magasztosul s dicsérő, hódoló imában virágzik ki a lelke. Talán ilyenkor alázkodunk meg legjobban és leszünk egy-egy pillanatra gügyögő gyermekek Teremtőnk, az örök Isten előtt. És énekelünk! Egyikünk színesen, mélyen, meghatón; másikunk egyszerűen, félszegen, — de mindnyájan a szívünket pengetjük és megszületik az imádságos ének, ami a sokat vétkezett, de sokat szenvedett magyar poéta lelkéből pattant ki: „Neved sem értem, Istenem, — de van két árva nagy szemem. — S annyi bolondot látok, — hogy a sok bolondságból — nagy ijedelmemben — Uram, Hozzád kiáltok!... Próbáltam sokféle mesét, — de haj, egyik sem volt elég, — szívemben, idegeimben kiabáló nagy lárma — Téged keres Felség, — Isten, a Tied minden!" (Ady.)

Titokzatos erő ritmusa rezdül át remegve rajtam s odaomlok hitemben, szeretetemben az oltárok fehér kenyere elé.

S a misztikus csendben hallom a lelkem halk zenéjét, néma, szótlan imáját, — csak az Isten hallja meg. És amint a kegyelem finom szitálásában körülöleli lelkemet a csend, mint hallgató tavak simogató vize a bennük álmodó lótuszvirágot, meditáló lelkem intuíciója megérzi az Isten közelségének megremegtető melegségét. S a meglátások mámoros lázában rádöbbenek, hogy mint mostohagyermek, egy kis zugba rejtve meghúzódik mindig lelkemben az Isten! Mindig is ott volt s csak a lélek halk hívását várja. S ha elhangzik a hívás, ha erőtlenül, ha félénken is, de őszintén, — az Isten jön.

Mily nagy boldogság hívni az Istent! — Ilyenkor elömlik lelkemen a szelíd béke. A kegyelem aranyekéjével megmunkált lelkem tiszta talajában kitermelődik a boldog tudat, hogy mikor meghökkenünk a lelkünkre záporozó óriás-problémáktól, mikor mélységek peremén támolyogva járunk s „nagy titkok, ősi igazságok sejtelmei égetik szívünket", mikor a lélek erőt felőrlő, nyugalmat tépő nehéz óráiban kétségbeesetten keressük az igaz utat, a béke és megnyugvás síma útját; — akkor... az oltárok virrasztó örökmécse mellett ott vár az Isten.

Szent Ágoston, a nagy igazságkereső Vallomásaiban örök szépséggel, örök aktualitással írta meg az ő nyugtalan, zseniális lelkének bolyongásait, eltévelyedését, útkeresését, Isten-vágyát és megnyugvását. S a végső szó: „nyugtalan a mi lelkünk, míg csak Tebenned meg nem nyugszik, Uram"!

Ezt a nyugalmat érzem itt én is! Mert, ha kínoz is néha az eszme és a valóság között tátongó roppant ellentét az élet sok síkján, felemelem szemeimet az oltár fehér kenyerére és innen az Élet diadaléneke csendül felém: „aki énbennem bízik, annak örök élete vagyon". És én megnyugszom, mert itt a béke szigetén élek.

Igen, mert ha a külső dolgokban, melyek ezer formában hatnak reám, csalódás, bántalom ér is, nem ráz meg nagyon, nem félemlít, nem csüggeszt; mert ha fel is kavarják lelkem tükrét, lent a mélyben nyugalom honol. Itt a béke szigetén élek; — a lélek békéjének tiszta szigetén.

És őrzöm a világító fényt. Lelkem szentélyének örökmécsesét: — az Istenbe vetett hit, remény, szeretet örök, tiszta lángját. S az Oltáriszentség előtt meghajtott térddel, bűnbánó lélekkel, imádkozó szívvel szelíden hódolva — lelkem is béke szigete lesz, amely édesen pihen a legnagyobb dajka, — az Isten ölén.

A japán udvariasság megkívánja, hogy a vendéglátó elkísérje vendégeit a hajóhoz. Induláskor az elutazó egy szerpentin-szalag végét dobja a parton álló ismerőse felé, aki elkapja. Az utas pedig az egész tekercset tartja kezében. S amint a japánok hiszik, minél hosszabb a szalag, annál tovább tart a közelség, a közvetlen barátság.

A Szentáldozásban Jézus vendégünk. Aztán tovább megy, mint Istenember visszaszáll a Tengerbe, az Atya Ölébe. De kegyelmeivel, erejével, a megnövekedett megszentelő kegyelemmel itt marad velünk. S itt marad még közelebbről, ha fohászainkkal, ezekkel a láthatatlan szalagokkal összekötjük lelkünket vele. S minél több a fohász, annál hosszabb a barátság. Minél erősebb lendületű, minél bensőségesebb, lelkibb: annál nagyobb a közelség, a meghitt barátság.

Válassz egy ilyen fohászt. Például: „Jézus, Trónod a szívem!" Válassz egy ilyen jelszót, vonzót, tömöret s ezzel kösd össze az Eucharisztikus Jézust a hétköznapok Jézusával!

Trónod volt, Uram, a szívem, mikor a szentáldozásban szívtrónomon voltál. Most nem vagy úgy benne, nem egészen úgy, mint az Oltár Tabernákulumában: De a Trónt tisztán kell megőriznem mindig!

Ha jön az élet szürkesége s lenyom a maga ürességével, unalmával: nem lankadok! Jézus, Trónod a szívem: Ne engedjük megfakulni a Trónt! . . .

(Hajdók S. J.: Királyi élet, királyi vér.)

Jézus titokzatos passiója az Eucharisztiában

Írta: Csávossy Elemér S. J.

Mielőtt Jézus titokzatos szenvedéséről az Oltáriszentségben szólnánk, azt a kérdést vetjük fel magunk előtt: mi is voltakép ez a titokzatos szenvedés? Mondhatjuk-e igazán, hogy Jézus szenved az Oltáriszentségben, mikor tudjuk, hogy dicsőséges állapotában a feltámadás után már nem szenvedhet. De ezen az alapon, van-e akkor helye részvétünknek, könnyeinknek, melyekkel misztikus szenvedéseit és az embereknek ezeket okozó bűneit siratjuk?

Erre a kérdésre két választ kell adnunk. — Elsősorban is feltétlenül igaz, hogy Jézus feltámadása és mennybemenetele után már nem szenvedhet. Ő már felette áll minden szenvedésnek, és az ő boldogságát az embereknek semmiféle bűne nem zavarhatja meg többé. S ez kell, hogy örömmel töltse be lelkünket.

De viszont ez nem akadálya annak, hogy fájdalmunk könnyet ne ontson az emberek bűnei miatt, melyekkel őt a szeretet Szentségében részesítik, gyalázzák. Mert erre is kettős okunk van.

Krisztus ugyanis mindezeket a sértéseket és bántalmakat valóban érezte földi életében. Nemcsak az akkori bántalmakat és sérelmeket, hanem azokat is, melyekkel most a Szentségben illetik. Hiszen épp ez volt az Olajfák hegyi szenvedésnek egyik főoka. Mindentudása lelke elé varázsolta az összes sérelmeket és megbántásokat, melyekkel az emberek a századokon át őt szeretetének szentségében illetik, és Szíve mélyen átérezte mindezek keserűségét. Nem akadályozhatja tehát könnyeink ömlését a tudat, hogy most nem érzi ezeket a bántalmakat, ha arra gondolunk, hogy egykor valóban érezte azokat. Hiszen mindegy az, mikor érezte, elég, hogy érezte.

De még más okunk is van sírni. A sérelem nagysága, a bűn borzasztó volta ugyanaz marad, akár szenved alatta Krisztus, akár nem. A szentségtörések és meggyalázások nem lesznek azért kisebbek, mert Krisztus mennyei boldogságát már meg nem zavarhatják. Hiszen akkor minden bűn kisebb lenne, vagy akár meg is szűnnék bűn lenni csak azért, mert a nagy Isten isteni természetében egyáltalában nem képes szenvedni és boldogságát semmi sem zavarhatja meg. Bár Isten nem szenvedhet, mégis a bűn akaratával teljes ellentétben van és Isten tudatában van a sérelemnek, melyet az ember rajta elkövet. Így Krisztus is mennyei dicsőségében.

Az ember részéről tehát a bűn, a sérelem, a hálátlanság, a gyalázat, melyet a szeretet Szentségében rejlő Isten ellen elkövet, ugyanaz marad, akár érzi ezt Krisztus, akár nem. Tehát a vele való együttérzésünknek, a megkövetésnek, az engesztelésnek oka is ránk nézve ugyanaz marad. — E két okból tehát: hogy Krisztus valamikor valóban szenvedett e bántalmak miatt, és hogy a sérelem magában véve mindig ugyanaz marad, akár szenved alatta Krisztus, akár nem, joggal ontjuk az engesztelés és a részvét, a szent bánat és együttérzés könnyeit az Oltáriszentségben átélt titokzatos szenvedései fölött.

1. Krisztus titokzatos szenvedése méltatlan kezekben és méltatlan szívekben.

a) Krisztus titokzatos módon átéli az Olajfák hegyének szenvedését már akkor is, amikor a tabernákulum magányában elhagyatottan éli szentségi életét. Hogy az igazságnál maradjunk, itt is kétféle magányt és elhagyatottságot kell megkülönböztetnünk.

Az első voltakép a szentségi életnek velejárója, s mintegy lényegéhez tartozik. Lehetetlen ugyanis és Krisztus jól tudja ezt — hogy az emberi élet fogyatékossága és gyarlósága miatt a világ mindenegyes tabernákuluma előtt, minden percben és órában, éjjel és nappal emberi imádók térdeljenek. Ez az emberi élet körülményeit tekintve nem lehetséges, és Krisztus ismeri emberi alkatunk gyarlóságát. Azért ez az elhagyatottság, mely igazában véve inkább magány, mint elhagyatottság, nem is bántja őt. Itt is inkább kimondhatatlan leereszkedése nyilvánul meg iránt unk, hogy ezt a magányt szentségi életében magára veszi, köztünk van éjjel-nappal, megelégszik azzal, hogy amikor senki sincs a tabernákulum előtt, az angyalok imádják őt isteni elrejtettségében. Ez a jóságos leereszkedés legmélyebb hálánkat követeli, de még engesztelésre nem ad okot.

Azonban sajnos, a tabernákulumi élet sokszor nemcsak magány, hanem valódi elhagyatottság, amikor egyes városokban, községekben a templomok elhagyatottak még vasárnap is, mikor a szentségimádáskor, főleg bizonyos órákban üresek a szentélyek az emberek közönye és hidegsége miatt, mikor sport és egyéb látványosságok ezreket vonzanak, a látványosságok látványossága pedig, a szentségi Isten egyedül marad a templomok falai között. Ez igazi elhagyatottság és az Olajfák hegye szenvedésének titokzatos ismétlődése. Még papjai is olykor magára hagyják és a népre bízzák, hogy őt a Szentségben meglátogassák. A világ hatalmasai, gazdagai pedig, akik belemerülnek politikába és üzletbe, nem találnak se időt, se kedvet, hogy az élő Istent szentségházában felkeressék és neki hódoljanak. „Egy órát sem tudtatok velem virrasztani", ez a pa-

nasz a tabernákulum titokzatos Getszemáni-kertjében is felhangzik a szenvedő Isten ajkáról.

b) De ez a szenvedés még csekély ahhoz képest, amit Jézus szenved, amikor méltatlan kezekben és méltatlan szívekben érzi magát. Valóságban az Olajfák hegyének szenvedése újul meg, amikor Krisztus látja, hogyan készül a lélek, hogy őt méltatlan, bűnös szívébe, tisztátalan kezébe fogadja — már elindul, már közeledik, hogy áruló csókkal átadja őt ellenségei kezébe; s itt az ellenség a méltatlan lélek maga. „Barátom, miért jöttél ide? Csókkal árulod el az Emberfiát?"

Az Olajfák hegyén önként átadta magát Jézus ellenségei kezébe; itt is ellenállás nélkül adja át magát a bűnös szív piszkos tömlöcébe.

Elfogatása után megkötözték, dombon le, dombon fel hurcolták, lökdösték, taszigálták, ítélőszékről ítélőszékre cipelték, kigúnyolták, megostorozták, tövissel koronázták, igazságtalanul elítélték, megfeszítették. Mindez titokzatos módon ismétlődik, amikor méltatlan kezek érintik, méltatlan szívek fogadják. Nem lökdösés, kigúnyolás, tövissel koronázás, keresztrefeszítés-e mindenegyes méltatlan érintés, méltatlanul bemutatott szentmiseáldozat, méltatlan szentáldozás? Nem hordozza-e Krisztus titokzatos módon keresztjét egészen a megfeszítésig, valahányszor egy ilyen méltatlan szentmise, szentáldozás rettenetes via dolorosa-ja lejátszódik? A középkori Grál-legenda szerint gyötrődik a grál a bűnös Amfortas király kezében és e sóhaj hallatszik: „Ah! a bűnös kezek."

A méltatlan pap miséje elejétől végig egy nagy, titokzatos passió. A lépcsőima a confiteor-ral valódi árulás: bűnét vallja külsőleg és belsőleg készül a legnagyobb bűnt elkövetni. Minden érintése egy-egy arculcsapás; az átváltozás, az áldozás valódi keresztrefeszítés. És sokszor az ilyen méltatlan szolgák részéről külsőleg is mily tiszteletlen a bánásmód a Legszentebbel szemben, mily áhítat nélküli, mily megvető! De mindennél fájdalmasabb, lealázóbb, mikor őt bűnös nyelvükre, bűnös szívükbe fogadják.

2. Krisztus szenvedése szentségi életében a századokon át.

a) Ez a titokzatos passió, kínszenvedés már földi életében, az Oltáriszentség ígéreténél kezdődött. A kafarnaumi zsinagógában a kétkedő, hitetlen, zúgolódó sereg előjátéka a véget nem érő szentségtöréseknek és meggyalázásoknak a századokon át. Akkor Krisztus nemcsak titokzatos módon, hanem valóságban szenvedett, mikor a sereg zúgolódását, hitetlenkedését hallotta: „Hogyan adhatja az nekünk az ő testét eledelül? Nem József fia-e ő, hogyan mondja tehát, hogy én vagyok az égből szállott kenyér? Kemény beszéd ez, ki tudja azt elfogadni?"

Ugyanaz a szenvedés folytatódik az utolsó vacsoránál, mikor ott van az áruló keze az asztalon ugyanabban a pillanatban, amikor Jézus arra készül, hogy szereletének legnagyobb zálogát, saját testét és vérét adja barátainak.

b) Folytatódik titokzatos módon a századokon át az üldözések korában, amikor a pogány katonák behatolnak a katakombákba, feldöntik a szentedényeket, szétszórják a szentségi színeket, öldösik a papokat és híveket. Ismétlődik az eretnekek és hitetlenek részéről, az albiak és protestánsok, a bűnös katolikusok részéről a középkorban, a reformáció korszakában, a harmincéves háborúban, a francia forradalom idején s legújabban a kommunizmus istentelenségének pusztításai és borzalmai közt a templomfosztogatásoknál és templomrombolásoknál, a kehelyrablásoknál s a szent színek szétszórásánál, meggyalázásánál, lábbal taposásánál, állatok elé vetésénél, sárba tiprásánál, átszúrásánál, megégetésénél. Mindezek az emberi gonoszság ördögi találmányai, hogy Krisztust a szeretet Szentségében meggyalázzák.

c) Más szenvedést okoz neki az áltisztelet örve alá burkolódzó hidegség, mely visszatartja a lelkeket szeretete asztalától. A janzenizmus mérge betelopódzik még a katolikusok szívébe is s magas trónra emeli a szeretet Istenét, hogy egyáltalában ne, vagy csak nagy ritkán merjenek közeledni az Úr asztalához. Gyermekeitől, családjától megfosztja az Atyát.

d) Végre szenvedést okoznak neki a gyakori és korai áldozás modern ellenzői, akik hidegségből, közömbösségből, meg nem értésből, véleményükhöz való büszke ragaszkodásból még mindig késlekednek a pápai dekrétumokat végrehajtani s okai annak, hogy számos gyermeklélek sokáig él lelki táplálék nélkül s a bűn karmai közé esik, mielőtt még Urát megízlelte volna a lakomában, melyet a kicsinyeknek készített. Hány lélek menekült volna meg a bűntől, hány emelkedett volna fel a szentség magaslatára, ha oktalan, közömbös, meg nem értő emberek keze vissza nem tartotta volna a szentségi Jézustól.

e) Általában minden hidegség, tiszteletlenség, lanyhaság az Oltáriszentség imádásában, vételében, szeretetében titokzatos szenvedést okoz annak a Szívnek, mely szeretetből rejtőzött a kenyér s bor színe alá, hogy megossza velünk az élet küzdelmét és keserveit s vérével táplálja lelkünket.

Az 1925-i rennesi eucharisztikus kongresszus beszámolójában M. Delcourt Haillot nevű gyáros idézi a következő kedves eseményt:

— Az egyik keresztény gyárban a munkások sztrájkba léptek. A munkások és a vezetőség egyaránt meg voltak győződve arról, hogy a jog és az igazság az ő oldalukon áll, és szóba se akartak állni egymással. A sztrájk kikiáltását követő vasárnap, — kedves véletlen — hogy, hogysem, a keresztény szindikátusok több képviselője áldozáskor közvetlenül a gyáros fia mellé került, aki fiatal feleségével együtt szintén a szentáldozáshoz járult. Ez a különös találkozás mindkét részről megtette a hatását. Azok ne tudnának megegyezni, akik az Úr asztalánál Őbenne egymással egyesültek? Még aznap barátságos találkozás, és szivélyes megbeszélés után újra szent a béke a gyáros és munkásai közt: az Eucharisztia helyreállította a szeretet egységét . . .

(P. Plus S. J.: „Égbőlszállott"-ból.)

Felszakított sebek

Írta: dr. Petró József

A kietlen Kaukázus sziklafalára oldhatatlan vasláncokkal kötöztek oda egy ifjú titánt.

„... a műremeklő szent tüzet
A földre lopta s embereknek adta át.
E bűnéért fenyítik most az istenek."

Mérhetetlen kínjában felszakad szívéből a keserű panasz:

„... Boldogítám a föld gyermekit.
Azért borult a kényszerűség járma rám."

Minden gyötrelme mellett sem tudja megbánni, hogy a tüzet, „az ezer művészet oktatóját" átadta a gyámoltalan emberi nemnek.

Ezért új büntetés vár reá.

„... a sötét saskeselyű
Rongyokra marja nagy falánkul testedet."

Mindennap megjelenik a vérszomjas sasmadár, s feltépi a tehetetlenül vonagló férfi eleven testét.

Így álmodta meg ezelőtt két és félezer évvel az emberiség nagy jótevőjének sorsát a híres görög tragédiaíró, Aischylos.

Azóta az álom valósággá vált.

A mi leláncolt Prometheusunk is tüzet hozott az égből.

„Tüzet jöttem bocsátani a földre, és mit akarok mást, mint hogy felgyulladjon?" (Lk. 12, 49.)

Majd isteni szeretetének örök láncaival hozzákötötte magát az újszövetségi sziklaoltárhoz.

S még azt is megengedi, hogy *sebeit újból és újból feltépjék.*

Hol történik ez?

A szentmisében!

Az igaz hit ugyanis azt tanítja, hogy a szentmisében megújul Krisztus keresztáldozata. Mégpedig valósággal, nemcsak jelképesen.

Krisztusnak a kereszten sebei is voltak. Ezek tehát most kiújulnak az oltáron.

Úgy értendő ez, hogy a szentmise alatt nemcsak az Úr lelkében újulnak meg a keresztrefeszítés emlékei, hanem az a nagypénteki fájdalmas óra visszatükröződik a testében is.

Egyszóval az ostya átlényegítésénél valami titokzatos módon kipirosodnak újból Krisztus sebhelyei is.

Vérontás ugyan itt már nem történik, de azért Krisztus emberi teste is résztvesz a szentmiseáldozat bemutatásában.

Az Úr megdicsőült teste az oltáron már nem szenvedhet. De mégis feltűnnek rajta a kereszthalál most már boldogító emlékei.

Nehéz megérteni, hogy lehet megdicsőült test kínos halál állapotában. A keresztfán még kiömölhetett Krisztus élő vére halódó testéből. De meg lehet-e ezt ismételni az oltáron?

Igen! Ez történik a szentmisében, mert hiszen külön konszekráljuk az Úr testét és külön a vérét, *holott a test és vér benne elválaszthatatlanul egyesült.*

Ez a misztikus halál állapota. Többet Krisztus nem tehet, mert hiszen valósággal nem halhat meg az oltáron. Emberi teste emberi lelkétől soha többé el nem válhat.

*

Az Úr misztikus halála drámai hatásokat nem vált ki, mert hiszen láthatatlan. Csupán csak az élő hit fáklyafénye előtt bontakozik ki a valóság: Krisztus mint megölt áldozat fekszik az oltáron.

Ennek a gondolatnak a mélységét az a hitigazság méri fel, hogy Jézus nemcsak itt a gyertyák között újítja meg halálát, hanem már az utolsó vacsora alkalmával is misztikus halálnak vetette alá magát. Ez tehát még a kereszthalál előtt történt.

Mikor a kenyeret felmutatta, így szólt: Ez az én testem, mely *érettetek adatik.* A kelyhet így ajánlotta: Ez az én vérem, mely *érettetek kiontatik.* Nem azt mondta, hogy „ki fog ontatni a keresztfán", hanem azt, hogy „kiontatik". Azután vérét „az újszövetség vérének" nevezte. Szövetséget áldozati vérrel szoktak kötni.

Jézus tehát már az utolsó vacsora asztalánál titokzatos halállal feláldozta magát.

Ezt kell megismételni minden szentmisében.

Ezért az átlényegülés a szentmisében nem imádság által történik, hanem az utolsó vacsora történetének elbeszélésével.

„Szenvedésének előestéjén szent és tiszteletreméltó kezébe vette a kenyeret", kezdi a pap a történetet, s egyúttal mindjárt kezébe is veszi az ostyát. Így szoktunk mi is elbeszélni egy történetet, hogy szemléltetésül azonnal mutatjuk is azt, amit mondunk.

„És felemelvén szemét az égre,... hálát adván, megáldotta" a kenyeret, folytatódik a pap ajkán. Közben a pap szemével az égre tekint, fejét mélyen meghajtja, és kezével áldást ad az ostyára.

Azután megemlíti, hogy Jézus „megtörte és tanítványainak adta" a kenyeret, de ezeket a szavakat semmiféle mozdulat nem kíséri, mivel

a kenyér megtörése és szétosztása csak a konszekrálás után történhetik.

Közben nagy csend lesz a templomban. Máskor is el szoktunk hallgatni, mikor valaki a történet legérdekesebb részéhez ér. Most is csak a gyertyák sercegnek, s az imádság halk sóhajai szállnak az ég felé.

Mikor az orgona utolsó akkordjai is elpihennek, a pap mélyen az oltár fölé hajol.

Ennek a pillanatnak nagyságát igazában értékelni talán csak a mennyei, fényes angyalok tudják.

A pap a római liturgia szerint latin nyelven kimondja a teremtő erejű szavakat:

— Ez az én testem!

Majd folytatja az utolsó vacsora történetének elmondását. Közben ismét ráhajol az oltárra és suttogja:

— Ez az én vérem kelyhe!

Jézus ekkor már élő testével és vérével van jelen az oltáron.

A szentek e jelenetnél néha elragadtatásba estek. Egyik-másik csodálatos módon levegőbe emelkedett. Ez nem lep meg bennünket, hiszen a konszekrálás még nagyobb csoda, mint a levegőbe emelkedés, ilyesmit ugyanis olykor az ördög is előidéz.

Más közönséges halandó pap, ha ilyenkor kigyúl benne az élő hit lángja, olyan lelki szédülésfélét érez. Szeretné megrázni magát, hogy a pillanat nagyságának tudatára ébredjen.

De nemcsak az Úr valóságos jelenléte hozza izgalomba lelkünket, hanem az a rendkívüli tény is, hogy Jézus megújítja a keresztfa áldozatát, vagyis meghal valamiképen előttünk.

Hogy ez miképen történik, ki tudná megmondani? Itt a mennyei titkok birodalmában járunk. Hiszen a megtestesülés titkát sem értjük, miért bogozgatnók akkor annak a fönséges igazságnak szálait, hogy Jézus meghal értünk a szentmisében, de nem szűnik meg egy pillanatra sem élni.

Elég nekünk annyi, hogy Jézus az oltáron is értünk „engedelmes akar maradni egészen a halálig, . . . a kereszthalálig".

*

Jézus kiújult eucharisztikus sebei a bűnösök után kiáltanak.

Ha a szentségi oltárról széttekintünk, nem urat és zsellért, nem elaggottat és fiatalt, férfit és nőt látunk, hanem csak bűnös embereket és igazakat.

XI. Pius pápa egy alkalommal így szólt:

— Mikor a szentmisében az ostya felajánlásakor e szavakhoz érek: „et omnibus circumstantibus" („minden itt körülállóért"), úgy érzem, mintha az egész világ katolikusai körülállnák az oltárt. Mindnyájukért mutatom be a szentmisét.

Ha mármost mi is az oltártól a pápa szemével nézünk széjjel, a mi tekintetünk is keresztülhatol a templom falain.

Elsősorban a gyakorlati katolikusokat látjuk. Ezek szentmisét nem mulasztanak, bőjtöt nem szegnek, erkölcseikben tiszták, és segítik a szegényeket.

Majd azok a katolikusok állnak elénk, akik templomba ugyan nem járnak és vallásos életet nem élnek, de azért külsőségekben velünk tartanak. Ünnepélyeinkre eljönnek. Tágabb keretű egyesületeinkben készséggel vállalnak megtisztelő állásokat. Vállalkozásainkban politikából vagy udvariasságból segítenek.

Végül a vallásilag teljesen közömbös katolikusokra, a távolállókra esik tekintetünk.

Elsősorban ezek felé kiált az oltáráldozatot bemutató Úr Jézus, sebeit felmutatva:

— Quae utilitas in sanguine meo?

— Mi haszna a véremnek?

Mennyi lelki öröm és életerő forrása az oltáráldozat, s a távolálló katolikusok nem vesznek erről tudomást. Talán a templommal szemben laknak, s évek óta nem voltak szentmisén.

Eucharisztikus lelkesedésünk számoltassa meg velünk egyszer azokat, akik egyházközségünkben sohasem járnak templomba. Az így nyert megfigyelésünk nem fog nekünk többé nyugtot hagyni. Elindulunk majd felrázni az alvókat, megnyerni az igazságnak a tudatlanokat.

Éppen ezeknek a távolállóknak visszaszerzésére indította meg a nagy szociális pápa az Actio Catholicát.

A háború előtt nem igen volt nálunk egyesületi élet. Azóta — hála Istennek — van. De most fájóan érezzük, hogy már ez sem elegendő. Mióta a szomszédos államhatalom egy gombnyomásra megszüntette a katolikus egyesületeket, meggyőződhettünk arról, hogy az egyesületek is csak eszközök lehetnek — tömegek megnyerésére.

Tömegeket pedig — különösen elnyomatás idején — csak oltár szerez és tart meg nekünk.

A kommunizmus és ultranacionalizmus fanatizmusával szemben, mint a legújabb mártírok története bizonyítja, a legnagyobb erő a mély vallásosság, mely az Oltáriszentségből, a szentmiséből táplálkozik.

Míg nem fáj nekünk a távolállók hidegsége, addig nem értettük meg igazában a szentmisét, melyben az Üdvözítő a bűnösökért újból megfeszítteti magát.

Minden szentmise tehát apostoli tüzet gyujtson bennünk a vallástól elhidegült katolikusok megmentésére!

Vianney Szent János, valahányszor a szószéken az Oltáriszentséget említette, sírvafakadt. Bizonyára az Úr Jézus feltépett, eucharisztikus sebei jutottak eszébe.

Szűz Mária hét fájdalmának ünnepe

Írta: Müller Lajos S. J.

Reni

Már több mint száz éve, hogy a hivatalos Egyház nagypéntek előtt 8 nappal új ünnepet iktatott be liturgiájába, a Boldogságos Szüz hét fájdalmának ünnepét. Közvetlen előkészítője akar ez lenni annak a gyászhétnek, amely reá következik. Ezen a napon énekli, vagy inkább sírja az Egyház a középkori vallásos költészetnek egyik legnagyobb remekét: a „Stabat Mater"-t, az „Álla a keserves Anya" himnuszt. Alkalmazza a szentséges Szüzre a prófétai igéket: „Nagy, mint a tenger, a te romlásod." (Jer. Gyász. É. 2—13.) Valóban megkapóan találó hasonlat! Mikor a tenger felett szememet végighordozom, kitör ajkamon a szó: Ime, a végnélküli tenger! Megláttam a tengert! Pedig dehogy is láttam! Amit szemlélek, az a tengernek a felszíne csupán. De hol vannak a mélységei?

Így vagyunk Szüz Mária fájdalmaival is.

Tegyünk kísérletet a mélységekbe is alászállni. Vegyük sorra mind a hét fájdalmat. Volt bizonnyal több is, mint hét. De az Egyház már csak szereti a 7-es számot, mert a 7 szentségre, a Szentlélek 7 ajándékára és a teremtés napjaira emlékeztet, amelyeket a pihenés napja 7-re egészít ki.

I. fájdalom: A simeoni jóslat.

Mély bepillantást enged Isten kikutathatatlan bölcs tervébe a fájdalmat illetőleg. Ki ne borzadna vissza még a gondolattól is, egy fiatal, 16—17 éves anyának megjövendölni, hogy keblén pihegő fiacskája számára mérhetetlen sok szenvedésnek lesz az okozója? Simeon megteszi ezt az emberi érzésre oly kegyetlen és kíméletlen szolgálatot, éspedig a Szentlélek sugalmára: „Ime, tétettek ezek sokak romlására... neked magadnak *tőr fogja átjárni lelkedet.*" (Lk. 2, 24.) Ezzel egyben Szüz Máriának meg vannak rontva, mérgezve összes oly tiszteletreméltó anyai örömei s ő a keresztútra lépett. Talán irígyli Isten tőlünk az örömöket, amelyeknek forrásait mégis csak Ő fakasztotta számunkra? Legkevésbbé sem. Csak azt akarja ezzel megmutatni, hogy a magasabbra hivatott lelkeket a szenvedés meredekebb ösvényein szokta vezetni. Szüz Mária felvilágosodott lelke megértette ezt, nyugodt maradt.

II. fájdalom: Az Egyiptomba való futás.

A simeoni jóslat íme, kezd megvalósulni: a zsenge Gyermeket máris halálra keresik. A Szentcsaládnak még éjtszaka el kell hagynia a betlehemi házikót, amely lassan kezdett már némi kényelmet is nyujtani, s neki kellett vágniok ismeretlen utaknak, abba a pogány országba, amely hajdan őseiket teljes megsemmisítéssel fenyegette. Hogyan fogadják majd ott őket? Ridegen, vagy gúnyosan, gyanús mosollyal? Mi nyomhatja lelkiismeretét — gondolják, s talán mondják is — ennek az ifjú párnak, hogy ily sebtében, minden szükséges holmi nélkül kellett azzal a Gyermekkel menekülniök? Mily nehéz volt ilyen körülmények közt az életfenntartáshoz nélkülözhetetlent is előteremteni! Végül a gyötrő honvágy s a bizonytalanság, vajjon hány évre terjed még a számkivetés keserve?!

Ó, aki maga is próbált valami hasonlót már, az tudja, mit jelenthet mindez a vérző, szegény emberi szívnek, s az engedelmesség és közömbösség mily hősi erényeire nyujt alkalmat!

III. fájdalom: Mária és József elvesztik a Gyermeket.

A Jézus megtalálásakor ejtett ígék: „Gyermekem! miért cselekedtél így velünk? Ime, atyád és én *bánkódva* kerestünk téged" (Lk. 2. 48.), mennyi mérhetetlen fájdalomról tanúskodnak! Legfeljebb csak az ifjú *Tóbiás* édesanyjának lelkitusáival tudjuk azt összehasonlítani: „Jaj nekem, fiam, — kesergi ez az anya — miért is küldtünk idegenbe (Ragesbe) téged, szemünk fényét, öregségünk gyámolítóját, életünk vigasztalását; maradékunk reménységét. Mivel egyedül tebenned volt mindenünk, nem lett volna szabad elküldeni téged magunktól..." (Tób. 10. 4.) Pedig Anna, Tóbiás anyja csak gyermekét, nem egyben Istenét is vesztette el fiában. A fájdalom, mely Máriát gyötri, egyben természetfeletti, s így mérhetetlenül élesebb és égetőbb is. Elveszteni azt, aki után „az összes nemzetek vágyakoztak" (Agg. 2. 8.), „aki kívánsága az örök halmoknak!" (Gen. 49, 26.) Mert hiszen Jézus jósága, kedvessége, Szíve kincsei az örök halmokat, vagyis a hegyeket is túlhaladják.

Eddig Mária szinte elválaszthatatlan volt Jézustól. A pásztorok, a bölcsek keresik a Messiást, s megtalálták „a Gyermeket és anyját". Ime, most először a Gyermek anyja nélkül és viszont... Elgondolhatjuk, hogyan adogatják az aggódó szülők másoknak is a megbízásokat, hogy az elveszett Gyermeknek utána járjanak: Siránkozva közlik megismertető jegyeit. Leírják tulajdonságait: göndörhajú, angyali arcú, mosolygó, mindenkivel kedves s közlékeny. Egyszóval: ilyen csak egy van, — ráismerhet mindenki...

S midőn Anyánknak gratulálunk, hogy Fiát végre szerencsésen feltalálta, egyben panaszkodjuk is ki magunkat, s mondjuk el Neki, hogy mi is tapasztaljuk, mit tesz az, Jézust nélkülözni, lelki elhagyatottságban, szomorúságban, szárazságban senyvedni s az aggályokkal küzdeni, egészen a kétségbeesés határáig. Ne kételkedjem, hogy a „Szomorúak Vigasztalója", aki hasonlókat tapasztalt, megért engem és majd előbb-utóbb az én szememről is letörli a könnyet.

De sokkal borzalmasabb volna, ha Jézust halálos bűn folytán veszteném el. Ó! ez a tökéletességre törekvő egyén lelke szöveteiben iszonyú s nehezen jóvátehető rombolást jelent. „A pusztulás útálatossága ez a szent helyen." (V. ö. Mt. 24, 15.)

A Gyermek elvesztésének s aggodalmas keresésének jelenete mélyen belemarkolhat a szülőknek, előljáróknak, nevelőknek, tanítóknak és tanítónőknek lelkiismeretébe, akiknek szól az ige: „Vérét a te kezedből kérem számon." (Ez. 33, 8.)

Azokhoz a szent nevelőkhöz akarok tartozni, akik mint Szent Bosco János, éjente is fel-felsikoltanak, mikor álmukban egy-egy gyermek lelkét veszélyben látják. Nem kis felhívás ez végül a szent szolidaritásra, vagyis egymás üdve, java iránti meleg és tevékeny érdeklődésre. „A hármas kötél el nem szakad egyhamar!" (Préd. 2, 12.) „De jaj a magánosnak, mert, ha elesik, nincs ki felemelje." (U. o. 10.)

IV. fájdalom: Mária a keresztúton találkozik Jézussal.

Jefte, mint a Bírák könyve beszéli, azt az oktalan fogadalmat tette, ha legyőzi az ammonitákat, az elsőt, ki hazatértében eléje jön, teljesen égő áldozatnak mutatja be az Úrnak. És íme, mikor a teljes győzelem után „hazatért Mászfába, eléje jöve egyetlen leánya dobokkal és táncoló karokkal; más gyermeke nem is volt neki. Amint ő azt meglátta, megszaggatá ruháit és mondá: Jaj nekem, leányom, csalódást szereztél nekem, és csalódást szereztél magadnak is: szavamat adtam ugyanis az Úrnak s azt meg nem másíthatom."

Az felelé neki: „Atyám, ha szavadat adtad az Úrnak, hajtsd végre rajtam, amit fogadtál, hiszen megkaptad a bosszúállást s a győzelmet ellenséged felett. Majd mondá atyjának: Csak az egyet tedd meg nekem, amit kérek: engedj el engem, hadd menjek két hónapra a hegyekbe s hadd sírjak szüzességemen barátnőimmel." Mikor aztán két hónap mulva visszatért a szerencsétlen leány, égő áldozatnak szolgáltatta ki magát.

„Ebből támadt a szokás, hogy esztendőnkint egybegyülnek Izrael leányai s négy napon át siratják a galaádi Jefte leányát." (Bír. II. 34—40.)

Bármily megrázó is ez a drámai jelenet, amikor Jefte leányát viszontlátja, csak halványan jelképezi azt a rettentő lelki válságot, amely a két legszentebb szívben végbemegy, amikor a keresztúton találkoznak. Most érzi át a két szív egész mélységében az áldozatot, amelyet az Úrnak hoztak. Némi kárpótlásul szolgált volna egy meleg búcsúölelés. Ámde a kegyetlen gyilkosok azt is megtagadták tőlük. Minden kímélet és gyengédség híján visszataszították az édesanyát, amint karját fia felé kitárta. Milyen nehéz Máriát Jézustól elszakítani! És engem talán milyen könnyen el tudnak a teremtmények Jézustól választani! Pedig mit tesz az, Jézustól távol élni s esetleg így tölteni egy egész örökkévalóságot!

V. fájdalom: Jézust a keresztre szegezik.

Ha „Isten úgy szerette a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta" (Jn. 3, 16.), ám ugyanez Szűz Máriáról is elmondható. Tehát ő is adja! Önként, szeretetből adja, bár közben a kard a szívét hasogatja. Adja erőslelkűen.

„Azt olvasom az Írásban, mondja Szent Ambrus, hogy Mária „ott állott", de azt nem, hogy sírt." Itt ismét felkínálkozik, hogy a Fájdalmas Anyát az ószövetség nagy női alakjaival összehasonlítsam. Ezek között „kiváltképen csodálatraméltó és a jók emlékezetére méltó az anya, aki az Istenbe vetett bizalmában hősies lelkülettel viselte el azt, hogy egy napon hét fiát látta elveszni. Bölcseséggel telve mindegyiküket hazai nyelven lelkesen buzdította és az asszonyi lelkülettel férfias bátorságot egyesítve így szólt hozzájuk: Nem én ajándékoztam nektek a szellemet, lelket és életet, és nem én illesztettem össze egyikteknek sem tagjait, hanem a világ Teremtője, aki megalkotta az embert eredetében és mindennek megadja a létet. S ő irgalmasságában vissza is adja nektek lelketeket és életeteket, ha ti most feláldozzátok magatokat törvényeiért." (II. Makk. 7, 20—23.)

De hasonlít Mária Ábrahámhoz is, aki hőslelkűen viszi egyetlen fiát Mórijja hegyére, hogy ott feláldozza véres áldozatul az Úr kívánsága szerint, és csak angyal akadályozta meg, hogy szándékát végre ne hajtsa. Mire az Úr: „Most már tudom, hogy féled az Istent s kedvemért egyszülött fiadnak nem kedveztél." (Gen. 22, 12.)

Ámde Szűz Mária ezeknél is nagyobb elismerést és részvétet érdemel. Hiszen az ő Fia mennyivel kedvesebb, nagyobb és értékesebb a makkabeusi fiúknál vagy Izsáknál, s mennyivel nagyobb kinszenvedésre van kiszolgáltatva! Hiszen ez a szenvedés misztikus módon eltart a mai napig és nem lesz vége soha, míg áll a világ. Mária látja ezt — legalább homályosan — előre, és elfogadja...

VI. fájdalom: A lándzsadöfés és kereszttől való levétel.

Elnézem aztán, amint a kiszenvedett Jézust a keresztről leveszik és a Szűzanya ölébe fektetik. Miközben szemléli szörnyen szétroncsolt tagjait, hallom ajkáról a Próféta igéit: „Nincs sem szépsége, sem ékessége." (V. ö. Iz. 53, 2.) Ki ismerné fel benne a betlehemi Kisdedet aranyos fürtjeivel, a szépséges ifjút... Még az édesanyja is alig ismer rá a sok ütés, sebzés, vérösszefutás és köpések miatt. A szem üveges, az ajk néma, a szív nem dobog többé. Vajjon ez mondotta-e magáról egykor: „Én vagyok az élet"?

De legtöbb figyelmet kelt a nagy oldalseb, amelybe 10 nap mulva Szent Tamás egész kezét be tudja tenni, meggyőződve arról, hogy a szív megint dobog. Mária, szemlélve azt, borzalommal tapasztalja, hogy ez a szív mozdulatlan, nem tölti be az élet működését. Ez szinte megakasztja az ő szíve dobogását... Meg-megakasztja hangját, mikor szinte fuldokolva zengi el siralmát: „Ó, ti bűnösök, vajjon tudjátok-e, minő szívet szúrtatok át? Én ismerem. Hiszen nekem, ha valakinek, nyilatkozott meg ez a szív egész szépségében. Én tudom, hogyan érzett ez a szív a nyomorultak, szegények

és bűnösök iránt. Ebből a szívből fakadt a felhívás: „Jöjjetek hozzám mindnyájan..." Ó bűnösök, mivé tettétek ezt a szívet, amelyről a mennyei Atya kétszer is kijelenté, hogy benne jókedve telik!

De másrészt, gyermekem, — folytatja Mária siralmát Jézussal társalogva — örülnünk kell. Hiszen az idők folyamán egész népeket látok e Szív előtt leborulni és abban menedéket keresni és találni. Aztán látom, amint nemes és fennköltt lelkek sasok módjára a tabernákulumhoz szállnak, hogy ott rakják meg fészküket. „Ahol a test vagyon, oda gyűlnek a sasok is." (Lk. 18, 37.) Látom, Fiam, szívedet újra fellángolni s a legodaadóbb lelkeket ott melegedni.

Látom, amint egyik jegyesednek e szívet feltárod, őt apostolnőddé avatod s általa milliók szívét engesztelő szeretetre lobbantod.

Látom, amint a Szív bejárja a világot s amint diadalúton elfoglalja helyét a népes világvárosok bazilikáiban csakúgy, mint a nehezen megközelíthető, világhátamögötti falvacskák templomaiban s a családok körében. Bár anyád a kereszt alatt megsirat, de vigasztalódik és erősödik, amikor látja diadalodat, amikor téged mindjobban megismernek és megszeretnek, és a szeretet által mindent magadhoz vonzasz..."

A nagy hivatásoknak és nagy áldozatoknak megvannak a maguk nagy vigaszai is.

VII. fájdalom: Krisztus sírbatétele.

Dávid király Saulnak 7 leszármazottját kiszolgáltatja a gábaonitáknak, akik „fel is akasztották őket a hegyen, az Úr előtt, s így mind a heten együtt elpusztulának". (II. Kir. 21.) Erre két fiának anyja, Részfa „szörzsákot vön és azt maga alá teríté a szikrán és ott volt az aratás kezdetétől fogva mindaddig, míg víz nem hullott reájuk az égből (késő őszig?) s nem engedé, hogy megszaggassák őket nappal a madarak, vagy éjtszaka a vadak." (U. o. 10.)

Minden szülő kegyelettel gondozza gyermeke kihűlt tetemét és sírját.

Mennyivel inkább teszi ezt a Boldogságos Szűz! Ó, mily meghatódva és gyengéden bontják ki karjaiból a szent testet, hogy a temetésre elkészítsék és a sírba vigyék! Ó, Anyánk, bizonnyal nagy vigaszodra volt ekkor Arimatiai József nagylelkűsége, híveidnek, főleg Magdolnának nagy részvéte! Ámde ezt a vigaszt is megirígyelte tőled a sors, amikor a katonaság a sírt hatalmába veszi, lepecsételi, hogy a „csalót" így ellenőrizzék. De azért nem adod fájdalmadnak különös jelét, Istenhez emeled szívedet, s mint Gábor angyalnak, most is azt mondod: „Legyen nekem a te igéd szerint." S ha a farizeusok talán még a sír körül is gúnyolódnak, nem voltál-e te is kész, mint Részfa, fiad tetemét akár véreddel is megvédeni?

Ki hinné, ha nem tapasztalná, hogy a tabernákulum szent sírját s Krisztus testét még ma is kell a vadállatoktól és ragadozóktól védelmezni? Ezeket képviselik a szentségtörők, hitetlen gúnyolódók és a templomrablók.

Most nekünk kell e tekintetben Szűz Mária helyébe lépnünk. Ha nem tudunk ilyen szentségtöréseket megakadályozni, legalább szorgosak legyünk az engesztelésben, a szentségimádásban, szentóra tartásában s gyakori, főleg az elsőpénteki szentáldozásban.

Ezzel a Fájdalmas Anya szerepére vállalkozunk és őt vigasztaljuk és az ő hálájára tesszük magunkat érdemesekké.

Az Isten-szeretet és önszeretet harca

Sokan azok közül, akik buzgó lelkiéletre szánták el magukat, nem igen vannak figyelemmel arra, ami a lélek legmélyén megy végbe.

Ennek oka ez: külön kell élesítenünk figyelmünket, finomítanunk önismeretünket, hogy teljes fényében és teljes jelentőségében lássuk meg, hogy folyik le és hogyan dől el Isten-szeretetünk és önszeretetünk harca.

Az önismeretnek ez a fénye, önmagunknak szinte állandó szemmeltartása képezi a termékeny, előre haladó, felfelé ívelő lelkiélet sarkpontját. Ez az a döntő momentum, ahol tulajdonképen kezdődik és biztosan célba jut kegyelmi kifejlődésünk. Az Isten- és az önszeretet harcának állandó evidenciában tartása által tudjuk megvalósítani az Istentől számunkra elgondolt legmagasabb életszentséget.

Maga a küzdelem, ez a lélek mélyén szinte állandóan ismétlődő harc óriási jelentőségű — az önszeretetre nézve: meg kell halnia! Ez az, amitől legjobban fél, irtózik. Életéhez makacsul ragaszkodik. A legravaszabb és legerőszakosabb eszközök után nyúl. Kétségbeesetten siránkozik, ha arról van szó, hogy az Úr Jézusnak feláldozzunk valamit. Tajtékozva lázadozik, ha az Úr teherpróba alá akarja vetni és ezáltal izmosítani, gyarapítani Isten-szeretetünket . . . Azután csendes lesz és számító. A halálos bűnökhöz való ragaszkodását még feladja. Nagyobb bocsánatos bűnöktől nehezebben, de elszakad, ha komolyan veszi a lelkiéletet. De aztán megköti magát. Többet nem hajlandó áldozni. Úgyannyira, hogy minden talpalatnyi helyért külön-külön kell megküzdenünk. A legkörmönfontabb ámitásokhoz, csalásokhoz folyamodik. Csak a Szentlélek-Istennek külön kiesdett, felvilágosító kegyelmével leszünk képesek leleplezni önámításait.

Önszeretetünk legodaadóbban arra veti magát, hogy a *lélek mélyén végbemenő döntő mozzanatokat elleplezze.*

Ezekben a döntő pillanatokban, amelyek napjában többször is felújulnak, erről van szó: mi után nyúljon, akaratom? Az után-e, amit az önszeretet, élvezetvágy, a kényelem, a harag indulata, az ellenszenv, hiúság, stb. . . . kíván, vagy azt akarjam-e inkább, amire a kegyelem alig észrevehetően, de — ha figyelmes, készséges vagyok, főkép ha már kis gyakorlatom van — egyre világosabban, egyre határozottabban indít?!

A romlott önszeretet a legváltozatosabb követelésekkel áll elő. Bűnt akar élvezni, nem törődve, ha súlyos is az. Vagy pedig a megszólás, hazugság, kötelességmulasztás kisebb-nagyobb eltévelyedései felé húz; természetesen nem ilyen kifejezetten. De a kegyelem szava is int: ne tedd! Mármost, ha bukdácsolva is, de egyre gyakrabban döntök jobbra és követem a belső

hangot, akkor megindul bennem az Isten-szeretet fejlődése, erősödése!

A harc nem szűnik meg, csak egyre finomabban, elrejtettebben jelentkező pontok körül forog. A halálos bűnökkel szakítottunk. Tudatos bocsánatos hibákat sem igen követünk el. Lelkiismeretünk finomul. Egyre határozottabban jelzi: vigyázz, vagy Isten törvényét választod szeretetből, vagy önmagad akaratát, de a bűn árán! Lassan sor kerül az Isten akarata, a felebaráti szeretet, vagy a szent szabályok körüli hibákra, a tisztaság szeretetében való ingadozásokra, a kísértéssel való távoli kacérkodásokra, amelyeket nem lehet bocsánatos hiba nélkül, tehát az Isten-szeretet gyöngítése nélkül, az Isten-szeretet rombolása nélkül elkövetni. Éberségünket meg kell kétszereznünk. Elszántságunkat meg kell háromszoroznunk, hogy készek legyünk minden, a legkisebb ragaszkodást is feladni, csak hogy az Úr Jézust szerethessük.

Sajnos, igen gyakran épp itt akad el a lélek kegyelmi fejlődésének üteme. Megfeneklik. Szeretete pislákolni kezd. A nagyobb bukásoktól kínosan óvja magát, de az apró hibákat, hűtlenségeket szinte issza. Figyelmét, lelki energiáit, tökéletességre való elszántságát csak annyira állítja munkába, hogy fenntartsa az igazi lelkiélet látszatát — önmaga és mások előtt! . . . A kegyelem kifinomult indításai, az Úr szeretetének apró áldozatkövetelései, a szenvedélyeknek rejtetten jelentkező megnyilvánulásai már nem érdeklik. Ezekre már nem kerül sor. Természetesen mindez kellő igazolással történik. És amikor elfogadjuk a hamis önigazolást: önszeretetünk triumfál! Diadalmámorban úszik, hisz éppen a legféltettebb, legkritikusabb terepen győzött, ahol arról volt szó: vajjon szentekké leszünk-e vagy nem? Ezek után a *győzelmek után aztán meg is tartja pozícióját.* A jó Jézus elégedjen meg azzal a szeretettel, amely az önszeretetnek rejtetten rendetlen kielégülésein felül még marad. Ismét hangsúlyozni kell, hogy ez — csupán csak a szomorú valóság leplezetlen képe. Önszeretetünk ért ahhoz, hogy ne okozzon lelkiismeretfurdalásokat. Nagyszerűen ért ahhoz, hogy a kényes pontokat szépen kimagyarázza, megértesse . . . elkendőzze.

A lélek Isten-szeretete pedig a lanyhaság fojtó ölelésében vergődik. Már az Úr Jézus szeretete utáni vágy sem feszít igazán. Sőt talán még ez után a vágy után sem tud igazán vágyódni! Sem fogalma, sem átélése *nincs arról, hogy a kegyelem nyomása, vonzása akkor* is jelentkezik, amikor már nem bűnről van szó, hanem pozitív, nagylelkű áldozatról, és amikor az Úr kéri tőle majd ezt, majd azt a lemondást, véleményének feláldozását, olykor-olykor ötletének lenyelését, szemének megfékezését, kis kellemetlenség elvállalását Érette, jogos igényeinek elhallgatását, mosolyt a kellemetlenkedőnek . . . Csupa apróságot, szóra sem érdemes dolgokat, de amelyekhez önszeretetünk mégis makacsul, mindenre elszántan ragaszkodik. Isten pedig kéri, kéri, egyre kéri a lélektől, hogy szeretetét épp ezeknek a ragaszkodásoknak feláldozásával tanúsítsa . . .

Ahogy a szentek . . .

Amióta komoly lelkiéletre határoztam magam, napnap után a kegyelem szorítja, nyomja, vagy gyengéden érinti, simogatja lelkemet. Bűntől akar óvni, a rendetlen indulat sodrásában megállítani, vagy pedig áldozatra, szeretet-gyakorlatra szólít, vonz . . .

Egész lelki fejlődésem függ attól, vajjon észreveszem-e, egész lélekkel követem-e, engedelmeskedem-e a lelkem mélyén munkálkodó Szentlélek-Istennek? Vagy pedig e helyett inkább: lanyhán bámulok, únottan baktatok, értelmetlenül kapkodok, többre becsülve a természet rendetlen kis kielégüléseit, hallatlanra veszem, kibújok, ellenállok és végül is elszoktatom lelkemet a kegyelem „kellemetlenkedéseitől" és isteni Lelkivezetőmet is visszavonulásra kényszerítem . . .

Ha egyre frissebben, lelkesebben követem a kegyelem indításait, egyre következetesebben, elszántabban döntök jobbra és egyre ritkábban balra, akkor repülni fogok a szeretet útján Krisztus felé.

Szabad-e egyáltalán felvetni a kérdést: mi legyen állásfoglalásom a jobbra-balra döntés alkalmaiban? Hisz az Úr Jézus szeretetétől akarok egyszer égni!

Felhangolom hát lelkemet a kegyelem érintéseire, hogy vonzását azonnal jelezze és nyomban követni tudjam! A nélkül, hogy a képzelődések sorvasztó labirintusába gabalyodnék (és ettől csak az alázatos ima óv meg!), lelki törekvéseim figyelemközpontjába állítom ezt a döntő jelentőségű problémát (amit megint csak kitartó imával kell támogatnom!).

Amikor bűnről, vagy a rendetlen szenvedély, a rendetlen érzelem követeléseiről van szó, nyomban felerősítem a kegyelem szavát, élére állítom: vagy a bűnt, rendetlenséget, vagy Krisztust? Az önszeretet mesterkedéseivel szemben határozott leszek! Ha zajt csapna, hogy ne halljam meg a benső hangot: csöndet teremtek! Ha gyors döntést sürget, hogy ne legyen időm azt felfogni; *ne legyen időm tisztán látni* és erőt gyűjteni egy fohásszal: nyugodtan megállok, világosságot és erőt kérek az én Uramtól. Ravasz magyarázkodásba kezd: befogom a száját, elhallgattatom. A kegyelem szavát elnémítani igyekszik: annál erősebben ismétlem azt magamban! Figyelmemet elterelni törekszik, vagy homályba borítani a kimenetel jelentőségét: annál élesebben állítom lelkem elé, mit kér most tőlem az Úr Jézus, és ingadozás nélkül fordulok önmagamhoz: Tőle tagadjam-e meg? Ha követelődzik, csábít, hízeleg az önszeretet: annál hősiesebben fordulok Krisztus felé, annál elszántabban követem az Ő szavát . . .

Ha legyőzött: őszintén megbánom, megalázódom, s annál buzgóbban imádkozom, hogy a következő alkalommal az Úr Jézust szeressem . . .

Ha legyőztem: ujjongva és alázattal hálát adok. Imával készülök a következő harcra!

Ingadozom, küszködöm: a szentekre gondolok, akik ezeket a kapaszkodókat megmászták.

Kis Szent Teréz egy alkalommal főnöknő-nővéréhez szeretett volna bemenni, hogy megfelelő ürüggyel kicsit beszélgessen vele. Jólesett volna természetének ez a földi vigasz! Már-már bekopogott. De ekkor a kegyelem erősebben követelte az áldozatot. Erre elszaladt az ajtótól. A küzdelem még nem fejeződött be. Mint írja, a lépcső karfájába kellett kapaszkodnia, nehogy visszaforduljon, nehogy visszavonja azt a szeretetáldozatot, amelyet az Úr Jézus kért tőle.

P. Doyle, a világháborúban elesett szentéletű katonalelkész, aki az áldozatos szeretetnek életútját választotta ki az életszentség elérésére, ingadozásaiban alázatos, esdeklő, de nagy bizalomtól izzított fohásszal kapaszkodott a Boldogságos Szűz és az Úr Jézus kezébe: csak annyi kegyelmet kért, csak azt az erőmennyiséget kérte, *amennyire jelen helyzetében szüksége volt,* hogy az Úr szeretetét, ne önszeretetének kielégülését válassza . . .

Valahányszor ezt tette: mindig Isten iránti szeretete győzött! G. L. S. J.

Anya és gyermeke . . .

Írta: Petruch Antal S. J.

A napokban Tintorettonak egyik remekműve került a kezembe. Sokáig néztem.

Nem a drámai erő, nem is a fény, hanem az érzelem mélysége kapott meg engem: — „szerette övéit..." (Jn. 13, 1.)

A művész az utolsó vacsorát ábrázolja. Az előtérben egy asszony kisgyermekével, a háttérben pedig Krisztus övéivel: — mint anya gyermekét, úgy „szerette övéit..., a végletekig szerette őket".

Közeledett a húsvét ünnepe. Jézus tudta, hogy eljött a szenvedés órája; tudta, hogy keresztre feszítik, hogy meghal. Mivel azonban szerette, sőt a végletekig szerette övéit, akiket a világban kell hagynia, a húsvéti vacsorán vette a kenyeret, áldás után megszegte és mondta: Ez az én testem! Vegyétek és egyétek!

A művész bemutatja az Úr Jézust, amint sorra járja az apostolokat és nyujtja nekik szent testét. Péternél kezdi.

Valóban a végletekig szerette övéit, mint az anya a gyermekét, akit a festő az előtérben megörökített: félig ülő, félig fekvő helyzetben tejével táplálja magzatját; az anyatejjel testét-vérét nyujtja neki.

Az anya szeretetében mintegy testét-vérét nyujtja tejével. Vajjon nem ezért volt-e az őskeresztényeknél a tej az Eucharisztiának egyik szimboluma? Az Eucharisztiának..., melyben Krisztus testét-vérét nyujtja táplálékul, „mert szerette övéit..., a végletekig szerette őket".

Kezembe került Tintoretto „utolsó vacsorája".

Sokáig néztem... Nem az izzó színek, hanem az alapgondolat miatt.

A festő néhány lépcsőfokkal két síkra osztja a képet: a természetes és természetfeletti síkra. Az alsó mezőben anya gyermekével, a felsőben Krisztus övéivel: — ami a természetes rendben anya a gyermekének, az a természetfelettiben az eucharisztikus Krisztus az emberiségnek. Amint a gyermek nem lehet meg anya nélkül, úgy nem lehetünk meg mi az Eucharisztia nélkül: „Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek." (Jn. 6, 54.)

„Nem lesz élet tibennetek..." Vajjon szemernyi élet sem lesz bennünk?

Egy csöpp természetfeletti élet sem lesz bennünk, ha nem esszük az ő testét... „Nem bírja ezt (az életet), aki abból a kenyérből nem eszik és abból a vérből nem iszik. Nélküle lehet ugyan az embernek ideiglenes élete, de örök élete semmikép sem", — mondja Szent Ágoston. Hasonló értelemben nyilatkozik Aranyszájú Szent János, Alexandriai Szent Cirill és mások.

A gyermekben nincs élet, ha édesanyja nem él benne, sőt egyáltalán nem is létezik édesanyjának testétől-vérétől függetlenül. Hasonlóképen bennünk sincs isteni élet, ha Krisztus nem él bennünk s mi nem őbenne az Eucharisztia által. Hogy új életünk legyen, újjá kell születnünk: „Bizony, bizony mondom neked, — inti az Úr Nikodémust — hacsak valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg az Isten országát." Nikodémus erre csodálkozva kérdi: „Hogyan születhetik az ember, ha már vén?" Jézus eloszlatja kételyét: — nincs itt testi születésről szó. Hiába is születnék újra testből, mert csak test maradna. (Jn. 3, 3—6.) Ha Isten gyermeke akar lenni, Istenből kell születnie. (Jn. 1, 13.) Ez az újjászületés Istenből az Eucharisztia által történik: „Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek!" De még annak kezdete sem lesz meg bennetek!

De vajjon nem tanította-e az Úr Jézus: „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik *vízből és Szentlélekből*, nem mehet be Isten országába!" (Jn. 3, 5.)

Tanította! És igaz is minden betüje.

De nem jutott-e így ellentmondásba önmagával?

Semmikép!

De vajjon melyik akkor az újjászületés szentsége? A keresztség-e, vagy pedig az Eucharisztia?

A keresztség az Eucharisztia által! Mert míg a keresztség a halál, addig az Eucharisztia a feltámadás szentsége.

„Nem lesz élet tibennetek"..., még ha meg is keresztelkedtek! Mert magában véve a keresztség által csak meghalunk, eltemettetünk, amint az Apostol mondja: „mind, akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg. Eltemettetünk tehát vele együtt a halálba a keresztség által..." (Róm. 6, 3. sk.)

„Ha nem eszitek az Emberfia testét..., nem lesz élet tibennetek..." Az Eucharisztia ugyanis a feltámadás, az élet szentsége: „a keresztségben eltemettetünk..., testének vétele által azonban testének tagjai leszünk", — tanítja Honorius Augustudunensis az egyházatyákkal.

„Nem lesz élet tibennetek", ha eszitek is — fizikailag — az Emberfia testét, de előzőleg meg nem haltatok. Új életet csak akkor nyerhetünk, ha meghaltunk a bünnek. Krisztus csak akkor élhet ben-

nünk s mi őbenne, ha meghaltunk Ádámnak, a régi embernek. Azért halunk meg tehát, hogy feltámadjunk, hogy életünk legyen: „Eltemettetünk tehát vele együtt a halálba a keresztség által, hogy — amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottaiból — éppúgy mi is éljünk új életet. Ha ugyanis egybenőttünk vele halálának hasonlatosságában, úgy majd a feltámadásban is." (Róm. 6, 5.) Szoros kapcsolat áll fenn tehát a keresztség és az Oltáriszentség közt: a keresztség megkívánja az Eucharisztia gyümölcseit: az új életet és kísérőit, amint Alexandriai Szent Cirill mondja: „Krisztus meghalt értünk, mi pedig hasonlóvá leszünk hozzá: lélek szerint meghalunk a szent keresztség által, hogy a feltámadás részesei legyünk."

A kapcsolat a keresztség és az Eucharisztia közt, a keresztség tárgyi célzatossága, ráutaltsága az Eucharisztiára, megnyitja az Oltáriszentség zsilipjeit, amint ezt megteszi a lelki áldozás. A lelki áldozás ugyanis Krisztus testének-vérének vétele, élvezete. Ha pedig lelkileg esszük Krisztus testét és isszuk az ő vérét, úgy az Eucharisztia gyümölcseiben s hatásaiban részesülünk, új életet nyerünk, amint ezt a trienti zsinat tanítja. (S. XIII. cap. 8.)

„Ha nem eszitek az Emberfia testét... nem lesz élet tibennetek!"

„Mintha csak mondaná: Ti lehetetlennek és megnem-felelőnek vélitek, hogy ember testemet egye. Azonban ez nemcsak nem lehetetlen, hanem fölötte szükséges. Mert ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz, vagyis nem lehet élet, azaz lelkiélet nem lehet tibennetek." (Szent Tamás.)

*

„Nem lesz élet tibennetek..."

Míg Tintoretto képén a csöpp gyermek töltekezik édes anyatejjel, addig Krisztus körüljár s apostolainak nyujtja szent testét.

Mert minek is született meg a pici, ha táplálékáról nem gondoskodnak, ha nem fejlődhetik? Anyatej nélkül pedig ez alig lehetséges.

Nekünk is kár volt megszületnünk, ha életünket biztosító tej nem áll rendelkezésünkre, ha nincs Eucharisztiánk: — természetfeletti életünket csakis ezzel a mennyei tejjel tarthatjuk fenn; nélküle nincs növekvés, nincs fejlődés.

Ha nehezen is, de mégis lehet pótolni az anyatejet. Vajjon nem áll-e ez a természetfeletti életről is? A többi szentséggel, imával, jócselekedetekkel nem lehetne az Eucharisztiát pótolni? Ezek nem alkalmasak a természetfeletti élet megőrzésére és fejlesztésére?

Nem! Mert az egyházatyák és legkiválóbb hittudósok tanítása szerint a szentségek, ima, jócselekedetek csak annyiban őrzik meg és növelik bennünk az isteni életet: a megszentelő kegyelmet, amennyiben az Eucharisztia utáni vágyat zárják magukba. Ez a vágy pedig — képletesen szólva — folyósítja a mennyei tejet.

Mitévő legyek? Eddig sohasem gondoltam erre. Eddig hiába járultam a szentségekhez; hiába imádkoztam és hiába végeztem jócselekedeteket?

Nem! Mert ha az Egyház felfogása szerint járultam a szentségekhez, ha jószándékkal imádkoztam és végeztem istenes cselekedeteimet, akkor bennfoglalólag megvolt ez a vágy is az Eucharisztia után. A jövőben sem kell külön felindítanom, bár nagyon üdvös.

Ha a kegyelmi életet, a kegyelmi növekedést egyedül az Eucharisztia eszközli, vajjon akkor nem fölösleges-e a többi szentség, az ima, a jócselekedetek?

Nem! Először is nem vehetem mindig magamhoz az Oltáriszentséget, amikor arra egyénileg szükségem van. Másodszor, aki halálos bűnben van, annak az úgynevezett halottak szentségei folyósítják az Eucharisztia örök vizeit. Harmadszor a Római Katekizmus az Eucharisztiát vízforráshoz, a többi szentséget pedig belőle táplálkozó folyókhoz hasonlítja. Vajjon fölöslegessé vált-e a folyó, mert van forrás? Végül sok szükségességi és hasznossági okon kívül mindenesetre igaz, hogy a szentségek, ima, jócselekedetek előkészítenek bennünket az Eucharisztia méltóbb és gyümölcsözőbb élvezetére.

A szentségek, ima, jócselekedetek tehát nem fölöslegesek az Eucharisztia mellett, jóllehet igaz a föntebb kifejtett értelemben az Úr Jézus szava: „Ha nem eszitek az Emberfia testét..., nem lesz élet tibennetek!"

*

Sokáig néztem Tintoretto „utolsó vacsorá"-ját.

Milyen a család anya nélkül?...

Milyen volna a mi életünk Eucharisztia nélkül? — Rosszabb, mint a család anya nélkül. Tintoretto asszonya mintha kérdezné is gyermekét: „Mit használ neked az anyai szeretet Eucharisztia nélkül?"

Mi nekünk az Eucharisztia?

Szeretetünk középpontja. Belőle árad ránk minden élet, Feléje irányul minden törekvésünk.

Az Eucharisztia Krisztus Egyházának szíve.

Gounod egy alkalommal a gyermekek első áldozásán volt jelen. A miséről kijövet a katedrális ajtajában egy édesapa elsőáldozó kisfiával együtt eléje áll és így szólítja meg a nagy zeneszerzőt:

— Kedves művész úr, ez a gyerek él-hal a muzsikáért, főkép az ön zenéjéért. Nem lenne oly jó és nem csatolná hozzá a mai nap áldásaihoz még a szépség áldását is?

Gounod letérdelt a templomcsarnok lépcsőjére a kisfiú elé és így szólt hozzá:

— Kedves fiacskám, ma nem vagyok méltó arra, hogy saruszíjad megoldjam. Te az élő Istent hordod most szívedben: kisfiam, te áldj meg engem!

Camille Bellaigue szemtanúja volt e gyönyörű jelenetnek, amint a galambősz zeneszerző ott térdelt a kisfiú előtt, aki úgy tett, ahogyan valamennyien tettünk volna az ő helyében: nem áldotta meg, hanem sirásra fakadt...

(P. Plus S. J.: „Égbőlszállott"-ból.)

A nagyhét lelke

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Virágvasárnap.

Jézus közeledik Jeruzsálem felé és megérkezik Betphagéba, az Olajfák hegyéhez.

Megkezdi legfölségesebb tanítását, messiási működésének csúcspontjához érkezik: szenved. A hároméves nyilvános működés erre a hétre szomjazott. Virágvasárnap a praeludium, a nyitány, az első harangszó.

Jeruzsálembe, a béke városába jő, felséges diadalmenetben a még felségesebb cselekedetre. Felmegy a Mester a nagy Király városába: szenvedni. Áldott lábnyomait beporozta az utána jövő tömeg, és Krisztus megy. Szinte sietve, hogy teljesítse az Atya akaratát.

És érkezének Betphagéba... Csendes kis falu, amely már többször láthatta és hallhatta a Názáretit. Mindenütt járt errefelé, hirdette áldott igéit, rácsókolta a lelkekre a békét, az örömöt az Istenben. Tekintetét már látták a platánok, a rózsák, az oleander már odasimult köntöséhez. Bizony mondom nektek, királyok kívánták ezeket látni és hallani és nem adatott meg nekik! Ismerős a tájék; itt már végighordozta gyönyörű emberkiadásban megjelent Istenalakját, ó, hogy sikolthatott titkon örömében a föld, ahová lépett, mosolyoghatott az ég, és az egész természet megremegett boldogságában. Jézus Betphagéban van. Keresztülmegy most csak. Búcsúzik. Szeme előre szegezve a város felé. Jeruzsálem, Jeruzsálem... Én úgy hiszem, kicsordult a könny is néha isteni szeméből, tekintete, amelybe az angyalok is rettegéssel, de egyúttal gyönyörűséggel tekintenek, elborult, alakja megremegett, fölséges borzadály fut át isteni tagjain: megy szenvedni. S most feltűnik az Olajfák hegye...

Nagyhétfő.

Micsoda nagyszerű gondolat: Jézus jő felém.

Tárt karokkal. Ez az ő sajátsága. Lehetetlen ugyanis Jézust másként elképzelnem. Áldó vagy kitárt karral. És nem fárad el szent karja. Ezért szeretem a Jézus Szíve-szobrokat: Jézus áld. Úgy szeretek eléje térdelni, szemébe nézni: valamit sejteni abból, hogy mily hallatlan boldogság lesz egykor abba az áldó, jóságot, nyájasságot sugárzó, békét osztó, áldást hintő isteni szempárba nézni. Csak nézni, nézni, sokáig... könyörgön, kérön és imádón, és csodálatos, ha a vége az, hogy a könny kicsordul a szememből? Jólesik. Mintha Jézus megvigasztalna, szólna hozzám, erőt ad és megáld.

Jó nekünk embereknek, valahogyan így, érzéki módon elképzelni a legtisztább Lélekről a velünk rokon emberiességet.

Jézus is mindenben alkalmazkodott hozzánk. Felvette emberi természetünket, alávetette magát törvényeinknek, hasonlított hozzánk mindenben, egyet kivéve: a bűnt. A táborhegyi megdicsőült istenségéről megtiltotta, hogy beszéljenek. Nem akarta, féltette a hit értékét. Pedig már a Tábor-hegy glóriája a nagyhét első sugara. Mintha ezt mondotta volna Jézus: Majd ha látjátok, hogy mennyit kell nekem szenvednem, mint csúfolnak és ütlegelnek, köpködnek és pofoznak — meg ne rendüljön hitetek. A nagyhét minden borzalmán keresztül kell mennem, így rendelte az, Aki engem küldött.

Jézus nem ismer meghátrálást.

Bátran hihetjük, hogy bár istenségénél fogva előre látta a nagyhét minden borzalmát és kínját, mégis örömben égett és repesve sietett a szenvedések sorozata elé.

Nagykedd.

A szenvedések emléke, a nagy napok ideje. Soha nagyobb Szenvedőt és nagyobb szenvedést nem látott a föld.

Megértem, hogy miért járt úgy a híres jeruzsálemi szentély zenekarának bájos és elbűvölő hangú sípja. Szép hangja miatt a király a legdrágább aranylemezekkel vette körül, védte és óvta a legszebb drágaságokkal. S a nádsíp egyszerre elvesztette hangját. Le kellett szedni a burkolatot. Jézusom, mi lennél Te, ha nem lenne életedben nagyhét? Mi lennél számunkra, ha csak kánai vígasság, táborhegyi glóriás boldogság, Simon, Zakeus és a betániai vendéglátó ház intím hangulata szólna és beszélne nekünk Felőled? Mi lennél számunkra szenvedés nélkül? Részt kértél ebből is, mégpedig a legnagyobb részt, hogy bizonyítsad ezzel is, hogy nem a szenvedés és nem a halál a legnagyobb baj a földön. Isten akarata csak jó lehet! Mindegy, hogy keserű pohár, megpróbáltatás, sötét elhagyatottság, vagy napsugaras öröm, játszi boldogság és jószerencse. S míg az utóbbiakból legtöbbször csak önzés, gőg és szívtelenség gyümölcsei jutnak az elbizakodott embernek, az előbbiekből hit, béke és a mindig tűrő és áldozatra kész szeretet.

Milyen jó, hogy nem bús, zord és vigasztalan volt Jézus nagyhete. Az Atya akarata tette édessé, megnyugtatóvá és békéltté.

Most már értem, hogy minden szentmise kánonjában miért mondja az Egyház Jézus szenvedéséről azt, hogy beata passio... Boldog szenvedés!

Nagyszerda.

Bár az evangélium nem említi, de annyira emberi és mert annyira emberi, hihető is, hogy a pálmavasárnapi tömeg láttára Jézus sírt. Az evangélium sohase említi, hogy Jézus nevetett volna, de igenis könnyezett Lázár halálakor és sírt Jeruzsálem felett.

A könny csak fájdalomban, szenvedésben születik, csak tisztít és nemesít s így lesz a világ legdrágább gyöngye. A nagyhétnek Jézus könnyei adják igen nagy értékét. Jézus szenvedésének drága gyöngyei.

Nem tudunk arról, hogy a szenvedések szörnyű kínjában Jézus sírt volna és nem is hihetjük, hisz az őt szánó és felette siránkozó asszonyok könnyeit visszaparancsolta: Magatokon sírjatok... A részvét és őszinte baráti szeretet igenis megindította istenemberi

szívét Lázár halálakor, szánta lelke mélyéből a bűnös várost, amely nem akarta felismerni látogatása idejét, és könnyezhetett az ingatag nép felett, amely hejehuját zengett neki és pár nap mulva feszítsd meg-et kiált rá. Íme a nép, amely szájával tisztel, de szívével távol van tőlem...

Nagyszerdára felszáradhattak Jézus könnyei és bizonyára megint csendes öröm reszketett szívében: közvetlen küszöbén állt a nagy tettnek. Júdás árulása is befejezett tény volt, a papi fejedelmek összeesküvése is nyilvánvalóvá vált, a nép lelkesedése is ellenszenvvé lett. És a szörnyű egyedülvalóságban, a szidalmak és rágalmak közepette Jézus olyasmire határozza el magát, amelyet ember soha, csak a szeretet és megbocsátás irgalmas Istene tehet. Szent Páltól tudom legjobban, mit tett: in qua nocte tradebatur, amely éjjelen elárultatott. Nagyszerda éjjelén...

Nagycsütörtök.

Vevé a kenyeret és hálát adván, megszegé és mondá: Vegyétek és egyétek: Ez az én testem, mely értetek adatik, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. (I Kor. 11, 23—24.) A nagycsütörtök szentsége: az ő teste, a mi Eucharisztiánk. Kenyerünk, amely él és éltet, az ő emlékezete és áldott közöttünk maradása. Nem tudok és nem akarok elszakadni tőletek, ez nagycsütörtök mottója és nagyhét szívdobogása.

Kint leáldozott a nap, az éjtszaka takarta be Jeruzsálem palotáit, s bent a teremben felragyog a hajnal és aranyosra festi a világot. Minő éjtszaka ez, amelyről az Apostol is oly hévvel beszél! Mily csodálatos elborulása a nappalnak az éjjelbe, a káprázatos, menynyei fényességű diadalmas szeretetnek minő hódító erejű birokrakelése az emberi éjfekete álnoksággal, aljas rútsággal. Ó, akkor a cenákulum égből kiszakadt, földre dobolt eleven Krisztus-ház volt, terhes volt a millió tabernákulumtól, a cibóriumokban és oltárok gyolcsterítőjén halványodó corpusoktól, a monstranciákban fehérlő Krisztustól! Nagycsütörtök tanítása és értelme: az Úr végtelen szeretetében felülmúlta önmagát. A szeretet csodábaborulása, himnikus kivirágzása, gyönyörű ünnepe! Csupa életáram, öröm, boldogság, elragadtatás! Krisztus velünk van, bennünk él, értünk munkálkodik, imádkozik szüntelen... Áldott elgondolása az Istennek, fölséges kidolgozása Jézusnak! Gyönyörűséges együttlakás, ittmaradás, boldogító velünk élés. Isten teste szövődik húsunkba, Isten vére fut alá ereinkbe, szelleme lakik agyunkban — egyszóval istenülünk! Örökös úrvacsora, folyton tartó, mindig élő nagycsütörtök.

Ó szeretet Istene, ó Isten szeretete!

Miként a szarvas az élő, friss forrásvizekre, az élet ereire, akként vágyódom utánad. Mint a fejlődő kis virág, a bontakozó rügy, a bimbóba feszülő, feslő életnedv napsugárra, melegre, úgy óhajtozom utánad. Mint eltévedt ember az ösvény után, a lázas beteg víz után, a pirkadat az éj után, az éj a nap után, szüntelen, nem lankadó életkedvvel, nem csüggedő megújulással kívánkozom utánad, testamentumban ittmaradt, halálba induló Jézusom, Krisztusom, Istenem, Mindenem! Boldog az élet, amelyet így megszenteltél, boldog az a kis kibúvó tavaszi búzavetés, amely majd fejlődik, érlelődik, kalászba szökkenik s Te leszel belőle! Boldog az az arany, amely paténául szolgálhat egykoron, vele érintkezel, rajta pihensz. Ó, boldog, százezerszer boldog az élet, amellyel csak valahogyan is valaha érintkezel, amelyet felemelsz és megszentelsz.

A sok elhagyott tabernákulumod a szeretet megannyi forró, déli égöve!

Boldogság itt időzni, Veled társalogni, Téged szeretni, imádni, elmerülve nézni és végül, mert érettem adtad magad, szeretetből megenni...

Nagypéntek.

Az Úr halálának ünnepe. Meghalt az Isten! Rettenetes gondolat. Megöltük, levágtuk, mint a juhot, kiszegeztük, mint denevért a kapufélfára. Egyszer jött közénk s így bántunk el vele. Tegnap el voltunk ragadtatva, hogy mit tett értünk, s íme, mit tettünk ma vele?...

Néztél már erre a szelíd, jóságos, nyájas Krisztusarcra a keresztfán? Mi tudunk arról, hogy életében kétszer, vagy háromszor kicsordult a könnye és nekünk nem csordul ki? Lehetetlen! Értékes drágakő lesz, super aurum et topasion. Nagypénteken mélyen át kell éreznünk Krisztus végtelen jóságát és az „Így szerette Isten a világot" értelmét. Hála legyen érte Istennek!

Az Isten koporsójánál csak sírni, csak zokogni lehet. Örömünkben, hogy nem tudtuk gonoszságunkkal legyőzni végtelen irgalmas voltát, és mielőtt végleg kitaszítottuk volna övéi közül, magunk közül, azon éjjel rendelkezett még ki nem ontott vére felől. Nem tudtunk elég elvetemültek lenni, hogy Ő ne legyen fokozást nem ismerő módon jó hozzánk! Az ő szerepe szomorú tragédiánkban csak a bocsánat, az áldó simogatás, a határtalan szeretet.

A hagyomány szerint az Úr halála után a Kálvárián a keresztre egy kis madárka szállott és apró, erőtlen kis csőrével igyekezett kihuzogatni az Üdvözítő szentséges kezéből és lábából a szegeket. Mily végtelen finomság, mily gyönyörű hasonlat; mennyi gyengédség szorult e kis példába — a mi szégyenítésünkre.

Én azt hiszem, az a nagypénteki prédikáció volt a legszebb, amelyet egyik Szent mondott, aki felment a szószékre s csak ennyit mondott: az Isten meghalt, mert az Istent megöltük — és lejött, a keserves sírástól többet mondani nem tudott.

Hogy vergődött, hogy félt, borzadt ez az „embertestbe száműzött Isten"; suhog a vessző, a szeges ostor, hangzik a kalapács, áll a bitófa, a rémes felkiáltójel: a zsidóknak butaság, nekünk virtus Dei, az Istennek ereje.

A nagypéntek tragédiája teljes, az Atya akarata az utolsó jottáig teljesült.

Lélek, teérted az Úr, ó és ki tudja...

Nagyszombat.

A régi angol szabályok szerint a halálraítélt együtt tölthette a kivégzés előtti éjtszakát az édesanyjával. Alig van nagyobb emberi kegyetlenség, mint az örökös elválás szomorú tudatában együtt lenni azokkal, akiket emberi számítás szerint a legjobban szeret.

Nagypéntekről nagyszombatra virradó éjtszaka együtt van a lélek Krisztussal. A nagypéntek feketeségénél és gyászánál is szomorúbb lenne, ha az örökös elválás kínzó gondolata nehezedhetnék csak egyetlen pillanatra is a lélekre! A nagyszombat jellege: a feszült várakozás, a lenyügöző várakozás, izgalom: A Mester, az Isten nem halhatott meg! Ha meghalt is, él, és ha él, akkor feltámad! Az agyonpökdösött, a megcsúfolt, a virágvasárnapi, az olajfákhegyi, a golgotai Krisztus, az *én Krisztusom feltámad!* Eszem, szívem, minden érzésem, lényem minden porcikája ezt kívánja. Kevesebb nem elégít ki, kisebbre nem alkud-

hatom. A nagypénteki és nagyszombati időközben látom és hiszem, hogy nem lehet a legnagyobb ünnepem a halál napja. Szükséges volt a péntek délután három órája, de elengedhetetlen a nagyszombat körmenetes estéje, a Resurrexi diadalittas éneke, mintegy átmenet, introitus a dicsőséges húsvétvasárnap ragyogó hajnalához.

A megdicsőülés reggelének halhatatlan Királya, diadalmas, halált legyőző ötsebű Krisztus: Alleluja!

Húsvétvasárnap.

Ettől kezdve szent minden vasárnap.

Amióta végigviharzott a lelkeken: Feltámadott, Alleluja! Végigjárom a Kálvária útját, ó, hogy ragyog a tizenharmadik stáció végén az utolsó, a Felfeszített! Most már, ezen a szép reggelen: tizennégy fényes ékkő Jézus földi életútján. Imádunk és áldunk Téged, Krisztus!

Egy húsvétvasárnap reggelén találkoztam egy aranyos kisfiúval. Úgy hároméves lehetett. Apró kacsóját beletemette édesapja kemény kezébe és ragyogó kék szemével, ártatlan mosolyával, derűs, csodálkozó gyermektekintetével bámult bele a világba, rá a napfényre, ébredő napsugárra, húsvét reggeli zárt redőnyökre, és örült és kacagott és tapsikolt és nézte az üzletek tarka húsvéti kirakatait.

Szép húsvéti élményem volt.

Ebben a tiszta gyermekszemben és ártatlan arcban sokat értettem a húsvét jelentőségéből.

A feltámadt, dicsőséges Krisztus végigvezérel bennünket, csodálkozó, bizonytalan léptű embereket és mi csak bámuljunk, örüljünk, csodálkozzunk, mintha csak ezért születtünk volna a világra. De tiszta és felhőtlen gyermekszemünk a feltétele a húsvéti örömöknek. S néha, ne resteljük, kiáltsunk fel: Uram, de jó vagy, de fölséges! Elnyom hatalmad, felemel jóságod, átölel szereteted, eltemet istenséged. Adjál sok húsvéti örömet, sok gyermeki lelkületet, amely a stációkon csak a húsvéti reggelért, Rád bízza magát.

Alleluja örüljünk, Alleluja vigadjunk, Istennek hálát adjunk!

Laetare . . .

P. Szalóczi Pelbárt O. F. M.

Mint a folyó, mely gátat tör és tisztántartó medréből kicsapva, a mocskoló part hordalékától szennyezetten, zavarosan kavarog tova és viszi tömegét, úgy a túlhabzó, Istenből kikapcsolódó öröm sem lehet mélyéig kristályosan szép és megnyugtatóan ragyogó. Annak sem, aki szerezte magának, annak sem, aki ilyen dévaj vidámság hullámaiban sodródót néz.

De nem az örömmel fordul itt szembe a betűkbe rótt gondolat. Nem. Aki értelme s érzelme összhangjával katolikus, aki Assisi Szent Ferencnek esendő megbűvöltje, nem szólhat-irhat az öröm ellen. Lenditő ereje ez a léleknek és a mosolytól a legszélső boldog kitüzesedéséig a szociális gondolatnak, ebből fakadó tettnek is jele. Nem dolgozhatik az igazság érdekében és nem fáradozhat maga s mások javáért úgy ember, hogy felebarátai s önnön lelke ne telnék meg örvendezéssel s hogy az így ébredő, kitáguló öröm ne szülne, ne bontakozna új, segitő gondolatokat, s ne lenne útraindítója olykor nehézséggel eljegyzett, de épp ezért vigaszt is hozó tetteknek. Ki ne illetődnék meg az ártatlan lélek fel-felkacagó örömén s ki ne érezné izmai s lelki erői jóratesülését egy Istennel mindig együttjáró s ezért örömöt forrásozó lélek láttán. De még az Istentől el nem tépő földi örömök élvezőit is csak fulladozó ember kárhoztathatja. Csak ami nem helyes s nem szép, mert Jézus szeméből fájdalmas könnyeket csal ki, csak ami bün — egyedül az szorongatja az embert, a részvevő lelket.

A bűnökkel Istent-bántókért van a bőjt, a magábaszállás, lelki számvetés, engesztelés különösen alkalmas ideje. A bűnbánati idő, ez a lila szín, az emberiségért szenvedő Megváltó elénk-állítása — gondolatainknak, életünk tartalmának fokozottabb feléje irányitását sürgeti s magunk érdekében valónak láttatja. S így is van valóban. Az utolsó elzengő allelujával az istenkereső, engesztelő csend öleli körül az Istennel és Egyházzal együttélő embert. S a léleknek jó rákerülni a gondviselő Atya tenyerére, jó le nem esni onnan és jó másokat is odavinni. Ez a jóság, ez a boldog érzés tör fel még a komornak látszó nagybőjtben is az Egyház ajkáról.

Ez az örömre buzditás, laetare, csendül meg a bőjt idejében is. Szokatlan, értetlen? Nem! Jó és emberi. Jó, mert Istentől jön, embernek szól. A figyelmet rátereli a legfontosabb gondolatokra, a lelket Megváltójához fűzi. Ahhoz, aki keservesen, megdöbbentően szenvedett, aki emberektől a halált kapta. Aki igazságtalan elítéltetésének lázongás nélküli elviselésével példát adott s az igazságért viaskodókat, igazságot követelőket magához hívja: Én vagyok az igazság; ha emberek a földön ezt meg nem adják, megkapjuk tőle ott túl. Aki a legnagyobbat, legszebbet salaktalanul ajándékozta nekünk: a szeretetet. Ez a szeretet istenivé felmagasztositva állott bele a világba, a történelem iramába is. Aki az evangéliumoknak, a hagyománynak, a földi élet vándorlóinak utat mutató Egyháznak szellemét, tartalmát engedi magára hatni, — az megérti, ha tanulmányozza, hogy mi volt és mi most nekem, nekünk, az emberiségnek Krisztus; az a Krisztus, aki a földön élt, hozzánk, a bűnt kivéve, mindenben hasonlóan. Amit ez a Krisztus adott minden idők emberének — a gyötrődéstől, a földhöz, mulandósághoz, örök szenvedéshez kötöttségtől való megszabadítás, feloldás: a megváltás. Ez a világtörténelem páratlan s hasonlíthatatlan ténye. Ennek a Megváltónak földreszállását talán az eredeti bűnnek köszönhetjük? A világ eddigi folyása szerint: igen. De aligha kétséges, mint a Szeretet mély értői, nagy és szent teológusok mondják: eljött volna Jézus akkor is, ha az ember nem zuhan bele a bűnbe. Akkora volt benne a szeretet az emberek iránt.

Ez a mi örömünk. S a megváltásra a fájdalommal figyelmeztető időben, a negyedik bőjti vasárnapon ezért a misekezdő imádság első szava: örvendj! Örvendezni szabad, örvendezni kell, szebbé teszi az életet. Jézust idézi magunk elé, az ő lelkületének és életének gazdag és vigaszos tartalmával, boldogitó s mindig szebbre, jobbra serkentő valóságával, segitő jelenlétével.

Van hát öröm, mely mély és tiszta, amilyen a mélyvizű tenger s a mindenre ráboruló boltozatos kék ég. S mindennél tisztább és mélyebb a szeretet és öröm tengere: Isten. Halljuk az Irás biztatását: Eredj föl és nézz a tenger felé. — És boldog örvendezéssel talál egymásra a lélek és örömünknek oka: az Isten.

A megszentelő malaszt

Irta: Gausz Tibor S. J.

A misztika határán.

A megszentelő kegyelem egyes tulajdonságainak megismerése után mindig maradt valami homály, valami kérdés lelkünkben: hogyan kell ezt érteni? Miképen lehetne értékesíteni, vérünkké tenni, hogy már a megismert igazságok szerint éljünk? Ezek és más kérdések természetesek, mert a megszentelő kegyelem minden tulajdonsága, hatása a misztikus igazságok országába tartozik. Amikor tanulmányozzuk, nagyon nagy titkot ismerünk meg, sajnos nagyonis tökéletlenül és homályosan. Míg a földön járunk, földhöz tapadt értelmünkkel nem láthatjuk át a természetfölötti ajándékok igazi lényegét. Erre int Szent Pál is: „Most tükör által, homályban látunk!" (I Kor. 13, 12.) Ne csodálkozzunk tehát azon, hogy nem érthetünk meg mindent, hogy nem tudjuk az összes kérdőjeleket kitörölni lelkünkből!

Ha azonban már eddig is fel-felbukkantak a homályos pontok, akkor ezt még inkább kell ezután tapasztalnunk. Mindenegyes gondolattal közelebb jutunk a misztikához, teljes átértésükre csakis a misztikus kegyelmek képesítenek. Foglalkozzunk mégis velük, mert bennünket is, misztikus kegyelmek elnyerése nélkül is nagyon segítenek a lelkiéletben. Megsejtetik velünk a Krisztus-közelség boldogító valóságát!

A titokzatos test.

A megszentelő kegyelem organikus kapcsolatba, reális, tényleges egységbe von az Úr Jézus Krisztussal, amint például az egy test tagjai is organikusan összefüggnek egymással. A Szentírás ezt a mély egységet akarja szemléltetni, amikor a corpus Christi mysticum gondolatával ismertet meg bennünket.

A Szentírásból kettő bizonyos: mi Krisztussal egy testet — misztikus testet — alkotunk, Krisztus ennek a testnek a feje. De beszéljen erről a legilletékesebb apostol, Szent Pál, aki magáról elmondhatta: „Kinyilatkoztatásból megismerem a titkot... hogy tudniillik a pogányok (ha megtérnek) társörökösök, egy testbeliek." (Ef. 3. 3.) Ha tehát kinyilatkoztatásból tudta, nyugodtan hirdethette, kellett is hirdetnie. Leveleiben valóban nagyon sok helyen találkozunk is tanításával. Így ír például az efezusiakhoz erről: „Mindent lába alá vetett, s megtette őt (Jézust) mindenek fölött az Egyháznak fejévé, mely neki teste és annak teljessége, aki mindeneket, mindenben betölt." (Ef. 1. 22—23.) „Amint ugyanis egy testben sok testrészünk van,... akképen sokan vagyunk egy test Krisztusban, egyenként azonban egymásnak tagjai." (Róm. 12, 4—5.)

Ugyanezt a gondolatot fejti ki másutt igen bőségesen, több kitéréssel: „Mert amint a test egy, bár sok tagja van, a testnek pedig minden tagja bár sok, mégis egy test, úgy van Krisztus is. Ugyanis mi mindnyájan egy Lélekkel egy testté kereszteltettünk... mert a test sem egy tag, hanem sok. Ha azt mondaná a láb: Mert nem vagyok kéz, nem vagyok a testből való, vajjon azért nem lenne a testből való? És ha azt mondaná a fül: Mert nem vagyok szem, nem vagyok a testből való, vajjon azért nem lenne a testből való? ... Márpedig Isten helyezte el a tagokat, mindegyiküket a testben, amint akarta... Márpedig sok ugyan a tag, de egy a test... Nem mondhatja azért a szem a kéznek: Nincs rád szükségem... sőt amelyek a test gyöngébb tagjainak látszanak, sokkal inkább szükségesek... Isten azért alkotta úgy a testet, hogy amely tagnak nem volt, annak nagyobb tisztességet adott, hogy ne legyen meghasonlás a testben, hanem a tagok egymásért kölcsönösen szorgoskodjanak... Ti pedig Krisztus teste vagytok és egyenként tagjai!" (I Kor. 12, 12—28.)

Ezekben a sorokban a misztikus Krisztus-test mellett kiemelkedik az összetartozás gondolata is. Ne nézzük a katolikusok közötti különbségeket, a társadalmi tagozódást! Krisztus misztikus testében mindegyikünknek a testhez viszonyítva egyforma szerepe van, akármi a foglalkozásunk, hivatásunk. A másik, jobban tárgyunkhoz illő, mélyebb gondolat ez: Mert nem vagyok Krisztus, nem vagyok Krisztus misztikus testéből való? Mert földön élő ember vagyok, nem tartozom a misztikus testhez? Pedig az egy testet különböző tagok alkotják, és különböző tagok nélkül nincsen harmónikusan egységbe olvadó élő test sem! Tehát egyáltalán nem lehetetlen, hogy én egy misztikus testnek a tagja legyek, amint nem lehetetlen, hogy a magábanvéve diszparált, önálló működésű kezek, szem, fül, egy testet alkossanak!

Szent Pál a rómaiakhoz írt levelében másik hasonlatot is használ, a nemes olajfába való beoltást. A zsidók közül sokan megvetették Krisztus tanítását. Ezeket letörött ágaknak nevezi. Később figyelmezteti a híveket az állhatatosságra, nehogy a jó Isten őket, a beoltott ágakat is levágja. De kövessük magának Szent Pálnak a gondolatmenetét: „Ha a gyökér szent, az ágak is azok. Ha egyik-másik ág le is törött és te vadolajfa létedre beoltattál közéjük, s így részese lettél az olajfa gyökerének és dús nedvének, ne kérkedjél az ágak ellenében. Ha kérkedel, tudd meg, hogy nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged... félj. Mert ha az Isten nem kegyelmezett a természetes ágaknak, neked sem fog megkegyelmezni. Lásd tehát az Isten jóvoltát és szigorúságát. Azok iránt, akik elestek, szigorúságát, irántad pedig az Isten jóvoltát..." (Róm. 11, 16—22.)

Ez a hasonlat is csak erősíti a tényt, hogy mi az Úr Jézussal valami nagyon szoros, organikus, nem ugyan fizikai, mégis reális, titokzatos egységben vagyunk.

Krisztus közelében.

Feltehetné valaki azt a kérdést: Vajjon mit szól a titokzatos egységről az Úr Jézus Krisztus? Vajjon felemlíti-e ezt? Válaszként azt kell mondanunk: nemcsak felemlíti, hanem erősen hangsúlyozza! Azonban nem marad meg a puszta igazság mellett, hanem kitér a belső, lényegesebb gondolatokra és teljesen meggyőz, hogy mi Vele annyira összefüggünk, hogy nélküle semmit sem tudunk csinálni. Közel kétezer éve hangzottak el először ezek a szavak, sokakat megragadtak már, talán — ha ismét halljuk — ránk is mélyebb benyomást fognak tenni!

„Én vagyok az igaz szőllőtő és Atyám a szőllőmíves. Minden szőllővesszőt, mely énrajtam gyümölcsöt nem hoz, lemetsz, és minden gyümölcstermőt megtisztogat, hogy többet teremjen... Maradjatok bennem és én tibennetek. Miként a szőllővessző nem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőllőtőn, úgy ti sem, ha énbennem nem maradtok. Én vagyok a szőllőtő, ti a szőllővesszők. Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz, mert nálam nélkül semmit sem tehettek. Ha valaki énbennem nem marad, kivetik azt, mint a szőllővesszőt és elszárad és összeszedik és tűzre vetik és elég..." (Ján. 15, 1—7.)

Milyen erőteljesen hangsúlyozza Jézus: ha azt akarjuk, hogy életünk legyen, éljünk belőle, ahogyan a szőllővessző él a szőllőtőből. A szőllőtő és a szőllővessző között a legszorosabb egység van. Ez a külső egység belső életet jelent. A gyökerek és a törzs állandóan szállítják az éltető nedveket, az életerőt, amelynek segítségével a szőllővessző is él, leveleket hajt, édes szőllőt terem. Bár köztünk és Krisztus között nincs meg ez a fizikai egység, mégis az életerő áramlása, közlése feltalálható, következésképen az egység is megvan, de ezt az egységet nem tudjuk szavakba önteni.

Egyébként Szent Pál is erre a belső erőközlésre gondol, amikor a vad és nemes olajfaág egymásbaoltásáról beszél. A beoltott ág még csak életre sem képes, ha a tő nedvei nem sietnek segítségére. A tő megvan, él a beoltott ágak nélkül is, de az ág életképtelen önmagában!

A misztikus testről beszélve, az Úr Jézusnak mint fejnek a szerepéről is megemlékezik, amikor azt mondja: „... aki a fej, és akitől van az egész testnek az egybeerősítése és egybekötése minden összekötő íz közreműködésével mindenegyes tagra kimért tevékenységben, úgy történik azután a test növekedése a maga épülésére..." (Ef. 4, 16.) Vagyis, amint a fejből indulnak ki az idegszálak és biztosítják, kormányozzák a test egységes működését és életét, úgy Krisztusból is erő indul ki, amely az egész misztikus testet és a test mindenegyes tagját összeköti, élteti. Ismét ugyanaz az egy gondolat, más szavakkal kifejezve! Krisztusból valami életerő árad ki, amely életerőnek kettős a feladata: Krisztushoz fűz és nekünk életet ad. Ez az élet természetesen nem a földi, anyagi élet, hanem a léleknek *természetfölötti élete*, a bennünk létrejövő isteni élet.

De mi az bennünk, amit a szőllővesszőben, az olajfaágban az éltető nedv jelképez? Mi köt bennünket össze Krisztussal, amelyből az Apostol szerint az egész testnek az *egybeerősítése, egybekötése* származik? Mi az a Krisztusból kiáradó, bennünk feltalálható erő, áramlás, mely az egységet biztosítja? Ezek a kérdések mind egy feleletben oldódnak fel: Ez az életerő, összekötő: a megszentelő kegyelem! A megszentelő malaszt bennünk létező reális titok, magának az isteni természetnek a közlése, amely nemcsak Isten fiává és barátjává, Krisztus testvérévé tesz, *hanem Krisztussal szoros egységbe fűz*, valahogy úgy, ahogyan egy szőllővessző és szőllőtő, az olajfa és a beoltott olajág, a fej és a testnek tagjai.

Krisztusban való életünk.

Ha már fönt ki kellett jelentenünk, hogy a misztika határához értünk, akkor most át is éljük, hogy ez az egységünk Krisztussal valóban misztikus. De ha misztikus, nem következik, hogy értéktelen számunkra! Mi nem tudjuk elképzelni azt sem, hogyan tudja a mágnes távolról is a titkos erővonalak irányában felsorakoztatni a papírra helyezett kis acélszilánkokat. Mi nem vagyunk képesek megmagyarázni azt az erőhatást, amelyet a *két* mágneses pólus az iránytűre gyakorol! Azonban annál inkább felhasználjuk ezt a titkos, de fontos és reális erőt.

És ez az élet a Krisztusban való élet! A Krisztusban való élet pedig feltételezi, hogy két kézzel kapaszkodunk Krisztusba! Egészen az Úr Jézushoz simulunk. Tudatossá kell tennünk, hogy nélküle semmit sem tudunk tenni. Hogy Krisztus a mi életünk. Ha ezt átéltük és átgondoltuk és szilárd meggyőződésünkké tettük, akkor számunkra csak egy kérdés lesz igazán: hol találom meg Krisztust? És a felelet is magától adódik ekkor: Krisztus mindenütt jelen van, csak felismerem-e, akarok-e hozzá simulni, akarom-e az ő kegyelmi életét élni? Vagy nincsen-e Krisztus minden templomunkban? Nem egyesülhetek-e vele a legszorosabban a szentáldozásban? És a szentáldozáson kívül nem találkozhatom-e vele imában, gondolatban? Éspedig annyiszor, ahányszor én a kegyelem mértéke szerint akarom? Felebarátaimban, az emberekben nem kellene-e Krisztust látnom és bennük Krisztussal jót tennem? Ha a hit szemével nézem őket, vajjon nem találnám meg bennük a Mestert, főkép ha áldozatot hozok értük, amint megtalálta Szent Pál, magyarországi Szent Erzsébet és annyi más? És a szenvedésekben nem juthat-e eszembe a gyötrődő Jézus? Ha kis és nagy áldozatokat, megaláztatást, betegséget, szegénységet, az élet minden keserűségét Jézusért viselném el, nem kapcsolódnék-e jobban Krisztusba? És a szentelmények és szentségek és szentmise és a megszentelő malasztnak minden gyarapítása nem fűz-e egészen szorosan Jézushoz, hogy életem legyen és legyen bőségesen?

Mennyi lehetőség, mennyi alkalom, hogy a Krisztusból kiáradó életerőt, a megszentelő kegyelmet magam számára biztosítsam és kifejlesszem azt az életet, amelynek mértéke Krisztus teljessége, olyannyira, hogy Krisztusba beoltva az ő kegyelmének erejét, áramlását magamban érezve mondhassam: „Élek, pedig már nem én, *Krisztus él bennem!*"

A mély kedély

Irta: Róth Antal S. J.

A négymótoros, többszáz kilométeres sebességgel suhanó repülőgép műszertáblája előtt néha még az acélidegzetű ember is egy-egy pillanatra megretten. A sokféle mutató erősen ingadozik. A szemlélő úgy látja és a váratlan lejtésekben érzi is, hogy ezek a nyugtalan ide-oda lengések pillanatnyilag életveszélyt jelenthetnek.

Valami hasonló, de ennél *sokkal bonyolultabb* dolog játszódik le gyakran a lélek mélyén. Bizony, ha ide is fel lehetne szerelni az erő, a mélység, a benyomás, a hatás, az ingerelhetőség feszmérőjét, akkora ingadozásokat észlelnénk, mint egy emberi csodagépen sem. Itt is sokszor visszaugranak a mutatók a nulláig, söt ez alá és „mínusz erőt" mutatnak; majd hirtelen felszöknek a piros vonalon, a veszélyes ponton is túl. Nincs az az anyag, mely ekkora kilengéseket kibírna: vagy szétrobban a hirtelen fellépő feszültségtől, vagy pedig erőtlenül esik szét a semminél is kevesebb összetartó erő híján. Az emberben a legnagyobb cselekvőképesség átmenet nélkül kétségbeesett életundorrá lehet.

De a repülőgépen nem a mutatók ingása a csodálatos, hanem az, hogy a pilóta egy-egy lábnyomására, karforgatására, kézmozdulatára helyreáll az egyensúly.

És az ember életében? Itt is egy mozdulatra helyreállhat a rend és biztonság, hisz *itt* is *minden az egészet szolgálja*, hogy előbbre jussunk. Csak tudni kell belenyúlni a zürzavarba: a kormányt kezelni és szárnyaló lelkünk símán emelkedik följebb az ég felé.

Ez az igazi művészet, a *legszükségesebb művészet* is, amelytől életünk boldogsága vagy katasztrófája függ. Pilótát senki sem tarthat. A mi gépünk csak egyszemélyes. Csak egyszer kísérelhetjük meg a „közelebb tehozzád, Uram!" irányjelző mellett az utat.

A mély kedély ereje.

Az ember lelkében lejátszódó események erős cáfolói a gépiességnek, a fizikai törvényszerüségnek és így súlyos bizonyítékai szabad cselekvőképességünknek.

A mély kedélyű emberek — itt csak ezekről szólunk — megcsúfolják az akció-reakció, a hatás és visszahatás általános erőtörvényét. A kívülről behatoló *kis zaj, zörej lelkükben az orkán zúgásával tombol;* lelkük mély óceánjába beleesett, beledobott kavics toronymagasságú hullámokat ver fel.

Mások könnyei az ő szeméből könnyzáport fakasztanak. Úgy vigasztal, hogy a szomorú megenyhül ugyan, de magára meg rászakad más keresztje, bánata.

Ha rongyos ruhájú embert lát, menyasszonyi ruháját is kész odaadni. Gyüjt, jótékonysági egyletet szervez, adakozó embereket toboroz. A koldus esdeklő szava bankókat csal ki tőle. Ő különben is a ravasz kéregetők és álszegények aranybányája.

A mély kedélyű ember a legszociálisabb, mert legérzőbb a szive.

Minden ingás és túlzás ellenére is *a legerősebb ember*, ha segítségről, könnyek letörléséről van szó. Igazi vértanú-lelkület jellemzi. Megfeledkezik sajgó sebeiről, csakhogy másoknak vígan szolgálhasson. Eltűr brutális bánásmódot is, csakhogy mást megszelídítsen, vagy másokat így megkíméljen. Mint a jóság angyalai virrasztanak éjtszakát a betegek mellett és a gyámoltalanokat a legszívélyesebben istápolják.

Nemcsak a magáéból ad, hanem *önmagát adja*, azért olyan kedves a szolgálata.

Mint Ceciliák a hozzájuk közelállókat megjobbítják, üldözőiket megtérítik, jegyesüket a vértanú halálra buzdítják, hogy aztán meggyőződésükért ők is hóhérbárd alá hajtsák fejüket.

Mint fiatal Ágnesek a legkecsegtetőbb ígéreteket is visszautasítják, hogy megszégyenítésen, börtönön és lefejeztetésen keresztül is megvédjék liliomuk épségét és ragyogó fehérségét.

Mint Monikák éveken keresztül imádkoznak könnyhullatva, hogy Ágostonuk megtérjen és az Egyház oszlopává lehessen. Hány hivatást fakasztott az anyák titkos, könnyes imája?!

Mint Római Franciskák fényes estélyeken is résztvesznek, hogy annál több könyörülöt szerezhessenek a szükölködőknek; mint nagyvilági hölgyek élnek, de sajátkezüleg gyüjtenek és hordanak rőzsét a didergő nincsteleneknek.

Ők az áldozatos szeretet és eszményi erény-szépség koronázatlan királynői.

Törékenysége.

A kifelé oly erős lelkek, a vértanúságra kész lelkület, befelé, magával szemben valósággal bolognai üveg: egy kis karcolásra is szilánkokra esik szét.

Számára a rózsának csak tövisei vannak, a szépség hervadás és csalás, az élet pedig állandó halódás.

Finomsága és érzékenysége másra áldás, *önmagának* pedig *a legsúlyosabb kereszt:* egy porszem vagy pihe eltemetheti.

Számára nem is létezik csekélység: a ködpára sűrűsötét viharfelhő; minden hópehely lavinát görget rája; minden porszem az égbenyúló hegyek súlyát jelenti.

Csak egy ferde pillantás és meg van győződve, hogy megsértett valakit és bocsánatot kell kérnie.

A barátságtalan tekintetből gyilkos megvetést olvas ki.

Egy nem lágyan csengő szó a megvetés hideg tördöfése szívébe.

Már a kísértésnél is a kárhozat szélén tudja magát.

A mindennapi tökéletlenségek miatt, — melyektől a szentek sem voltak mentesek — Istentől elvetettnek érzi magát.

Hibái miatt elveszti bizalmát és kétségbeesetten várja a lesujtó, kárhoztató istenítéletet.

A hős és a gyáva küzdelme az élete.

Győzelme, öröme.

Az ember lelke éppen abban is különbözik pl. a repülőgéptől, hogy míg ennél egy hiba, hiány az egésznek a romlását vonja maga után, addig még a kevésbbé megállapodott lelkü embernél, — a mély kedély nem szükségképen ilyen, — *minden az egésznek* egyensúlyáért, biztonságáért, teljes *épségéért dolgozik.*

Még a hiba, az egyoldalúság, ez a „mindig jobbra hajts!", a kerékcsapást mélyíti ugyan, de ritkán úgy, hogy a kocsi megrekedjen a vágásban. Ügyes gyeplőkezeléssel, biztoskezü vezetővel az előhaladás mindenképen biztosítva van. A vezető pedig az egészséges emberi természet. Minden emberben megvan az igény, hogy egészséges legyen.

Nincs igazuk azoknak, kik a teljes, aprólékos önismeretet sürgetik, mert kevés ember indul csak az esze után. A mi emberünk, akiről szólunk, a legkevésbbé.

A fődolog a mély kedélyű embernél, hogy *csak úgy általában ismerje* haladási irányát és némikép a sebességét, belső intenzitását is, akkor már könnyen lassíthat és visszakanyarodhatik, ha eltért a céltól, a helyes iránytól.

Az ilyen ember, és mindazok, kik vele lelki rokonságban vannak, kiket a jóság nagyon hajt és így valósággal gyötör, akármilyen bonyolult is volna lelki alkatuk, *könnyen* rátalálhatnak a nekik helyes és *egyedül jó irányra.*

Mivel *a jó indítja meg* és mozgatja őket, ez ad erőt is a legnagyobb teher elviselésére, csak két kézzel kell megragadniok a jót és soha el nem engedni. Akkor sem, ha a szenvedés órája tör reájuk, ne töröljék könnyeiket, csak hadd folyjanak ezek, de ők csak kapaszkodjanak mindkét kezükkel a jóba.

De nem akármilyen jóba, hanem *a legfőbb jóba,* amely igazán jó, teljes egészében jó, amely maga a Jóság. A kisebb jó előbb-utóbb fájdalmat okoz nekik, mert ebben csalódniok kell. Hisz fínom érzékük mindig a jobbat keresi.

És mi ez a teljes jó? Az, hogy az Isten jó, a Gondviselés áldott jó, a kereszt pedig a legnagyobb jó.

A gondviselő Isten erős támaszuk lehet. Legtöbbnek ez elég is. De az érzékenyebb lelkűeknél másképp áll. Nekik a Gondviselést is *más beállításban* kell nézniök. Úgy, hogy lássák, hogy a Gondviselés keresztre szegezte magát az Istent is, hogy az önzetlen jóságnak legyen egy igazi vértanúja is. Erőt jelent ez minden jó ember (legtöbbször — mély kedélyű ember!) számára akkor is, ha áldozat jónak lenni, ha fáj a jóság.

A kereszt azonban a legjobb kapaszkodója a mély léleknek. *Őt éppen a szenvedő szeretet* edzi, erősíti, vigasztalja és — ez is hozzátartozik — keresztre feszíti.

De ez a kereszt a jóság keresztje: a mély lelkű ember teljes és tökéletes jóságának trónszéke. Ez a szilárd pontja: diadalmas világszemlélete.

A mély kedélyű emberekből áll a küszködő és a nyugalmát megtalált Ágoston jeligéje: Inquietum est cor nostrum, donec requiescant in te, Domine!

Nyugtalan a szíve, míg meg nem nyugszik az Úrban, az Ő keresztjében, a jóságnak vértanúságában, a szenvedő szeretetben.

Nem bajainak kiismerése és sebeinek balzsammal való kenése hoz enyhülést az önsebzett mély kedélynek, hanem jóságának kiáradása. Akkor is, mikor ezzel keresztre feszíti önmagát. Minél reménytelenebbül bugyog szívéből a jóság, annál nagyobb az öröme és győzelme önmaga felett.

Az ő nyugalma és békéje, öröme és boldogsága a jóság keresztjének hordozása, magasba tartása, *az önzetlen jóság vértanúsága.* Ő van hivatva, épp jósága miatt a világot szebbé és az embereket nemesebbé tenni. A példa minden látszat ellenére is vonz!

Sokan vannak és járnak ilyenek köztünk. Bár tudnák, hogy ilyenek és hogy ilyeneknek kell lenniök, könnyebben és öntudatosabban hordanák fájdalmas dicsőségüket.

Az Eucharisztia szentföldi emlékei

Írta: dr. Jijas József

II. *Kafarnaum.*

A kenyérszaporítás csodája az emberek gondolkozásában elválaszthatatlanul összekapcsolta Jézus személyét a — kenyérrel. Akik ettek a csodálatosan megszaporított kenyérből és akik hallottak e csodáról, önkénytelenül kenyérre gondoltak, amikor Jézust látták: Ő az, aki csodálatosan tud kenyeret adni az embereknek!

Az isteni Mesternek szent pedagógiája volt ez. Módszerével megelőzte minden kor pedagógiáját. Közölni akarta az emberekkel tanításának leggyengédebben melengetett titkát: az Eucharisztia tanát; úgy akarta ezt a tanítást adni, hogy az örökkévalóságig el ne felejtsék az emberek . . . Ezért választotta meg oly fínom céltudatossággal a tanítás körülményeit. A tanítás *ideje:* a kenyérszaporítást követő nap; *helye* pedig *Kafarnaum,* ahova az Úr Jézus az emberek előtt érthetetlen módon jutott el a kenyérszaporítást követő viharos éjtszakán. (*Jn. 6, 22—25.*) Csodás kenyér, csodás jelenlét, csodálatos Jézus! — ezek a gondolatok hullámzottak az emberek lelkében, amikor találkoztak Jézussal a kafarnaumi *zsinagógában,* ahol az isteni Mester elmondotta a Szent János evangéliumában feljegyzett (*Jn. 6, 26—59.*), áldott beszédét, melyben megígérte a világnak az Eucharisztiát.

Kafarnaum kiválóan alkalmas hely volt arra, hogy az emberiség itt kapja az első oktatást az Égi Kenyérről. Neve is ezt jelenti: vigasztalás városa; szinte beszédes

Irodalom.

Müller Lajos S. J.: **A kereszt diadala.** 314 oldal. Korda R. T. kiadása. Ára 4.— P.

P. Müller a mult év nagybőjtjére írt elmélkedő könyvével, a kivételes sikert ért „A kereszt iskolájával" megkezdett egy, az év minden napjára tervezett elmélkedő könyvsorozatot. A most megjelent második kötet, „A kereszt diadala" időrendben követi „A kereszt iskoláját". Húsvétvasárnaptól pünkösd nyolcadának befejeztéig terjedő idő minden napjára ad elmélkedéseket.

Ez a második kötet is — mely önmagában is teljesen önálló munka — magán viseli a kiváló író mindazon értékeit, amelyek P. Müllert az aszkétikus irodalom terén egyik legkedveltebb, legkeresettebb és legszélesebb rétegeket megfogó íróvá avatják. A kitünően tagolt, teljesen kidolgozott elmélkedések gondolatokban gazdag és mély tartalmát oly közvetlen, egyszerű és világos nyelven mondja el, hogy az igazságok megértése nem fárasztó az elmélkedőre, — mintegy önmagától meglátja és megérti azokat. Itt lép elő P. Müllerben a kiváló lelkivezető és nevelő, mikor az elmélkedőt ki nem fárasztva, minden képességét és erejét az akarat megindítására, a tökéletesedés aktív munkálására fordíttatja. Az elmélkedésekből

levont következtetései nagyon gyakorlatiasak, részletekre is kiterjedők és a lelki tökéletesedés fokozatát szem előtt tartók. Elmélkedéseiben megszólal a szív is, helyt ad buzdulatoknak is, melyek nagyban elősegítik és megkönnyítik a lélek számára az önmegtagadás és tökéletesedés komoly munkáját.

P. R. Plus S. J.: **Égbőlszállott...** Fordította: Kákonyi István S. J. Korda R. T. kiadása. Ára 1.50 P.

P. R. Plus S. J. neve nem ismeretlen a magyar aszkétikus irodalomban. Világhírü munkái Gálffy László S. J. kitűnő fordításában jelentek meg s tették ismertté és kedveltté nevét nálunk. Az Isten bennünk, a Jézus Krisztusban, Krisztus testvéreinkben, valamint a Zsámár Jenő S. J. fordításában megjelent A kereszt királyi útja klasszikus értékekkel gazdagították aszkétikus irodalmunkat. P. Plus minden munkáját jellemzi a nagy, komoly teológiai tudás, az aszkétikus mélység, a misztikus felemelkedés, a súlyos és elvont igazságok átelmélkedett és átélt gyakorlatiassága és a mindezeket könnyed, tetszetős formában átadó, utolérhetetlenül szellemes és szemléltető művészi stílusa.

Az Égbőlszállott... címen megjelent eucharisztikus munkája is magán viseli P. Plus kiválóságait. Az eucharisztikus szentév irodalmának szinte pazar bőségű és értékes termékei közé méltán illeszkedik be ez a francia szellem alkotta remekmű. Megkapó példái, hasonlatai meleg közelségbe hozzák hozzánk az „Égbőlszállottat" — s a már szívvel megszeretett Eucharisztiának titkát boncolgatja, magyarázza tudós okfejtéssel, meggyőző érvekkel, majd áttér az Eucharisztia gyümölcseinek, gyakorlati hasznának lélekmegfogó ismertetésére. Munkája főbb fejezeteinek címei: A misztérium közelében, Mi hozta közénk az Istent?, Eucharisztia és evangélium, Kinek tartják az emberek az Eucharisztiát?, Hogyan van jelen Krisztus az Eucharisztiában?, Eucharisztikus áldozat, Mindennapi kenyerünk. Az Eucharisztia gyümölcsei. A társadalmi rend köteléke. A diadalmas Eucharisztia. — Kákonyi István S. J. könnyen gördülő, szép magyarságú fordításában jelent meg.

A munka kitűnő anyag előadásra, de éppoly elsőrendü elmélkedésre és lelkiolvasásra is.

Hajdók János S. J.: **Királyi vér, királyi élet.** (Eucharisztia és ifjúság.) Korda R. T. kiadása. Ára 2.50 P.

A munka célja: az Eucharisztiához vezetni, az Eucharisztiából áradó végtelen erővel megvédeni, megmenteni, erőssé, hőssé tenni, királyi életre nevelni az ifjúságot. E célt az ifjúságot érdeklő modern problémákon és modern nyelven igyekszik elérni az író. Valósággal átéli, átérzi, együtt forrongja át az ifjúság minden problémáját, amit a test és vér, a jó és rossz, az igazság és áligazság hatása vált ki lelkükből. E problémák kaoszában szinte együtt vergődik, együtt kutat velük — de a mellett biztos kézzel egyenget minden utat és fűz minden szálat az egyedüli biztonság és megoldás: az Eucha-

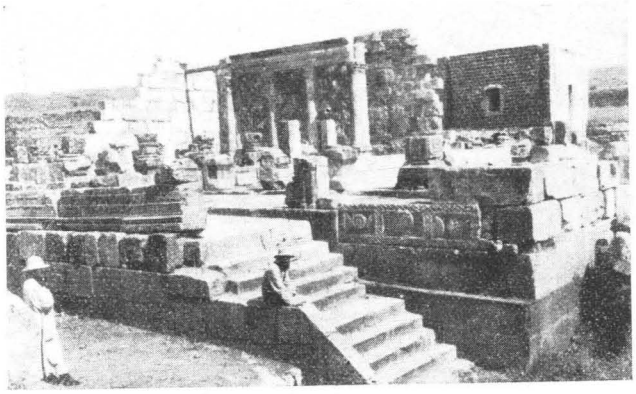

A kafarnaumi zsinagóga helyreállított romjai. — Jobbra látható a biztosan evangéliumi korból való alapépítmény és a lépcsőfeljárat

utalás az Eucharisztia égi vigasztalására. Nem volt nagy város; az ószövetség meg sem említi nevét. Az evangéliumi időben a római helyőrség és a rajta keresztülvezető „Via maris" tették forgalmassá a városka életét. Környékén jó gabona termett. A Talmud is említi, hogy ha Kafarnaum közelebb lett volna Jeruzsálemhez, innen hoztak volna gabonát a templom számára; az újszövetségben ez megvalósult: az Élet Kenyere itt ígérte meg a *választottak gabonáját* Egyházának. A város zsinagógáját az a pogány százados építtette, akinek alázatos hitvallása az Egyház életében az Eucharisztia imádsága lett. (Lk. 7, 1—7; Mt. 8, 5—13.) E zsinagóga elöljárója Jairus volt, akinek leányát az Úr Jézus a ravatalról adta vissza az életnek (Lk. 8, 40—56.) — megmutatva ezzel, hogy Ő ura az életnek, annak az életnek is, melyről eucharisztikus beszédében így nyilatkozik: „Én vagyok az élet kenyere." (Jn. 6, 35.)

A csodákkal tündöklő város dicsősége nem volt hosszú életű. Sorsát önmaga pecsételte meg, amikor nem hallgatott az üdvösség igéire, az Eucharisztia kinyilatkoztatását „kemény beszédnek" minősítette (Jn. 6, 61.) és magára vonta Krisztus keserü jövendölését: „És te Kafarnaum! vajjon az égig fogsz-e fölmagasztalódni? A pokolig fogsz alásüllyedni; mert ha Szodomában történtek volna a csodák, melyek tebenned történtek, talán megmaradt volna mai napig. De mondom is nektek, hogy Szodoma földének tűrhetőbb lesz dolga az ítélet napján, mint neked." (Mt. 11, 23—24.)

A megjövendölt süllyedés hamar bekövetkezett. Alig 30 év mulva már csak kis faluként szerepel Kafarnaum a történelemben. Az idegenek elhagyták ezt a rossz hírre vergődött helységet, melyről a rabbinikus irodalom is megvetéssel szól, amikor rá vonatkoztatja a Prédikátor 7, 26. szavait, hol a „balga gonoszságát és a dőrék tévelygését" ostorozza. A történelmi igazságszolgáltatáshoz még a természet is hozzájárult: egy földrengés romba döntötte a város régi épületeit, úgyhogy az arab világ a VII. században itt már csak romhalmazt talált, melyet így nevezett el Tell-Hum-nak: Hum-romjainak...

A keresztények azonban nem felejtették el Kafarnaumot, az „Úr városát". Amikor a IV. században Konstantin császár felszabadította a kereszténységet, a zsi-

A kafarnaumi zsinagóga belseje — középen az eredeti kőpadlózat részei láthatók

dóságból megtért tibériási József „comes" keresztény templomot emelt Kafarnaumban, pedig Szent Epifánius értesítése szerint egyetlenegy keresztény sem lakott ott. A zarándokok áhítattal keresték fel e szent helyet. Szent Jeromos csak rövid ideig tartózkodott ott és értesítése is egészen rövid. De Szent Szilvia bővebb leírást ad róla a IV. század végéről: „Kafarnaumban templommá alakították az apostolfejedelem házát, melynek falai mind e napig megmaradtak... Itt látható a *zsinagóga* is, melyben az Úr meggyógyította az ördöngőst, melyhez *számos lépcsőn* kell felmenni; a zsinagóga négyszögletes kövekből épült." A keresztesháborúk idején azonban már ezek az emlékek sem voltak láthatók. Burchard 1283-ban már csak hét szegény halászkunyhót talált ott a Genezáret-tó partján.

A mult században megkezdett ásatások sok zsinagóga romjait hozták napfényre Galileában. A kafarnaumi zsinagóga romjait nem volt nehéz ezek között felismerni, mert valamennyi között csak egy zsinagógát találtak, melyhez *„számos lépcsőn kell felmenni"*, éspedig Tell-Humban. A környékbeli beduinok az ásatások kezdetén kincseket gyanítván a romok között, megrohanták az alig feltárt romhalmazt és sok értékes követ, oszlopfőt stb. elcipeltek onnan. A Szentföld tiszteletreméltó őrei, a derék ferences atyák négyévi tárgyalás után 1894-ben megvették e területet, hogy az értékes romokat megmentsék. 1905-ben a német „Deutsche Orient Gesellschaft" megbízásából Kohl és Watzinger végeztek itt ásatásokat, de munkájuk csak 2 hónapig tartott: megelégedtek a zsinagóga alapjainak feltárásával. A megkezdett munkát azután a ferences atyák folytatták és fejezték be 1926-ban. P. Orfali, a munkálatok tudós vezetője nemcsak a romokat tárta fel, hanem hosszú és szívós munkával az épen megmaradt alapokon helyreállította a falakat és oszlopokat is. Éppen elkészült munkájával, amikor egy autószerencsétlenségben életét vesztette.

A tudósok abban mindannyian megegyeznek, hogy a feltárt zsinagóga a római korban épült. Néhányan a zsinagóga homlokzatának pazar díszítéséből, a belső oszlopok faragásaiból és főleg a fríz párkányzaton található ábrázolásokból arra következtetnek, hogy a zsinagóga díszítése a Kr. u.-i II. vagy a III. századból való. De még

risztia felé. — Eredeti gondolatai, beállításai, érdekes, modern hasonlatai, példái és választékos, szárnyaló stílusa mind ajánlják e munkát úgy az érettebb, lelkiségre törekvő, komoly problémákkal foglalkozó ifjúságnak, mint az ifjúság nevelőinek, vezetőinek. — Tekintettel arra, hogy az élet problémáit mind az Eucharisztia szemszögéből nézi, igen alkalmas e könyv minden tökéletességre törekvőnek is. Sok új gondolatot, indítást nyerhet és eucharisztikus életében elmélyülhet átelmélkedve anyagát.

A munka nyomdai kiállítása elsőrangú.

Fattinger — Solymoss Vendel O. S. B.: **Tanít az élet.** (Szónoki példatár.) 354 oldal. Korda R. T. kiadása. Ára 6.80 P.

Az egyházi szónokok sikerének egyik biztosítéka, ha előadásaikat példákkal illusztrálják. S minél inkább magából az életből merítik példáikat, annál hatásosabban és maradandóbban viszik be hallgatóik lelkébe az igazságokat. — De a sok irányban elfoglalt lelkipásztornak éppen e kitűnő szónoki eszköz megszerzésére nincs ideje. Mert a megfelelő jó példák keresése sok időt igényel. Nincs tehát a lelkipásztor számára hasznosabb és jobb szolgálat, mint jó példatárhoz juttatni.

Solymoss Vendel O. S. B. nagy szolgálatot tett a lelkipásztoroknak, mikor lefordította Fattinger új, modern és gyakorlati példatárának első és második kötetét. Illetve a két kötetből kiválogatta a legjobb és nálunk jól felhasználható példákat s kitűnő rendszerbe szedve jelentette meg magyar nyelven.

Dr. Dér Ákos: **Életforrás.** Budapest, 1938. Jézus Szíve Szövetség kiadása. 240 oldal. Ára 2.50 P.

P. Biró, a Jézus Szíve-tisztelet nagy apostola külön munkában mutatta ki a Szent Szív és tiszteletének centrális helyzetét a hittudományban. Kifejtette, hogy a Szívkultuszt egész nyugodtan a kegyelmi élet reprezentáló forrásának nevezhetjük. Dr. Dér munkája ebben az értelemben nevezi Jézus Szíve tiszteletét életforrásnak.

Könyvében az alapvető tételektől kezdve végesvégiglen letárgyalja a Jézus Szíve-tisztelet egész fogalmát, részleteit, vonatkozásait, pasztorációját és gyakorlatait. Mint a Jézus Szíve-tisztelet összes kérdését összefoglaló munka, egyedülálló irodalmunkban, s mint ilyen, nagy értéket jelent a Jézus Szíve-irodalomban. A Jézus Szíve Szövetségnek kitűnő ismertetését találjuk a könyvben.

Módszerében a históriai fonalat követi, éspedig Alacoque Szent Margit kinyilatkoztatásai és munkái alapján dolgozza fel anyagát. A függelékben Szent Margit legkitűnőbb Jézus Szíve-imáit adja. — A könyv olvasását, terjesztését igen ajánljuk.

Kleine Lebensbilder. Kiadja a Kanisiuswerk, Freiburg. Ára füzetenként 30 fillér.

A svájciak katolikus könyvkiadója nagy szolgálatot tesz hazájának azzal, hogy már száznál több füzetet számláló vállalkozásában nem szenteknek, hanem jámbor, a közel-

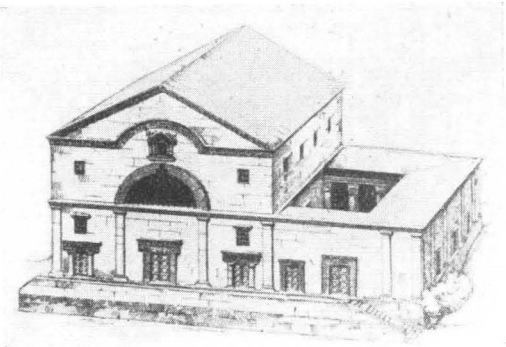

A kafarnaumi zsinagóga rekonstruált képe a Genezáret-tó felőli (déli) homlokzattal

multban élt kortársainknak életrajzát adja ki. Ezek az életrajzok azonban — nagyon helyesen — nem a rendkívüli eseményeket és csodás tetteket domborítják ki, hanem a mindennapi emberhez közelebb eső, egyszerű feladatok nagyszerű megoldását mutatják be. Így elérik azt, hogy az olvasók a szereplőket nem bámulják és mint messze magasan álló egyéneket szemlélik, hanem utánozni, követni is tudják őket.

Szenvedésben.

Hiszem, Istenem, hogy amikor megadással szenvedek, beteljesedik bennem Krisztus szenvedése.

Hiszem, hogy mialatt minden teremtmény sóhajtva szenved a földi életben, akkor örök életét készíti elő fájdalmas vergődésében.

Hiszem, hogy nincs itt állandó lakásunk a földön és örök hazát keresünk és találunk nálad.

Hiszem, hogy azoknak minden javukra szolgál, akik Istent szeretik.

Hiszem, hogy ha könnyek között vetettünk, majdan örömmel gyüjtjük be a termést.

Hiszem, hogy boldogok mindazok, akik az Úrban halnak meg.

Hiszem, hogy szenvedéseink a földön lesznek örök dicsőségünk zálogai az égben.

Hiszem és vallom, hogy a mi romlandó testünknek magára kell öltenie a romlatlanságot, halandó testünknek magára kell vennie a halhatatlanságot és a halál fulánkját megsemmisíti az örök élet dicső győzelme.

Hiszem, hogy Isten az igazak szeméről letörli a könnyeket s nem lesz többé sem halál, sem gyász, sem szomorúság.

Hiszem, hogy a földi élet után meglátjuk az Istent színről-színre dicsőségben és örök boldogságban. Amen.

Ez az imádság részlet a „Krisztus munkása" című könyvből. Összeállította: P. Gyenis András S. J. Imádságoskönyv az apostolkodás szellemében.

ezek az archeológusok is megengedik, sőt vallják, hogy az alapok régibbek, az evangéliumi korból valók.

A hívő kegyelet vallásos áhítattal és szeretettel karolta fel ezt az evangéliumi emléket. A ferences atyák házat építettek a romok közelében: ők őrzik és gondozzák a terepet. A zarándok meghatódottan áll meg a szépen helyreállított romok előtt, melyek híven adják az evangéliumi zsinagóga képét. Téglalap-alakú épület észak-déli irányban, melynek díszes, 3 ajtós homlokzata a Genezáret-tóra néz; keleti oldalán nagy, nyitott átrium csatlakozik a zsinagógához. Két lépcsőzet vezet a zsinagógába: mindkettő teljesen ép; az északon levő lépcsőzet magasabbra visz: ezen jártak fel a nők a zsinagóga karzatára, ahol az ő helyük volt. A zsinagóga belseje egy nagy középhajó, melyet 3 oldalról mellékhajók öveztek. A hajók hármas tagozását hatalmas oszlopsorok adják, melyeknek alapjai mind helyükön vannak most is, az északi oldalon pedig teljesen helyre vannak állítva a megmaradt oszlopok is. A középhajó kőpadlózatának jelentős része is épen megmaradt. Az egész — 24 m hosszú és 18 m széles — épületet hatalmas kövekből emelt falak vették körül, melyekből az északnyugati sarkot lehetett helyreállítani. A romok természetesen fedél nélkül, szabad ég alatt vannak.

A kafarnaumi zsinagóga romjai szentélyt képeznek, melybe a Zsoltáros szavaival lép a hívő ember: „Lépjünk be az ő hajlékába, boruljunk le ott, ahol lába állott!" (Zsolt. 131, 7.) Itt, ebben a szentélyben ígérte meg az Úr az embereknek szentségi Önmagát! Szavait először ezek a kövek visszhangozták, de az emberek szívei keményebbek voltak e köveknél: ott nem találtak visszhangra... Csak egy kő fogadta be a szent ígéretet, az a Kőszál, melyre Anyaszentegyházát építette: ő borult le ezen a padlózaton Krisztus elé: „Uram! kihez mennénk? Az örök élet igéi nálad vannak!" (Jn. 6, 69.) A kőszívű emberek elpusztultak, a kafarnaumi kövek rombadőltek, de a Kőszálon épült Egyház áll és híven őrzi Jézus igéit, boldog birtokosa az itt adott ígéret beteljesedésének.

Szép időben a romok között misézni is lehet — minden alkalommal az Úrnapján használt szentmise szövege szerint. Az evangélium ebben nem más, mint azoknak a szent szavaknak ismétlése, melyek itt hangzottak el először: „Aki e Kenyeret eszi, örökké élni fog." (Jn. 6, 59.) Ha nem romok között hangzanának el e szavak, hanem úgy, mint odahaza: az Úrnap fényében és pompájában, akkor ez az égi vigasz telítené a lelkeket egészen. De itt, a romhalmazban, ebben az elhagyatottságban, ahol még falu sincs a közelben és ahova hívő keresztények csak ritkán vetődnek, — inkább a szentlecke szavai kapják meg az ember lelkét: „Vizsgálja meg magát az ember, és úgy egyék ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből; mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg az Úr testét." (I Kor. 11, 28—29.) Nagy kincsünk az Eucharisztia, nagy dicsőségünk, hogy Krisztus a miénk, — de Kafarnaum romjai tanúsítják, hogy ott is rombadőlhet minden, ahol Krisztus a legpazarabban adja ajándékait és ígéreteit!

De viszont a romok között is új élet támad ott, ahol az Eucharisztia — életigény.

Ú J D O N S Á G!

Müller Lajos S. J.:

A kereszt diadala

A kiváló író elmélkedő könyvsorozatának második kötete. Húsvétvasárnapjától pünkösd nyolcadának befejeztéig ad minden napra teljesen kidolgozott elmélkedéseket.

A gondolatokban mély és gazdag tartalom, a közvetlen, világos előadásmód, a nagy gyakorlatiasság és az egész munkát áthevítő nagy Isten- és lélekszeretet együttesen biztosítják a könyv sikerét.

Akiket az író „A kereszt iskolája"-nak elmélkedéseiben megtanított a szenvedés művészetére és szeretetére, most kalauzuk lesz a feltámadás dicsőségének és reménységének szemléltetésében, s hitüknek biztos megalapozásában is.

Ára kartonkötésben P 4·— vászonkötésben P 5·50

Eucharisztikus újdonság!

R. Plus S. J.—Kákonyi S. J.:

Égből szállott . . .

A világhírű francia aszkétikus író eucharisztikus munkájának magyar fordítása. P. Plus szárnyaló szelleme, nagy teológiai tudása, utólérhetetlen írásművészete méltó hódolatot mutat be e munkájában az Eucharisztiának. — Elsőrendű beszédanyag, elmélkedésre és lelkiolvasmányra is igen alkalmas.

Ára kartonkötésben P 1·50 vászonkötésben P 2·90

Dr. Dér Ákos:

Életforrás

A Jézus Szíve-tiszteletnek valóságos kincsestára ez a szép könyv. A Jézus Szíve-tisztelet minden kérdését tárgyalja és világmegmentő szerepét ismerteti meggyőző erővel, meleg lelkesedéssel.

Olvasása, terjesztése apostolkodás!

Szép címlappal, kartonkötésben P 2·50.

Müller Lajos S. J.:

A kereszt iskolája

A nagyböjt minden napjára ad megrázó erejű elmélkedéseket Jézus kínszenvedéséről. Valósággal átélteti az elmélkedővel az Úr gyötrelmeit és ezzel hangolja az engesztelő szeretetre.

Ára fűzve P 2·50 kötve P 3·90

Német könyvújdonságok:

Heinz Fleckenstein: **Persönlichkeit und Organminderwertigkeiten.** Ára P 10.50 helyett **P 8.05.**

Lippert S. J.: **Unseres leidenden Herrn Reden und Schweigen vor den Menschen.** Ára fűzve P 3.90 helyett **P 2.99,** kötve P 5.70 helyett **P 4.37.**

Kalán: **Für Christi Reich!** Ára fűzve **P 2.50.**

Schulte S. V. D.: **Seelsorge am Seelsorger.** Ára kötve **P 6.—.**

Hans Wirtz: **Vom Eros zur Ehe.** Die naturgetreue Lebensgemeinschaft. Ára kötve **P 9.—.**

Alban Goodier S. J.: **Jesus Christus Opferlamm unter den Menschen.** Seine Selbstoffenbarung vor und in der Leidenswoche. Ára kötve **P 14.—.**

Karl Dorr: **Werkbuch** für die Fasten- und Osterzeit für Kinder und Jugendgruppen, Familie, Pfarre und Schule. Ára kötve **P 5.40.**

Neipperg: **Benedikt.** Lehrmeister christl. Lebens. Ára P 2.25 helyett **P 1.73.**

Lotz: **So betet der Christ.** Gedanken in zwölf Predigten. Zum Gebet des Herrn und zum Englischen Gruss. Ára P 2.70 h. **P 2.07.**

Roger Kerber: **Die blauen Spielbücher.** 266 Spiele fürs junge Volk. Ára **P 5.—.**

Henne O. M. Cap.: **Einzelausgaben des Alten und Neuen Testamentes.** Bibellesung für die Fastenzeit. Ára P 1.35 h. **P 1.04.**

Rubatscher: **Was glaubt der Katholik?** Mein Religionsbüchlein. Ára **P —.30.**

Wilram: **Resurrecturis. Grabreden.** Ára **P 5.—.**

Gatterer S. J.: **Gottes Gedanken über des Kindes Werden.** Ára **P 2.80.**

Claudel: **Kreuzweg.** Ára P —.68 h. **P —.53.**

Otto Hilker: **Wandel im Licht.** Kat. Sittenlehre in Arbeitsentwürfen. Ára P 1.55 h. **P 1.27.**

Otto Hilker: **Gemeinschaft mit Gott.** Kath. Gnaden- und Sacramentenlehre in Arbeitsentwürfen. Ára P 1.35 h. **P 1.04.**

Otto Hilker: **Frohe Botschaft.** Kath. Glaubenslehre in Arbeitsentwürfen. Ára P 1.35 h. **P 1.04.**

Walter Eugen: **Das Siegel der Versöhnung.** Die Überwindung von Schuld und Sünde des Christen im Sakrament der Busse. Ára P 3.— helyett **P 2.25.**

Új magyar könyvek:

Müller Lajos S. J.: **A kereszt diadala.** A kiváló aszkétikus író ebben a kötetében folytatja „A kereszt iskolája" című könyvében megkezdett elmélkedés-sorozatát. A kötet húsvét vasárnapjától kezdődőleg közöl értékes gyakorlati elmélkedéseket. Ára **4.— P.**

P. Plus S. J.: **Égből szállott . . .** Fordította: Kákonyi István S. J. P. Plus S. J. elsőrangú könyve az Oltáriszentségről. Ára **1.50 P.**

Fattinger—Solymoss O. S. B.: **Tanít az élet.** Szónoki anyagtár. A közkedvelt német Fattinger példatárának I. és II. kötetéből kiválasztott példák gyűjteménye. Ára **P 6.80.**

Hajdók János S. J.: **Királyi élet, királyi vér.** Eucharisztia és ifjúság. A könyv szárnyaló stílusban az ifjúság lelkét vonja az Oltáriszentséghez. Ára fűzve **P 2.50,** kötve **P 4.—.**

Dr. Dér Ákos: **Életforrás.** A Jézus Szívetisztelet Alacoque Szent Margit iratai alapján. Tartalmas, kimerítő munka az egész Jézus Szíve-tiszteletről, a három nagy kinyilatkoztatásról, igéretekről, erényekről stb. Ára **P 2.50.**

Bangha S. J.: **Vivo de nia vivo.** A neves szerzőnek Oltáriszentségről szóló „Életünk élete" című művét eszperantó nyelvre fordította Bolváry Margit S. J. C. **Ára P —.60.**

Pakocs Károly: **Júdás-misztérium.** Papi konferenciák. Ára **P 1.20.**

Dr. Varga János: **Elfátyolozott Istenarc.** Krisztus jelenlétéről az Oltáriszentségben, a szentmiséről és szentáldozásról tárgyal röviden és meggyőzően. Ára **P 1.40.**

Dr. Marczell Mihály: **Neveléstan.** A híres pedagógus „Bontakozó élet" című sorozatának utolsó kötete. Ára fűzve **P 3.—,** kötve **P 9.50.**

Lang—Solymoss: **Rövid liturgika.** Világiak részére. Ára **P 3.20.**

M. Loyola—Németh: **Jöjjetek, áldozzunk!** Szentáldozási előkészületek és hálaadások. Angol eredetit kiadta Thurston S. J. Ára **P 3.80.**

Dr. Horváth Konstantin: **Az „Egyházi értekezések és tudósítások" története.** Verseghy Ferenc és Horváth János levelezése 1819—1822. Ára **P 8.50.**

G. K. Chesterton: **Aquinói Szent Tamás.** Fordította: Boldizsár Iván. Ára **P 3.—.**

Dr. Láng Sándor: **A munkatudomány.** Munkaélettan. A munkavégzés és munkaracionalizálás hatásai a szervezetre. Ára **P 3.30.**

Czistler: **Egy édesanya leveleiből.** Ára **P 3.—.**

P. Gyenis András S. J.: **Krisztus munkása.** Imádságoskönyv az apostolkodás szellemében. 352 oldal terjedelmű, igen tartalmas imakönyv. Minden alkalomra közöl imákat. Ára **P 3.—,** finom vékony papíron **P 3.20.**

Marton: **Oltártüzek.** Elmélkedések a „Krisztus lelke szentelj meg engem" című imádságról. Ára **P 2.—.**

Walsh: **A bűn sodrában. 3 kötet.** Ára darabonként **P —.96.**

Szentiványi Róbert dr.: **A századok Királya.** (Beszédek.) Ára **P 7.—**

ÚJDONSÁG!

Fattinger—Solymoss O. S. B.:

Tanít az élet

Rendszeres, modern, az életből vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. A hírneves osztrák hitoktató nagysikerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példáiból állította össze Solymoss tanár hatalmas, háromszáz oldalnál terjedelmesebb kötetét. Egyházi szónokok, hitoktatók számára elsőrendű segédeszköz!

Ára kartonkötésben P 6·80

ÚJDONSÁG!

Hajdók János S. J.:

Királyi élet, királyi vér

Az ifjúság eucharisztikus lelkületének nevelésére íródott értékes munka. Példáiban, hasonlataiban, problémáinak felvetésében és stílusában, hangjában is modern és az ifjúság lelkét megfogó. Érettebb ifjúságnak és hittanároknak elsőrendű munka.

Ára kartonkötésben P 2·50 vászonkötésben P 4·—

ÚJDONSÁG!

Dr. Gálos László

Isten magányában

(Lelkigyakorlatok)

Értékes, önálló gondolatokban gazdag, gyakorlatias, finom stílusú lelkigyakorlatos elmélkedések.

Ára kartonkötésben P 1·60 vászonkötésben P 2·70

ÚJDONSÁG!

Dr. Magdics Ignác:

KRISZTUS VILÁGOSSÁGA II.

A kiváló író nagysikerű beszédsorozatának második része, mely a pünkösdtől—ádventig terjedő időszak vasár- és ünnepnapjaira ad teljesen kidolgozott, remek felépítésű, példákkal átszőtt beszédeket. — **A könyv legjobb reklámja annak közkézenforgó első kötete.**

Ára kartonban P 5·50, vászonban P 7·50.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. május 1. IV. évf. 9. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Tóth Tihamér: Üdvözlégy, Oltáriszentség! — dr. Schmidt Béla: Mert szerette a világot . . . — Müller Lajos S. J.: Eucharisztia, mint az áldozatos szeretet és szenvedés forrása. — Pintér József: Krisztus és a monstrancia. — dr. Petró József: Eucharisztikus békecsók. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Aki a legtökéletesebb imádást nyújtja az Eucharisztiának. — Melau Ferenc: Életünk aranyserlege. — Virágh Andor S. J.: Izzó szikrák. — Róth Antal S. J.: Az Eucharisztia első ünneplése. — Csávossy Elemér S. J.: Egy magyar „kisösvényt"-járó. — dr. Ijjas József: Az Eucharisztia szentföldi emlékei. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Szent Lajosról, a franciák nagy királyáról jegyezték fel, hogy nagyon, de nagyon szerette az édesanyját. Ez a lélek, aki az Istent hősi fokban és lángoló lelkesedéssel szolgálta, bele tudta olvasztani ennek az istenszeretetnek izzásába az anya iránti ragaszkodást is. Mondják, hogy amikor dicsőségének tetőpontján állott, és édesanyja már a királyi család kriptájában pihent, többször felsóhajtott: „Bár megérte volna ezt az édesanyám!" Egy alkalommal valami nemes uralkodói gesztusért ünnepelték alattvalói Lajost. Az üdvözlésére siető udvaroncoknak megköszönte hódolatukat és aztán hozzátette: „Cselekedetemért necsak engem ünnepeljetek, hanem juttassatok dicséretetekből annak is, aki engem felnevelt és akinek testéből szivemet vettem: az édesanyámnak!"

E hónap végén az egész világ hódolata a budapesti Eucharisztikus Kongresszus oltára felé fordul. A Vatikán XI. Piusa, a Tűzföld küszködő misszionáriusa, az Alföld magyarja egyaránt áldani fogja Krisztust, aki isteni tudásával olyan fönséges módot gondolt ki arra, hogy örökké ezen a földön lehessen és mindenhatóságának erejével oly páratlan bőkezűséggel valósítja meg e jelenléti módnak csodáját minden nap minden órájában. Amidőn Krisztus előtt imádattal borul le az egész világ és ez az ország, a szivek hódolatának egy sugara Krisztus Anyjára is ráesik. Imádjuk a Szivet, amelyik ilyen jóságos volt hozzánk, hogy önmagát adta nekünk, áldjuk a kezet, amely oly hatalmas és oly készséggel ismétli meg mindenhatóságának csodáját, de nem feledkezünk meg arról sem, hogy ez a sziv Mária testében dobbant elsőt és ennek a kéznek földi alakja Máriából vette anyagát. Az

„Utunk" *az Eucharisztia nagy hónapjában — amikor hódol az eucharisztikus Király előtt, felhívja Olvasói figyelmét arra, hogy ez a május a Szűzanyának szentelt hónap — s a legméltóságosabb Oltáriszentség hódoló imádásával összekapcsolhatják a Szűzanya tiszteletét főleg azzal, hogy Mária szivének melegével, áhitatával, bensőségével egyesülve borulnak le imádásra a szentségi lepelbe takart Király előtt.*

S ha kedves Olvasóink úgy érzik, hogy szeretetük lángjának felszitásában, elmélyitésében némi része van lapunknak is, viszonozzák azzal, hogy apostoli lélekkel terjesszék lapunkat ismerőseik körében — utánozva, ki Jézust adta nekünk: az apostolok Királynőjét — s vigyék lapunkon át Jézus szellemét a lelkeknek — növelve ezzel az eucharisztikus Király táborát.

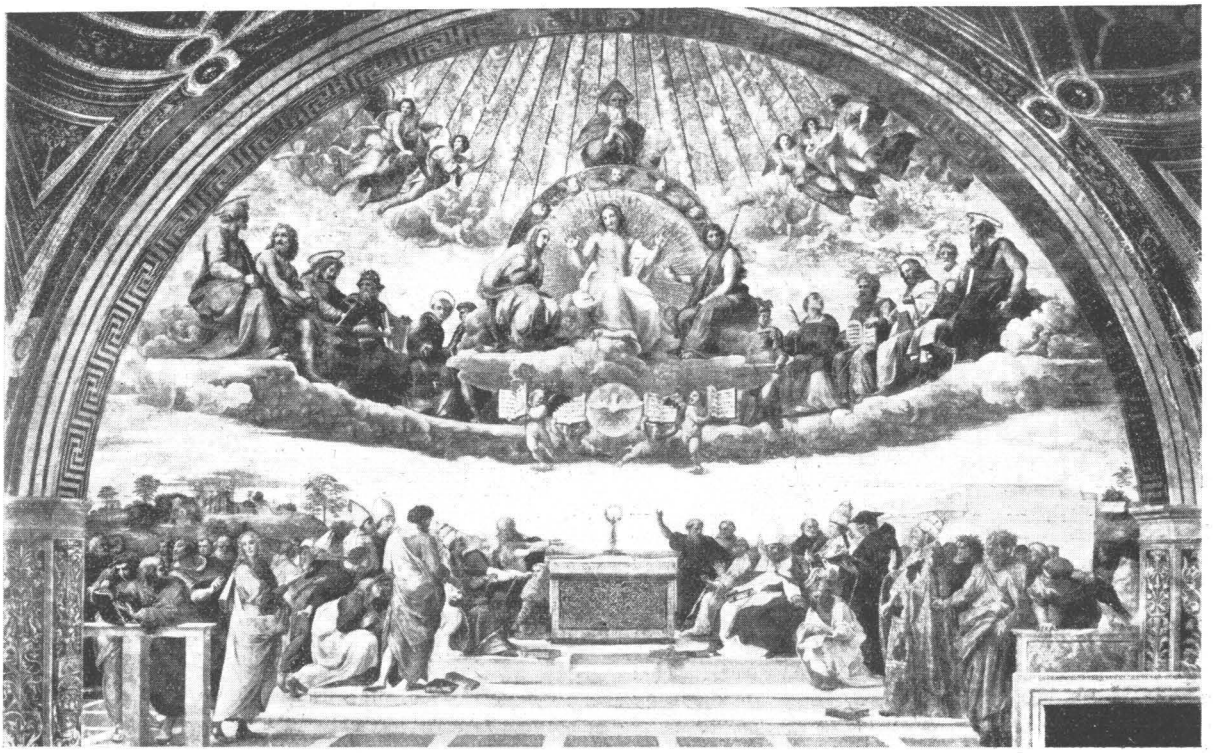

Raffael: Disputa

Üdvözlégy, Oltáriszentség!

Irta: dr. Tóth Tihamér

A Vatikán egyik termében, a Stanza della Sequutura-ban látható Raffaelnek gyönyörű freskója, az Oltáriszentség megdicsőülését ábrázoló „Dispula". A mester még csak 25 éves volt, mikor ezt a nagy falfestményt készítette. Alig van valaki, aki legalább reprodukcióban ne ismerné ezt a nagyszerű képet, amelyen az egész ég és föld megjelenik, hogy hódolatát bemutassa a középen látható szent Ostya előtt. Szent Ambrus, Szent Ágoston, Aquinói Szent Tamás, Bonaventura, IV. Sixtus pápa, Dante... és így tovább zengik a képen a szentséglartóban köztük trónoló Krisztus dicséretét.

A kép több mint 400 éves, az idő megviselte, némelyik angyal és Szent arca már elhalványodott rajta... de a gondolat, amit kifejezni akar, el nem halványodott, hanem az eredeti fényében él ma is köztünk: *el nem halványodott és soha nem is fog elhalványodni Egyházunkban az 1900 éves Eucharisztiának alázatos imádása, dicsérete, hódoló tisztelete.*

Ez az imádás rendszerint csendben történik templomaink falai között a szentmisén résztvevő, a szentáldozáshoz járuló és az Oltáriszentség előtt imádkozó hívek részéről. Picinyke kis örökmécses lobogó lángja, mintha valami szüntelenül dobogó szívnek ritmusa lenne, mutatja az utat a köztünk lakó elrejtezett Krisztus felé.

Néha azonban az Egyház szükségét érzi, hogy kézbe vegye az oltár drága kincsét és kijöjjön vele a templom csendjéből a mindennapi élet forgatagába, az utca lármájába. Hogy a freskó színei el ne halványodjanak, időnként meg kell újítani azokat: és hogy az Oltáriszentségbe vetett hitünk el ne halványodjék, hanem mindig friss és eleven maradjon, szükséges azt időnként a nyilvános hitvallás erejével és az ünnepi öröm színeivel felfrissíteni. E célból tartják az egyes templomok s egyházközségek évenként az úrnapi körmenetet, vagy egyéb szentséges körmeneteket.

Néhány évtized óta azonban minden második évben egy világraszóló úrnapi ünneplést rendez a mi Egyházunk: a nemzetközi eucharisztikus kongresszusokat. Az 1938-ban tartandó XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus szinhelye hazánk lesz, nálunk fogjuk ünnepelni a diadalútját járó szentségi Krisztust.

Az első pünkösdön párthusok és médek, mezopotámiaiak, egyiptomiak és rómaiak állottak az apostolok körül; mit kell majd éreznie a Kiskunság magyarjának, a dunántúli hivatalnoknak, a Nyirség földművesének, mit fog érezni a Pestre jött matyó asszony, jász ember, palóc leány, kun legény, mikor mellette térdelnek az Oltáriszentség előtt amerikaiak és ausztráliaiak, kínaiak és indiánok, vörösek és

feketék... és mind egyek lesznek velünk a hitben, egyek a szeretetben a szentségi Király előtt! Mennyi faj, mennyi szín, mennyi nyelv, mennyi ruházat, — de egy hódolás, egy hit, egy szeretet!

Tehát mi lesz ez a Kongresszus?

Hitünk tökéletes egységének és a katolicizmus szédületes méreteinek tiszteletet parancsoló bemutatkozása.

Mennyire eltörpülnek e mellett a történelem legismertebb diadalmenetei is! Mily kicsinység ehhez képest a győzelmi háborúból visszatérő Caesar, vagy Constantin bevonulása!

Azt a gyülekezetet majd látni kell! Látni a világ minden sarkáról érkező püspököket, érsekeket, Péter, András, Jakab, János utódait... Némelyik megtört vállán a hívek lelki gondozásának évtizedes terhe; a másiknak ifjú homlokán még alig száradt meg a püspökszentelés olaja. Látni a tudás és életszentség, elmélet és gyakorlat, kultúra és életbölcseség felhalmozott kincsét, amit csak az 1900 éves katolicizmus finom lelkisége tudott kivirágoztatni.

És mindennek a párját ritkító gyülekezetnek központja: a Mester, a hófehér Ostya színei alatt. Sem érdek, sem érzelem, sem politika, semmi más nem hozta össze ezeket az embereket tízezernyi kilométerek messzeségéből, hegyeken, sivatagokon, tengereken keresztül, csak a Krisztus titokzatos jelenlétébe vetett rendíthetetlen hit.

Világkongresszusoknak végső elemzésben célja: *a világhódolatból világújjászületést és világengesztelést csinálni,* az emberiség arcát visszafordítani Isten Fia által a mennyei Atyához.

Ez a végső cél, — minden más csak eszköz, csak járulék, csak segítség a cél felé. Azokban a napokban olyan pompát fejt ki a katolikus egyház, aminek kifejtésére csak egy közel 2000 éves mult képesíti — de nem ez a Kongresszus célja. Megjelennek a világ minden tájáról díszes ruhákba öltözött főpapjai, elővesszük évszázadok alatt szerzett drága egyházi ruháinkat és értékeinket, látni fogunk szemkápráztató felvonulásokat és gyüléseket, — és mindez nem a Kongresszus végső célja, mindez csak eszköz a végső cél felé.

És mi az a végső cél?

Az egyetlen, a kizárólagos és végső cél: fölgyujtani a lelkekben a szentségi Krisztus iránti hitet és szeretetet, hogy az Oltáriszentség tudatosabb megbecsülése és odaadóbb szeretete által megerősödjék az emberiség istenhite is és ebből a megerősödött hitből harmónikusabb, békésebb, boldogabb élet örömét élvezhesse a küzdelemben már-már kifáradt emberi nem.

És mi lesz még ez a Kongresszus?

Egy nagy néma tiltakozás is, méltóságteljes, de csöndjében is imponáló válasz azoknak, akiknek ma egyetlen céljuk: kitépni Isten hitét az emberek szívéből.

A moszkvai Istentelenek Szövetsége 16,000 delegátussal tartott kongresszust és azon olyan vallásgúnyoló és Isten ellen lázító beszédek hangzottak el, hogy szégyenlené magát miattuk Afrikának legsötétebb erdei lakója. És mikor ez a 16,000 ember azt hirdeti, hogy Isten meghalt, mert a Kreml mai urai ezt így határozták el, akkor a mi Kongresszusunk száz- meg százezres résztvevői és a messzi távolból lelkileg csatlakozó milliós meg milliós tömegei adják meg a választ: Nem halt meg az Isten, él és örökké élni fog!

Világhódolat — világújjászületés — világengesztelés: íme, ez a mi készülő Kongresszusunk végső célja!

*

Dehát miről is lesz itt szó, kit is fogunk itt világra szóló lelkesedéssel, embert meg nem illető imádással ünnepelni?

Az Eucharisztiát, az Oltáriszentséget.

Aki pedig tudja, mi az az Oltáriszentség, az nem sokallhatja akár a legnagyobb ünneplést sem.

Mi az Oltáriszentség?

A köztünk élő Krisztus!

Az Úr Jézus 33 évig élt a földön látható alakban. Akkor — befejezven földi küldetését — dicsőségesen visszatért mennyei Atyjához, de végtelenül szerető Szíve nem akart tőlünk végkép elszakadni. „Nem hagylak árván benneteket" (Jn. 14, 18.) — mondotta tanitványainak az utolsó vacsorán. „Ime, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig" (Mt. 28, 20.) — mondotta búcsúzásának utolsó percében.

És ezt az ígéretét valósítja meg az Eucharisztiában, az Oltáriszentségben. Ahol csak egyetlenegy tabernákulum van a világon, amelyben ott fekszik egy konszekrált Ostya, vagyis az Eucharisztia, ott jelen van Krisztus, köztünk él Krisztus, — nem az emléke, nem jelképe, nem egy gondolata, hanem maga az élő és éltető Jézus Krisztus, a mi isteni Megváltónk. Ugyanaz a Krisztus, aki valaha Palesztina útjain járt, ugyanaz jár most is köztünk, a mi városainkban, falvainkban, országainkban és folytatja köztünk áldott életét minden szeretetével, áldásával, melegségével.

Abban az előttünk fekvő mozdulatlan kis ostyában — mint a tridenti szent zsinat hirdeti (Sess. XIII. cap. 1.) — jelen van Krisztus „vere, realiter et substantialiter".

„Vere", „igazán". Tehát nemcsak jelben vagy képben. Nem úgy, mint az édesanyád van a fényképen, amit olyan nagy szeretettel szoktál nézegetni, — mert az csak egy kép, s nem maga az édesanyád. Krisztus ellenben igazán jelen van az Oltáriszentségben, teste és vére, lelkével és istenségével együtt, tehát maga az egész Krisztus.

„Realiter", „valósággal". Tehát nemcsak álomban, képzeletben, mint mikor egy édesanya álmában látja nemrég eltemetett fiát és elbeszélget vele. Nem! Az anya csak képzelte, hogy ott volt a fia. Mi nem képzeljük, hogy Krisztus itt van, mert valóságban itt is van.

„Substantialiter", „szubsztancia szerint". Tehát nem csupán az ereje van itt, a kegyelme, mint a többi szentségben; hanem úgy és az a Krisztus, aki a betlehemi jászolban feküdt, aki a keresztfán függött s aki az Atya jobbján ül.

Ebben a mozdulatlan, tehetetlen, igénytelen kis ostyában?

Igen, abban!

Előtted fekszik egy darabka mozdulatlan fekete kőszén — hidegen, némán, érzéketlenül. És te mégis tudod, hogy a látszat csal, mert ebben a kis fekete széndarabban a Nap évezredekkel ezelőtt kilövellt meleg sugarai vannak felhalmozva. Nos, az Oltáriszentség fehér kis ostyájában nemcsak Krisztus Szívének lángoló szeretete van felhalmozva, hanem benne rejtőzik Krisztus teste és vére, maga az eleven Krisztus.

Ha azonban ez csakugyan így van, *ugyan merné bárki is sokallani, amit az Eucharisztia ünnepléséért teszünk?*

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson Egyházunk olyan nagy fényt és pompát fejt ki, amin egyesek talán meg is fognak ütközni, amit azonban *egészen természetesnek talál mindenki, aki világosan tudja, mit tart a mi hitünk az Oltáriszentségről.*

Hiszen fény és pompa, díszruhák és kivonulás, fogadtatás és éljenző örvendezés nem egész természetes külső megnyilvánulása-e annak a belső tiszteletnek és szeretetnek, amelyet az ünnepelt személy vagy közénk érkező vendég iránt érzünk?

Ugy-e, ha valaki az édesanyja születésnapját ünnepli, a legszebb ruháját veszi elő a szekrényből, szép virágcsokrot fog a kezébe és így köszönti anyját — és ez természetes is, ezen nem botránkozik meg senki.

És ha Pestre jön az olasz király, ünnepi lobogók lengenek a házakon, katonazenekar és díszszázad vonul ki az állomáshoz, zászlócskák ezrei lobognak a sorfalat álló iskolásgyermekek kezében, szólnak az ünnepi ágyúlövések — és ez természetes, ezen sem botránkozik meg senki sem.

Nos hát, ha ez természetes és nem ütközik meg rajta senki, akkor nem ütközik meg azon a lelkendezésen és szereteten, azon a pompán és fényen, azon a hódolaton és imádáson sem, amellyel mi, hívő keresztények az Oltáriszentséget köszöntjük. Mert abban — a mi rendíthetetlen hitünk szerint — nem az édesanyánkat üdvözöljük, hanem azt, akinek atyánkat, anyánkat, lelkünket, megváltásunkat köszönhetjük, — az Úr Jézus Krisztust. Mi az Oltáriszentségben nem földi király megérkezését üdvözöljük, hanem a „királyok Királyának, uralkodók Urának" (Jel. 14, 16.) — közénk jövetelét, „aki által uralkodnak a királyok és tesznek igazságot a törvényhozók" (Péld. 8, 15.) — és aki nélkül „semmi sem lett, ami lett" (Jn. 1, 3.).

„Dehát Krisztus szegény volt és mezitláb járt! Tetszik neki, illik hozzá ez a nagy ünneplés?" Igy akadékoskodnak egyesek.

Pedig mennyire nincs igazuk! Mert abból, hogy Isten Fia földi életében értünk, önként magára vállalta a megaláztatást és szegénységet, nem az következik, hogy örökre megalázott és elhanyagolt maradjon. Krisztus megalázott és szegény volt 33 évig, de azután már nem. Márpedig az Oltáriszentségben nemcsak a szegény és önmagát megalázó Krisztus van jelen, hanem az a Krisztus is, aki a halál fölött diadalmat aratott, az a Krisztus is, aki a mennybe dicsőséggel fölment, az a Krisztus is, aki az Atya jobbján ül, az a Krisztus is, aki ítélni fog eleveneket és holtakat és minekünk *ezt* a Krisztust is ünnepelni kell az Oltáriszentségben és nemcsak azt a Krisztust, aki érettünk csakugyan „kiüresítette magát" (Fil. 2, 7.) és „megalázta magát" (Fil. 2, 8.) és szegénnyé lett. Mert hiszen, nem olvastuk-e a Szentírásban, hogy az Isten is „felmagasztalta őt és olyan nevet adott neki, mely minden más név fölött van, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon . . . és minden nyelv vallja az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr". (Fil. 2, 9—11.)

A világháború óta lázas nyugtalanságban vívja élethalálharcát az emberiség és mi ebben a stílszerű környezetben készülünk a mi világot megmozgató nagy ünnepünkre, a XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra.

Stílszerű hangulat!

Mert amikor minden veszve látszik, akkor üt az Isten órája s amikor minden emberi kísérlet zsákutcába kerül, akkor jön el a legforróbb, legodaadóbb imádkozás pillanata.

Márpedig olyan odaadó szeretettel, olyan hódoló tisztelettel soha az ember nem tud imádkozni, mint az Oltáriszentség előtt, — ott ahol — rendíthetetlen hitünk szerint — a kenyér és bor színe alatt maga az Úr Jézus Krisztus van jelen közöttünk.

Hogy valóban jelen van, arról nem maradhat bennünk a legkisebb kétely sem.

Igaz, hogy nem értjük, hogyan lehetséges ez, de ez nem lehet ok a kételyre. Vajjon értjük-e, hogyan volt lehetséges, hogy Krisztus megállott a négy napja eltemetett Lázár sírja előtt s három rövidke szót mondott — „Lázár! jöjj ki!" (Jn. 11, 43.) — és előjött a négynapos halott. — Márpedig ugyanez a Krisztus mondotta a kenyér fölött: „Ez az én testem" és ugyanez a Krisztus mondotta apostolainak: „ezt cselekedjétek az én emlékezetemre".

Hihetetlen dolog az Oltáriszentség? Igen, hihetetlen — a hitetlenek számára! Aki nem hisz Krisztus istenségében, — természetesen nem hihet az Oltáriszentségben sem. De aki hiszi, hogy Krisztus Isten, az — ha a mikéntjét felérteni és megfogni nem is képes — alázatos hittel fogadja el valóságnak azt, amit Krisztus Urunk előbb ünnepélyes szavakkal megígért, majd később földi életének legünnepélyesebb pillanatában meg is adott.

Valóban olyan hallatlan, eszünket annyira túlszárnyaló ez a hittétel, hogy senki kedvéért el nem fogadnók, csak egyetlenegy esetben lehet elfogadnunk: ha maga az Isten hirdeti ezt nekünk! Uram, ha Te mondod, akkor így van. Hogy miként lehet így, azt az én gyönge kis emberi eszemmel fel nem foghatom, de hogy így van, azt hiszem és vallom, mert — Te mondottad.

Szem, ízlés, tapintás megcsalódhatik:
de a hallás Rólad hittel biztosít.
Hiszem, amit hinni Isten Fia szab:
igédnél, Igazság, mi van igazabb?

Isten-volta rejtve volt a keresztfán;
itt ember-arcát rejti e talány.
De én mind a kettőt hiszem s vallhatom,
kérve, amit kért a bűnbánó lator.

Sebeid Tamásként látnom nem lehet,
mégis Istenemnek vallak Tégedet.
Add, hogy egyre jobban hinni tudjalak,
Tebenned reméljek, Téged vágyjalak.

Isten halálára emlékeztető
eleven kenyér és embert éltető,
add, hogy éljen lelkem Belőled csupán
s jóízét Tebenned ne veszítse szám.

Kegyes pelikánom, Uram, Jézusom,
szennyes vagyok, szennyem véreddel mosom,
melyből elég volna egy csöpp hullni rá,
világ minden bűnét meggyógyítaná.

Jézus, kit titokba fedve látlak itt,
mikor lesz, hogy szomjas vágyam jóllakik,
hogy majd fátyol nélkül nézve arcodat,
leljem szent fényedben boldogságomat?

(Aquinói Szent Tamás.)

Mert szerette a világot . . .

Írta: dr. Schmiedt Béla

Kenyérszínbe rejtezett...

Az alábbiakban azt szeretnék megmagyarázni, hogyan is történhetett meg az, hogy Krisztus közöttünk maradt s a kenyér és bor külső színe alatt vándorlásunk társa lett. Hogy a fenséges tényt megvilágíthassuk, nézzünk be egy utcába.

Az utcai távolság szürkeségében egy férfiú alakja kisebbedik. A kicsiny házacskák néma szótlanságban adják át egymásnak a mi emberünket. Az egyik kapubejáratot még el sem hagyta, máris a másik kapu fogadja. Megy. Siet. A ház előtti orgonabokrok és az utcára hajló akácfák nem hajolnak össze, hogy elsuttogják egymásnak az ujságot. Az utcai akácfák már hozzá vannak ahhoz szokva, hogy árnyékukban emberek rohanjanak. Ki erre. Ki arra. Már mi magunk is hajlandók lennénk azt mondani: nem történt semmi sem!

Az utca derekán azonban felsír valaki...

Egy gyermek!

Úgy sír, mint a magárahagyott Árvaság. Szívetszoritóan és szívetfogóan. Kis ruhája úgy libeg szaladás közben, mint a kigyulladt máglya a szélben. Észvesztően rohan a távozó ember után. Szinte ég a gyermekben az elárvultság fájdalma, amikor édesapja után kiált:

— Édesapám! Édesapám!

Szeméből hiába csurognak a könnyek. Könnyező két szemével nem tudja eloltani szívének fájdalmait. A sok szaladástól elfáradtak lábacskái. Fáradtan esik össze az utca porában. De felágaskodik. Újabb lendületet vesz s újult erővel sír fel benne az árvaság érzése:

— Édesapám! Ne hagyjon magamra.

S a tünő alak méltóságteljesen, de elérzékenyülten visszafordult. Visszanéz. S a következő pillanatban az árok szélére kerül a tarisznya, földbe mered a kapa s az édesapa visszasiet, hogy megnyugtassa gyermekét:

— Mi baj? gyermekem!

A gyermek nem szól semmit. Odasimul az édesapához. Átöleli lábszárait s úgy tekint széjjel az utcán, mint aki egyetlenegy pillantással akarja elmondani szíve minden fájdalmát:

— Árvaságra juttatsz? Egymagamra hagysz? Jaj! Ne menj el! Félek! Nem jó egyedül lenni!

S az édesapa simogató kézmozdulattal elfésüli a homlokba hullott szőke hajfürtöket s csókot ad az arcra. Sajnálkozó szívvel kötözi be a vérző kis szívet a vigasztalás szavaival:

— Gyermekem! Nekem mennem kell! Vár a világom! Vár az én országom: a határ. Nekem azt kell tennem, ami nekem lett rendelve. De majd visszajövök. Addig is veled leszek! Mindig rád gondolok! Feléd küldöm sóhajaimat. A mi házunk felé fordulva fogok dolgozni, hogy lássam azt a kaput, ami mögött élsz és játszol.

S miközben megtetézi az első csókot egy másodikkal, a közben komoly atyai hangon ismételi a gyermeknek:

— Veled marad a csókom!

Ezzel aztán el is múlt az utcai kis dráma. A csók mindent megoldott. A szeretet diadalt aratott a távolság felett. A szeretet hidat vert a partok között s ezen a hídon ott jár a Visszaemlékezés...

Ott áll az Eucharisztia... mert erről van itt szó!

Ebben a képben az emberiség helyzetét festettem meg. Az elhagyásra készülök szomorúságát és a Távozó jóságát. Annak a gyermeknek a személyében az emberiség sírt. Abban a gyermekben az emberiség jajgatott: Uram Jézus, légy velünk, mi egyetlen örömünk: Nálad nélkül keserüség itt a földön életünk. Ó egyetlen örömünk! Uram Jézus, légy velünk! Mert kívüled nem találhat sehol biztos nyughelyet. Boldog mással nem lehet, Uram Jézus, csak veled!

A távozó Krisztus előre látta, hogy az emberiség nem fogja kibírni a várást. Hiányozni fog valami az emberiségnek. Hiányozni fog Valaki... De mert neki mennie kellett, így hát önszívébe markolt s abból „jókat hozott elő".

Nem könnyeket, hanem szeretetet.

Önmagát hagyta hátra nekünk az Eucharisztiában. Hátrahagyta nekünk az Eucharisztiát mint a szeretet kötelékét... Egymásé maradtunk. Véglegesen összekapcsolódtunk, nehogy az elhagyatottság gyötrelmet okozzon az emberiségnek. Hátrahagyta magát mint a szeretet kenyér-hídját.

Ez a híd a közeljövőben nagy eseményeknek lesz tanúja...

Azon a hídon világrészek fognak találkozni...

Apák és gyermekek, testvérek és rokonok, barátok és ellenségek fognak a kehely körzetében egymás nyakába borulni. Egekbe törő énekben fognak hálát adni, hogy velünk maradt az Úr, hogy összetartott bennünket a Szeretet nagy kerek-asztalánál, s hogy örökre, mindörökre meg kívánja vidámítani életünket.

Dupanloup mondja: „Alapos tanulmány által arra a meggyőződésre jutottam, hogy az evangélium csupán az emberi szívért készült." Nos, — kérdezhetjük — hát miért készült az Eucharisztia? Mi úgy érezzük, hogy az emberiségért! Krisztus valami nagyot akart hátrahagyni az emberiségnek... S önmagát hagyta hátra. Önmagát hagyta hátra a földön, hogy Szentségének titokzatos árnyékában minden ember egymásra találjon.

Budapesten találkozunk!

Előbb azonban oldd meg magadon azokat a bilincseket, amikkel a Gyűlölet és a Gonoszság fogva tart. Pattantsd le önlelkedről az emberi szeretetlenség láncait s dobjunk le majd a hídról mindent, de mindent a mélybe, a hullámokba, hogy vesszen el, tünjön el a láthatárról minden emberi szenvedély és gyűlölet! Legyen minden időre annak a tanúja az Eucharisztikus Kongresszus hídja, hogy a szeretet mindent legyőz, mindent eltür és mindent elvisel. Minden terhet megkönnyít. Minden keserüséget megédesít. A szeretetnek misem nehéz. Neki misem drága. Az eucharisztikus szeretet felüdít... megindít... átalakít... megfékez... összetör... erősít... és nemes munkára ösztönöz.

Eucharisztia, mint az áldozatos szeretet és szenvedés forrása

Írta: Müller Lajos S. J.

Egyházunk sorsa, története, mint Szent Ágoston szépen kifejti „az Isten városáról" írt művében, mintegy kettős elemből szövődik: A világ üldözi, de Isten vigasztalja!

Élete áldozat. Ruhája, mint a Próféta mondja, vörös, mint ki a borsajtót taposa.

Az áldozatban ismét kettős vonás, kettős alkotórész van: áldozatos szeretet s áldozatos szenvedés.

Miközben az isteni Jegyes a kereszt nyoszolyáján szendergett, megnyitották szívét, s abból víz és vér jöve elő. Ez a szentatyák szerint az Egyház születése. A víz jelenti a kereszténséget, a vér az Eucharisztiát. E kettő alakítja ki az Egyházat.

Az Egyház tehát vérző Vőlegénye megtört szívéből születik.

Mi lenne tehát öröksége egyéb, mint szeretet és szenvedés?

Átveszi örökségül a töviskoronát, s felteszi fejére, a szenvedés véres palástját vállára veti és ezen díszjelekkel indul jót tenni, indul zarándokútjára, a mulandóság hűvös, ködös idein keresztül a derűs, fényes örökkévalóságba.

I.

Az Egyház áldozatos életét tehát elsősorban a szeretet művei jellemzik.

Követi Mesterét, jegyesét, kiről az van feljegyezve, hogy jót téve s gyógyítva haladt keresztül. (Ap. csel. 10, 38.)

Hisz mi más is az Egyház, mint Krisztus folytatása?

Az Üdvözítő a kereszten mintegy intonálta, megcsendítette a nagylelkű, áldozatos, irgalmas szeretet dalát, a jegyes pedig, az Egyház végigdalolja minden időkön át s a föld minden térségein keresztül, a világ végéig s az idők végéig.

Vegyük csak az irgalmasság testi cselekedeteit, melyeket művel az Egyház kezdettől a mai napig.

Van-e valami testi, anyagi nyomor, amely felé az Egyház intézményesen nem nyujtotta volna ki gyógyító, segítő kezét? Volt-e olyan veszélyes és borzasztó ragály, amely az Egyházat visszariasztotta? Ahol a teret másnak engedte át? Kész volt odaadni legjobb, legnemesebb erőit — panaszszó nélkül, sőt örömmel.

Az emberi élet összes térségét, melyről írva van: „Nagy vesződség jutott minden embernek és súlyos iga Ádám fiainak születésüktől mindaznapig, míg el nem temetik őket" (Sir. f. 40, 1.), védőszárnyai alá veszi. Bátran elmondhatjuk: a Karitász minden műve egyházi eredetű.

És a lelki irgalom műveire minő fenséges intézményeket teremtett az Egyház! A külföldi misszióra, itthon az iskolákra, a bűnösök megtérítésére, a bukottak felemelésére, a betegek, foglyok, árvák gyámolítására intézményesen mit nem alkotott!

Letördelte a rabszolgák bilincseit, visszaadta a nőnek, a gyermeknek méltóságát, becsületét. Krisztus keresztjével mint ekével felszántotta a földet, a barázdákba elhintette az ige magvait. És mindemellett ideje volt s van arra, hogy az őserdőket irtsa, mocsarakat szárítson, tanítsa a földművelést, ipart, kereskedelmet, sőt az Alpok bércein is menedékhelyeket tartson fenn a hidegtől dermedező utas számára.

Csak e néhány vonásban is minő nagyszerű kép tárul elénk! Minő titokzatos meleg árad ki az Egyházból, mely szünös-szüntelen új tavaszt fakaszt. És e melegforrás — az Egyház szíve: az Eucharisztia! Nem is lehetne más!

Mert hisz mindeme munkák forrása csak oly szeretet lehet, mely a végtelenig türelmes s jóságos, leereszkedő, mely nem keresi a magáét, nem önző, mely az Apostol szava szerint mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel, s magát mindennel, amije csak van, odaadja. (V. ö. I Kor. 13.)

Ilyen szív pedig csak egy van. Azé, akit az Eucharisztiában magunk között bírunk.

Ez már abból is következik, mert ekkora s ennyi áldozatot igénylő szeretet csakis ott van, ahol az Eucharisztia!

Ahol az Eucharisztia, ott a családi s földi kötelékekből nagylelkűen kilépő papság, szerzetesrendek, az általuk megvalósított mennyei élet a földön, az általuk sugallt áldozatos lelkek.

Ahol nincs Eucharisztia, ott az önzetlenség igazán kivételes, a nyilt, vagy finoman leplezett egoizmus az életelv, a szabály.

II.

Az Egyház második eleme az áldozatos szenvedés.

Amint az Üdvözítő bére minden jóságáért, szeretetéért az üldöztetés, félreismertetés, a halál volt, úgy az ő jegyese sem arathatott más hálát, hanem csak szenvedést.

Mindenben Vőlegénye véres lábnyomaiba lép.

Az Egyház legfenségesebb, de legmegrázóbb

szertartása, amikor a keresztet leleplezi: „Ecce lignum Crucis! — Íme a kereszt fája!", mely után az ú. n. improperiákat énekelteti.

Költőileg is remekmű.

„Popule meus, quid feci tibi? Én nemzetem (zsidó népem), te ellened mit vétettem? Mert kihoztalak Egyiptom földjéről, azért viszont te nekem keresztet készítettél!

Mert átvezettelek 40 évig a pusztán, mannával tápláltalak, bevezettelek az ígéretföldjére, te nekem keresztet csináltál.

Mit tehettem volna még egyebet érted, amit nem tettem meg?

Mint kiváló szőllőt ültettelek téged, s te viszont nekem nagy keserűséget okoztál, ecettel oltottad szomjamat s szívemet szúrtad át.

Miattad ostoroztam Egyiptomot, te viszont ostorozásnak adtál át engem" stb.

Az Üdvözítőnek szinte síró, szívetrázó panasza ez. Ez a szívszaggató szemrehányás de mennyire illik az Egyház ajkára is.

Annyi jóért mit kapott az Egyház?

Európa sok országa, pl. Németország, Spanyolország, Franciaország, amelyek az Egyház emlőin nőttek nagyra, kaptak kultúrát, mivel fizet most neki? És nézzük csak az Egyházat annak fejében, képviselőjében, a Szentatyában, Krisztus helytartójában!

Nézzük a pápák névsorát a XX. századig.

Alig indul meg az Egyház, kíséri az üldöztetés.

Szent Pétertől Szent Melchiasig, Konstantin koráig 32 pápa. Ezek közül 30 vértanúhalált szenvedett, a többi 2 száműzetett.

Konstantintól Nagy Károlyig 62 pápa. Ez a béke korszaka s íme mégis! csak néhány példa.

Liberiast számkivetik Boreába, Trációba.

I. Ince, Nagy Leo Alariknak s Genzeriknek dühével állnak szemben. Szent Synmachust Róma utcáin fojtogatják, I. *János fogságban kínjainak esik áldozatul*, Agapitus számkivetésben hal meg.

Silveriust a poroszlók elfogják, ruháit letépik, egy szigetre hurcolják s ott éhenhal.

Virgiliust a hajánál, szakállánál fogva rángatják el az oltártól, melyet átkarol s számkivetésben hal meg.

II. Pelagius kórházzá alakított palotájában a pestisnek az áldozata.

Nagy Szent Gergely könnyben úszva áll a sülylyedő római birodalom felett.

I. Szent Mártont bilincsbeverve számkivetésbe hurcolják.

És így folytathatnám a jelen időkig. Emlékszünk, VII. Pius mit szenvedett Napóleontól. IX. Pius a hálátlan római néptől. Az utolsó idők pápái foglyai voltak a Vatikánnak, miután mindenükből, amit a keresztény kegyelet nekik adott, hogy függetlenségüket biztosítsa, kifosztották őket.

XI. Pius bár szabadon, de aggódva látja Európát mindinkább *lángbaborulni*. Keleten s Nyugaton az istentelenség eddig hallatlan harcra készül.

A fej szenvedésében osztoznak a tagok is.

Azok se maradhatnak el az isteni Mester lábnyomaitól s így az egész Egyház voltaképen szenvedő állapotban van szüntelen.

Az Üdvözítő szenvedését szüntelen játssza, végigjátssza. Minden kor meghozza az árulókat, hamis vádlókat, igazságtalan bírákat, a köröskörül „Feszítsd meg"-et üvöltő zsidókat! Vannak minden századnak Heródesei s Pilátusai, kik barátkoznak az Egyház rovására, s vannak keresztek! A vértanúság jellemző vonása az igaz Egyháznak. Profécia teljesedik rajta: „Ha a világ gyűlöl benneteket, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt nálatok." (Ján. 15, 18.)

„Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak." (Ján. 15, 20.)

„Kezet vetnek rátok és üldözni fognak, átadván a zsinagógáknak és börtönöknek, a királyokhoz és helytartókhoz hurcolván titeket az én nevemért." (Lk. 21, 12.)

Még egy érdemes vonás az Egyház arcáról!

A szeretetből, szenvedésből sajátságos mosoly támad, egy isteni derű az Egyház ábrázatán. Az Egyház mindig vigaszosan tekint a jövőbe!

Biztos tudatában van, hogy a viharokban el nem merül, sőt a hullámok, bármily sötétek s vészesek, csak magasabbra s diadalra emelik.

Mint Krisztus életében bár a küzdelem, a szenvedés az alaphang, mégis azon egészen átszűrődik a csodás hatalom s fenség, s így az Egyház élete is minden szenvedés ellenére csupa diadal, csupa győzelem! De ez a győzelem nem olyan közönséges, *földies; egészen* sajátságos, természetfeletti!

Az Egyház is (mint Jegyese) küzd s győz a keresztnek látszólagos balgatagsága s gyengesége által.

Mikor veszteni látszik, akkor aratja diadalait. Mikor a világ már gyászdalt zeng felette, akkor emeli fel újra fejét s halhatatlan életének örömteli öntudatával, szánalommal tekint ellenségeire, kik már a földben porladnak, elpusztultak. És hálatelt szívvel kezd újra, meg újra diadalénekébe (Mózessel): „Énekeljünk az Úrnak, mert fenségeset mívelt, a lovat s a rajtaülőt a tengerbe vetette." (Exod. 15.)

Ahol üldözik az Egyházat, ott termeli a legnagyobb erényeket, ott kovácsolja a legnagyobb lelkeket, ott hódítja meg a legtöbb szívet. És elvégre ez az Egyház célja, öröme, dicsősége.

Mindezen sajátos áldozati, szerető, szenvedő s *mégis győzelmes* élet titka, magyarázata: az Eucharisztia!

III.

Míg ugyanis az Egyház a siralomvölgyön általvándorol, Jézus Krisztus akar az ő áldozati báránya lenni.

Titokzatos módon akar mintegy lemészároltatni, hogy Egyházába belelehelje a vértanúság szellemét, a bátorságot s örömet küzdésre, jótevésre, szenvedésre. Miközben az Egyház naponként a szentmisében Krisztust feláldozza, ezen isteni cselekményből kettős elhatározást s kettős erőt merít.

Elhatározást s erőt a türelemre, engedelmes, alázatos elviselésére mindannak, amit Isten felőle rendel, s az elhatározást s erőt, hogy magát testvéreiért, gyermekeiért áldozatul adja, a szeretet áldozatául.

Áldott az a szentmise, mely e kettős erőt, elhatározást viszi át észrevétlenül, de állandóan a hívek lelkébe s a mi lelkünkbe!

Áldott az oltár, melyre lehajol az ég, ráadja Krisztust engedelmességben, szeretetben, hogy innen aztán szétterjedjen, hódítson ebben az elégedetlen, zúgolódó, önző világban.

Ha a világ itt-ott igazán nagy áldozatokra bukkan, önzetlenségre, lemondásra, szóval igazi erényekre, csodálkozik, nem érti, nem is kérdi, honnan?

Mi tudjuk. Az oltárról.

IV.

Ámde mikor mi az Egyházról beszélünk, nem valami elvont fogalomról beszélünk.

Az Egyház mi vagyunk.

Az Egyházban az áldozatos szeretet, szenvedés mindíg élt és él; de nem egyformán járja át mindenegyes tagját. Kérdés, hogy bennünk mennyire jut érvényre? Ezen fordul meg a mi ker. tökéletességünk s életszentségünk: mennyi és mekkora bennünk az áldozatos lélek, áldozatos akarat, tett, szenvedés?...

Mennyiben folytatódik bennünk a Krisztus áldozatos szeretete s szenvedése? A szenteknek két nagy csoportja van. A kisebb a vértanúké, kik egyszer vért, életet adva utánozták Krisztust, és a hitvallóké, akik ugyanezt számtalanszor teszik, ha egyszer-egyszer *nem is akkora fájdalommal, mint a* vértanúk.

Ezeknek ismét két osztálya van.

Egyesek a zárdák csendjében hozzák életüket s mindent áldozatul munkában, imában, lemondásban, penitenciában, s van egy nagyobb csoport, kik a világban élnek, de Krisztus szelleme szerint igazodnak.

S mondjuk, csakugyan nem teljesedik-e be rajtunk Pál jóslata: „Akik jámborul akarnak élni Krisztus Jézusban, üldözést fognak szenvedni!" (II Tim. 3, 12.) A mai elkereszténytelenedett társadalomban jellemes katolikus életet élni felér egy kis vértanúsággal. Nem igen akarnak bennünket megérteni a mi katolikus elveinkkel ama társadalmi körben, amelyben élünk, s mi vagy meghátrálunk vagy szenvedünk.

Sőt maga a családi kör mennyi nehézséget csinálhat!

A férj nem érti a feleségét, a szülő gyermekét, testvér testvérét, ha Istent 100 %-ig szeretni s szolgálni akarja. Ezerféle ügyességre és mesterfogásra van szükség, hogy úgy, ahogy, Istennek meg tudjuk adni, ami az Istené! Főkép ha egy lelket Isten (amint elvégre joga van hozzá) szorosabban magához akar csatolni, minő vértanúság lehet élete az ilyennek!

Ne gondoljuk, hogy csak ma van ez így. Így volt mindíg. 1500 évvel ezelőtt írja Szent Ambrus püspök: „Egy nemes szűzet szülői és rokonai arra akartak kényszeríteni, hogy férjhez menjen. Ez az oltárhoz menekült. Hol is találhatna jobb helyet a szűz, mint itt, hol a szűzies áldozatot bemutatják? Az Isten oltáránál állott a szűzies tisztaság emez áldozata s azt kérte, hogy az áldozópap az oltár terítőjével, mint szent jegyesi fátyollal borítsa be fejét s így őt Jézus jegyesévé szentelje. Ez — mondotta — a legszebb menyasszonyi fátyol, amelyen Krisztust naponként feláldozzák."

Viszont a szülőre mekkora áldozat, ha Krisztus éppen a legkedvesebbet kéri tőle!

Mikor megadással kimondja: „Fiam, leányom, ha Isten hív, hát csak menj! Nem állok utadban, sőt áldásom kísér, ha szívem megtörik is!"

Szóval az Egyház oly fenséges áldozatos élete szeretetben, szenvedésben nem a levegőben, nem elméletben, hanem a gyermekeiben nyilvánul.

Röviden: tőlünk várja az Egyház az áldozatos szeretetet s szenvedést.

Mi pedig honnan merítsük azt?

Saját gyarló emberi erőinkben hiába keressük a képességeket.

Bennünk csak önzés, hiúság, önszeretet!

Ami bennünk nagy, szent, isteni, azt másból kell merítenünk. Illesszük *ajkunkat az isteni Szívre. Itt* bírjuk azt az Eucharisztiában.

Ez a mi jóságos, jótékony, önzetlen szeretetünk, kitartó türelmünk s lemondó, nemes szenvedésünk titka, forrása.

Itt értjük meg, *mit akar Szent Pál mondani:*

„Krisztus szerelme sürget minket" (II Kor. 5, 14.), hogy t. i. tegyünk, szeressünk, tűrjünk, áldozzunk.

Itt a tabernákulum előtt fogjuk fel a nagy Apostol hő kitörését is: „bizonyos vagyok ugyanis abban, hogy sem halál, sem élet, *sem angyalok, sem fejedelemségek*, sem hatalmak, sem jelenvalók, sem jövendők, sem erők, sem magasságok, sem mélységek, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat minket az Isten szeretetétől, amely Jézus Krisztusban, a mi Urunkban vagyon". (Róm. 8, 38—39.)

„Mindezeken győzedelmeskedünk" (u. o. 37.) az Eucharisztia által.

„Mikor Szent Elek édesanyja a harminc évig palotája lépcsőzete alatt lakó koldusnak kihült tetemében felismerte rég eltűnt fiát, így kiáltott fel: — „Ó, fiam, mért hogy ily későn ismertelek fel! . . ."

A lélek is, mikor az életből távozik és meglátja Azt, aki az Eucharisztiában lakott, — s benne a sok nem ismert gyönyörűséget, szépséget, gazdagságot — így kiált fel: „Ó, Jézus, miért hogy ily későn ismertelek fel! . . ." (Vianney Sz. János.)

Krisztus és a monstrancia

Irta: Pintér József

Már rátette kezét a kilincsre vendégünk: az Eucharisztikus Világkongresszus. Az érkezését jelző ajtóelőtti topogásra az öröm forró hulláma simogatja meg a lelkünket. És egyben büszkeség is dagasztja, hogy a katolicizmus mindent átölelő nagy szolidaritása felteszi a koronát arra a nagyhevületű vállalkozásunkra, hogy a szeretet világjáró Ahasvérusának, az Eucharisztia Krisztusának mi készíthettünk vendéglátó szállást. Egy egész éven át, az előkészítő munkának magasságokba kapaszkodó útján sokszor gondoltunk ezekre a napokra, amikor majd a világ négy égtája felől összefutó érdeklődésnek metszőpontjába kerül a mi monstranciánk, mellyel Krisztust akarjuk a világnak megmutatni.

*

Minden ember élete egy monstrancia. Mutat valamit. Szépet vagy rútat. Jót vagy rosszat. Szentet vagy gonoszat.

Ma nagyon sok ember a monstranciájából kidobta Krisztust és helyére Béliált tette. Ennek szemlélésekor Jeremiás fájdalmas kiáltását ismételhetjük csak: „Iszonyodjatok ezen, egek!" (Jer. 2, 12.) Valljuk meg, hogy ha pokolian is, de legalább őszintén cselekszenek ezek. Nem csinálnak belőle titkot, hogy gyűlölik Krisztust.

Most azonban nem ezekről esik szó, hanem azokról, akik kompromitálják Krisztust azzal, hogy míg a fórumon ajkukkal a keresztény ideálokat hirdetik s így a keresztényi élet nagy monstranciáját szemléltetik, addig pogánykodó cselekedeteikkel aggálytalanul gázolnak bele evangéliumba, tizparancsolatba, credóba és eucharisztiás életfelfogásba. A gyakorlatban következetesen elszigetelik magukat a Krisztussal és Eucharisztiával való kapcsolattól. Szikkadt hitük miatt szavaik és tetteik között szakadás van. A hazug élet csillogásával mutatnak csak kereszténységet.

Beszélnek ezek örök békéről, testvéri kultúrközösségről s az emberek egymáshoz való viszonyának evangéliumos megformálásáról. Beszélnek az önzés elhantolásának szükségességéről, feddhetetlen közéletről és a nyomor terhe alatt föld felé roskadók támogatásáról. Beszélnek krisztusi erkölcsről, tiszta vérről, fehérlelkű művészetről. És... mégis továbbra is csak a gyűlölet pocsolyájában topognak. A hiúság zsibvásárában provokáló fényűzéssel élnek s a vállvonogató „nem érdekel" káini akcentusával mennek el azok mellett, akiknek élete eddig is a közkönyörület koldusfillérein fonnyadt el. A szekszualitás szennyvizében úsznak az árral. Ezekben a visszafojtott lélekzetű keresztényekben a vallásosság csak merő külsőség, amely mindenkor megenged kiegyezést a világgal, ösztönnel és sátánnal. Ezért esik áldozatul a lelkük diszharmóniájának a művészetük is, melynek nincs menynyei látóköre. Nem szolgálja az örök szépséget, mert a pogánysággal prostituált művészet mögött mindig csak a félrevezetés szándéka settenkedik.

A csalódottság döbbenetével nézünk az ilyen keresztényekre, kikben: nagy a monstrancia, de kicsi a Krisztus!

*

Vigasztalódjunk, mert van egy másik kereszténység is, mely az élet és lélek kérdéseit nem frázisokkal szokta elintézni. Ennek a tagjai drága kincsül hordják szívükben Krisztust, az ő evangéliumát és az Eucharisztiát. Akik nemcsak hirdetik a kereszténységet, hanem élik is. Főkép és legtöbbször a mindennapok szürkeségében, szegénységében és a kötelességek fénytelen robotjában. Akik a mulandót mindig a monstrancia lencséjén, az Eucharisztián keresztül szemlélik. Akiknek az élete igénytelen kis keret a nagy keresztény életszemlélet mutatásában és az Eucharisztia lélekkel és sokszor vérrel épülő kultuszának hordozásában.

Dolgoznak a béke művein a megbocsátás, az igazság, a bizalom és megértés építő szerszámaival. Verejtékeznek és megsebesülnek a testi és lelki kultúra frontszolgálatában, hogy a szeretetüknek aszkétikus magasságokba növő áldozataival emberibb sorsot szerezzenek a felebarát testvéreknek. Felkeresik a kétségbeesés fészkeit s a nézésük melegével megsimogatják az öklötszorító indulatot, hogy szelídebb legyen az ember. Istennel eltelt földi életük zajtalan munkái között a szívükben trónoló Eucharisztia magasba húzó ereje nem engedi, hogy az élet halhatatlan lelküket sárban-szennyben hurcolja meg. Az Eucharisztiával való ilyen összeolvadás aztán a kiválasztottak szívén, eszén és kezén át a toll, ecset, véső és zene gyönyörű termését hozza, hogy ezekkel Isten karjaiba terelődjék a boldogságot szomjazó emberiség.

Itt az igazi kereszténység, hol: kicsi a monstrancia, de nagy a Krisztus!

*

A reánk köszöntő ragyogó napok legszebb gyümölcse az lenne, ha az ünneplések záporozó fényén túl továbbra is életben maradna az Eucharisztia iránt most felfokozódott érdeklődés. Ha egyéni, családi, társadalmi és nemzeti életünk javára értékesíteni tudnók az Eucharisztiát, amelyért most összefogott egy egész világ térdenálló imádsága. Kell, hogy e kongresszus alakítóan szóljon bele lelkiéletünk jövőjébe s átszője azt az eucharisztiás ízű sorsszemlélet aranyszálaival. Kell, hogy azok, akik ennek hiánya miatt eddig kicsi Krisztust mutattak életük monstranciájában, ezután belekapcsolódjanak az isteni élet nagyfeszültségű áramába. Az ő példaadó életük nyomán aztán majd eljön az idő, mikor szőnyegként terítik lelküket az Eucharisztia Krisztusának lábai elé azok is, akik ma még káromolják őt.

„Gyermekeim, mikor a templomba léptek és keresztet akartok vetni a szenteltvízzel, figyeljetek az oltárszekrényre: Krisztus Urunk félig kinyitja, hogy ugyanabban a pillanatban megáldjon titeket..."

(Vianney Szent János.)

Eucharisztikus békecsók

Írta: dr. Petró József

Mily szokatlanul hangzik, hogy régente a keresztények a szentmise alatt valóban megcsókolták egymást.

*

A békeköszöntés mai szertartása már csak halvány árnyéka a régi mélyértelmű szokásnak.

A mostani előírás szerint a pap a szentáldozás előtt imát mond a békéért. Ebben emlékezteti az Urat egy ígéretére, mely így szólt:

— Békét hagyok nektek, az én békémet adom nektek. (Ján. 14, 27.)

Azután mély meghatottsággal megszólítja az oltáron fekvő szentségi Úr Jézust:

— Uram, Jézus Krisztus, ne tekintsd vétkeimet, hanem Anyaszentegyházad hitét, és Egyházadat, mint te akartad, békében és egységben megtartani kegyeskedjél.

Az ünnepélyes szentmisében ezután békeköszöntés vagy békeátadás is történik. A miséző a szerpap vállára teszi két kezét s balarcát a szerpap balarcához érinti. Közben ezt mondja: „Béke legyen veled!" A szerpap pedig így felel: „És a te lelkeddel."

Igazi csók a templomi szertartásoknál most már csak a papszentelési misében fordul elő. Mikor a szentelő püspök hallja, hogy az ifjú pap örök engedelmességet és hűséget fogad mindenkori főpásztorának, odahajol hozzá és arcát megcsókolja.

Már nem ugyan a szertartás keretében, de azért mégis a templomban szokásos a csók primíciák és esküvők alkalmával is.

Mikor ugyanis a virágdíszben és gyertyafényben pompázó oltár előtt első szentmiséje után az újmisés megáldja édes szüleit és testvéreit, meg is csókolja őket. Ezek viszont kezetcsókolnak az új áldozópapnak.

Esküvő után is megtörténik, hogy a rokonok az új asszonyt még az oltárnál megcsókolják.

Egyébként a templomi szertartásoknál csók nem fordul elő.

*

Régente ez másképp volt.

Akkor még a krisztusi szeretet valóban testvérekké tette az embereket. Egészen természetes volt tehát az, hogy testvéri csókot adtak egymásnak a *templomban*.

Akkor még az Isten iránti szeretet annyira lángolt a lelkekben, hogy ezt a testvéri csókot sem rosszra használni, sem félremagyarázni nem lehetett.

Szenteknek hívták még abban az időben a keresztényeket, és „egy szív, egy lélek" volt valamennyi. (Ap. Csel. 4, 32.)

Akkor írta Szent Pál a korinthusiaknak: „Egy test vagyunk mindnyájan, kik egy kenyérben részesülünk." (I Kor. 10, 17.) A szeretetegység tehát a szentségi kenyérből fakadt.

Nem csoda, ha ily szoros életközösségben a lelki rokonság csókja általános szokás volt a keresztények között. Az apostolok minduntalan intik is őket:

— Köszöntsétek egymást szent csókkal. (Róm. 16, 16; I Kor. 16, 20; I Pét. 5, 14.)

„Szent" csók?!

Igen, ennek a csóknak szentnek kellett lennie. Régente valóban az is volt, mint ahogy a Szentatyák bizonyítják.

Egy tudós jeruzsálemi püspök, Szent Cirill pl. így magyarázza meg, miért szent ez a csók:

— A szerpap kiáltja: Öleljétek át egymást, és adjatok egymásnak csókot! Ezt nem úgy kell értened, mintha ez a csók pusztán a jóbarátok mindennapi üdvözlése volna. *Ez a csók tisztítja a lelket,* s bizonyítja, hogy minden megbántást elfelejtettünk. Annak a jele ez, hogy a lelkek egyesültek egymással a megbocsátásban. Ezért mondjuk szentnek.

Még szebb és valóban megkapó, amit Konstantinápoly lánglelkű püspöke, Aranyszájú Szent János ír erről a templomi csókról:

— Krisztus *templomai* vagyunk. Mikor tehát egymás ajkát megcsókoljuk, e templom küszöbét csókoljuk meg.

Szent Ágoston pedig sürgeti, hogy a hívek vigyenek szeretetet a békecsókba. Így ír:

— Nagyon szent dolog a békecsók. Úgy csókolj, hogy szeress! Hogyan járulhat ajkad testvéred ajkához, ha szíved eltávozik az ő szívétől?!

Miért éppen a csók lett a szeretet kiáradásá-

nak templomi jele és eszköze? Azért, mert a csók az emberek között a szív legbensőbb szeretetének külső kifejezése. A természet sugallata szerint ez több, mint az üdvözlés és kézfogás vagy ölelés. Mikor a Szent Szűz isteni Fiát megcsókolta, ez a csók volt a tisztaságos Szűz legfölségesebb szolgálata a kisded Jézus körül. Nemcsak az anyaszív szeretetének kiömlése volt ez, hanem Isten alázatos szolgálójának imádó hódolata a földön élő Isten iránt.

Az a szent csók is, melyről az apostolok írnak, nem a természetes, pusztán emberi rokonszenv pecsétje. Itt annak a testvéri szeretetnek gyakorlása történik, melynek alapja a szívben: a megszentelő kegyelem. Ezt a természetfölötti szeretetet maga a Szentlélek önti szét az emberi szívekben. Ő szenteli meg annak külső megnyilatkozását is.

*

Ahogy azonban az emberek mindinkább romlottak, az igazi keresztény szeretet is elhalványult vagy kihalt sok szívben.

Bár a szent szertartásoknál a legrégibb időben is csak a férfiak a férfiakkal, a nők a nőkkel váltottak testvéri csókot, mégis később a „szent csók" nem lehetett minden veszély nélkül a keresztény testvériesség záloga és eszköze.

III. Ince pápa ugyan még említi, hogy a pap megcsókolja a segédkező száját („praebet osculum oris ministro"), s azután a templomban jelenlevő hívek is megcsókolják egymást, külön a férfiak és külön a nők, de ez a szokás ebben az időben, vagyis a XIII. században már letűnőben van.

Hiába, a csók nemcsak általában a szeretetnek a jele, hanem egyúttal a szeretetből fakadó bizalmasságnak, közvetlenségnek, együttérzésnek megnyilvánulása is. Amikor azonban az emberszívek egymástól elhidegülnek, ez a templomi bizalmas köszöntés már teherré válik.

Igy történt, hogy a békecsókot más, kevesebb bizalmasságot igénylő szokások váltották fel.

Egyes helyeken pl. a békeköszöntés továbbítására kis márványtáblácskát használtak. A misező először megcsókolta az oltárt, vagy a szentostyát, vagy a kehely szélét annak jeléül, hogy magától az Úrtól veszi át a békecsókot. Majd megcsókolta a márványtáblácskát. Ezt azután kézről-kézre adták, s áhítattal megcsókolták a jelenlevő hívek.

Máshol kis feszület szolgált a pap békeköszöntésének közvetítőjéül. A cél általában az volt, hogy az oltár eucharisztikus békéje valami közvetítő eszköz által eljusson minden hívőhöz és betöltse a templomot.

*

Ma az oltár békeköszöntésében csak a segédkező egyháziak részesülnek, a hívek nem.

A régi gyakorlat azonban győzzön meg bennünket arról, hogy *a szívek békéjének főforrása mégiscsak az oltár.* Ahogy a feszülő bimbóból kibomlik a puha, illatos virág, úgy áramlik mindenfelé a szentmiséből az édes, lelket simogató béke.

A lelki béke ugyanis nemcsak az emberi igyekezet sikere, hanem felülről jövő *adomány is.* Ez elsősorban. Ezért a békéért nemcsak munkálkodni, de imádkozni is kell. Jézus maga mondta, hogy az ő békéjét a világ nem adhatja. (Ján. 14, 27.)

Ezt a csodálatos békét *főképen a szentáldozásban* ajándékozza nekünk az Úr.

Krisztus a békesség fejedelme. Ő tartja kezében a béke kincseit. Kétszer jött a földre. Mikor megszületett, és amikor — a pokol tornácából visszatérve — megdicsőült testtel a világnak bemutatkozott. Mind a kétszer békét hozott. A betlehemi éjszakában azt zengték az angyalok: Békesség a földön! Húsvét ünnepén pedig az Úr azzal a kívánsággal köszöntött be övéihez: Békesség nektek!

„Az Úr békéje legyen mindig veletek" — hangzik az oltáron is mindennap a pap szava épp abban a pillanatban, amikor az Úr szent Testét és szent Vérét egyesíti a kehelyben.

A béke és a földi öröm édestestvérek — még a bajban is.

Karácsonyfa a lövészárokban! Hogy meghatott minket ez a kép, valahányszor csak szemünkbe ötlött a háború alatt! A gyűlölet őrületes tobzódásában a békességes Jézuska apró léptei mennyi vigaszt hoztak! Hogy peregtek a férfikönnyek, mikor a fedezékben felgyúltak a karácsonyfa gyertyái!

Az oltárgyertyák is, amint fényük az aranyos paténán megtörik, az édes békesség sugarait lövelik be szomorúságtól, bánattól gyötört lelkünkbe.

A római katakombákban a régi keresztények falra festették az evangéliumot. Az egyik kép a mennyei lakomát ábrázolja. A megdicsőült Krisztus — mint ígérte — örömlakomát rendez szeretteinek az égben. A felszolgáló személyek: Agape és Irene, a mennyei szeretet és a mennyei béke.

Az eucharisztikus oltárasztalnál is a szeretet és a béke mennyei erényei hatják át és boldogítják szerfölött azokat, akik tiszta lélekkel részesülnek az Úrban.

„Az az Egyház, mely az Eucharisztiát őrzi, s szellemét leheli, nem öregszik, — arcán nincs szeplő, nincs redő, hanem szép és üde. Az eucharisztikus lélek is ilyen!" (Prohászka.)

Aki a legtökéletesebb imádást nyujtja az Eucharisztiának

Irta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Mária.

Ahogyan a francia festőnek, Ingresnek képe eléggé érzékelhető és szemléltető módon egészen közel hozza hozzánk ezt a valóságot. La Vierge à l'Hostie. A fehér oltáron aranytányérka fölött fehérlik az Eucharisztia két égő gyertya között. Mögötte a Szent Szűz imára kulcsolt kézzel függeszti alázatos szemét a Szent Ostyára.

Némi fogalmat és segitséget ad gyarló, emberi elgondolásunknak az adoráló Szent Szűzről.

Mária adorációjának legtökéletesebb értéke a mindenekfelett való kegyelmi szépségéből származik. Elsőszülött szépségénél fogva minden teremtmény fölé rendeltetett, és rendkivüli méltósága adta páratlan hivatását a megváltás munkájában itt a földi életben: szive alatt hordhatta azt, Akit az egek erői be nem fogadhatnak, először imádhatta azt, Aki előtt az angyalok is remegve reszketnek. Máriával, Mária által és Máriában hajtotta végre az Isten az emberiség restaurációjának nagy munkáját.

Mi, születésünktől kezdve mindnyájan nélkülözzük azt az életszentséget, amely Isten előtt kedvessé tesz bennünket és csak a megszentelő kegyelem isteni közlése adja meg istenfiúi méltóságunkat. S utána is mily sokszor igényeljük ezeket a bűntörlő isteni erőket. Hányszor szorulunk rá a nagy Isten irgalmára, mikor mellverve elismerjük gyarló voltunkat és esendő természetünket, mely mindig inkább hajlik a rossz és a bűn, mint az erény és a jó felé. Ha a teremtmények nem egyebek, mint tükrök, arra rendelve, hogy az isteni világosságnak szépségét, sokszínű ragyogását felbontsák és visszatükrözzék, melyikünk is lenne a homálytalan tükör? Ki az köztünk, aki az isteni világosságnak sokszínű fényét és csillogását töretlen szépségben adná vissza? S ha erősen lefokozott igénnyel és kisebb mértékben sikerül is a gyarló teremtménynek ez a visszatükrözés, ez is csak a Világosságtól van, aki bennünk lakik a megszentelő kegyelem által.

Adorálásunk is csak akkor és csakis akkor tetszhetik a Legszentebbnek, hisz minden egyéb homály csak lefokozása az abszolút Világosságnak és gyöngítése magasrendű emberi voltunknak.

Megszentelésünk abban áll itt a földön, hogy Isten jelenlétét magunkban egészen gyakorlati úton megéljük.

Mária mindezt a legteljesebb és legkimerítőbb formájában gyakorolta, hisz őt az Isten világossága egészen átvilágitotta és földi élete már a megkezdett mennyei boldogság volt.

Egészen hihető Szienai Szent Katalin esete, akinek az Üdvözitő megmutatta egy alkalommal a megszentelő malaszt állapotában levő lélek szépségét és dicsőségét. Az Üdvözitő igy szólt Szentünkhöz: „Lásd, nem volt-e érdemes minden fáradságra ilyen szépért élnem, szenvednem és meghalnom?"

Mária fokozást nem ismerő mértékben kezdettől fogva, létének legelső pillanatától fogva, birtokolta Isten jóvoltából a léleknek ezt a díszét és méltóságát.

Senki se volt és nem is lesz a természetfölötti életnek oly pazar ékességeivel felruházva, mint a Kegyelmek Asszonya, következésképen senki úgy nem imádhatta és nem imádhatja Istent, mint Mária.

Ugyanazt a Jézust, akit Mária adott nekünk s aki viszont magát adta nekünk az Eucharisztiában.

*

Kedves kép: La comunione della S. S. Vergine.

Mária Szent János kezéből veszi az Eucharisztiát. A Szűzanya és a szűz tanitvány.

Hogyan térdelhetett le Ő, aki állva is a térdenálló Mindenhatóság? Minő áhitattal, az imádásnak és a forró szeretetnek mily intenzitásával vehette szent Fia testét a mennyei vendégség asztaláról. Megannyi egyesülés, eggyéforrás és összeolvadás szeretett isteni Gyermekével, átélése az első Gyümölcsoltónak, biztositéka annak, hogy Jézus nem tudott és nem akart végleg elszakadni szeretteitől, elsősorban Édesanyjától. Bizonyos az, hogy az első keresztények naponként egyesültek Jézussal az Eucharisztiában, mennyivel inkább tehető ez fel a Szent Szűzről, aki vágyva vágyhatott a szentségi egyesülés legtisztább örömei után, éppen az Eucharisztia útján.

Mária az oltár lépcsőjére térdelve nem lehetett szerényebb és alázatosabb, mint mikor elfogadta az Istenanya méltóságát az angyal köszöntésére. Úgy fogadhatta az Eucharisztiát, mint Isten legkisebb szol-

gálóleánya, aki mélységesen átérzi, hogy ő csak teremtmény és mérhetetlen a távolság Isten és a teremtmény között. „A Szent Szűz alázatának nagy bizonyítéka az is, hogy magát az Úr szolgálóleányának nevezi abban a pillanatban, amikor kiválasztatott az istenanyaságra. Az angyal áldottnak nevezi minden asszonyok között; megváltásunknak még mindenki előtt rejtett titka Előtte feltárul és mégsem lesz ily nagy kitüntetés láttára sem büszke. Hanem emberi természetéről és az isteni irgalomról meg nem feledkezve, magát alázatosan Krisztus szolgálói közé sorozza." (Beda Venerabilis.)

Áldozhatott valaki a földön úgy, mint a Szent Szűz?...

*

Áldozni, Jézust magához venni, magát senki méltónak nem nevezheti. Ilyen értelemben még Mária sem volt méltó. Ha azonban Jézus annyira leereszkedett hozzánk, hogy szentséges szent testét és vérét eledelül és lelkünk táplálékául kínálja nekünk, — az emberek között a sorrendben a legelső helyet Mária foglalja el az eucharisztikus mennyei vendégségnél. Erényes élet, tiszta élet és a fő: a megszentelő kegyelem nem utólag visszaszerzett, vagy elnyert, vagy később kapott díszt Máriánál, hanem olyasvalami, ami őt méltóságra nemcsak minden ember, de az összes angyalok fölé is emeli. (Dam. Szent János.) Nincs oly erény, — írja Szent Bernát — amely Máriában ne ragyogott volna egészen rendkívüli módon s mindaz, amit más szentek külön-külön birtak, ő összesítve ezeket egymagában bírta.

Adorációja is az emberek fiainak imádása között a zsenge, a primitiae.

Világos, hogy már ezek miatt is első hely illeti meg Fia asztalánál.

*

Korunknak egyik találó elnevezése Máriáról a sok cím között: az Oltáriszentségről nevezett Szent Szűz.

Senkit sem lehet közelebb tudni, elsőbb helyen említeni és jobban kapcsolatba hozni Jézussal, mint Máriát. A szép májusi nap nem tudja oly tiszta sugárral ölelni és csókolni földünket, mint aminő szeretettel a Szent Szűz tehette szent Fia testével. S a csillogó májusi égbolt nem tud leragyogni gyengédebben és igézőbben reánk, mint Mária nézhette Jézust.

Ez volt az első szentségimádás.

Az Eucharisztiában ugyanaz az elrejtett istenség van, aki Mária szent testéből a Szentlélek ereje által érettünk emberré lett.

Jézus szent teste miatt, mely azonos a legméltóságosabb Eucharisztiával, volt Mária szeplőtelen fogantatása, érintetlen szűzessége, előremegváltása: praeredempta. Nézem az Eucharisztiát, úgy, ahogyan Mária nézhette. Hiszek Benne, úgy, ahogyan csak Ő hihetett, hogy imádhassam is úgy, ahogyan csak Ő imádhatta és imádhatja mindörökké!

Életünk aranyserlege

Irta: Melau Ferenc

A régi iráni monda szerint Dzsemsid, a perzsák mesés királya, aki az embereket vallásra, földművelésre és mesterségekre megtanította, telehintette országát a boldogság szelíd békéjének mosolygó napsugarával. Ez a mondai nagy király Isthakárnak (Persepolis), az „istenek ezeroszlopú városának" alapításakor csodaserleget talált. Egyetlen óriási türkizből készült és színültig telve volt a bölcseség és halhatatlanság tiszta vizével. Ha e serleg tulajdonosa az ital csillogó felületére nézett, meglátta benne a jövendőt és mindazt, ami a földön történik.

Mikor ősidőben a világok Ura csillagokból szött magának királyi palástot és nagy fönséggel járt a titkos erők között, megalapította az Isten millióoszlopú városát, a mi világunkat. Mikor övé volt az angyalok szépsége, a csillagok világa, a gyöngy, mit a tenger termel, és minden kincs a hegyek mélyén — még valamit akart, valamire vágyott... S megalkotta a mi világunk misztikus csodáját: az emberi élet aranyserlegét. Ezt az egyetlen forrásból, az Ő isteni lényéből kicsiholt szikrából, szeretetből és kegyelmi mosolyból formált aranyedényt. S az aláhulló, diadalmas fényben teljes szépségében csillogott: — a lélek. Az Úr maga ötvözte, szépen cizelálta nagy akaratának tiszta vésőjével, s színültig töltötte éles, tiszta ésszel, szabadakarattal s természetfölötti, kegyelmi élettel. Színültig töltötte az örök élet színborával: az Isten utáni lázas, nemes vágynak édes mámorával.

Az Úr ezt az ékes csodaserleget egy áldott, boldog napnak aranybíborában vitrinbe helyezte, a frissen alkotott emberi testbe, hogy hosszú évek után átemelje majd az Ő otthonának üvegszekrényébe.

Mikor aztán az ember első álmából — abból az álomból, amelybe sohasem merült, amelyből csak ébredése volt — kerekrenyílt szemekkel felriadt... Öntudatos boldogsággal talált rá a beléje varázsolt csodaserlegre, érzett rá élete nagy titkára és dirigensére, a csodálatos, színes és gazdag tartalmú emberi lélekre, amely mint a prizmától felbontott napsugár, dús motívumokkal játssza meg és hordozza az ember földi és örök jövendőjét. Csodálatos titok ez!...

Azért titok a lélek, mert az Úr ujjainak nyomai mint isteni hieroglifek díszítik, adják ornamentikáját és misztikáját. S ezeket a rárejtett titokzatos hieroglifeket nekünk, emberi koponyáknak oly nehéz, sőt lehetetlen teljesen meglejtenünk.

Csak annyit tudunk, hogy a lélek, mint egyetlen intellektuális földi vándor, megindult Isten felé...

S azóta, mint az illat a rózsából, mint a zengés a harangból és mint esthajnalpír a távoli ég aljáról, úgy

csillog, úgy száll felénk évezredek örömén, keservén, békéjén, küzdelmén: hozsannán és krucifigén át a lélek történelmének istenkeresése.

Azóta az ember lelke túlcsordul az Isten utáni csendes vágyakozástól, mely ott ég, ott szendereg benne, mint az örökmécs halvány, tiszta lángja a fehér Eucharisztia Királya előtt. S azóta minden ember természeténél fogva érzi lelkében azt a meleg ritmust, amit Szent Ágoston így szövegezett meg: „Nyugtalan a mi szívünk, míg csak Tebenned meg nem nyugszik, Uram!" Az ember lelke az Istent keresi...

De a rátalálásnak mily sok akadálya, mennyi gátja van!...

A mult világának sötét réme volt: a méreg. Ezüst-, arany- és kristályserlegekben gyöngyöző borok csillogó tükrébe néhány csepp mérget ejtett be titkon a bűnös akarat, s a jókedv, hangulat és mámor tüze helyett a halál lázát itta meg az ember...

A megszentelő kegyelem aranyló színborával, az istengyermekség csillogásával szinültig töltött életserlegünkbe a paradicsomi végzetes lakomán néhány csepp mérget ejtett be a sátán: — a bűnt. És ettől megfeketült életünk színbora, sötét rozsdát kapott életserlegünk csillogó aranya. S a nagy ijedelemben, borzalmas megrázkódtatásban megbillent lelkünk biztos egyensúlya, s kiömlött belőle a kegyelem bora. Elborult, kisiklott az ember vándorútja. Lelkünk sárba hullott, s eltemette mélyre a bűn rázuhogó, szennyes zápora. A sátán kezébe zuhant le a lélek, s az Ősbűn fekete ujjlenyomatától — melyet oly nehéz letörölni minden emberi lélekről — lassan szemétdomb képződött fölöje... Káin sötét bűne, a testvérgyilkosság, mely égbe kiáltott; Noé kortársainak bálványimádása, mely megindította a vizek áradatát; Szodoma és Gomorra undok kéjelgése, mely tüzes esővel égette a bűnös emberi testeket... És így halmozódott a bűn szemete, hogy beteg lett tőle már az egész világ, s beleveszni látszott az emberi élet aranyserlege: — a bűnökkel torzított s telítve-telített bús emberi lélek.

S ekkor, a nagy romlás és reménytelenség kínzó éjtszakáján csillag gyúlt az égen: Krisztusnak a csillaga. És ennek fényénél megkereste az Úr az ember lelkét. És hogy megtalálta, keresztje fájával kiásta a bűn nagy szemétdombjából. Kereszthalálával újra kicsiszolta, szépre tisztította és megtöltötte a Golgotán kiontott piros, szent vérével.

És azóta, hogy Krisztus áldott, tiszta vére alácsordult halkan a Golgota fáján, és sziklákon, bűnökön keresztül a lelkünkbe hullott, életserlegünk újra gazdag tartalmat nyert. Mint hét finomjáratú kegyelemcsatornán, dús és biztos kapcsolata van az Isten erejével, gazdag, szép lelkével, és a krisztusi áldott hét szentségben megtelítődik az élet színborával. És azóta, ha néha megbotlunk is, lelkünkben hordozzuk az örök élet szent zálogát. Csak arra vigyázzunk, hogy a bűn viharának nagy tombolásában ki ne öntsük belőle a nagy gráciát.

Az a természetes és megnyugtató, ha Isten keze hordozza életünk serlegét. De vigyázz, testvér, nagyon! Az Úr szeme nem tűr semmi szemetet, semmi feketét, hisz' ő a szent Isten. Kristálytiszta legyen mindig a pohár, méltó az Isten égi vitrinjébe, s tartalma gazdag, dús kegyelmi élet. Ne hulljon bele a bűnök mérge, mert leejti Isten tiszta tenyeréről bűnökkel bemocskolt életserleged.

Szomorú dolog, hogy a nagyvárosok lakója még a legverőfényesebb időben is egy óriási szürke fátyol alatt él, mely a napsugár melegét, áldott, tiszta fényét elrekeszti tőle. Ezt a fátyolt a levegőben lebegő por, szenny, gyári füst okozza. A napokban olvastam, hogy a brüsszeli elektromos művek új kéményét úgy építették, hogy ne füstöljön. Kísérletképen épült a legújabb technikai elgondolások alapján abból a célból, hogy korom- és füstmentesítse a város környékét. A kémény belső szerkezete füstemésztő kamrákkal és léghűtő folyosókkal van ellátva, s bár ezidőszerint öt más kéményt helyettesít, nyílásán parányi korom vagy füst nem távozik el.

Az ember lelke is, a kegyelmi órák és percek megszentelt percegésében is, egy óriási szürke fátyol alatt él, mely az Isten-közelség melegét és áldott, tiszta fényét lecsökkenti számára. És ez a szürke fátyol: — a bűn sarkunkban settenkedő átka.

Mi, hívő katolikusok azonban nyugodtan nézünk a fölénk boruló csúnya, szürke foltra, mert mi kiépítettük lelkünkben a kegyelmi élet füstnélküli, bűnnélküli, tiszta járatát. Mi nyugodtan és boldogan mondjuk a hitetlen és kormos, bűnös lelkű világnak: „A ti világtok fáradt és dúlt — És rája szürke köd borul: — Zavartalan az én világom, — Felhőtlen, mint a kék azúr. — És rám belőle Jézusomnak — Szent istenarca mosolyog... — Reám a béke napja fénylik. — Boldog vagyok! Boldog vagyok!" (Sík.) E szent örömben és boldog ujjongásban érzem, hogy a közelünkben járó és lelkünkre váró irgalmas Istenünk meglátja az áldozatból, lemondásból színesedett tiszta gyermeklelkünk mélyén — a sok fölé hajló mosoly mögött — a megcsillanó gyöngyszemnyi könnyet, és felfogja azt a kibuggyanó bánatkönnyet, hogy szinültig töltse vele életünk serlegét.

Ez a mi nagy kincsünk! Hittel telített s kegyelemmel ötvözött életserlegünk, emberi lelkünk. Ebből hull körénk az élet boldogsága, és kristályosodik ki aranyló szépséggel az életbölcseség és boldog halhatatlanság drága, szép gyémántja.

„Az Oltáriszentség szeretete a hitnek királyi áhítata, rózsája és illata. A hit gyökér, de dogmái az Oltáriszentségben virágoznak ki: például, hogy az Isten szeret, hogy el nem hagy, hogy elvisel, hogy nem kegyetlen, hogy az Egyház közösség Istennel, hogy velünk az Úr, hogy Királyunk." (Prohászka.)

Izzó szikrák

Irta: Virágh Andor S. J.

A lélek mélyén örök szikrák vannak, melyek egyformán úzik az ősembert és a modern embert. Csak éppen a környezet változik és azért látszanak egészen másoknak ezek a törtetések.

Miért adta belénk ezeket az Isten?

Azért, mert életre teremtett. Az élet: mozgás. Hajtóerő kell belénk, különben elnyúlnánk a fűben, mint a hulla és megdermedne bennünk az élet.

ESZÜNK VAN. Tudásra termett. Kutat, mert érzi, hogy csak így lesz övé az igazság.

AKARATUNK VAN. A jót kívánja. Ez a természete. A megismert jót kell kívánnia. Mert hiszen ez a teljes élet: ha akarjuk is azt a jót, ami az életben van.

Mennyi mindent jelent ez a két elvont igazság! Mert a való életben ezer szikra alakjában rejlik ez bennünk.

FAJFENNTARTÁS

Ez is egy szikra az emberben. Hajlam, vagy jobban mondva: ösztön. Mert az Istennek nagy terve volt. Nem száz évre adta az embernek a földet, nem is ezerre. Mennyire? Ki tudja azt!

Ösztönnel biztosítja az emberiség fennmaradását. Nagy parancs van abban a szóban, amit Ádámnak adott: „... sokasodjatok!" Népesítsétek be a földet, mely most új korszakába lépett: embert hordoz a hátán.

Isteni gondolat tervezte ezt az ösztönt. De keretek közé szorította, és ha valaki átlépi a meghatározott törvényt: parázna a neve.

Ez az ösztön: örök emberi szikra. Sok újulást hoz a világba. Festi és átszínezi a történelmet.

Az egyikből családapát alakít, a másikból szűzet, aki Istenért és másokért erős marokkal szorítja a vágyat. Hős lesz és példakép.

Ez az ösztön örömet hoz az egészséges újszülött mosolyán keresztül és véres tragédiákat is, ha valaki kikacagja az Isten hatodik parancsát.

LÉTFENNTARTÁS

Izzó és nyugtalan szikra ez bennünk, mely arra szorít, hogy akarjuk élni az életet.

Olyan prózai neve van a mindennapi életben. Úgy hívják, hagy éhség-érzet és úgy hívják, hogy halál-félelem.

Organizmusunk elpusztulna a táplálkozás nélkül, de az éhség kényszerít, hogy fenntartsuk a testet. Sokszor talán oktalan veszélyekbe rohannánk, de a halál visszariaszt az önkényes elmúlástól.

Ez az ösztön is átszínezi az életet. A rendetlen mohók elhájasodnak az ízes falatokon, mások pedig szigorú aszkéták lesznek, akik hirdetik, hogy a test nem minden! És akik irgalmatlan félelmet éreznek a haláltól, sokszor a gyáva emberek kasztját alakítják meg, mások viszont máglyára lépnek, hogy meghaljanak egy nagy eszméért. És így alakulnak hősi korok, vagy gyáva nemzetek az évezredek sárguló lapjain.

MAGASABB-RENDŰSÉG

Ez a szikra a szellemünkben izzik. Nem más, mint a tökéletesség vágya. Ez mutatja, hogy a lelket az Isten lehelte belénk, Aki végtelenül tökéletes. Minden tökéletesség forrása: a teljes lét.

HELYES ÖNÉRZET a neve, ha valaki nem tűri magában a lefelé húzó, alacsony gondolatokat, hanem két kézzel kapaszkodik fel az isteni magaslatokra. De KEVÉLYSÉG a neve, ha arra tekint, hogy előbbre van-e, mint mások és öntelten állapítja meg: „Én vagyok az élet telje, nem tűrök mást magam fölött!"

MAGASRATÖRÉS a neve, ha vizsgálja magában a foltokat, ha kiveti magából a hazugságot és a föld elmúló kis álmait, mert mágneses erővel vonzzák maguk felé a nagy eszmék és isteni gondolatok. De HIÚSÁG és buta ellankadás a neve, ha maga körül forog és a nagyságát abban látja, hogy hódítson kipirosított ajkával vagy elképzelt, araszos tudásával a tömeg előtt.

Nehéz pontosan körülhatárolni ezt az isteni szikrát bennünk. Hiszen olyan sok változata van. És éppen azért olyan sok neve is.

Ha tisztultan van benned: akkor a leglelkibb erény, mely végül is annyira emelkedik fel, hogy már nem bántja mások mosolya, sem a dícsérete, sem a gáncs, sem a közvélemény. Már csak az Istent nézi, Akihez örömmel közeledik minden úton, mégha látszólag kicsiny és összetört lesz is a megalázásokban. Hiszen apránként veszti el gyermekes ragaszkodását, melyek a föld múló játékaihoz kötötték. Mindjobban telik be a Végtelennel és kiteljesedett énje is erősebb formában tér vissza az emberekhez, akik kicsinyek, és akik boldogan sejtik meg az ilyenben a hőst. Szeretik, mert tudják, hogy teljesebbé lehetnek általa. Vagy gyűlölik, mert érzik, milyen kicsinyek a hős előtt.

BIRVÁGY

Az is ősi ösztön az emberben, hogy birtokunkba akarunk venni más tárgyakat. Végül is az embernek adta az Isten a földet. Eszköz. Vagy ha úgy tetszik: lépcső. Amíg testünk van, szükséges az anyag. Éppen úgy, mint ahogyan szükséges a virág a méhnek. Kell a mézhez és a viaszhoz.

Ez az izzó szikra hajt minket arra, hogy markoljunk a földből annyit, amennyi szükséges.

De ez a vágy is kétféle irányban nőhet.

Ha rendezetten fejlődik, okossá teszi a szemünket

a figyelésre és meglendíti a karunkat, hogy szénát gyüjtsünk a lónak és learassuk a búzát és fát vágjunk a jeges időkre és a ládafiába rejtsük az aranyat, *amivel biztosíthatjuk gyermekünk jövőjét.* A hangya ugyan nem gondolkozik, mert van egy hatalmas Úr, Aki gondolkozott helyette, mikor megalkotta ezt a kis állatot. De ha volna esze, azt mondanánk róla: okos, szorgalmas és előrelátó, mert fáradhatatlan a gyüjtésben. Az okos ember bírvágya is ilyen.

Rút és visszataszító KAPZSISÁG *alakjában* pattan ki belőlünk ez a szikra, ha rendezetlen, ha a bolond szív lépvesszőre ragad, mikor bódultan hajlik az arany csengésére. Az arany csengése veszélyes muzsika, ki tudja úzni az ember füléből a mindenség dalát, mely a mezei pitypangon keresztül éppúgy cseng fel, mint a havasok méltóságteljes koronáján át is.

Ez a dal fenségesen kijózanító, mert reánk dobja a nagy igazságot: „Istentől vagyunk! Te is, oh ember. Hiába építesz puha fűvel bélelt árkot kényelmes lakóhelyül, a tenger megárad és betemeti az árkot. Hiába építesz hegyormokra büszke sas-várakat, az idő szétrágja a kevély büszkeséget. Hiába rakod nyakad köré az aranyat ékes fűzérekben, a nyakad éppen olyan merev és hideg lesz, mint két üveges szemed, és ha nagy úr voltál, ha fáraó voltál, hiába viteted halotti kamrádba a drága ékszereket. Majd talán sok ezer év multán megtalálják múmiádat a kíváncsi utódok és múzeumba raknak. Te üres és bebalzsamozott porhüvely. El akartad kerülni a férgek rágódó száját, de nem *tudtad* elkerülni az emberi véget: az elmúlást!"

Hideg és kijózanító, ha ilyen szemmel nézzük az anyagot, de szinte részeg jókedvvel bizsergeti meg a szíveket, ha tenyerünkre vesszük, ha látjuk, hogy a kerek *aranyban varázslat van.* Mert az aranyat sok mindenre lehet átváltani: csókra, zenére, hajlongó szolgákra, hírre, szépiveléssű yachtra: mámoros életre.

Jaj, ha valaki erős az arany megmarkolásában és *mások tiprásában!*

Jaj, ha valaki kapzsi és elég *erős is ahhoz,* hogy kapzsi legyen!

Mert akkor nem hallja a sírást és nem látja a *könnyet és nem érzi a földbe vájt* kunyhók nyomorát a hasadékon átsivító szélben, és *ha szociális* nyomorról és szociális problémákról beszélnek előtte, nevetve rándítja meg a vállát: „Ugyan kérem, ma már elcsépelt *banálitás az egész!*" Igen: a selyempárnák nagyszerűen szigetelnek: egyetlen akkordot sem engednek a kapzsiak füléhez a hörgő nyomorból.

Ez a szikra, a bírvágy valóban alakít: egyéneket, *városokat, nemzeteket, korokat.* Mert amikor mozgásra indítja az embert, külvárosokat *bujtat a föld fölé,* nyomortanyákat is; és az autóutak sarkára ugyanez a szikra varázsolja a benzin-kutakat.

HATALOMVÁGY

Ádám ámuló szemmel nézte a nagy csodát: a semmiből elővarázsolt mindenséget. És talán még ámulóbb szívvel hallgatta az Isten szavát, mikor a földet adta át neki: „Hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok . . ." (Gen. 1, 28.)

Hát ő az úr a tenger halain, az ég madarain és minden állaton?

Ez az elrontott ősi szikra már többet akar a késői utódokban. A hatalomvágy kitágítja az ereket és az izmokat és a szívekre akar taposni. Ember-szívekre, csakhogy hatalmasnak érezze magát.

Nem bánja, ha vér csordul is döngő lépte alatt, ha a háború fekete gyászt húz is milliókra. Hatalmas akar lenni és ezért semilyen ár sem magas.

De tisztán is éghet ez a szikra az emberben. És akkor sokkal teltebb, mert valóban felemeli az embert a tenger halai és az ég madarai fölé. Egészen a csillagokig. Mert a féktelen hódító: rab: egy elrontott, ősi ösztön rabja. Izgatott a pillantása és nyugtalan a karja, valahányszor megforgatja a kardot. De amikor megtalálja a legnehezebb ellenfelet: önmagát, és amikor legelső vágya az, hogy győzzön önmaga felett, akkor megindul a szabadság útján, ahol már olyan hatalmas, hogy nem győzheti le szabad rohanását a külvilág és nem foghatja vissza ezer gyökér a földre. Ez az érzés még erőteljesebb, mint azé, aki őrültül száguldó mozdonyon ül és tudja, hogy ujjának egyetlen érintésével megállapítja a rohanást, vagy még gyorsabbá teheti azt.

Aki hatalmas önmaga felett, az erős szívű: megingathatatlan és szemében az a parancsolás ül, ami előtt meghunyászkodik a tigris, de összerezzen egy pillanatra a véres kezű kényúr is, mert érzi, hogy kardja csak a nyakig ér el, de a szív hatalmas és érintetlen erővel kapcsolódik át a végtelenbe.

A hatalom nagy dolog, de rajtunk áll, hogy pirosra izzítjuk-e ezt a szikrát a lelkünk mélyén?

SZÉPÉRZÉK

Valahogyan így kell nevezni ezt az ősi ösztönt. Ott szunnyad a lélek mélyén, mint elrejtett szikrácska.

Vannak erős szemek: meglátják a szépet mindenütt. És vannak sanda szemek is: csak a rútságon akadnak meg. De szomorú árat fizetnek érte: maguk *is rútak lesznek.*

A művészek ezer idegszállal nyúlnak a való életbe és kiszívják onnan a szépet. Vászonra vetik, szoborba merevítik, vagy esetleg dalba fogják.

De vannak olyan *élet-művészek* is, akik ügyetlen kezűek talán, de annál ügyesebb a lelkük: szépséggel szívódnak meg és kilehelik magukból, mint az akác az esti illatot.

Kétségtelenül ez az érzék is alakítja az életet. Aki jó, rendszerint nagyon szereti a szépet, mert az erkölcsi szépség édestestvére a másik szépségnek, mely a piros hajnalban, a folyó csobogásában és a *harangvirág kelyhében búvik meg.* És ha *valakinek* a lelke megtalálta az Isten szépségét a természetben, azon a jóság is végiglebeg, mint a hárfa lágyan-erős muzsikája.

Igaz, vannak művészek, akik rothadt foltokat rejtenek bensejükben, de az ihletés perceiben mégis fölfelé vágynak, mert keserű íz van a nyelvükön, ha látják az ellentmondást magukban. Kis szikra ez, melyet el lehet rontani, de amit át is lehet izzítani, hogy a jóság mezeire kergessen minket.

Az Eucharisztia első ünneplése

Irta: Róth Antal S. J.

A negyedik század közepéről pontosan előttünk áll a mai szentmisének nemcsak váza, hanem lényeges részeiben a szövege is. Sőt már a második századból való értesüléseink is élesen elénk rajzolják az eucharisztikus áldozatnak akkori lefolyását, mely szertartásaiban már sokban közel áll a maihoz.

De mi volt azelőtt? Milyen volt a kenyérszegés két emberöltövel előbb? Akkor, mikor az apostolok közül még élt a szeretett Tanítvány? Amikor az apostoli Atyákra nehezedett Isten terhe, Krisztus parancsa: Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre? Akkor, amikor először ünnepelték a nem-apostolok az Eucharisztiát?

Sajnos, nem állnak rendelkezésünkre oly részletes leírások, mint a IV. századból, de még oly vázlatos ismertetés sem, mint Justinusé 150 körül, mégis vannak bizonyos támpontjaink, mikor megkíséreljük leírni az első századvégi szentmiseáldozatot.

1. Antiochiai Szent Ignác († 107), Római Szent Kelemen pápa (90—99?) és a Didaché, a 12 Apostol tanítása az *első század végéről* hiányos, de *biztos emlékét őrzik* a nagy Hálaadásnak = Eucharisztiának, a kenyérszegésnek, vagyis a mai szentmisének.

2. Teljesen jogosult módon járunk el, amikor Jeruzsálemi *Szent Cirill* († 386) katekézisében található szentmise-magyarázatból és *Szent Jusztin* († 165) *irataiból* kiragadjuk azokat az elemeket, melyek világosan *magukon hordják ószövetségi zsidó eredetük bélyegét* s amelyeket a Krisztus-korabeli zsidó liturgiában is megtalálunk.

Ezeknek kétségkívül szerepelniök kellett az első századvégi szentmisében is, mert amióta a keresztény egyházközség elszakadt a zsinagógától, — és ez már az apostolok idejében megtörtént — nem találunk semmiféle együttműködést, hanem a keresztény hitközségek csak azt őrizték meg, amit már addig átvettek.

Tehát, — szól a helyes következtetés — ha még a IV. és már a II. században is találunk ószövetségi eredetű szertartásokat, akkor világos, hogy ezeknek az első század liturgiájában, pontosabban a szentmisében is szerepelniök kellett.

3. Másrészről azután forrásaink azok a *zsidó szertartások is,* melyek a Talmudban, főleg ennek részében, *a Midraschban,* a legjelentősebb vallási és erkölcsi zsidó irodalmi termékben, ránk maradtak és vonatkozásba kerültek a keresztény egyházközség szent cselekményeivel.

Azon természetesen ma sem szabad csodálkoznunk, még kevésbbé kell szégyenkeznünk, hogy a zsidóktól vettünk át szertartásokat. Annál is inkább nem, mert a választott népnek volt a legfölségesebb Istenkultusza. Azután azért sem, mert hisz ezt *a kultuszt maga az Isten sugalmazta.* — Egészen természetes az is, hogy az évezredes tradíciókban nevelt zsidók, kik az első keresztény hitközségeket alkották és alapították, mert az apostolok maguk is zsidók voltak — megtartották mindazt, amit szépnek, fenségesnek és méltónak ítéltek az újszövetségi áldozathoz.

De lássuk most már a részleteket!

I. A cselekmények

1. *A kenyérszegés* — így nevezték az apostolok a szentmisét — nem más, mint a zsidó lakomákon szokásos kenyértörés. A zsidóknál ugyanis a lakoma azzal kezdődött, hogy a házigazda, vagy a legelőkelőbb vendég az eléje helyezett kenyeret megszegte és odanyujtotta a darabokat a körülötte levőknek. Így látjuk ezt magán az utolsó vacsorán is. Mivel a hívek a kenyérszegés révén részesültek a Krisztus testében, azért az egész áldozatot erről nevezték el.

2. *A hálaadás* szó, mely főkép az apostolok utáni időben szintén a szentmisét jelentette (görög nevén = Eucharisztia, még ma is azt jelenti), — nem más, mint a zsidó lakomákon, illetőleg a kenyérszegés előtt mondott hálaadó imáról való elnevezése az egész cselekménynek. Mielőtt ugyanis megtörték volna a kenyeret, hálát adtak Istennek azért, hogy kenyeret adott. Ezek a zsidó hálaadási és áldási formák ránk maradtak. A kenyér áldási formája például így hangzott: „Áldott legyen Jahve, a mi Istenünk, a világ Királya, aki nekünk a földből a kenyeret adta." — A jelenlevők erre mind Amen-nel feleltek.

3. A lakomát a zsidóknál *kézmosás* vezette be és a lakoma alatt is gyakran mosták kezüket, hisz ujjaikkal étkeztek; különösen a rituális lakomáknál, amilyen a szombati estebéd is volt, a vendégségeknél volt ez a szokás kötelező. Az Evangéliumból tudjuk, hogy mennyire megbotránkoztak a zsidók, mikor Jézus tanítványai nem mosták meg kezüket.

Az első keresztényeknél is tisztálkodás miatt történt a kézmosás és nem volt jelképes cselekmény. A püspök, később a pap a hívek kenyeréből válogatta ki az áldozati kenyeret és ezután megmosta kezét. Csak a negyedik században lesz ez jelképessé. Ekkor már a Lavabo zsoltár első versszakát is mondották.

4. A zsinagógai istentiszteletnek egyik főrésze a *Szentírás olvasása* volt és ennek magyarázása. — A szent könyvek, főleg pedig a próféták könyveinek olvasása szintén hozzátartozott az első századvégi szentmiséhez. Hisz éppen a zsidó-keresztények előtt erős érvek voltak ezek a messiási ígéret beteljesülésében.

5. Népi ájtatosságként vették át a zsidóktól a *zsoltáréneklést.* Vannak, kik himnuszok közbeszúrásáról is tudnak.

E néhány cselekményben is láthatjuk a szerves fejlődést: az ószövetségnek újszövetséggé való átalakulását a liturgiában. Itt is áll Krisztus szava: Nem jöttem felbontani a törvényt, hanem beteljesíteni. Teljessé és tökéletessé lett Krisztus által a Törvény.

II. A szöveg

De nemcsak a cselekményben találkozunk zsidó elemekkel, hanem az imákban is. Azokban t. i., melyeket közös imáknak nevezhetünk.

1. Ilyen a mai szentmisében is gyakran előforduló felszólítás az imára: *oremus* = *imádkozzunk!* — Ez nem más, mint a zsinagógai istentiszteletnél használt felszólítás az imára, amikor az előimádkozó (ez lehetett a 13. évtől bárki) kiment a tórát tartó szekrény elé és magára vette az imaköpenyt, felszólította a többie-

ket, hogy imádkozzanak vele együtt. Ezután ő egyedül, fennszóval mondotta az imádságot, a többiek csendben, magukban követték.

2. Az ima végén az egész közösség, mint ez a zsidóknál is szokásban volt, *Ament mondott*. Látjuk, hogy itt a keresztények a zsidó szót is megtartották. Így szerepel ez a mai szentmisénkben is: Ámen = úgy legyen!

Az imák szövegét, a zsoltárokét kivéve, nem ismerjük. De nem is ismerhetjük, mert ezt egy-egy karizmatikus lélek a Szentlélektől sugallva mondotta el.

3. A szokásos doxológiát = az ima befejező részét is az ószövetségből vette át a kereszténység. A Mischna szerint az imák rendes befejezése ez volt: Minden élő szája áldja szent nevedet *örökkön örökké*. Per omnia saecula saeculorum — így fejeződik be ma is minden könyörgés. Ez már szövegezésében is zsidó fogalmazás, a Szentírásból jólismert zsidó mentalitás csendül ki belőle — a gondolat-ritmus.

4. *Az Alleluja*-t (magasztaljátok Jahvet, dícsérjétek Istent) a zsidók a húsvéti nagy Hallelben, tehát a zsoltárok után énekelték. Az első kereszténynél is külön alleluja-éneklés volt, kb. úgy, mint ma a nagyszombati szentmisében szokásos. Főkép a zsoltárversek után énekeltek az első századokban.

5. Ugyancsak a zsidó dicsőítő énekből került be a keresztény liturgiába: a *Sanctus, sanctus, sanctus*... Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene, dicsőségével tele a föld. (Iz. 6, 3.) Minden régi liturgiában megtaláljuk és így nem lehet későbbi betoldás.

6. A hálaadást (praefatio-t) kezdő szöveg is, mely mindmáig fennmaradt, már az első században is megvolt. Egyezik ez a zsidóknál a kenyérre és a kehelyre mondott áldás szavaival: *Gratias agamus Domino Deo* nostro: hálát adunk neked, Urunk, Istenünk.

III. Evangéliumi elemek:

A mondottak ellenére is tévedés volna azt hinni, hogy a kereszténység nem más, csak az ószövetség folytatása, vagy amint az üldöző római császárok, de a mai újpogányok is gondolják: egy zsidó szekta.

Az utolsó vacsorán a Krisztus-hívők számára, a kereszáldozattal pedig az egész világ számára *beteljesedett, befejeződött az ószövetség* és egy új, egy tökéletes szövetség jött létre Isten és emberek között. Ezt jelentette az apostoloknak a kehely, „az újszövetség kelyhe, mely értük ontatott"; a szentély kárpiljának kettéhasadása pedig a választott népnek hirdette: vége az Istennel kötött kétezeréves frigynek!

Ez az új szövetség domborodott ki az egész keresztény liturgiában, szentmisében. Nem annyira külső formájában, mint inkább belső lényegében.

1. A próféták olvasása mellett, vagy helyett az *apostolok intelmeit, tanításait*, rendelkezéseit, *egyszóval leveleit* olvasták fel a gyülekezetben.

2. E levelek olvasásához kapcsolódott a magyarázat, *a Krisztus hirdetése*. Később *az Evangéliumok* követték a prófétáik vagy a Levelek olvasását és ezekhez kapcsolódott aztán a magyarázat, a püspök buzdítása, a prédikáció.

3. *Az utolsó vacsora* bármennyire is a zsidó Pascha ünneplése volt és bármennyire is egyezett a pontosan meghatározott bárány elköltésével, nem volt azonos vele.

Sőt abban, amit Krisztus parancsban foglalt: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre", — egészen más volt, mint a zsidó húsvéti lakoma.

A kenyérszegés és a kehelyből-ivás egészen evangéliumi, újszövetségi jellegű. Nem alakjában, de lényegében. És éppen ez a lényeg az, amiért Krisztus rendelte a megismétlést. *Itt Krisztus testével-vérével való egyesülésről volt szó*, és nem puszta evésről és ivásról. A kenyérszegés Krisztus áldozatának megismétlése, halálának titokzatos hirdetése és számtalan kegyelem megszerzésének alkalma és eszköze lett.

Az átváltozás lett a központja a keresztény istentiszteletnek. Annyira fontos, hogy még a szavak is azonosak az utolsó vacsora szavaival: Ez az én testem... Ez az én vérem kelyhe...

4. A miseimádságok között már nagyon korán helyet foglal az Úr imádsága: a *Miatyánk*. — Ugyanígy a hitvallás is az apostoli időkből származik.

IV. A szentmise kerete

Eddig csak részleteiben elemeztük az első századvégi szentmisét, hogy azután most nagyobb meggyőző erővel bemutassuk a szentáldozatot a maga egészében.

A mondottak után világos, hogy nem csupán valósznűségekkel van dolgunk, hanem a részek szervesen összefüggnek és így megadhatjuk a szentmise keretét is.

Párhuzamba is állítjuk a mai szentmisénkkel!

A Kenyérszegés, ahogy a szentmisét az apostolok nevezték, vagy Eucharisztia = Hálaadás, ahogy az első század végén jelölték, a következőképen folyt le az Apostoli Atyák korában, az első század végén:

> A hívek miután összegyültek, leginkább vasárnap reggel, *zsoltárokat* és *himnuszokat* énekeltek.
>
> Ezt követte *a hívek könyörgése*, melyet az előimádkozó *Oremus* = *Imádkozzunk* felszólítással a közösség nevében terjesztett az Atya elé.
>
> Az imádság után *a szentírási könyvekből* olvastak fel: az ószövetségi könyvekből, de *az Apostolok leveleiből* is.
>
> Az *evangéliumi szakasz olvasása* és ennek *magyarázata*, vagy a püspök *buzdítása* zárta le a szentmise első (imádságos és tanító) részét.
>
> Mindez eddig csak előkészület volt és megfelelt a zsinagóga szombati istentisztelete rendjének.
>
> A szent áldozatra való szorosabb előkészület azzal kezdődött, hogy a *hívek felajánlották* a püspöknek *az áldozati kenyeret* és egymásnak, Krisztus parancsa szerint, békecsókot adtak.
>
> A kenyér kiválasztása után a püspök *kezet mosott*.
>
> Most következett a tulajdonképeni *Hálaadás*, az Eucharisztia ünneplése. Ez megfelel a mai canon-unknak, a praefatio-t is beleértve és nem volt egyéb, mint egy nagy hálaadó himnusz. Hálát adtak a teremtésért, Krisztusért, a megváltásért, a Szentlélek elküldéséért.
>
> A himnusz magába foglalta *az átváltoztatás szavait* is. Az átváltozás után a Szentlélekhez könyörögtek, hogy fejezze be Krisztus áldozatát.
>
> A nagy áldozatot az *áldozás zárta be*, mely két szín alatt történt.

Az Eucharisztiának ezt az ünneplési formáját vették át az Apostoli Atyák örökségképen Krisztus közvetlen tanítványaitól, az Apostoloktól.

És ezt a becses örökséget őrizzük és ünnepeljük kétezer év távlatában ma is — szinte ugyanúgy, mint akkor ünnepelték.

Egy magyar „kisösvényt"-járó

Irta: Csávossy Elemér S. J.

Mult év karácsonyának ünnepkörében nagyon örvendetes hír lepett meg minket magyar katolikusokat. Megtudtuk, hogy a székesfehérvári egyházmegye főpásztora, Shvoy Lajos megyéspüspök úr az 1933 május 13-án az érdi Visitatio-zárdában szent halállal elhúnyt, nem egészen 28 éves Bogner Mária Margit nővér boldoggáavatási perét bevezette.

Ez a hír valóban örömet jelentett számunkra. Hiszen mi magyarok nem bővelkedünk szentekben és boldogokban, s akiket tisztelünk, bár életük nemzetünk történetének legszebb lapjait töltik ki, mégis korra nézve nagyon távol esnek tőlünk. Az újabb, és éppenséggel a modern időkből egyetlenegy szentünk vagy boldogunk sincs. Ez nem azt jelenti, hogy nem voltak az újabb időkben is az erénynek igazi hősei hazánkban, de talán nem eléggé törődtünk velük, nem helyeztünk súlyt rá, mint más nemzetek, hogy nekünk is legyenek szentjeink s boldogjaink. Megelégedtünk az Árpád-ház fényes, de csak a történelem távlataiból felénk ragyogó csillagaival. Annál örvendetesebb dolog tehát, hogy a legújabb kor lelket termelt ki számunkra, akit talán az Egyház nem beláthatatlan idő mulva méltónak tart arra, hogy oltárra emelje.

Mihelyt az első hír a boldoggáavatási per megindulásáról szárnyra kelt, az érdeklődés természetszerűleg Mária Margit személyére, életére, szentségére, a közbenjárására történt imameghallgatásokra irányult. Az érdeklődéssel együtt járt életének tüzetesebb megismerése is.

Ezzel kapcsolatban talán nem egynek lelkében felvetődött a kérdés: mi is az oka, hogy épp Mária Margitnak, ennek a világtól teljesen elzárt, szigorú klauzúrás kolostorban élő fiatal apácának boldoggáavatási perét vezeti be az Egyház! Miért nem Prohászkáét, akinek sírja ugyancsak a székesfehérvári egyházmegyében, sőt a püspöki székhelyen magán emelkedik? Miért nem Batthyány-Strattmann hercegét, aki világi és elökelő létére a felebaráti szeretetnek messze tündöklő példaképe volt! S ha már apácáról van szó, miért nem oly apácáról, akinek életét a rendkívüliségek szövik át: elragadtatások, látomások, konnersreuth-i csodák és stigmák, feltűnő vezeklések? Ez az apáca, Mária Margit, látszólag nem tett egyebet, mint amit minden buzgó, jó apácának meg kell tennie. Életében nincs semmi rendkívüliség.

Mária Margit boldoggáavatási perének megindításával kapcsolatban tehát voltakép két kérdés merül fel: miért foglalkozik az Egyház épp az ő személyével mások előtt, s mi volt tulajdonképen életszentségének titka?

Az első kérdésre azt a választ kell adnunk, hogy szenteket és boldogokat elsősorban nem az Egyház, hanem Isten maga választ ki. Ez is, mint sok más dolog, Isten gondviselésének titka, bár ebben is, mint szintén sok más dologban, sok függ az emberek közreműködésétől.

A kiválasztás, a hősies erényeknek földi elismerése elsősorban Isten gondviselésének titka. Senkit az Egyház nem emel oltárra,[1] akire előbb Isten biztos és hitelesen bebizonyított csodákkal ki nem nyilvánította akaratát, akinek erényeit, életét csodajelek által mintegy isteni approbációjával ki nem tüntette. Lehetnek a földön lelkek, akik éppoly erényes életet élnek, mint kanonizált szentek; lehetnek az égben megdicsőültek, akiknek mennyei dicsősége talán nagyobb, mint egyikmásik, az Egyház által oltárra emelt szenté: de hogy Isten kinek akarja juttatni már a földön is a megdicsőülés koronáját, az az ő gondviselésének titka. Csak egy dolog bizonyos: Isten senkit sem dicsőít meg csodákkal, aki életében az erényt hősies fokban nem gyakorolta.

Ha tehát kérdezzük, miért foglalkozik az Egyház Mária Margittal előbb, mint másokkal, a válasz rá az: mert Isten közbenjárásának hatalmát sok esetben feltűnő, sőt egyes esetekben emberi ítélet szerint mondhatni csodás imameghallgatásokkal nyilvánította ki, amelyekről azonban illetékesen nyilatkozni csak az Egyház hivatott.

Nemcsak az imameghallgatások, hanem a szentség hírének és a tiszteletnek terjedése is Isten gondviselésének és akaratának különös jele. Alig jelent meg Mária Margit életrajza, azonnal sokakban a legbensőbb rokonszenvet, szeretetet, tiszteletet váltotta ki nemcsak hazánkban, hanem határainkon túl is, nemcsak szerzetesekben, hanem világi személyekben is, férfiakban és nőkben egyaránt. Ez a tisztelet és szeretet iránta az évek során mindjobban fokozódott, amiről a számos aláírás tanúskodik, melyekkel Európa különböző országaiból és Magyarország minden vidékéről kérték boldoggáavatási perének megindítását.

Azt mondottuk, hogy Isten gondviselése mellett, vagy jobban mondva Isten gondviselő tervébe belefoglalva, sok függ az emberek közreműködésétől is. Világos dolog, hogy akinek életével, erényeivel mindjárt halála után foglalkoznak, akit a hívek előtt megismertetnek, akinek közbenjárása iránt a bizalmat a lelkekben felgerjesztik, annak ügye sokkal hamarabb halad előre, mint azé, akivel senki, vagy csak kevesen törődnek. Isten a maga részéről is meg szokta jutalmazni az ő szolgái közbenjárásába vetett bizalmat. Akinek közbenjárását senki sem kéri, azt Isten ugyan csodákkal megdicsőítheti, de rendes körülmények közt nem szokta megtenni, amint Krisztus Urunk földi életében is azokat gyógyította meg leginkább, akik a gyógyulás után vágyakoztak, vagy azt kifejezetten kérték.

De nézzünk a másik kérdés mélyére is. Mi volt tulajdonképen Mária Margit életszentségének titka? Látszólag nem tett egyebet, mint amit minden igazán buzgó, jó apácának meg kell tennie. Miben volt tehát „szent"?

[1] Kivéve esetleg vértanúkat.

Vannak talán, akik Mária Margit életrajzát elolvasva, hirtelen ítélettel azt mondják: Ezt én is megtehettem volna, nem látom, hogy különb volna nálam. Jól válaszolta valaki egy ilyen elhamarkodott ítéletre: Aki így beszél, abban hiányzik az igazi önismeret. Aki tudja és látja, hogy sokszor tökéletességre törekvő, vagy úgynevezett jámbor személyeknél is akár a világban, akár a szerzetben olykor mennyi emberi gyarlóság, kicsinyeskedés, önszeretet, féltékenység, szeretetlenség és egyéb nem nagy, de mégis nagyon is emberi gyengeségek és hibák nyilvánulnak meg, s ezzel összehasonlítja Mária Margit életét, hősies fogadalmainak az utolsó percig sohasem lankadó, hűséges megtartását; aki látja, hogy életében mily nagyon, de nagyon kicsi, sőt mondhatni semmiféle helyet sem töltöttek be ezek az emberi gyarlóságok; aki szemléli, hogy nap-nap után ugyanazzal a kitartással, határozottsággal, pontossággal gyakorolja a mindennapi élet sokszor kicsi, de azért nem könnyű önmegtagadásait, állandó vidámsággal, állandó mosollyal, betegségben is: az nem tagadhatja meg tőle az elismerését annak, hogy erényei igazán meghaladták a jámbor és törekvő lelkek erényfokának átlagos színvonalát, és azért méltán nevezhetők nem közönségeseknek, rendkívülieknek, hősieseknek. Nincs tehát önismeret azokban, akik magukat Mária Margittal összehasonlítva azt mondják: Ezt én is, ezt minden buzgó lélek megtehette volna.

Megtehette volna, igen, meg is teheti, sőt talán kell is, hogy megtegye, és mégsem teszi meg. Hogyis ne! Hiszen minden szerzetes köteles az összes szabályokat megtartani, s jól mondta valaki egy szerzet szabályairól: Aki azt megtartja, azt már életében szentté lehet avatni. Köteles megtartani — s mégis, ki ne tudná, hogy nem minden szabályt tartunk meg egyforma lelkiismeretességgel, ki ne tudná, hogy bár a világiak is kötelesek minden állapotbeli kötelességüknek eleget tenni, mégis hányan nem tesznek eleget. Az erény hősies fokához nem szükséges tehát, hogy valaki rendkívüli, állapotbeli kötelességeit meghaladó dolgokat müveljen; elég, ha hősies kitartással, hűséggel, a közönséget meghaladó állandósággal és pontossággal eleget tesz minden rá háramló kötelességnek.

Mindnyájan kötelesek vagyunk a bocsánatos bünt kerülni; s mégis, ha valaki hosszú időn át, vagy állandóan minden legkisebb tudatos és szándékos bocsánatos bűntől tartózkodik, ez meghaladja az erény közönséges, átlagos színvonalát. Annál inkább, ha valaki, mint Mária Margit, külön fogadalommal arra kötelezte magát, hogy mindenben a tökéletesebbet teszi, s ezt a fogadalmát élete végéig meg is tartotta. Csak a lélekismeret hiánya tagadhatja meg ilyen erénytől a rendkívüliség és hősiesség jelzőjét.

Nem ellenkezik az erények hősies fokával, ha valaki itt-ott hibát is elkövet. Ha ez nem volna így, akkor egyáltalán a Boldogságos Szűz Márián kívül nem volna szentünk az Egyházban. Hogy panaszkodik Szent Jeromos hevessége miatt! Más szentekben is találunk hibákat. Igazságtalan dolog tehát egyes kisebb hibákra, melyek elvétve előfordulhattak, rámutatni s ezekkel szembe nem állítani az állandó, rendkívüli hűséget, mellyel valaki az erény és Isten parancsai útján haladt.

Mária Margitnál „megtérése" után tudatos nagyobb hibát kimutatni nem lehet, főleg olyant nem, melyet ha megismert, ne azonnal iparkodott volna teljes erővel legyőzni.

Némelyek a szenteknél külön hivatást, mintegy „missziót", küldetést is kívánnak, mint amilyent p. o. Alacoque Szent Margitnak adott az Úr. De ez nem szükséges a szentséghez. Mária Margitnál ilyen külön küldetést nem találunk, még olyant sem, amilyent Kis Szent Teréznél látunk: hogy a „kis ösvény"-re megtanítsa a világot. Mária Margit is ezen járt ugyan, de ebben megelőzte őt Kis Szent Teréz, s épp azért nem külön küldetése ez neki.

Isten meg akarja mutatni Mária Margitban, hogy az egészen közönséges kötelességteljesítés a legközönségesebb életviszonyok közt elegendő arra, hogy valaki igazán szent és Isten előtt valóban nagy, sőt az oltár tiszteletére méltó legyen, hacsak a szeretet nagy, melyből ez az egészen hétköznapi, közönséges élet fakad.

S nem nagyobb pedagógia-e ez, mint ha Isten csak a „nagy" embereket, a lelki világhódítókat, a nagy szónokokat, a csodatevőket övezné a szentség dicsugaraival? Rendkívül szükséges számunkra Istennek ez a pedagógiája, mely Mária Margitban tündöklik: hogy megbecsüljük a hétköznapi kötelességteljesítés rendkívüli, nagy értékét. Erre annyira szükségünk van, nagyoknak és kicsinyeknek egyaránt!

Adjunk tehát hálát Istennek, hogy nekünk magyaroknak külön ilyen kis „szentet" adott. Kis Szent Terézzel szemben még életében, de halála, sőt boldoggá avatása után is elhangzottak hasonló hangok, mint amilyenekről most szólottunk.[1] Ne csodálkozzunk tehát, ha esetleg Mária Margittal szemben is elhangzanak. De mi a kétkedés helyett inkább a hála húrjait pendítsük meg lelkünkben, hogy Isten jósága ily „kicsi" s épp azért oly könnyen követhető, oly bátorító példaképet adott nekünk.

[1] Hasonlókép Berchmans Szent Jánossal s a most boldoggá avatandó P. Petit-vel szemben is.

„Hit nélkül mit látsz a világban s magadban? Igénytelenséget. Csupa tünemény, tehát lepel borítja a valóságot, hogy ne láss; csupa szín, tehát látszatosság, hogy ne érj az alatta lappangóhoz. De a hitben mily új világ nyílik meg előtted; mily mélység s mily erő! A hit mélységének egész hatalma, mint az óceán gazdagsága, emelkedik ki belőle; bámulatos, csodálatos világ, élet és erő, mely párját nem leli. A világtörténelem a kereszténységnek új csoda-életét lépteti föl; elénk tárja a megváltoztatott föld színét s e keretnek közepébe teszi az Oltáriszentséget. A szellem s az erény pompáját mint új paradicsomot lépteti fel köztünk s a lelki virágzás forrásait az Oltáriszentségben leli föl: onnan fakad a szentek ereiben s szívében fölpezsdülő vér, a Krisztus vére. — Fölléptet hősöket, akik mind hasonlítanak arcban, fiziognómiában, akcentusban, termetben; Krisztus testéből valók s az Ő vére lüktet bennük. Mily fönséges hit ez, mely élni és halni kész, mely az élet odaadásával csügg a titkon, a szeretet s az erő titkán; hit, mely szenvedni s meghalni is tud, mert tudja, hogy a halálban is győz."

(Prohászka.)

Irodalom.

Dr. Hynek: **Krisztus kínhalála a modern orvosi tudomány világánál.** Fordította: dr. Czékus Géza. *III. kiadás.* Korda r. t.

Rövid egy év leforgása alatt harmadik kiadásban jelent meg dr. Hyneknek a turini szent lepellel foglalkozó munkája magyar nyelven. Az első kiadása rövid két hét alatt fogyott el. Napilapok terjedelmes hasábokon foglalkoztak e könyvvel — s oly széles, az aszkétikus irodalom vevőkörétől messzeálló rétegek érdeklődését keltette fel, hogy példa alig akad hasonló az aszkétikus irodalomban. — Fokozza a könyv érdekességét és a kevésbbé vallásos rétegek előtt megbízhatóságát, hogy írója orvos, éspedig előzőleg szabadgondolkozó, hitetlen orvos volt és megtérését éppen a turini lepellel végzett tudományos vizsgálódásainak köszönheti.

Könyvében két érdekes témakörrel foglalkozik: Az első a turini szent lepelen a modern fotografálás tökéletes technikájával felfedezett negatív képe egy holttestnek, melyen kétségtelenül fellelhető, felismerhető Krisztus Urunk sebeinek lenyomata. S a rekonstruált szép férfiarc fenséges vonásai Krisztus igazi arcát sejtetik, láttatják. A lepel lenyomatait, annak tudományos kivizsgálását és bizonyítását a tudós és orvos szemével vizsgálja. Ehhez kapcsoltan tárgyalja orvosi szempontból Krisztus Urunk szenvedéseit. A fényképfelvételeken látható foltokból magyarázza az ostorozás, töviskoronázás, szív-átverés és magának a keresztrefeszítésnek reális lefolyását és borzalmasságát. — S megállapítja orvosi szempontból Krisztus halálának közvetlen okát s kínszenvedésének — a tudomány szempontjából nézve — meglepő összefüggését, illetve megerősítését a jövendölésekkel. — Hynek dr., bár a tudós és szakember tárgyilagosságával foglalkozik témájával, de hangját meleggé, lelkessé teszi a kegyelet és a szeretet az Úr, az általa újból megtalált és megszeretett Úr szentséges személye iránt.

Hynek dr. könyvét alkalmasnak tartjuk arra, — gyakorlati tapasztalat alapján — hogy közelebb hozzunk az Egyházhoz oly rétegeket, amelyekhez egyelőre a dogmák erejével, prédikációkkal hozzá nem férhetünk. Terjesztése, olvasása valóságos hitvédelem és apostolkodás.

A könyvben több fényképmelléklet van a turini szent lepelről készült lenyomatokról.

Szent Ágoston: **A legméltóságosabb Oltáriszentség megígérése.** Rákospalota, Szalézi Művek. Ára 80 fillér.

Az Oltáriszentségről szóló prédikációk alapjául legjobban a csodálatos kenyérszaporításnak, utána pedig a kafarnaumi beszédnek evangéliumi részletét szoktuk tenni. Ez a kis könyv ennek a két részletnek aszkétikus exegézise a nagy Szent Ágoston tollából. Bár egészen más világban és egészen más olva-

Az Eucharisztia szentföldi emlékei

Írta: dr. Jijas József

III.

Coenaculum — az utolsó vacsora szentélye.

Az utolsó vacsora terme: az Eucharisztia Betlehemje. A Szentírás és a történelmi hagyományok úgy mutatnak utat feléje, mint a csodás csillag a napkeleti bölcseknek.

A Szentírás adataiból kitűnik, hogy Jeruzsálem városában állott az a ház, melyet az Úr Jézus az Eucharisztia szerzésének helyszínéül kiszemelt. A ház gazdája Mesternek tisztelte az Úr Jézust s így készséggel bocsátotta rendelkezésére házának tágas emeleti helyiségét, mely már fölterítve, készen várta szent Vendégét a húsvéti ünnepek előestéjén. Ezt az emeleti termet Szent Jeromos latin Szentírás-fordításában „coenaculum"-nak, ebédlőnek nevezi. Ez az ebédlő volt az utolsó vacsora jólismert és sokszor átelmélkedett eseményeinek színtere. (Mt. 26, 17. s köv., Mk. 14, 12. s köv., Lk. 22, 7. s köv., Jn. 13, 1. s köv.) Ennyit tudunk az evangéliumok adataiból, semmi többet. Legfeljebb Szent Márk feljegyzései sejtetik, hogy ő közelebbi kapcsolatban lehetett a házzal, mert háromszor is használja elbeszélésében a „jönni" igét: „És elindulván tanítványai a városba jövének" stb. (Mk. 14, 16—17., az eredeti görög és a pontos latin szöveg szerint.)

Az Apostolok Cselekedeteiben Szent Lukács kiegészíti az evangélium értékes adatait, amikor az Úr mennybemenetelének leírása után megemlíti, hogy az apostolok az Olajfák hegyéről visszatértek ismét Jeruzsálembe, „s amikor beértek, felmenének *a felső terembe, ahol időzni szoktak*". (Ap. Csel. 1, 13.) Szent Jeromos a latin fordításban itt is a „coenaculum" szóval jelöli a görög szövegben szereplő felső termet. Ebből világos, hogy a Coenaculum az utolsó vacsora szent eseményei után az apostolok számára az a hely lett, ahol ők „időzni szoktak", s így kézenfekvő az a következtetés, hogy ebbe

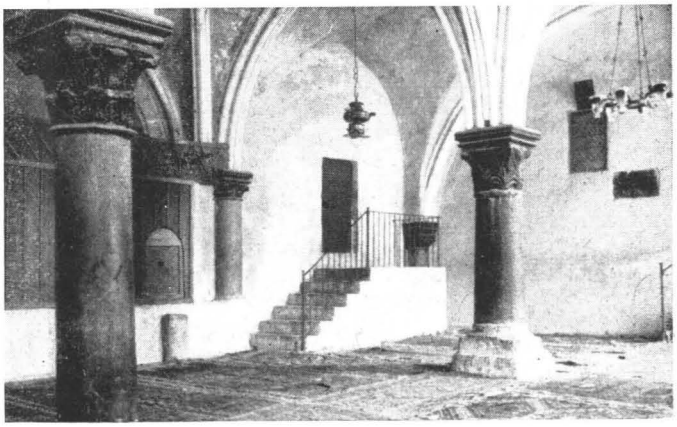

A sz. Coenaculum belseje

a házba zárkóztak be a tanítványok a zsidóktól való félelmükben (Jn. 20, 19.), itt jelent meg nekik a feltámadt Üdvözítő a zárt ajtók mögött kétízben is, itt étkezett velük mennybemenetele előtt (Ap. Csel. 1, 4.) és hogy itt volt imaéletüknek is középpontja: „mindnyájan állhatatosak valának egy szívvel-lélekkel az imádkozásban az asszonyokkal, valamint Máriával, Jézus anyjával és az ő atyafiaival egyetemben". (Ap. Csel. 1, 14.) Itt tudjuk meg azt is, hogy a coenaculum olyan tágas volt, hogy 120 emberből álló sokaság elfért benne, amikor Szent Péter felhívására megválasztották Mátyást apostollá (Ap. Csel. 15. s köv.). *„Ugyanazon helyen* valának együtt mindannyian, midőn elérkezett a pünkösd napja" (Ap. Csel. 2, 1. s köv.) és leszállt rájuk a Szentlélek oly csodálatos körülményektől kisérve, hogy Szent Péter beszédére egyszeriben 3000 ember megtért (Ap. Csel. 2, 41.). Az első keresztények Jeruzsálemben ima-, szeretet- és vagyonközösséget alkottak, melynek középpontja a coenaculum volt. Amikor kitört a keresztényüldözés, az apostolok továbbra is együtt maradtak Jeruzsálemben (Ap. Csel. 8, 1.) minden bizonnyal abban a házban, melyen Szent Péter a fogságból való csodás kiszabadulása után mintegy természetszerűen kopogtatott, mert tudta, hogy ott *„sokan vannak egybegyűlve"*; ez a ház az Ap. Csel. 12, 12. szerint *„Máriának, a Márknak is nevezett János anyjának háza"* volt. Minden valószínűség a mellett szól, hogy ez a ház nem más, mint az apostolok és az első keresztények állandó központja, az utolsó vacsora alkalmával templommá szentelt tágas Coenaculum!

A történelmi hagyományok pompásan kiegészítik a Szentírás adatait. A Szentföldön élt egyházatyák, keresztény zarándokok, a szentföldi szertartáskönyvek, arab és török adás-vételi okiratok, királyi adománylevelek és szentföldi szerzetesek évkönyvei bőségesen és hitelesen tartalmazzák azokat az adatokat, melyekből kétségtelenül megállapítható a Coenaculum története.

Már az *apostoli korban* templommá alakították át azt a házat, melyet a megváltásnak annyi szent és csodás eseménye tett szentté. Hadrián császár a II. század elején mindent lerombolva talált Jeruzsálemben — kivéve azt a kis keresztény templomot, mely a városnak úgynevezett *Sion-negyedében* állott azon a helyen, ahol az apostolok összegyülekeztek a coenaculumban az Úr Jézus mennybemenetele után. (Szent Epifán: De mensuris et ponderibus 14.) Ez a templomocska tehát túlélte Jeruzsálem kettős pusztulását. Köréje tömörültek azok a keresztények, akik a római háborúk borzalmai után visszatértek a szent városba és ott megalakították az „Új Sion"-t, mintegy teljesítve Izaiás próféta jövendölését: „Sionról jő a tanítás és Jeruzsálemből az Úr igéje" (Iz. 2, 3.). Valóban a Sion-hegyi coenaculumban hangzott el az üdvösség történetének legszebb és legboldogítóbb tanítása!

Az utolsó vacsora templommá alakított szentélye arra volt rendelve, hogy anyja legyen minden templomnak: „mater omnium ecclesiarum". Ezt a megtisztelő címet kapta akkor, amikor a *kereszténység felszabadulása* után a bizánci császárok nagy templomépítései során e kis templom fölé is hatalmas bazilika épült, mely méreteiben felülmúlta még a Szent Sír-bazilikát is. *Sancta Sion* volt e hatalmas bazilika neve, melynek déli

sóknak írt a nagy Szent, de sorai még most is hatnak és tanulságosak.

Trikál József dr.: **Krisztus közöttünk él.** Rákospalota, Szalézi Művek, 1937. Ára 1.30 P.

A Pázmány Egyetem tudós filozófiatanárának érdekes aszkétikus munkája ez a könyv. Sokan úgy gondolják, hogy az Egyház csak a másvilági élettel és az utolsó ítélet utáni beteljesüléssel biztatja híveit. Trikál dr. ezt az igazságot felöleli, de mellette beállítja azt a szívet derítő és bátorságot nyujtó másik igazságot, hogy az Isten, hogy Krisztus igazsága és a Szentlélek kegyelme most is velünk van, nem vagyunk tehát árvák és nem vagyunk támasz nélkül.

Sticco Mária: **Kötelesség és álom.** A Keresztes Nővérek Róm. Kat. Tanítónőképzőjének kiadása, Zsámbék. Ára 3 P.

Nagyon érdekes könyv a leánylélek és a nő céljáról, kötelességeiről. Nem annyira eseményekbe önti bele az elveit, mint inkább az elveket fejti ki és az események hozzáfűzésével illusztrálja. Helyesen állítja az olvasó elé a nő kötelességeit és óvja őket a női lélek veszedelmes útvesztőitől: az álmodozástól, a lehetetlenségek kívánásától, az olyan életnek vágyakban való megépítésétől, amelyek soha valóra nem válnak.

Különösen értékes az a rész, amely a szerelemről tárgyal. Okosan és útbaigazítóan szól róla.

Leo Rüger: **Der Werktagsheilige in unserer Zeit.** Ferdinand Schöningh, Paderborn. Ára 4.50 helyett 3.45 P.

Nemcsak ünnepi gondolat a vallás, hanem

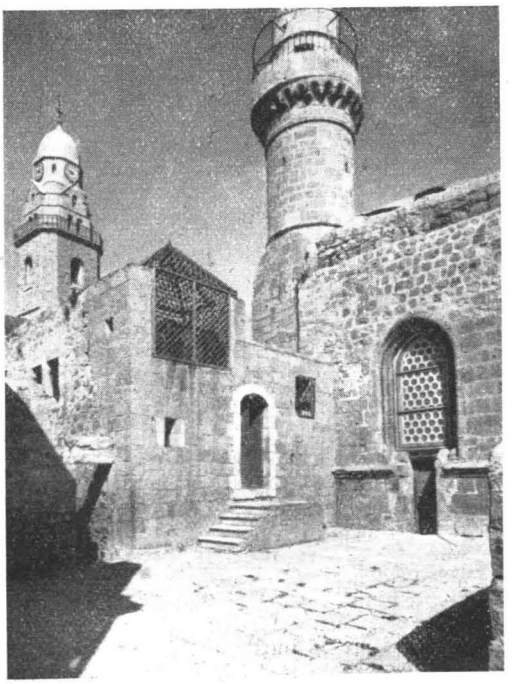

A „Nebi-David"-mecset a sz. Coenaculum bejáratával

az egész életre, annak minden napjára kiterjedő állapot az igazi hit. E könyvnek célja, hogy olvasói át legyenek hatva a gondolattól: hétköznapomon és minden percemben vallásom szerint kell élnem.

Első részében azt fejti ki, hogy az Isten mit tesz az emberrel szemben, a második részben pedig azt, hogy az ember mit tegyen Istenért. Derűs, okos és józan világnézet és életfelfogás jellemzi e könyvet.

Dr. Szentiványi Róbert: **A századok halhatatlan Királya.** Szeged, 1937. 404 oldal. Ára 8 P.

A szegedi teológiai főiskola tudós biblikus tanára a Szentírásnak Jézus életére vonatkozó részleteit állította össze és megmagyarázta e könyvében. Nagy érdeme, hogy a tudományos kutatások eredményeit az intelligens ember által könnyen megérthető módon tárja fel. Munkájában nem az aszkétikus alkalmazásokra keres kapcsolatokat, hanem tárgyi magyarázatokat ad. Az egyes részeknél azonban nagy ügyességgel érezteti, hogy hol lehet aszkétikus irányban felhasználni a tárgyalt részletet.

Könyvének végén összeállítja a vasárnapi perikopák munkájában közreadott magyarázatának tartalomjegyzékét, ami által a hitszónokok számára kitünő perikopa-magyarázattá is teszi.

Schmidtmayr: **Kinder nach dem Herzen Gottes.** Tyrolia Verlag, Innsbruck, 1937. 295 lap. Ára P 4·—

A szerzőnő már ismeretes előző könyveiből. Nagy ügyességgel választotta össze a szentéletű gyermekek históriáját és bámulatos írói készséggel dolgozta fel őket.

A gyermekek életszentségéről különbözők lehetnek a vélemények. Igazat kell adnunk azoknak, akik nem látnak mindjárt szentséget abban, ha egy gyermek vallásos; ez ugyanis az ártatlan lélek természetes iránya. Azután meg a gyermekkorban nincsenek még a test és világ kísértéseinek szörnyű harcai. Ez mind igaz. De az is igaz, hogy a vallásosság, a szeretetcselekedet, az önmegtagadás, az istenszeretet akkor is szép, ha gyermek végzi és akkor is vonzó, ha életét nem zaklatják a kísértések. Mi nem mondjuk, hogy e gyermekek mindegyike szent volt, de amit róluk írnak, az épületes.

Vizsgai jutalomkönyvek

Kisebbeknek

P. Pál: **Eszterke problémája.** Hogy valaki szépet és nagyot tehessen életében, nem kell gazdagság, hatalom, — hanem csak áldozatra kész jó szív. Ára P —·50, félvászonkötésben P —·80.

— **A névnapi torta.** Mindkettőben egy-egy aranyos lelkű, nemesszívű kislány történetét ismerjük meg s buzdulunk fel követésükre. Kartonkötésben P —·50, félvászonkötésben P —·80.

— **Kalandok a vakációban.** Négy derék, jólelkű, de kalandokra vágyó fiú egy nyári

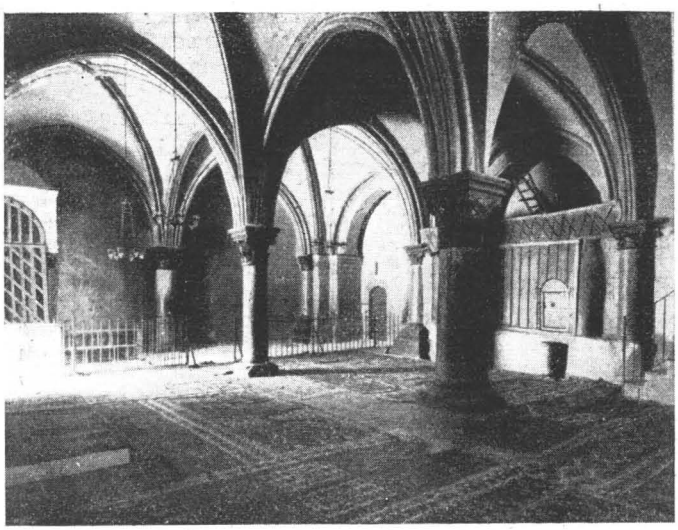

A szent Coenaculum mai képe

hajójában, annak keleti végén eredetijében megmaradt a szent Coenaculum; északi hajójának nyugati végében pedig a Boldogságos Szűz elszenderülésének hajlékát is magába foglalta. Kétszáz évig állt teljes fényében ez a remek bazilika, mely nemcsak a jeruzsálemi egyháznak, hanem az egész kereszténységnek büszkesége volt. A VII. század elején azonban a betörő perzsa hordák a többi jeruzsálemi szentéllyel együtt a Sancta Sion-bazilikát is felgyujtották s az így okozott pusztítást többé sohasem tudták a keresztények helyrehozni. Az arab uralom kezdetén is sokat szenvedett ez a szentély, de azért fennállott 996-ig, amikor az arabok — a zsidók ármánykodására — felgyujtották, ami a bazilika végleges pusztulását okozta. De még e pusztulás után is megmaradt a Coenaculum ősrégi szentélye a bazilika déli hajójában. Az arabok voltaképen ezt az emeletes házat akarták birtokukba venni, amikor a bazilikát lerombolták. A zsidók ugyanis elhitették az arabokkal, hogy a keresztények azért tartják olyan nagy becsben e helyet, mert itt van eltemetve az ószövetségi *Dávid* király, akit a moszlimok is prófétának tisztelnek. Ezt annál könnyebb volt az arabokkal elhitetniök, mert hivatkozhattak az ószövetségi Szentírásra, mely szerint Dávidot halála után az ő városában — Sionban — temették el (Kir. III. 2, 10.); sőt az újszövetséget is idézhették érvelésük mellett Szent Péterre hivatkozva, aki éppen ezen a helyen mondott beszédében említi: „Dávid meghalt, eltemették és sírja mai napig itt van nálunk." (Ap. Csel. 2, 29.) Az arabok persze nem tudták, hogy az a Sion, melyet Dávid-városának neveztek az ószövetségben, nem azon a helyen feküdt, ahol az újszövetségi Új-Sion, hanem a templomhegytől délre; Dávid sírját tehát semmiképen sem lehet a mostani Sion területén keresni!

A százéves keresztény uralom idején a *keresztesek* újra felépítették a Coenaculum fölé a nagy bazilikát, mely a Dormitio-szentélyt is magába foglalja. Ennek a

régi helyen épült új bazilikának neve: *Sancta Maria de Monte Sion.* De ez a bazilika sem volt hosszú életű. Amikor Szaladin szultán elfoglalta Jeruzsálemet (1187), a Sion-hegyi bazilika szírek gondjaira lett bízva, akik annyira elhanyagolták, hogy csakhamar pusztulásnak indult annál is inkább, mert a moszlimok nem tudták elfelejteni azt a zsidóktól újból feleleventett mesét, hogy az emeletes ház alatt Dávid sírja van.

Ettől kezdve századokon át elkeseredett küzdelem folyt a keresztények és moszlimok között a bazilika pusztulása után is épségben maradt Coenaculumért. A XIV. században a magyar történelemben is ismert Anjou Róbert nápolyi király hatalmas összegért megvásárolta a Coenaculum épületét és a környező telket és annak birtokjogát minden időkre a Szentföld őreire, a *Szent Ferenc-rendi szerzetesekre* bízta. Ezt a birtokjogot az alapítólevélen kívül a szultán fermánja is megerősítette és VI. Kelemen pápa 1342-ben elismerte. A ferencesek boldogan vették birtokukba a szent helyet, a Coenaculumot szépen helyrehozták, föléje templomszerű gótikus boltívet emeltek és melléje kolostort építettek, ahol a ferencesek legfőbb szentföldi elöljárójának székhelye is volt. Sajnos, ez a helyzet nem tartott soká. A zsidóktól folyton izgatott moszlimok nem tudtak belenyugodni abba, hogy a Coenaculum keresztény kézen maradjon; viszont a ferencesek a végsőkig védték jogaikat. Kétszázéves küzdelem során Szent Ferenc vértanú fiainak vére sem volt képes ellenállni a gyűlölködő fanatizmusnak: 1552-ben végleg *moszlim kézre került* a szent Coenaculum, akik azt mecsetté alakították át, a mellette levő kolostorban pedig dervisek ütötték fel tanyájukat... „Uram, pogányok szállták meg örökségedet, megfertőzték szentséges templomodat." (Zsolt. 78, 1.)

Négyszáz év óta változatlanul ez a helyzet. Azóta mindmáig csak megtűrt látogatói a keresztények e szent helynek, akik csak magas belépődíj lefizetése árán juthatnak be a szentély felső termébe, de ott nem borulhatnak térdre, nem imádkozhatnak áhítatuk szerint, az alsó terem látogatásától pedig a legszigorúbban el vannak tiltva, mert ebben mutogatják a moszlimok „Dávid koporsóját". A világháború után mindenki azt remélte, hogy a keresztény angol uralom megszünteti ezt a szégyenletes és jogtalan állapotot; de a Népszövetségnél tett illetékes lépések nem értek el egyebet, mint hogy kilátásba helyezték egy bizottság kiküldését, mely hivatva lenne a kérdést tanulmányozni és a Népszövetségnek javaslatot tenni. A bizottság máig sincs kinevezve! A keresztény áhítat azonban minden politikai tevékenység nélkül is megtalálta a módját annak, hogy a helyzeten némiképen javítson. A keresztény ókor hatalmas bazilikájának helyén, a Coenaculum közvetlen szomszédságában máris ott áll a Boldogságos Szűz Elszenderülésének remek bazilikája — benne művészi magyar oltárral — és 1936. március 26-án felszentelték ugyancsak a Coenaculum közvetlen szomszédságában azt a kis kápolnát, melyet a visszaszerzés reményében építettek az utolsó vacsora szentélyének jogos tulajdonosai, a ferences atyák.

Paiotti Alfonz olasz ferences atya 1933-ban „Pia Unione Eucaristica per il riscatto del Cenacolo" névvel eucharisztikus imaszövetséget alakított, melynek szék-

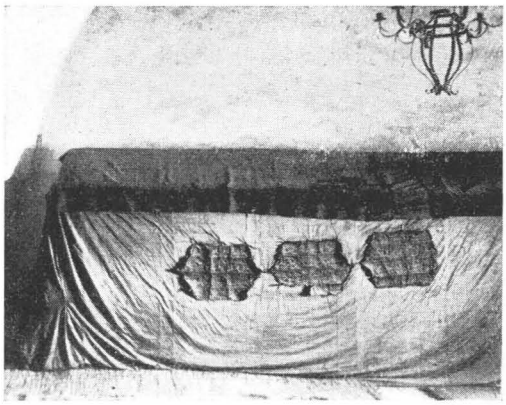

„Dávid-sírja" a Coenaculum alsó termében

vakációjának története. Kartonkötésben P —·50, félvászonban P —·80.

Blaskó Mária: **Szent István ajándéka.** A Szent István-évre készült kis munka. Szép címlappal. Ára P —·50, kötve P —·80.

Incze Sára: **A Jézuska útja.** Apró, kedves, sok képpel illusztrált történetkékben végigvezet a tízparancsolaton. Nagyon kedves címlappal kartonban P —·50, kötve P —·80.

P. Pál: **Matyi.** Fiúk számára írt, izgalmas eseményekben gazdag történet. Ára P —·50, kötve P —·80.

— **Az elveszett gyűrű.** Egy egyszerű, becsületes család kislányának megható, nevelőhatású története. Ára fűzve P —·50, kötve P —·80.

P. Félix: **Tanuljunk a Jézuskától!** Bájos, nevelőhatású legendák a kis Jézusról, sok képpel, színes, szép címlappal. Ára fűzve P —·95, kötve P 1·40.

— **A jó Isten virágoskertje.** Nagyon érdekes, tanulságos epizódok a szentek életéből, jól kiaknázva a gyermekre nevelően ható jeleneteket. Sok képpel, színes, szép címlappal. Ára fűzve P 1·—, kötve P 1·50.

Blaskó Mária: **Őrangyalunk.** Nagyon megható történet, összekapcsolva az angyalok megismertetésével. Ára fűzve P —·80, kötve P 1·80.

— **Láthatatlan jóbarát.** Érdekes történet keretében szeretteti meg az örangyalt a gyermekkel. Ára fűzve P —·80, kötve P 1·80.

— **Új honfoglalók.** Irredenta történet vallásos beállítással. Ára fűzve P —·90.

— **Királyfi lovagjai.** Modern, érdekes történet, háttérben Szent Imre alakjával. Ára P —·40.

P. Félix: **A tenger ajándéka.** II. kiadás. Egy idegenbe szakadt magyar lánynak története, kit a Szűzanya csodálatos pártfogása vezérel vissza övéihez. Ára fűzve P —·50, kötve P—·80.

P. Pál: **A szeretet művésze.** Egy fiatal leányka története, ki célul tűzte ki, hogy a szeretet művésze lesz, és ezt valóban meg is valósítja. Ára fűzve P —·50, kötve P —·80.

Nagyobbaknak

Blaskó Mária: **Mária és Márta.** A bibliai Márta és Mária Magdolna története fiatal lányok számára feldolgozva, nevelőértéke kiváló. Ára fűzve **P 1·20**, kötve **P 1·70.**

Wagner: **Az élet kis művészei.** Valóban élt és a szentség hírében elhúnyt kisfiúk érdekesen megírt életrajza. Ára fűzve **P 1·50**, kötve **P 2·80.**

— **Lángoló szivecskék.** Szentéletű kislánykák életrajza, érdekes és megható feldolgozásban. Ára fűzve **P 1·50**, kötve **P 2·80.**

— **A nagy Király katonái.** Jellemes, szentségre törekvő fiatalemberek életrajza, érdekes, nevelőhatású feldolgozásban. Ára fűzve **P 1·60**, kötve **P 2·90.**

— **Mai lányok életstílusa.** Napjainkban élt, szentségre törekvő fiatal lányok életrajza, megkapóan érdekes feldolgozásban. Ára fűzve **P 1·50**, kötve **P 2·80.**

Pécsi Tamás: **Tűz és kard felett.** Szent Cecília élete. Ára fűzve, szép cimlappal **P 1·50**, kötve **P 2·20.**

Gerely Jolán: **Hivatás vagy robot.** A munka katolikus szellemű értékelése, az egyes pályák magasabbrendű felfogása, az egyes női pályák ismertetése stb. Igen hasznos! Ára fűzve **P 3·—**, kötve **P 4·30.**

Weiser S. J.: **Alpesi Fény.** A fertőben hősként helytálló fiú rendkívül érdekes és kiváló nevelőértékű története. Ára fűzve **P 1·40**, kötve **2·70.**

Weiser S. J.: **Watomika.** Egy valóban élt és sok izgalmas eseményt átélt ifjú indiánfőnök története, ki később Krisztus apostola lesz. Ára fűzve **P —·90**, kötve **P 1·70.**

Csák László: **Vér és láng között.** A mai spanyol forradalomban élt hős spanyol fiú története. Ára fűzve **P 1·60**, kötve **P 2·90.**

Drouven: **A piowoi vészkiáltás.** Egy lelkiismeretében sokat vívódó fiú története. Nevelőértéke elsőrendű, főleg az őszinte gyónásra buzdító. Ára fűzve **P 1·20**, kötve **P 1·90.**

Dragon S. J.: **Tűzvonalban.** P. Pro vértanú regénynél érdekesebb élettörténete. Ára **P 1·50.**

Endrődy László S. J.: **Életet Krisztusért.** Egy fehérvári diák, Kaszap István élete. Ára **P 2·50.**

Müller Lajos S. J.: **Leányhivatások.** A leány élethivatásáról, a férjhezmenésről és szerzetesi hivatásról szól finom tapintattal, nagy életbölcseséggel és lélekismerettel. Fontos, hogy a fiatal lányok kezébe kerüljön! Ára fűzve **P —·60.**

— **Leánybarátkozások.** A fiatal lányok lelkiéletének egyik fontos, de veszedelmes problémájáról: a barátkozásokról, barátnőkről, fiúkkal kötött ismeretségekről ad — az életet és lelkeket mélyen ismerő bölcseséggel — meggyőző tanításokat, gyakorlati tanácsokat. Fiatal leányoknak szinte nélkülözhetetlen. Ára fűzve **P —·60.**

Adrien Sylvain: **Aranyszilánkok.** Jóságra, szeretetre nevelő, finoman, kedvesen rábeszélő, világhírű munka. Nevelésnél kincset ér! Ára fűzve **P 1·20**, kötve **P 2·70.**

Három szentély az ókeresztény bazilika helyén: (balról jobbra) a szent Coenaculum kupolája; a ferencesek új kápolnája; a Dormitio-bazilika

helye Livorno (Via delle Galere 12.); eddig több mint 150 ezer beiratkozott tagja van. E szövetség a középkori keresztes hadjáratok szellemében, de az ima fegyverével küzd a Coenaculum visszaszerzéséért. Az ima fegyverével! Mert az ima is fegyver, mellyel küzdeni lehet és kell. „Ne véljétek, hogy békét jöttem hozni a földre; nem jöttem békét hozni, hanem kardot!" — mondja az Üdvözítő, aki leintette Szent Pétert, amikor az kardot rántott mellette (Mt. 26, 52.), de a gonosz világ elleni küzdelemben mégis ajánlja a kardot, a szellemi kardot. Ezzel a karddal kell megvívni az új keresztes-háborút a megfertőzött szentföldi szentélyért! Az imádságos lélek ismeri a módját, hogyan kell forgatni ezt a kardot.

A katolikus világ most trónust épít az Eucharisztikus Királynak, s e trónus zsámolya édes hazánk földje lesz. A zsámolyon térdelők közül hánynak jut majd eszébe a trónus tövében — a bölcső, az Eucharisztia születési helye? Hányan lesznek, akik annyira szeretik az Eucharisztiát, hogy bölcsőjében is diadalát óhajtják? Akik, mint „az Úr megváltottjai" — az áhítatos és kegyeletes elmélkedés szárnyain — „visszatérnek, dícséretet zengve Sionba érkeznek"? (Iz. 51, 11.) Pedig ezt a visszatérést: Isten akarja, *„Dio lo vuole!"*

A római katolikus vallás szertartásairól az anglikán vallású Wharton így ír:

„Nem hiszem, hogy volna ember, akit ne töltött volna el a tiszteletnek érzése, amikor egy katolikus misének jól megszervezett kórusát végighallgatta."

*

Bolingbrocke angol lord Versailles-ban szentmisét hallgatott. Amikor a pap Úrfelmutatáskor a szentostyát felemelte, így szólt márki szomszédjának:

„Ha én volnék Franciaország királya, magam végezném ezt a szertartást."

(Fattinger—Solymoss: Tanít az élet szónoki példatárából.)

ÚJDONSÁG!
Müller Lajos S. J.:

A kereszt diadala

Húsvétvasárnapjától pünkösd nyolcadának befejeztéig ad minden napra teljesen kidolgozott elmélkedéseket.

A gondolatokban mély és gazdag tartalom, a közvetlen, világos előadásmód, a nagy gyakorlatiasság és az egész munkát áthevítő nagy Isten- és lélekszeretet együttesen biztosítják a könyv sikerét.

Akiket az író „A kereszt iskolájá"-nak elmélkedéseiben megtanított a szenvedés művészetére és szeretetére, most kalauzuk lesz a feltámadás dicsőségének és reménységének szemléltetésében, s hitüknek biztos megalapozásában is.

Ára kartonkötésben P 4·—,
vászonkötésben „ 5·50.

Rab Pál S. J.:

Eucharisztikus példák

az eucharisztikus év léleknevelő munkájához jó segédeszköz lesz ez az eucharisztikus példatár. Több, az újabb korból, a közelmultból vett példája hatásosan felhasználható.
Ára kartonkötésben **P 1·80.**

HIMNUSZ A SZENT SZŰZRŐL!

Csávossy Elemér S. J.:

AVE MARIA

című munkáját osztatlan és kiemelkedően magas fokban halmozza el dícséretekkel a kritika. A kitűnően tagolt, magas szárnyalású — példákkal is illusztrált beszédek valóban méltóan magasztalják a Szűzanya nagyságát, erényeinek szépségét, szeretetének, jóságának bizalmat fakasztó nagyságát és kifogyhatatlanságát.

Művészi képekkel illusztrált könyv ára remek címlappal kartonkötésben **P 3·50.** Ballonvászonkötésben **P 5·—.**

Csávossy Elemér S. J.:

A szeretet nagy titka

című munkája lelkigyakorlat, triduum, misszió, szentóra és elmélkedés anyagát adja, feldolgozva benne a nagy író kiváló készségével az Oltáriszentség egész tanát.

Ára szép címlappal, kartonkötésben **P 2·80.**
Ballonvászonkötésben **P 4·30.**

Máriás irodalom

Beszédek:

Tóth Mike S. J.: **Májusi virágoskert.** 30 beszédanyag. Ára P 2·—.
Nádas Zoltán: **Dominus tecum.** Gondolatok az Üdvözlégy Máriáról. Ára P 2·—.
P. Marcell: **Mária ruhájában.** Szentbeszédek főleg a skapurálés Szűzanyáról. Ára P 2·—.

Elmélkedések és olvasmányok:

Grignon—Csávossy S. J.: **Szűz Mária titka.** Könyvecske Szűz Mária tökéletes tiszteletéről. 12 elmélkedés a függelékben a csillagkoszorús Szent Szűzről. Imarésszel. Ára P —·90.
Liguori Szent Alfonz: **Szűz Mária dicsősége.** Elmélkedések a Salve Reginárói. Ára P 1·50.
Megyesi—Schwartz: **Az isteni kegyelem Anyja.** Ára P 2·40.
Dr. Mihályfi Ákos: **Szűz Mária az ószövetségben.** 31 elmélkedés. Ára P 2·40.
Vermeersch S. J.: **Szűz Mária napja.** Elmélkedés az év minden szombatjára. Ára P 2·60.
— **Szűz Mária hónapja.** Elmélkedések május minden napjára. Ára P 1·20. A kettő egybekötve P 6·—.
P. Ernő: **Elmélkedések a Boldogságos Szűzről.** Ára P 2·—.
Gyöngyszemek. Harminc rövid elmélkedés. Ára P —·50.
Schmiedt Béla dr.: **Loretói litánia.** 30 elmélkedés. Ára P 1·50, bőrkötésben P 2·50.
Május hónapja. Május minden napjára egy-egy rövid elmélkedés, ima és énekek. Ára P 1·60.
Mária gyermeke. Mária gyermekének élete és halála. 25 képpel. Ára P 1·—.
Vermeersch S. J.: **Szűz Mária ünnepei.** Ára P 2·40.
Soós István: **Krisztus Anyja.** Elmélkedés május minden napjára. Ára P 2·30.
Várkonyi Fidél: **Szűz Mária.** Ára P —·70.
Jaegher S. J.: **Bizalom Szűz Mária iránt.** Ára P —·80.
Valori: **Szűz Mária és a szíve.** Ára P —·60.
A csodás érem és a szeplőtelenül fogantatott Szűzanyánk bensőséges tiszteletének áldásai. Ára P 4·—.

Költemények:

Rosty Kálmán S. J.: **Magyarok Nagyasszonya.** Két kötetben. 1 kötet ára P 1·50.
Rudnyánszky Gyula: **Mária-dalok.** Ára P 2·40.
Zászlós Márta: **Rózsaszirmok.** Szűz Mária-énekek. Ára P 1·50.

Német Máriás könyvek:

Mäder Robert: **Maria siegt!** Ára P 1·20.
Huber Joseph: **Das grosse Zeichen im Sturm der Zeit.** Maipredigten. Ára P 2·55 h. 1·96.
Grimm Antonin: **Siehe da deine Mutter.** Ára P 4·05 h. 3·10.
Kindermann: **Mutter, näher zu dir!** Ára P 2·64 h. 2·03.
Lucas Joseph: **An der Mutterhand.** Ára P 6·75 h. 5·17.

Lucas Joseph: **Mutter, forme uns!** Ára P 6·75 h. 5·17.
— **Die dreimal wunderbare Mutter** I. és II. kötet. Ára kötetenként P 5·17.
Willam F. M.: **Das Leben Marias der Mutter Gottes.** Ára P 9·60 h. 7·31.
Polifka J.: **Sancta Maria.** Marien Vorträge. I., II., III. kötet. Ára kötetenként P 5·70.
Schmid: **Marienpredigten.** Ára P 1·90.
Simlinger: **In der Schule Mariens.** Ára P 3·60.

Új német könyvek:

Rahmer Karl S. J.: **Worte ins Schweigen.** Ára P 3·—.
Michels Thomas O. S. B.: **Die Göttliche Gabe der Vollkommenheit.** Ára P 3·—.
Lützeler Heinrich: **Führer zur Kunst** mit 304 Bildern. Ára P 10·50 helyett P 8·05.
Herders Laien—Bibel. Zur Einführung ins Bibellesen. Ára P 15·— helyett P 11·50.
Bernadot O. P.—Mäder: **Maria und ich.** Ára P 3·60.

Első szentáldozási emlékképekről kérjen árjegyzéket!

Új magyar könyvek:

P. Müller Lajos S. J.: **A kereszt diadala.** Praktikus, értékes elmélkedési könyv. Húsvét vasárnapjától pünkösd nyolcadáig tartalmaz lélekmegfogó elmélkedéseket. Ára fűzve P 4·—, kötve P 5·50.
Fattinger—Solymoss: **Tanít az élet.** Szónoki példatár. 743 jobbnál-jobb példát tartalmaz az Ausztriában közkedvelt Fattinger-féle példatár I. és II. kötetéből. Ára fűzve P 6·80, kötve P 8·80.
Dr. Hynek—Czékus: **Krisztus kínhalála a modern orvosi tudomány világánál.** III. kiadás. Közkívánatra harmadik kiadásában megjelent ez a rendkívül érdekfeszítő mű a turini szent lepelről. Képes illusztrációkkal. Ára fűzve P 2·20, kötve P 3·50.
Dr. Schmiedt Béla: **A megváltás szolgái.** A közkedvelt szerző könyve a papságról. Ára P 4·50.
Hütter Lipót: **Korszerű-e a szentistváni világnézet?** Ára P —·80.
Considine: **Fel a szívekkel!** II. és III. rész. Ára darabonként P —·70.
A Breviárium himnuszai magyar és latin szöveggel. II. rész. Ára P 1·20.
Blaskó Mária: **Színdarabok, jelenetek vallásos ünnepélyekre.** Ára P 3·50.
Blaskó Mária: **Vidám színdarabok, jelenetek, egyebek.** Ára P 3·70.

AZ EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUSRA KÉSZÜLT DISZMUNKÁT

BANGHA BÉLA S. J.:

többek közreműködésével szerkesztette, amely

EUCHARISZTIA

címen jelent meg. Az Oltáriszentség tanának dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, az irodalomra, művészetekre gyakorolt inspiráló hatását külön-külön fejezetekben dolgozta fel egy-egy szaktekintély. — E munka úgy nívós tartalmát, mint pompás kiállítását tekintve valóban a magyar lélek és szellem hódolata az Eucharisztia előtt.

Az eucharisztikus év legszebb és legértékesebb emléke marad az egyes családok számára e könyv.

Ára kartonkötésben P 6·50. Ballonvászonkötésben P 8·50.

R. Plus S. J.—Kákonyi S. J.:

ÉGBŐLSZÁLLOTT...

A világhírű francia aszkétikus író eucharisztikus munkájának magyar fordítása. P. Plus szárnyaló szelleme, nagy teológiai tudása, utolérhetetlen írásművészete méltó hódolatot mutat be e munkájában az Eucharisztiának. — Elsőrendű beszédanyag, elmélkedésre és lelkiolvasmányra is igen alkalmas.

Ára kartonkötésben P 1·50, vászonkötésben P 2·90.

HAJDÓK JÁNOS S. J.:

KIRÁLYI ÉLET, KIRÁLYI VÉR

Az ifjúság eucharisztikus lelkületének nevelésére íródott értékes munka. Példáiban, hasonlataiban, problémáinak felvetésében és stílusában, hangjában is modern és az ifjúság lelkét megfogó. Érettebb ifjúságnak és hittanároknak elsőrendű munka.

Ára kartonkötésben P 2·50, vászonkötésben P 4·—.

ÚJDONSÁG!

Fattinger—Solymoss O. S. B.:

Tanít az élet

Rendszeres, modern, az életből vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. A hírneves osztrák hitoktató nagysikerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példáiból állította össze Solymoss tanár hatalmas, háromszáz oldalnál terjedelmesebb kötetét. Egyházi szónokok, hitoktatók számára elsőrendű anyag.

Ára kartonkötésben P 6·80.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.

1938. június 1. IV. évf. 10. szám.

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

a tartalomból:

Dr. Gálos László: A Föltámadott Szive. — Petrucz Antal S. J.: Hiszek a háromszemélyű egy Istenben . . . — Biró Xav. Ferenc S. J.: A szeretetbeli élet a legönmegtagadottabb élet. — A kiengesztelés szentje. — P. Wimmer M. Anzelm O. S. M.: A szentséges Szív kultusza a próféták megvilágításában. — Virágh Andor S. J.: A képzelőerő. — Róth Antal S. J.: Az Erős Ember. — P. Charles S. J. Ford.: G. A. M.: Vándorok elődele. — dr. Tóth Kálmán: Jöjjön el a Te országod . . . — dr. Czékus Géza: Melyik pillanatban hat a szentáldozás? — Pintér József: Ha Isten velünk . . .! — Gausz Tibor S. J.: Egy lélek Óvele. — Gyenis András S. J.: Bobola Szent András. — Irodalom.

Korda R.-T. Kiadása Budapest.

„Utunk" aszkétikus folyóirat. Megjelenik a szünidő kivételével minden hó 1-én. — Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 1—361—85. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-utca 20. szám. — Csehszlovákiai főbizományos: Szent József könyvkereskedés, Pozsony. Előfizetése portóval 28 cseh korona. Romániai főbizományos: Magyar Lapok Kiadóhivatala Oradea. Str. Regele Carol II. No 5. Románia. Előfizetési ára 175 lei.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Mint Ararát hegye a vizözön borzalmas pusztitó hullámaiból, úgy emelkedett ki Budapest az Eucharisztikus Kongresszus napjaiban abból a sötét, örvényeket rejtő gyűlölettengerből, mely elönti és pusztulással fenyegeti az egész világot. Ezekben a lelket nyugtalanitó, vészthozó felhőktől terhes időkben az Eucharisztikus Kongresszus népe és a világ minden tájáról összesereglett vendége, csak az Oltáriszentségben jelenlevő Jézusra szegezte tekintetét és az ünnepi napokban elfeledkezett a körötte zajló gyűlölettengerről. Országok pusztulásának, egyének gyötrelmeinek ijesztő réme fölé emelte lelküket a Szentostya ragyogó hófehérségében köztük levő Úr Jézusba vetett sziklaszilárd hitük.

Egymással ellentétben álló és egymástól idegenként távolélő népek szeretettel fogták meg egymás kezét és szivük dobbanása a testvériség ütemét verte az eucharisztikus oltár előtt. Jézus nélkül csak egymással marakodó ellenfelek, vagy érdektársak lennének a nemzetek, de Jézusban testvérekké lesznek, akikre isteni Atyjuk vigyázó szeme tekint.

Budapestről a világ minden tájára szerteoszló nemzetek magukkal viszik a testvériség érzésének drága izét és bárhova mennek, ott lesz az, Aki erre a szent testvériségre figyelmeztetni fogja őket, ott lesz a műbecsű dómokban, a kis missziós templomokban, az abesszinek sziklába vájt kápolnáiban, a japánok finomművű tabernákulumaiban, mindenhol ott lesz az, Aki: „Veletek vagyok mindvégiglen, egészen a világ végezetéig" igéretével szeretetből köztünk tartózkodik, Aki közöttünk a szeretet köteléke: a Vinculum caritatis.

A Kongresszus lezajlása után, amikor már visszatért a mindennapi élet megszokott zúgása-forgása, újra megkezdi majd kártékony munkáját a gyűlölet ördöge. Azok, kik a Kongresszuson megizlelték a szeretet összefogó, nagy hatalmát és lelket boldogitó erejét, aligha engedik úrrá lenni házukban és lelkükben a gyűlöletet. Ők e drága és nemes érzésért szolgái lettek Krisztusnak, akinek uralmát, mint könnyű és édes igát szivesen viselik. Krisztus, amikor kijelentette, hogy Ő uralkodni fog az egész világon, nem a rabbilincsek és leigázások uralmát akarta kialakitani, hanem azt a krisztusi birodalmat, amelyben annál nagyobb úr valaki, minél inkább törekszik szolgálni a lelkeket és Isten ügyét.

A Kongresszus lezajlása után megnyugvással tekint vissza a közben lefolyt esztendőre az ***„Utunk"*** *folyóirat. Nemcsak ebben az évben, de mindenkor a testvériséget hirdette, amely Krisztusban birja alapját. E testvériség összekötő kapcsát, az Oltáriszentségnek nagy tanát törekedett magyarázni, és a gyakorlati életre e fönséges tan logikus követeléseit megmutatni. Amilyen örömmel néz vissza az „Utunk" szerkesztősége az elmult év becsülettel teljesitett munkájára, éppoly elhatározással készül a jövőre. Az Eucharisztia tanának a gyakorlati élettel és a mindennapi tevékenységgel összefüggésben álló kérdéseit akarja felszinen tartani jövő évfolyamában is — hogy ezzel is segitse maradandóvá, életté válni az Eucharisztikus Szentév — és a Kongresszus napjainak fenséges hatásait. Bizton vállalkozik erre a munkára, mert jól tudja, hogy olvasóinak a tábora hű marad hozzá és mert jól tudja, hogy nem fog apadni olvasóinak száma, sőt, emelkedik tábora. Ennek a reménynek és tervnek valóra váltásához kérjük kedves Olvasóink támogatását továbbra is.*

A Föltámadott Szíve

Írta: dr. Gálos László

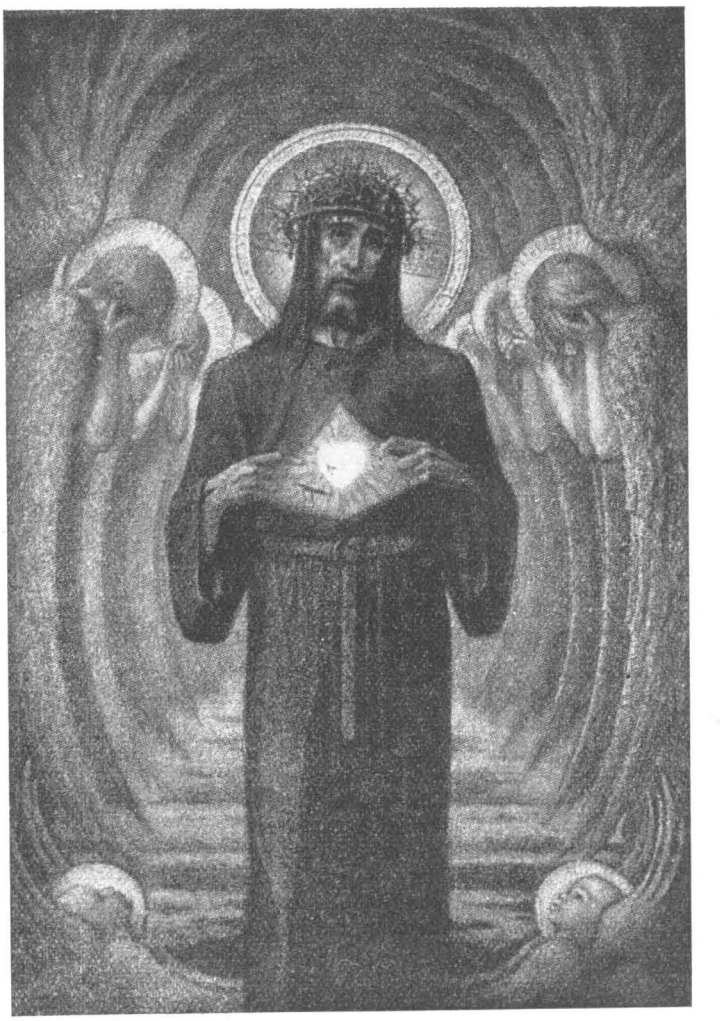

Az ószövetségben a húsvét az Egyiptomból való szabadulásnak, a Vörös-tengeren történt átkelésnek volt az ünnepe, innét a neve: Pascha, Phase, annyi mint átmenet. Az újszövetségi húsvét is Phase, transitus Domini: az Úr átmegy a zsidóságról a kereszténységre, az ószövetségről az újra. A választott nép pedig úgy járt, mint egykor vele szemben az egyiptomi: az is mennyi csodáját látta az Úrnak, mennyi rendkívüli csapását szenvedte bűntető kezének, de mert megátalkodott a rosszban, mert megkeményedett szíve fáraójában — elpusztult, elvétetett tőle az Isten országa. Így volt a második húsvétkor is, beteljesült az Úr jövendölése: „Elvétetik tőletek az Isten országa és annak a nemzetnek adatik, mely megtermi gyümölcsét."

Ez az újszövetségi Phase, átmenet, szabadulás is vér és víz által történt a bűn rabságából, sötétségéből, Egyiptomából. Az új húsvéti Bárányának vére és a szent keresztség vize mentenek meg bennünket, mint egykor a választott népet a bárány vére és a Vörös-tenger hullámai. A mi elsőszülötteink, „a nemrég született kisdedek", kik megmenekültek az öldöklő angyaltól és megtisztulva újjászülettek vízből és Szentlélekből: az újonnan megkereszteltek. Ezért mondja a fehérvasárnapi szentleckében Szent János apostol: „Ő az a Jézus Krisztus, ki víz és vér által jött; nemcsak víz, hanem víz és vér által" — mert az ő szentséges Szívéből egyszerre csordult ki a vér és víz, anyánknak: az Anyaszentegyháznak születésekor. Ebből a föltámadott Jézus Szívéből forrásozik Tamás apostol hite, Szent Péter primátusa és mindnyájunk békessége.

A Tibériás-tavi csodálatos halfogással kapcsolatos Szent Péter egyházfőségi tisztjének közlése. — Mikor Péter még a hajóban hallja Szent János szavát: „Az Úr az!", beleveti magát a vízbe és kiúszik a partra. Nem szól semmit, hisz nemrég botlott el, de e cselekedete minden szónál világosabban hirdeti azt, amit Jézus kérdéssel mégis fölszínre hoz lelke mélyéből: hogy ő nagyon de nagyon szereti Mesterét.

Az Isten Fia azonban, bár a szívekbe lát, nem elégszik meg az ott végbemenő nagy belső változással, hanem ennek külső kifejezését is akarja. Részint az ünnepélyesség hangsúlyozására, részint a háromszoros tagadás jóvátételére háromszor megkérdezi: „Simon, Jónás fia, szeretsz-e engem?" Nem azirán érdeklődik: megbántad-e, amit tettél? Ugy-e gyáva voltál? Elítéled-e akkori magatartásodat? Úgy-e semmivé lett nagy fogadkozásod az utolsó vacsora óta, nagy bátorságod a Malkus-jelenet óta? — Ezek az emberi számonkérések, amelyek talán üdvös szégyent váltottak volna ki Szent Péter lelkéből, melyeket azonban az Úr nem alkalmaz. Sokkal tapintatosabban és sokkal alaposabban a lényeg után érdeklődik: háromszor megkérdezi egymásután: „Szeretsz-e engem?" Mert a szeretet a legfőbb parancs és a legfőbb erény, benne áll nemcsak a törvény és a próféták — szóval az ószövetség, hanem az evangélium és az Egyház, azaz az újszövetség is. A szeretet a lényeg, mert aki szeret, annak tökéletes bánata van, igazán „erős" fogadása, mély és mégis nemesítően

fölemelő megszégyenülése. A szereteten függ tehát az egész lelkiélet, a papi hivatás, az egyházfőség egyaránt; ez az a szikla, amelyen Isten országa épül, emelkedik. Annál is inkább, mert Szent Péter bűnének gyökere *a magaféltés és az önszeretet volt.*

A szeretet azonban azonkívül, hogy a mult legbiztosabb temetője, eltörlője lett, egyúttal a jövő *főpásztori hivatásra is a legjobb képesítés, a legszükségesebb felszerelés.* Krisztus Urunk a jó pásztorról mondott példázatában a pásztor legfőbb tulajdonságának az életét juhaiért feláldozni kész szeretetet említette. Ez az a tulajdonság, mely a bérestől, aki veszedelem esetén elfut — legjobban megkülönbözteti. Önmagát is erre a körülményre hivatkozva nevezi „a jó" pásztornak. Áldozat pedig szeretet nélkül nincs és nem is lehetséges. Ezért mondja Nagy Szent Gergely pápa: „Ime, az Úr kettesével küldi apostolait prédikálni, mert a szeretetnek is kettős a parancsa: isteni és felebaráti szeretet... Ezzel azt is értésünkre adja, hogy akiben szeretet embertársa iránt nincsen, az lelkipásztori munkára nem alkalmas."[13] Tehát a legfőbb képesítés a szeretet, az életét is feláldozni kész szeretet. Ez a legragyogóbb charizma, mely nélkül a legnagyobb térítő apostol, Szent Pál is elismeri magáról, hogy semmi.

De a híveket csak úgy tudja szeretni Péter, ha előbb a Mestert szereti. Ezért nem azt kérdezi az isteni jó Pásztor a főpásztortól: szereted-e a juhokat, bárányokat? — hanem háromszor is megkérdi: „Péter! szeretsz-e engem?" A felebarát, a tanítvány iránti szeretet az Isten iránti szeretet függvénye, következménye. Előbbi az utóbbi nélkül meg nem állhat, vagy ha itt-ott mutatkozik is, az nem egyéb, mint szabadkőműves álhumanitás, öntetszelgő altruizmus, vagy valamely érdek mögött meghúzódó propagandafogás, de semmiesetre sem erény. Különösen világos ez a lelkipásztorkodás magas legelőin, tisztalevegőjű havasi rétjein: embereket szeretni az Istenember szeretése nélkül, juhokat legeltetni a jó Pásztor szeretete nélkül nem lehet. Már csak azért sem, mert az Úr Krisztus szerepét, munkakörét betölteni annyi, mint vele eggyé válni, azonosulni, benne maradni, neki lakásul szolgálni, ami mind a szeretet által valósul meg. És viszont, ha a híveket üldözni annyi, mint Jézust üldözni, mint ő maga mondja a damaszkuszi úton Szent Pálnak, akkor a híveket szeretni szükségképen összetartozik a másik feladattal: Jézust szeretni.

Aki tehát a híveket nem szereti, nem fárad, dolgozik értük, nem viseli gondját az akolnak, ennek egyetlen oka, hogy Jézust nem szereti. Viszont ha él, ha lángol bennünk a szeretet Jézus iránt, bizonyos, hogy a hívek irányában is tevékenyek leszünk: „ez a Krisztus iránti szeretet űz bennünket"[14] — mint ahogyan ezt Szent Pál apostol egyéni átélésből vallja.

Tehát egész életem minden munkája, amit a hívekért végzek, vallomás Krisztusnak, a jó Pásztornak *kérdésére: szeretsz-e engem? És minden nehezebb,* kényesebb feladat, munka, lelkigyakorlat, gyóntatás nem más, mint a maga érdekét a juhokéval azonosító Jézus kérdése hozzám: szeretsz-e engem?

Ez a szeretet az isteni Szívből árad, mert az előbb szeretett bennünket. Az embereket ismeretekre, ügyességekre, művészetekre meg lehet tanítani, de szeretni nem tud más megtanítani, mint az isteni Szív. Ha az *Úr Jézusnak semmi csodája* nem volna, ha alkotása: az evangélium és az Egyház nem állnának, istenségét még mindig ragyogva bizonyítaná az az eredmény, mely eddig még senkinek sem sikerült: megtanította az embereket szeretni. Megnyitotta a legtitkosabb kincstárat: az emberi szívet, és a legrozsdásabb zárat: az önszeretetet. Napóleon híres emlékirataiban különös vallomást tesz erről: „Krisztus az emberek szeretetét kívánja, tehát azt, amit legnehezebben nyerhetni meg. És bírja is föltétlenül! Ez istenségét bizonyítja. Nagy Sándor, Hannibál, Caesar, XIV. Lajos lángesze ezt el nem érte. Meghódították a világot, de egyetlen jóbarátra nem tudtak szert tenni. Krisztus szólt, és azóta az övé minden nemzedék. Meggyujtja a szeretet lángiát, ez kiöli az önszeretetet, *és erősebb minden más szeretetnél.* Nekem sikerült az értem meghalt tömegeket harcra tüzelni... ehhez azonban szükséges volt az én jelenlétem, varázsló tekintetem. Ahhoz nincs hatalmam, hogy megörökítsem nevemet és az irántam való szeretetet a szívekben. Most itt élek Szent Ilona szigetén... és mikor most ide vagyok láncolva magánosan e sziklához, ki csatázik értem, ki hódít nekem országokat, tesznek-e egyáltalában értem valamit Európában? És ha ez most így van, mi lesz ötven év mulva? Ugyan akad-e valaki, aki kész volna meghalni értem? Kevéssé ismerem az embereket; *mondom nektek:* Krisztus több volt, mint földi ember."[15]

Az isteni Szív szeretete tehát Jézus hódító fegyvere, ezzel mindig több lelket tud meghódítani magának, mint a hatalom és erőszak eszközeivel a földi uralkodók. Ezen pihent meg a szeretet-tanítvány: Szent János az utolsó vacsorán, ennek sebébe kapaszkodott a hitetlenből hívővé váló Tamás, és Correggio Szent Jeromos Madonnája c. remek vásznán is az isteni szeretet leánya: Sienai Szent Katalin a kisded Jézus szívére borulva hallgatódzik.

A Feltámadott megjelenve tanítványai között, megmutatja nekik kezeit és oldalsebét, és rájuk köszönt: Békesség nektek!

Emberi sebekből gyűlölet, bosszú, harag, rosszindulat forrásozik azok felé, akik e sebeket okozták. Áll ez különösen a szív sebeire, melyek láthatatlanok, de annál nehezebben, lassabban gyógyulnak, sokszor felszakadnak, és egészen *talán soha el nem tűnnek.* Egyedül Jézus sebeiből árad béke. Jézus szentséges Szívének sebe is örökre megmaradt, mint ahogyan többi sebei is vele mentek még az égbe is. De ezekből a sebekből béke árad, nem harag, hanem engesztelés beszél belőlük, ezek nem vádolnak a mennyei Atya előtt, hanem mentegetnek minket: Tantus labor non sit cassus! Oh, ne legyen hát hiába szenvedése drága ára! Ezért nevezték Jézus sebeit a *misztikusok rejteküknek,* ezért hasonlították a szentek e sebhelyeket az ószövetségi menedékvároshoz, ahol a törvény szigora elől menedéket, oltalmat találtak a bűnösök. Ezért imádkozza mély hittel Szent Ignác:

„Szent sebeidbe rejts el engem!" A szent Szív sebe pedig elsősorban ajtaja az üdvözítő vérnek, ahonnét az Ábel vérénél jobban beszélő vér kiömlött, mert míg az elsőszülöttnek és egyúttal első halottnak vére bosszúért kiáltott az égre, addig az új jó Pásztornak, Krisztusnak, „minden teremtmény elsőszülöttének" és „a halottak közül elsőszülöttnek"[6] vére irgalomért.

Az Úr Jézus tehát nemcsak kívánja, hogy a bántalmakat békével tűrjük, hogy az ellenünk vétőknek megbocsássunk, de elsősorban maga teszi mindezt, mikor szent Szívének sebe számunkra béke és engesztelődés forrása. Hogy e Szívre és annak sebére tekintve gyógyuljanak a mi sebeink, és belőlük bocsánat, béke, ellenségszeretet áradjon azokra, akik ezeket ütötték, nyitották szívünkön.

Így lesz Jézus szentséges Szívének tisztelete lelki gyógyulásunk, a béke kötelékének fenntartója, sebeink behegedése. Mivel pedig e Szív az Oltáriszentségben dobog, azért joggal nevezi e legméltóságosabb Szentséget, *hitünk drága titkát a róla szóló szentmise* secretája: donum unitatis et pacis-nak: az egyének, fajok, nemzetek, világrészek közötti összetartás, egyetértés és béke ajándékának.

---

[1] Mt. 21, 43.
[2] I Ján. 5, 6.
Hom. 17 in Ev.
[4] II Kor. 5, 14.
[5] Gourgaud et Montholon: Dicteés de St. Helena. 8 vol. Paris, 1823—25.
[6] Kol. 1, 15; 18.

Hiszek a háromszemélyű egy Istenben...

Írta: Petruch Antal S. J.

„Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet." (Gen. 1, 1.)

Kezdetben... A teremtés pillanatával kezdődik az idő. A teremtést megelőzőleg tehát nem volna szabad időről beszélni. Könnyebb megértés végett azonban tekintsünk el ettől a bölcseleti pontosságtól.

Kezdetben... Számolgatom az éveket, melyek elsuhantak, mielőtt az idő kezdődött volna. Számolgatok és szédülés fog el... Millió... milliárd... milliószor milliárd... milliárdszor milliárd... és ismét elölről kezdem az évek számát... Beleszédülök ezekbe a hatalmas arányokba, de a kezdetet megelőző időmértéknek még egy percét sem kaptam meg velük...

Kezdetben... volt az Isten. Csak kezdetben? Nem! Hanem annyi évvel visszamenőleg, amennyit csak emberi elme ki tud gondolni, és azon is túl: mindig volt. Ő valóban Jahve: az „Örök Vagyok".

„Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet." Mi volt akkor a kezdet előtt?

Isten!

És Istenen kívül?

Semmi!

Isten annyi szédítően sok éven át — egymagában! Hajlandók volnánk megsajnálni őt. Istent azonban nem kell megsajnálni. Mert csak sekélyes emberek unatkoznak. Mély lelkek nem unatkoznak. Isten pedig a legkevésbbé, hisz ő a mélységek mélysége.

Mily csodás dolgokat rejteget egy akvárium. Mennyi titokkal teli az óceán. Egy csepp víz a nagyító alatt olyan bámulatos dolgokat tár szemünk elé, hogy a kutatók alig válhatnak meg tőle. Egyeseket annyira elbűvöl, hogy a nagyító alatti vízcseppet imádják mint istenüket.

Vegyünk egy porszemet. Évekkel ezelőtt meghallgattam egy külföldi egyetemi tanár előadását. Ecsetelte a mikrokozmosz nagyszerűségét. Mint mondotta, egy apró porszem, melyet alig látunk és figyelemre sem méltatunk, csodálatosabb és rejtélyesebb a csillagos égnél. A szaktudósok kevesebbet fognak fel belőle, mint a kisgyermek, aki a legmodernebb gyár ablakán néz be.

Ha már egy vízcsepp, egy porszem ilyen csodálatos, milyen lehet akkor a mélységek óceánja: az Isten?

Isteni elme kell az isteni mélységek felméréséhez. Isten pedig öröktől fogva elmerül önmagának szemléletében, megméri mélységeit, kifürkészi titkait. S egész csodálatosságában áll maga előtt.

Önmagának ezen tökéletes megismerése szülte és szüli a második isteni Személyt, a Fiúistent.

Hogyan? Felfoghatatlan titok ez, mely meghaladja emberi értelmünket. Eszünknek ezt a megtorpanását szemléltetően ecseteli a közismert bájos legenda.

Észak-Afrika tengerpartján egy férfi jár föl-alá gondolatokba merülve. Egyszerre játszadozó kisfiút pillant meg. De nem sokat törődik vele. Homlokához emeli jobbját és újra visszatér gondolataihoz. Tekintete azonban újra meg újra megakad a kisfiún. Ez kis gödröt ásott a homokba s kagylóval belémeregeti a tenger vizét. Szent Ágoston — mert ő a gondolatokba merült férfi — elmosolyodik s odalép a kisfiúhoz:

— Kis fiam, mit csinálsz? — kérdi tőle.

— A nagy tengert akarom ebbe a kis gödörbe átmeríteni! — hangzik a felelet.

— De gyermekem, hiszen ez lehetetlen! — A fiú Ágostonra szegzi okos szemét és mondja:

— Könnyebben sikerül az egész tengert ebbe a kis gödörbe *átmeríteni, mint neked, Ágoston, a Szent-*

háromság titkát megérteni. — A fiú ezzel eltűnt. Ágoston pedig megértette, hogy bár kivételesen nagy értelmi képességekkel van megáldva, mégis könnyebben férne el a tenger a csigahéjban, mint a Szentháromság titka az ő elméjében.

Szent Ágoston olyan lángész volt, aminőt csak kivételesen hordott a föld és mégsem bírta a Szentháromságot felfogni. Mit kezdjünk akkor mi ezzel az isteni titokkal? Fogyatékosságunk tudatában nem szándékszunk a Szentháromságot teljesen megérteni, hanem Szent Ágoston útbaigazítása szerint elménk pislogó mécsesével kissé rávilágítunk a háromszemélyű egy Istenre.

Legyünk újra gyermekek és nézzünk ismét a tó tiszta tükrébe. Nemde a mi képünk mosolyog felénk? S minél símább a tükör, annál világosabb a képünk. A kép azonban eltűnik, mihelyst otthagyjuk: tükörképünk élettelen és múlékony.

Vegyünk fényérzékeny lemezt. Mindenki tudja, hogy nem kell sok művészet hozzá és megjelenik rajta a mi képünk. Mi elmehetünk, meg is halhatunk, a lemez mégis megőrzi másunkat: fényképünk élettelen bár, de állandó.

Nem láttam még néhány hónapos unokaöcsémet. Fogalmam sincs, hogy milyen. Lehet, hogy a vakációban találkozom vele. Különös! Én búcsút vehetek tőle és mégis magammal viszem. Attól a pillanattól, hogy először látom, ő életre kél bennem, képe kialakul bennem. A megismerés is fényképez. De itt a kép nemcsak megmarad, hanem él is. Ennek az élő, megmaradó lelki képnek bölcseleti neve „verbum mentis — az értelem szava, értelmi ige". Röviden „igének" is nevezhetjük.

Azonban nemcsak másnak a képe alakul ki bennem. Ha szemlélem önmagamat, ha reflektálok magamra, akkor a saját élő képem alakul ki bennem. S minél jobban ismerem meg magam, annál teljesebb az önképem. De mégis mindig tökéletlen marad, mert sohasem fogom magamat teljesen megismerni, minden megismerhetőségemet kimeríteni. Ha ez az önképem minden vonásomat, minden adottságomat tartalmazná, akkor teljesen azonos volna velem, semmiben sem különböznék tőlem, kivéve abban, hogy megismerés folytán jött létre. Véges lénynél azonban ez lehetetlen. És Istennél?

Kinyilatkoztatásból tudjuk, hogy ami embernél lehetetlen, az lehetséges Istennél. Hogyan?

Isten szellem. A szellem értelemmel bír. Az értelemnek pedig az a lényeges sajátossága, hogy fényképez, hogy az ismeret tárgyáról élő másolatot alkot. Ezzel a képességgel az isteni megismerés is fel van ruházva. Amikor tehát Isten öröktől fogva megismeri önmagát, öröktől fogva kialakul benne önmagának élő mása. Minthogy pedig az isteni megismerés mindenre kiterjed, azért erről az isteni fotográfiáról nem hiányozhatik semmi az Istenből. Ez az isteni fénykép a Verbum, az Ige, akiről Szent János írja: „Kezdetben volt az Ige és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige." (Ján. 1, 1.)

„Isten volt az Ige", mert egylényegű az Istennel. Közös mindenük, kivéve, hogy „az Isten" senkitől sem kapta azt, amivel bír, míg az Ige az isteni megismerés folytán kapta.

Ez az Igének születése „az Istentől".

Az Ige az Atya egyszülötte, teljes malaszttal és igazsággal (Ján. 1, 14.), a láthatatlan Istennek képmása (Kol. 1, 15.), dicsőségének fénye és lényegének képmása. (Zsid. 1, 3.)

Amikor az Atya Fiában meglátja önmagát, amikor Fiából feléje ragyog önnön szépsége, a csodálat elragadtatásba ejti. Amikor az Atya és a Fiú tekintete találkozik, végtelen szeretetre gyúlnak, mint a fiatal anya, amikor először tekint elsőszülöttének arcába. Erre a szeretetre céloz a Szentírás, amikor mondja: „Istent nem látta senki, csak az egyszülött Fiú, aki Atyja kebelén van." (Ján. 1, 18.)

Az Atya és a Fiú kölcsönös szeretetéből virágzik ki a Szentháromság harmadik Személye: a Szentlélek. Az Atya és a Fiú szeretete mintegy kileheli. Innen a neve is: Szentlélek = Szentlehelet.

Ez a Szentlélek származása az Atyától és Fiútól.

A harmadik Személy egylényegű az Atyával és Fiúval. Közös mindenük, kivéve azt, hogy a Szentlélek az Atyától és Fiútól kapta a végtelen tökéletességű isteni természetet.

*

Ebben a néhány sorban van az istenség legmélyebb titka, legbensőbb élete. Ez a háromszemélyű egy Isten, akit sejtve megcsodálhatunk, de vajmi keveset *értünk meg belőle. Bizonyára ez az oka* annak, hogy olyan keveset hallunk róla. Prohászka püspök élete végén döbben rá erre az isteni és kimeríthetetlen titokra s bevallja eddigi mulasztását: „Sanctissima, gloriosissima Trinitas! Előbb ezt nem hangsúlyoztam s nem tudtam vele mit csinálni, de most egyre jobban gyullad ki lelkemben az isteni élet tengerhullámzása, a világok apadása s dagálya, a beata Trinitas." (Soliloquia, 1923 okt. 17.)

„Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet." A kezdet előtt volt az Isten. Kívüle pedig senki és semmi... Léte mégsem volt gyászos özvegység, mert hárman voltak egy lényegben: az Atya, a Fiú és a Szentlélek — a „beata Trinitas — a boldog Szentháromság".

„Csak az szenved Jézussal, aki közel áll hozzá lélekben, vagyis, aki megérti, hogy mi az isteni szeretet s mi a bűn, kinek érzéke van Jézus nagy küldetése s hivatása iránt. Nevelnünk kell érzékenységünket az Isten s Jézus nagy érdekei iránt, lelkesülnünk kell érte s mivel annyi a hideg, kegyetlen ember, föl kell magunkat ajánlanunk kárpótlásul s engesztelésül. Átvisszük e törekvéseket érzésünkbe: melegen, lángolóan, könnyeinkkel áztatjuk azt, megtagadjuk magunkat s engesztelő imánk szárnyával betakarjuk a hálátlan nemzedék lelki ocsmányságát."

(Prohászka.)

A szeretetbeli élet a legönmegtagadottabb élet

Írta: Biró Xav. Ferenc S. J.

„Nagy dolog a szeretet, valóban nagy!" — mondja Kempis Tamás. (III. 5, 3.) Nem csoda, hogy a gyarló, sőt hamis és rossz emberi természet visszaél e nagy dologgal, azt kicsinyességbe szorítja, olvasztja bele, s így meghamisítva talmi aranyat hoz forgalomba, becsapva magát és ámítva másokat.

Vannak, akik szeretettől eltelve nem ismerik az igazi önmegtagadást, nem a fegyelmet, sőt még az összes parancsokat sem, hanem a szeretet által az Isten fiainak szabadságába emelt embert szabadosságra vezetik. Vannak, akiket az emberi gyarlóság és önámítás annyira fogva tart, hogy a szereteten egyebet nem értenek, mint érzelgősséget, édes lágyságot, engedékenységet, elnézést — még Krisztus, az Ő Egyháza, s az Ő vére árán megmentett lelkek örök kárára — a ragadozó farkasokkal szemben is. Sokan vannak, akik a szeretetet a bukott emberi természet önző szeretetébe zsugorítják össze s elvakultan kívánják, sőt követelik is, hogy Isten, elöljáróság, felebarát, égen és földön mindenki csak nekik szolgáljon, szűnös-szüntelen velük szemben gyakorolja minden és mindenki a szeretetet. Áltatoskodnak, mert nekik jó, alamizsnálkodnak, mert nekik jó, szentségre is törekszenek, mert nekik jó. Ámde, ha egyszer mindez már nem jó számukra, hamar beköszönt a meghátrálás, elégületlenkedés, panaszkodás, harag, hűtlenség. Szenteskedő kommunisták ezek, a rettentő önzés rabszolgái, akiknél minden, ami az Istené és ami a felebaráté, az az övéké is, de ami az övék, abból semmi sem lehet sem Istené, sem a felebaráté.

A szeretet felismeréséből származó ilyen hibák, ha nem is meredeznek ily rikító formában a tökéletességre törekvő lelkekben, de leplezetten, — talán a buzgalom és szentségre való törekvés szép köntösébe bújva — finom szálakkal mégis belopódzhatnak a szívekbe. Nagyon megérdemli e szempontból figyelmünket Szent János tanítása, melyet a Jelenések könyvében ad:

„De van valamim ellened: az, hogy előbbi szeretetedet elhagytad." (Jel. 24.)

Ki az, akinek Isten Lelke ily kemény dolgot üzen?

„Tudom a te cselekedeteidet és fáradozásaidat és béketűrésedet és hogy nem szenvedheted a gonoszakat." (Jel. 2, 2.)

Ime, mily erényes, buzgó lélek az a valaki! És folytatja Szent János által a Lélek:

„és kérdőre vetted azokat, kik magokat apostoloknak mondják, de nem azok és hazugoknak találtad őket."

Mily hű öre a hitnek ez a valaki! S még újból megdícséri őt Szent János:

„És hogy béketűrésed van és szenvedtél az én nevemért és el nem állottál."

Ime, még hozzá mártír-lélek is az illető! És mégis megfenyegeti őt:

„De van valamim ellened, az, hogy az előbbi szeretetedet elhagytad."

„Emlékezzél meg tehát, honnan estél ki és tarts bűnbánatot és tedd előbbi cselekedeteidet, mert különben ellened jövök és elmozdítom helyéről gyertyatartódat, ha bűnbánatot nem tartasz." (U. o.)

Az apostoli buzgóság, a fáradozás, a béketűrés, az üldöztetés elszenvedése bizonyára sok, igen sok önmegtagadást foglal magában s íme, ez nem elég. Hiányzott e püspöknél a léleknek és testnek a szeretet által parancsolt általános, átfogó, külső-belső önmegtagadása.

A Lélek e tanítása bizonyítja tehát, hogy még a jó keresztények is félreérthetik, egyoldalúlag kezelhetik ezt a nagy dolgot, ezt a nagy jóságot, ami *a szeretet*. De azt is bizonyítja, hogy az igazi szeretet nagy átfogó erő, valóságos tűz, mely a nemesfém minden részét áthatja, a salaktól megtisztítja. *Tűzben kipróbált arany a szeretet.* Tiszta, tökéletes szeretet csak a minden bűntől, minden tökéletlenségtől megszabadult lélekben van meg. De épp azért nem lehet meg állandó és általános önmegtagadás áldozat nélkül, amelyből természetszerűleg táplálkozik.

Ugyanezt tanítják a Szentséges Szív tisztelőinek tett ígéretek is. Bizonyára nem önbölcseségből merítette az egyszerű és tanulatlan zárdaszűz, hogy a Szent Szív tisztelete által ébresztett szeretet a bűnösöket megtéríti, a lanyhákat buzgókká teszi, a buzgókat a tökéletesség magaslatára emeli, vagy, hogy nem ismer jobb eszközt valamely intézmény megreformálására, mint a Szent Szív tiszteletének gyakorlását.

De **világos**, hogy ezekbe az ígéretekbe foglalt nagy lelki jóságok nem valósulhatnak meg, ha a bűnös, ha a lanyha, ha a buzgó lélek kiváló módon nem gyakorolja az önmegtagadást, az önlemondást, az önkiüresedést és elszakadást, melyek a megtérést, a lelki buzgalmat és tökéletesedést akadályozzák. A szükséges erőt a lelki harcra megkapják a Szent Szív-tisztelők — első helyen mindenesetre az Úr azon kegyes, ingyenes — az ő végtelen jóságát és irgalmát kinyilatkoztató akaratából, mely lekötötte magát, hogy sem véget, sem határt nem fog kiszabni kegyelmeinek mindazok számára, akik azokat szent Szívében keresik.

*

Ha valakiben a szeretet lett igazi értelemben az ő valójának átalakítójává, az hogy olvasztja, hogy kiválasztja, hogy kidobja, kiirtja gyökerénél fogva, hogy nyesegeti le mindazt, ami benne szeretetének tárgyával ellentétben áll. Ezen alapon álló gyökeres önmegtagadást jellemzi Szent Ágoston, mikor azt állítja, hogy az önző, büszke szeretet országot emel fel az égbe Isten megvetéséig, míg az alázatos szeretet egy másik országot épít önmaga megvetéséig. Ezt a kettős állítást igazolja az élet és a szentek élete.

Amikor a Szentlélek tanácsa szerint annyira jut az ember, hogy „Tőle megveszi a tűzben kipróbált aranyat" (Apoc. 3, 18.), amikor „elrendezte benne a szeretetet" (É. É. 2, 4.), amikor a személyes szeretet

Istenét „mint pecsétet szívére teszi az ember, mint pecsétet karjára teszi" (É. É. 8, 6.), akkor elkezdődik életében az a megrendítő lelki átalakulás, amelyről Szent Ignác mondja: *„contra agit"*, szüntelen ellene cselekszik saját érzéki szeretetének, a saját testi és világi szeretetének, mintegy megsemmisíti önmagát, megszűnik élni, hogy tökéletesen éljen benne az Úr Krisztus. S hogy ebben a lelki átalakulásában mily bámulatos erővel rendelkezik a szerető lélek, leírja a Szentlélek: *„Kemény, mint a pokol a buzgó szeretet, annak lobogása tűz és lángok lobogása. A vizek sokasága nem oltja ki a szeretetet és a folyóvizek nem borítják azt el; ha az ember háza minden vagyonát adná is a szeretetért, megveti azt, mint semmiséget."* (É. É. 8, 6. 7.) Íme: a szeretet — az ismert pusztító elemek hatalmával, amilyen a mindent elhamvasztó tűz, a mindent elborító vízáradat — megy neki az önző embernek s képesíti arra is, hogy háza minden aranyát, mint semmit a szeretet oltárának elhamvasztó tüzére hányja önmagával együtt.

A szeretet elhamvasztja a bűnök sokaságát is. „Mert sokat szeretett, sok bocsáttatik meg neki." A bűn ellen nem látszik erősebb ellenméreg és oltószérum, mint a buzgó szeretet. S mi vele szemben minden földi jó? *„Mindent szemétnek tartok Krisztus szeretetével szemben."* A szeretet által hajtott lélek önmegtagadásainak összességét megrendítően magasztos képben állítja elénk Szent Pál: „... sok tűrésben, háborúságban, szükségben, szorongatásban, vereségben, tömlöcben, lázadásban, fáradságban, virrasztásban, böjtölésben, tisztaságban, tudományban, hosszú várakozásban, a Szentlélekben, színleletlen szeretetben... dicsőség és becstelenség, gyalázat és jó hír között, mint csábító, mégis igazmondó, mint ismeretlenek, mégis ismeretesek, mint halálraváltak és íme élünk, mint megverettek, de meg nem ölettek, mint szomorúak, mégis mindig örvendezők, mint szűkölködők és mégis sokakat gazdagítók, mintha semmink se volna, mégis mindennel bírók." (II Kor. 6, 4. 11.)

S mi képesíti őt s a hozzá hasonlókat ily rettenetes élet örvendező megfutására? Megmondja:

„A mi szánk megnyílt hozzátok, ó korinthusiak, és a mi szívünk kitágult." Tehát a szeretet képesítette Szent Pált a hihetetlennek vélt áldozatos életre, melyet újból lefest nekünk e szavaival:

„Mindez óráig éhezünk és szomjúhozunk, mezítelenek vagyunk, arcul verettünk és ide s tova bujdosunk és munkálkodunk kezeinkkel dolgozván, átkoztatunk és mi áldunk, üldözést szenvedünk és mi eltűrjük, szidalmaztatunk és mi könyörgünk, mintegy salakja lettünk a világnak, mindezek söpredéke ezideig. Kérlek tehát benneteket, legyetek az én követőim, mint én is Krisztusé!" (I Kor. 4, 11. 16.)

Hogy teljes legyen a Krisztus szeretetéből folytatott önmegtagadott élet képe, ide állítjuk Szent Pál himnuszát:

„Ki szakaszt el tehát minket Krisztus szeretetétől? Háborúság-e, szorongatás-e, éhség-e, mezítelenség-e, veszedelem-e, üldözés-e, fegyver-e? — amint írva vagyon, mert éretted öldököltetünk naponként s úgy tartatunk, mint a megölni való juhok. De mindezeken győzedelmeskedünk azáltal, ki minket szeretett. Mert bizonyos vagyok, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem jövendők, sem erősség, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakaszt minket az Isten szeretetétől, mely a mi Urunk Jézus Krisztusban vagyon." (Róm. 8, 35—39.)

Vele szemben mi a dicsőség és megtiszteltetés? *„Uram, Teéretted megvettetést kívánok, kérek!"* — szól a szeretettől betelt lélek a tömlöcben.

Mi a kereszt, a szenvedés vele szemben? — Paradicsom! *„Megtaláltad a paradicsomot a földön!"* (Kempis Tamás III. 13.)

Mi maga az élet feláldozása? — a halál? — „Mihi vivere est Christus, mori lucrum" — *„Nekem életem Krisztus, és a halál nyereség."*

*

De ezek az igazi szeretetnek rendkívüli útjai, nagy önmegtagadásai, emberi erőt messze felülmúló győzedelmei. Nézzük meg működését, hatásait a szürke hétköznapi élet kicsinyességeiben is. Itt is a szeretet a legönmegtagadottabb életnek bizonyul. A szerető szíven elválaszthatatlanul együtt van a tűz, a láng, a kereszt, a töviskoszorú, mint az Úr Jézusén. A szeretettől vezérelt lélek élete a szürke hétköznapi élet kicsinyességeiben is az *állandó és általános önmegtagadás* szakadatlan láncolata. A szeretet által az ember ugyanis a *főparancs* magaslatára emelkedik fel. Nem képes egyoldalúlag semmivel sem törődni. Szíve felvilágosodott sasszemével *viszonylatokban* szemléli Istent az ő teremtményeivel, a természetfölöttit a természettel, a mennyet a földdel, a lelket a testtel, az egyént összes vonatkozásaiban, szóval mindent összhangba olvasztva ért:

Istenben mindent — és mindenben Istent!

Nem egyes parancsokkal vagy szabályokkal foglalkozik, hanem egyszerre az összesekkel. Látja, hogy a főparancs miként van az összesekben s miként él minden parancs a főparancsból, a szeretet indítóokának természete szerint. Amint Szent Pál is levonja a következtetést, hogy aki a szeretetet gyakorolja, az a törvény teljességét cselekszi. De nehogy bárki is félreértse szavait, önmaga bizonyít:

„Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak hogy egymást szeressétek, mert aki felebarátját szereti, a törvényt betöltötte." Hogyan? Így okadatolja meg:

„Mert ne paráználkodjál, ne ölj, ne orozz! — Hamis tanúságot ne szólj, ne kívánd a mását... és ami egyéb parancsolat vagyon, mind az igében foglaltatik: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!" (Róm. 13, 8.)

Az összes parancsok teljesítése általános, nagy önmegtagadást követel s akit a szeretet vezet, éltet, az mindezt egy kalap alatt, egy gyökérből, egy lendülettel gyakorolja. S ha még hozzávesszük, hogy valaki nem akárhogyan akarja az összes parancsot teljesíteni, — hogy pl. bűnt ne kövessen el ellenük — hanem betartásukban az erény tökéletességét is el akarja érni, ó mily önmegtagadásokat kell akkor magára vállalnia! S ezt a munkát is egy lelkierővel: a szeretettel valósítja meg a buzgó lélek. Szent Pál ad tanítást erre is:

„Mindenekfelett pedig szeretettel legyetek, mely a tökéletesség köteléke." (Kol. 3, 14.)

Aranyszájú Szent János erre vonatkozólag így tanít:

„A szeretet egymással minden erényt összeköt és tökéletességre visz, mert aki igazán szeret, az minden erényt, éspedig tökéletes módon fog gyakorolni, szeretet nélkül pedig nincs igazi erény."

Valahogyan úgy vagyunk — törekedvén a jóra — a szeretet törvényével, mint a rózsa természete van magával a rózsamaggal és a rózsafával. A rózsatermészet kiépíti maga körül, belülről kifelé a

rózsamagot és rózsacsírázást, a gyökeret, a törzset, a gallyakat, leveleket, bimbókat, a kifeslett rózsavirágokat, azok édes illatát és végül gyümölcsét, belé újra rózsamagot s abba a rózsatermészetet. Hasonlóan épít ki a szeretet is bennünk mindent, belülről, a láthatatlanból kifelé a látható világba, testet öltve magára, teljes díszben a szeretet természetadta testében. Amint a rózsatermészet belső törvénye miatt nem veszi fel magába táplálékul sem a földből, sem a levegőből, sem a vízből, ami neki árt, így él és megtagadja folytonosan magát, — hasonlóan a szeretettől vezérelt lélek is kidob magából mindent, ami a szeretetet veszélyezteti, annak bőségben, szépségben, illatosságban, zamatosságban való tökéletes kifejlődését akadályozza. Végül, amint a rózsa és minden élő természet, ellentétesen a nem élő ásványvilág természetével, egész szervezetében hajlékony, ruganyos, gömbölyded, nem merev, és éles vonalakkal határolt, úgy a szeretet törvénye által alakult lélek is külső formájában, működésében, egész valójában a Szent Pál apostol által felsorolt (Kor. I. 13.) szeretetbeli tulajdonságokat természetébe alakítva — *„mindenkinek mindenévé lesz, hogy mindenkit megnyerjen Krisztusnak."*

Ámde micsoda önmegtagadásba kerül mindez! Ámbár, amikor azt a sok önmegtagadást halljuk, amelyet a szeretet élete megkíván, meg kell szívlelnünk azt is, hogy ez az állandó és általános önmegtagadás a szeretet kedves forrásából fakad. Olyan önmegtagadás az, amely *„könnyű teher és gyönyörűséges iga"* az Úr szavai szerint. S amint Szent Ágoston mondja: *„Ha bajlakodnak is, magát a bajlakodást szeretik."* Mert: „Fájdalom a boldogságnak egyik alkatrésze" a földön.

De végére sem jutnánk, ha mindent fel akarnánk sorolni annak beigazolására, hogy a főparancs teljesítése, a lélek szeretetélete valóban a legönmegtagadottabb élet is.

Azt szokták mondani jó ember halálakor, amikor megszűnik dobogni a szív, — hogy „a nagy szív ölte meg". Az Úr Jézus is megnyitotta Szívét a keresztfán, hogy olvassunk benne és győződjünk meg arról, hogy Őt is — 33 éves élete állandó és általános önmegtagadásaira, szenvedéseire, kereszthalálára nagy szeretete — nagy Szíve — ihlette, hajtotta. *„Szeretett engem és odaadta magát értem."* Az Ő Szívének szeretete tűzben kipróbált arany. A tűz tápláléka Szívén a kereszt, a töviskoszorú, a tátongó seb, mindezek bizonyságok, hogy Urunkat is az Ő nagy Szíve ölte meg. Igazolva a bölcs megállapítását:

„Nagy dolog a szeretet, valóban nagy!" (Kempis, III. 5, 3.)

A kiengesztelés szentje

Gonzaga Szent Alajosnak egyik legismertebb és legjellegzetesebb képe az, amelyen kezében feszületet tart s arca, ajka, szeme oly közelségbe hozza magához a keresztet, hogy szinte belemerül, egybeforr vele. Ez a kép az Írás szavainak megvalósulását fejezi ki Szent Alajosban: „Az én szerelmesem az enyém és én az övé." (É. É. 2, 16.)

Szent Alajosnak éppúgy, mint minden szentnek, sőt valamiképen minden nagyobb embernek is megvan az a tulajdonsága, hogy nyom nélkül nem akar eltűnni a világból, nem akar közönséges és tucatember lenni. Nagy akar lenni, és lelki nagysága kiképzésében és megvalósításában megvan az az állandó és központi életfelfogása, mely egy eszmét keresztül akar vinni, bármibe kerüljön is. Akár sikerül az az eszme, akár nem, de az mindenkor sikerül, hogy az eszméért való szent és csökönyös küzdelem árán a küzdő ember tiszteletet parancsoló hős lesz, feljut a lelki nagyság magaslatára, vezéregyéniséggé alakul.

A szentek éppen azzal lettek szentekké, — mondja P. Roothaan — hogy elméjükben mint jelenlevő igazságot megőrizték az örök igazságok ragyogását, s Isten kegyelmével ez a ragyogás hathatósan is lendítette őket, hogy életük összes körülményeiben azokhoz szabják cselekedeteiket. — Mi, kicsinyke lelkek pedig vagy nem törjük magunkat eléggé, hogy az igazságok ragyogásával beteljünk, vagy ha az Isten kegyelme fel is lángol bennünk, hamar elfelejtjük azt, s a verőfényből hamar visszahullunk a közönséges élet szürkeségébe.

A szentek az Istentől kapott tüzes nyilakat meg akarván őrizni, mintegy egységes nyalábbá kötötték azokat, vagy gyujtópontba gyüjtötték össze az égi sugarakat, egy célpontra, egy eszmére irányítottak mindent. S e cél és eszme szolgálatára jelszavakat készítettek maguknak, melyeket szüntelen ismételgetve, mintegy aranysarkantyúkkal űzték magukat állandóan és állhatatosan előre.

Hogy mi dolgozott Szent Szaniszlóban? Megmondja jelszava, melyre életét rátette: „Én nagyobbra születtem!" — Mitől égett Szent Ignác lelke? Kijelenti csatakiáltása: „Mindent Isten nagyobb dicsőségére!" — Mi tette hőssé Szent Alajost? Kifejezi e szavakba foglalt eszméje: *„Ugyan mi ez az örökkévalósághoz képest!?"*

Ha a szentek életét, vezérlő gondolatát, jelszavaikat kifejlődésükig elemezzük, rájövünk, hogy azok az Úr Jézusnak mindent felülmúló ismeretéből indultak ki, az Ő kiválóbb szeretetéből táplálkoztak, s megérve az Úr Jézushoz tértek vissza. Mindegyik szent az Úr egy-egy erényét kiválóbb módon megismerve és megszeretve addig gyakorolta, míg hősi módon is tudta gyakorolni. Így a szentek — legalább egy szempontból — mentől hasonlóbbá tették magukat a végtelen eszményképhez, az Úr Jézushoz, minthogy a gyarló és véges ember a végtelen szent Istent mindenben úgysem közelítheti meg.

Szent Alajost az Úr megváltói, kiengesztelő,

másokért vezeklő szeretetével fogta meg. A jog és igazság alapján lett ugyan testté az Ige, de hogy istállóba került az Úr, s hogy 30 éven át a műhely alacsonyságában dolgozott, hogy a megfeszítés kimondhatatlan szenvedését vállalta, ezt a jog és igazság nem követelte Tőle elégtételül, ezt a szeretet tetézte így meg. S ezen önfeláldozó szeretet által lett Ő a miénk s ezen szeretettől elbűvölten lettek az emberek is az Övéi. Azok, akik ezt a szeretetet hiszik és értik. Ez a megváltó, kiengesztelő szeretet hatotta meg Szent Alajost is. Hasonlóan engesztelő áldozat akart lenni a világ bűneiért.

A kiengesztelő szeretet áldozata, szenvedése részesülés Krisztus megváltói szeretetében és megváltói keresztáldozatában. Az ember Krisztussal egyesülve magára veszi mások bűneit és azokért vezekel, hogy Isten kegyelmezzen a bűnösöknek. Ha az Úr szenvedésének, keresztáldozatának legnagyobb jótéteménye az örök kárhozatból való kiragadás, — akkor az engesztelő szeretet cselekedete is a legnagyobb szeretet és legnagyobb jótétemény a szerencsétlen bűnösökkel szemben. — Ez igaz isteni tanítás az Apostol szerint: „Ki most örülök a tiérettetek való szenvedésekben és betöltöm az én testemben a Krisztus szenvedésének mintegy elmaradott részét, az Ő testéért, ami az Anyaszentegyház." (Sz. Pál: I Kol. 24.)

Szent Pál azt mondja, hogy az Egyház testéért, a hívekért szenved s azt is mondja, hogy ezzel betölti azt a részt, mely Krisztus szenvedéséből elmaradt. Mit jelent ez? Milyen hátramaradt részről beszél az Apostol? Krisztus szenvedésével teljesen eleget tett a hívek bűneiért, hogy nekik az eget megnyissa, őket a pokolból kiragadja. Tehát Krisztus kiengesztelő és érdemi részéből semmi sem hiányzott. De Krisztus végtelen érdemű szenvedése ráalkalmaztatik az egyes emberre, hogy maga a bűnös is szenved, mert Krisztus szenvedett, vagy másvalaki Krisztussal együtt szenved a bűnösökért, hogy nekik a kegyelmet kieszközölje a megtérésre és később az örök üdvösségre. Így tudott Szent Pál Krisztussal egyesülve szenvedni a hívekért. Így tudnak az evangéliumi tanácsok követői Krisztussal egyesülve kiengesztelő áldozatokká válni a bűnösökért, így válhatnak engesztelő áldozatokká mindazok, akik szenvedéseiket Krisztussal egyesülve felajánlják kiengesztelő áldozatul a bűnösök megtéréséért. Amint az Apostol Krisztus szeretetének legnagyobb fokát e mondatban foglalta össze: *„Szeretett engem és odaadta magát értem"*, úgy a kiengesztelésre önmagukat felajánlók is a legértékesebbet adják ezzel szeretetük bizonyságául: „Szeretlek Uram és odaadom magam érted a felebarát helyett."

A 16. század erkölcsi lesüllyedése jól ismert. E korban élt Szent Alajos. Hogy mily hatással volt rá a fertőzött légkör, írásaiból ismerjük. „Az ég oszlopai ledőltek, — jegyzi fel — ki biztosít arról, hogy kitartok? A világ most mély gonoszságban fetreng, ki fogja most megengesztelni a Mindenható haragját? A hívek életük lanyhaságával elrabolják Isten dicsőségét, ki fogja azt neki visszaadni?... Ily gondolatok gerjesztenek bűnbánatra, Isten állandó szolgálatára." (R. 991, 11.)

A világ bűneitől megterhelt s a keresztfán kiengesztelő áldozattá vált Jézus Krisztus húzta magához Szent Alajost s ihlette szeretetével, hogy hasonló legyen hozzá és engesztelje vele a világ bűneit. A világ megváltásának nagy gondolata ragadta meg az ifjú Szent Alajost. Valóban a legnagyobb gondolat, melynél nagyobbért az Istenember sem élt, nem szenvedett s nem halt meg. Az Istenember életcélja lett Szent Alajosé is. Az emberek megváltói szereteténél nincs nagyobb. Ez hevítette az Úr Szívét. Ez a szeretet szállt Szent Alajos szívébe is és nem hagyott békét elöljáróinak, míg meg nem engedték neki, hogy e nagy szeretet keresztfáján áldozza fel fiatal életét. A pestis ölte meg, de a szeretet áldozta fel.

Megható, magasztos látvány, hogy az ifjú Alajos hogyan rakja a kiengesztelő szeretet oltárának tüzére fejedelmi koronáját, rangját, hatalmát, nevét, testét, vérét, a végén életét is — egészen úgy, mint az Úr Jézus Krisztus: az istállótól a gyalázat fájáig. S ez az odaáldozás egyben megrendítő látvány is, éppen úgy, mint az Úr Jézus Krisztusé. Szent Alajos is érezte az áldozat súlyát, mert érzékkel bíró ember volt, de megédesítette, könnyűvé tette számára azt a — Krisztus szelleme szerint — szívét csordultig betöltő nagy szeretet, a maga elé tűzött nagy cél, a lelkében dolgozó örök igazságok ragyogásának lendítő ereje. Mi ez az örökkévalósághoz képest? S acélos akaratával, Krisztussal egybeforrt szeretetével úrrá lett minden nehézség felett, beállítva mindent a nagy cél szolgálatába.

Szent Alajos a Gondviseléstől számára kijelölt területen nem kevésbbé vezérlő egyéniség, nem kevésbbé nagy reformátor, nem kevésbbé századokra kiható és irányító történelmi esemény, mint Xavéri Szent Ferenc, Szent Ignác, Szent István a maga területén. Az ő elrejtett életszentségét Isten megdicsőítette és köztiszteletben részesítette éppen úgy, mint akik kifelé nagyobb dolgokat cselekedtek.

Az ő határozott, meg nem alkuvó törtetése a magasságok felé mint fény ragyog előttünk utat mutatva:

Hogy elszánt, következetes, jellemes bátorsággal, kiengesztelő szeretettel tegyük meg, zokszó nélkül, rejtett életünk kötelességeit. Viseljük el zokszó nélkül, kiengesztelő szeretettel az utunkba kerülő nehézségeket. Mélyedjünk bele a kereszt szemléletébe és forrjunk össze kiengesztelő szeretettel vele. Hordozzuk tetteinkben Krisztus Szívét. Diadalmas hitünk szerint mindezt megtenni annyi, mint Istent megdicsőíteni, a lelkeket üdvözíteni, szentekké válni.

A szentséges Szív kultusza a próféták megvilágításában

Irta: P. Wimmer M. Anzelm O. S. M.

Az Úr Jézus szentséges Szívének a kultusza, amely nemcsak rövid idő alatt hódította meg a világot, hanem meg is újította a katolikus kereszténység lelkiéletét és ennek külső megnyilvánulásait, alapelemeiben már a próféták jövendöléseiben is bennfoglaltatik.

Erre a tényállásra két fontos okból hívom fel a komoly lelkiéletet élő katolikusok figyelmét: elsősorban azért, mert a próféták jövendölései kézzelfoghatólag bizonyítják, hogy a szentséges Szívnek a mi lelkiéletünkben való szerepe az Isten a mi megváltásunkat és üdvösségünket illető terveihez már az örökkévalóságtól fogva odatartozott, különben az Isten a megváltás változatokban gazdag folyamatának ezt a részét a prófétáknak nem nyilatkoztatta volna ki; másodsorban pedig azért, mert a próféták erre vonatkozó jövendölésének egy részét akarom feltárni az olvasó előtt abban a szándékban, hogy rámutassak a Szent Szív kultuszának az ezekben a bibliai szövegekben szintetikusan összefoglalt alapelemeire.

*

A Szent Szív kultuszára vonatkozó és annak kegyelemteljes kihatásait vázoló prófétai szövegeket Jeremiás jövendöléseiben találjuk meg.

Jeremiás próféta Krisztus születése előtt kb. 500 évvel hirdette a kiválasztott népnek az Isten igéjét. Prófétai tevékenysége az ószövetségi történelem legmozgalmasabb, de egyszersmind egyik legszomorúbb időszakába esik. Júda utolsó nagy királya, Josias uralkodásának tizenharmadik évében részesül a prófétai hivatásban, melyet nemes és finom érzékű lelke minden erejével nagy veszélyek és megpróbáltatások közepette tölt be. A Josias alatti vallási fellendülés megalapításában és fenntartásában is nagy része van. Annál inkább fájlalja a nagy király halálát követő borzalmas hanyatlást, a bálványimádás és a vallási szinkretizmus újból való uralomrajutását és az avval együtt járó politikai fejvesztettséget, amelynek a vége a babiloni fogság és a teljes felbomlás volt.

Érdekes, hogy az isteni Gondviselés éppen e romlott és szerencsétlen kor nagy emberét, Jeremiást választotta ki arra, hogy jövendöléseiben a Megváltó, akinek az isteni személyiségét oly meghatóan vázolja, legszentebb Szívének a motívumait is felcsendítse és belekapcsolja a megváltásról szóló tanításába.

Ennek az okát én abban látom, hogy az isteni Gondviselés Jeremiásnak tartotta fenn a kinyilatkoztatásnak ezt a kiváltságos részét, mert neki, a szomorú és nehéz idők megkínzott, üldözött és ellentmondásokban bőven részesedő Prófétájának személyesen szüksége volt arra a lelki támaszra, amelyet csak a Megváltó szeretetteljes Szíve tud nyujtani.

*

A Próféta jövendölésének abban a részében, amelyben azokról a büntetésekről szól, amelyekkel az Isten az ő kiválasztott népét fogja majd illetni, arról is megemlékezik, — és ezzel is vigasztalja a súlyosan meglátogatott népet — hogy a fogságnak vége lesz, az Isten megkönyörül a népen és az vissza fog hozzá térni. Evvel kapcsolatban a következőket mondja: „Szemeim kegyelemteljesen fognak őreá (a kiválasztott népre) tekinteni és vissza fogják vezetni ebbe az országba, amelyben mindent fel fognak építeni és semmit sem fognak többé lerombolni, ahol ültetni fognak és nem a termőföldből kiszakítani. **Én egy Szívet akarok nekik adni, hogy megtudják, hogy én vagyok az Úr.** Ők az én népem lesznek és én leszek az ő Istenük, mert teljes szívvel fognak hozzám megtérni." (Jer. 24, 5—7.)

A jövendölésnek ebben a részében, amely az Isten az emberek iránt való szeretetének a legszebb megnyilvánulása, csendül fel először az ószövetségi szövegben a Szent Szív motívuma, éspedig oly félreérthetetlenül és oly világosan, hogy a Próféta szavait másként magyarázni nem lehet.

És ha evvel a szöveggel tüzetesebben foglalkozunk, akkor könnyen megtaláljuk a kapcsolatot az isteni Szív, mely az emberiség előtt teljes nagyságában tárul fel, és azon boldogító ígéret között, amely szerint az eltévedt emberiség vissza fog találni Istenéhez. Ebben tulajdonképen nincs semmi különös, mert ez nem is lehet másként. Az emberiségnek, amely gyarlóságból, büszkeségből, rosszul nevelt szenvedélyességből elszakadt Istenétől, éspedig annyira, hogy már alig találja meg a hozzá visszavezető utat, nem kell egyéb, mint az Isten valódi lényegének tökéletes megismerése. Ez pedig a szeretet: a Teremtőt a teremtményhez fűző felfoghatatlan szeretet, amely még akkor sem lankad el, és amelynek a tüze még akkor sem alszik ki, ha a teremtmény Teremtőjét a legdurvábban megsértette és ezáltal magától elutasította. *Ennek a végtelen és éppen azért igazán isteni* szeretetnek a megértése a Szent Szív megnyilatkozásának a nyomában fakad, mert lehetetlen a Szent Szív érzelmi világának a mélységeibe tekinteni a nélkül, hogy az isteni szeretet méltóságteljesen végtelen nagysága fel ne tárulna előttünk. És ez megrendítő kihatással van az eltévedt emberiségre, mert az önzetlen, türelmes és végtelen szeretetnek senki sem tud ellenállni, előtte mindenki meghajol és mindenki el-

fogadja az ő egyetlen törvényét, mely egyszersmind követelmény is: a viszontszeretetet. Ez pedig nem jelent mást, mint az Istenhez való feltétlen *visszatérést*, másszóval, a bűnös megtérését.

Ehhez még csak azt a megjegyzést fűzöm, hogy a Próféta szavai, melyek őt évszázaddal Krisztus születése előtt hangzottak el, teljesen megfelelnek annak az ígéretnek, amelyet az Úr Jézus tett Alacoque Szent Margitnak, és amely szerint a bűnösök, ha tisztelik a Megváltó szentséges Szívét, meg fognak térni.

Hogy ez az ígéret számtalanszor beteljesedett, azt, úgy hiszem, említenem sem kell.

*

Egy másik fejezetben a Próféta arról beszél, hogy a babiloni fogság elmúltával a szent *város** *megint* felépül és az Isten majd oltalmába veszi az emberek lakhelyeit. Ezen bevezetés után a Próféta így folytatja jövendölését: „Onnan (a lakásokból) dicshimnusz és boldog emberek derűs, jókedvű éneke fog kihangzani." (Jer. 30, 19.)

Jeremiás ezekkel a szavakkal vázolja azt a boldogságot, amely az Istenhez való *visszatérés nyomában* fakad, és amelyet csak az a lelki béke tud teljes egészében fenntartani, amely a mennyei Atyával való kibékülésnek a következménye.

Ez az élet minden küzdelme közepette és minden *nehézség ellenére is megnyilvánuló* derűs, kiforrott, kiegyensúlyozott ielkület, amellyel komoly és ápolt lelkiéletet élők körében sokszor találkozunk, a Szent Szív tisztelőinek nagy kiváltsága és jellegzetes tulajdonsága. A Szent Szív követői, akik megértették a Megváltó szándékait és akik kifejlesztették magukban a krisztusi lelkületet, nagyon könnyen megtalálják a helyüket az életben, minden nehézség nélkül megoldják az élet problémáit, mert mindenben, még a csapásokban is megtudják érezni a szeretetteljes szándékot, amely a minket kormányzó Teremtőt vezéreli, mindig és mindenütt átélik az Isten minket körülvevő és mindenben megelőző szeretetét, úgyhogy az élettel szemben biztonságban tudják magukat és így a lelkük azt a békét élvezi, amelyről az Úr beszél és amely a vallásos kultúrának egyik legértékesebb eredménye.

Jeremiás két és fél évezreddel ezelőtt már előrelátta, hogy mennyire boldogok lesznek azok, akik előtt feltárul a szentséges Szív szeretetteljes lényege és akik megértik, hogy az abban rejlő szeretet az Isten legnagyobb ajándéka.

*

Megrendítően szép az az igazság, amellyel a Próféta jövendöléseinek egy másik részében foglalkozik, és amely kiegészíti, tulajdonképpen betetőzi azt a tanítást, amelyet a kinyilatkoztatásban a szentséges Szívre vonatkozólag találunk.

* Jeruzsálem.

A Próféta megint vigasztalja a súlyos helyzetbe került kiváltságos népet és hivatkozik arra, hogy a *megpróbáltatások és a büntetések ideje is el fog* múlni és akkor béke, nyugalom és boldogság lesz a megtérteknek az osztályrésze. És hogy a népben felkeltse és megerősítse az ebbe a jövendölésbe vetett reményt, megokolja az Isten csodálatraméltó eljárását, aki a népnek minden elvetemültsége és égbekiáltó bűne ellenére is megbocsát és kegyelmével halmozza el, *mert, mint a Próféta magától az előtte megjelenő* Istentől hallotta, az Úr **„örök, el nem múló szeretettel szeretett minket és azért tartotta fenn számunkra az ő kegyelmét"**. (Jer. 31, 3.)

Tehát ez a szeretet, amelyet emberi ésszel felfogni nem lehet, az oka a Teremtő végtelen türelmének, ki nem meríthető irgalmának és kifogyhatatlan *kegyelmének. És ez a szeretet, amelynek mindent* köszönhetünk, a Megváltó szentséges Szívében lakozik, ott összpontosul és onnan sugározza ki az emberiségre azt a megszentelő, természetfeletti életre képesítő, lelket átváltoztató életerőt, amelyet kegyelemnek nevezünk.

És ha meg akarjuk érteni a szentséges Szív lényegét *és bele akarunk hatolni az ő titkaiba, ha termé*kennyé és kegyelmekben gazdaggá akarjuk tenni a mi Jézus Szíve-kultuszunkat, akkor gondoljunk Jeremiás fentebb idézett szavaira és ne feledjük el, hogy ez az önzetlen szeretet, amelynek a végtelen önzetlenségét, mi önző emberek teljesen felfogni sohasem tudjuk, az egyetlen magyarázata az Isten kegyelemteljes jóságának, hozzánk való viszonyának és végtelen türelmének.

Ne akarjunk túl okosak lenni és ne akarjunk oly isteni megnyilvánulásokat megérteni, amelyek túlságosan isteniek arra, hogy mi megérthetnők őket. Elégedjünk meg azzal a boldogító tudattal, hogy ez így van, térdeljünk le imádságos lelkű hódolattal és *fogadjuk el és viszonozzuk, de őszintén és lendület*tel, a szentséges Szív végtelen szeretetét.

Ez elég. Mert ezáltal vallásos életünk elérte a tetőpontját és megvalósította a szeretet törvényét, amelyben minden egyéb benne foglaltatik.

*

Szeressük Jézus szentséges Szívét, adjunk hálát az Istennek azért a kegyelemért, hogy a Szent Szív lényegét már a prófétáik idejében kinyilatkoztatta és értsük meg az Anyaszentegyházat, amely finom megértéssel használja fel Jeremiás jövendöléseinek a szentséges Szívre vonatkozó részeit, hogy ezen szép ünnep liturgiájának megadja azt a természetfeletti kamatot, amely a katolikus istentiszteletnek egyik legvonzóbb kiváltsága.

„Mint ahogy az éj harmattal megmossa s napsugárral letörli az erdőt, a mezőt, — úgy a Jézust szerető lelkek égi imákkal, s a résztvevő ábrát könnyeivel permetezik és mossák meg a bűnös világ útjait."

(Prohászka.)

A képzelőerő

Írta: Virágh Andor S. J.

Történelmi irányító lett bennünk. Valóban erő, mert alakít: *társadalmi rétegeket és korokat.* Nem is kell különösebben bizonyítani. Gondoljunk csak a vasútra vagy a rádióra. Kétségtelen, hogy ezek erősen befolyásolják a *mindennapi* életet.

Milyen nagy út telt el az egykerekű taligától a modern vasúti mozdonyokig. Pedig a vasút ükapja a talicska volt. Amikor az első lángész észrevette, hogy könnyebb a teher, ha talicskán viszik, mintha vállra veszik, vagy húzzák a földön. Egy másik zseni az izmok erejét kapcsolta ki és a gőzt állította helyébe.

A feltalálók képzelőereje adta az emberiségnek a mozdonyt is, a rádiót is.

Ennek a tehetségnek (fantáziának) óriási szerepe van minden ember egyéni életében is. Ha valaki lelkiéletet akar élni, kétszeresen kell számolnia evvel a ténnyel.

SZÉPÍT

Ez a képzelőerőnek egyik tulajdonsága. Szebbnek mutatja a dolgot, mint amilyen. És olyan egyszerűen cselekszi ezt. A *dolognak csak a szép oldalát* mutatja. A vonzót. A másikat elfedi. Sőt ezt sem kell tennie. Rákényszeríti az embert, hogy csak arra figyeljen, ami szép. (Ha én egy kockának csak jobboldalát figyelem, nem tudom, hogy milyen a baloldala.) Az ilyen esetben két társ működik: az egyik a képzelőerő, a másik az érzelem.

Táncterem. Muzsika. Este. Égő lámpák. Táncoló párok.

Ez a kép.

A hideg ész figyel és boncol:

A táncoló embert sok hatás éri. A fény is. Ha beteg szemre esik, fájdalmat okoz. Lecsukjuk a szemünket. A szép kivilágítás kellemes hatást tesz ránk. Zene. *Kellemes a fülnek, és ha tánczene az, ritmikus* mozgásba hozza az ember belsejét. Sokan önkénytelenül is ütik a taktust. Ez a másik hatás. Tánc. Még jobban erősíti az emberben a ritmikai hatást. Színhatása is van. Ha a zöld erdőt nézem, kellemes érzés tölt el. A színek erősen hatnak reánk. A zöld megnyugtatóan, a piros ingerlően. Az emberi test érintése a tapintó idegekre hat. Ha megfogod a követ, érdes. Ha megfogod a bársonyt, puha. Ha a táncoló megérinti a táncoló társának pl. a karját, az is bizonyos érzést vált ki, ha mást nem is, de talán bizonyos vonzódó érzést. Ez a mágikus erő megvan az emberi testben. A kisgyermek is ösztönösen simul anyjához. Persze ez a vonzódás semmiképen sem szexuális jellegű, de mégis csak vonzódás. (Hiszen bolond ember volna az, aki azt mondaná, hogy a kis csirke szexuális vonzódás miatt bújik az anyatyúk szárnyai alá.)

A hideg ész nyugodtan tudja szétboncolni ezt a képet. De a táncoló bajosan. Valami enyhe mámor egyesíti benne a sokféle hatást. Ha pedig gyorsvérű, mélyen marad meg benne egy estének az emléke, *amely* kellemes volt számára, és vegyünk olyan esetet, hogy bűntelen is.

Az ilyen ember életébe már belekapcsolódott a tánc: érzelmileg is és hangulatilag is.

És most megkezdi önkéntes munkáját a képzelőerő. Szépít. Mert fényen, muzsikán és ritmikus, meleg mozgáson keresztül mutatja meg az életet. Az ábrándozás már a fantázia munkája. Felvetődnek a képzeletben a tánceste résztvevői. Mintha valamennyit körülzsongná az az esti hangulat, amelyik ott ugrált a homlokukon, az ajkukon és a ringó testeken azon az estén.

Pedig talán csak szürke emberek. Akik tudnak haragudni és gyülölködni, akik intrikákat szőnek és hazugok, akik csalnak és vesebajuk van. Szóval: semmiképen sem poétikus alakok.

De minderre nem gondol az a bizonyos táncos. Mert képzelete hamis színeket kapott és most azokat fűzi, tekeri és újra, meg újra elbontja, hogy aztán mindig eszményibb képet állítson össze.

RÚTIT

Ez az előbbi működésnek ellentétje. Amikor a dolgoknak csak csúf oldalát mutatja meg a képzelet.

Valaki megsértett. És tegyük fel, hogy nagyon érzékeny vagy. Mit látsz a sértőben? Valakit, aki rosszat tett. Nem adta meg azt, amit vártál: a tiszteletet. Úgy érzed, hogy adósod. Vagy: rosszat híresztelt rólad. Elvette tőled azt, amit féltve őrzöl: a becsületedet. Szóval lopott. Ha tolvaj lopja el tőled azt az aranykeresztet, amit anyád adott néked halálos ágyán, akkor sokat vesztettél. Ha nem ismered a tolvajt, talán valami bozontos szemöldökű csavargónak képzeled, vagy rongyos ruhájú és fekete nézésű embernek, akinek minden zsebéből legalább két vagy három élesre fent bicska kandikál elő.

Ez is a képzelet játéka.

Akkor is a fantázia játszik, amikor a sértőben felfedezed egyszerre az *összes létező és nem létező* rossz tulajdonságokat és olyan könnyen mondod ki: „Rá sem tudok nézni!" Egyáltalában nincs kedved arra, hogy észrevedd benne az esendő embert, aki talán csak meggondolatlanságból és nem is rossz akaratból sértett meg.

AKADÁLYOZ

Ez már az előbbiekből következik.

A hamis látás mindig akadály. Mert az életet csak az tudja igazán élni, aki tisztán lát. A hajós csak

akkor tudja biztosan vezetni a hajót, ha ismeri a szirteket és a víz tükrözését nem gondolja zátonynak.

Mennyi szirt és mennyi zátony van a lelkiéletben. Éppen akkor, ha mélyebben akarsz élni. A képzelőerő szépítő vagy rútító játéka akkor is megkörnyékez, ha számodra nem probléma a báltermek mámora vagy a harag rútító nézése.

Aki könnyen lelkesedik, legtöbbször a mindent megszépítő képzelettel jár bolondos mámor-táncot. Nem tudja, hogy a réten vannak mérges virágok is, hogy a ringó búzakalász csak addig olyan aranyos hajlású és édes nézésű, amíg kézbe nem kell venni a kaszát. Akkor pedig már verejték az és izzó napverés a nyár derekán. És azt sem tudja, hogy a merész hegyormokra lassan kell felcammogni és közben szét kell nézni egy-egy kis forrás után, hogy szomját csillapítsa, ami pedig elég prózai foglalkozás. A tapasztalt ember ökröket fog kocsijába, ha gondolkozik, a fiatal azonban a fantázia töretlen hátú csikóját. Mert az hipp-hopp ott legyek, ahol akarok és képzeletben máris gyémánthegyeken nyargal, szép jövőt álmodik, vagy elrejti Krisztust, amikor a Golgotára megy és csak a húsvéti kereszt allelujás fényét ragyogtatja fel. Ezért a sok letörés, kiábrándulás és félúton-megállás, amikor az Isten az első kéthetes kenyeret nyujtja a puhabélű édességek helyett.

Aki nagyon fél, az görnyedt hátán a képzelet fekete lidércét hordozza. A bizalmatlanság, a csüggedés, a lustaság, a túl sok törődés az emberi véleményekkel mind olyan társ, amely fekete leplet nyujt a képzelet markába. És a képzelet rádobja minden kezdésre, indulásra, vágyra, törekvésre. Így rettent és így maraszt vissza. A lapályokon pedig lapályos az élet.

MAGASBA LENDIT

Mert a képzeletben erő van. Terveket mutat és megoldásokat ad. A csüggesztő percekben felragyogtatja a napot és a ködben megmutatja a nyirkosságon túl a meleg futást is. Csak igazítani kell okosan és következetesen.

Az első: a magamba pillantó figyelés. Fáradságos ez és nehéz is, de csak az elején. Ha azonban látom, hogy életemben mi a képzelet játéka, máris győztem félig. Hiszen a tisztánlátás biztos érzetet ad és nyugtató irányt jelöl.

A másik: a tapasztalatok rögzítése. A csalódás után örülnöm kell, hogy megint közelebb jutottam a reális élethez. Szinte lehetetlen csalódás nélkül élni. Az öreg bölcs azért nem csalódik, mert már sokat tapasztalt. De ő is volt fiatal.

A harmadik: indulás a járt utakon. Ezek az utak Krisztus nyomdokain visznek. Aki ódonnak érzi Krisztus elveit, az máris csikón nyargal. Vad csikón: a képzeleten. Krisztus útja nyugodt út: az, amelyen a szentek jártak.

Az Erős Ember

Irta: Róth Antal S. J.

Az Erős Ember keze nyomával mindenütt találkozunk. Televan vele a föld.

Az égbenyúló katedrálisok éppen úgy az ő keze alkotása, mint a csatalerek hullahegyei is az ő áldozatai. Útját a hegy nem zárja el, mert átfúrja kilométeres alagutakkal; kincsét a föld sem rejtheti el elöle, mert tágöblű tárnákon a mélyébe, gyomrába hatol.

Tud a semmiből is nagyot alkotni és nagy dolgokat egy ökölcsapással megsemmisíteni. Lelkében születnek meg a nagy reformok, de benne vajúdnak a nagy forradalmak is.

Az Erős Ember ellentétje környezetének: a zötyögő államgépezetnek biztos kormányosa és a tomboló tengeren is a legnyugodtabb kapitány; a szilárd földön kitörő vulkán és a zajló jégárban biztos pillér; vészterhes fekete felhő a tavaszi égbolton és fénycsóva a sürüsötét éjtszakában.

Éppen ezért *ritkán szeretik*, de tisztelik, becsülik és félve meghajolnak elötte. Több a rajongó követője, mint a megértő jóbarátja. Az embereknek nem érző szívét, hanem lobbanékony szenvedélyét ragadja magával, foglalja le.

De necsak alkotásaiban, külső megjelenésében szemléljük az Erős Embert, hanem *hatoljunk le lelke mélyére*. Érdemes vele megismerkednünk!

A börtönlakók többségét az Erős Ember teszi ki. De ennek ellentéteképen az is igaz, hogy szentjeink sorában ő foglalja le legnagyobb számban oltárainkat. A legtöbb embert ő veszitett el a vérpadon, de a legnagyobb számban ő hajtja fejét is a hóhérbárd alá.

De szélsőséges képviselőin kívül, *minden törekvő emberben van egy kemény vonás is, egy rész az Erős Emberből!* Így a magunk lelkébe, annak egyik rétegébe tekinthetünk bele, amikor az Erős Embert megismerjük.

Teherbírása.

Az Erős Ember öröme, szenvedélye: *a tevékenység*. Egy akarássá, egy izommá lesz, nincs más gondja-dolga csak az, amire vállalkozott, minden ereje erre összpontosul.

A természet ősereje lobog benne és hajtja a cél felé. Rövid távon belül is 100 km-es sebességet ér el, mint a sínán, zökkenő nélkül induló expresszvonatot röpítő acélkolosszus. Belső erőfeszültsége nem engedi elpuhulni, *nem is lesz naplopóvá*. Életszükséglete a munka. Szívósan, kitartóan tör — és ez szószerint igaz — tör célja felé.

Határozott akaratának ellenállhatatlan, ösztönös erejével és szenvedélyeinek lendületével *minden ellenállást legyőz*.

A többi emberrel *nem menetel egysorban:* vagy elöl viszi a zászlót, vagy mint sereghajtó kemény ösztökével nógatja az elmaradókat.

Két feje van, de nincs szive, azért az eszközök megválogatásában okos, de *használatukban* kíméletlen.

A kockázat ingerlöen hat rá. *Minél több a nehézség, annál nagyobb erőt*, indítást *érez* magában. Minél több a legyözni valója, annál erösebbnek érzi magát. Olcsó gyözelem nem szerez neki örömöt; ellenben

ahol túlerővel érzi magát szemben, ott elemében van. *E küzdelemben domborodnak ki* jellemének nem éppen vonzó *alapvonásai:* erőszakosság, keménység, kíméletlenség, durvaság és szívós makacsság.

Az élet nyomorúságaiban az Erős Ember *legkésőbb adja fel a reményt* és ekkor is inkább erőszakosságokra vetemedik, rablónak szegődik, mint kétségbeesik.

A megkezdett, magáravállalt feladattól akkor sem hátrál, ha fegyvertársai cserben hagyják. Egyedül is meg akarja valósítani, amit csak velük együtt tehetett volna meg. A siker minden reménye nélkül is küzd — becsületből. Szondyval a rommá lött várat védi, Zrínyivel a biztos halálba rohan, inkább a pusztulást választja, mint a dicstelen visszavonulást vagy megadást. Caesar meggyilkolásának szenátusi jelenete is kisebb-nagyobb változatban sokszor ismétlődik az életben. Inkább 30 sebből vérezve és ellenfeleinek diadalordítása között adja oda életét, semmint a menekülést csak meg is kísérelné: *az Erős Ember nem hátrál.*

Gyengéje.

Az Erős Ember főgyengéje éppen erejében van: ez teszi tönkre. Dantont a népszerűségbe vetett hite és bizalma szolgáltatta ki ellenfeleinek. Védtelenné lett és a vérpadra került. Napoleont is ereje bátorította az orosz hadjáratra, mely csillagának lehanyatlását okozta. A gladiátorok, ma állatszeliditőknek mondjuk, erejük tudatában fölényesen állnak szembe a vadállatokkal, míg tragikus véget nem érnek.

A lendület, mellyel megindult, tönkre teszi az Erős Embert. A tájfun és a ciklon bármennyire is felkorbácsolja a tengert, a szárazföldön a hegyek szilárdságán, vagy a terjedelmes sivatagokon elsimul, megszűnik.

Olyan elvekkel, aminőkkel az Erős Ember lép fel az életben: vagy cézár, vagy semmi! — tekintve az emberi erő végességét, sokkal több lesz a szerencsétlen, mint az építő és alkotó ember. Aránytalanul több ember hal meg a börtönben, akasztófán, mint amenynyinek szobrot állítunk a pantheonban. Sokkal több a forradalmár, mint az igazi reformátor. Pedig mindegyik az Erős Ember típusából való.

Az Erős Ember tud korlátolt lenni. Ha egyszer valamit igazán akar, akkor már feje sincs, hanem csak akarata. Csak arra van esze, amit akar. Nekimegy még a falnak is, pedig ha kicsit oldalt nézne, láthatná, hogy ajtó is van. Hekatomba esik áldozatul erejének, míg aztán őt is eléri sorsa: *belepusztul erejébe.*

Gyakran találkozunk olyan Erős Emberrel is, aki fölényében csak gúnyosan mosolyog az emberi korlátoltságokon és játszi könnyedséggel fogja szekere elé a tömegeket. Gyors meglátásaival megszégyeníti a legtanultabb, szakértő föket. Gyakorlati érzékével megcsúfol tudományos nézeteket és rendszereket, egyedül biztosnak hitt és bizonyitott megoldásokat. Átfogó, nagy eszével a saját kis vagy nagy világának kormányzója. Igaz, így sem rokonszenves, de tiszteletet érdemel.

De ennek az *eszményi típusnak* is megvan a maga igen *nagy veszélye: sajátmagának istenévé lesz.* Utoléri a kevély emberek sorsa: önapotheózisa menthetetlenül tönkre teszi.

A helyes útra!

Az Erős Emberre szükség van ott, ahol kívánatos, hogy rendben menjen valami: tehát mindenütt. Mivel magunkban is rendet és haladást akarunk, *nekünk is kell valami* az Erős Emberből. Egy erős jellemvonásra, feszítő szenvedélyre nekünk is szükségünk van. Lehet ez izzó szeretet, kérlelhetetlen igazmondás, rettenthetetlen igazságkeresés, egy nagy cél, odaadás, szolgálat stb.

Archimedesi ponttá lehet egy-egy ilyen erős vonás. De hogy a világot forgatja-e ki sarkaiból, vagy tehetetlen tömeget emel a magasba, attól függ, milyen az irányitója, a második Archimedes. Az elektromos magasfeszültséget nem kell villámban kisütnie, vezetékben melegíthet, világíthat, munkát végezhet. A Niagara vizét sem kell kiaknázatlanul aláhullatni, hanem kis irányítással óriás-turbinákba vezetni és szénbányát, olajforrásokat pótol.

Mint a legtöbb nagy dolog a világon, úgy *az Erős Ember sorsa,* iránya is *csekélységen fordul meg.* De e csekélység egész embert kíván.

A gyors és *megmásíthatatlan elhatározás* és ennek *azonnali végrehajtása* okozza legtöbbször a bajt.

Ezen *elméletileg* igen könnyen lehetne segíteni: az Erős Ember ne bocsátkozzék könnyen döntő elhatározásokba; analizálja, ügyesen vezesse és tárolja erőfeleslegét. A Nílus vizét sem eresztik egyszerre, hirtelen a kiaszott földre. Inkább kicsi, de gyakori döntésekben próbálja ki, hogy minden zsilip és záró jól működik-e. Bírálja felül álláspontját! Gyakoroljon erős, kíméletlen önkritikát.

A *gyakorlatban* azonban ez a „csekélység" az Erős Embernek sok, felülmúlja erejét. Hisz éppen legerősebb oldalát, akaratát kell legyőznie, nemcsak legyőzni, hanem igába törni. Önmagát adottságaiból szinte ki kell forgatnia. Ez aztán már nem csekélység. *A számára legnehezebb erényt kell gyakorolnia,* az alázatosságot: mások bírálatát elbírnia, mások akarata előtt meghajolnia, mások akaratát elismernie, saját hibáit beismernie, tévedését el nem palástolnia és így megkisebbednie. Az éles visszakanyarodás, *szembefordulás a multtal,* azzal, amit eddig értékelt, amiért eddig minden erejével küzdött, *egyenlő számára az erkölcsi halállal.* Ezt csak alázatos lélekkel lehet magára vállalnia. De épp az alázatosság ellenkezik egész lényével, azért „megtérése" a legritkább. *A sors iróniája, hogy önmaga legyőzésére nincs ereje az Erős Embernek.*

Látjuk is, hogy egy irányba bevágódott Erős Embert egy zámai csatavesztés, egy orosz hadjárat sem bír jobb belátásra. Desmoulins még a vérpadon is úgy vallja, hogy a jó Jézus is csak jó sansculotte lehetett. Nem elég egy ilyennek egy korzikai, de egy szentilonai számkivetés sem. *Csak egy lehetősége van a helyes irányba való visszatérésnek: kegyelmi csoda a damaszkuszi úton.*

Szerencsétlen életet kell élnie annak, *akit* mint Erős Embert *csak az erő irányít,* mert ereje hóhérja is.

Az Erős Embernek egyetlenegy útja van: megragadni Isten nagy terveit és céljait és mint Leviathán vagy Behemót hordani ezt az isteni terhet, mely könnyű és épp az ő vállának való. Isten igáját kell magára vennie és mint az óriás Szent Kristófnak minden emberben Jézust kell átvinnie az élet zajló örvényein. Ez egyedül édesíti életét és teszi boldoggá azokat, kiknek különben hóhérja lenne.

Nem szabad lemondania a nagyságról, hősiességről. Ha ilyennek teremtette az Isten, legyen azzá! De ilyenné csak Isten ügyében lehet. Ragadja meg tehát Isten terveit! Ereje itt találja meg legszebb munkaterét és igazi értékét. Itt és ebben, csak ebben magasztosul fel és lesz Isten alkotó erejének megtestesítője a földön.

Vándorok eledele

Irta: P. Charles S. J. Fordította: G. A. M.

A katolikus teológia tétele: a szentségek eszközlik azt, amit jelentenek. E szerint a külső és érzékeltető ritus a belső és szellemi hatás megértésére vezet.

Uram, mindenekfölötti szentségedet: az Oltáriszentséget mint eledelt adtad Egyházadnak azok részére, akik ez örök találkozás felé vándorolnak.

Engedd meg, hogy néhány pillanatig Veled együtt elmélkedjem sajátos titkod fölött. Ez a szentség különösképen a Te szentséged.

Mint isteni eledel, az Eucharisztia kell hogy fönntartsa és erősítse lelkünk életét. Annyiszor ismételték nekem ezeket a formulákat, hogy már egészen hétköznapivá váltak előttem, s ha kegyelmed nem újítaná meg számomra frisseségüket, talán, sajnos, még banálisakká is válnának. S hogy egykedvűségem letargiájából fölébresszenek és mélyebb tiszteletet vésseneк belém a szent dolgok iránt, annyira unszoltak az áldozás szellemi előkészületére, s annyira hangsúlyozták isteni Fölségednek mély leereszkedését feneketlen méltatlanságom örvényébe, hogy látogatásaidat úgy képzeltem, mint egy rendőri őrjáratot, és kötelességeimet, mint egy szolgálattevő katona teendőit. Ebben és ebben az órában megjelenik a hadvezér, minden legyen rendben és mindenki a maga helyén.

Azonban Te a mi eledelünk vagy: tehát nem illetlen, ha hozzánkjövet találkozol fáradt lelkülettel, nyomorúsággal és segítség utáni kiáltozásunkkal, mert hisz fáradtak és gyengék vagyunk. Az eledel mindig egy kissé orvosság is. De az sem szükséges, hogy fáradtak és gyengék legyünk, hogy hatásosan vegyünk magunkhoz: az eledel az egészséges emberek orvossága.

Cibus viatorum: látom a gyermekekkel nőni. N á l u k az eledel kétféleképen működik: fönntartja életüket és elősegíti növésüket. Növekedésük egész energiájukat fejleszti. S ha majd a gyermek felnő, nem fog megszűnni étkezni, de növekedése meg fog szűnni. Az eledel egyik működése megszűnt örökre. Már csak a szervezetet kell fönntartania és mindennap a hiányokat pótolnia.

Oltáriszentségedet, Uram, Egyházadnak adtad, hogy vele tápláld: azonban Egyházad még nem érte el normális nagyságát: növekedik, és kell hogy növekedjék, hogy határai elérjék a világ határait. Csak akkor lesz nagykorú, ha terjedelme egy lesz ennek a földnek kiterjedésével, melyet Te megváltottál teljes egészében. Amíg ez a növekedés nincs befejezve, Oltáriszentségedben kell hogy legyen olyan erő, mely Egyházadat növeszti, és minden kereszténynek kell a szentáldozásból lángoló missziós lelkületet merítenie. Az Eucharisztiának ezt a kiható erejét föl nem ismerni, félreérteni, mellőzni vagy elfelejteni annyit jelentene, mint lefokozni azt az isteni eledelt, mert nem felel meg a szervezet szükségleteinek, amelyet éltetni van hivatva.

Ha tehát Szentségedet magamhoz veszem, — Cibus viatorum — nemcsak énemmel kell foglalkoznom, még az sem elég, hogy a többi kereszténytyre gondoljak, hanem az Egyház növekedésének gondolata kell hogy éppoly bensőségesen hevítsen, mint saját megszentelésemnek vágya, és ezen növekedéshez kell hogy minden szentáldozásommal hozzájáruljak.

Talán nem értettem ezt még meg egészen: sőt *másodrangúnak, mellékesnek, akárhányszor* terhesnek találtam ezeket az elgondolásokat. Nem zavarják-e kedves, bensőséges párbeszédünket, mikor meghitt együttlétben elmondom Neked saját ügyeimet? Minek engedjük a sok idegent közénk? Annyira hozzászoktam ahhoz az elgondoláshoz, hogy a csendes, nyugalmas jámborság minden erény legkiválóbb formája, hogy még a Te megváltói gondjaidat is mint *alkalmatlan terhet* száműzöm.

Cibus viatorum: századok multán, ha Egyházad elérte felnőtt korát, fölösleges lesz, hogy Szentséged növessze kiterjedését. Csak a hitnek és szeretetnek jólétében fogja fönntartani és minden újabb generációnak ifjú kereszténytyeit lelkiéletre nevelni. Ma, mikor feladatunk még kétszeres, eucharisztikus táplálkozásunk kettős funkciónkra kell, hogy hatással legyen.

Add meg Uram, hogy mindkét kötelességemnek eleget tegyek és ne kövessem azt a balga szolgát, ki talentumát zsebkendője sarkába kötötte és kamat nélkül visszaszolgáltatta.

Jelen korunk missziós terjeszkedése nem következménye-e a gyakori és korai áldozásoknak? Az egész test növekszik, mert Eucharisztiád jobban táplálja, *és ha naponta áldozunk, kell, hogy naponta* hozzájáruljunk Egyházad növekedéséhez. Ennek a feladatnak sürgőssége nem engedi, hogy távolabbi időpontra halasszuk.

Hálaadásaimban csak magamról és enyéimről beszéljek Neked? S miért vagyok oly gyakran élettelen és lankadt szentáldozásaimban? Tudom okát: Egyházadban éhgyomorral áldozunk, kora reggel, még mielőtt a társalgások, teendők és hírek gondolataimat fölébresztették és lerázták rólam azt a megdermedt kábultságot, mely ébredésemet kíséri. De ha a helyett, hogy mindent magamra vonatkoztatva excentrikus ájtatosságaimban rászánom magamat, hogy Veled minden reggel körüljárom a földet, ha Egyházad kiterjesztésének szenvedélyes vágyát, mint nyilat hordoznám keblemben, és ha Veled találkoznám reggeli áldozásaimban, Te még szítanád ezt a szenvedélyt és megforgatnád sebes keblemben a nyilat, azt hiszem, kevesebb álmos bágyadtság volna ájtatosságomban és minden reggel, mint az ébredő gyermek, átmenet nélkül az éjjel csendjéből lelkes tevékenységbe fognék.

Jöjjön el a Te országod . . .

Írta: dr. Tóth Kálmán

Szent Pál apostol tanítása szerint: „az Isten országa igazság, béke és öröm a Szentlélekben". (Róm. 14, 27.) Vagyis: csakis ott uralkodik az Isten, ahol uralkodik az igazságosság, mert megadják az emberek Istennek is, embertársaiknak is mindazt, ami őket jogosan megilleti, s ennek folytán nincs háborúság sem Isten, sem egymás ellen, hanem az emberek az egymást megértő béke boldogító uralma alatt élnek. De az igazságosság is, meg a béke is nem önmagától röpül sült galamb módjára az emberek szájába, hanem azt a Szentlélek galambja hozza, ha az emberek készségesen fogadják és jóakarattal teljesítik sugallatait.

A világ összes bajainak az a főforrása, hogy még nagyon, de nagyon kevés van a jó lélekből az emberekben. Kevés az olyan jó lélek, mely Szent Pál tanítása szerint: mindenkinek mindene tud lenni. Mert az igazi jóság ott kezdődik, ahol az ember másra is gondol, nemcsak önmagára. Kevés az olyan jó lélek, aminő volt pl. Nagy Szent Gergely pápa, aki nem mert misézni, mert egy koldus éhen halt Rómában; ennyire szolidárisnak érezte magát embertársai testi és lelki jólétével. Szent Ambrus nem mert misézni Milánóban, midőn meghallotta, hogy Nagy Teodózius császár sértett hiúságból ezreket lemészároltatott Tesszalonikában. Kevés az olyan jó lélek, mint Szent Paulinus, Nóla püspöke, aki rabszolgának ment el önként, hogy kiválthassa egy szegény özvegyasszony egyetlen fiát a rabszolgaságból. Depaul Szent Vince is gályarabságra vállalkozott egy fiatal házas rab helyett. Szalézi Szent Ferenc hajlandó volt arra, hogy a másik szemét is kiüttesse az által, aki egyik szemét már kiütötte, csak hogy ne vétsen a szelídség és türelem erénye ellen, mely annyira szükséges az emberek közti békés és nyugodt együttéléshez. Szent István diakónus vértanúsága előtt imádkozott azokért, akik őt követték, mert, úgymond, nem tudják, mit cselekesznek.

Mennyire hiányzik mostanában az a jó lélek az emberekből, mely Szent Pál tanítása szerint „türelmes, nyájas, nem féltékeny, nem cselekszik rosszat, nem fuvalkodik fel, nem nagyravágyó, nem keresi a magáét, nem gerjed haragra, nem gondol rosszat, nem örvend a gonoszságnak, de együtt örvend az igazsággal, mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel". (I Kor. 13, 4—7.)

Ezt az annyira hiányzó jó lelket a Szentlélek adja és hozza a világba. Azért imádkozik szüntelen az Egyház: Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae.

Urunk Jézus is ezért a jó lélekért, helyesebben a Szentlélek eljöveteléért, örökös pünkösdi kiáradásáért imádkoztat, mikor azt mondatja híveivel: „Jöjjön el a te országod". Mert ismételjük Szent Pál tanítását: Az igazság, béke és öröm, amiben megnyilatkozik az Isten országa, amely által elárulja magát az Isten uralma, a Szentlélek által jut az emberiség tulajdonába.

De az Úr Jézus maga is intenzíve szolgálja ezt az igazságosságban, békében és boldogságban álló Isten országát azzal, hogy ő küldi el a Szentlelket.

De a maga személyes jelenlétével és megjelenésével is ugyanazt a szent célt szolgálja a mi Urunk.

Hans Thoma-nak van egy híres képe Bécsben, a Belvedere-palotában. Az Olympuson mulatoznak a görög istenek, kik nem mások, mint mindenféle emberi bünök és szenvedélyek megszemélyesítései és istenítései. Mikor legjavában szórakoznak, hirtelenül és váratlanul egyszerre csak megjelenik köztük Krisztus, akinek fönséges alakjától olyan rémület fogja el a dévaj isteneket, hogy hanyatt-homlok futnak és szétszaladnak elöle. Azt a gondolatot akarta e képpel kifejezni jelképesen a művész, hogy mikor Krisztus leszáll az emberi szív Olympusára akár a szentáldozásban, akár más lelkigyakorlatokban, megfutamodnak az elpogányosodott szívből a bűnös szenvedélyek és helyüket átadják Krisztusnak, akivel egy helyen meg nem férhetnek. Megfutamodik a szív Olympusáról Mars, a harciasságnak szelleme, Mercurius, a szeleburdiság, csacskaság, megszólás szelleme, mely annyi bajt okoz az emberek egymásközti együttélésében. Megfutamodik a részegség, iszákosság Neptunja, aki egész családok és közületek boldogságát dúlja fel vészes uralmával. A sánta kovácsisten, a piszkos Hefaistos sem fér meg Jézussal, aki a tisztaság követelményeivel lép fel. Venus, a szerelem istennője a gőgnek Jupiterjével és az áltudományosság Pallas Athénéjével együtt átadja Krisztusnak az uralmat a lelkek fölött a világ és emberiség nagy szerencséjére.

*

A jelen század elején Budapest járdáin a rendetlen össze-vissza járás-kelés folytán oly életveszélyes lett már a tolongás, hogy a főkapitány falragaszokon volt kénytelen felkérni a közönséget, hogy mindenki balfelé haladjon a járdákon és akkor kikerülik a szembejövőkkel az összeütközést és botrányokkal végződhető összeszólalkozást. Csak kérte, mondom, az embereket, jóllehet parancsolhatta volna s parancsát kétezer sisakos vitézével erélyesen keresztül is erőszakolhatta volna. De számított az emberek józan belátására, hogy saját jól felfogott érdekükben önmaguktól is eleget tesznek annak a kérelemnek, hogy balra tessék menni. Ment is nagyjából a dolog. Midőn egy szellemes írónk (Rákosi Viktor?) került bele egy ilyen balfelé tartó emberáradatba, tépelődni és sóhajtozni kezdett magában: Mit ér, ha a főkapitány rendbeszedi Budapest utcáit és az utca népe szép sorjában csak balra jár, ha minden más téren keresve-keressük az összeütközést? Hol van az a nagy és bölcs újító, aki az ellenkező irányban haladó nézeteket is úgy rendezné el, hogy egymást tisztelve járják az élet utcáit és ne vívja egymással a politika, a tudomány, az irodalom, a technika, a szellem, a társadalom, a szív és a gyomor csatáit? Mikor fog felharsogni parancsolón, követelőn és meggyőzően az a hatalmas szó, mely megszabja: balra tessék! Legyen vége a barbár tolongásnak, melyben ronggyá tépik a járókelő becsületét, melyben legázolják a hitet, durván sárbalökik a kegyeletet, szennyes kígyósziszegéssel bemocskolják az erényt és megreszkettetik az eget káromlásukkal. Balra tessék! Elég széles a világ utcája, jut számodra is hely bőven, ha nem dolgozol is könyököddel, sáros csizmáiddal és undok nyelveddel, ha embertársaid véleményét, jogát, tisztességét és kenyerét nem is akarod tőlük elragadni.

És hogyan, mikor hangzik el az a hatalmas ige, mely a népeknek, nemzeteknek, fajoknak és ember-

fajtáknak kiáltaná oda: Balra tessék! Elég nagy a világ utcája, haladhat azon mindenki békén és rendben egymást, egymás jogát, igazát tisztelve, egymást nem súrolva, egymásnak ádáz, gyilkos, istentelen vadsággal nem törve. Legyen vége a szörnyű sziszegésnek, mely a világot hasonlóvá teszi a kígyók tanyájához, mely elgázolja a gyöngét, kineveti a szegényt, gúnyt űz a jogból és önző állati dühében országokat vértengerbe merít, melynek skarlátvörös hullámai elrémítik az eget és felgyujtván a világot, halálsárga lángjai elsápasztják a poklot. Oh, jönne bár csillogó vértezetében, hajnali fényes ruházatában az az új Szent György lovag, ki e bús tolongás és önző tülekedés sárkányát ledöfné és fénylő dárdájával eligazítaná a világ utcáin őrjöngő népeket. (Sebők Zsigmond, Szinfoltok 297—8.)

Ha figyelmesen szemügyre vesszük ennek az írónak óhaját és sóhaját, azt látjuk, hogy nem új, nem eredeti egyetlen gondolata, egyetlen vágya sem, hanem ősrégi, oly régi, mint maga a bukott emberiség. Csak visszhangja, a modern stílus ruhájába öltöztetett új kiadása annak a prófétai imádságnak: Rorate coeli desuper, Harmatozzatok égi magasok, téged vár epedve az emberek lelke, jöjj el édes Üdvözítőnk.

De annyiban is különbözik attól az ősrégi imádságtól, hogy csak kéri, óhajtja, de nem várja, nem meri remélni annak eljövetelét, aki megteremti a népek és emberek között az áhítva óhajtott békét s egyetértést és testvériséget.

A próféták ellenben holtbizonyosra várták és élénk színekkel le is festették azt a világot megváltó, embereket összebékítő Szent György lovagot, akinek uralma alatt Izaiás próféta szerint a nemzetek „kardjaikból szántóvasakat és dárdáikból sarlókat készítenek, s nemzet nem emel kardot nemzet ellen és nem gyakoroltatnak többé hadakozásra". (2, 4.) Biztos reménységgel várta Izaiás azt az időt, amikor „a farkas a báránnyal fog lakni és a párduc a gödölyével együtt fekszik, a borjú, oroszlán és juh együtt legelnek és egy kisgyermek hajtja azokat. Az üsző és medve együtt legelnek, fiaik együtt lesznek és az oroszlán, mint az ökör polyvát eszik". (11, 6—7.) Ezek az állatok az ószövetségi nyelvszokás szerint nem igazi állatokat jelentenek, hanem hozzájuk hasonló tulajdonságú embereket jelképeznek. Azt akarja tehát mondani Izaiás ezzel a jelképes beszéddel, hogy eljön az idő, s ezt az időt egy kisgyermek hozza meg, amikor a legkülönbözőbb társadalmi, gazdasági, szellemi és egyéb érdekellentétek miatt egymással küzdő emberek, még a halálos ellenségek is, kibékülnek egymással, testvériesen megférnek egymásmellett és „nem ártanak egymásnak és nem öldöklik egymást, mert megtelt a föld az Úr ismeretével, mint a tenger elborító vizeivel" e kisgyermek működése folytán. Ki lehet ez a kisgyermek? Ez a kisgyermek már megszületett a betlehemi jászolban és ez az isteni Kisded van jelen immár közel kétezer éve az oltárokon is. De ugyebár érezzük, magunkban hánytorgatjuk azt a nehézséget, mintha a Próféta alaposan elvetette volna a sulykot jövendölésével, mintha jövendölése ködként szétfoszló álomkép lett volna csupán, mert nem valósult meg. Hiszen az emberek most is fegyverkeznek, most is vadállatokként tépik, marcangolják egymást. Hol maradt tehát az isteni Kisdednek mindent kibékítő hatalma? Közöttünk él ugyan, de mintha közömbösen nézné istentelen testvérharcunkat. Ennek a nehézségnek magyarázata abban rejlik, hogy Jézus is, mint az a főkapitány, csak kéri az embereket a megértésre és kibékülésre, de nem erőszakolja, ámbár megtehetné, de véghetetlenül tiszteli az emberek szabadakaratát, szabad önrendelkezési jogát. Nem az Úr Jézuson múlik csupán a testvériség létrejövetele, hanem az emberek jó, illetve rossz akaratán is, mint ahogy az angyali kar is zengedezte az isteni Kisded bölcsőjénél: Békesség a földön a *jóakaratú* embereknek.

*

Midőn lázadó alattvalói vérpadra hurcolták a szerencsétlen I. Károly angol királyt, Aramis nevű nemes francia lovag kísérte a vesztőhelyre, aki e gyászos percben szinte eszét vesztve kiáltott fel a király kezét szorongatva: Fölség, hol van most az Isten, hol van az Isten, hogy ezt engedi? Fiam, felelé a király, az Isten megvan, de te nem látod, mert az emberek bűneinek felhője elfödi őt a földiek elől.

Az Úr Jézus is megvan, él, s velünk együtt szenved, minket sajnál fájdalmunkban a tabernákulumban, ámde az emberek gonoszságának felhői eltakarják szerető, résztvevő arcát és szívét a szenvedők elől. De ha az emberek, diplomaták, politikusok, hadvezérek nem akarják, addig minden szeretet ellenére nem adhatja meg nekünk a világbékét, legfeljebb a belső békét, melyet a világ meg nem adhat. De közvetve mégis csak Ő adja meg a világbékét is azáltal, hogy testvéries közösségben összehozza imádóit oltárai körül, gyúrja, alakítja szívüket, felfogásukat, összeegyezteti a szentségimádás isteni csendjében érdekellentéteiket.

Ennek a testvéries közeledésnek alapját már azzal megvetette Jézus, — e mérhetetlen haladásért áldassék szent neve — hogy felfedezte minden emberben a lelket, Isten halhatatlan képmását. Nagy nap volt az ugyebár az emberiség történetében, mikor az ember először tudott tüzet kicsiholni a maga kovájából. Még nagyobb nap volt az, amikor a gőzt, villanyt befogta az ember a maga szolgálatába, vagy amikor óriási gépmadarával meghódította azt a szeszélyesen ingó-bingó elemet, a lenge levegőt; de a legeslegnagyobb nap, a szó szoros értelmében ünnepnap volt a nap, mikor elhangzott Jézus ajkairól ez a boldogító nyilatkozat: Filii Excelsi estis omnes — a magasságbeli Istennek fiai vagytok mindnyájan: gazdagok és szegények, tudósok és tudatlanok, bélpoklosok és inaszakadtak, rabszolgák és megtért gonosztevők egyaránt. Mi, kik olyan rossznak szoktuk tekinteni a mi világunkat, mert tényleg sok benne az emberi vadság, kegyetlenség és szívtelenség, alig tudjuk elképzelni azt az óriási nyomorúságot és feneketlen gonoszságot, mely a Krisztus előtti emberiség életét a szó szoros értelmében siralomvölggyé tette és amely örvénylő nyomorúságból az Úr Jézus ragadta ki közvetve iménti programmjával a világot.

Igaz, manapság is sok a szívtelenség és az emberi vadságtól lángbaborult és vértengerbe fúlt az egész világ. De ez a vadság már nem az összemberiség szívéből fakadt, keveseknek, diplomatáknak, politikusoknak, hadvezéreknek lelkén szárad az; s nem állandó rendszer ez a pusztítás és dúlás, hanem ideiglenes szükséghelyzet, mely ismét helyet enged a testvériségnek és emberszeretetnek, ha majd fölébred tigrismámorából az emberiség gonoszabbik fele. Ellenben a Krisztus előtti pogány világban állandó rendszer volt a vadság, az ősbüntől megrontott szívből fakadt a kegyetlenség. Éspedig minő kegyetlenség! Nem tekintették egymást testvéreknek az emberek, hanem eladó portékának azt, aki rabszolgasorsba jutott, akinek ki lehet szipolyozni a munkaerejét, akinek ki lehet szívni a vérét s szabadon ki lehet oltani az életét is. Két nagy, illetve egy kiváltságos kicsi és egy elnyomott mérhetetlenül nagy táborra oszlott az akkori emberiség: a hatalmas, gazdag urak törpe csoportjára és az állati sorsra kárhoztatott rabszolgák megszámlálhatatlanul nagy csordájára. A rabszolgákat szabad

volt láncrafűzve vásárra hajtani, mint nálunk a barmokat szokás, és ott a többet ígérőnek eladni. Szabad volt tüzes vassal homlokára sütni a tulajdonosnak nevét, mint mi szoktuk tenni címeres ökreinkkel; nemcsak eke vagy kocsi elé fogták, szántásra, vetésre, teherhordásra, továbbá bányák kiaknázására, vitorlás hajók hajtására és mindenféle házimunkára, hanem a legerősebbeket és legügyesebbeket az ú. n. gladiátori játékokra is alkalmazták. Rómában még most is fennáll a Colosseum nevű óriási cirkusz, melyben a rabszolgáknak egymással, vagy vadállatokkal kellett életre-halálra küzdeniök a közönség mulattatására. Még a nők is, akik pedig gyöngédebb, irgalmasabb szívükről híresek, egész közönnyel, söt gyönyörrel szemlélték a szerencsétlenek élethalálharcát. Nem irtóztak a mulatság kedvéért patakokban kiontott vér láttára, söt haragra gerjedtek, ha kegyelemre emelte fel esdő tekintetét egyik-másik végsőt hörgő áldozat. Pompejus, a finom gavallér 42,000 hadifoglyot küldött Rómába, akik 132 napon át mészárolták egymást a fölséges nép mulattatására. A nemes Traján császár 123 napon át rendezett véres gladiátori játékokat. Utoljára már annyira ment a pogány világban a verontás mániája, hogy a római polgárnak rosszul ízlett az ebéd, ha a közben legalább pár rabszolgának az élethalálharcát nem szemlélhette és élvezhette. Nem egyszer az asztalra fröccsent a vívók vére... Az ember el sem hinné, ha nem pogány római írónál olvasná, hogy akadt egy római nagy úr, aki haragjában elevenen megsüttette rabszolgáját, mert az neki nem gusztusa szerint készítette el ebédjét. Ismét csak azt mondom, hogy az ember el sem hinné, ha ugyancsak pogány írónál nem olvasná, hogy akadt egy másik római nagy úr, aki halastavának halait kövér rabszolgák húsával hízlalta.

No de félre már veletek, ti csúnya rémképek, melyeknek láttára önkénytelenül is kitör a keresztény emberből a sóhaj: Imádunk és áldunk téged Krisztus, hogy szent kereszted által megváltottad a világot, nemcsak a bűntől, hanem ezen, az emberiség méltóságát annyira lealacsonyító látványok szemléletétől is. A rémületes szakadékot, mely az emberek között tátongott, Jézus személye hidalja át, az ő szentséges személyével való közös találkozás, mondjuk: szentségimádás által. A jászol volt az első oltár, a szalma volt az első szentségtartó, a faragatlan sziklák voltak az első templomfalak. Égi követek, angyalok hozták össze Jézus körül a tudatlan, szegény, együgyű, megvetett pásztorokat, a tudós, gazdag és előkelő napkeleti bölcseket, akik ott Jézussal és egymással kicserélhették gondolataikat és érzelmeiket. Jézussal beszélgettek, szavaiban megnyugodtak, Jézusban egyek lettek. Jézusnak emberszeretetet hirdető tanítói széke körül később is ott tolongtak a fényes ruhájú farizeusok, bölcs írástudók és hatalmas szadduceusok és gazdag vámosok mellett a szegényesen öltözött halászok, egyszerű földművesek, koldusok és betegek, akik Jézus tanaiból erőt meríthettek, egymással kibékültek, szent testvériségben egyesültek ezen osztály- és érdekellentétes emberek. Az Üdvözítő keresztje mellett is a hatalmas római százados és a megtért gonosztevő lator, szóval a legnagyobb ellentétek adtak egymásnak találkozót Jézus jelenlétében, istenségének megvallásában és hozzá intézett könyörgéseikben. Justitia et pax osculatae sunt: az igazságosság és béke összeölelkeztek az Ő szentséges jelenlétében és befolyása alatt.

Ezt várjuk és kérjük mi is az Úr Jézustól, és csakis tőle. Soha nem voltak az emberek térbelileg, fizikailag annyira közel egymáshoz, mint manapság. Mióta gőzhajók kötik össze a földrészeket, vasutak, automobilok az országokat és országrészeket, repülőgépek a levegő mérhetetlen régióit, azóta óceánok, Alpesek, folyók nem képeznek akadályt az emberek egymáshoz való közeledésének útjában, elenyésznek a technika vívmányai következményeképen a térbeli és időbeli távolságok, nivellálódtak az anyagi és szellemi ellentétek. S mégis sohasem voltak az emberek annyira távol egymástól szívükben, lelkükben, érzületben, egymás megbecsülésében, mint éppen manapság. A világháború különösképen elszakított minden kapcsolatot, mely a nemzeteket egymáshoz fűzte, de egy kapcsot — hála Istennek — el nem szakíthatott. Mily vigasztaló jelenség s mily nagy reményekre jogosító látvány, hogy az összes nemzetek között állnak az Úr Jézus szentélyei, kigyulladnak oltárai s kigyulladnak az Őt imádók szívei a vágytól, a sóhajtól: Jöjjön el Uram a te országod, a békének, az emberszeretetnek, a megértésnek országa. Azt a kapcsot, mely az embereket az Úr Jézushoz fűzi, a szeretet kapcsát, mely az ő közvetítésével az ellenségeskedésbe belekényszerített különböző nemzetiségű katolikusokat is egymáshoz fűzi, szerencsére szét nem szakíthatta a világháború fergetege. Ebben van reményünk, ebben kell bíznunk, hogy az Úr Jézus közvetítésével végre is megértjük s megtaláljuk egymást.

Az 1917. évben ünnepelték a svájciak Boldog Nikolaus von der Flüe, vagy ahogy a nép mondja: Bruder Klaus születésének 500-ik évfordulóját. Nemcsak a falvak egyszerű, hitbuzgó lakossága ünnepelte a Szentet, hanem a hitehagyott városok és a liberális köztársaság is. A Bundesrat elrendelte, hogy az egyszerű remete emlékezetét minden iskola megünnepelje s a harangok Svájc minden templomában félórát kongjanak. A köztársasági elnök s a Bundesrat két tagja személyesen jelent meg Sachselnben, a Szent szülőfalujában tartott ünnepségen, ahová hit- és kantonkülönbség nélkül özönlöttek az egész jubileumi éven át a zarándokok. A nagy békeszerzőt ünnepelték benne, aki polgárháborútól mentette meg az országot. Pedig Bruder Klaus nem volt sem diplomata, sem nagy hadvezér, hanem csak egyszerű falusi gazda, akinek csodás mélységű lelke Istennel volt tele. A reggeli szentostya volt egyetlen napi eledele, amely csodálatos módon fenntartotta napi életét, amely ápolta s fejlesztette benne az Isten- és emberszerető nagy gondolatokat. A burgundi háború után (1447—77) a zsákmányon összevesző honfitársai már-már elhagyták az országgyűlés tanácskozó termét azon elhatározással, hogy majd karddal vívják ki jogaikat egymással szemben, amikor a szent remete megjelenése és közbelépése egyszerre elintézte az ügyet. Akkor félóra hosszatt kongtak a svájci templomok harangjai s ennek emlékére rendelte el a Bundesrat a félórai harangozást.

Meglepő és megrázó ez a harangszó a világháború vérzivatarában. Tanulságos és szívhez szóló. Egy liberális állam megérzi és elismeri, hogy nem politikusok és diplomaták hiányzanak a mi napjainkban, hanem az Istenből és Istenért élő eucharisztikus szentek. Közéletben és diplomáciában, békében és háborúban szent emberekre van szükségünk és szent embereket a vallás, az Oltáriszentség Istene ad, — ezt zengték 1917-ben a svájci harangok. Bár elhallatszanék messzire szavuk. (Magyar Kultúra, 1917 december hó, 101. old. dr. Székely L.) Mi meghalljuk és megértjük e távoli harangszót, s hiszem, hogy megértik mindenütt azok a katolikusok, akik szeretik és imádják a szentségi Jézust. Ha meg nem hallják és meg nem értik az emberek e távoli harangszót, sohasem jön létre az emberek között a lelkek békéje.

Melyik pillanatban hat a szentáldozás?

Írta: dr. Czékus Géza

A régi idők hittudósainak fóliánsaiban igen érdekes eszmecseréket találunk arról a kérdésről, hogy a szentáldozásnál mikor, melyik pillanatban kapja meg az áldozó a kegyelmet?

Ez a kérdés a teológiai vitatkozásnak szabad tárgya. Az Egyház tanító hivatala sohasem nyilatkozott erről és a különböző hittudományi vélemények közül egyiket sem ítélte el és egyiket sem dícsérte meg. Mindenki tehát azt fogadhatta el a különböző teóriák közül, amelyik előtte a legvilágosabbnak, tudományosan megokoltnak és bebizonyítottnak látszik.

Ne higgyük azonban, hogy ennek a kérdésnek megvitatása csupán tudományos érdekesség. Van ennek igen sok és minden ember lelkiéletébe belevágó gyakorlati következménye is. Csak néhányat említünk fel a sok közül.

Ha a szentáldozás kegyelme közöltetik a lélekkel, mihelyst az áldozó a szentostyát az ajkaira vette, akkor nincs szükség arra, hogy lenyeljük. Ha pedig az ellenkező az igaz, és a szentáldozás kegyelme még nem közöltetik az áldozóval akkor, amikor a szentostyát a szájában tartja, belőle az következik, hogy aki a szentostyát nem nyelte le, hanem megvárta, amíg a szájában feloldódik: nem is áldozott. Ezzel kapcsolatban még egy lehetőséget vetünk fel. Azokat a betegeket, akik nyelni nem tudnak, fölösleges megáldoztatni úgy, hogy a szentostyának egy kis darabkáját szájukba adjuk és ott a nyál hatása alatt felbomlik az. Ezek az esetek csak az egyik lehetőségnek gyakorlati következményei, márpedig rajtuk kívül számos eshetőség van, amelyek mindegyike hasonló praktikus következményeket von magával.

*

Érthetőség és világosság okából leghelyesebb lesz, ha az egyes régi és új véleményeket felsoroljuk és mindegyiknél külön-külön megmondjuk: szerintük mit kell tartani róluk.

1. Néhány hittudós azt a véleményt vallja, hogy a szentáldozásban abban a pillanatban kapja az áldozó a kegyelmet, amelyikben legméltóbb reá. Más szóval abban a pillanatban, amikor a legjobban diszponálva van.

Ez a teória egészen biztosan helytelen. Ha a szentség lényeges aktusa megtörténik, és a szentség felvevője alkalmas (diszponálva van), a szentség kifejti hatását. A szentségek ugyanis hatásukat önmagukban fejtik ki és nem várnak arra, hogy a szentség felvevője lelkileg még odaadóbbá váljék.

Az tagadhatatlan, hogy az áldozó áhítatának növekedésével több és több kegyelmet kaphat, de ez már az ő buzgóságának eredménye.

A hittudósok úgy mondják, hogy a szentségek nem természetes okok módjára fejtik ki hatásukat. E hatás beáll abban a pillanatban, amikor a szentség létrejön. Nem vár tehát a szentség felvevőjének kedvezőbb diszpozíciójára. Példának szokták felhozni azt a szalmakazlat, amelyet felgyujt a láng. A szalma tüzet fog mindjárt, mihelyst hozzáér a láng. Tüzet fog akkor is, ha a szalma nem egészen száraz és nem vár addig, amíg teljesen kiszárad.

2. A régi hittudósok közül többen azt vallották, hogy a szentáldozás abban a pillanatban kifejti hatását, amikor az áldozó szájába veszi a szentostyát.

Ez a vélemény hibás és egész biztosan helytelen. Ennek okadatolása a következő: Az Úr Jézus, amikor a szentáldozást elrendelte, azt követelte, hogy szent testét együk és szent vérét igyuk. A szájbavétel még nem evés és nem ivás, hanem csak az evésnek és ivásnak megkezdése, jobban mondva előfeltétele. Ha valaki szájába vesz valamit, nem mondhatjuk róla, hogy evett, hiszen utána kiköpheti és az ilyent még éhgyomorral lévőnek ismerjük el. Például, ha valaki a szentáldozás előtt kimossa a száját, vizet vett szájába és mégsem mondhatjuk róla, hogy ivott.

Ebből több gyakorlati dolog következik. Azok tehát (ne higgyük, hogy nincsenek ilyenek), akik a szentostyát szájukban tartják az áldozás után mindaddig, amíg az teljesen fel nem oldódik, tulajdonképen nem is áldoztak. Különösen akkor válik bizonyossá ez a vélemény, ha tudjuk, hogy a modern kémia véleménye szerint a nyál rendkívül gyorsan felbontja részeire a szentostyát, márpedig ha ez részeire bomlott, megszünik benne Jézus jelenléte.

Ebből további gyakorlati következtetés még az is, hogy a szentáldozásra szánt szentostyákat helytelen nagyon kicsinyre és túlságosan vékonyra készíteni. Így könnyen megesik annak veszélye, hogy az áldozó szájában felbomlik a szentostya, mielőtt lenyelte volna.

3. Akadtak olyanok is, akiknek véleménye szerint a szentáldozás akkor fejti ki kegyelmi hatását, amikor az áldozó a szentostyát lenyeli. Tehát azalatt az idő alatt, amíg az szájából gyomrába érkezik.

Ennek a véleménynek több képviselője van, de sok ellenzője is.

Ellenzői azt mondják, hogy maga a nyelés nem nevezhető evésnek, hanem csak az evés egy részének. Ezt tagadni nem lehet és épp ezért ezt a véleményt sem fogadhatjuk el helyesnek.

4. Néhány teológus azt vélte, hogy a szentáldozás hatása abban az időben következik be, amikor a szentostya részecskéi megemésztődnek a gyomorban.

E véleménnyel szemben két okot hozhatunk fel ellenvéleményül. Először azt mondhatjuk, hogy — mint már említettük — a szentáldozásnál Jézus szent testének evését követelte és nem megemésztését. Másodszor pedig azt mondhatjuk, hogy a megemésztéskor a szentostyának részecskéi már kémiailag felbomlottak és Jézus jelenléte akkor már megszünt. A szentség pedig nem fejtheti ki akkor a hatását, amikor már a szentség létrehozója, Jézus teste nincs ott.

5. A legkiválóbb hittudósok véleménye szerint az áldozás hatása akkor áll be, amikor a szentostya a szájból lenyelődött és eljutott a gyomorba. Tiszteletteljes véleményünk szerint ez a teória a helyes.

Fentebb már említettük, hogy az Úr Jézus azt a cselekedetet nevezte áldozásnak, amikor szent testét esszük. Illőbben kifejezve: mint ételt magunkhoz vesszük. Az evésnek fizikai cselekedetét három részre osztjuk: a szájbavételre, a lenyelésre és a gyomorba jutásra. E három valamennyije együttesen teszi ki az evés tényét, de külön-külön egyik sem. Ha valaki szájába vett valamit, még nem mondhatjuk, hogy az

illető dolgot megette. A lenyelés magában szintén csak egy része még az evésnek. Maga a gyomorba jutás egymaga hasonlóképen nem nevezhető evésnek, mert hiszen egyes operált betegeknek ilyen táplálását szintén nem nevezzük evésnek. A három együtt már igenis evés.

*

A fentiekből láthatjuk, hogy az Úr Jézus szavainak, amellyel a szentáldozást szent teste ételként való vevésének alakjában követelte meg, a legjobban az a teória felel meg, amely a szentostyának szájba vevését, lenyelését és gyomorba jutását követeli. Ennek megtörténte után, illetve megtörténtének pillanatában fejti ki hatását — tiszteletteljes s másokét ki nem záró véleményünk szerint — a szentáldozás.

Ne gondoljuk azonban, hogy ennek megtörténte után Urunk teste mint ilyen, hosszabb ideig bennünk marad. A modern kémia úgy véli, hogy a szentostya részecskéi igen gyorsan felbomlanak. Azt a régi vélekedést, hogy 5 percig vagy még ennél tovább is változatlanul megmaradna, az újabb vegyészet elveti. Szerintük e bomlási folyamat már megindul a szájban, folytatódik a nyelés alatt és igen gyorsan befejeződik a gyomorban. A gyomornedvek egy-két perc alatt teljesen átalakítják kémiailag a szentostya színeit.

Ami pedig most már az áldozás kegyelmi hatásának kifejlődési idejét illeti, ne erőltessük azt a véleményt a gyakorlatban, amelyik annál nagyobb hatást gondol elérni, minél tovább tart Jézusnak testünkben való jelenléte. Ez a hatás ugyanis nem az időtől, hanem az áldozó lelkének előkészültségétől, érettségétől, azaz műszóval: diszpozíciójától függ.

E diszpozíció kettős: távolabbi és közeli. A távolabbi diszpozíció az áldozónak élete, lelkülete, a bűntől való mentessége. A közeli diszpozíció az áldozat előtt közvetlenül az áhítatnak felkeltése. Ha a bűntől való mentesség megvan és a jóakarattal való áldozási szándék, a kegyelmi hatás feltétlenül bekövetkezik. Ha a közvetlen előkészület áhítatosabb és lángolóbb, ez a hatás még nagyobb és a kegyelem lélekbeömlése még bőségesebb. Hogy az áldozás aktusának melyik pillanatában történik ez, a gyakorlati hitélet szempontjából egyáltalán nem jelentőségteljes.

Ha Isten velünk . . .!

Írta: Pintér József

Századokkal ezelőtt élt a Massico-hegyen egy Márton nevű jámbor remete. Valamikor híres világfi volt. Magányában nagy önmegtagadások közt vezekelt multjáért. Egyszer csak sötét kisértések kezdték körüljárni, melyek állhatatosságát ostromolták. Csalták vissza az elhagyott világba. S ő bizony kezdett inogni. Hogy meg ne rokkanjon az ellenállása, vásárolt egy hosszú vasláncot, melynek egyik végét a lábára erősitette, a másik végét pedig kunyhója ajtajához kötötte.

Hírül vitték az esetet Szent Benedeknek. Ez egy szerzetest küldött hozzá evvel az üzenettel:

— Gondold meg, Testvér, hogy te Krisztus szeretetének a rabja vagy. Hát ez a szeretet fűzzön hozzá, ne pedig a vasbilincsek!

A remete gondolkodóba esett. Aztán két nap mulva lereszelte lábáról a vasláncot. Ettől kezdve az istenszeretet erejével sikeresen győzött a kisértésein.

Gyakran választ az ember e remete eljárásmódjához hasonlót. Köti magát fogadkozásokkal, páncélozza magabizással, elsáncolja önmegtagadásokkal, — és mégsem boldogul. Az égért kezdi a harcot, de sajnos a bűnnél végzi. Ilyenkor át kell látnia, mint Márton remetének, hogy se vaslánc, se kolostorfal, se eremitabarlang nem véd meg egymagában a kisértések telitalálata ellen. Ide valami több kell! Szeretet! Evvel legyen odaláncolva életünk Istenhez.

Azt mondják: nincs szeretet áldozat nélkül. Ez igaz. Éppen ezért a kisértésekkel való harcban kapott sebek, mint az Istenért magunkra vett áldozat, a legbiztosabb jele a szeretetnek. Mert a kisértéseknél nemcsak a mi ügyünk van szőnyegen, hanem az Istené is. A gonosz szellem az ellenünk való irigységen kívül a mi személyünkön át Istent is bántani akarja gyűlöletből. Ha tehát Isten miatt keveredünk bajba, akkor a védelmünket neki vállalnia kell. És Ő erre mindenkor kész is. És mily boldogság az embernek azt tudni, hogy a kisértésekkel nem csupán egyedül kell megbirkóznia! Hanem hogy bajtársa is van: az Isten! Márpedig ha Isten velünk, akkor a kisértés nem árt nekünk.

Az ember nyugtalan előérzéssel sokszor látja a kisértést közeledni. Felrémlik előtte az elbukás pokolgőzös szakadéka. Ezért lelkiéletének haramiái ellen védelmet keres égre-tekintő szemmel: „Lásd meg, Uram, az én nyomorúságomat, mert felemelkedett az ellenség!" (Jer. Sir. 1, 9.)

És az Isten jön a megfelelő időben. Nem marad részvétlen. A bajbajutott embernek azt mondja: „Elég neked az én kegyelmem!" (II Kor. 12, 9.) A bizalomra segitséggel felel. S ebben a segitésben benne hevül az ő mélységes együttérzése a kisértésektől megtámadottakkal. Beavatkozására eloszlik a sötétség s a fojtogató aggodalmak elcsitulnak.

Míg az Istentől segitséget váró bizalom virraszt a lelkünk felett, addig mindig remélhetjük, hogy győzelmünk elkövetkezik. S amikor ez meg is jön, akkor nincs más hátra, mint térdreomolva a hála tedeumos imáját elrebegni:

— Uram, nem esik nehezemre a becsületes és hűséges szó, mellyel most megköszönöm segitségedet, hogy a kisértéseken győzedelmeskedő harcnak hőse lehettem. Nagy alázattal vallom, hogy a Te érdemed ez, nem az enyém. Mert én csak kettőt tudtam tenni. Vagy a kisértések lidércei után futottam, vagy magam is embertársamnak kisértője lettem. De Te nem hagytál a mélységbe szédülni. Benned való bizalmamat a naponta megújuló támadások nem fogyaszthatták. Sebesre tépett szivemet óvtad a bukástól. Oh, Uram, hadd ragadjam meg kezedet, hogy rácsókolhassam a lelkemnek szóval ki nem fejezhető hálját! Mily nagy lett lelkemben mindig a megnyugvás és az öröm, amikor a kisértések legyőzése után diadalmasan nézhettem fel az égre Tehozzád! Olyan boldogság ez, Uram, amelynél hitvánnyabbal be nem érhetem!

Egy lélek Övele

Irta: Gausz Tibor S. J.

Szent Ágnes válasza

messze kitünik azok közül a feleletek közül, amelyekkel a keresztény szűzek pogány kérőiket visszautasították. Abban az időben pedig a kikosarazás egyenlő volt a vértanúsággal. Azok a hőslelkű leányok igen sok esetben inkább választották a kínos halált, mintsem hogy vallásukhoz, fogadalmaikhoz hűtlenek legyenek. Mélységes hit élt lelkükben. Talán hitüket is felülmúlta Jézus iránti végtelen szeretetük. Valahogyan nagyon mélyen átértették a katolikus vallás lényegét, azért megszerették és ragaszkodtak hozzá. Szent Ágnes szavai lelkületét tükrözik vissza. Érdemes velük megismerkedni, talán azok fénye erősebben rávilágít egy-két igazságra.

„Már másnak vagyok arája. Eljegyeztem magam annak, akinek az angyalok szolgálnak, kinek szépségét nap és hold csodálja. Értékes drágakövekkel, megbecsülhetetlen gyöngyökkel ékesített fel engem. Jegygyűrűjével hűséget ígért nekem, számtalan ékszerrel ajándékozott meg. Teste már egyesült az enyémmel. Tejet és mézet szívtam szájából, és vére pirosította orcámat. Ha őt szeretem, szeplőtelen vagyok, ha őt érintem, tiszta vagyok, ha őt fogadom be, szűz vagyok! Csakis neki őrzöm meg hűségemet, neki adom át magamat teljesen, szívem, lelkem egész bensejéből!"

Olvassuk csak át mégegyszer figyelmesen a kedves Szent szavait, azután gondolkozzunk el fölöttük.

„Már másnak vagyok arája."

Szent Ágnes itt az Istenre célzott! De hogy lehet az ember lelke az Istennek az arája? Hogyan jegyezheti el a lélek magát Istennel?

Minden érzelmi gondolatot félretéve, kutassuk, keressük komolyan, mit is jelent tulajdonképen az eljegyzés!

Szeretetet! — Kölcsönös szeretetet! — A kölcsönös szeretetnek állandósítását! — Az állandó szeretetből fakadó ígéretet, hogy eggyé leszünk!

Ez az eljegyzés. Ez a jegyesség.

A jó Isten ezt teszi minden lélekkel! Minden léleknek szól kijelentése: „Örök szeretettel szerettelek téged, azért könyörületességemben magamhoz vontalak téged!" Örök szeretettel szeretett engem az Úr! Végtelen tudásával az idők kezdetén belelátott a messze jövőbe . . . látott engem . . . az én kicsinységemet . . . és megszeretett. Megszeretett és már öröktől fogva elhatározta, hogy megteremt engem, hogy kiszólít a nemlétből. Magának teremtett engem. Nem évtizeddel, nem évszázaddal, évezreddel — egy örökkévalósággal megelőzött mindent! Örök szeretettel szeretett engem! Azért irgalmában magához vont engem!

Viszont minden lélek elsősorban az Istent szerette. Minden más szeretet már későn, nagyon későn érkezett. Mikor a világra jöttünk, lelkünk már szeretett öntudatlan szeretettel. Mégcsak nyelvünket sem tudtuk használni, máris dícsértük őt. Dícsértük, mint az egyedülálló hatalmas nagy tölgy, mint a pompázó, virágba boruló májusi rózsabokor, mint a hangtalan csillagok ezrei. Mert minden az Urat dícséri. És a mindenség dicsérete a legszebb szimfónia.

Ebbe az öntudatlan szeretetből fakadó dícséretbe kapcsolódott be az én, még öntudatra nem ébredt lelkem is.

Azután szüleim keresztelésem pillanatában eljegyeztek övele. Ők, akik akkor teljes joggal képviseltek engem, neki szántak engem. Ez az odaadás visszavonhatatlan. Boldog lehetek, hogy visszavonhatatlan. Hiszen szebbet, jobbat, nagyobbat, értékesebbet egyáltalán nem adhattak volna nekem, mint őt! Létem első napjai hozták meg számomra a legboldogítóbb valóságot.

Lassan ébredezett értelmem. Édesanyámtól megtanultam, ki az Úr Jézus, a jóságos Isten. Tágranyílt szemekkel hallgattam és imára kulcsolódott két kis kezem. Imádkoztam ahhoz, aki magának foglalt le, akinek szüleim átadtak engem. És egyszer, amikor ő nagyon fölmelegítette szívemet, talán az elsőáldozás alkalmával, vagy még korábban, elrebegtem a legszebb imát: „Jézusom, szeretlek! Tied vagyok örökre!" Ettől kezdve szerettem tiszta, gyermeki, hamisítatlan szeretettel. Ő is szeretett. Lehajolt hozzám. Megsimogatott. Megvigasztalt. Kicsi szívemet kielégítette, betöltötte egészen.

Az első felajánlás után még sokszor, nagyon sokszor találkoztunk. Az első teljes önátadást még sok, nagyon sok követte. A belső kapcsolatot kölcsönös ígérettel még sokszor, nagyon sokszor megismételtem, megerősítettem. De az Úr többet kér a gyermeki fölajánlásnál. Ezt a többet tette meg Szent Ágnes, amikor kijelentette:

„Eljegyeztem magam."

Ez egyúttal Szent Ágnes válasza a Szentirásban található nagy isteni kinyilatkoztatásra: „Eljegyeztelek titeket!" Igen! Az Isten és az ember, Krisztus és a lélek egymáséi. Az Isten magának teremtette a lelket. Az ember magáénak vallja az Urat! A kettőt, Isten elgondolása szerint, nem lehet elválasztani.

Az Úr Jézus is többször érinti ezt a gondolatot. Hiszen az ő megtestesülésének, kínszenvedésének is csak az volt a célja, hogy az Istentől elszakadt lelkeket magához visszavonja.

Az ószövetségben feltalálható jegyesi gondolatot még mélyebben értelmezi az újszövetség. E szerint minden lélek az Úr Jézus jegyese. Ezt fejezi ki az Üdvözítőnek egyik legszebb példabeszéde: „Hasonló a mennyek országa egy királyi emberhez, aki menyegzőt szerze fiának." Az egzegetikus magyarázat szerint a királyi ember a mennyei Atya. A fiú az Úr Jézus Krisztus, akinek jegyese az Istent tiszta szívéből szerető lélek! A menyegző az Úr Jézus Krisztusnak és a léleknek egyesülése, egymásbaolvadása. Szent Ágoston, Aranyszájú Szent János tanítása szerint ez a szent nász elsősorban a mennyei boldog egyesülést jelenti, de jelenti a földön küzdő Egyház eljegyzését is Krisztussal. Sőt egyesek szerint a szentáldozásban való lelkitesti egyesülésre is érthető. Akármelyik magyarázatot is fogadjuk el — főkép, ha mind a hármat egyszerre — nagy megilletődéssel, mély alázattal, a boldogság szent érzelmeivel kell térdreborulnom. Hálát kell adnom, hogy a végtelen fölségű Isten, az én kimondhatatlan szegény lelkemet, engem önmagával eljegyzett. Ezt tette öröktől fogva! Magának foglalt le. Azóta lelkem, testem, mindenem az övé! Nem rendelkezem már ma-

gammal! Más akarata érvényesül rajtam: az övé, egy boldog örökkévalóságon át...

Ezt a mély egységet emelte ki Szent Pál is a korinthusiakhoz írt levelében. „Nem tudjátok-e?" — így feddi őket. Tehát valami régi, közismert igazságra akar rámutatni, ami a hívők életében már vérré vált, amire nyugodtan lehet hivatkozni, ami döntően hat. — „Nem tudjátok-e, hogy testetek Krisztusnak tagja?" Hogy itt a jegyességre gondolt az Apostol, abból válik kétségtelenné, hogy a földi szeretetre hivatkozva a Szentírás másik szövegét juttatja eszünkbe: „Ezokból hagyja el az ember az atyját s az anyját s ragaszkodik feleségéhez, s lesznek ketten egy testté." — Azután áttér az Úr Jézus Krisztusnak és a léleknek kapcsolatára, és így folytatja: „Aki pedig az Úrhoz ragaszkodik, egy lélek övele!" Csodálatos szent egység! A lelkek összeforrása. Az Úr Jézus Krisztussal való egységünk legmélyebb titka!

Ez az egység mindent fölülmúló egység! A legtisztább egység, melyhez a földi, érzéki, az anyagi egységnek semmi köze. Ez magasabbrendű egység. A tiszta lelkek legtisztább egysége! Az igaz, hogy „érzéki ember nem fogja föl, ami az Isten lelkéé... és nem tudja megérteni, mert lélek szerint kell megítélni!" (I Kor. 2, 14.) Ezért a lelkiségnek csúcsaira kell felemelkedni. Az Úr Jézus Krisztussal való titokzatosan mély és ragyogóan tiszta kapcsolatunk csakis az eszményi magaslatokban, a katolicizmus egyedülálló szüzi szféráiban lesz érthetővé, életté!

Gazdag egység ez! „Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz!" Ez az egység a tökéletes boldogság termését hozza létre. Az Istennel való egyesülés végtelen boldogságérzetét. Azt a tudatot, hogy másnak nincs tökéletes joga hozzám, csakis az Istennek. A leghatalmasabbnak, a legszebbnek, a legjobbnak, az örökkévalónak! Gazdag egység ez, az erények gazdagságával. A hit, a remény, a szeretet virágai innen fakadnak. A két főparancs itt nyer igazán értelmet, érvényesülést! A türelem, szelídség, az apostoli buzgóság kiolthatatlan vágya, lángja, tüze innen meríti erejét! Mert „aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz!"

A világ bűnös örömeinek megvetését is! Az odaígért hűségnek akár vérrel való megpecsételését is. Szent Ágnes szava is ennek a bő termésnek egyik gyümölcse: „Már másnak vagyok arája. Eljegyeztem magam annak, kinek az angyalok szolgálnak, kinek szépségét nap és hold csodálja! Értékes drágakövekkel, megbecsülhetetlen gyöngyökkel ékesített fel engem..." Őt nem érdemes elhagynom senkiért és semmiért. Valóban inkább a halált, mint a bűnt. Inkább a kardot, mint a hűtlenséget! Mit tud a világ helyette adni? Hiszen minden az övé! Nélküle nincs értelme semminek! Vele a szenvedés is boldogság. Vele a bakó halálos ütése is édes! Hiszen elvezet hozzá, akinek szépségét nap és hold csodálja. Aki öröktől fogva vár reám... Akivel eljegyeztem a lelkemet! Mert „aki az Úrhoz ragaszkodik, egy lélek övele!"

De az eljegyzésnek záloga is van. Szent Ágnes ezt így fejezte ki:

„Jegygyűrűjével hűséget ígért."

Lelki, általánosan elfogadott értelmezés szerint a jegygyűrű a megszentelő malaszt. Ezt ajándékozta nekem is eljegyzésem, keresztelésem napján az Úr. Akkor, amikor érezhetően is közölte velem örökkétartó szeretetét, amikor isteni természetében részesített, képessé tett a vele való örökkétartó egyesülésre.

A megszentelő malaszt a menyegzős ruha, mely nélkül a mennyországba jutni teljesen lehetetlen. „Mert hasonló a mennyek országa egy királyi emberhez, ki menyegzőt szerze fiának... Beméne pedig a király, hogy megnézze a letelepülteket és láta ott egy embert, ki nem volt menyegzői ruhába öltözve. És mondá neki: Barátom, hogy jöttél ide be menyegzői ruha nélkül? Amaz pedig elnémula. Akkor mondá a király a szolgáknak: Megkötözvén kezeit és lábait, vessétek őt a külső sötétségre, ott lészen sírás és fogak csikorgatása!" (Mt. 22, 1—14.)

A megszentelő malaszt nélkül ez a mi sorsunk is. Hiába voltunk hivatalosak, hiába voltunk meghívottak, hiába ajándékozott meg bennünket végtelen szeretetével itt a földön! Ha egyszer elvetettük magunktól, ha nem hordjuk, ha helyette a bűnök rongyait viseljük, ki fog vetni bennünket is a külső sötétségre, ott lészen majd sírás és fogak csikorgatása. Hiszen a jegyesség kölcsönös szereteten múlik. Ha én elutasítom az én édes Üdvözítőmet, az én mennyei arámat, akkor nem is vagyok méltó az ő szeretetére! Sőt egyszerűen lehetetlen, hogy a szeretet ereje összekössön, hiszen belőlem maga a kapocs, maga a szeretet hiányzik!

Viszont lehetek még oly szegény, nyomorék, tehetetlen, megvetett az emberek szemében, ha a megszentelő malaszt ékesíti a lelkemet, akkor egészen az övé vagyok. Akkor egészen enyém a boldogság, mert ő az enyém! Akkor az én lelkemmel is az történik, ami történt az okos szűzekkel, akik a szeretetet, a megszentelő malasztot szimbolizáló lámpát és olajat megőrizték bőségben. Amikor „megérkezék a vőlegény, bemenének vele a menyegzőre és bezáraték az ajtó!" Ez lesz az én sorsom is. Ez vár reám is. Akkor, amikor majd egyszer magához szólít az én édes Istenem. Akkor én is belépek hozzá, az Úr Jézus Krisztushoz és bezárul az ajtó. Soha többet ki nem nyílik. Soha többé el nem veszíthetem azt, akit legjobban szeret a lelkem, akinek már itt a földön átadtam önmagam teljesen.

Szent Ágnes ennél is többet mondott! Még halála előtt ki merte jelenteni: „Teste egyesült az enyémmel, tejet és mézet szívtam szájából, és vére pirosította orcámat!" — Ez nem álom, ez nem képzelődés, ez valóság. Az Úr a legméltóságosabb Oltáriszentségben, a szentáldozásban maga jön hozzám. Istensége és embersége. Teste és lelke. Valóban minden szentáldozásban teste egyesül testemmel. Szent titok ez. Nagy titok! Ki érti át igazán? Ki éli valóságát?!

És ami a legcsodálatosabb és mégis természetes, a legteljesebben teljesedik Szent Ágnes szava: „Ha őt szeretem — szeplőtelen vagyok; ha őt érintem — tiszta vagyok; ha őt fogadom be — szűz vagyok!" Mert az Úrral való egyesülés nemhogy nem bűnös, hanem egyenesen az erények virágát fakasztja. Nemhogy letöri lelkünk fehér liliomát, hanem egyenesen táplálja azt. Sőt Jézus igazi szeretete nélkül egyáltalán teljes lehetetlenség a keresztény tökéletesség legmagasabb fokának elérése, élése.

Viszont az is igaz, hogy ehhez feltétlenül szükséges Szent Ágnes lelkülete is: „Csakis neki örizem meg hűségemet, neki adom át magam teljesen, szívem, lelkem egész bensejéből!" Csak Neki! És Neki teljesen! Nagy odaadással! Nagy áthasonulással! Nagy erényélettel! Nagy önfeláldozással! Ha a kereszt királyi útját járom, akkor találom meg Őt! Ha ezt nem szeretem, ha nem vagyok alázatos, ha nem tudom az igazi felebaráti szeretetben őt követni, önmagamat ámítom! Ha elhagyom a keresztet, Jézust hagytam el! A kereszt szeretete az igazi jegyesség biztos jele.

Jézus, ha neked úgy tetszik, vonj magadhoz engem — a fájó keresztre!

Irodalom.

Dr. Tarnóczi János: **Az Eucharisztia fénykörében.** Bpest, 1938. Szerző kiadása. Ára fűzve **P 3·50**, kötve **P 4·50.**

A szentév eucharisztikus kiadványai között a Kongresszus ünnepségeinek küszöbén jelent meg dr. Tarnóczi munkája — bár értéke, használhatósága miatt az első kiadványok között kellett volna megjelennie. Az Eucharisztiának nem annyira dogmatikáját, mint inkább lelki hatásait, működését, kegyelmi közvetítését választotta munkája tárgyául. Minden lényeges dolgot figyelembe vesz, de a fősúlyt a gyakorlatiasságra fekteti. S ez adja meg a munkának értékét, használhatóságát. Világos stílusa és gyakorlatiassága miatt igen ajánlható intelligens olvasóközönségnek.

Dr. Schmiedl Béla: **Isten atlétái.** III. kiadás. Bpest, 1938. Szerző kiadása. Ára fűzve **P 3·—**, kötve **P 4·—.**

Nem mindennapi könyvsiker bizonysága a harmadik kiadás. S az a sok sürgető

Bobola Szent András.

Bobola Szent András missziós útján.

Bobola Szent András

Írta: Gyenis András S. J.

A katolikus egyház történetében gyakran találkozunk vértanúkkal és vértanúsággal. Hiszen milliókra becsülik azok számát, akik életüket és vérüket adták az igaz hitért. Aki ismeri a vértanúk szenvedéstörténetét, az alig talál az újabb vértanúk életében olyan kínzást, melyet a régebbi korok fanatikusai nem alkalmaztak volna, hogy megtörjék e hősök lelkierejét. Az Egyház legújabb szentjének, Páter Bobola Andrásnak a szenvedéstörténete olyan megdöbbentő, hogy a kiváló történettudós pápa, XI. Pius is kijelentette, ilyen kegyetlen halált senki sem szenvedett a megelőző századok hithősei közül.

Bobola András Lengyelországban született 1591-ben Sandomir területén. Középiskolai tanulmányait a jezsuiták sandomiri kollégiumában végezte s közben annyira megkedvelte nevelői életmódját, hogy lemondva a ráváró atyai örökségről és fényes világi pályáról, felvételét kérte a Társaságba. Három évig filozófiát, négy évig teológiát tanult, közben az egyik kollégiumban két évig tanított. Legjobban kedvelte a nyelveket, több nyelvet nagy könnyedséggel elsajátított. Loyolai Szent Ignác és Xavier Szent Ferenc ünnepélyes szenttéavatásának napján, 1622 március 12-én pappá szentelték. Előbb kongre-

gációt vezetett, azután több évtizeden keresztül mint vándorszónok járta be Litvánia nagy részét, különösen Pinsk környékét. Nagy tudása, nyelvismerete, kellemes hangja és apostoli buzgósága miatt az ország legjobb szónokai közé számították. Mint népmisszionárius bejárta a falvakat és tanyákat, felkereste a legkisebb kunyhókat is. E buzgóságának tulajdonítható, hogy nemcsak egyesek, hanem családok is, sőt egész falvak áttértek a katolikus hitre. Egyénisége, alázatossága, önmegtagadott élete mindenütt vonzólag hatott. Kitűnt áhítatával az Oltáriszentség és a Szeplőtelen Szűzanya iránt. A járványok idején, melyek nem egyszer tizedelték annak a vidéknek a lakosságát, rendkívüli önfeláldozással sietett a betegek lelki és testi gondozására. Mindig vágyott a vértanúságra, sőt mintha biztosan tudta volna, hogy ez lesz osztályrésze, legalább is sejthetjük egyik leveléből, melyet rendtársának 1657-ben írt, melyben a többi között ezt mondja: „Pinskbe megyek, hogy vértanúhalállal fejezzem be életemet."

Sejtelme valóra vált, mert működése olyan korba esett, mikor a szakadár orosz és kozák seregek gyakran betörtek Lengyelországba. Még 1595-ben történt, hogy a lengyel területen élő szakadár ukrán püspökök egyesültek Rómával, vagyis elismerték a pápa főségét, de megtarthatták szertartásaikat és szláv istentiszteleti nyelvüket. Nem az egész ukrán nép fogadta el az uniót s ezért több helyen állandó, vagy megújuló civódások támadtak a templomok birtoklása és az egyházi javak hovatartozása miatt. A latin szertartású lengyel papság és nép természetesen az egyesültekhez húzott, mert az unióban látták az „egy akol, egy pásztor" gondolatnak megvalósulását. Felfokozta a szakadárok szenvedélyét Theophanes nemegyesült jeruzsálemi pátriárka oroszországi útja, aki 1620-ban több püspököt szentelt az ukrán szakadárok részére. A forrongás nagy méreteket öltött. Vitebskben meggyilkolták Kuncewicz Jozafát egyesült görögkatolikus érseket sok társával együtt. Egyedül a jezsuita rend kb. 50 vértanút tud felmutatni ezekből az évtizedekből.

A 17. század első felében egymásután tört Lengyelországra a török, tatár, svéd és orosz hadsereg. Legtöbbet nyugtalanították az ország belső rendjét a kozákok, akiket valamikor éppen a lengyel határok védelmére telepítettek a Dnyeszter mellékére. Portyázásaik alkalmával a szakadár ukránok is hozzájuk csatlakoztak, s 1647-ben háborút üzentek Lengyelországnak. Több éven át változó szerencsével folytak a csatározások, végül is a kozákok megszállták Ukrajna területét. E vidéken sokat szenvedtek mindazok, akik a lengyel hazához és a katolikus valláshoz hűek maradtak.

P. Bobola ebben az időben a pinski kollégiumhoz tartozott s innen végezte sikeres apostoli körútjait. 1657 tavaszán a kozákok ismét szabadon portyáztak mindenfelé, csak Pinsk város tartotta még magát, de a túlerő leszerelte a lengyel őrséget és elfoglalta a várost. A lakosság a vidékre menekült. P. Bobola a közeli Janow községbe távozott, melyet ő térített a katolikus hitre. Május 16-án Janowba érkezett egy kozák osztag, mely nagy mészárlást vitt véghez a lakosság között. Leginkább P. Bobolára vadásztak, aki a szomszéd helységben készítette elő a népet az úrnapi ünnepekre. A kozákérés, melynek folytán napvilágot látott harmadik kiadásban az „Isten atlétái" — előre sejteti, hogy e munka élettartama nem fejeződik be e harmadik kiadással sem. — A téma, melyet tárgyal: a papi hivatás, örökéletű s feldolgozásmódja: az élet frissesége, zamatossága, lüktetése és melegsége, — s így mindig aktuális, mindig új lesz. A munkát valójában nem is kell ismertetni, hisszük, hogy a legtöbb könyvtár — főleg papi könyvtár értékei között ott van. — Harmadik megjelenésével kapcsolatban inkább csak örvendünk azon, hogy az újabb generáció is hozzájut e munkához. Dr. Schmiedt Béla oly szeretettel, oly melegséggel és oly megkapón szemléletesen szól a papi hivatásról, a papi életről e munkájában, hogy valóságos missziós munkát fejthet ki könyve a fiatalság körében — felébresztve bennük a hivatás kegyelmét. De igen alkalmas arra is e könyv, hogy az élet herce-hurcájában elfakult, lekopott, lehangolódott papi életbe is új színt, új frisseséget, örvendező lendületet vigyen bele s felragyogtassa a papi hivatás magasztosságát.

Dr. Varga János: **Elfátyolozott Istenarc.** Székesfehérvár, 1938. Szerző kiadása. Ára füzve **P 1·60.**

Az Eucharisztikus Kongresszus előtti hetekben jelent meg dr. Varga könyve.

A vértanú kinszenvedésének egyik részlete.

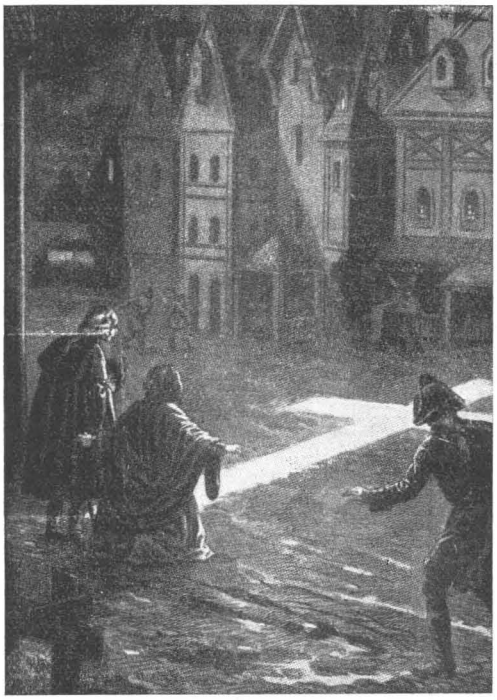

A vértanú legszörnyűbb kinoztatásának helyét csodás, fénylő kereszt jelezte.

E munkáról is sajnálkozva állapítjuk meg, hogy a szentév első felében kellett volna napvilágot látnia, hogy betölthesse misszióját. Az Oltáriszentség dogmatikáját magyarázza, a „titkos, mély Szentség" csodáit akarja megértetni, szinte megfoghatókká tenni. S ezt a megértetést a laikus közönséggel akarja elérni. Éppen azért nyelvezetében, hasonlataiban törekszik az átlátszó világosságra és egyszerűségre. S ez az író munkájának legnagyobb értéke, mert nemcsak törekszik alapos, komoly tudását közvetlenné tenni, hanem az — eddig még el nem ért mértékben — sikerül is neki. Amennyire csak lehetséges, a titkot érzékeltetni és közel hozni az emberi értelemhez, azt sikeresen oldotta meg. Tanításaihoz hangulatos, gyakorlatban átélt elmélkedéseket is csatol s ezzel az érzelmek szálaival is hozzáköti az olvasót az Eucharisztiához. — Könyvét különösen jól használhatják hitoktatók és egyesületi vezetők is.

A kiadóhivatal kéri a hátralékos és a lejárt előfizetések beküldését és megújítását.

Lapunk megerősödését és kifejlődését segítik elő a pontos befizetéssel!

kok utána mentek és Magilnóban elfogták. Előbb rábeszéléssel, majd ígéretekkel és fenyegetésekkel akarták hittagadásra bírni. A misszionárius állhatatossága és bátorsága őrült haragra gerjesztette a kozákokat. Ruháját letépték, kerítéshez kötözték és kancsukával verték, majd gallyakból koszorút fontak és fejére nyomták oly erővel, hogy csontjai ropogtak belé, kezén a bőrt felszaggatták. Ezután kezét nyereghez kötötték és két ló között futtatva hurcolták Janowba, útközben folyton ütlegelték és több mély sebet ejtettek karján. Janowban újabb vallatás és kínzás kezdődött. A kozákok vezére karddal támadt rá s előbb a keze hüvelykujját, azután a ballábát sebesítette meg. A hős nem rettent meg, újra csak Istent hívta segítségül, hogy megmaradhasson az igaz hitben. Az egyik kozák lehajolt a vérében fekvő Bobolához és kiszúrta a jobb szemét. Mindez csak bevezetés volt a következő borzalmasabb kínzásokhoz. A község közepén álló mészárszékhez hurcolták, oly durván húzták fel a vágóhídra, hogy ballábát kirántották a helyéből. Négy kozák versenyre kelve látott a kínzáshoz. Előbb tüzes fadarabokkal égették oldalát, a hajkorona helyén csontig kivágták a bőrt, balkezén megsebesítették a hüvelykujját, jobbjáról lenyúzták a bőrét, késekkel karját és vállát vagdalták, a sebekbe pelyvát hintettek. Arcát úgy ütötték, hogy néhány foga kihullott, tűt és forgácsot szúrtak körme alá, levágták orrát és ajkát, s több húsrészt letéptek melléről és hátáról, azután a nyakán nyílást metszettek és tövéből kitépték a nyelvét, kötéllel fejjel lefelé a mennyezetre felakasztották és ilyen helyzetben hagyták egy álló óráig kínlódni, végre egy öreg kozák két kardcsapással fejét vette. Meghalt 1657 május 16-án, délután három óra körül, 66 éves korában.

Isten megdicsőítette hű szolgáját, mert IX. Pius 1853-ban boldoggá, XI. Pius 1938 húsvétvasárnapján ünnepélyesen szentté avatta.

Sírjánál és közbenjárására sok imameghallgatás és csoda történt. Holttestét 70 év mulva épen találták, előbb Pinskben, azután Polockban őrizték, ahonnan a vörösök Moszkva egyik múzeumába szállították. 1923-ban sikerült a pápai szeretetakció vezetőinek a szent ereklyéket megszerezni és Rómába szállítani, azóta a Jézus szent Nevéről címzett templomban őrzik.

P. Bobola András szentléavatása nagy eseménye a lengyel népnek és az egész Egyháznak. Ma, amikor nemcsak egyesek és szervezetek támadnak Isten jogai ellen, hanem egész országok és birodalmak kelnek fel ellene, a vértanú élete és példája mindenkinek megmutatja az utat az igazság felé, de elsősorban azoknak, akik elszakadtak Péter sziklájától, hogy újra visszatalálljanak a hit egységébe. Az isteni Gondviselés útjait nem tudjuk mindig áttekinteni, de annyi biztos, hogy Isten útjai mindig észszerűek és célratörekvők. Bobola Szent András felmagasztalása legyen kezdete a szakadárok egyesítésének és példája bátorítsa fel mindazokat, akik Isten ügyéért harcolnak. Igy válik a vértanú élete és szenvedése újabb és hősies lelkierő forrásává és a katolikus vértanú-egyház dicsőségévé.

SZERZETESNŐKNEK

Müller Lajos S. J.:

Szent bilincsek

Szerzetesnőknek megbecsülhetetlen kincset érő munka. A szerzetesi fogadalmakról, a hivatás magasztosságáról, a szerzetesnő gyónását szabályozó egyházi törvényekről stb.
Ára fűzve P 1·50, kötve 2·80.

Müller Lajos S. J.:

SZERESSÉTEK EGYMÁST!

A szerzetes testvéri szeretetről szól lélekmegfogó hangon. A szeretet elleni hibákat, a szeretet erénygyakorlatait mutatja be nagy gyakorlatiassággal, lélekismerettel. Igen értékes munka! Ára fűzve P —·80, kötve 1·70.

Müller Lajos S. J.:

Isten kezében

Gyógyítója e könyv beteg korunk emberének. Akit csapások sujtanak, akit kétségek zaklatnak, akit az élet bármily keresztje nyom, azt mind megvigasztalja és a gondviselő Isten atyai keblére vezeti e könyv.
Ára kartonkötésben P 3·20, vászonkötésben 4·70.

Müller Lajos S. J.:

Megfontolások elöljárók számára

Napi és havi számvétel anyaga az elöljárók kötelességéről — imákkal. Ára P —·24.

Müller Lajos S. J.:

Pünkösdi ajándék

A Szentlélek ünnepére előkészületül kilencednek is használható kis munka. A nagynevű író remek összefoglalását adja a Szentlélekről szóló tannak. A remekbe készült elmélkedésekhez gyakorlati tanácsokat, bensőséges imákat fűz. — Ajándéknak is igen alkalmas csinos kiállítású füzet.
Ára kartonkötésben P —·50. Díszkötésben P 1·50.

A lelkiélet kialakításának, elmélyítésének legfőbb eszköze a rendszeres elmélkedés. Az elmélkedés komoly művelésére megtanít és annak gyönyörűségét elénk tárja

Müller Lajos S. J.:

A KERESZT DIADALA

című munkája. A húsvéttól Szentháromság vasárnapjáig terjedő idő minden napjára ad teljesen kidolgozott, rendszeres, bensőséges, gyakorlati tanácsoktól gazdag elmélkedéseket.
Kartonkötésben P 4·—. Vászonkötésben P 5·50.

Új magyar könyvek:

Fattinger—Solymoss: **Tanít az élet.** Szónoki példatár. Ára fűzve: 6.80 P, kötve: 8.80 P.

Magdics Ignác: **Krisztus világossága.** II. rész. Pünkösd első vasárnapjától ádventig. Ára fűzve 5.50 P, kötve 7.50 P.

Plus S. J.—Kákonyi S. J.: **Égbőlszállott...** Eucharisztikus könyv. Ára fűzve 1.50 P, kötve 2.70 P.

Dr. Tarnóczi: **Az Eucharisztia fénykörében.** Ára fűzve 3.50 P, kötve 4.50 P.

Dr. Glattfelder Gyula: **Szentek és hősök.** Szentbeszédek Szent Istvánról, Szent Imréről, Szent Gellértről. Ára fűzve 4.— P.

Dr. Mészáros János: **Magyarok tündöklő csillaga.** Értekezések a Szent Jobbról három részben: a Szent Jobb története, tanítása, tisztelete. Ára fűzve 1.20 P.

Pohárnok Jenő: **Szent István ünneplése.** Műsorkönyv a Szent István-ünnepélyekre. Ára fűzve 3.90 P.

Dr. Madáchy Boldizsár: **A pápaválasztás.** Ára fűzve 1.— P.

Dr. Schmiedt Béla: **Isten atlétái.** Könyv a papi hivatásról. III. kiadás. Ára fűzve 3.— P.

Dr. Schmiedt Béla: **A megváltás szolgái.** Ára fűzve 4.50 P.

Dr. Sipos István: **Katolikus Egyházjog.** II. kiadás. Ára 6.— P.

Vanyó Tihamér O. S. B.: **Hogyan írjuk meg egy egyházmegye történetét?** Ára fűzve 1.— P.

Poppe: **Eucharisztikus módszer a nevelésben.** Ára fűzve: 1.20 P.

Turcsányi Egon: **Glóriás Árpádok.** Ára fűzve 12.— P.

Bangha Béla S. J.: **Imakönyv.** A művelt katolikus közönség részére. Változatlan új kiadás. Ára fűzve 3.60 P.

Häckel: **Tanuljunk könnyen, gyorsan németül!** Haladók részére. (Befejező rész.) Ára fűzve 6.— P.

Új német könyvek:

Schulte S. V. D.: **Seelsorge am Seelsorger.** Kitűnő önnevelési könyv papoknak. Ára fűzve 5.40 P.

Hübenthal: **Das kleine Marienbrevier.** Ára 1.12 P helyett —.89 P.

Weber O. M. I.: **Der Diener Gottes Bischof Vital Grandin.** Életrajz. Ára fűzve —.38 P helyett —.29 P.

Karl Thiery: **Warum so ängstlich?** Levelek békétlen és szenvedő lelkeknek. Ára fűzve 3.75 P helyett 2.88 P.

E. Keller: **Ave Maria.** Hét szentbeszéd az Üdvözlégy Máriáról. Ára fűzve 2.70 P helyett 2.07 P.

Otto Hilker: **Christgeheimnis.** Krisztusról és országáról tanítások, vázlatokban. Ára fűzve 1.35 P helyett 1.04 P.

Dillersberger: **Markus.** Band IV. Ára fűzve 5.10 P helyett 3.91 P.

P. Grimm: **Mutter, lehre uns!** 32 májusi áitatosság szentbeszédtéma és lelkiolvasmány. Ára kötve 5.25 P.

Emil Fiedler: **In jener Zeit.** Wege ins unbekannte Evangelium. Ára 9.38 P helyett 7.13 P.

Anton Koch: **Homiletisches Handbuch:** II. Band. Homiletisches Quellenwerk. Anyag keresztény tanításra és predikációkhoz. Ára 17.10 P helyett 14.40 P. Előjegyzési ár (aki legalább 5 kötetre előjegyez) 11.04 P.

Gräf: **Selig die Hungernden.** Kitűnő lelkiolvasmány a kat. hit elmélyítésére a „Ja Vater" szerzőjétől. Ára 4.50 P helyett 3.45 P.

Jézus Szíve-irodalom:

P. Bíró Ferenc S. J.: **E jelben győzni fogsz.** Ára fűzve —.30 P.

P. Bíró Ferenc S. J.: **A kommunizmus és Jézus Szíve.** Ára fűzve —.60 P.

Bangha Béla S. J.: **Jézus Szívének nagy ígérete.** Ára —.20 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Elmélkedések Jézus Szívéről.** A kilenc szeretetszolgálat. Ára fűzve 1.40 P, kötve 2.80 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Együtt a Mesterrel.** Jézus Szíve-lelkigyakorlat. Ára fűzve 3.— P, kötve 4.30 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Boldogság útja.** Személyünk felajánlása Jézus szent Szívének. Ára fűzve —.26 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Kis elmélkedések** Jézus Szíve zsolozsmájáról. Ára fűzve —.20 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Az idők nagy jele.** A Jézus Szíve-tiszteletről. Ára fűzve —.40 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Bepillantások az „Emberfiának" Szívébe.** Ára fűzve —.50 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Ünnepek ünnepe.** Néhány szó a Jézus Szíve-ünnepről. Ára fűzve —.14 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Jézus Szívének áitatossága.** Ára fűzve —.10 P.

Dr. Czapik Gyula: **Novéna Jézus szent Szívéhez.** Ára fűzve —.28 P.

László Ferenc S. J.: **Jézus Szívének iskolájában.** Elmélkedések. Ára fűzve —.70 P.

Dér Ákos dr.: **Életforrás.** A Jézus Szíve-tisztelet Alacoque Szent Margit iratai alapján. Ára fűzve 2.50 P.

Laczika Ferenc S. J.: **A család felajánlása Jézus szent Szívének.** Ára fűzve —.20 P.

Jézus Szíve kis zsolozsma, hangjegyes. Ára fűzve —.20 P.

Jézus Szíve kis zsolozsma, verses kiadás. Ára fűzve —.50 P.

P. Csávossy nyugtája MÁRIA MARGIT NŐVÉR BOLDOGGÁAVATÁSÁRA küldött adományokról:

Jézus Szíve leánykör Bpest (Rozmán Margit) 75 P, Kaffka Károlyné 20 P, Bentzig Ella Nagykanizsa 12·20 P, özv. Jantyik Mihályné Békés, Orsolyarendi zárda Szeged, Bogner Henrik Szeged, Vecsési zárda útján, N. N. Bpest, Orsó Gáspárné 10—10 P, Homoki István Szeged, Hungár Ádám Salgótarján, Kocsis Ernőné Kunszentmárton, Csaszter Károlyné Nógrádverőce, Nagypál Sándor Szeged, Horváth Józsefné Győr, özv. Horcsikné Ceglédbercel 5—5 P, N. N. tanítónő Szeged, N. N. Kalocsa, N. N. Kalocsa 1—1 P.

Tegyük maradandóvá a lelkekben az Eucharisztikus Szentév hatásait eucharisztikus művek olvasásával!

Bangha Béla S. J.: EUCHARISZTIA. A Világkongresszus emlékére készült nagyértékű munka, mely az Oltáriszentség tanát sokoldalú szemszögből dolgozza fel szaktudással és élvezetes formában. Sok képpel, remek címlappal díszített munka. Ára kartonkötésben **P 6·50,** díszkötésben **P 8·50.**

Csávossy Elemér S. J.: A SZERETET NAGY TITKA. Remek elmélkedések, előadások az Oltáriszentségről. Triduumokra, beszédekre, szentórákra is alkalmas, bő anyagot ad. Ára kartonkötésben **P 2·80,** díszkötésben **P 4·—.**

Müller Lajos S. J.: JERTEK, IMÁDJUK . . . Kilencedre is alkalmas bensőséges elmélkedések az Oltáriszentségről. Imák, litánia egészítik ki a nagyon értékes kis munkát. Ajándéknak igen alkalmas. Ára kartonkötésben **P 1·20,** díszkötésben **P 2·70.**

Plus S. J.—Kákonyi S. J.: ÉGBŐLSZÁLLOTT . . . A híres francia írónak értékes, példákkal, hasonlatokkal színezett munkája az Oltáriszentségről. Kartonkötésben **P 1·50,** díszkötésben **P 2·90.**

Meschler—Csávossy S. J.: KÉSZÜLET A NAGY LAKOMÁRA. Imakönyvalakú könyv, a híres német jezsuita írónak nagyértékű elmélkedései a szentáldozás előkészületéhez és hálaadásához, teljes miseimádságot is tartalmaz. — Zárdák, komoly lelkiéletet élők számára igen alkalmas munka. Ára kartonkötésben **P 2·—,** vászonkötésben **P 3·—.**

Rab Pál S. J.: EUCHARISZTIKUS PÉLDÁK. Ügyesen összeválogatott példák az Oltáriszentségről. Ára kartonkötésben **P 1·80,** vászonkötésben **P 2·90.**

Hajdók János S. J.: KIRÁLYI ÉLET, KIRÁLYI VÉR. Az Eucharisztia és az ifjúság összekapcsolásáról ír modern nyelven, színes stílusban. Nevelők, hittanárok s az érettebb ifjúság számára elsőrendű munka. Ára kartonkötésben **P 2·50,** vászonkötésben **P 4·—.**

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Igazgató: Dr. Czapik Gyula.